ANNALES
MINORUM
CONTINUATI

A

P. F. CAJETANO MICHELESIO ASCULANO

Ejusdem Ordinis Scriptore, & Pro-Chronologo Generali.

[redacted]

[illegible]

ANNALES
MINORUM
SEU
TRIUM ORDINUM
A S. FRANCISCO INSTITUTORUM

Ab anno MDLXIV. usque ad annum MDLXXIV.

CONTINUATI

A

P. F. CAJETANO MICHELESIO ASCULANO

Minorum Observantium Sacrae Theologiae Lectore Jubilato, Ordinis Scriptore, & Pro-Chronologo Generali

JUSSU

R.MI P. BONAVENTURAE A PLACENTIA

Familiae Cismontanae Observantium, et Reformatorum Commissarii Generalis, Visitatoris, et Reformatoris Apostolici.

TOMUS XX.

ROMAE In Typographio Paleariniano MDCCXCIV.

SUPERIORUM PERMISSU.

SANCTISSIMO

D. N. D.

PIO SEXTO

PONTIFICI OPTIMO MAXIMO

FR. BONAVENTURA A PLACENTIA
Commissarius Generalis

FELICITATEM.

GESTARUM *in Ordine Minoritico rerum historiam a Luca Waddingo inchoatam, ultra tria saecula feliciter perductam, a silentio denique excitam, typisque novissime elaboratam Augu-*
stis-

stissimo Nomini Tuo, BEATISSIME PATER, *nuncupare mearum partium duxi, Majorum exempla sequutus, quibus religio fuit, Summos Pontifices Seraphicis Annalibus Maecenates adhibere, tamquam eos, quorum fide, clientela, et beneficentia Ordo potissimum nititur, judicesque, et defensores praeclariorum facinorum, ad quae in Ecclesia Dei peragenda sedulo animum applicuerunt. Quod autem officii causa caeteri fortasse praestiterunt, debiti loco mihi cessit; siquidem obversantur adhuc menti meae, et perpetuo infixa haerebunt maxima beneficia, quae Cismontanae familiae administratione mihi concredita, Tua ultro auxit in me liberalitas. Quare etsi Te conspicerem gravissimis Christianae Reipublicae negotiis, curisque distentum in tanta scelerum, et impietatis inundatione, qua Europa premitur, et concutitur universa; tamen ne mihi deessem, et benignitate, ac clementia illa Tua, qua pauperes Minores complecteris, motus, excelso Pontificiae Majestatis solio hanc grati animi mei, meorumque significationem sistere non sum veritus. Dicam etiam audacter, non sine dulci quodam animi sensu me id praestitisse; quo nimirum magis semper compertum sit,* PIUM SEXTUM *qua in magnis, qua in minimis, Principis vere Maximi nomen merito obtinere. Quod si nulla alia ratio suasisset, ut Opus hoc Tibi inscriberem, rerum mehercule circumstantiae*

tiae

tiae me, ut id facerem, impulissent: Potiora, inquam, atque illustriora facta, quae in eo narrantur, quaeque si cum occurrentium vicissitudinum eventu tristissimo conferantur, saeculum dicamus oportet reviviscere sextum supra decimum. Ecclesiastica nos monumenta docent, quantum ea tempestate eversa fuerint in Galliis omnia, Hugonottorum undequaque furentium licentia, qui ferro, flammisque, ac turbulentis concionibus Orthodoxam Religionem vel opprimere penitus, et delere, vel in turpissimam adigere servitutem moliebantur. Horrendum auditu! Lacrimabile visu! Diruta illic Templa, et Altaria, profanata Sacra, religiosa quaeque contempta, Sacerdotes Dei strictis securibus ad necem percussi, auctusque in dies numerus innocentium Victimarum. Eodem plane furoris impetu apud Batavos actum esse, nemo unus in historia versatus ignorat. Quid in tanta immanitate? Felix illud Ordini Seraphico evenit, quod plurimi ejus Alumni colla carnificum furori cesserint, ne corda cederent impietati, sibique gaudet, ex iis nonnullos Martyrum albo adscitos publico, pioque jam cultu in Ecclesia coli, atque honorari. Quin plura commemorem, iniquam hanc rerum conversionem dolenter conspicis, Beatissime Pater, *hisce temporibus redeuntem: Quum, si recentes Gallias ad veteres aequiparemus, saeculum XVI. in XVIII. plane re-*

tro-

trogradum videatur, non sine vehementi animi Tui, omniumque fidelium moerore, qui Jesu Christi vestem nefariis manibus dilaceratam, scissamque tristantur. Verum eriguntur animo statim ac in memoriam redigunt, Petri Cathedram tunc temporis S. Pium Quintum tenuisse, cujus nomen praesaga quadam futurorum mente, nec sine Numinis ductu, integris adhuc rebus, providentissime assumpsisti, ut scilicet eisdem denuo ingruentibus malis, viventem in Te illius imaginem intueremur, ejusque eximias pastoralis animi dotes, solertiam in providendo, in tolerando fortitudinem, in vindicandis Ecclesiae juribus, divinoque cultu propagando aequabilem constantiam, atque magnanimitatem admiraremur, et ne nomen quidem ipsum foret nobis desiderandum. Divinum sane consilium, ut ille malorum initiis obstiterit, Tu vero incrementis. Illi cum hoste tum primum nascente colluctatio ineunda fuit, Tibi cum adulto potentissimo, et audacissimo, propudiosae libertati nato, in vitiis nutrito, incredulitati addicto, et in criminibus omnibus exercitato. Hinc quo majus onus Apostolicis humeris impositum sustines, eo Te maxima laude dignum existimamus, quod in summa rerum perturbatione, temporumque difficultate spectabile illud Sanctitatis exemplar, quod ante oculos Tibi proposuisti, sis assequutus cumulatissime. Utique Galliis

pro-

prospexit Summus Decessor ille Tuus, nihilque non egit, ut Civium, qui mutuis vulneribus in se ruebant, exitio occurreret, ac saluti consuleret. Quae tamen praeteritarum rerum cum hodiernis comparatio? Furebat aevo illo infelici truculenta haeresis, incendebat aedes Sanctorum, diripiebat templa, Sacerdotes ad eorum limina, et aras mactabat, interque caedes, sanguinem, et terrores, belluae ritu ubique versabatur. Certa nihilominus superstitione tenebantur insanientes hominum catervae, ritus quosdam sibi, ut ut sacrilegos, adsciverant, suos habebant duces, quos sequerentur, suos, quos adhiberent, sacrorum ministros. Neque eo audaciae processerant, ut omnes Provincias, et Regna, totumque, qua late patet, terrarum ambitum invadere, corrumpere, et lethifero impietatis contagio vellent contaminare. Non eo crudelitatis ventum erat, ut Regio Sanguine manus cruentarent, et de immani scelere laetabundi, quasi de triumpho exultarent. Modo autem fatali quadam vertigine conciti detestabiles eorum Nepotes, quo se proripuerint, quos transgressi sint limites, in quod errorum barathrum, et ruinas inciderint, testantur bonorum omnium luctus, Europae totius sollicitudo, arma, exercitus, pugnae incredibiles, et innumerabiles, magnorumque Regum mutua in communem causam terra, marique conspiratio, ac de-

mum e solis Galliarum finibus sibi metuens Religio, quae in Te, tamquam in Parentem optimum, oculos conjicit, et nisi in sinu Tuo se tutam non arbitratur. Et Tu quidem, Beatissime Pater, *illi ab altis Vaticani sedibus manus extendis, eamque bono esse animo, et fausta omnia sperare jubes. Nec mirum, quum S. Pii V. Successor, virtutumque, ac laudis aemulus, sanctissimis legibus constitutis, confortatis fidelibus, precibusque ad Deum rite fusis, qui spiritu oris sui impios conterit, in caussam semel susceptam incumbas, cunctisque manifestius Te lapidem visibilem angularem Ecclesiae ostendas, in quem Inferni machinamenta, et nimborum jactati vortices frustra illiduntur. Erepta e manibus perduellium haereticorum vexilla solemni pompa a S. Pontifice in sacram Lateranensem Basilicam illata legimus. Quod si et Aulam Regiam Vaticanam barbarorum spoliis, et trophaeis magnifice ornavit, major profecto erit triumphus, quem ages, postquam teterrimam Hydram catenis religatam Tibi submittent Foederatorum Principum copiae, et arma in Dei hostes ultioni toto ferme terrarum orbe conquisita, et collecta. Te auspice, et apud Deum pro fidelium incolumitate, et tranquillitate deprecatore, in mediis etiam flammis, et periculis nihil non faustum, fortunatumque spes nostra sibi statuere arbitratur.*

In

In hoc Annalium Volumine, quod beatissmis pedibus provolutus SANCTITATI TUAE *lubens consecro, quisquis, collatis invicem temporibus, geminos* PIOS PONTIFICES MAXIMOS *in extremo discrimine divinitus Ecclesiae concessos deprehendet, utrumque magnum, immortalem utrumque, quia, si sempiterna forent hominum imperia, imperare semper meruerunt; utrumque adversus fidei hostes insuperabile propugnaculum, Religionis columen, Orbi miraculum; quorum proinde nomina, ut vocis similitudine, ita gestorum affinitate conjunctissima, hominum, quotquot erunt, memoria aeneis monumentis perenniori vigeant, et celebrentur.*

ANNALIUM SERAPHICORUM STUDIOSIS.

Ecclesiastica historia, tamquam arbor latissima, et foecundissima, plantata super rivos aquarum, plurimis exsurgit ramis, fructibusque ubertime ditatur. In quibus res gestae singulorum Ordinum religiosorum ad Orthodoxae Reipublicae utilitatem, et amplificationem, summique bonorum omnium largitoris Dei gloriam merito numerantur. Illos namque eo consilio institutos novimus, ut virtutum splendore luceant in saeculi tenebris, doctrinaeque pabulo esurientes alant, ac reficiant in arido, sterilique exilii hujus deserto, quo alacrius, atque expeditius ad Patriam pergant, et promissae felicitatis portum denique teneant. Eorum porro bene, fortunateque susceptos labores, dum exeruntur, nemo unus est, qui non magnopere admiretur, et laudet. Sed generationibus pereuntibus, novisque in dies renascentibus, paullatim in obscuritatem incidunt, et oblivioni tandem omnino mandantur. Partim enim homines ea, quæ coram sunt, sensusque percellunt, animo advertere solent, nec in antecta se distrahunt, quae sua interesse non putant; partim vero experientia fieri videmus, ut quo magis terrenae res in senium vergunt, eo fiant deteriores. Siquidem si praeteritas aetates cum nostra conferamus, nullam facile reperiemus foecundiorem ingeniis vanitate, ac superbia elatis, quae quum religiosis Ordinibus inexpiabile bellum indixerint, in eos passim clamitant, et bacchantur, ut nimirum, si datum illis sit de nobis triumphum agere, totum quoque Templi aedificium, quod non minima ex parte humeris nostris incumbit, minori conatu concutiant.

In hoc impiorum hominum molimine, et exundanti in nos tempestate optimum factu duxit Reverendissimus P. Bonaventura de Placentia, simul atque supremam inivit administrationem Familiae Cismontanae Observantium, et Reformatorum, Annalibus Franciscanis sedulo consulere, eorumque continuationem promovere, non quod speraret propterea Adversarios no-

nostros ad cor redituros; sed ne illorum insolentiae, et procacitati perpetuo succumbere videremur, egregiisque Majorum nostrorum exemplis ad virtutem magis excitati saeculum nequam mendacii, atque impostutae felicius tevinceremus.

At etiam voluit sapientissimus Praesul bonorum omnium votis obsequi, qui satis diu interruptam Ordinis historiam ardentius requirebant, et tot annorum silentium ferre amplius non poterant, idque ad exitum adducere, quod ex supremis Ordinis Moderatoribus solemnissime, totisque viribus tentasse scimus Josephum Mariam de Fonseca Eborensem summum virum, literatum, & literatorum hominum Patronum splendidissimum, quem ad maximos honoris gradus, Sedemque Episcopalem Portucalensem praeclare facta, et cumulatissima merita extulerunt. Compertum enim est, post Lucam Waddingum, et Franciscum Haroldum Waddingi successorem, unum Josephum Mariam ab Ancona repertum fuisse, qui sub inclyti Maecenatis auspiciis perficeret tomum XIX. Annalium, praeter Joannem de Luca Venetum, cui eorumdem tomum XVIII. adscribunt. Quum itaque de Annalibus lucubrandis, edendisque serio cogitaret, causamque sciscitaretur, cur ii tamdiu conticuissent, comperit ab A. R. P. Augustino a Neapoli Provinciæ Terræ Laboris Alumno, & Ordinis Chronologo Generali, se triginta prope annis nihil in lucem emittere potuisse ob rerum agendarum multitudinem, quum uno, eodemque tempore tum Annalibus, tum Chronologiae Seraphicae Historico-Legali, tum Rubricis Missalis Romano-Seraphici operam navare deberet, ac praeterea Commissario Generali Curiæ adesset ab Epistolis, aliisque gravissimis curis necessario detineretur, quae cooptatum postremo inter Diffinitores Generales magis premerent, et vix respirare paterentur. Hinc virum ab ingenti negotiorum mole aliquantulum sublevare prudentissime decrevit. Constanti igitur animo, consilio, et sapiensia sic egit, eoque rem adduxit, ut, habita consultatione cum SS. D. PIO VI. PONT. OPT. MAX., qui deliberationi ejus non solum annuit, verum etiam benignissime favit, hortatusque est, ut incoepta perficeret, Chronologo Generali Chronologiam, & Rubricas lucubrandas relinqueret, quas jamdudum promissas jure quodam suo Minoritae omnes repetebant, et Pro-Chronologum designaverit, qui Historiographi partes exsequeretur, resque gestas Trium Ordinum juxta Lucæ Waddingi methodum, ac stylum literis mandaret.

Vide Acta SS. ad diem 15. Maji pag. 150.

Unus itaque vir, unus dies, unum, ut ita dicam, temporis punctum diuturni silentii optatum finem attulit, novamque, et necessariam rerum dispositionem bonum illud continuo est consequutum, ut duplex opus, unum Chronologiae, quod, ut audio, jam est sub prelo, alterum hocce XX. Annalium duabus

per-

personis separatim commissum, cum omnium gratulatione brevi absolvererur, et publici juris fieret. Qua in te Ordinis sui, ut est, amantissimum se ostendere non potuit, nisi palam magis, magisque faceret, se non tantum literas in pretio habere, in quibus eum praestantissimum testantur edita monumenta, quin etiam easdem fortirer tueri, earumque incremento diligentissime prospicere, ut nempe non minus pietatis, & religionis, cujus luculenta specimina exhibet in amplissimo, quem obtinet, Magistraru, quam scientiarum, bonarumque artium cultorem eximium clarius noscerent universi.

Provinciam Annalium scribendorum, datis ad me literis publicis anno MDCCXCII. XXV. Junii, mihi demandavit non tamquam selecto ex omnibus, sed tamquam loci opportunitate sibi propiori, cujus si non ingenio, voluntati saltem, et sedulitati non diffideret. Quemadmodum vero eo majores ipsi grates debeo, quo me ignotum in lucem, adspectumque hominum produxit, sibique immortali beneficio devinxit, quod in aliquem ex tot doctissimis viris, qui Franciscano Sodalitio decori sunt, atque ornamento, potiori jure conferre potuisset; sic ingenue fateor, me non satis libenter in hanc palaestram descendisse, tum quia scientiarum studiis ferme ab ineunte adolescentia deditus in ea repente detrudebar, quorum eram imperitissimus, tum quia cogitanti mihi, accurateque rem perpendenti tamquam mare aliquod interminatum sub initium objiciebatur, cui transnando vires meae nequaquam sufficerent. Accedebat consideratio codicum, membranarum, monumenrorum, toriusque historicae supellectilis, quae deerat, nesciebamque, undenam eruenda foret, ordinisque, et methodi, quam sequerer, et addiscere nequirem, nisi in perlustrandis Annalibus diutius immorarer; quae res non exiguo labore constitit ipsi Chronologo Generali doctrina, et eruditione insigni, quocum ego nullo modo sim comparandus.

Vide Capitulum Generale Valentiae celebratum anno 1768. pag. 59. Sessio X. *Vespertina* ec. *Matriti MDCCLVIII. Ex Typographia Joachim delbarra.*

Dum anxius ita cogitarem, et quid agerem non reperirem, torquebar sane animo, et vehementer metuebam, ne impositum onus larerum meorum firmitatem superaret. Spem tamen inopinam, ac veluti lucem ancipiti praetulit Chronologi liberalitas, ad quem accessi MSS. petiturus, si quae forte penes se haberet; vix enim me loqui passus, aequo animo, cautione prius subscripta, nonnulla mihi tradidit, quae ipse a Chronologis Provinciarum Ordinis in antecessum acceperat, quaeque officii jure custodiebat in Museo, partim verustissima, partim recentioris aetatis, authentica omnia, Auctorum nominibus distincta, et Ministrorum Provincialium cera obsignata, prout supremi Ordinis Moderarores Ministris ipsis ea colligenda, et disponenda imperaverant.

Vide literas Encyclicas Josephi Mariae de Vedano Commiss. Gen. Cismontanorum ad Provinciam S. Mariae Hungariae. anno 766. die 4. Novembris.

Etsi vero MSS., de quibus dico, (alia enim ad me non sunt dela-

delata) et libelli quidam impressi, quos toti collectioni permixtos inveni, operis magnitudini non responderent, utpote pauca, et annorum epocham ut plurimum excedentia; nihilominus prima exercitatio, ut fieri solet, alteram produxit. Enim vero quum in peregrinas margaritas insperato me incidisse crediderim, novis, et melioribus ditari cupidus bibliothecas Urbis pervestigavi, institi apud amicos, ut si quid nossent, mihi vellent indicare, scripsi per provincias ad eos, quos ad me aliquid missuros suspicabar, omniaque sigillatim odoratus eo tandem deveni, ut in Archivo Aracaelitano, quod A. R. P. Jesualdus a Roma Lector Jubilatus, quem habui in studiis Theologicis praeceptorem, vir doctus, atque honestus ultro mihi, libenterque reseravit, et jam a Chronologis exhaustum inepte putabam, quamplurima antiquitatum volumina repererim, miratusque opes tamdiu inutiles, easdem auro, et gemmis studiosius collegerim. Expectationem tamen meam vicit Archivum alterum S. Isidori tot, tantisque MSS. omnis generis divitiis undique refertum, Lucae Waddingi Annalium parentis cura, ut nesciam, qui fieri possit, ut vir Minorita paullo ingeniosior ipsum semel ingressus pedem indè referat, quin, caeteris studiis abjectis, scribendae historiae incitatissimo desiderio rapiatur. Desiderabam literas Pontificum, quarum exemplaria frustra alibi conquisita depromi curavi ab Archivo Vaticano. Verum impensis faciendis impar supplex adivi Eminentissimum Principem Romualdum S. R. E. Cardinalem Braschium de Honestis Seraphici Ordinis Protectorem, quo favente, Bernardinus de Mariscottis Pro-Secretarius Brevium vir literis, et nobilitate excellens perbenigne, et humaniter in cameris suis Quirinalibus commoditatem mihi transcribendi fecit quidquid vellem. Quibus ego liberalissimis, et munificentissimis viris perpetua beneficii memoria me fateor obstrictum, quandoquidem referre gratias nunquam potero.

Dicet aliquis, nihil oportuisse, ut in tanto lumine philosophiae, artiumque, et scientiarum omnis generis opulentia Minoriticis Annalibus concinnandis manus admoveretur, historiae videlicet Fratrum, Virginum Deo sacrarum, Provinciarum, Conventuum, Capitulorum &c., quae vix lectorem reperiat. At ego, ut sincere dicam, nunquam magis homines in tenebris versatos existimo, quam hac tempestate. Demptis enim sapientissimis viris, qui quidem prae insanientium multitudine apparent rari nantes in gurgite vasto, quis, quaeso, est, qui recogitet corde, qui se noscat, viamque suam teneat, qui non omni vento doctrinae circumferatur? Inopportunum est, argumentum hoc latius tractare. Ast quid moliuntur, quid agunt aliud ii, quibus nostra vilescunt, quam, posthabitis praeclaris codicibus, ex quibus in homines pleni verae, solidaeque sapien-

pientiae latices semper redundarunt, ultramontanas ineptias, libellosque exsecrabiles e Luciani potissimum plagiis, furtisque consarcinatos, nocturna, et diurna versare manu, illos veluti divinum quoddam venerari, ignaris, atque innocentibus legendos obtrudere, quo venenum bibant impietatis, ac licentiae, magistrosque aemulati ponant in caelum os suum, et lingua transeant in terra, ut in Sanctos Dei obloquantur, eosque jaculis maledictorum confodiant, atque conficiant?

Optandum utique foret, ut haec vero minora invenirentur. Quisque tamen nullo negotio animadvertit, his artibus plerosque gloriam venari solere, et ingenii famam, atque has esse gratias, lepores, et oblectamenta quarumdam societatum, in quibus ad funalia, aleas, et pocula, morum hostes, nugarumque mercatores primas agunt, facundi sane, quum tamquam in spectaculis virtutem in jocum vertunt, Altaris ministrorum capitibus insultant, et iniquitatem in excelso loquuntur, in caeteris vero, quae attentionem, mentisque conatum requirunt, tametsi petulantissimi, omnino pueri, et elingues. Haec est hodierna illa philosophia, cui tantopere plaudunt, et acclamant homines cerebri vertigine agitati, quæ, ducibus Voltairii, aliorumque hujus furfuris servis pecudibus, in triviis jam passim, diversoriis, aulisque discitur, quae in antithesium acumine tota est, in vocabulorum novitate, et obscuritate, in scurtilibus demum fabulis, in voluptatibus, vitiisque turpissimis, quae Religionem, ejusque Sacerdotes, lapides pretiosos Templi Dominici, exagitat, et ad terram prosternere adlaborat, quodque graviter ingemiscendum est, impune saepius id facit.

Novi equidem, nostras partes esse recte agere, et humilitate, modestia, mansuetudine mundum vincere, stultorumque delirationes contemnere. Quis vero aeternum bellum patiatur, quod in nos urgent sycophantae, qui sibila, et irrisiones, quibus nos lacessunt? Et aspiciunt nos quidem oculis tristibus. Nae ignorant, quantum eorum nos pudeat, qui nec Centaurorum, et Cyclopum impetus veritate, et conscientia freti pertimescamus. Quid autem nobis solide objicitur? Nimirum una paupertas, et tunica, tamquam si virtus diris devovenda foret, nisi sericum, et byssum indueret. Age vero sinamus istos ineptire, qui sciant tantum, (licet enim aliquando magnifice loqui) nos inopes, contemptosque ex iis esse, qui terrarum orbem nominis sui fama impleverunt, qui remotissimas, et inhospitas regiones, ignota maria, insulas, montes, syrtesque peragrarunt, ut veritatis lucem in illas inferrent, qui barbararum gentium, et innumerabilium Apostoli fidem Catholicam magnis sudoribus ubique plantaverunt, sanguine rigarunt, et foecundarunt, quos nec difficultates, nec terrores, nec pericula unquam prohibuerunt, quominus in agro Domini strenue versarentur, ja-

ctumque verbi semen eorum opera in laetissimas, et optatissimas segetes erumperet. Ii nos sumus, quibus Christiana Respublica non exiguam debet novi hemisphaerii partem sibi, ac juribus suis vindicatam, qui adeptas Ecclesiae amplissimas possessiones excolimus, aliasque addere parati sumus, qui quamvis infirmi, imbecilles, atque etiam dormientes, virtutis tamen, et Religionis speciem, dignitatemque plane sustinemus, quos Summi Pontifices toties laudibus cumularunt, Regesque, et Imperatores potentissimi appellarunt *Medullam Christianitatis, qui per bona exempla, et salubrem doctrinam totum mundum illustrant, pugiles, defensoresque nostrae Fidei, sine quibus Catholica Religio male foret.*

Annales Min. an. 1564. num. I. et an. 1565. num. LXXVII.

Ut brevi haec memorem cogit me temporum perversitas, que mihi etiam calcar admovit incoeptum semel opus cito absolvendi. At delicatiores Aristippi vel ipsam libri epigraphen sibilabunt; phrasibus enim melle respersis delectantur, invenusta non ferunt. Orationes amant rotundis periodis leniter fluentes, poesim dulcem, ac blandam ab Heliconis fonte deductam, dissertationes exquisitas de aureo Jasonis vellere, de Orphaei testudine, quae nemora, et saxa movebat, de Evandro Rege, et Aboriginibus, rebusque ejusdem generis maximi momenti. Hinc adduci non poterunt, ut nostra non fastidiant stylo exarata arida pumice non expolito, Sanctorumque gestis paullo horridioribus, qui saeculi voluptates, et carnem suam cum Christo Jesu crucifixerunt, aures accommodent suavissimis modulationibus assuetas. Hos ego deliciis suis libere perfrui sinam, dummodo non sint molesti. Doctrinam, quam sibi compararunt, in Academiis ostentent, ibique effuse celebrentur, quod pulchre scribant, pulchre loquantur, pulchre incendium Trojae, et pii Aeneae adventum in Lavina litora recantent. Nobis rudia haec, et incompta relinquant, qui poeticis volatibus parum apti humi serpimus tuti nimium, timidique procellae, nec fabulosis narrationibus animum libenter detinemus, sed Majoribus nostris viris gloriosis in generationibus suis laudis tributum, qualecumque illud est, impertimus.

Re sane vera non video, cur nos spernendi simus, quod illorum egregia facta recenseamus, resque complectamur terra, marique gestas, studia, labores, contentiones, quas ad Christianorum Reipublicae utilitatem exeruerunt, quum fas sit aliis, ea fuso calamo persequi, quae nec ad scribentes, nec ad legentes ullo modo pertinent, neque moribus praesidio sunt, neque pietatem fovent, neque vel levi, nisi desipio, hominibus pretio cedunt. Mos est quorumdam hoc tempore, in eo sedulam locare operam, ut in aperto ponant, quis statuae alicujus a terra erutae sculptor fuerit, aut obliteratae picturae artifex,

quae-

quaenam literae desint exesae inscriptioni lapidariae, quid sibi velit disruptum hieroglyphicum, an Aegyptium idolum Apis potius, quam Serapis effigiem referat; tantaque diligentia omnia scrutentur, ut volumina prodeant elegantissime cusa. Non tam alieni sumus a cultioribus Musis, et amoeniori literatura, quibus nos olim studuisse profitemur, ut ingeniosas productiones improbemus. Attamen si res cum re conferatur, quaenam, amabo, dementia est, ut haec ad sidera summis laudibus attollantur, nostra autem ad terram misere deprimantur? Utilius ne est nosse, quomodo legendum sit vetus epitaphium, quam rebus sacris, monumentisque Religionis instructum esse? Exempla nos proponimus Sanctorum virorum ad intuendum, imitandumque accommodata, quibus non exantlatos tantum labores pro Ecclesiae Catholicae dilatatione, augmento, et defensione homines coram admirentur, quin etiam ad egregia facinora excitentur, eoque tendant, et ferantur, quo spes divina, et immortalis cunctos nos advocat. Sed de his satis. Arbitramur autem, neminem jure nobis succensere posse, nisi qui velit prius de seipso conficeri.

Ad me ut redeam, quamvis codicum supellectile abundarem, ingenium tamen deficiebat, quo illa faustis alitibus, et cum laude uterer. Non oratorum more, sed ex animi sententia loquor; nunquam enim personatum me gerere potui, aut ex arcano vivere, et impostura, etsi non paucos his technis aspiciam florentes, et beatos, meo quidem judicio miseratione, quam invidia digniores. Obruebat propemodum cogitationem rerum tractandarum copia, et varietas, meque labyrintho implicari videbam, cujus flexus, et anfractus mille forent, atque innumerae errore viae implerentur, a quibus, si semel intrarem, filo nusquam inveniendo opus foret, ut regrederer, et me ambagibus expedirem. Haerebam incertus in limine. Sed vicit tenax animi propositum, vicit ardor mentis, vicit gloriae stimulus, quo non abnuo, me fuisse incitatum, vicerunt hominum bene de Ordine meritorum hortatus, qui me ad opus invitabant, alliciebant, impellebant, ac praecipue Reverendissimi P. Bonaventurae de Placentia Commissarii Generalis, et A. R. P. Caelestini ab Asculo Procuratoris Generalis Minorum Reformatorum conterranei mei, qui me gratia, favore, opibus omnibus, ac rebus juverunt, quosque nunquam nominaverim, nisi cum jucundissimo animi sensu, et gratissima beneficiorum recordatione. Obversabatur quotidie menti meae Seraphica Religio, verebarque, ne, si a labore parumper cessarem, non in somnis tantum, verum et in vigilia ejus imaginem intuerer in me turbatam, et iracundam, quae me his vocibus increparet: Quid? Tune ille es, qui acta filiorum meorum scribenda suscepisti? Siccine Matri tuae deservis? Quid

otio torpes, aut insipienter occuparis? Atqui ego in te spem omnem meam collocaveram, certoque mihi pollicebar, historiae tamdiu expectatae opusculum aliquod denique me visuram, quod longo post. tempore Alumnis meis legendum porrigerem. Id, inquam, vehementer desideraverunt oculi mei. En improvida decipior, tuque arcanae eruditionis specie mihi illusisti.

Hae quidem voces me exanimassent, ac propemodum enecassent, quas interdum ob praeconceptam formidinem dormiens audire mihi visus sum. Quare curis omnibus sepositis, erexi animum, nervos intendi, meque in Annalium argumenta conjeci, in quibus quidquid est probandum, totum Dei munus est, qui mihi speciatim adfuit, lumenque dedit, et vires refecit, quo homo ignotus, nullo numero, sine exercitatione, sine doctrina, socio, et librario destitutus, et ad aliorum commoditatem studiis vacare coactus, innata insuper timiditate mea quodammodo dejectus, nullo unquam tempore perturbarer, diesque, ac noctes meditando, et scribendo alacri animo transigerem. Quidquid vero improbandum est, id uni mihi acceptum est referendum. Novi enim me, neque aliquid mihi arrogo, praeter mediocre ingenium nemini noxium, et voluntatem, qua jussis optimi Praesulis obtemperavi. Cui quidem ego, quemadmodum et Reverendissimo P. Ministro Generali Joachimo Compañy Parenti, ac Maecenati meo praestantissimo, totique Ordini Seraphico iterum, atque iterum spondeo, me, quamdiu vivam, nulli alteri rei operam navaturum, nisi Annalibus scribendis, quorum hic est tomus XX., alterum vero tomum XXI. fere jam absolvi, nec unquam apud Majores Ordinis acturum, ut praemium postulem; praemium namque laborum meorum amplissimum, et cumulatissimum judico, quod idoneus habitus sim ad calamum sumendum, remque historicam Minoriticam post quinquaginta Solis revolutiones a taciturnitate excitandam.

AP-

APPROBATIO

A. R. P. Fr. Josephi Alberola, Sacræ Theologiæ Lectoris Almæ Observantis S. P. N. Francisci Valentinæ Provinciæ Ex-Secretarii, Romanæ Curiæ jam Commissarii Generalis, & pro toto Statu Pontificio Procuratoris Generalis Terræ Sanctæ.

IN magnam raptus fui admirationem, cum a Rmo P. N. Fr. Bonaventura a Placentia hujus Cismontanæ Familiæ S. P. N. Francisci Commissario Generali, Visitatore, ac Reformatore Apostolico impositum mihi fuisset onus, ut de Annalium Ord. Min. tomo vigesimo, a R. P. Cajetano Michelesio Sacræ Theologiæ Lectore Jubilato scripto, meum ferrem judicium. Sciebam enim, vix elapsum fuisse annum, quo Cl. Auctor tanto operi primam imposuit manum; sed in dubium vertere non poteram, tam parvi temporis angustia librum esse perfectum. Sed quid? Omnibus Aracæli Patribus notum est, navum, ingeniosumque Michelesium maximam vitæ partem agere in eruendis e pulvere, & situ chartis, veteribusque monumentis, nunc in Vaticani, & Quirinalis tabulariis perlustrandis, nunc in S. Isidori Urbis Archivo generali Ordinis percurrendo, nunc denique in Bibliothecis Barberina, Chisiana, & Casanatensi rimandis: & tandem nulli parcentem labori noctes, diesque insomnes ducere, ut Annales Minorum antiquum reciperent cursum, & pulchra Waddingi amoenitate pollerent. In toto Operis decursu apta utitur critica, quam Cl. Joannes Mabillon in suo de *Studiis Monasticis* aureo tractatu vocat lumen perquam utile, unde nedum Auctoris mens valde illustratur, verum & illa opportune utentium. In omnibus argumentis nullam fert sententiam, nisi convincentibus urgeatur rationibus; & si nulla earum efficax comperiatur, suspendit judicium, simplici utitur conjectura, unicuique, quod suum est, tribuens sine ulla personarum acceptione. Cæterum hoc Opus ob materias, & gesta Sanctorum, Beatorum, ac illustriorum Minoritici Ordinis Virorum, quæ continet, est eruditionis prodigium, floribus undequaque conspersum. Nam, nisi mea me fallat opinio, styli nitor, modestia, pietas, rationum pondus, efficacia, & eruditio Historiographum ita valde commendant, ut Religio Seraphica plaudere possit, sibique congratulari, Cl. Annalium Parentem Lucam Waddingum in doctissimo Michelesio surrexisse; immensasque pro tanto beneficio debeat gratias referre Reverendissimo P. Bonaventuræ a Placentia, qui talem Annalistam instituit, nobisque donavit. Ille etenim eadem, qua pollet, auctoritate, zelo, & literarum amore, aliquem eximiæ spei adolescentem Religiosum in partem operis vocare posset, qui Cl. Michelesio aliquod præstaret auxilium, ut Annales Minorum minus laboriose continuare valeret.

Quamplurima in hoc tomo inveniuntur a Viro Franciscano lectu, scituque dignissima. In primis enim Sacri Concilii Tridentini acceptatio a Capitulo Generali Vallisoletano: totus S. Pii V. Pontificatus: privilegia, gratiæ, Indulgentiæ, concessiones, quibus iste Sanctissimus Pontifex Ordinem nostrum cumulavit: victoria contra Turcas prope Insulas Echinadas a Domino Joanne de Austria reportata: ejusdem prædictio Valentiæ facta a B. Nicolao Factor: grates in hoc Aracælitano Conventu pro tam insigni victoria Deo peractæ: erectio Provinciarum S. Crucis Hispaniolæ, duodecim Apostolorum de Perù, S. Francisci

cisci de Quito, S. Antonii Portugalliæ, SS. Trinitatis in Regno Chilensi: multarum Custodiarum fundatio, Conventuum, Asceteriorum: innumeraque alia ad universum Ordinem, sed præcipue ad Ultramontanam Familiam spectantia videntur, leguntur, mirantur. In tanta rerum varietate, ac eruditionum copia nihil penitus invenire potui, quod Catholicæ Fidei, bonisque moribus plane consentaneum non sit; ideoque quam citius evulgandum censeo.

Datum Romæ apud Aramcæli die IV. Octobris MDCCXIV.

Fr. Josephus Alberola.

APPROBATIO.

TOmum XX. *Annalium Ordinis Minorum* jamdiu expectatum, nunc brevi temporis spatio ab Admodum Reverendo Patre Cajetano Michelesio compositum, omni diligentia, summaque animi voluptate, jussu Reverendissimi Patris Bonaventuræ a Placentia ejusdem Ordinis Cismontanæ Familiæ Commissarii Generalis, perlegi. Atque in eo non solum nihil censura dignum inveni; verum & præstantissimi, doctissimique Auctoris plurimam eruditionem, ac solidam criticen, tum ejus maximam diligentiam in perquirendis, ac perspicax judicium in seligendis monumentis ad hanc nobilissimam Ecclesiasticæ historiæ partem conscribendam necessariis, tum denique in rebus tam variis disponendis dilucidum ordinem, narrandisque elocutionis venustatem, & gravitatem sum admiratus. Dignum propterea censeo, ut typis mandetur.

Datum Romæ ex Aracæli die XVI. Octobris MDCCXCIV.

Fr. Gaudentius Patrignani S. T. Lector Jub., & in Collegio Urbano de Prop. Fide Philosophiæ, & Matheseos Professor.

FACULTAS ORDINIS.

FR. BONAVENTURA

A PLACENTIA

Lector Emeritus, in Universitate Caesenæ Physices Experimentalis, jurisque Pontificii publicus professor, & Doctor, S. Officii ejusdem Civitatis Consultor, totiusque Cismontanæ Familiæ S. P. N. Francisci Commissarius Generalis, Visitator, ac Reformator Apostolicus, in Domino Servus.

CUM Opus compositum a R. P. Cajetano Michelesio Asculano Lectore Jubilato, Ordinis Scriptore, & Pro-Cronologo Generali, cujus titulus est: *Annales Minorum, seu Trium Ordinum &c.* ab anno MDLXIV. usque ad annum MDLXXIV. continuati tomus XX., a duobus Theologis, quibus id commisimus, revisum, & approbatum fuerit, vigore præsentium facultatem eidem concedimus, quatenus, servatis servandis, illud typis mandare possit.

Datum Romæ ex Aracæli die XX. Octobris MDCCXCIV.

Fr. Bonaventura a Placentia
Commissarius Generalis.

Loco ✠ Sigilli.

De mand. Rmi in Chr. Patris
Fr. Aloysius Maria de Carpo
Secretarius Generalis.

APPROBATIO.

OBsequendo mandatis Reverendissimi Patris S. Palatii Apostolici Magistri sedulo examinavi opus ab A. R. P. Cajetano Michelesio Minorum Observantium Lectore Jubilato exaratum, in quo historiam Annalium Trium Ordinum a Cl. P. Waddingo incœptam prosequitur ab anno MDXIV. usque ad annum MDLXXIV. & non solum nihil in eodem inveni, quod fidei, bonisque moribus opponatur, quin etiam ad religionem, pietatemque fovendam arbitror fore perutilem: Quare typis mandari posse censerem.

Datum Romæ e Conventu SS. Cosmæ, & Damiani die XIX. Octobris MDCCXCIV.

Fr. Ludovicus Brocchi Tertii Ordinis S. Francisci S. T. D. Exprovincialis, Examinator Generalis, nec non S. Congregationis Indicis Consultor.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

F. X. Passeri Archiep. Larissen. Vicesgerens.

APPROBATIO.

Opus cui titulus: *Annales Minorum*, seu Trium Ordinum a S. Francisco institutorum ab anno MDLXIV. usque ad annum MDLXXIV. continuati a Fr. Cajetano Michelesio Asculano Ordinis Minorum, mandante Rmo Patre Sac. Palatii Apo. Magistro, perlegi, nihilque in eo offendi, quod aut a sana morum doctrina, aut a fidei Catholicae Regulis discordet, quinimo aptissimum illud reperi ad pietatem in omne hominum genus gignendam, excitandam, atque fovendam; unde dignum judico, ut typis mandetur, & publicetur.

Datum Romae in Conventu S. Mariae supra Minervam die XXII. Octobris MDCCXCIV.

Fr. Benedictus Pinarrubia Theologus Casanatensis, & S. Congregationis Indicis Consultor.

IMPRIMATUR.

Fr. Th. Vincentius Pani Ord. P. Sacri Palatii Apostolici Magister.

ANNALES MINORUM

Anno Christi 1565.	Pii IV. anno 6.	Maximiliani II. anno 2.	Religionis Minorum anno 358.

ARGUMENTUM.

Bellum Turcarum contra Equites Melitenses excitatur, & absolvitur. Florent Minoritæ doctrina, & sanctitate insignes. Narrantur gesta nonnulla S. Paschalis Baylon, & Beatorum Nicolai Factor, & Salvatoris ab Horta. Celebrantur Comitia Generalia Fatrum Observantium, Conventualium, & Tertii Ordinis de Pœnitentia S. Francisci. Turcæ irrumpunt in Hungariam. Numerantur Cœnobia excisa post cladem Mohatsianam. Hugonotti, & Geusii tumultus edunt in Gallia, & Belgio, ubi sicuti & in aliis locis Fratres Minores pro fidei confessione neci dantur. Fundantur Conventus, & Monasteria. Describuntur acta plurium virorum, & mulierum sanctitate illustrium Ordinis Seraphici. Duo Minoritæ obtinent Infulas Episcopales. Moritur Summus Pontifex Pius IV. Ejus benefacta in Ordinem nostrum.

I. QUAM securitatem, & tranquillitatem Hungari, Illyrici, & finitimarum regionum populi annis superioribus recuperarunt, pactis induciis inter Ferdinandum I. Germanorum Imperatorem, & Solymanum Turcarum Tyrannum, qui dimisso exercitu Byzantium se receperat, eamdem immanissimus Christiani nominis hostis abstulit iterum tum iis gentibus, tum Italiæ instructo terribili prorsus, et nusquam antea viso militum, & triremium apparatu, cunctisque Christifidelibus inimicæ classis, quæ Hellesponti fauces transierat, & mare mediterraneum jam tenebat, cursum, atque exitum non sine maxima trepidatione expectantibus. Classi præerant *Mustapha Bassa*, & *Pioly Bassa* natione Hungarus, & a Christianis transfuga, eorumque viribus ex Africa suas conjunxerat *Dragutius Rais* ea tempestate notissimus cædibus, & rapinis, quas piraticam artem exercens navigantibus, & circa mediterranei oras maritimis oppidis quotidie inferebat. Petierunt tandem hostes Melitam, in quam intestino, acerboque odio ardebant, propter Equitum S. Joannis Hierosolymitani ex nupera Caroli V. concessione Insulam tenen-

tium virtutem, & in naumachiis strenuam operam, qui, quum commercium, communemque libertatem Christianorum tuerentur adversus molestissimos Barbarorum impetus, & grassationes; hinc assiduis, magnisque cladibus Turcas, præcipue Africanos merito afficiebant. Quum bellicos motus in se unum conversos multo ante prævideret supremus Equitum Magister Joannes Valletta immortalis nominis Princeps, nihil prætermisit ad Insulam muniendam, arces reparandas, auxilia a sociis petenda, ut se, suosque ab Europæ totius Provinciis accersitos ad obsidionis diuturnitatem diligentissime compararet.

Jacobus Bosius Hist. lib. 26. pag. 565. & seq.

II. Aderat his diebus Melitæ redux a captivitate Tripolitana Robertus ab Ebulo Sacræ Capuccinorum familiæ alumnus, qui, quum foret verbi Dei ferventissimus Præco, advocata concione, Equites, populumque Melitensem ad supremi Numinis opem in summo rerum discrimine implorandam hortatus est, publicasque preces indixit, & fidelium venerationi per quadraginta Horas exposuit SS. Eucharistiæ Sacramentum æmulus confratris sui Observantium Minoritarum quondam sectatoris Josephi Fernensis, qui solemnes hujusmodi supplicationes paullo ante primum instituerat. Nec minus pro Melitæ incolumitate laborabat Ivo Messanensis ejusdem Capuccinorum Ordinis non asperis tantum ciliciis, quæ nudæ carni admovebat, cruentisque flagellationibus, & orationis sublimitate, sed & votis, lacrymisque Deo fusis, donec S. Michael Archangelus, quem peculiarem Patronum sibi apud Deum delegerat, visibili specie, & fulgentibus armis undique cinctus illi se obtulit adspiciendum, brevique Melita hostes excessuros prædixit his verbis: *Ivo, aquo animo esto. Melita post aliquot obsidionis menses a Barbarorum furore liberabitur.*

Arembergius in vita Francisci a Soriano pag. 565.

Idem pag. 225. Flor. Seraph.

III. Ut ante Insulam Barbari steterunt, continuo portum, adjectasque moles omni machinationum genere concutere aggressi sunt, spe freti, eamdem fortunam brevi tempore Melitam habituram, quam proxime præteritis annis habuit Rhodus, idque eo facilius, quo integris adhuc, & florentibus Equitum rebus Rhodus munitior, & ad resistendum accommodatior. Eorum tamen vis in arcem S. Helmi in ipsis portus faucibus potissimum se effudit, eaque expugnata, ad arcem alteram S. Michaelis advolarunt, parumque abfuit, quin hostibus irrumpentibus statim ceciderit. Auxiliis obsessos juvarunt potentiores ex universa Italia Principes: in primis Pius IV. Pontifex maximus, qui nummaria misit subsidia, & militares copias, duce Prospero Columna, & Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus, cujus jussu Garcia Toletanus attulit commeatus septuaginta navibus onerariis, & triremibus, portum Melitensem in ipso hostium cum gravi jactura impedire conantium conspectu ausus ingredi, ab eodemque exire incolumis, ut in Siciliam remearet, quam pro Rege moderabatur. Pugnatum nocte, diuque est ad prædictam arcem S. Michaelis, & ad portum, ac suburbia, restauratisque in præliis Turcarum naves non paucæ vel flammis combustæ sunt, vel allisæ scopulis, & mersæ naufragio, viresque ita fractæ, ut viginti eorum millia ceciderint, in quibus Pirata *Dragutius*, quum ex adverso vix quatuor Christianorum millia cæsa numerentur. His affecti malis, & pejora etiam metuentes, obsidione soluta, abscesserunt, non capta quidem Insula, sed arcibus concussis, soloque, & mœnibus, ut in rebus bellicis contingere solet, passim vastatis.

IV. Victoriam Melitensem spiritu Dei actus prænuntiare visus est Sal-

Salvator ab Horta, cujus quod reliquum est vitæ deinceps conscripturi erimus. Matrona nobilis, quæ, ut habetur in analectis Dimæ Serpii, & Domenechii, valde metuebat, ne filius suus Guilielmus Serbellonus eo in bello foret extinctus, virum Dei rogavit, ut pro illius anima Deum precaretur. Cui Salvator: vade, inquit, & cœnam appara, filiumque tuum hac nocte expecta. Abiit illa, & nihil dubitans, quin vera foret prædictio, cunctis eam narravit obviis, qui licet fidem illi adhibendam non censerent, instruxit tamen accurate cœnam, famulosque misit ad mœnia Civitatis, ut prospicerent, si quam forte navim advenientem detegerent; quum ecce sub horam Completorii unam viderunt eminus venientem prosperrimo cursu, quæ simul ac in portum appulit, dominum suum in ea cognoverunt, & matri de filii adventu fausta nuntiarunt. Acta SS. ad diem 18. martii cap. 71. num. 121.

V. Spe hostium frustrata, servatoque Italiæ totius adversus barbaros propugnaculo, in id Summus Pontifex incumbebat, ut decreta a Synodo Tridentina recenter edita ubique gentium rata penes Catholicos haberentur, perpetuæque forent morum & fidei regulæ. Jam illa adoptarunt potiores Germaniæ populi, Hispani insuper, Lusitani, Siculi, Itali omnes, ac Veneti, quibus interea Pontifex liberalem se exhibuit largitus in Urbe amplissimum Palatium S. Marci a Paulo II. exstructum, & a Paulo III. auctum cum ingressu patente ad cœnobium S. Mariæ de Aracæli ope pontis deambulatorii fornicibus tecti, longeque producti per interpositos ædium parietes, quo tamquam domestica commoditate uti solent Veneti Oratores apud Sanctam Sedem, ut ascendant ad conciones, & solemniora sacra, quæ Minoritæ Observantes in Templo persolvunt. Ab illis vicissim Pontifex accepit Palatium Patritiæ Gentis Grittiæ prope ædes S. Francisci de Vinea pro Nuntii Apostolici residentia in urbe Venetiarum. Etsi hæreticorum colluvies Poloniæ Regnum infecisset, & impedimento foret, ne Synodus reciperetur, dolos tamen, quibus nefarii fidebant, turbasque & contentiones, quas idcirco excitaverant, facili negotio vicerunt dexteritas, & eloquentia Francisci Commendoni, & Stanislai Hosii Episcopi Varmiensis, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, pietasque, & religio Sigismundi Regis, quum interim, teste Bzovio, Dominicani, & Minoritæ, præstantesque Academiæ Cracoviensis Theologi strenuam operam navarent in frangendis hæreticorum ausis, ut postea Auna Regis soror, datis literis ad Pium V. Pontificem Maximum, falsa est affirmans, Poloniæ Regnum, & in illo res Religionis mirum in modum refloruisse Vincentii Portici Apostolicæ Sedis Internuntii, & Religiosorum hominum laboribus, atque industria. Bzovius ad ann. 1571.

VI. Reliqui erant Galli, qui licet circa fidei dogmata ab Orthodoxis haud dissentire viderentur, politicis tamen quibusdam rationibus detinebantur, ne Synodum publica auctoritate firmatam communis juris facerent. Præter illa, quæ adversus decreta duarum ultimarum sessionum Ferrierius Caroli IX. Regis Galliarum apud Venetos Orator in antecessum notaverat, opponebant primo prohibitionem a Synodo factam conferendi in commendam beneficia Ecclesiastica; præterea timorem provocandi hæreticos Hugonottos jam a Synodo anathemate perculsos. Quæ etsi Pontifici summopere displicerent, nihilominus animo non frangebatur; sed reformationem Cleri sæcularis, & regularis fortiter suscipiens Episcopos Romæ commorantes ad proprias diœceses remisit; revocavit quævis privilegia Regularibus concessa in iis, quæ Concilio Tri-

Tridentino adversantur: *In Principis Apostolorum Sede* XIII. Kal. Martii; legem tulit in simoniacos, & hujusmodi alias, ut ad normam constitutionum Synodi disciplina ecclesiastica restitueretur. Quibus in rebus non parum Christi Vicarium juvabant Religiosi Ordines, iique maxime, quibus Ecclesia tamquam novis fulcris, & propugnaculis circumseptam se adspiciebat, videlicet Ordines Theatinorum, & Societatis Jesu, & Congregatio Oratorii S. Philippi Nerii, qui circa hæc tempora ortum habuere.

VII. Eo quoque spectabant insignes conatus plurium Franciscanorum evangelicum agrum jugiter excolentium, fructusque optatissimos in horreum dominicum inferentium. Hos inter memoria digni nobis affulgent Ambrosius de Ragusio Archiepiscopus Antibarensis, Rasciæ Primas, & totius Serviæ, & Bulgariæ Visitator Apostolicus, qui alia inter præclare gestà Joannem Jugovikium Cyprovatii oppidi Parochum, qui publice uxorem duxerat, ad saniorem mentem hoc anno reduxit, & Ecclesiæ reconciliavit, pœnis ipsi, populoque salutaribus inflictis ob Sacramenta indebite administrata, & suscepta. Ejus nomen quamvis in superioribus annalibus non reperiam, de illo tamen loquuntur duo authentica mss. Provinciæ S. Francisci Ragusii, alterum die duodecima Augusti anno 1766., alterum vero die quintadecima Septembris anno 1774. appositis Provinciæ Sigillis, & Ministrorum subscriptionibus, in quorum uno supremum diem obiisse dicitur Ragusii anno 1575. Franciscus Horantius, seu Horantes summus Theologus, cujus *Loci Catholici, & Liber de Justificatione præcipue adversus hæreticum Joannem Calvinum* ad Carolum Hispaniarum Principem prodierunt elapso anno Venetiis apud Jordanum Zilettum; hoc autem anno Parisiis typis Jacobi Macæi. Opus hoc vere aureum, & singulare, quod Flaminii de Latera doctissimi, atque eruditissimi viri notis illustratum, & concinniori methodo dispositum prælo iterum brevi committetur, Auctor scribendum suscepit Tridenti, dum œcumenico Concilio interesset, ut ex mandato Patrum errores Calvini refelleret, quos in libro Christianarum Institutionum absurde congesserat; eodemque tempore Horantio tam gravis obvenit infirmitas, ut morti proximus videretur, quemadmodum in epistola dedicatoria Deo referens gratias ipse fatetur. Alia insuper scripsit, de quibus posthac dabitur dicendi opportunitas. Cornelius Mussus Ordinis Minorum Conventualium Episcopus Bituntinus non Theologus tantum, & Orator magni nominis, sed pietate, & religione etiam clarus multorum eruditione & doctrina præstantium voluminum auctor. Materiam de Justificatione in Concilio Tridentino accurate adeo determinavit, & definivit, ac Catholicum dogma tutatus est, ut nemo non diceret, *Spiritum Sanctum mirabili modo in eo fuisse operatum*, prout ex Michaele de Isselt refert Willottus in Athenis orthodoxorum; & ex isto Waddingus in libro de Scriptoribus Ordinis. Prædicavit in celebrioribus Italiæ civitatibus tanta eloquentia, ut turmatim populi ad eum audiendum concurrerent, laudibusque extollerent, quos inter Gaspar Contarenus, & Petrus Bembus ambo Cardinales, unus Philosophiæ, alter linguarum splendor, asserere solebant, *Cornelium illum magnum nec Philosophum videri, nec Oratorem, sed Angelum mundo omnia dictione persuadentem*.

Monumenta Provinciæ Ragusinæ.

VIII. His accensendi sunt Joannes Nas, seu Nasus, & Franciscus Morales. Ille anno 1534. natus in oppido Eltmann non longe a Bamber-

berga, & ex Apostolico, atque Ænipontano Aulico concionatore renunciatus Episcopus Bellinensis, & Suffraganeus Brixinensis in Germania, hoc anno nondum Episcopus in lucem emisit quinque orthodoxas conciones hoc titulo: *In Ecclesia volo quinque verba meo sensu loqui, ut alios instruam* 1. Corinth. 14. Prima concio est de morte temporali, et æterna. Secunda de animæ, & corporis morbis. Tertia de divinis, & humanis remediis. Quarta de duplici diverso modo sepeliendi funera. Postrema quid præcipue a Deo petendum, ut sanus in valetudine conservetur, ægrotus restituatur, & Regnum cæli impleatur. Alter ex Provincia Conceptionis in Regno Quiti Peruani Imperii divinum verbum barbaris annuntiabat, & contra attritos fronte, duroque corde ut adamantem, & silicem ostendens faciem suam, conversionis animarum tanto zelo æstuabat, ut inter prædicandum ex oculis quasi flammas ignis emitteret. Totum Quiti Regnum peragravit; unde *Apostoli* nomen, quod perpetua traditione adhuc viget, obtinuit. Custos renuntiatus Provinciam nudis pedibus visitavit. Collegium Divo Andreæ Apostolo dicatum in cœnobio S. Pauli a fundamentis erexit, cujus fabricam deinde Marchio de Canete Pro-Rex in Imperio Peruano notabiliter auxit & ornavit. In eo autem Franciscus optimis moribus, & regulis Rhetoricæ, & Grammaticæ Indos instruebat, inductisque mechanicis artibus, ferraria præsertim, & sutrina, tantam Reipublicæ utilitatem Seminarium intulit, ut schola universalis Regni appellari merito potuerit.

Monumenta Provinciæ.

Monumenta Provinciæ Conceptionis in veteri Castella.

IX. De his tamen, cæterisque, qui in Ecclesia Dei hoc tempore floruerunt, quoniam operosum, & inopportunum foret singulos persequi, plenior recurret sermo. At vero Paschalis Baylon miris præparatus virtutibus, quas postremus annalium Continuator Joseph Maria ab Ancona fuse recenset ex Godefrido Henschenio, & Daniele Papebrocbio, religiosam professionem hoc anno solemniter emisit die secunda Februarii in festo Purificationis B. Mariæ Virginis, ut Frater Laicus, quamvis literas nosset, nec omni eruditione esset destitutus, in conventu Virginis Lauretanæ alias *del Orito* Montis Fortis in Regno Valentiæ, ut pene omnes Scriptores autumant, etsi in altero S. Joseph Illicæ ejusdem Regni Discalceatorum minoriticum habitum sumpserit, Custode Provinciæ Alphonso de Llerena, & Guardiano conventus Joanne de Cordonilia. Hoc in statu, inquit Joannes Ximenes in ejus biographia, quam prælaudati Scriptores inserunt in actis Sanctorum, expeditus sæculi curis animam, sensusque omnes tam iuteriores, quam exteriores in finem a se intentum defixit non solum discens exercitia, & cæremonias Ordinis, sed & delitiosis concupitæ Rachelis amplexibus inhærens totum cordis sinum pandebat Deo ad summæ perfectionis apicem vocanti, seque ad tenendam in posterum perseverantiam corroboranti, adeo ut qui cum illo familiarius vixere, uno ore, & communi voce testati sint, perfectiorem in omni virtutum genere religiosum numquam a se visum in Ordine nostro Franciscano. Alii amplius affirmabant, neque alibi uspiam, aut umquam sibi cognitum fuisse Sanctum ad gradum sanctimoniæ talis progressum, quippe qui non modo numquam viderunt a Paschale peccatum aliquod non dico mortale, sed nec veniale committi, verum neque verbum otiosum eum proloqui, neque in risum effundi notaverant. Numquam ille cernebatur ab opere vacuus, nisi quum oraret. De nemine umquam audiebatur murmurare, aut queri de quoquam. Numquam iratus, turbatusve inveniebatur, vel incompositus, aut ad aliena distra-

Vita B. Andreæ Hibernon cap. 1. pag. 17. Romæ 1791.

tractus; sed omnis ejus vita, opera, & verba sanctitatem spirabant; unde communis inter Fratres jam tum persuasio invaluerat, fore, ut Dominus, eo mortuo, multa per ipsius intercessionem miracula faceret.

X. Addit deinde Ximenes ea, quæ ipsemet vidit. Expertus sum, ait, tam humilem, obedientem, mortificatum, castum, misericordem, sollicitum, devotum, austerum, viva fide plenum, in oratione perseverantem, omni denique virtutum genere sic cumulatum, ut discernere nequeam, ecqua in ea maxime excelluerit. Nunc enim in ejus paupertate considero extremæ perfectionis actus; alias coram oculis mentis meæ offertur charitas instar solis refulgens, & aliarum virtutum veluti stellarum fulgorem refringens. Si me ad ejus humilitatem converto, ad ejus, quod nusquam est, fundum nequeo pertingere. Si pœnitentiæ rigorem considero, eo provectum intueor, ut nulla humanæ prudentiæ regula videam limitari; sed omnem prorsus modum excedere, adeo ut citius aliquis culpandum de excessu, quam laude dignum posset censere. Cui enim non videbitur nimium, si unus idemque pane solo, & aqua victitet, setaceo vestiatur cilicio, gravi ex ferro catena supra nudum cingatur, pro lecto terram, aut contabulationes, pro pulvinari truncum habeat, ibique non se extendat, sed veluti nimis delicatum id foret, somnum tantummodo capiat sedens, aut contractus non sine aliquo cruciatu, absque alio cæteris in rebus necessario solatio? Quomodo vivere poterat homo in se usque ad hujusmodi excessum severus, si per diem oculos non claudebat in somnum; sed etiam æstate ipsa, cæteris meridiani somni tantillum captantibus, ipse sub ferventissimo sole laborabat in horto, idque nudo capite; si neque post mediam noctem dormiebat orationi insistens usque mane; neque ante illam se dabat sopori, nisi sub horam nonam, & decimam; deinde primus ad matutinas in choro? Qua demum ratione fieri potuit, ut corpus ex carne, et sanguine compositum, sicuti meum, pedibus consisteret duarum dumtaxat, triumve horarum pœnosa requie sustentatum? Tuum, & a te acceptum hoc robur erat, Deus, quo supra naturæ ordinem instructus solus ipse infirmus, ac debilis, adeoque parce sustentatus subibat onera, quanta nec duo sani, valentesque Religiosi fuissent ausi sustinere; idque ita, ut nihil præterea de suis exercitiis spiritualibus remitteret.

XI. Vacabat in choro orationi, auroramque præstolabatur, cujus signo Campana edito, descendebat a choro in Ecclesiam, & magna cum devotione visitabat altaria pro lucrandis stationum Indulgentiis per Bullam sanctæ Cruciatæ oblatis. Tunc, reserata Ecclesia, excitabat Fratres uniuscujusque ostium ter pulsans, & dicens: *Laudetur dulcissimum Nomen boni Jesu: ad Primam, Fratres, ut Deum laudetis, & benedictam ejus Matrem*. Mox ministrabat primo Missæ sacrificio, neque uno contentus ministrabat aliis, quotquot poterat, aut singulorum partem aliquam veluti furtim audiebat a porta, quo vocatus fuerat, ad Ecclesiam recurrens. Numquam vero ministerium in hoc suum negabat alicui, quin saltem in principio assisteret, donec revocaretur. Præparabat deinde Refectorium, & panem ponebat in cophino. Hoc autem facto conjiciebat se in genua ante Imaginem istic positam, junctisque, & elevatis usque ad faciem manibus, orabat per tempus, quo symbolum Apostolicum bis recitaretur. Tum vero assurgens submissa voce incipiebat cantillare aliquas strophas in laudem Deiparæ, interimque magna cum ala-

alacritate, nec tamen absque circumspectione pari dividebat panem per cujuslibet locum, secundum laborum cujuslibet mensuram, dignitatem personæ, aut necessitatem, meliorem partem apponens Prælatis, Prædicatoribus, atque Infirmis.

XII. Quodam mane occurrens mihi (idem est Ximenes, qui loquitur) ad *De profundis* in Conventu Villæ Regalis, ubi tunc concionabar per quadragesimam, manu apprehensum induxit in Refectorium dicens: *Veni huc. Plusquam aliquis ex nobis debes Domino; voluit enim, ut unum solum panem, qui optimus hic est, comedas Tu.* Et mappulam rationi meæ appositam sublevans detexit panem candidissimum, quem maximo cum gustu comedi, aliud nihil tunc considerans; postea vero advertens animum dubitavi, undenam habuisset eum panem, cui ista in regione numquam videram eatenus, nec postea vidi similem, doluique, quod nihil ex eo reservassem.

XIII. At vero, quia se reputabat omnium indignissimum, sibi etiam reservabat panem magis nigrum, & durum, minutioraque frusta. Similiter & mantile magis tritum, calicemque & cultum viliorem, ac semiruptum seligebat sibi, nec non ex fructibus minus maturos, aut semiputridos, uvarumque rejectamenta, & raphanorum reliquias pridie in ossarium vas conjectas, & sterquilinio destinatas. Novitios præterea instruens de modo parandi Refectorium docebat, in numero semper aliquod Mysterium sibi præfigere, ut si prunorum verbi causa modica quantitas adesset, tria singulis in honorem SS. Trinitatis, sin aliquando major, quinque in memoriam quinque vulnerum Domini, aut septem pro totidem Spiritus Sancti donis impetrandis apponerent.

XIV. Tempus, quod ei forte superesset, impendebat legendis libris sanctis, aut scribendis sententiis suæ devotioni aptioribus, quas legendo notarat, aut resarciendis vestibus suis, aut veteribus sandaliis Fratrum, quæ reparata ipsis reddebat. Post prandium iterum recurrebat ad curandam ollam, quam erat pauperibus distributurus ad januam. Et hos primum faciebat genua flectere, consuetaque præibat oratione; rursumque, absoluto eorum prandio, genuflexus cum eisdem agebat Deo gratias. Atque in hoc charitatis opere tam erat absolutus, ut nesciret, se ab aliis Religiosis observari. Quum autem Guardianus suus aliquando ei diceret: *Cave Frater, ne eleemosynas des quibusdam pueris, qui fiducia earum a te accipiendarum otiosi vagantur, nec volunt laborare*; respondit: *eleemosynam, Frater, do propter Deum. Quid scio, an is, cui negarem, non sit ipse Christus?* Quantumcumque tamen profusus in hoc genere, discretus etiam erat, meliora servans pauperibus studiosis, veluti dignius occupatis, ac infirmis, & senibus, tamquam magis egentibus. In his quodam die fuit centenarius unus, cui reservans appositam sibi in Refectorio portionem carnis clam sepositam ad hoc, aluit ipsum quamdiu vixit, tanta cum reverentia eidem ministrans, quanta Patri potuisset, vehementerque exultans, quod id inobservatum crederet.

XV. Dum Paschalis tam sanctum vitæ institutum, cujus analysim deinceps daturi sumus, sibi proponebat, alterum Seraphici Ordinis ornamentum nobis intuendum se præbet, in virtutum exercitio jam veteranus Petrus Nicolaus Factor, quem in numero Beatorum solemni pompa relatum ætate nostra nos ipsi vidimus a Sanctissimo, & in ordinem nostrum beneficentissimo Principe PIO VI. PONTIFICE MAXIMO, quem Deus diu incolumem servet ad Ecclesiæ orthodoxæ sæculi erro-

Valentin. Beatific. Servi Dei Petri Nicolai &c. sum. num. 54. pag. 312.

errore, & nefariorum hominum scelere, & furore tantopere vexatæ prosperitatem, gloriam, & augumentum. In libro positionis super dubio, an constet de virtutibus Ven. Servi Dei Petri Nicolai Factoris impresso Romæ anno *1692.* extat de ipso celebre ejusdem Paschalis Baylon testimonium his verbis: „ Quum essem in oppido Matriti cum Patre Fratre Nicolao, & ambo aspiceremus quamdam Imaginem gloriosi S. Francisci, referentes inter nos, quod Dominus noster aperiebat sua secreta parvulis, dixit mihi Frater Nicolaus quamdam considerationem, quam Dominus noster mihi concesserat a multis annis, quando a fenestra meæ cellæ videbam stellam quamdam, & magnitudinem suæ infinitatis. Et quamquam non recorder, si hoc fuerit habitante me in conventu de Jumilla, vel in conventu de Almansa; tamen pro certo scio, me non revelasse quidquam personæ alicui; verum etiam statim ac dictus Pater Nicolaus narravit mihi illam considerationem, nihil intellexi. Sed postea redigens in memoriam tam quod nulli eam communicaverim, tam quod mihi habitanti soli in mea cella oblata fuisset, intellexi quid ille dixisset „.

XVI. Tirocinium vitæ Servi Dei describit superior Annalista paucis verbis, quæ rem totam quidem complectuntur, sed valde strictis, & jejunis, nonnullasque circumstantias reticentibus non prætereundas; nihil enim in chronicis umquam nimium putandum est, quæ vel minimo, levique vocabulo, quod ad rem pertinere fortasse non videtur, interdum nituntur. Itaque narrationem rursus fere ab integro exordiri operæ pretium existimamus ex præfato libro singula accurate colligentes, quæ res ipsa postulabit. Vincentius Factor Petri Nicolai Pater uriundus a Civitate Siracusana in Regno Siciliæ conjugem habuit Ursulam Stagna ab oppido Albaidæ in Hispania, & ex illa quinque Filios genuit, duas fœminas, & tres masculos, inter quos Petrum Nicolaum. Vir fuit quo Sartoris professione obscurior, eo pietate illustrior, & maxime devotus S. Nicolai, cujus festum quotannis solemniter celebrari faciebat propriis sumptibus cum Missa, & oratione panegyrica, eodemque die duodecim pauperibus, & uni Sacerdoti pauperi in Domo sua prandium parabat, ipsisque inserviebat in mensa, & singulis subinde distribuebat duo *Regalia* pro eleemosyna. Natalem diem adspexit Petrus Nicolaus in festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli mense Junio anno 1520. Valentiæ in Parœcia S. Martini juxta S. Teclam prope quemdam furnum, qui illic est in capite viæ publicæ de *los Ribellas*, & sacro baptismi lavacro ablutus est in eodem fonte S. Stephani, quo S. Vincentius Ferrerius, Parentibus suis id procurantibus, nomenque accepit Petri. Alterum Nicolai nomen superadditum ei fuit a Patre ob singularem devotionem, qua S. Nicolaum prosequebatur, quum, ut ipse dicebat, ejus patrocinio liberatus fuerit *ab Oceano maximi laboris, in quo reperiebatur*.

XVII. Vix editus in lucem puer sponte veluti sua virtutis semitam arripuit. Quatuor, vel quinque annos natus, nemine cogente, jejunabat singulis diebus Lunæ, Mercurii, & Sabbati, ipsique vim facere oportebat, ut jentaculum sumeret; sed die Sabbati ad id prorsus adduci non poterat, majorique diligentia quam aliis ab esca abstinebat. Pueriles, & innocuos ludos abhorrens simul ac a schola domum redibat, cubiculo inclusus orationi totum se dabat, aut altariola struebat, convocatosque alios pueros ad pietatis opera verbis, atque exemplo incendebat. In Parentes eo obsequio ferebatur, ut ipsi illum veluti Jacob

Jose

Josephum plus cæteris filiis diligerent, ejusque optimam indolem, & mores egregios ad imitationem fratribus proponerent; atque in eo tamquam in sanctæ adolescentiæ speculo patres filiolos passim virtutem intueri juberent.

XVIII. Degebant juxta ejus domum duæ Vetulæ Deum timentes, sed valde pauperes. Misericordia motus puer manicam tunicæ, quæ illis temporibus aliquantulum lata erat ad cubitum, pane implebat, quem sursum ascendens per fenestram cubiculo earum proximam eis porrigebat, irrisusque ab aliis pueris, quod famem ipse pateretur, ut alienos nutriret, respondit: *Tacete; sunt enim pauperes Jesu Christi Domini nostri*. Egenis omnibus, quoscumque inveniebat, si non rebus, animo saltem subvenire cupiebat, quibus propterea servabat jentaculum, aut merendam a matre acceptam, sed præcipue ad mulierem quamdam vetulam, quæ cum binis egentissimis filiabus habitabat prope ædes ludi literarii, ea deferebat. Nosocomium S. Lazari quotidie visitabat, ut infirmis, & leprosis præsto esset, quorum manus frequenter osculabatur, sudorem, ulcera, & saniem delatis secum ad hunc finem quibusdam pannis, seu linteis abstergebat, & consocios pueros, ut idem facerent, hortabatur. Quum aliquando scholam peteret, hominem conspexit juxta Ecclesiam S. Martini, ubi a prætereuntibus eleemosynam conquirebat, lepra oppletum, atque ita tabidum, & enervatum, ut species tantummodo, & simulacrum humanæ speciei videretur; statimque ad illum accedens, & in genua provolutus, tamquam si Christum Dominum in eo videret, osculatus est manus ejus, & pedes, & enixe rogavit, ut sibi benedictionem impertiret, quam & accepit. Requisitus deinde ab uno puerorum, qui secum aderant, quomodo sine stomacho consistere potuisset coram homine adeo fætido, ac plane horrendo, illumque tangere? *obsequium*, inquit, *non præstiti pauperi, sed Jesu Christo Domino nostro*. Altera vice in festo S. Antonii Abbatis pergenti sibi ad Ecclesiam, ut Indulgentiam lucraretur, mulier leprosa ante januam Nosocomii S. Lazari se obtulit ulceribus scatens præsertim in manibus, quibus vix baculum, quo nitebatur, poterat sustinere, eodemque modo genuflexus, & oscula ejus manibus infigens benedictionem ab ea postulavit, & obtinuit. Mulieri alteri, quæ in terram ceciderat, postquam accurrens sursum illam erexit, jentaculum, quod ferebat, dedit manducandum. Socius autem ei dixit: *quid manducabis tu hodie*? At ille: *magis mihi proderit jentaculum, quod comedet hæc, quam si ego illud comedissem*.

XIX. Non adhuc Petrus Nicolaus duo lustra expleverat, quum ista faceret. Ætatem quatuordecim, vel quindecim annorum assequutum, jamque latinæ linguæ peritia, arithmetica, cæterisque humanioribus disciplinis satis excultum pater ad mercaturam addiscendam allicere destinavit, summam se illi daturum pollicitus centum quinquaginta nummorum aureorum, ut negotiationem inchoaret cum Michaele Hieronymo Perello experto, & locuplete mercatore civitatis Valentiæ, & progressu temporis nuptias iniret. Cui ille: *argentum*, inquit, *Pater, erogare poteris ad sorores meas nubendas. Mea, quod interest, quæso, ne mei sollicitus sis; anima enim mea jam Jesu Christo devota est*. Admiratus quidem fuit Vincentius filii responsum, sed quum vir foret admodum prudens, spectatæque probitatis, nihil ultra ei dixit. Loquens autem Petrus Nicolaus ea de re cum amico, & familiari: *Pater meus*, inquit, *vellet me in sæculo detinere pecuniarum oblatione; sed ipse cogito Religionem ingredi, ne-*

 que

quæ ex hoc proposito me retrahent omnes totius mundi thesauri. Ex eo autem tempore fæminarum colloquia, & adspectus diligentius vitavit, cæpitque frequentius sacramenta recipere, sacris concionibus, & ecclesiasticis cæremoniis adesse, ad infirmorum ædes assistere, & in Religiosorum cœnobiis moras ducere; maxime vero in conventu S. Mariæ de Jesu Fratrum Minorum Observantium prope Valentiam, quibuscum conversatus eorum Ordini nomen dandi majori desiderio arsit; antea enim tum Patri suo, tum Petro Rodriguez, cum quo in eadem domo paterna fere ab incunabulis fuerat educatus, dicere consueverat, *se sponsam habere Religionem S. Francisci, quam neutiquam relicturus esset, etiamsi mundus totus sibi proponeretur lucrandus*.

XX. Juvenis annorum sexdecim petiit humiliter a Guardiano prædicti conventus ad habitum admitti. Id tamen statim non obtinuit; quamvis enim Guardianus præclaram ejus indolem, & pietatem compertam haberet, voluit nihilominus experiri prius, atque attente observare, an Dei spiritu, vel potius juvenili vanitate postulatio niteretur. Hinc pluribus in medium adductis difficultatibus, ipsique ante oculos propositis regularis vitæ laboribus, & rigorosissima Ordinis disciplina, quem foret ingressurus, eum non solum suadere, ut ab incepto desisteret, verum etiam terrere conatus est multis diebus. Sed in sententia persistentem, & omnia pro Christo alacriter se laturum affirmantem Guardianus post exploratam modis omnibus ejus vocationem, Ordini tandem adscripsit die vigesimo Novembris anno 1537. summa cum sui, Fratrumque omnium lætitia, qui adolescentis ingenium, moresque noscebant ad virtutis, & sanctitatis normam a teneris annis compositos.

XXI. Rei certior factus pater adeo doluit, ut deliquium pateretur; materque, & sorores ingenti questu domum impleverunt. Sensibus Pater restitutus ad conventum S. Mariæ de Jesu properavit, visoque filio Seraphicas vestes præter sui expectationem induto, inopinatam metamorphosim admiratus lacrymas non tenuit, & inter singultus, ac fletus eum modis omnibus sollicitavit, ut domum rediret, adhibitis precibus, blanditiis, & liberalioribus pecuniarum promissis. Adolescentis tamen animus nequidquam tentatus „ se namque ajebat, nullam argenti ratio„ nem habere, velle se uni Deo famulatum præstare, & gloriosæ ejus „ Virgini Matri sub habitu Franciscano, sæcularibus negotiis se nun„ tium omnino remisisse, quoad viveret, de quo Parentes, si saperent, „ tenerentur meritas supremo Numini gratiarum actiones referre, quod „ in servorum suorum numerum se ipsum cooptare dignatus foret „. His, aliisque rationibus modeste, & reverenter, sed cum dignitate propositis dimissus Pater. At novus alumnus in Seraphici Instituti palæstra se cum fiducia, & alacritate exercebat, cumulatisque in dies virtutibus augebatur, in recitatione divini officii sedulus, ac devotissimus, austerus in jejuniis, a nutu Prælatorum pendens, incessu composito, ore moderato, morum exemplar factus vel ipsis provectioribus, quibus aliquid semper ab illo addiscendum supererat.

XXII. Insequente anno dominica prima Adventus die S. Andreæ Apostolo sacra Minoriticam Regulam solemniter professus est, quo sollicitior, & studiosior vota, quæ voverat, Deo reddendi in id curam omnem convertit, animique vires intendit, ut Seraphici Patriarchæ filius non tantum esse videretur, sed foret reipsa exteriorem corticem, & personam dedignatus. Narrat Petrus Sitial, qui in eodem conventu S. Ma-

S. Mariæ de Jesu duobus ante annis habitum susceperat, se numquam in eo vidisse rem mali exempli, sed omnes valde admirabiles; quumque ingrederetur ejus cellulam, inveniebat sanguine tinctos parietes, & pavimentum ex ferreis catenis, quibus se percutiebat. Nisi infirmitate laboraret, solitus erat humi decumbere, nudisque plantis incedere. Gestabat unicam, & simplicem tunicam, & sæpissime jejunabat, multisque vicibus in pane & aqua. Assistebat ad chorum magna cum devotione, & lacrymarum, suspiriorumque emissione dicens: *Deus meus, & omnia*; nec orationem intermittebat, in qua frequentissimas, visibilesque ecstases & raptus subibat cum abundantia divinarum revelationum. Hæc præfatus Sitial, qui duo etiam miracula recenset sibi signo crucis ab illo facta duabus vicibus, quum dysuria, seu calculorum morbo laboraret, & in extremo vitæ periculo versaretur.

XXIII. Theologicæ facultatis studiis rite absolutis in conventibus S. Francisci Chelvæ, & S. Mariæ Pini Olivæ ad Sacerdotium evectus Angelica quadam puritate ad hoc fidei mysterium accedebat, & licet gravi aliquando infirmitate premeretur, antequam tremendo sacrificio operam daret, jugi oratione, & contemplatione animum præparabat, sacramentali confessione pluries se expiabat, tam sæva rigiditate corpus cædebat, ut inde sanguis copiosus effiueret, eodem semper præeunte exercitio celebraturus. Hinc plurima in Sancta Eucharistia gaudia excepisse, & intra illud Sacrosanctæ Hostiæ breve spatium Puerum Jesum multoties conspexisse, & divina præsentia beatum se fuisse maximo pietatis, & fidei testimonio ipsemet constanter asseruit, non solum dum privatim cum amicis loqueretur, verum etiam dum publicas conciones haberet. Mirum proinde non est, si Barcinone in suggesto ad elevationem SS. Sacramenti ipse etiam coram universo populo in ecstasim elevatus stupenda corporis agilitate se verterit, & Valentiæ quum solemni die Sacramentum circumferretur, repente conclamaverit: *mirabilia Dei!* & statim Angelorum circumfusa cohors Eucharistiæ custodiam celeri volatu visibiliter obsederit. Fiebant quotidie in anima ejus cumulatissimæ fidei accessiones, ac tales, ut ubere lacrymarum profusione maderet, quum Salvatoris nostri Jesu Christi passionem meditaretur, & acerbissimos cruciatus mente revolveret. Fletus proinde, ac lacrymæ mensa erant, cujus suavissimis affectuum cibis saginabatur, quoties, ut aliquo modo dolores Christi æmularetur, carnes suas aspere adeo percutiebat, ut sæpe numero tamquam in cruento flumine flagella natarent, & sale medicata vulnera sævientem renovarent asperitatem. Illa nimirum repetebat animo, quæ in passione Christi recolenda sunt, scilicet dilectionem ejus reamando, amaritudinem compatiendo, fortitudinem adversa patienter sustinendo, & utilitatem ejus gratias agendo. Aliquando passionis meditationi inhærens multos postea dies præ sensus interni magnitudine solvere nesciebat eloquium, & penetrantium vulnerum cito nata vestigia in manibus apparebant. Aliquando etiam visus est in aerem rapi, & supet tenue illud elementum instar levissimæ plumæ diutius immorari.

S.Thomas opusc. 58.

XXIV. Valentiæ sacerdotio insignitus, Chelvam petiit, ubi concionatoris munus exercuit, & successive Guardianum egit. Quæ ibi gessit narrantur in anteactis Annalibus una cum aliis pluribus, quæ nos propterea consulto prætermittimus. Molestissimum est, in ejus egregie factis exscribendis annorum rationem accuratam haberi non posse; nihil

hil enim, aut ferme nihil vel apud Benedictum Mazzaram, vel in duobus compendiis ejus vitæ, quorum utrumque prodiit Romæ unum typis Angeli Bernabò anno 1668, alterum typis Salomoni anno 1786, vel denique in actis pro ejus beatificatione & canonizatione distinctum invenimus ad chronologicam rerum seriem quod attinet. Compertum tamen est, virum Dei post absolutam Chelvensis Cœnobii præfecturam, Prælatis Ordinis jubentibus, ad conventum S. Bernardini de Bocairente se transtulisse, ibique sacrum recessum fundasse, & paucos menses moram traxisse. Quantum vero opinamur, multo post annum 1567. Novitiorum curam gerebat in conventu S. Francisci Valentiæ, qui eo anno nostris accessit; enim vero, ut ex dicendis constabit, anno 1568. in comitiis Provincialibus Valentinis renunciatus fuit Guardianus Cœnobii de Valle Jesu tribus leucis a Civitate Valentiæ, quo in officio verosimiliter perseveravit ad annum usque 1570. Annis postea 1572, & 1574 Confessarii munus successive obivit in monasteriis Monialium SS. Trinitatis Valentiæ, & Discalceatarum Matritensium. Transivit deinde ad Recollectos, & Capuccinos, quibus accedunt publica alia munera, quæ explevit, præter recensita. Quæ omnia sane nec tam cito fieri potuerunt, nec si ante annum 1564. quo clauditur ultimus Annalium tomus, contigissent, diligentiam & eruditionem effugissent Josephi Mariæ ab Ancona, qui non anteacta tantum, & præsentia, sed futura etiam quæcumque invenit, veritus fortasse, ne successorum suorum imperitia in medium relinquantur, avidissime prosequitur. Scio, hoc argumentum esse negativum. Eo tamen melius non reperio. Quare quum vir Dei anno 1583. ad superos evolaverit, alia non superest temporis intercapedo, in quam rejici possit ejus in magistrum Novitiorum institutio, quam prædictum tempus.

Vita Beati Servi Dei impressa Romæ anno 1668. pag. 12.

XXV. Ne rerum multitudine postea obruamur, præstat viri Dei gesta hic in antecessum notare. In ministerio sibi commisso viginti duos novitios habebat, quibus in virtutis studio exemplo præibat, ratus, verba adhibenda quidem esse, sed fortius juvenum animos iis trahi, quæ oculos percellunt. Matutinis laudibus, & orationi mentali, publicisque & privatis aliis devotionis actibus semper cum illis aderat, gregem suum coram se gestiens videre, nec permittens, ut illorum quisquam aut inutilibus rebus studeret umquam, aut otio indulgeret. Divini cultus, & regularis observantiæ rationem, ac theoriam eos edocebat, quo altaribus ministrare rite possent, munia Religionis peragere, & ad summum perfectionis apicem, Dei gratia opitulante, pertingere. Exinde ante illorum pedes genuflexus, & capite detecto præcipiebat, ut si mali aliquid in ipso animadvertissent, sibi illud exprobrarent, utque in pœnam suorum erratorum, quæ multa, & gravia esse dicebat, in faciem conspuerent; quod juvenes aut præ reverentia facere detrectabant, aut si quandoque ejus voluntati morem gerere coacti essent, ingentem ex eo ipse lætitiam capiebat, ac talem, ut ecstasi corriperetur, & sensibus fieret alienus.

XXVI. Animadvertit aliquando, unum Novitium non bene caput inclinare ad canticum *Gloria Patri*, illumque pluries benigne reprehendit; quum tamen nihil proficeret, altero die in æde Novitiatus, & capitulo culparum extensum, supinumque humi se projecit, & dixit Novitio: „ Tu Fratercule, dum debitam Deo submissionem denegas, „ irreligiosam certe a divino cultu aversionem fateris. Mea fortassis

„ hæc

„ hæc culpa est, qui tibi imitandum non præbui humillimæ veneratio-
„ nis exemplum. Ego igitur pœnas luam. Sume istud Deiparæ Virgi-
„ nis Rosarium, & centum sexaginta quinque vices *Gloria Patri &c.*
„ pronuntiabis, & os meum toties pedibus tuis conterens intelliges, quan-
„ tus honor divinæ illi Triadi debeatur „. Attonitus Tiro, quamvis ægre ferens, & reluctans, mandato obtemperavit. Erat autem illius pes non enudatus, sed calceis apostolicis instructus, & licet os servi Dei parum premere studeret, nihilominus, quum in uno pede tamdiu stare nequiret, necesse erat, ut alterum sæpe confirmaret, & sic illius ori vehementius incumberet, illumque invitus cruciaret. His de rebus postea Petrus Nicolaus cum Novitiis suis lubentissime loquebatur, qui præsentes facto adfuerunt, & narrabat, quomodo Novitius curam omnem in eo posuisset, ut sibi parceret; tum vero præstantem, & laude dignum se exhibuisse, quum pedem fixisset, sibique incommodum & dolorem fuisset causatus.

XXVII. Reversus quodam die a choro ad cubiculum post completorium Novitiis jussit, ut Dominicæ Passionis punctum aliquod pro arbitrio singuli contemplarentur seorsum. Elapso aliquo temporis spatio, unumquemque interrogavit, quidnam meditatus fuisset; quumque Vincentius Bosch responderet, sibi præsentem statuisse Dominum Jesum apprehensum in horto a Judæis, & in domo Pontificis colapho percussum: *Tu velles*, inquit, *ut unusquisque horum Fratrum tibi daret unum colaphum*. Illique annuenti mandavit, ut a singulis colaphum exciperet, quo peracto, dixit: *Bonum esset, si etiam mihi alapas daretis amore Dei*; & genas eis præbuit, quas illi cum fletu cædebant. Imperavit eis rursus, ut se ipsum flagris eo ordine percuterent, ut primus quidem quindecim ictus inferret in memoriam quindecim graduum Templi, quos Deipara Virgo adhuc parvula conscenderat. Alter vero duodecim in honorem totidem Apostolorum. Atque ita pedetentim unusquisque præfixum plagarum numerum absolveret, prout propositum Mysterium exigebat. Strenue vero ut rem agerent, rogabat, omnemque pietatem exuerent in verberandis humeris, & lacertis, quos abjecta tunica nudatos præbebat. Illata vero sibi carnificina tantopere delectabatur, ut extra sensus raperetur, eumque, qui fortius percussisset, gloriosum Athletam, & Christi militem vocaret.

XXVIII. Nimia hæc alicui facile videri queunt, Sed nihil nimium huic Sancto arduam, & inusitatam perfectionis semitam tenenti. Ante Novitiorum pedes procumbere solebat, & in ædium foribus, aliisque locis se projicere, ut a transeuntibus conculcaretur. Culpas ante illos dicebat, quibus obnoxium se esse opinabatur, quum vel minima criminum suspicione careret. Ex illis pariter censorem elegit, qui suam vitam sedulo scrutaretur, & pervestigaret, ac pro erratis, nulla habita officii, dignitatisque ratione, sibi pœnitentiam libere infligeret. Convocatis jubebat, ut in se, moresque suos quidquid vellent sine metu dicerent, seque opprobriis, & contumeliis insectarentur, & proscinderent. Quod adolescentes ægre quidem faciebant, quia illum veluti carissimum Parentem diligebant, & veluti sanctum venerabantur; sed faciebant tamen obedientiæ merito adacti. Resonabant ejus auribus gravissima verba, scommata in eum conjiciebantur, risuque & cachinnis excipiebatur, ac si hominum omnium abjectissimus, & contemptissimus foret.

Ex-

Extremo etiam supplicio dignum vocari se audiebat. Deinde vero tamquam si ex animi sententia in eum maledicta congesta fuissent, in hæc verba prorumpebat: „ Domine Deus meus. Sit nomen tuum benedictum in sæcula, qui ex ore adolescentium tuorum veritatem patefacis, a quibus excipior ut meritus sum; non autem a sæcularibus, qui honorem mihi, & reverentiam præstant, quia me non cognoscunt. Hi vero mecum sunt, & mecum conversantur. Unde me compertum habent, nec tamen dicunt omne id, quod vident in me. Deus propitius esto tam magno peccatori „. Quæ verba postquam gemebundus, & cum emphasi protulit, permansit in ecstasi tribus horis.

XXIX. Sub hoc tempus Salvator ab Horta in Civitate Barcinonensi morabatur, ubi ex ingenti hominum quotidie ad ipsum accedentium multitudine plurimi sanati sunt. Eulalia Palau, imposita sibi capiti sancti manu ad illa verba: *Tibi dolet caput*, nullum amplius dolorem capitis sensit, quem a pluribus annis patiebatur. Puer a nativitate mutus, signo crucis a Salvatore super eum facto, loquelam accepit, & alter eodem morbo laborans adolescens signo crucis pariter munitus post recitatum *Pater noster*, lingua prorsus expedita deinceps est usus. Antequam vero Salvator Barcinonem adventaret, quum Tarracona profectus Villam Francam *de Panadès* appulisset, mandavit duobus cæcis ad se venientibus, ut ad Deiparam Montis Serrati visendam abirent; rogaturam ipsam pro eis Filium; confiderent autem, nam se quoque ibidem mox affuturum. Interrogantibus quibusdam, qui ex Regno Valentino illic aderant, an fieri posset, ut a nativitate cæci visum reciperent, respondit. *Unum quidem eorum certum est recepturum; alius vero eam non habet fidem, qua beneficium mereatur*. Cæcis per viam inter se colloquentibus, horum alter dixit: *Si ipse nos sanare poterat, cur nos ad Montem Serratum iluminandos mittit? Quia voluit*, reponit alter, *ut cæli Regina id faciat. Hoc igitur agam, quum istuc advenero; confessus communionem, & Dei misericordiam præstolabor*. Ad quod primus: *Ipse mihi præcepit*, inquit, *ut ad Virginem irem. Vado equidem; Non credo tamen futurum, ut vel tu, vel ego visum recipiamus*. Tum fidelior iste sub ipsam communionem visum recepit, & quæ dicta sibi fuerant narrans cum omni populo, qui aderat, venienti Sancto processit obviam. Occurit etiam qui sanatus non fuerat, *Et ego*, inquit, *Pater, ut jussisti huc veni, & socio vidente cæcus remaneq*. Cui Sanctus: *Non mea id culpa factum est, Fili. Quod huc remisi, ideo feci, quia Domina plusquam ego potest apud Filium suum Ipsa mater; ego dumtaxat servus illius sum*.

XXX. Verum ea, quæ adventum viri Dei in hæc loca eodem hoc tempore præcesserunt, uberius enarrare præstat ex analectis Dimæ Serpii, & Domenechi, ne receptam in Annalibus nostris consuetudinem invertamus sine ulla ratione; nihil namque aliud a nobis sane postulatur, quam veritatis expositio, quæ tanto est præstantior, quanto ab antiquioribus, & sincerioribus fontibus deducitur. Itaque quum Salvator in cœnobio S. Mariæ de Horta (quod ei nomen perpetuo adhæsit deinceps, quamvis in oppido S. Columbæ, quod Farnesia appellatur, in diœcesi Gerundensi diem natalem sortitus esset) mirum in modum glorificaretur a Deo, venit eo Religiosæ visitationis causa Minister Provincialis, minimeque ei placuit tanta infirmorum omnis generis circa monasterium illud multitudo, quæ Fratribus quoque ibidem commorantibus pridem gravis accidebat; ideoque rogaverant Provincialem, ut hunc pro-

Acta SS. ad diem 18. Martii pag. 684. & seq ex analectis Dimæ Serpii, & Domenechi.

promiscui vulgi strepitum una cum ipso Beato a se amoliretur. Quin etiam eidem Ministro formido quædam inerat, ne forte non tam sanctus esset humilis hic Frater, ut talia, tamque multiplicia per eum miracula Deus operari vellet. Ergo virtutem explorare ad Lydium patientiæ lapidem statuit, eoque coram se in genua posito dixit „ Credebam equidem, plena in pace recepturum me Conventum hunc esse, quem e contra perturbatissimum, inquietumque reperio, quia in eo vivit sceleratus quidam, & inquietus, maximarumque turbarum causa. Te Te appello, Frater Salvator, & quæro, quo tandem consilio hanc, quam renes, vivendi exorsus es formam? Nonne te pudet, audire unumquemque dicentem: eamus ad Sanctum ab Horta? quum dicere præstaret: eamus ad diabolum, qui Fratres apud Hortam conturbat? Vos autem, Patres, numquid animadvertitis qualem vobis omnibus infamiæ notam iu urit, quum solus præsumat miracula facere, quasi non æque ac ipsi sancti sitis? Faxo equidem, Frater, ut nec nomen tuum audiatur amplius, & cessantibus istis tuis miraculis, cesset etiam concursus populorum ex tota Hispania huc confluentium; jubeoque nunc quidem disciplinam tibi dari, deinceps vero non amplius Salvatorem, sed Fratrem Alphonsum appellari re; atque his literis acceptis sub mediam noctem hinc discedere, nemine vidente, atque ad monasterium oppidi Reusensis abire „.

XXXI. Hæc ille multorum cum stomacho effatus literas tradidit, & nomeu ipsi commutavit; qua ex causa in Chronicis Ordinis nostri Frater Alphonsus nuncupatur, ut probatum est in Processu formato coram Episcopis Barcinonensi, Gerundensi, & Dertusano. Ipse vero tam gravia improperia animo plane imperturbato audiens evidentissimam cunctis sanctitatem suam fecit. Indeque digressus ad Ecclesiam ante Beatissimæ Virginis altare se in oratione prostravit, servum se ipsi fidelem dicens, & consecrans usque dum circa noctem mediam Frater Laicus venit socius itineris imperati futurus, & tempus esse monens discedendi, mox habuir obedientem; facta namque primum SS. Sacramento, tum Virgini Beatissimæ, Patrique Suffraganeo reverentia, exiverunt ambo a monasterio, transiveruntque per medium infinitæ multitudinis agmen, quæ montem occupaverat, auroram expectans, circa quam illius benedictionem simul acciperet, & sanitatem, quam ipse quidem silentium tenens cunctis tacitus impertivit. Sed mane frustra expectatus, quum nusquam compareret, incredibile dictu est quibus animorum motibus excepta ea absentia fuerit, variis ad ejus invocationem æque, ac si adesset, persanatis, aliis de salute desperantibus. Nec leve miraculum fuit, quod Provincialis, Fratresque Conventus post ejus discessum penitus obliti fuerint ejus decreti, quo statuerant, a Templo amovenda esse omnia miraculorum inibi patratorum insignia istic ab infirmis sanatis relicta, Deo cavente, ne quod illi agebant, Beati Salvatoris memoria ad posteros periclitari, & in oblivionem venire posset.

XXXII. Nudis pedibus super aspera montium gradiens tandem ad limpidum aquæ vivæ fontem pervenit, cujus amœnitas quum socium invitasset ad aliquam requiem ibidem captandam, ipse tamquam nulla fatigatione affectus in partem se recepit, flexis super saxa genibus, manibusque ad cælum tensis facturus orationem; ubi continuo in ecstasim raptus est, usque dum eum de resumendo itinere socius admonuit. Qui tantam in ipso vultus hilaritatem admiratus: Næ tu, inquit, Alphonse Fra-

se Frater, stolidus mihi, insensatusque videris, quem tam acris a Patre Provinciali reprehensio non commovet. At ille: *Miserum enim vero in modum actum fuisset mecum, si criminum meorum mensuram reprehensionis suæ severitate æquasset. Nunc multo leviorem, quam ipsa sint, sustinens pœnam, ut quid tristabor? Nescin, nec folium unum ex arbore decidere, quin Deo id volente fiat?* Juratus autem socius iste affirmavit, toto eo itinere perpetuæ orationi suisse intentum, & nisi ipse interpellasset, nulla ex ejus ore prodiisse verba, quam suavissima *Jesu*, & *Mariæ* nomina.

XXXIII. Ante noctem secundæ diei ad designatum ambo venere monasterium, ubi Guardianus accepta, lectaque Provincialis epistola, Fratres omnes jussit ad Capitulum convenire, in quorum medio quum genua flectere jussisset Salvatorem, ita coram omnibus est proloquutus: „ Fratres mei, misit huc Pater Provincialis Fratrem hunc inquietum, & Hortani Conventus per sua miracula turbatorem; omnibusque modis imperat, ne alio deinceps ipsum, quam Alphonsi nomine compellemus, quo facilius eum requirentes latere possit. Te autem, inquit ad Beatum conversus, in eum abdam locum, ubi turbarum nihil movere possis in populo. Nunc autem ante omnia tibi præcipio, ne quemquam sæcularium alloquaris „. Postero mane, antequam illucesceret, consurgens Guardianus Fratrem Alphonsum requisivit, eumque in Templo reperit, ubi totam noctem orando transegerat. Inde vero abduxit in culinam, quam abducto occludens pessulo: hic, inquit, manebis Fratribus cocturus cibos, et si velis, inter ollas, paterasque facturus miracula.

XXXIV. Lætus eo mandato Sanctus in culina remansit. Interim albescente die omnis illius oppidi populus cœpit ad Monasterium properare, in primisque infirmi magnis clamoribus deprecantes Deum, ut sui misereretur, Fratribus autem miserabiliter supplicantes, ut ad se exire permitterent Dei famulum Horta adductum favore Numinis, ut ejus benedictione salvi fierent omnes. Erant hi veluti duo millia hominum. Itaque attoniti Fratres, neque intelligentes, qua ratione ad eorum notitiam hospitis novi pervenisset adventus, accurrunt ad Guardianum, trepideque eidem nuntiant, quanta hominum multitudo insedisset Templum, effractis portis in conventum se minitans irrupturam, nisi ad se Frater Salvator produceretur. Indignatus ad hæc Guardianus subito in culinam properat, contumeliosisque cum eo verbis expostulat, quod non contentus excitatis Hortæ turbis, novas hic machinaretur, patefaciens populo adventum suum: Nunc demum apparere, cujus ille spiritus, & quam turbulenti foret, qui nisi esset sceleratus, recenti mandato non esset ausus contraire tam cito. In genua se abjecit Salvator, nihil neque excusans, neque deprecans, usque dum abiret Guardianus denuo firmiter obserans ostium. Verum frustra id fuit; crates enim ligneas perfringens vulgus portam monasterii per vim aperuit, incurritque in cœnobium, quos arcere quum Fratres ultra non possent, accurrit Guardiauus, eaque conditione se producturum quem petebant, affirmavit, si quiete omnes se in Ecclesiam reciperent.

XXXV. Illis igitur in Templum redeuntibus, rursum ipse abiit ad culinam, & inde jussit exire Salvatorem, ad cujus velut Angeli Cælestis præsentiam exultanti populo ipse Salvator hunc in modum loquutus est: „ Filioli, ut Deus vestras orationes exaudiat, vosque a vestris in„ firmitatibus liberet, de peccatis vestris pœnitentiam agite, eamque „ vera

„ vera cordis contritione obsignate cum firmo proposito eadem in sa-„ cro confessionis tribunali rite manifestandi. Ego autem illius vice, & „ Dominæ nostræ Sanctissimæ benedico vobis. In nomine Patris, & „ Filii, & Spiritus Sancti „. Hæc effatus humeros eis obvertit, atque ut fuerat a Guardiano imperatum, rediit ad culinam. Ex attractis autem, aliisque infirmis, qui tunc in Ecclesia erant, multi sanati sunt, ut patuit ex multitudine furcularum, scipionum, fasciarumque istic relictarum. Ad quarum conspectum stomachabundus Guardianus: videtin, inquit, quibus immunditiis Templum hoc Frater iste repleverit, & illud in stabulum bestiarum convertit. Moxque ad Provincialem scripsit, quantum istic turbarum primo suo adventu excitasset homo iste ad se Horta transmissus. Proxime autem sexta feria Fratrem Salvatorem in Capitulum accersivit, mandavitque, ut citra licentiam suam nulli sæcularium loqueretur. Atque ita incognitus ibi remansit Sanctus non exiguo temporis spatio, usque dum Deo placuit, rursus eum in publicam lucem producere hoc, qui sequitur modo.

XXXVI. Erat in monasterio Reusii Religiosus quidam Joannes Serra nomine, qui ex Presbytero ad Laicorum ordinem se dimiserat; tunc autem ita graviter infirmabatur, ut eadem nocte moriturum medici affirmarent. Remansit apud eum conventus ipsius Ecclesiastes Ferdinandus Solèr extrema moribundo præstiturus officia. Hic quum circa mediam noctem videret ægrum agere animam, abivit Beatum Salvatorem quæsiturus, eumque in Templi Choro orantem reperiens rogavit secum veniret, ut vellet ad extremum benedicere infirmo. Respondit Salvator, præcederet ille, se quoque mox adfuturum; & adfuit, formatoque super eum Crucis signaculo, quæsivit ab eo quid mali pateretur. Ipso autem nihil respondente, redivit ad chorum, seque aspero flagello ibidem cæcidit, perque unam horam perduxit orationem, quæ dum fierent, æger liberatus est febri, & loqui incipiens dixit: Bene mihi est per Dei gratiam. Advigilabant morituro, ut credebatur, Fratres aliqui, qui, audita loquentis voce, properarunt Guardianum, cæterosque accersere futuros rei tam inexpectatæ testes. Hi autem animam agentis extremum delirium id esse rati ancipites hærebant. Quare arrepta, quæ lecto vicina erat, sede, is, quem paullo ante vires omnes defecerant, dixit: Nolite dubitare, Fratres mei, quin vere sanatus sim per Dei gratiam, & orationem Fratris Salvatoris. Qui modico post tempore superveniens dixit Infirmo: „ Frater Joannes, gratias Virgini Deiparæ „ age, quæ te restituit sanitati. Deinde stude, meliorem in posterum „ vitam ducere, quam duxisti hactenus; propterea meritus es, ut eam „ tibi abrumpere nunc Deus vellet. Sed tu concesso pœnitentiæ tem-„ pore utere, bonoque sis animo „. Porro medicus mane adsuit, quæsivitque ex Portario, qua hora mortuus esset Frater Joannes. Mortuus? respondit ille, imo vero valet sanus, & vegetus. Quod verissime dictum a Portario fuisse summa cum admiratione sui coram ipse cognovit ad cubiculum Joannis delatus.

XXXVII. Iisdem diebus Puerulus quidam redactus erat ad finem vitæ in eodem oppido, & medicus ad Patrem afflictum dixit: Domine mi, parum omnino nunc inter filium tuum, & mortem distat, nec ullum ei juvando remedium superesse scio, nisi ut ad monasterium Fratrum accedens tentes per aliquem ipsorum ingressum in hortum, ubi inventurus es Fratrem, olera, vel legumina carpentem in usum coqui-

næ, Eum pro Filii tui sanitate deprecare. Paruit homo, & Salvatorem reperiens ei dixit: Pater, magna me necessitas cogit ad te recurrere. Plura non est passus eum Salvator effari, sed dixit: *vade, sanus est Filiolus tuus, pro quo gratias Deiparæ debes*. Planeque ut dixerat, sic vir ille reperit, domum reversus, puerum suum non sanum modo, sed etiam lætum. Ex dictis miraculis vulgata sanctitatis fama tantum brevi recurrentium ad Salvatorem turbam excivit, ut ejus iniri numerus nulla ratione posset. Ex ea autem multi sanati sunt ægri, leprosi, paralytici, prout ex processibus liquet. Nominandus autem hic venit puerulus Paulus Serra vocatus, cui benedicens Sanctus, quum manum supra caput ejus teneret, dixit circumstantibus: *Hic infans ex nostris erit*. Et tunc quidem ad ea verba nemo tantopere advertit animum. Postea vero, quum ipse ætate pleniore Seraphici Ordinis habitum induisset, intellexere, prophetico spiritu dicta fuisse. Hæc præfatis in locis gessit Salvator, quæ non alio tempore, quam hoc contigisse probat silentium superioris Annalistæ, qui ad annum 1559. promittit, eadem se deinceps narraturum, nec narrat. Hoc etiam anno, eum in Sardiniam transfretasse auctor est Dima Serpius. Sed ne omnia in unum coacervemus, de hac re inferius loquemur.

XXXVIII. Non defuerunt hoc tempore Moniales Ordinis nostri, quæ etiam ipsæ in Ecclesia Dei sanctitate coruscarent. In Regio monasterio S. Claræ Tordesillarum Provinciæ Conceptionis, ubi hoc anno orationе, atque ecstasibus insignis, maximaque in veneratione habita apud Cives, & finitimos populos sancto fine quievit Catharina Solis, seu Solisia; clarebat Ginebra a Fonseca, ab aliis Junipera, & Ginebra appellata. Nobilibus orta natalibus Deo se ibi dicaverat a teneris annis, orationisque, & contemplationis studio ita intendit, ut a matutinis laudibus numquam lectum repeteret, & in Ecclesia ad auroram usque persisteret. Clarebat quoque Maria a Queto, quæ Christi Domini passionem jugiter meditabatur dies noctesque, & uberes lacrymas effundebat propter eos, qui in perniciem animarum suarum tanto Dei beneficio abutuntur. Quum in has voces erumperet „ Quam magna fuit, Domine, misericordia tua, qui ut salvos nos faceres, crudelissimam mortem oppetere non es dedignatus, & voluisti, ut merita tua semper præsto essent redemptis? Quam vero nos ingrati sumus, qui quum salvi esse possimus tuis meritis, salvari renuimus „ hæc verba Divinitus sibi facta audivit; mensa quidem parata est, & pecunia in promptu. Qui igitur colligere voluerit, colligat.

Arturus die 28. Octobris.

Wad.adan.1565. num. 8.

Arturus die 25. Junii.

XXXIX. Invenio in Provincia S. Jacobi, & Cœnobio S. Mariæ de Capite Albæ, Ministro Provinciali Alphonso Gutierres, puellam quamdam nomine Franciscam, paratis sibi a Patre suo divite Sartore sponsalibus, nuncio remisso ob castitatis votum, quod antea secreto emiserat, assumptis Fratris sui germani indumentis, domo aufugisse & peregre profectam ad Basilicam S. Jacobi Compostellani inter Fratres Minores mentito sexu cooptatam fuisse, & solemniter professam in statu Clericali. Coacta deinde ordines Ecclesiasticos suscipere, Antonio de Guzman Ministro Provinciali rem patefecit, unde ad moniales Monasterii S. Claræ Beneventi translata fuit, & Soror Francisca appellata. Post vitam autem sanctissime traductam, ibidem sanctissime decessit aut hoc anno, aut certe insequenti. Eadem quoque habent Gonzaga,

ga, & Baretius libro quarto capite trigesimo quinto. Non diffiteor, id quidem contingere potuisse; multa siquidem præter spem passim evenire miramur. Sed scrupulum aliquem facessit Hueberus, qui post narratum factum ad diem tertiam decimam Augusti, rursus ad diem quintam Decembris idem narrat eisdem verbis, & circumstantiis, Antonio pariter Guzmano, qui anno 1559. obierat, memorato, nisi quod hic non exprimit nomen Franciscæ, sed loquitur de anonyma quadam. An puella bis sexum mentita est? An mense Augusto Clericali militiæ se addixit in Ordine Fratrum Minorum, mense vero Decembri signatur dies ejus obitus inter moniales? Si ita se res habet, cur primo dicitur Francisca, secundo anonyma? Scio, Hueberum non admodum esse accuratum in rebus exscribendis. Hinc an verum dicat, nec ne, incertus hæreo; neque enim Baretii auctoritate moveor, eodem vitio ut plurimum peccantis. Rectius Boverius ad annum 1567. consimile factum semel recenset agens de Provincia Marchiæ, ubi Puella quædam, quæ viginti duos annos virilem amictum detulerat, Amazonis vitæ demum pertæsa, nec considerans decursu temporis dolum facile detegi posse barbæ defectu, Capuccinis se adscripsit in Conventu Aesii sub magistro Novitiorum Hieronymo de Pedona, assumpto nomine Fratris Joannis. Quum pia fraus omnes lateret, Pontifex anathemate fæminas sæculares percussit, quæ monasteria ingrederentur, quo illa, etsi jam regularis foret, conterrita, ne locum desereret, Deum enixe rogavit, ut sibi præsto esset, & paullo post inter Capuccinos suos feliciter obiit putatitius Frater Joannes immaturo morbo correptus.

XL. Explevit sexennium Franciscus Zamorensis totius Ordinis Minorum Minister Generalis. Quare comitia Generalia, quæ in Capitulo Aquilano designata fuerant Burgis, rerum circumstantiis mutatis, coacta sunt Vallisoleti in Hispania, eisque Pontificis nomine præfuit Alexander Cribellius Nuntius Apostolicus in aula Regis Catholici Episcopus Gerundinensis, & Cariatensis hoc anno Cardinalitiam Purpuram assequutus, & deinde mortuo Clemente Moniliano Cardinali de Aracæli, titulum ejusdem Ecclesiæ adeptus, in qua anno 1574. tumulari voluit in eo sepulchro, quod vivens ipse sibi posuit anno 1571.

XLI. In hoc Capitulo renunciatus fuit Minister Generalis Aloysius Puteus de Burgonovo Provinciæ Bononiensis Cismontanæ Familiæ jam Commissarius Generalis, & Concilii Tridentini Theologus. Commissarius Generalis Familiæ Ultramontanæ Franciscus Guzmanus Provinciæ S. Michaelis jam Ordinis Procurator Generalis. Procurator Generalis Ordinis Antonius de Monilia Provinciæ Bononiensis. Commissarius Generalis Curiæ Joannes de Aguilera Minister Provinciæ Carthaginensis. Diffinitores Generales utriusque Familiæ Franciscus Zamorensis, qui supra, Antonius Insulanus, & Angelus de Anversa. Diffinitores Generales Familiæ Ultramontanæ Henricus Pepinus Minister Provinciæ Germaniæ Inferioris. Antonius Strolen Minister Provinciæ Coloniæ. Gabriel Taparellus Minister Provinciæ Conceptionis. Julianus David Minister Provinciæ Turoniæ. Joannes Navarrus Minister Provinciæ Bæticæ. Diffinitores Generales Familiæ Cismontanæ Antonius de Monilia qui supra, Pacificus de Nursia Custos Provinciæ S. Francisci, Aurelius Griani Minister Provinciæ Brixiæ. Bonaventura de Clavaro Minister Provinciæ Genuæ. Joannes Advocatus de Novara Minister Provinciæ Mediolanensis. Clemens a S. Petro in Calatina Minister Provinciæ

Michael Angelus a Neapoli Chron. tom. 2. pag. 302.

S. Nicolai. Guardianus Sacri Conventus Montis Sion, & Custos Terræ Sanctæ Bernardinus Collestatensis Provinciæ S. Francisci. Minister Provincialis Candiæ Franciscus Ottobonus Provinciæ S. Antonii, Venetiarum.

XLII. Muneribus ita distributis, Apostolicus Comitiorum Præses mandata exposuit coram Patribus, quæ à Carolo Cardinali Borromæo Ordinis Minoritici Protectore de mente Summi Pontificis acceperat; ubi Sanctissimi Mediolanensis Antistitis amor, & benevolentia erga Ordinem nostrum maxime affulsit, qui licet plurimis, & gravissimis curis diœcesanæ Synodi, quæ his temporibus erat absolvenda, distineretur, & in lustrandis amplissimæ Provinciæ regionibus, moribusque corrigendis studium omne, & sollicitudinem impenderet; Seraphici tamen gregis minime oblitus nobis etiam consultum voluit his legibus ab universo Ordine deinceps observandis.

XLIII. 1. *Præcipitur circa recipientes ad Ordinem, ut diligenter, & sedulo attendant, quod recipiendi sunt Fideles Catholici de nullo errore suspecti, matrimonio non ligati, corpore sani, animo prompti, de legitimo thoro nati, debitis non impediti, conditione liberi, ætate non minus sexdecim annorum, qui sunt completi, nulla vulgari infamia maculati, competenter literati, vel saltem ad labores utiles, & honestos suo Instituto apti, aut talis conditionis existentes, quod eorum receptio Clero, & populo non mediocrem afferat ædificationem. Et si qui aliter recepti fuerint non emittant professionem absque Generalis Ministri pro illo tempore existentis licentia.*

2. *Quod jam receptis Magister Novitiorum assignetur in Religione probatus, maturus, providus, & discretus, qui eorumdem Novitiorum continuam curam gerat, viam Dei ipsos doceat, sæpe eos curet, ad servandam cordis, & corporis puritatem informet, mores, & observantiam Religionis verbo, & exemplo ipsis demonstret. Ejusmodi autem Novitii suæ probationis tempore studio Scholastico non intendant, sed divinum officium, & omnia suo statui convenientia addiscentes studio devotionis, & orationis vigilanter insistant.*

3. *Quum ex regula eorum Fratres ad honestos labores, & ordini utiles excitentur, de quorum numero sacra literæ, & bonarum artium studia esse præcipue arbitramur; omnes Fratres tam Prælatos, quam Subditos in Jesu Christi visceribus hortamur, ut quotquot idoneos ad studia viderint, eisdem juxta eorum capacitatem omne consilium, favorem, & auxilium in quibuslibet opportunis, & necessariis impendant; quum scientia sit donum Dei, armatura ad defendendam Sanctam Fidem Catholicam, corona ejusdem Ordinis, lumen veritatis, & via in tenebris ambulantium populorum.*

4. *Præcipitur omnibus, & singulis Fratribus cujuscumque gradus, & dignitatis existant, in virtute S. Obedientiæ, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne aliquis publice, vel private audeat dogmatizare, prædicare, defendere, seu approbare aliquam doctrinam, conclusionem, aut sententiam hæreticam, damnatam, erroneam, temerariam, vel suspectam in fide, vel contra bonos mores, detestando fructum pœnitentiæ, aut austeritatis vitæ, exaltando carnalem amorem, seu talia dogmatizantibus, vel prædicantibus, vel defendentibus aliquem favorem impendere, aut cum talibus conservari, aut familiaritatem habere, aut libros damnatos, sive hæreticos sine Sedis Apostolicæ auctoritate apud se retinere. Et si quis contra fecerit, & canonice monitus non resipuerit, statim noverit, se incidisse in dictam pœnam, & alias tam a jure communi, quam a SS. Domino nostro statutas; quin etiam graviores juxta mensuram delicti ad arbitrium Prælatorum infligendas.*

5. *Præ-*

5. *Præcipitur sub pœna privationis omnium actuum legitimorum, eo ipso incurrenda, Generali Ministro, & dictis Provincialibus Ministris, ut nullum sæcularium personarum instituant Confessarium, nisi annum trigesimum expleverit, quum natu minores vix habeant eam prudentiam, gravitatem, devotionem, & sufficientiam, quæ tantum decent officium.*

6. *Sub pœna privationis officiorum præcipitur omnibus Prælatis tam Generalibus, quam Provincialibus, ut nullo modo ad Monasteria monialium audeant ire nisi pro spirituali profectu dictorum monasteriorum accersiti ab Abbatissa de consilio discretarum; & pro exequendis dumtaxat muneribus per earum regulam, & mandatum Apostolicum illis demandatis. Fenestra autem, per quas colloquendum est, omnino sint septa, & obducta ferreis, aut areis laminibus, quarum adeo sint parva, & angusta foramina, ut tantum vox audiri, nullus vero adspectus haberi possit. Similiter & eisdem, & Confessariis earum sub pœna anathematis, & maledictionis æterna præcipitur, ut nullo modo, nisi in casibus a Regula, vel Apostolica auctoritate eis concessis, ingrediantur monasteria dictarum monialium. Et si contingat, aliquem ipsorum dicta monasteria pro ministrandis Sacramentis, vel ex alia simili causa necessaria, & legitima ingredi, nullo modo ingrediantur, nisi cum uno antiquo, & probatissimo Patre, qui functus suo officio statim ab ipsis monasteriis exire teneatur.*

7. *Ordinatur, quod dicti Generales, & Provinciales Ministri nullo modo sub pœna privationis officiorum suorum licentiam tribuant Fratribus suis accedendi ad Monasteria monialium, sive etiam Sororum Tertii Ordinis, & eas alloquendi, nec apud Confessarios suos comedendi, aut pernoctandi, nisi tam urgens esset causa, ut sine detrimento earum non posset eis denegari.*

XLIV. Leges a suggestu publice recitatas Patres Capituli unanimi consensu adoptarunt, easque in Ordinis tabulas referri jusserunt. Deinde ad peculiaria statuta concinnanda devenerunt, quorum alia respiciunt Prælatorum Ordinis jurisdictionem, & præeminentiam, alia Provinciarum quarumdam, quæ latius patebant, divisionem; reliqua vero monasticam disciplinam, morumque œconomiam.

XLV. 1. *Patres illi, qui fuerunt Vicarii Generales per biennium, censeantur Patres utriusque familiæ, & habeant votum in diffinitoriis, eadem ratione illis suffragante, qua suffragatur Ministris Generalibus ex statuto Salmaticensi.*

2. *Commissarius Generalis tamquam Minister Ministrorum Provincialium, & Ordinarius suæ familiæ in Comitiis Generalibus habeat votum activum, & passivum.*

3. *Statuta Generalia a Julio III. fel. Recor. approbata ab Ultramontana familia absolute recipiantur. A Cismontana vero humiliter, & reverenter acceptentur, fidentes promissionibus Illustrissimi Cardinalis Cribellii, quod sua bonitate, & clementia a SS. Domino Nostro præfatam Familiam alia a Barcinonensibus statuta a tempore immemorabili observatis non habituram procurabit.* „ Obiter hic noto, nihil aliud hac lege factum, nisi prædicta sta„ tuta a contemptu eximere respectu familiæ Ultramontanæ (loquor „ de Hispanis, Gallis, & similibus ultra montes degentibus relate ad „ nos), quæ eadem observare non teneretur. Ut enim, inquit Petrus „ Marchant in Chronologia status Ordinis Minorum, Familia Ultramon„ tana tunc aliud non promisit, quam ea tantum in reverentia se „ habituram, dummodo Pontifex id, quod optabat, sibi indulgeret. Fa„ ctum ex eo id est, quia Statuta Salmaticensia, quæ incipiunt: *Perqui-*

De Gubernat. tom. 3 in Capitulo Salmaticensi anno 1553.

„ *quirenti mihi causas* a Clemente de Monilia exarata in veteribus le-
„ gibus, quæ magno numero excreverant, ac proinde in Barcinonensibus contrahendis multa expungunt, corrigunt, & interpretantur,
„ quod non omnium votis æque respondit.

XLVI. Extant ob hos labores in laudem Clementis Moniliani sequentes Jambi Seraphini Feltrensis „ Cunctus, qui Italiam colit, beati Francisci aurea dogmata, atque mores, Observans, tibi gratias agit Grex, Clemens candide Pastor; ipse namque magnis excubiis, laboribusque donec colligis in brevem libellum, vitam quæ ad bene scripserunt agendam annis præteritis Patres verendi, quantum opis, Deus optime, attulisti Nobis! Sunt etenim redacta in unum quæ olim non sine maximo labore sparsa hinc inde tuis legenda alumnis erant. Pro meritis, quibus rogamus qui cunctos regit, ut tibi det annos vivere incolumi, tuæ superiint qui vitæ in Patriam, & vocans subinde inter Cælicolas locet beatos.

Claudius Medulla in collec. Statut General. anno 1580. pag. 2.

4. *Liberum sit Provinciis sua comitia intermedia, vel congregationes celebrare, aut non celebrare, prout expediens videbitur necessitati Provinciarum.*

5. *Monasteria in utroque sexu etiam primæ Regulæ S. Claræ deinceps visitabuntur tantum per Ministros Provinciales, & quæ noluerint Ministros suos in visitatores recipere, ejiciantur a nostra cura. Itaque præsenti statuto cessantur omnes alii visitatores.*

6. *Custos custodum eligatur in principio, vel fine Capituli, & unaquæque Familia in hoc suum morem servabit.*

7. *Guardianus peracto suo officio non relinquat missas dicendas, ac si reliquerit majorem numerum missarum, quam centum, quarum satisfactio non apparuerit relicta in pecuniis numeratis pro successore, privetur perpetuo omnibus actibus legitimis.*

8. *Confessarii monialium censeantur in suis locis Prælati respective, & nullus illis subditus Frater possit exire pro re aliqua de Monasterio sine expressa ejus licentia.*

9. *Ordinatur, quod ex duabus custodiis, videlicet ex custodia mechoacam, & alia, quæ vocatur de Xalisco, una Provincia fiat, quæ inposterum vocabitur Provincia SS. Petri, & Pauli. Similiter Provincia S. Joseph in nova Hispania dividatur in duas, & altera vocetur de Nomine Jesu. Provincia duodecim Apostolorum de Perù dividatur in quinque Provincias, & unam custodiam, videlicet hoc modo: custodia Novi Regni de Granata erigitur in Provinciam, intitulabiturque Provincia S. Fidei Novi Regni de Granata. Custodia S. Pauli de Quito erigitur in Provinciam, quæ intitulabitur Provincia S. Francisci de Quito in Perù. Custodia SS. Trinitatis de Chile sub eodem titulo erit Provincia. Civitas Regum* (Lima), *in qua est Regalis Audientia, cum suo districtu Audientiæ erit Provincia duodecim Apostolorum, in qua reservatur nomen antiquum, quia est mater omnium istarum Provinciarum. Civitas Argentina, in qua est Regalis Audientia, erigitur in Provinciam cum toto districtu Regalis Audientiæ usque ad Civitatem de Arequipa inclusive, & intitulabitur Provincia S. Antonii Charcarum. Regnum Terræ firmæ cum Carthagena, & Tubuth fit custodia subdita Provinciæ duodecim Apostolorum. Custodia S. Antonii Regni Portugalliæ intra montes censeatur inter Provincias nostræ obedientiæ subditas.* „ Hic deest erectio, seu
„ restitutio in Provinciam Custodiæ S. Crucis Hispaniolæ, de qua lo-
„ quitur Gonzaga, si tamen ipsi hac in re credendum sit „.

10. *Nemo, qui natalium patitur defectus juxta S. Tridentinam Synodum,*

dum, & Sacros Canones ad Ordinis dignitates, & officia obeunda in his, quæ ad residentiam, & regimen spectant, deinceps admittatur. „ Prohibue- „ rat Paulus IV.: *Quum ex Apostolatus officio*, ne in ordine nostro admittantur ad officia Prælaturæ illi, qui descendunt a Mauris, vel Judæis, idque confirmavit Pius IV. *Provisionis nostræ* die 24. Aprilis anno 1559. Roderic. Bull. pag. 191.

11. *Quicumque sigillum Ordinis, vel cujusvis conventus adulteraverit, falsaverit, vel aliqua notabili infamia laboraverit ob crimina, de quibus accusatus apud Prælatum convictus fuerit, ad Ordinis dignitates, & officia, ultra pœnas, quas pro crimine passus fuerit, censeatur, & sit inhabilis.*

12. *Servetur circa Apostatarum punitionem Generalis capituli Aquilani statutum, & qui Apostasiæ culpam intra duos menses coram Prælato suo non agnoverit publice, voce activa, & passiva ad decennium privetur; & pro eodem tempore teneat locum inferiorem ad Sacerdotes, si Sacerdos fuerit, aut Laicos, si Laicus. Si vero fuerit Clericus, ultra pœnas dictas, non promoveatur ad Sacros Ordines.*

13. *Quantum ad receptionem Novitiorum, quia non cujusvis est Evangelicæ perfectionis culmen ascendere, ordinamus, ne quis temere, sed maturo examine, sicut in Regula, & generalibus statutis continetur, ad ordinem admittatur. Quod ut diligentius fiat, Ministri Provinciales per seipsos primum recipiendos examinent. Deinde Guardiano, & discretis loci, ubi recipi debent, iterum examinandos committant. Neque aliquis ad professionem, nisi per Ministrum Provincialem, si commode haberi possit, sin minus, de ejus licentia in scriptis recipiantur. Aliter facta receptio, vel professio sit nulla.*

14. *Quia vero in Regula continetur, ut Fratres omnes vestimentis vilibus induantur; ne ab hoc salutari præcepto, vel in dexteram superstitiosæ singularitatis, vel in sinistram vanæ curiositatis declinare contingat, ac proinde turbatio aliqua, vel etiam dissolutio in Ordine oriatur; præcipimus, ut Fratres omnes taliter induantur exterius, quod uniformitas vestium conformitatem indicet animorum, ita tamen, ut & panni vilitas stricte observetur, & saccorum monstruosæ repetiationis deformitas caveatur. Et qui in his vitiosi reperti fuerint, per Superiores graviter puniantur.*

15. *Præterea quia paupertas Evangelica hujus Sacri Ordinis præcipuum est insigne, caveant Fratres, & præcipue majores, quorum exemplo alii ducuntur, ut nemini usus rerum, & victus, & vestitus communis consuetudinis vel in se, vel in aliis ullam permittant superfluitatem, sed paucis, & humilibus omnes uniformiter sint contenti, sicut decet servos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores. Cæterum capellanias, quas vocant perpetuas, per conventiones præsertim, & instrumenta publica recipi in aliquo conventu omnimo prohibemus, conventionesque, & pacta rescindi. Sed liceat Fratribus per modum eleemosynæ dumtaxat missarum subsidia, quæ libere oblata fuerint, recipere.*

16. *Commissarii, seu Visitatores Provinciarum juxta antiqua ordinis Statuta nonnisi urgente aliqua necessitate, vel ad postulationem alicujus Provinciæ mittantur, qui semper sint viri prudentes, & seniorum judicio probati.*

17. *Quia Fratres, qui sunt Clerici, juxta præceptum Regulæ facere debent officium divinum secundum Ordinem S. Romanæ Ecclesiæ, omnes novitates, quæ hactenus irrepserunt, profligare, & his, quæ possent in futurum contingere, obviare cupientes, ordinamus, & districte præcipimus, ut unum in toto Ordine Calendarium habeatur secundum S. Romanæ Ecclesiæ ordinem, eo dumtaxat excepto, quod Festa Sanctorum Ordinis nostri fiant duplicia, & offi-*

officium proprium B. Patris nostri Francisci non omittatur, nec ab hujus statuti præscripto inposterum ullatenus recedatur.

18. *Sacri Concilii Tridentini Canones ad nostrum Ordinem spectantes nedum transcribantur in Tabula Capituli, verum distincte servari, ut tenemur, præcipitur.* „ Excerpta a Goncilio Tridentino, & in easdem tabulas re„ lata sunt sequentia. Capitulum 11. Sessionis 14. *Quia Regulares*. Ca„ pitulum 11. Sessionis 23. *Minores Ordines*. Capitulum 12. *Nullus in „ posterum*. Capitulum 23. *Diaconi, & Subdiaconi*. Capitulum 14. *Qui „ pie, & fideliter*. Capitulum 15. *Quamvis*. Capitulum 16. *Quum nul„ lus*. Capitulum primum Sessionis 25. *Quoniam non ignorat*. Capitulum „ 2. *Nemini igitur*. Capitulum 3. *Concedit S. Synodus*. Capitulum 4. „ *Prohibet S. Synodus*. Capitulum 5. *Bonifacii Octavi*. Capitulum 6. *In „ Electione Superiorum*. Capitulum 7. *Abbatissa, & Priorissa*. Capitu„ lum octavum. *Monasteria omnia*. Capitulum 9. *Monasteria Sanctimonia„ lium*. Capitulum 10. *Attendant diligenter*. Capitulum 11. *In Monaste„ steriis, seu Domibus*. Capitulum 12. *Censura, & interdicta*. Capitu„ lum 13. *Controversias de præcedentia*. Capitulum 14. *Regularis non subdi„ tus*. Capitulum 15. *In quacumque Religione*. Capitulum 16. *Nulla quo„ que renunciatio*. Capitulum 17. *Libertati professionis*. Capitulum 18. „ *Anathemati S. Synodus*. Capitulum 19. *Quicumque Regularis*. Capitu„ lum 20. *Abbates, qui sunt Ordinum capita*. Capitulum 22. *Hac omnia „ singula* . . . . . *Hortatur S. Synodus*. Capitulum 4. Sessionis 25. *Contingit „ sæpe* „.

Archiv. S. Isidori arm. 2. num. 12.

19. *Quum Ordo Fratrum Minorum existat in humilitate præcipua, & charitate fundatus, noverint Fratres omnes ubicumque terrarum dispersi. Religiosos cujusvis Religionis humiliter, & humane tractare, tum maxime eos, qui de Societate fuerint Jesu, quos diligere, & honorare debent, & eos ad actus literarios, & Festorum nostrorum celebrationem, aliosque publicos actus, ad quos solent Religiosi convenire, cum charitate invitare, & suscipere, nec nostrorum quisquam audeat eis publice, vel occulte detrahere.*

20. *Quoad Officium Divinum Provincia Hispanorum singulis Sabbatis Festum Conceptionis celebrare teneantur, & fiat Officium divinum proprium incipiendo a primis vesperis, & sit versus in utrisque vesperis: In Conceptione tua, Beata Maria, immaculata fuisti.*

21. *Festum desponsationis Beatæ Mariæ Virginis fiat octava die Martii. Postbac fiat Festum S. Francisci de Paula secunda Aprilis; & duplex minus; æquum enim est, ut Religionum Fundatores æquali honore veneremur. Item Festa Conversionis S. Pauli, S. Joachim, & S. Mariæ Magdalenæ deinceps sint majora duplicia.*

XLVII. Recensito Necrologio, numerus Fratrum, qui decesserunt a Capitulo Aquilano usque modo, repertus est 3803. Fuit Capitulum hoc Vallisoletanum quinquagesimum octavum Generale. Electionem vero Aloysii Putei in Ministrum Generalem, Francisci Guzmani in Commissarium Generalem Familiæ Ultramontanæ, omnesque alias electiones, & acta Capituli confirmavit Summus Pontifex: *Quum sicut accepimus*, Die decimaquinta Novembris.

XLVIII. Inciderunt in eumdem annum Congregatio Generalis Minorum Conventualium, & Capitulum Tertii Ordinis de Pœnitentia S. Francisci. Hi postremi in Cœnobio S. Salvatoris Casalis Butani diœcesis Cremonensis sibi præposuerunt Franciscum de Morettis de Crema in locum Bartholomæi de Morettis, qui post annum obiit in officio. Minores Con-

Antonius de Sillis studia & c. pag. 37. Rodulph. lib. 2.

Conventuales Antonium de Sapientibus Augustanum electum in Comitiis Generalibus Mediolanensibus anno 1562., confirmarunt Florentiæ in Cœnobio S. Crucis, ubi hac occasione Cosmus Mediceus dux Etruriæ magnis muneribus Conventualium Familiam cumulavit, teste Rodulpho, qui etiam narrat, sub idem tempus, vita functum fuisse Michaelem Angelum Bonarotam Pictorem, Sculptorem, & Poetam summi nominis sepultum in æde Minoritica S. Crucis, cujus structuram mirifice collaudare solebat. Acceptarunt tunc primum Minores Conventuales privilegium Concilii Tridentini, quo, Capuccinis, & Observantibus exceptis, permittitur omnibus utriusque sexus Regularibus, ut bona immobilia possidere licite possint. Quumque Pontifex eorum reformationem vehementer optaret, atque urgeret, & propterea Magistro Generali injungeret, ut Fratres in Hispaniis, Gallia, aliisque Regnis visitaret, & reformaret, facultate insuper ipsi tradita promovendi ad Magisterium quindecim Fratres sui Ordinis: hinc ut Pontificis votis annuerent, nonnullas ediderunt constitutiones, quæ religiosæ vitæ regulæ forent, a quibus nefas esset discedere. *Piana* dictæ sunt a Pii IV. nomine, qui illas approbavit: *Sedis Apostolicæ*, Die 17. Septembris. Sic res omnis composita. Nihil vero sunt aliud, nisi quædam Seraphicæ Regulæ explicationes, & interpretationes, quibus singulis Regulæ ipsius capitibus scholia peculiaria apponuntur, & sancti Legislatoris mens, verborumque sensus declaratur. Video, earum auctores laxiori vivendi generi non favisse; si pauca enim excipias, quæ paupertatis articulum respiciunt, quæque aliquibus severiori disciplinæ addictis, & in rerum cortice plerumque hærentibus, vel in verborum significatione plus æquo fastidiosis non probantur, nihil profecto, mea sententia, continent, quod ab ipsis Observantibus laudari non possit. Prope Sacrarium Ecclesiæ S. Crucis extat memoria hujus Congregationis lapide sculpta, ut sequitur.

Rodulph. lib. 2.

Conc. Trident. Sess. 25. cap. 3.

Celeberrimus Franciscani instituti Conventus, qui Florentiæ eo Anno, quo Franciscus Medices Florentiæ & Senarum Princeps Joannæ Maximiliani Cæsaris Sorori nupsit, habitus est. Ubi ipsi Patres, inter quos Theologi prope CCCCC. fuere, & totidem in Gymnasiis ad doctrinas capessendas constituti sunt, multa probitatis, & eruditionis exempla edidere, beneficentia Cosmi Ducis, & Francisci Principis suffulti. Antonius Sapicus Augusten. Min. Con. Præfectus, posteris testatum esse voluit MDLXV. IV. id. Junii sub auspiciis Pii IV. Pontif. Max. ac S. Caroli Borromæi, & Ludovici Simonettæ Cardinalium Protectorum in hac Sanctæ Crucis Ecclesia.

XLIX. Descriptionem Provinciarum, quæ ex memorato Capituli Vallisoletani decreto prodierunt in Indiis Occiduis, dabimus insequenti tempore; quamvis enim, ut habemus ex Gonzaga, statim Stephanus Alsentius, & Franciscus Olea cum triginta aliis Fratribus ab Hispania eo se conferrent, ut decretum exequerentur; non existimo tamen, rem illico confici potuisse tum propter enormem locorum ab Europa distantiam, & incommoda navigationis; tum propter difficultates negotii ipsius, quum ageretur de constituendis limitibus topographicis, & politicis apud populos lingua, vitæ instituto, & moribus invicem diversos, quibus etsi non repugnantibus, imo vero consentientibus non mediocrem alterationem ea mutatio inferre debebat. Adeo id verum est, ut anno 1568. decretum Capituli exequi cœperit Joannes a Campo postea Commissarius Generalis Limæ, & Custodia SS. Trinitatis de Chile nonnisi anno 1572. Provinciæ nomen obtinuerit. Sed hoc anno in Comitiis Provincialibus habitis Ulyssipone in Conventu S. Francisci, Patrum vo-

tis obsecundante novo Generali Ministro, Custodiæ titulum adepti sunt Conventus Patrum Recollectorum in Portugallia, qui deinde constituerunt Provinciam S. Antonii Portugalliæ ab altera, quæ Algarbiorum vocatur, distinctam; & merito quidem; in iis enim domibus egregii viri semper floruerunt, assumpti ad suprema officia obeunda in Provincia Lusitaniæ, atque ita aucti numero, ut eos sui juris esse permitti deberet. Primus Custos extitit Antonius de S. Vincentio.

Chron. ord. pag. 62. in Catalogo.

L. Custodiam S. Crucis Hispaniolæ, seu S. Dominici, erectam fuisse hoc anno in Provinciam, ex Gonzaga retulimus. Fatendum tamen est, ipsum monumento aliquo minus accurato deceptum. Nam præterquam quod in actis Capituli, ut patet, nihil tale reperitur, habemus ex regesto Ordinis, Provinciam S. Joannis Baptistæ Discalceatorum Valentiæ erectam anno 1577., auctoritate Gregorii XIII. inter Provincias Ordinis obtinere locum quinquagesimum, Provinciam S. Gregorii de Nicaragua erectam anno 1575., & postea ut talem a Pontifice confirmatam, obtinere locum quinquagesimum primum. Hinc sequitur, Provinciam S. Crucis, si erecta fuisset auctoritate & decreto Pii IV., ut ait Gonzaga, locum his anteriorem obtinere debuisse, & non quinquagesimum secundum, ut obtinet sub titulo S. Crucis Caracarum. Utcumque tamen se res habeat, notum est, præfatam Insulam primam omnium a Columbo inventam esse, & Hispaniæ ditionibus additam, Jacet in Oceano Septentrionali, & sinu Mexicano inter Insulas Cubæ, Jamaicæ, & Portus divitis. Vocabatur a conterraneis olim *Auty*, & *Quisqueya*, & si Cubam excipias, Antillarum omnium maxima est. Habet in peridromo tercentum quinquaginta circiter leucas, sexaginta in latitudine, & centum quinquaginta in longitudine. Medium Insulæ ab Æquatore distat gradibus pene decem novem. Forma ejus oblonga; protenditur enim ab Oriente in Occidentem. Retulerunt nonnulli, aerem ibi valde esse temperatum, alii valde calidum, quod respectu variarum regionum verum esse potest; quamvis legam apud Ludovicum Gotofredum, nullo frigoris, aut caloris excessui regionem expositam, præterquam in summitatibus montium, ubi gelu intensum viget, & apud Fridericum Busching amœnissimam prorsus esse. Agri frugibus, & pascuis abundant, in quibus equi, boves, & armenta reliqua majori ex parte ab Hispanis illuc adsportata nutriuntur. Possidet auri, argentique fodinas, sicut & cupri, sed desertas. Commercio florebat ante detectionem Peruviæ. Asserit Morerus, habitantium numerum ascendere ad duodecim tantum millia, Hispanis, Indisque simul sumptis, quod falsum ostendit Fridericus Busching mox laudatus; anno enim 1726. inito calculo, inventa sunt plusquam triginta millia *Alborum*, & centum millia *Nigrorum*, una cum cæteris, quos *Mulattos* appellant.

Gotofredus Archont. Cosmica pag. 38.

Busching Geograph tom. 32. de Antillis.

Morerus in dict. verbo Hispaniola.

LI. Non carebant antiqui hujus loci Habitatores cujusdam supremi Motoris idea, admodum tamen rudi, & obscura. Sylvestrem vitam agentes nudi prope universi incedebant, venationi, & piscationi potissimum dediti. Ad humanitatem, & commercium adducti Hispanorum opera primum fuerunt, qui civitates plurimas ædificarunt, inter quas Metropolim S. Dominici, non, ut ait Gotofredus, prope ostium fluminis Ozamæ, sed Haynæ, vel Isabellæ, nisi loco utraque insit denominatio.

LII. Ædes Minoriticas Provinciæ sex tantum Gonzaga enumerat cum uno Monasterio Clarissarum in Civitate S. Dominici. Alias tamen ad illam spectantes invenio ignotæ ferme omnes fundationis. Sunt autem

tem Conventus S. Francisci in civitate S. Dominici constructus, ut refert Herrera, sumptibus Christophori Columbi anno 1502., & ad culmen perductus anno sequenti a Nicolao de Ovando Commendatario La rensi militiæ Alcantarensis, in quo degunt quadraginta Religiosi. Adest in ea civitate alia Ecclesia Ordinis nostri fundata a Francisco de Cerasolo, seu Cerezuela numquam satis digne commendanda ob architecturam, amplitudinem, magnificentiam, ornamenta aurea, argentea, pretiosasque omnis generis suppellectiles. Exinde prodierunt Marcus a Nicia, & Petrus Melgarejus fundatores Provinciæ Mexici, Franciscus de Cruce fundator conventus Limani, & sex alii Fratres fundatores Conventus Truxilli *de las Honduras*, seu *de Hibueras*, utque cæteros taceam illustres viros, qui pro Christo sanguinem profuderunt, Hernaldus Salcedo, & Didacus Botello a barbaris Caribis jaculis confossi. Ad Euro-Notum Insulæ S. Dominici jacet Insula Cubæ ab Oriente in Occidentem protensa, longitudinis ducentum quadraginta leucarum, latitudinis quadraginta sub ipso Tropico Cancri, Antillis aliis fertilior, & temperatior. Eam detexit Christophorus Columbus; Colonias tamen non accepit nisi anno 1511. illuc missas a Columbi Filio, ut ait Joseph Torrubia, ut vero auctor est Busching, a Joanne Velasquez, quem alio in loco Jacobum appellat, referens, ipsum construxisse civitates Havanæ, & S. Jacobi, quæ est totius Insulæ Metropolis. Ante præfatum annum nesciebant Hispani, an Cuba Insula foret, vel terræ firmæ portio. Hinc Nicolaus de Ovando destinavit Sebastianum de Ocambo, qui duobus navigiis regionem circumiret. Civitatis S. Jacobi fundamenta posita sunt anno 1512. ab Indis *Baracoa* appellatæ. Waddingus itaque corrigendus, qui in eadem Civitate cœnobium S. Jacobi constructum asserit anno 1505., quum nempe Civitas desideraretur.

Herrera decade 1. lib. 5. cap. 12. pagina 142.

Villanova tom. 1. Sermon. in Epist. dedicat.

LIII. In regione Caracarum ad Austrum Novi Regni Granatensis Americæ Meridionalis ad Oceanum Septentrionalem celebri ob productionem *Cacao* exurgunt Cœnobia Purificationis B. Mariæ Virginis oppidi Barquesimeti, vel Baraquicimeto constructi anno 1552. a Joanne de Villegas ad ripam fluvii Boqueron viginti quinque leucis a Truxillo de Honduras, in quo vigent Novitiatus, & confraternitas Tertii Ordinis. Habet annuales redditus pro Missis, & piis operibus mille & nonaginta *petias*. S. Jacobi Legionensis præcipuæ Civitatis ejus regionis aliquantulum a mari distantis, maximeque hodie florentis Anglorum, & Batavorum commercio. Habitant ibi quadraginta Fratres, & est domus Novitiatus, ac studii Theologiæ, atque Artium. S. Bonaventuræ Civitatis Valentiæ fundatæ a Duce Villacinda quindecim leucis a civitate S. Jacobi Legionensis. De hac æde nullum monumentum habemus.

LIV. Orientali parti Caracarum contermina est Provincia Venetiolæ detecta, & domita anno 1499. ab Alphonso de Ojeda, & eo nomine appellata ob similitudinem, quam præsefert cum paludibus Venetiarum. Continet duos Conventus, alterum S. Sebastiani Civitatis Maracaibo, seu Maracaya sitæ sub gradu nono latitudinis, longitudinis tercentum quinque in margine Orientali amplissimi lacus ejusdem nominis, cujus longitudo est ducentum, & octo milliarium, latitudo vero maxima quinquaginta cum mari Septemtrionali communicationem habentis. Alterum S. Antonii Truxilli, non, ut ait Waddingus, Truxilli Hondurarum jam memorati, aut Comajaguæ S. Francisco dicatus; sed Truxilli Venetiolæ; duæ namque sunt Civitates ejusdem nominis, illa sub gradu latitudinis decimo sexto, longitudinis ducentum octoginta novem, celeberrimo portu dita-

ditata ad oras maris Pacifici, ubi excipiuntur merces ab Hispania advenientes; hæc sub gradu octavo latitudinis, longitudinis tercentum, & octo juxta observationes Joannis Baptistæ Nolin. Gonzaga ipsum reponit in Insula, veluti si aut Truxillum, aut Venetiola insula foret.

LV. Exurgit in Insula S. Dominici Civitas de Coro sub gradu undecimo latitudinis, longitudinis tercentum, & octo, cum duplici portu, altero ad Occidentem, altero ad Boream, fundata a Joanne de Ampues Regio ministro in regione fertilissima, torrentibus, fluviisque irrigata, & climatis saluberrimi. Conventus Dominæ nostræ de la Salceda, quem sibi illa vindicat, veteres memoriæ interierunt olim in maxima urbis inundatione, quæ ædificia pene omnia disjecit, ut testatur Joseph de Fuentes in Chronica ejusdem Provinciæ.

Archiv. Gen. Ord. Plut. 3. num. 6. Petrus Simon not. 2. cap. 2 pag. 57.

LVI. Viginti septem leucis a Civitate de Coro inter Civitatem Tocuyo, & lacum Maracaibi jacet civitas Carora in valle quadam amœnissima, & frugibus abundanti cum Minoritico conventu S. Luciæ. Decem leucis a Barquesimeto in Civitate Tocuyo fundata anno 1545. a Joanne de Carabajal ob rebellionem paullo post publico judicio necati exiftit Conventus Dominæ Nostræ Angelorum non in Insula, ut ait Gonzaga, sed in Civitate Tocuyo, quæ non est Insula. Hujus loci incolæ olim erant bellicosi, Cuibas dicti, pugnabant sagittis venenatis, carnesque humanas comedebant, nudi penitus humi cubantes, & superstitiosi.

LVII. Nihil dicunt nostri Annalistæ de Conventu S. Francisci Iusulæ Margaritæ. In quodam Regio rescripto, quod producit Pater Arzubiaga, de anno 1593. die quinta decima Julii inveni donata ipsi ornamentum quoddam, & campanam. Insulam detexit Columbus anno 1498. a Margaritarum piscatione, quæ uberrima est in illis locis, sic appellatam; non solum enim in ipsa, sed in oris circumpositis Pariæ, Maracapanæ, Portus Flechado; & Curianæ Margaritarum ingens obvenit multitudo. In Insula S. Joannis Portus divitis ab Indis dicta Boriquen detecta a Columbo anno 1493. Civitatem ejusdem nominis fundavit anno 1510. Joannes Poncius de Leon Eques Hispalensis, & anno sequenti Conventus extitit Regio mandato constructus a Fratribus viginti tribus, quos Rex Hispanus illuc misit, amplificatus deinde a Didaco Aguilera Equite, & militum Præfecto. Est domus Novitiatus. In Insula Trinitatis detecta a Columbo anno 1498. sub novem circiter gradibus latitudinis, tercentum decem septem longitudinis, lego apud Torrubiam, anno 1594. Conventum jam extitisse S. Antonio de Padua sacrum fundatum a Fratre Dominico de S. Agatha, favente Antonio de Berrio Insulæ Præside, qui comitatus præfato Dominico, & Fratre Joanne de Peralta Civitati S. Josephi de Oruna initium dedit, ejusque auspiciis eodem tempore positus est Conventus S. Francisci Guayanæ.

Oviedo lib. 19. cap. 2.

LVIII. Extant quoque in Insula Cubæ Conventus Bayami, & Conventus S. Salvatoris Havanæ, de quibus mentio fit in literis Bernardi de Salva Commissarii Generalis Indiarum anno 1609. Hos inter omnes Conventus Cumanæ fundatus a Fratre Joanne Garceto Apostolo in oris maritimis Pariæ *de las Perlas* circa annum 1516. primum locum sortitur, ut Oviedo accurate ostendit, etsi ultimum locum in Provincia obtineat, insignis ob missiones ad rivum Orinocum, & Doradum. Habitavit in eo Franciscus de Soto unus ex duodecim Indorum Apostolis, & Frater Dionysius Laicus ab Indis crudelissime occisus.

Joseph Torrubia lib. 1. cap. 15.

Oviedo lib. 19. cap. 1.

LIX. Occidentalium Indiarum primam Ecclesiam fundatam in Civitate Nativitatis Insulæ S. Dominici Franciscanorum opera, & zelo nemo

nemo hactenus negavit, vel in quæstionem adduxit, præter Patrem Alphonsum Remon in Historia generali Ordinis S. Mariæ de Mercede, ubi Franciscanorum gloriam penitus evacuat, eam adscribens Fratribus Remon. tom. 1. lib. 12. cap. 6. sui Ordinis, qui, ait, soli tunc prædicaverunt, baptizaverunt, Sacramenta ministrarunt, si excipias Vincentium Valverde Ordinis Prædicatorum. Qua in re adeo certum est, nullam apud Patres Prædicatores Annalistam inivisse gratiam, ut quamvis in dubium verti nequit, Vincentium Valverde unum fuisse ex primis Apostolis Indiarum, tamen Joannes Melendesius ejusdem Ordinis in Thesauro Indiarum Hispanice edito inquit: „ Primi Sacerdotes, & Ministri Apostolici, qui transfretarunt cum Columbo, fuerunt Religiosi Seraphici Patris S. Francisci. Joannes Perez de Marchena Ecclesiam construxit ex ramis, & stramine, ubi Missam dixit, asservavit SS. Sacramentum, & fuit prima omnium Ecclesiarum Melendes. lib. 1. cap. 1. pag 4. Indiarum „. Thomas Maria Mamachius ejusdem pariter Ordinis literatorum hominum splendor, S. Palatii Apostolici Magister proxime defunctus, in libro originum, & antiquitatum Christianarum „ Christianismus, inquit, Americæ debetur Franciscanis, qui iter susceperunt anno 1492. socii Christophori Columbi „.

LX. Neque solum in id conveniunt Sacri Ordinis Prædicatorum Scriptores, sed & alii passim. Jacobus Masenius Societatis Jesu in historia, seu vita Caroli V. impressa Coloniæ Agrippinæ hæc habet: „ Ergo Lusitanum Regem, Anglum, Gallum, Hispanumque, deluso sæpius Masenius lib. 2. pag. 62. ob viri humilitatem, reique novitatem conatu, adiit (Columbus); dum apud Ferdinandum denique Castellæ septennii pertinacia tres naves Regiis impensis obtineret. Hic anno 1492. Franciscanæ Familiæ Religiosis sibi additis, ex Bætica per Atlanticum Oceanum Insulas Canarias petiit, inde occasum versus Insulas aliquot exoptato cursu tenuit „. Eadem habet Hieronymus Platus ejusdem Societatis Jesu, cujus verba inferius excribemus. Eadem Joannes Diez de la Calle in memoriali, & notitiis Sacris, & Regalibus Imperii Indiarum Occidentalium Regi Catholico exhibitis: „ Primus populus, ait, quem Columbus constituit, fuit Call. notit. Sacr. pag. 2. in Civitate Nativitatis, & primus, qui ædificavit Ecclesiam, & Missam celebravit fuit Pater Frater Joannes Perez Ordinis S. Francisci Guardianus Arrabidæ, qui Columbo favit apud Regem, ut in Indias mitteretur „. Herrera dec. 1. lib. 1. cap. 8. Daza part. 4. lib. 1. cap. 5. Annales Min. ad annum 1593. Eadem denique Herrera Regius Historicus, Daza, Waddingus, & Gonzaga cum aliis. Gonzagæ textus est hujusmodi: „ Post elapsos aliquot dies ab Insulæ istius (Hispaniolæ) expugnatione, nonnulli Fratres nostri, & inter eos Joannes Piretius, qui Columbo, ne a tanta Provincia discederet, instantissime suasit, ad has partes secunda navigatione trajecere, Gonz. in Prov. S. Crucis in procem. pag. 498. atque præsenti Provinciæ in hunc modum initium dedere. Is namque Joannes Piretius primo in istam Insulam ingressus stramihaceum tuguriolum sibi ædificari jussit, inibique primum sacrum fecit, atque demum Eucharistiæ Sacramentum asservandum curavit. Atque hæc prima Occiduarum omnium Indiarum Ecclesia est „. Quo in loco notandum, non recte Gonzagæ verba intellexisse Patrem Cordubam Auctorem Chronicæ Seraphicæ Peruvianæ hærentem in illis expressionibus: Corduba lib. 7. cap. 24. pag. 104. *secunda navigatione trajecere*, & *Joannes Piretius primo in istam Insulam ingressus*, quæ difficultatem aliquam ei facessunt, quum tamen apertum sit, secundam navigationem nihil aliud significare, nisi felicem, & prosperam.

LXI. Concedit Pater Remon, Columbum primo itinere secum duxisse aliquem Clericum, aut Religiosum; statim ac enim Rodericus de Terrazas unus ex nautis terram detexit die undecima Octobris anno 1592.

actæ

actæ Deo sunt grates, cantato hymno *Te Deum*. Quod etiam ex eo evincere nititur, quia credibile non est, centum viginti Christifideles, qui naves conscenderunt ad longissimum, & difficillimum iter suscipiendum, Sacerdote caruisse, qui eorum exciperet confessiones, & a quo Missam audirent. Sed fatetur, se, maxima adhibita diligentia in legendis omnibus Historiographis, uno excepto Bernardo de Vargas, qui de his rebus scripserunt, et codicibus mss. reperire non potuisse, an revera centum isti viginti homines Sacerdotem secum duxerint, quo nomine vocatus fuerit, & utrum fuerit Religiosus, aut Clericus Sæcularis. Argumento hoc negativo, quod abunde refelluut Historiographi a nobis citati, Annalista ita fidit, ut asserere uon dubitet, Joannem Perezium numquam vidisse Indias Novæ Hispaniæ, nec Peruviam, nec Insulam S. Dominici, nec Cubam. Cur ita? An Remon præsens fuit expeditioni Columbi, quum adeo decretoriis verbis utatur? Quia, inquit primo, si constaret, eumdem Joannem auctorem fuisse, ut Columbus primo in Indias navigasset, Hispania deberet gloriam hanc Ordini Franciscano. Oh pulchrum! quasi deberi hanc gloriam Franciscanis, aut Fratribus S. Mariæ de Mercede, aut quibuscumque aliis Columbi sociis, non idem sit. Quid vero contigisset, si Fratres de Mercede tunc non extitissent? Nempe ne gloriam alii auferrent, Indiæ ignotæ jacerent. Inquit secundo, validissimis semper rationibus insistens, eumdem Columbo auxilio fuisse tantum apud Regem Lusitanum, quum & ipse foret Lusitanus. Qua in re ne locorum quidem topographiam accuratam tradit; oppidum namque *Marchena* situm est in Provincia Andalusiæ, seu Vandalitiæ in Hispania, non in Portugallia. Hispanum itaque Joannem nostrum sciat Annalista fuisse Reginæ Isabellæ a sacris Confessionibus, amicitiam contraxisse cum Columbo non in Insula Maderæ, ut ipse pro arbitrio fingit, sed in Conventu Arrabidæ, ubi Guardiani munere fungebatur, non Arrabidæ prope Ulyssiponem, verum alterius oppidi D pass. ab oppido Palos de Moguet, & Columbum præsentasse in Civitate Granatensi Reginæ Isabellæ, & negotium expeditionis in Indias confecisse. Non dicam, hæc narrari a Waddingo; verum, quod maxime refert, a Ferdinando Columbo Christophori filio Scriptore syncrono his verbis: „ Joannes Perezius Confessarius Reginæ Isabellæ, & Guardianus Conventus Arrabidæ iniit familiaritatem cum Christophoro Columbo, cum quo a dicto Conventu prope oppidum Palos profectus est ad Campum S. Fidei, ubi manebant Reges Catholici in loco Granatæ, ibique Frater Joannes sic institit apud suam Majestatem, ut nulla mora de expeditionis pactis agi cœptum fuerit, & quamvis nonnullæ difficultates obvenerint, negotium tamen exitum habuit „. Hæc ita evenisse negat Annalista, ea fretus ratione, quia Historici omnes (sunt ejus verba) conveniunt, Columbum a Joanne Perezio commendatum uni Regi Lusitano. Nullum tamen Historicorum citat, ut scilicet lectores molestia liberet eos consulendi, seque onere id probandi, quod asserit. Gratum porro nobis fecisset, si vel unius nomen indicasset. Nescimus, quid homini faciendum sit, qui lucem odit. Arbitramur interim, Ferdinandum Columbum omnibus aliis longe anteferendum, qui res narrat ad se, ac parentem suum pertinentes, quibus præsens interfuit, & quas oculis suis viderat, multoque magis Annalistæ ignotos, & tenebricosos Historicos in medium producenti, qui an in mundo fuerint, ignoratur.

Annales Min. an. 1492. num. 1.

Ferdinandus Columb. Hist. Patris sui cap. 12.

LXII. Agit Waddingus de quodam Bernardo Boillio Vicario Apostolico, qui anno 1493. die 25. Septembris Gadibus solvit in Indias cum Co-

Columbo, quemque Constantinus Cajetanus Abbas Benedictinus sui Ordinis facit, & Abbatem Montis Serrati, Indiarumque primum Præfectum Missionis, Patriarcham, Apostolnm, & Legatum a Latere. Hyperbolica multa a Constantino narrata Waddingus refellit; admittit tamen, Boillium Ordinis fuisse Benedictini. Ast lego apud Raynaldum, missum ab Alexandro VI. in Novum Orbem fuisse Bernardum Boil Ordinis Minorum, genere Catalanum, una cum duodecim Sacerdotibus, ut incultas illas regiones Evangelii semine jacto excoleret. Id referunt Historici, exstantque Pontificiæ literæ, quibus Apostolatus inter gentes Novi Orbis amplissimum munus illi impositum est: „ Dilecto Filio Bernardo Boil Fatri Ordi- „ nis Minorum Vicario dicti Ordinis in Hispaniarum Regnis salutem &c. „ *Tibi, qui Presbyter es*. Sequitur tenor literarum. Datum Romæ apud „ S. Petrum an. 1493. VII. Kal. Julii Pontificatus Nostri anno primo „. Joseph Torrubia in Chronica Religionis S. Francisci eumdem quoque Benedictinis adscribit; verum prius ostendendæ erant apocryphæ literæ Pontificiæ.

Annales Min. an. 1493. num. 4., & seq.

Raynaldus ad an. 1493. num 14.

Torrubia lib. 1. cap. 12. pag. 46.

LXIII. Nominis S. Crucis originem Gonzaga desumit a Cruce citrea, quam primi Christifideles erexerunt prope Civitatem Conceptionis de Vega in elato jugo, a transeuntibus conspicienda, quam frustra sexcentum Indi diruere tentarunt, Virginis cujusdam cælestis adspectu territi. Idem referunt veteres Historici. Oviedo testis coævus, & oculatus narrat, Crucem in summitate montis surgentem æquasse altitudinem viginti palmorum, & miracula recenset ab ea patrata. Herrera diligentissimus rerum Indicarum collector, & Philippi II. Historiographus multis verbis agit de conatu Indorum, ut Crucem convellerent, de formosissima, & venerabili Matrona, quæ illam sinistro brachio complectebatur, dextro fortiter defendebat, irruentium vires cohibens, atque refrænans, de succrescentibus ligni particulis loco illarum, quas Christifideles devotione moti cædebant, secumque auferebant, de cessatione miraculi, quum nemo esset, qui ad sumendas Reliquias non accurreret, translatione fragmentorum, quæ superfuerant partim ad Ecclesiam Collegiatam de Vega, partim ad Ecclesiam Fratrum Minorum, Indulgentiis a Pontifice concessis ad instantiam Philippi II., Christifidelibus ea loca visitantibus, miraculorum multitudine, in reddenda ægris sanitate, ac præsertim tempore ingentis terræmotus, qui anno 1564. Civitatem de Vega concussit; aliis enim ferme omnibus ruina oppressis, soli Crucis sanctæ custodes exitium, mortemque evaserunt, intactis etiam iis partibus ædificiorum, in quibus ipsa servabatur. Hinc Provinciæ Sigillum, quod Imagines S. Dominici, & S. Francisci Crucem in medio surgentem, & se mutuo amplexantium exhibet, his verbis circumscribitur: *Ecce Crucem Domini Fugite partes adversæ*.

Gonzaga in Prov. S. Crucis Hispaniolæ part. 4. pag. 1197.

Oviedo lib. 3. cap. 4. pag. 151.

Herrera in Historia Indiarum decade 1. cap. 12. pag. 285.

LXIV. Obierat anno antecedente Ferdinandus I. Imperator, cujus morte bellum exarsit, quum in ejus Filium, & in Imperio successorem Maximilianum II., qui in Comitiis Francofordiensibus anno 1562. Rex Bohemiæ, & Romanorum fuerat salutatus, propter Hungariæ Regnum excitaretur invidia, atque æmulatio Joannis Sigismundi Transylvaniæ Principis. Huic igitur Zacmarum occupanti, & Cassoviam obsidione cingenti summa in hyeme Maximilianus occurrit. Rem tamen non cum Transylvano, sed cum Turca sibi esse cognovit, cujus opem Sigismundus imparem se Cæsareis copiis reputans, etiamsi ad Maximilianum pacis nuntium Stephanum Battorium ablegasset, clam imploraverat, jamque Barbarorum exercitus apud Temisvarum castra posuerat, quem tamen Carolus

Vigilius Greiderer in Germ. Francis. lib. 2, cap. 4. nu. 1. lus Archidux Austriæ, commisso certamine, ad Savum amnem ingenti clade delevit. Sigismundo deinde Poloniæ Rege sequestre de concordia agi cœptum est, licet Turca studiose rem in dies protraheret, ut ad acrius bellum inferendum se compararet. In his turbis circa hæc tempora Conventus noster Krupensis, quem in arce Croatiæ, orientali ripæ Fluvii Unnæ adjacente, Minores Vicariæ Bosnæ ante annum 1400. exceperunt custodiæ Grebeniensi adscriptum, Barbarorum expugnatione dirutus jacuit. In Catalogo Provinciæ Bosnæ ad annum 1506. ipsum non invenio, tunc enim spectabat ad Custodiam Croato-Cettinensem in Provincia Croatiæ. Multa quoque mala nostris obvenissent, nisi Cæsar diplomate Viennæ die prima Septembris subscripto *Capitaneo* Fluminensi, & Segniensi injunxisset, ut Fratribus adesset, eosque in privilegiis, & rebus a suis Antecessoribus concessis tuerentur, ac violatores illorum Idem ibid. cap. 5. arcerent, & compescerent in Provincia Croatiæ Carniolæ.

LXV. Etsi non aliis Cœnobiis exitium illatum fuisse legam, dici tamen vix potest, quam res nostras semper everterit Turcarum adventus in Hungariam, & loca propinquiora. Anno 1526. die vigesima nona Augusti in campo Mohats Oppidi Quinque Ecclesiis ad orientem Solem quatuor milliaribus Hungaricis dissiti, Regem Ludovicum II. cum præcipuis Regni proceribus, utroque Strigoniensi, & Colocensi Archipræsule, aliisque Hungariæ Episcopis impari Christianorum numero Solymani phalangibus occurrentem una cum flore nobilitatis occubuisse narrat Waddingus. Qui nec causam cladis aperit, nec Cœnobia hac occasione deleta distincte recenset.

LXVI. Cladis causam quidam rejiciunt in Paulum Tomoræum Archiepiscopum Colocensem Observantis Provinciæ S. Salvatoris in Hungaria alumnum, qui Regii exercitus Præfectus, quum miles fuisset ante ingressum Religionis, pugnandi cupiditate Regem validiores copias expectantem, congressumque cum prudentioribus ducibus remorari cupientem ad hostes invadendos compulit. Alii scribunt, ob spem successionis in Regno Hungariæ Joannem de Zapolyia distulisse Ludovico suppetias ferre, quibus si tempestive accurrisset, sperandum erat, posse resisti. Ego crediderim, tum Pauli Tomoræi nimio ardori, tum Zapolyia cunctationi infandum exitum acceptum esse referendum. Sed & alia incidentia eumdem præpararunt. Ludovicus siquidem animadvertens, ex nova mu- Petho ad an. 1526 tatione Religionis Germaniam pessime undique vexari, lege lata in publicis comitiis sanxerat, ne a quoquam perversum Lutheranorum dogma in Hungaria reciperetur, utque eorum asseclæ, si qui forent, ignibus addicti cremarentur. Verum caveri non potuit, quin saltem libelli perniciosæ hujus labis per clancularios hæreticos Pannoniam quoque pervaderent, quorum lectione multorum perturbati animi ad diffidia & seMartinus Szent-Ivanyi differt. paralip. cap. 79. ditiones commoverentur. Dum sic Regnum scinditur, Ludovicus a sociis Principibus, ac præsertim a Cæsare, & Germanis exquirit, neque tamen ea obtinet propter Religionis dissentiones. Jubet etiam hominibus Regnicolis, ut arma sumant adversus truculentissimum hostem; sed eos jam minus sibi obsequentes experitur. Ipse proinde primus cum prætoriano milite ad castra descendit, sicque exemplo suo eosdem, licet non ea frequentia, quam necessitas publica postulabat, in campum prodire adigit. Hic tamen eos pervicaces, & refractarios reperit; nam neque castra sua Regiis castris conjungere, neque alia auxilia afferre voluerunt. Quare compulsus cum hoste congredi misere interiit.

Mino-

Minoritica Cœnobia tempore cladis Mohatsianæ in Hungaria, finitimisque regionibus vel diruta, vel deserta.

LXVII. Cœnobium S. Nicolai de Aracha in Ducatu Syrmiensi Diœcesis Cšanadiensis, cui Regina Elisabeth ejus Fundatrix ex testamento, quod asservatur Posonii in monasterio Clarissarum, reliquit *quingentos florenos auri, unam capsulam de Atlas cum suis pertinentiis perlis ornatam, duas nuces argenteas in processione super velum gestatas, & duas ampullas argenteas in superiori nostra Capella habitas*. Locus iste olim celebris hodie ruderibus potiori parte consepultus manet, & modernis accolis *Racha* dicitur situs ad confluentem Savi, & Drinæ bellici Ducis in his confiniis jurisdictioni subjectus. Eugenius Kosa part. 1. collectaneorum.

LXVIII. Cœnobium Bachiense in Comitatu ejusdem nominis Dominii, & Diœcesis Colocensis. Deperditis monumentis asseri tuto nequit, an hoc idem, vel aliud in Civitate de Bach cœnobium modo incolant Fratres Observantes Provinciæ S. Joannis de Capistrano.

LXIX. Cœnobium de Ban-Monostra in Ducatu, & Diœcesi Syrmiensi prope Danubium inter Eszekinum, & Belgradum. Hodie vix primævæ dignitatis vestigia retinet, & a civibus schismaticis *Banostra* nuncupatur.

LXX. Cœnobium Ceps superioris, & Ceps inferioris; arx enim Scepusiensis, quæ Comitatui nomen imponit in Diœcesi Strigoniensi, duas Ordinis nostri ædes complectebatur, unam in arce, alteram ad montis radicem. In tabulis Capitulorum Albensis anno 1531, & Varadiensis anno 1533 earum nomina non apparent, nec etiam leguntur nomina Cœnobii Kosztanicensis in extremo Croatiæ confinio Diœcesis Albæ Juliæ, Szigethani in Comitatu Simighiensi Diœcesis Vespremiensis, & de Leuka in Comitatu Castri Ferrei Diœcesis Jaurinensis.

LXXI. Cœnobium Cibiniense in Custodia Mariano-Transylvanica. Cibinienses siquidem Cives contentionibus duorum Regum Ferdinandi, & Joannis in suum commodum, sive perniciem maximam usi, duo de vigesimo Februarii die anno 1529. Collegium Canonicorum, Sacerdotes, Deique viros, & mulieres omnes Religiosas capitali edicto ex Urbe migrare jusserunt. Ex ejectorum Sacerdotum numero unicus repertus est Matthæus, qui ad Lutherum transivit, ne beneficium, quod in Nosocomio obtinebat, amitteret. Lues hæc hæretica Cibinio per Hungariam serpens contagii instar totum Regnum undique infecerat, brevique vix aliquæ familiarum nobilium avita catholica Sacra custodierunt. Inter profugos soli Fratres Minores, favente Joanne de Zapolyia, ad Civitatem Cibiniensem redierunt; licet paullo post iterum exultare jussi fuerint. Samuel Timon in historia ad annum 1529. Rudolph. Brenshii in Miscell.

LXXII. Cœnobium de Jasz-Bereny Diœcesis Agriensis in Provincia Japygum, qui Philiestri olim dicebantur, & Sæculo XV. fidem catholicam Fratrum Minorum opera susceperunt, quum antea Idola colerent. Cœperat ipsis Religionis lumen multo ante affulgere Fratrum Minorum prædicatione, ut ex literis Clementis Papæ VI. ad Ministrum Provinciæ Hungariæ: *Quantum negotium*. Supplicante Matthia Rege Hungariæ, Sixtus IV. permisit, ut Fratres reciperent Conventum in Urbe Bareno, nunc Jasz-Bereny constructum, cujus item in prædicta tabula Capitulari Varadiensi nulla superest mentio, uec de sequenti.

LXXIII. Cœnobium de Insula Leporum prope Budam in Comitatu Pylisiensi Diœcesis Strigoniensis. Quondam hæc Insula satis vasta, mo-

do admodum exigua extra Danubii aquas a regione Thermarum superiorum emergit. Temporibus tam Belæ IV., quam Stephani ejus filii ædificiis gaudebat magnificis; visebantur enim ibidem palatia nobilium quamplurima, tum maxime Regium, & Archiepiscopale. Item monasteria Religiosorum utriusque sexus, inter quæ Parthenon nobilissimum, & opulentissimum B. Mariæ Virginis, quod præfatus Bela fundaverat; Stephanus autem filius, & nepos Ladislaus ditarunt, & tandem Beata Margaretha Belæ Regis Filia S. Augustini Regulam sub cura Patrum Dominicanorum professa incoluit; unde etiam Insula Beatæ Margarethæ audit. Quum Insula floreret, Danubius partim muro, partim vallis, quin tamen exundantis interdum fluvii aquæ prohiberi possent, arcebatur, fuitque in ea pagus Divi Pauli cum Parœcia. Subacta vero a Turcis Buda, ob barbarorum negligentiam aggeres, maximæque terræ portionem Danubius sustulit, ac proinde modo, congestis uligine, & arena, Minoriticum Cœnobium Regis Stephani exuviis insigne nullum veteris majestatis signum ostendit, immo vero ne quidem apparet.

Michael Bombardus in Topograph. mag. Regni Hung. pag. 45.

LXXIV. Cœnobium Jaurinense S. Elisabeth Thuringiæ Dominæ, & Andreæ II. Regis filiæ. Extabat in suburbio Jaurini, olim Arrabona, memorandum hospitio S. Joannis de Capistrano, qui eo in loco consilium inivit cum Proceribus Regni, ut Turcis jam Byzantio potitis, & Hungariæ minitantibus occurri posset. Anno 1533. rediit hoc Cœnobium ad nostros.

LXXV. Cœnobium Kiss-Martoniense in Urbe Regia ad S. Michaelem. Waddingus, qui ejus meminit ad annum 1414, custodias deinde, & conventus Hungariæ recensens de eo tacet. Quum vero ex traditione, & MSS. colligatur, ædem hanc centum, & amplius annos desolatam fuisse, antequam Sæculo XVII. nova exurgeret, argumento est, post cladem Mohatsianam fuisse desertam, fortasse dum Solymanus Viennam Austriæ primum obsessurus cum trecentis suorum millibus progrederetur. Qui tametsi, re infecta, rediret, nulla tamen amplius superesse videbatur fidelium pietas, quæ Religiosis, ut domum suam repeterent, patrocinaretur; mox namque Lutherani edicto Ferdinandi Cæsaris ab Austria ejecti in Pannoniæ conterminas Urbes, & pagos se receperunt, ipsamque Pannoniam intrarunt ita viribus, & numero fidentes, ut Religiosos exturbare conarentur, nisi Cæsaris auctoritas eorum insolentiam, & pervicaciam refrænasset.

LXXVI. Cœnobium Liptoviense S. Nicolai Diœcesis Strigoniensis, de quo præclarum extat Bonfinii testimonium. Magnifica ejus Ecclesia sex columnis interius fulta etiam nunc visitur integra, & amplitudine, ac decore suo Urbi cuivis populosissimæ conveniret. Tempore Matthiæ Corvini Regis, aut Joannis ejus filii circa annum 1489. Conventui addita creditur; duplex namque Insigne Corvinianum in ea reperitur, unum in columna exteriori, alterum interius sub fornice coloribus expressum. Hanc domum derelictam statim post annum 1526., irrumpentibus a Septentrione quaquaversum hæreticis, occuparunt paullo post Patres Cherienses e Conventibus Turcarum ditioni vicinioribus exules, sed inde paucos post annos excesserunt, mansitque deserta ultra integrum sæculum.

LXXVII. Cœnobium Mariano-Pratense in Comitatu Mossoviensi prope Nisiderium ad Lacum *Ferto*, veteribus *Peiso*, seu *Pelso* Diœcesis Jaurinensis. Fuerat in loco moderni Cœnobii olim Ecclesia Assumptionis B. M.

B. M. Virginis assiduo peregrinorum concursu celebris. Dum a Campo Mohats immanis Turca circum excurrens flamma, ferroque omnia vastaret, illam etiam una cum adjecto pago *Fraukirch* funditus evertit. Verum inter ipsas ruinas ægri valetudinem, oppressi salutem, perfugium miseri invenerunt; & quod omnem superat admirationem, ipsi quoque ab orthodoxa fide extorres Lutherani, dum catholicis permixti orarent, Dei in se beneficentiam expertos vetusti codices testantur.

LXXVIII. Cœnobium Posoniense, de quo sequentes extant Ferdinandi Literæ in Annalibus Ordinis nondum relatæ.

Nos Ferdinandus Dei Gratia Rex Hungariæ, & Bohemiæ Rev. Thomæ Episcopo Agriensi supremo Cancellario prædicti Regni nostri Hungarici Salutem, & gratiam &c.

Q Uum ex querela, & supplicatione honorabilis Patris Fratris Antonii S. Theologiæ Professoris Ord. Min. S. Francisci, atque piæ memoriæ carissimi nostri Sororii, & affinis Ludovici similiter Regis Hungariæ, & Bohemiæ specialis Confessoris, & Prædicatoris gravi animo accepissemus, quomodo Judex, & Civitas Posoniensis in prædicto Regno nostro Hungariæ existentes adumbrata, & colorata quadam causa Fratres ejusdem Ordinis ad monasterium loci, & civitatis ejusdem admittere nollent; & quod hoc proximo Septembri celeri Turcarum adventu ex consilio etiam supradictæ Civitatis, ne in obsidione, & defensione egestate laborarent, solum tribus Fratribus ibi relictis, abiissent, quique plus oneri, quam suffragio dictæ Civitatis tunc fuissent, vellentque ex dicto monasterio longe a Prædecessoribus nostris, qui in expiationem peccatorum suorum & nostrorum, ac Regni salutem illud constituerunt, pretiosiores suppellectiles ex gemmis, auro, & argento in cultum divinum non ab ipsis, sed aliis bonis oblatas in ecclesiam sæcularem Lutheranorum commutare. Quapropter, quum per Fratrum eorumdem salubrem doctrinam, & bona exempla totum mundum illustrent, & pugiles, defensoresque Fidei nostræ, sine quibus Respublica Christianorum male foret, se præbeant; volumus, & serio nostro mandato committimus vobis in hac causa speciali nostro mandatario, & ejus Ordinis peculiari Patrono, ut illos Fratres, vel alios quoslibet ejus Ordinis in dictum monasterium Regio nostro jussu intrare permittatis, stare, morari, commutarique eos, & divina officia exercere, quousque libuerit, nec non & ad alia quæcumque monasteria illius Regni nostri Hungariæ ubivis constituta sine aliqua offensa, & remora. Rebelles vero, & hujus nostri mandati contumaces pœnis omnibus ad hoc justis, & sufficientibus prohibendo. Denique condignam mulctam de eis sumendo, quotiescumque opus fuerit, & id Fratres dicti Ordinis postulaverint, vel necesse esset. Secus non facturi Præsent. perlectis exhibenti restitutis. Datæ fuerunt hæ protectionales anno MDXXIX. mense Novembri post solutam obsessionem Urbis Viennæ.

LXXIX. Cœnobium Posoniense Monialium Clarissarum. Statim ac tristes de funestissima clade Posonium nuntii advenerunt, Moniales metu perculsæ diffugerant pars Brunam, & Græcium, pars Pragam, mortuæque sunt omnes, præter Angelam Eisemverchin Abbatissam, quæ in summa rerum inopia Posonium rediit. Senio, & morbis confecta Judicibus Civitatis, & duobus ex Collegio Canonicorum tradidit monasterii literaria Instrumenta una cum æde, ejusque juribus ea conditione, ut Xenodochium ex ea fieret; quod executioni mandatum est. Sed Ferdinandus I., amotis hospitalariis, saucios milites introduxit, qui ibi quin-

decim annos degerunt; nam quum anno 1541. Solymanus victoriis insolentior Budam occuparet, in ea communi calamitate Moniales a Veteri Buda, seu Sicambria, nesciæ quo se verterent, Posonium fugerunt cum omnibus Monasterii bonis (quorum tamen magna parte spoliatæ fuerunt a latronibus prope Strigonium) ac literariis Instrumentis, utque ibi pedem figerent, petierunt hujusmodi Clarissarum Cœnobium; votique compotes, etsi cives obstitissent, benevolentia Ferdinandi Cæsaris, antiqua jura recuperarunt.

LXXX. Cœnobium Szegediense in Comitatu Csongradiensi Diœcesis Strigoniensis eodem ipso anno cladis Mohatsianæ solo æquatum, excepta Ecclesia, apud quam, instantibus civibus, & non renuente Hederbekio arcis Szegediensis Turcico Præfecto, nonnullæ cellæ constructæ sunt ab ipsis Turcis in solatium spirituale Christianorum, quas anno 1533. Fratres incoluerunt.

Urbanus Fridrich in Chron. Prov. S. Salvatoris.

LXXXI. Cœnobium S. Francisci in Veteri Buda, seu Sicambria in Comitatu Philistensi Diœcesis Strigoniensis. Urbe tota a barbaris direpta, Fratres Minores archivium Provinciæ inter arma, & excidia valde imminutum, & vitiatum cum pretiosioribus rebus Ecclesiæ, & Bibliothecæ Posonium detulerunt, Budæ relicto Confessario, ejusque sociis, qui Monialibus spiritualia obsequia præstarent. Celeberrimum fuit Cœnobium ob Metropolim, & Aulæ Regiæ propinquitatem, & quia quasi in Provinciæ umbilico consistebat.

LXXXII. Cœnobium Strigoniense S. Ladislai, de quo, licet de alio Cœnobio Strigoniensi B. Mariæ Virginis Auxiliatricis loquantur, non meminerunt Archiviorum MSS. Scimus tamen ab exteris integræ Fidei Historicis, Belam IV. ab exilio reducem Auxiliatrici suæ ædem posuisse in Urbe Regia Strigoniensi anno 1250., cui addixit Fratres Minores. Iidem, ait Ladislaus Turoczy, ad S. Ladislaum habitabant in Archiepiscopali Civitate, Dominicani ad S. Martinum, ad S. Andream Augustiniani, Templarii ad radices arcis. Hodie in Regia Seraphici fiunt, iidem in Archiepiscopali. His non abludit Topographia Magni Regni Hungariæ, in qua dicitur, quod Fratres Minores S. Francisci in Regia civitate Mariani, & in flumentanea (sic Strigonium nominatur) Ladislai Regis sanctissimi Asceteria habuerint.

Ladislaus Turoczy Compend. part. 119.

Topograph. lib. 1. cap. 9. §. 6.

LXXXIII. Cœnobium Oppidi Uylak in Ducatu, & Diœcesi Syrmiensi, quod hodie Hungaris *Szerem-Uylak*, Thracibus *Rasciis*, & Illyricis *Villok*, & *Illok* dicitur. Narrat auctor appendicis Synodi Pazmanianæ una cum Petro de Taresbesd, & Matthæo Kamantz, Nicolaum Ugrinum Syrmii ducem, & Magistrum Curiæ Regiæ, qui anno 1359. hunc Conventum construxit, maledictionem orbitatis Filiorum posteris suis imprecatum fuisse, si eorum opera Fratribus Minoribus auferretur, quod in Laurentio duce adimpletum asserit. In ejus direptione illud maxime lugubre accidit, quod S. Joannis de Capistrano ibidem tumulati Urna ita oculis, & memoria ablata est, ut ubi reposita lateat indicari nequeat.

LXXXIV. Cœnobium Zagrabiense in Croatia Comitatus, & Diœcesis ejusdem nominis. Dum post miserrimam cladem alii Joannem de Zapolia, alii Ferdinandum Regem acclamant, & coronant, inter animorum dissentiones a Ferdinando missi milites potiori numero Hispani ad subigendum Capitulum Zagrabiense, (mons enim Præcensis, seu Superior civitas ipsi parebat) duce Nicolao Turriano, cum area, seu fundo

Monumenta Archiv. Prov. S. Ladislai Regis.

Capi-

Capitulari conventum incendunt, qui proinde, dilapsis ad hostilem impetum Fratribus, etiam quoad solum amissus fuisset, nisi duo Religiosi in ejus ruderibus domum conservassent, adscitisque Fratribus, loci restaurationem, qua licuit, suscepissent. Ex lib. Historiarum Ecclesiæ Zagrabiensis pag. 116.

LXXXV. Cœnobium de Zentha in Comitatu Bodrogiensi, locus exigui nominis, insignis tamen victoria ab Eugenio Sabaudiæ Principe anno 1692. relata de Turcis, prostratis in arena viginti eorum millibus, & decem millibus Tybisco demersis. Regio ista anno 1526. immanem Solymani tyrannidem, & rabiem potissimum tulit, quum etiam perduelles filii patriæ damna passim augerent.

LXXXVI. Similem calamitatem subierunt subsequentibus annis, videlicet anno 1533. Cœnobium in Zvornich. Anno 1534. Kressevienſe, Vissokienſe, Foinicenſe, Sutticenſe, & in Kogniez. Anno 1541. Budenſe S. Joannis Evangelistæ, & Cassovienſe olim S. Nicolai Episcopi, modo B. Virginis in Cælum Assumptæ. Anno 1543. Albense, seu Albæ Regalis a Bonfinio laudatum, quod in eo Hungariæ Reges monumentis pulcherrimis tumulari consueverint. Anno 1550. Lippense in Comitatu Temesvarienſi. Anno 1552. Agrienſe, de Berek Szatz, Debrecinenſe, de Gobonak, Teutsovienſe, de Lubbreg, Ormosdienſe, de Zemenye, de Zudlak; & Nitrienſe, quod non Turcæ populati sunt, verum Zapolyiani, non Joannis, qui sincerus adhuc perseveraverat catholicus, sed ejus degeneris filii Ariani, vel Anabaptistæ, vel nullius fidei, & Religionis abortivi Sigismundi asseclæ, qui plures Fratres neci dedere. Ecclesia egregie ædificata superest sub titulo Assumptionis, juxta quam annis proxime præteritis Nazaræorum Societas originem sumpsit beneficio Episcopi anno 1765., sed anno 1767. jussu Regio per excelsum Consilium Regium intimato, alumnos recipere prohibita est, ex quo arguebatur, eam brevi interituram, quod tamen non accidit. Anno 1556. Cœnobium de Szasz-Varoſs in Transylvania, & circa eumdem annum Capronczenſe, de Monstar, de Gliubuski, & Veroczenſe, cujus Ecclesiam quum Turcæ majori ex parte disjicerent, horridam repente lucem exortam narrant, quæ non alio modo sedari potuit, nisi Fratrum hortatione voto nuncupato ad S. Rochum, ex quo Barbari Fratribus indulserunt, ut ibi parvum quidem, sed Deo, & S. Rocho Sacrum Templum construerent. Philippus ab occhiejva Epitom. Vetust. Prov. Bosnæ pag. 19.

LXXXVII. Agitabantur hoc tempore quæstiones nonnullæ inter Fratres Minores in Provincia Flandriæ, de quibus non loqueremur, nisi Fleurius rem historiæ Ecclesiasticæ inserere dignum censuisset. Disputabant illi inter se de contritione, necessitate confitendi peccata, & Virginis Conceptione. Quærebant, an contritio satis esset ad obtinendam culparum veniam, si Fratri alicui Confessarii Ordinis sui deesset copia. Quærebant, inquam, ut fieri solet in Ordinum Regularium academiis ad veritatem in aprico collocandam; non docebant. Quod si quis eorum affirmativæ sententiæ adhæreret, eamque ad praxim reduceret, haud mirandum, in tanto Franciscanorum populo unum, vel alterum doctrinæ singularitate sibi placuisse. At Michaelem Bayum impugnabant mysterii Conceptionis adversarium, etsi nonnulli Bayo consentirent, quod eidem causæ acceptum est referendum. Dum scholasticæ controversiæ discutiuntur, discordiæ faces a Gesuiis, ideſt Nebulonibus, & scurris, in Belgio & Germania Inferiori accenſæ, licet primo Catholicorum Principum vigilantia compressæ, in apertum incendium eruperunt; promul- Fleury Hist. Eccl. lib. 169 num. 54.

mulgatis namque Sacri Concilii Tridentini decretis, & Philippi II. Hispaniarum Regis edicto, quo Margaritæ Parmensi Belgii Præfecturam gerenti cura committebatur, ne Catholica Religio aliquid detrimenti caperet; Geusii, Duce Guilielmo Principe Aurasio, tum Hispanis, tum Catholicæ Religioni infensi, ac præcipue S. Inquisitionis Officio, quod sapientissime adversus hæreticos impune exitialia dogmata venditantes erat instituendum, Hypris primum Templa Deo Sacra adoriuntur; mox Antuerpiam ferro, atque igne exscindunt furore adeo conciti, ut Christi, & dexteri Latronis Imaginibus Cruce detractis, sinistri Latronis, cujus humeris dæmon insidebat, Imagini pepercerint; paremque impietatem, & crudelitatem exercent per Bataviam, Frisiam, & Hollandiam in Ecclesias, sanctioresque res irruentes, ut eas vel contemptui exponerent, vel exitio darent.

LXXXVIII. Nihil actum non est, ut nefarii reprimerentur, indicta etiam & celebrata Synodo Provinciali Trajectensi, cui, licet non consecratus, interfuit Joannes Mahusius primus Daventriensis Episcopus Ordinis Minorum Observantium, & saluberrimis legibus constitutis. Nequidquam tamen, ne prodigiis quidem a scelere eos retrahentibus.

Raynaldus in Hist. Eccles. tom. 15. pag. 544.

„ In Oppido, inquit Raynaldus, cui Boscbum Ducis nomen est, quum „ Hæretici Sacras diffringerent Imagines, atque statuam ligneam Divi „ Antonii ascia, & bipenni violassent, ut eam flammis succenderent, „ repente sacro igne correpti die postero magnis cruciati doloribus in- „ felices animas efflarunt, de quo publica tunc acta fuerunt conscripta „.

Bredenbac. coll. Sacr. lib. 3. cap. 37.

Quæ res paucis mutatis narratur etiam a Tilmano Bredenbacio, ex publica traditione, scripturis in lucem editis, & testimoniis hominum fide dignissimorum; dicitque, eo tempore, quo Guilielmus comes Frater Guilielmi Principis Aurasii perdidit monasterium Franciscanorum Boscoducense, quemdam ignoti nominis hominem falsis doctrinis imbutum, quum in Ecclesia Fratrum Minorum ab Aurasia Familia olim, ut fertur, extructa sacra evertisset, etiam S. Antonii statuam percussisse, ad terram projecisse, ac pedibus calcasse, donec disjiceretur. Reperiebatur illic Catholica, & pia mulier, quæ homini dixit; *Quidnam tibi mali fecit S. Antonius, cujus statuam tanto contemptu excipis?* Cui ille respondit: *Cur tu, mulier, me arguis S. Antonii causa? Si is aliqua pollet virtute, eam ostendat.* Et statim Blasphemator ille correptus fuit igne sacro S. Antonii, quo toto corpore, & visceribus arsit, & misere sacrilegus periit.

LXXXIX. In Regno Scotiæ partim Calviniani, partim aliarum Hæresum sectatores Reginam Mariam, cujus viduitatem contemnebant, calumniis opprimere tentarunt; depulsis vero opera Regis Henrici, eis Elisabethæ Angliæ Reginæ patrocinium non defuit. Ferunt, tunc primum ortum habuisse hæresim Puritanorum, qui nihil sibi cum Romano-Catholicis commune esse volunt; ideoque abjiciunt penitus nomina omnia, & officia Ecclesiastica, ne cæremoniis quidem sacris usi, quo alios Calvinianos superstitionis accusant, etsi in Religione ab ipsis minime dissentiant, imo eadem dogmata sequantur. Hæreticorum autem furoris victimæ ceciderunt in Conventu Armachano in Hibernia Rogerius Mac-Congaill, Conatius Mac-varta, & Fergallus Wardæus præstantes Seraphici Ordinis alumni a quodam Donaldo impiorum hominum antesignano per publicas Civitatis vias, & fora raptati, fustibus percussi, ac demum in odium Catholicæ fidei crudelissime perempti.

XC.

XC. Ut malis, quibus Gallia premebatur, remedium afferretur, indicto Molinii congressu, cui interfuerunt Rex, Regina Mater Catharina, Principes Aulici, & Præsides Curiarum cum Cardinalibus Borbonio, Lotharingio, Guisio, & Episcopis plurimis, Guisiorum, & Colliniorum familiæ concordiam mutuo iniverunt, quo in Catholicos arma dempta Hugonottis videbantur, sic dictis a quadam porta Civitatis Turonensis, cui Hugonis Regis nomen erat impositum, prope quam illi obscœna, & infanda sacra peragebant; nec hodie eorum Nepotes honestius nomen sortiuntur *Sanculottes* dicti, homines scilicet sine femoralibus egentissimi, turpissimi, iidemque audacissimi, & totius humani generis fæx execranda. Pacta tamen Principum virorum reconciliatio neque verum, neque diuturnum exitum obtinuit; arma enim paullo post Hæretici resumpserunt, circumque excurrentes Brivæ in Aquitania Stephanum de Berda, & Antonium de Pulchro Visu integerrimos Sacerdotes neci dederunt, eo quod eorum facta reprehenderent, & salutem extra Romanam Ecclesiam inveniri negarent. Accidit sub idem tempus, ut Nicolaus a Lotharingia ferventissimus Verbi Dei concionator ad populum sermonem haberet, quumque Dei spiritu æstuans vitia liberius insectaretur, deperditosque Christianorum mores exagitaret, & Hæreticis gravissimum negotium facesseret, mox ut e Cathedra descendit ad Conventum Brivensem abiturus, in insidias eorum incidit, qui ipsi revinctis post tergum manibus, extensoque super nudam tabulam, & aperto gutture, & collo, linguam extraxerunt, eoque in tormento animam Deo reddidit.

Gonzaga in Prov. Aquitaniæ Con. 17.

Arturus die 29. Decembris.

XCI. In Delphinatu, & Charreriarum pago Diœcesis Viennensis irruerunt in Conventum Minoriticum, ubi sacra profanarunt, Fratribus inde metu diffugientibus. Mirabile vero est, Claudium Gerardum contemptis eorum injuriis, & opprobriis solum dejectæ, & destitutæ domus incolam permansisse, & in Hæreticorum conspectu Officium quotidie recitasse in Templo, virtutemque, & senectutem ipsius etiam satellites veneratos fuisse. Orationibus intentus ante reditum Fratrum decessit placide absque prævia infirmitate. In Diœcesi Bituricensi bonis, & Ecclesiastica suppellectile expoliarunt Cœnobium Castri Rodulphi, quod Waddingus contigisse etiam affirmat anno 1560., adeo frequentia erant illorum temporum exitia.

Wad. ad an. 1457. num. 70.

Hueberus die 7. Maii.

XCII. Martyrium Petri de Molerio, & juvenis Subdiaconi Apamiis, seu Pamiers in Gallia ad annum 1563. rejicit superior Annalista, & Arturum errasse affirmat, qui hoc anno id narrat contigisse, dictique rationem adducit, quia ex authenticis MSS., Provinciæ Aquitaniæ Recentioris Arturi error innotescit. Video interea, non Arturum tantum in ea esse sententia, verum etiam Gonzagam, Waddingum, Baretium, & Dazam, quos omnes in authenticis MSS., quæ adhibuerunt, cæcutisse nemo sibi facile persuaserit, maxime quum monumenta ipse sua non producat, prout Historico faciendum est, qui alii contradicit. Quidquid sit, certum est, hoc anno mense Augusti universam fere Aquitaniam sub Hugonottorum jugum missam fuisse. Daurensem Civitatem ingressi in Cœnobio Minoritarum Gulielmum Retiachum Guardianum vinculis constringunt, & verberibus, probrisque vexatum rapiunt ad tabernam cauponariam, ubi eorum Præfectus manebat. A quo jam recumbente vir Dei interrogatur: num altaris Missa adjecto convivio potior sit? mos enim illorum est, in crapula, & ebrietate de divinis oraculis tractare, & di-

Gonzaga in Prov. Aquitaniæ Recent. Con. 2.

scepta-

sceptare, vinoque ferventes insulsas fabulas, & vana deliria afferre. His igitur ventris mancipiis optimus Pater sic respondit: „ Cibus ille, qui re- „ ficiendo corpori exhibetur, corruptibilis est, & qui eum manducant, „ iterum esuriunt. Altaris autem cibus sempiternus est, & incorrupti- „ bilis, quem vera fide, ac pura conscientia sumentes non amplius esu- „ riunt „. At illi e contra ajunt: Quare ergo vos post Missam illam diabolicam comeditis? Quibus is respondit: „ Missa non potest esse dia- „ bolica, quum in ea realiter (ut Scholasticas voces non refugiam), „ corporaliter, & præsentialiter Dominus noster Jesus Christus conti- „ neatur. Vos ergo potius ex Diabolo estis, qui sic bonum malum, ac „ Deum Diabolum esse arbitramini „. Quibus dictis Filii Belial velut amentes, atque ebrii, ac furiis agitati varia in ipsum jactantes convicia, carnium ossa, & crapulæ eorum reliquias, sordesque alias et oris, & narium in venerandi Patris faciem conjiciunt; atque hinc pro receptis a Deo beneficiis gratias minime agentes, repletis ventribus, ac vino madentes surgunt a mensa, fervumque Dei interpellant; an velit Romanum Pontificem, & fidem catholicam abnegare, aut in pessima illa sua doctrina mori? Is vero respondet: „ Mea doctrina vera est, & si ipsi re- „ nuntiaverim, damnabor. Nullam profecto Fidem novi præter Roma- „ nam; & ideo non est, cur labefactari hac in re posse me arbitremi- „ ni vestris hisce studiis „. Post hæc tandem, & alia similia extensis brachiis preces ad Deum fudit dicens: „ Tu Domine Sabaoth, qui ju- „ dicas justum, & impium, quique nostri renes, & corda, scis quid „ cogitent hi adversum te, & tuos. Quæso, ut mihi non desis in hac „ vita, donec transeat hæc iniquitas „. Illum vero sic divinam opem implorantem Ministri Satanæ vestimentis exuunt, utque conceptam animo constantiam remitteret, virgis, spinis, tribulisque atrociter cædunt. At vero quum se pœnarum gravitate nec tantillum a Catholicæ fidei proposito eum dimovisse cernerent, student interimere, unusque eorum gladio per umbilicum lethaliter transfigit; humique procumbentem, ac dicentem: *Jesu parce mihi, & illis*, impii Satellites (his scilicet verbis in furorem majorem concitati) vibratis tormentorum globulis toto corpore perfodiunt, inhumatumque corpus relinquunt. Sequenti vero die egredientibus illis, ut in perpetrato facinore complacentes vulneratum corpus contemplarentur, unus eorum pia jam præmortui Patris oratione commotus, qui licet consensu, non tamen opere ad virum Dei interimendum sese contulerat, *Sepeliatur*, inquit, *quia Frater noster est*. *Fraterne noster?* ajunt cæteri; *mentiris Papista*. *Fraterne? ergo tuus*. Hinc vero extra hortum sepultus fuit. At ille hæreticus, qui pietate motus sepeliendum sancti viri corpus curaverat, militari vita relicta, totum se ad vitæ melioris institutum, fidemque Catholicam convertit; hæcque ita evenisse veraciter retulit qui veluti alter Saulus Protomartyris Stephani oratione commotus ad S. Matris Ecclesiæ gremium reversus est. Parem quoque martyrii palmam adepti sunt devotissimus Pater Stephanus Regnacus, Jacobus Lambertus Novitiorum Magister sub iisdem impiis, sævisque satellitibus. Mirum tamen non est, Hæreticos pauperibus Fratribus non pepercisse, si neque Summi Pontificis vita a nefariorum hominum insidiis tuta esse potuit, in quam Romæ conjurarunt Thaddæus eques Pellizzonius, Benedictus Accoltus, & Prosper Pictorius vel insania, vel phanaticis spectris, ut inquit Natalis Comes, agitati; Deo enim rem gratam se facturos credentes, si Pontificem occiderent, Pœnitentiæ Sacra-

Sacramento se ad illam præpararunt. At nefarios impetus Christi Vicarius evasit, conjuratis sponte conterritis, meritoque supplicio addictis.

XCIII. Conventum Suverinensem, & Grypsowaldensem in Provincia Saxoniæ S. Crucis anno 1559. periisse tradit Gonzaga. Non inutile hic erit adnotare, circa idem tempus desideratos quoque alios fuisse, nempe Brandeburgensem, Luscensem, Gottingensem, quem sub Pontificatu Pii II. Observantes a Conventualibus acceperunt cum annexo monasterio Sororum Tertiæ Regulæ; & Mersbachensem in ditione Magdeburgensi a Lutheranis in Scholam conversum, quibus Ecclesia pro concionibus deservit. Derelicti itidem sunt Conventus Dantershemiensis, quem modo incolunt pauperes, Hallensis ab Hæreticis direptus, eorumque Gymnasio applicatus, recenti ætate incorporatus universitati, in cujus Ecclesia tumulatus quiescit Juniperus German, qui Guardianatus officium ex obedientia suscepturus a Svecis militibus in odium fidei occisus est; Corbacensis in Comitatu Waldekano a Comitibus ipsis de Waldek pro Observantibus extructus, ex quo Fratres, cogente fame, discesserunt, Stadthasensis in Comitatu Schavenburgensi & a Comitibus de Schavenburg Observantium Familiæ traditus, & Halbertstadiensis, cujus Ecclesiam Lutherani invaserunt anno 1563., & octo altaribus destructis, laminis æneis, quibus Fundatoris sepulchrum cum ejus effigie obtectum erat, direptis, aliisque Catholicorum monumentis deletis, reservatoque sacrilegis ritibus Ecclesiæ corpore, Fratribus chorum ad divina peragenda reliquerunt ad annum usque 1567., quo & ipso choro eos exturbarunt. Monumenta Prov. Saxoniæ S. Crucis.

XCIV. Excesserant Minores a Conventu Civitatis Camicii, seu Kamitz in Lusatia superiori ad ripam nigri Elystri intra limites Diœcesis Misnensis, postquam ab anno 1524. ad annum usque 1538. Lutheranorum injuriis expositi in eo perdurarunt. Ex ibi relictis noti sunt Matthæus Rudolph populo acceptus communiter *pudens monachus* dictus, qui prætento anno decessit, Ignatius ejus Successor, & Frater Adamus, qui hoc anno ædem magistratui cessit Xenodochii expensis ad dies vitæ sustentatus.

XCV. Tres ædes hoc anno acquirunt Minoritæ Conventuales; videlicet Montis Fusci in Provincia Seraphica, & Custodia Perusina, de qua, ut ait Sbaralea in additionibus MS ad Waddingum, nescitur finis, nisi sit ille *Mons Fuscus*, quem Franchinus ponit in Diœcesi Beneventana, Montis aurei in Provincia Calabriæ, & Custodia Cutronis concessam sub Joanne Antonio Fachineto Episcopo Neocastrensi ab Universitate loci, assignatis Fratrum cuilibet per decem annos decem aureis pro victu, & vestitu; & Spinatiolæ, seu Spinæ aureæ datam cum assensu Simonis Gattuliæ Episcopi Venusini hac conditione, ut ibi commorarentur tres Fratres. Suspicatur Waddingus ad annum 1392. aliquem errorem fortasse apud Rodulphum id narrantem latere in numero, aut ædem hoc tempore fuisse refectam. Alius est hic Conventus ab altero S. Francisci, quem in eodem oppido Spinæ aureæ constructum asserit Gonzaga sub Pontificatu Sixti IV. pro Minoribus Observantibus. Rodulphus pars. 2. pag. 258. 278. 279. Annales Min. an. 1392. num. 18.

XCVI. Accedunt Capuccinis Cœnobia Montis Ughi in Tuscia, Bassani Diœcesis Vicentinæ, Saxi Ferrati Diœcesis Nucerinæ, Portus Naonis Diœcesis Aquilejensis, & Laudæ. Boverius, si tamen ipsi fides adhibenda sit, de hoc ultimo, nam reliqua more suo præterit, narrat, nobilem Virum eo quod vendere recusasset fundum, ubi erat ponendum, iterato gravissimis doloribus correptum fuisse, donec facti pœnitens fundum

Capuccinis donavit; ejusque filium donationi adeo obsistentem, ut in Parentem suum stricto gladio rueret, tot infirmitatibus obnoxium se reddidisse, ut nemo eo squallidior, & deformior adesset in Civitate. Tandem Fratrem illum, quem Vicarius Provincialis Fabricæ proposuerat, quum non mediocriter sanctæ paupertatis mensuram excessisset, impœnitentem ex hac vita migrasse absque Sacramentorum susceptione, & invocatione *Jesu*, *& Mariæ*, Fratribusque illum ad bene moriendum hortantibus terque quaterque respondisse hæc verba: *Quantum me urit ista calx!* Res sanæ tragicæ sunt istæ, meliusque fuisset, ut tot expensis Cœnobium minime construeretur.

Boverius ad annum 1565.

XCVII. Osornienses Cives in Regno Chilensi collato ære publico ædificarunt Conventum SS. Cosmæ, & Damiani, nullaque mora opus incœptum est, & ad complementum perductum. Joannes de Torralva, qui SS. Trinitatis de Chile Custodiæ præerat, illis impensius sæpe postulantibus Minorum Observantium introductionem in eorum Oppidum morem gerens unum, vel alterum Fratrem illuc miserat, qui ædificii construendi curam susciperet; metuebant siquidem, ne Fratres penes se habendi spe exciderent, quum alii Christifideles illos passim iis in locis requirerent. Communibus sumptibus Teclæ in Diœcesi Carthaginensi constructum Cœnobium acceperunt Fratres Provinciæ S. Joannis Baptistæ, postquam spatio decem septem annorum prope idem oppidum habitaverant juxta parvum Sacellum S. Mariæ Magdalenæ. Magnum infortunium subiit vetustissimus Observantis Provinciæ Argentinæ Conventus Rubeacensis, cujus neque apud Gonzagam, neque apud Waddingum ulla fit mentio, incendio repentino excitato, quo penitus arsit. Defectu mediorum pro restauratione facienda, locum Fratribus deserentibus, mansit sub administratione Episcopi Basileensis ad annum usque 1590, quo tandem mense Septembri ad sollicitationem Joannis de Manderstard Episcopi Argentoratensis Fratres redierunt, & paullo post, mandante Valentino Friccio Commissario Generali alumno Provinciæ Argentinæ, seu Alemaniæ superioris, illuc quasi postliminio destinati fuere in Comitiis Provincialibus Monachii celebratis.

Gonzaga in Prov. SS Trinitatis de Chile con. 5.

Idem in Prov. S. Jo. Baptistæ con. 5.

Monumenta Prov. Argentinæ.

XCVIII. Constructum sub hoc idem tempus Conventum Minorum Observantium Saviliani in regione Pedemontana, industria Fratris Clementis de Saviliano collectis piorum eleemosynis per Diœcesim Taurinensem, ad quam oppidum spectat, scribit Gonzaga. Ex Waddingo autem habemus, domus fundamenta posita fuisse anno 1453. (melius anno 1454. ut compertum est ex Tabulariis ejusdem oppidi, & Cœnobi Patrum Prædicatorum); hoc autem anno fabricam vel completam, vel refectam. At neutrum verum est; antiquioris enim conventus tanta erat magnitudo, & capacitas, ut anno 1533. die vigesima quarta Decembris in Comitiis Generalibus ibidem habitis post defunctum Benedictum Genesium electus fuerit in Vicarium Generalem Ordinis Leonardus de Publiciis Pedemontanus Ducis Sabaudiæ a confessionibus; a quo Sebastianus Gualterius Savilianus occasionem accepit in supremis tabulis obstringendi hæredes, ut quoties Fratribus necessaria deessent, & ibi Comitia Generalia, vel Provincialia celebranda forent, congruas eleemosynas erogarent. Anno 1534. præsidiarii milites, quum bella passim, aut bellorum suspiciones vigerent, insigne istud Cœnobium everterunt. Hinc remotiorem ab oppido locum, Saviliani civibus faventibus, Fratres obtinuerunt, ubi novum S. Francisco Sacrum excitarunt vel hoc anno, ut ait

Wad. ad annum 1453. num. 40.

Monumenta Prov. Genuæ.

ait Gonzaga, vel anno 1568, ut invenio in MSS. Archivii Aracælitani. Reviviscentibus civilium bellorum incendiis anno 1640. eversis suburbiis, etiam hoc Cœnobium periit. Quare intra mœnia Observantes recepti die 25. Martii anno 1641. in domo empta Julii Cæsaris Comitis Vianzioni Religiosorum sumptibus perstiterunt, donec anno 1681. die 13. Julii ædis alterius fundamenta sub eodem titulo S. Francisci post novem annos posuerunt.

XCIX. Asserunt iidem Scriptores, Ecclesiam Conventus S. Rochi Meldulæ in Etruriæ confinio ad Bedesim amnem sub Dominio utili Gentis Pamphiliæ decem milliaribus a Forolivio distantis, quæ hoc anno solemniter fuit consecrata, constructam anno 1521. opera Leonelli Pii II. Alberti Filii, qui mortis causa Cœnobium Minoribus Observantibus, in quos *incredibili affectu* ferebatur, construere non potuit. Non intelligo tamen, quare Leonellus Pius, qui vixit ad annum usque 1561, *incredibili* illo suo *affectu* id, quod optabat, tamdiu distulerit; aliaque ex parte Archivium Conventus Meldulæ hanc præbet memoriam MSS. „ Anno 1462. die nona Martii hora sextadecima D. Albertus Pius Bonæ Memoriæ posuit primum lapidem in primo fundamento cum multis Æneis Imaginibus, quod fuit ad angulum viæ publicæ versus S. Michaelem „. Præterea constat ex libro Rationum Nosocomii Meldulæ, Rodulphum Pium Cardinalem de Carpo anno 1558. a Rectoribus ejusdem Nosocomii fundum impetrasse pro Conventu extruendo. Flamin. de Parma Mem. Hist. Prov. Bononien. tom. 1. de Conv. Meldulæ.

C. Deducitur ex his, Leonellum Pium nihil fecisse, & tantum Conventus, atque Ecclesiæ fabricam designasse, cui anno 1561, quo decessit, ex testamento reliquit paramenta aurea, albas, calices, & mille julios Bononienses numeratæ pecuniæ pro fabrica, aliosque exigendos ex venditione frumenti, & ab hæredibus Joannis Algardi Carpensis, præter eleemosynas, consuetas pro Fratrum alimentis. Mortuo Leonello Pio, Hippolyta de Rubeis ejus vidua liberalem se præstitit erga eamdem Ecclesiam; ut dicemus ad annum 1583. Totius vero ædificii moles aucta est Religiosorum industria, quamvis stemma Gentilitium Familiæ Aldobrandinæ in prospectu porticus exterioris, in veteri Tabernaculo Aræ maximæ, & in superiori ornamento Organi aliud innuere videatur. In ea extant Confraternitas SS. Conceptionis, plures SS. Reliquiæ, & duæ Tabellæ ignoti Pictoris, quarum grandior repræsentat S. Thomam Apostolum, altera B. Mariam Virginem puerum Jesum in brachiis tenentem. Lapis ille, de quo sermo fit in postremo Annalium nostrorum tomo ad annum 1562, situs in pavimento ante januam Ecclesiæ cum Epigraphe attritu pedum exæsa, indicat sepulchrum DD. Piorum, utque eruitur ex MSS. Tabularii S. Angeli Cremonæ, hæc olim fuit „ *Domus Illustrissimorum Piorum Familiæ* „.

CI. Memoria præfatæ Consecrationis notatur in fine cujusdam Pontificalis Romani Venetiis, apud Juntas impressi, quod fuit olim Ægidii Falcotti a Cingulo Episcopi Brittorinensis, & Reverendæ Canonicæ; modo autem reperitur penes Abbatem S. Mariæ de Urbano de juribus ejusdem Abbatiæ Civitatis Brittorinensis, ut patet ex transcriptione, quam præsefert, Andreæ Rogoloni Rectoris Ecclesiæ Parochialis SS. Cosmæ, & Damiani die vigesima secunda Maji anno 1715.

Anno Domini MDLXV. II Septembris Illustrissimus in Christo Pater, & DD. Augustinus Molignatus Vercellensis Dei, & Apostolica Sedis Gratia Episcopus Brittorinen. consecravit Ecclesiam, & Altare S. Rochi de Meldula die, & mille-

millesimo, ut supra, tempore Pontificatus SS. D. Nostri Pii Papæ IV., & in altare majori posuit, seu condidit Reliquias SS. Martyrum Laurentii, Gervasii, & Protasii.

CII. Redierunt hoc anno Fratres Observantes ad Cœnobium Civitatis Namslaviensis in Diœcesi Uratislaviensi in Poloniæ finibus constructum in area, quam Minoritis donaverat Conradus dux Silesiæ per decretum incipiens: *Noverint universi tenore præsentium &c.* Datum Namslaviæ in vigilia SS. Philippi, & Jacobi anno 1321. Successerant in eo Observantes Conventualibus anno 1532., mandautibus Bohemiæ Rege, Civitatis magistratu, & Clemente VII. Summo Pontifice: *Romani Pontificis prudentia*, die vigesima nona Novembris anno 1532. Sed anno 1536., grassante in iis regionibus hæresi Lutherana, extinctisque sensim Fratribus alimentorum penuria, Conventus in Xenodochium pauperum abiit.

CIII. Publici Præfecti Fabricæ S. Mariæ de Campanea, vulgo Campagnola in Civitate Placentiæ, ædes initio parvas eidem Ecclesiæ adjacentes a Senatu Placentino Fratribus Observantibus S. Mariæ de Nazareth domo SS. Joannis, & Pauli, & S. Monicæ extorribus provisionaliter concessas anno 1547, & anno insequenti publico Instrumento attributas, hoc anno augere decreverunt, & in Cœnobii formam redigere, pacta pecunia cum artificibus; quod tamen post triennium executioni mandatum fuit. Ante hoc tempus tota Fratrum cura eo spectabat, ut Ecclesiam ampliorem redderent, Conventum moderante Ludovico de Cotignola, qui anno 1557. Chorum a fundamentis erexit non mediocris magnitudinis, & venustatis, fecitque, ut subsellia toreumate perficerentur a Julio de Rubeis cælatore clarissimo, omnesque partes albario opere, auro, & picturis ornatæ essent, in quibus consideratione dignæ sunt illæ, quas expresserunt Julius & Antonius Campi, Placentinus Piazzoni, & Lirinus, seu *Pordenone*. Hic pulcherrimis ornamentis decoravit majus Sacellum, ubi colitur miraculosa Imago B. Mariæ Virginis, Sacellum S. Catharinæ, & Sacellum SS. Regum Infantem Jesum adorantium. Ejusdem Artificis etiam est tabula S. Augustini in Templo asservata. Anno 1561, die 19. Aprilis Templum absolutum consecravit Ægidius Falconi Suffraganeus pro Joanne Bernardino Scoto Cardinali, & Episcopo Placentino, qui Romæ aderat.

Flaminius de Parma memor. Hist. Prov. Bonon. in Conv. Placent.

CIV. Ecclesia S. Mariæ de Consolatione in oppido Caprarolæ extra portam Romanam in area, seu fundo Capitulo Lateranensi donato a Nicolao Mostobuoni, & Marco Grossi ejusdem Oppidi civibus, constructa anno 1526. sumptibus Communitatis, & concessa Minoribus Observantibus Provinciæ Romanæ, ædificatis prope ipsam nonnullis cellulis, quas incolerent, Sacro oleo peruncta fuit.

Casimirus Romanus in Conv. Caprarolæ.

Anno Domini MDLXV. die XV. mensis Julii Pontificatus SS. D. N. D. Pii PP. IV. Ego Nicolaus Perusćus Patritius Romanus ejusdem SS. D. Nostri P. P. utriusque Signaturæ Referendarius, Episcopus Civitatis Castellanæ, & Ortanæ consecravi Ecclesiam, & Altare hoc in honorem Nativitatis B. Mariæ Virginis, cujus Festivitas celebratur in die Nativitatis ejusdem, quæ est VIII. Septembris, & Reliquias B. B. Martyrum Blasii, Crysanthi, & Dariæ in eo inclusi, singulis Christifidelibus ab hodie unum annum, & in die anniversario Consecrationis hujusmodi ipsam visitantibus quadraginta dies concedens de vera Indulgentia in forma Ecclesiæ consueta „.

CV. Hæc Ecclesia altera ab ea, in qua hodiernis temporibus Fratres Observantes divina persolvunt, habebat unum tantum Altare, & per-

perpetua plenaria Indulgentia ditata fuit a Gregorio XIII. Summo Pontifice pro Christifidelibus, qui a primis vesperis Festi SS. Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis usque ad occasum Solis diei subsequentis illam pie visitarent. Alteram dixi, quia hodierna multo amplior posteriori ætate a fundamentis est constructa.

CVI. Cœnobii S. Donati Episcopi, & Martyris de Brugnate prope Urbem Comensem Ecclesia Fratrum Tertii Ordinis de Pœnitentia S. Francisci tradita Fratri Conrado Placentino anno 1435. a Jacobo Abbate Monasterii S. Juliani extra muros Civitatis Ordinis S. Benedicti, indulgente Pio II. *Benignitas Sedis Apostolicæ*, qui concessionem approbavit, hoc pariter anno consecrata fuit, ut prodit monumentum supra portam Ecclesiæ. Monumenta Provin. ix.

Reverendissimus in Christo Pater Dominus Joannes Antonius Vulpius Episcopus Comensis hanc Ecclesiam consecravit D. Donato anno MDLXV. die quarta mensis Maji; & visitantibus eam anniversaria die quadraginta dierum Indulgentiarum concessit,,.

CVII. Pontificis indulto jusparonatus accepit Cœnobii Conceptionis B. Mariæ Virginis positi in margine fluvii Iberi in Cantabria, & oppido Reynosæ quidam ex filio Nepos Joannis de Rebolledo; hic enim pingues eleemosynas contulerat ad illius constructionem, & perfectionem. Re tamen in deliberationem, & causam adducta, privilegio excidit per Judicis sententiam. Gonzaga in Prov. Cantabriæ con. 12.

CVIII. In Ecclesia Omnium SS. Florentiæ magister Noferi Cortonensis egregius sculptor conflavit ex lapide ornamenta Organi pneumatici, cujus solarium statuis saxeis suffultum erexit Baptista Dominici Laurentii dictus *il Cavaliere*, discipulus Bacci Bandinelli, cum hac Epihraphe in prospectu. Joseph Richa tom. 4. pag. 279.

D. O. M.

Ut divinas laudes mortalium mens tranquilliori sensu hauriat, hoc instrumentum vocum cantibus respondens Joannes Maria Michaelis Angeli filius faciendum curavit MDLXV.

CIX. Sumptibus Alexandri Matthæi in Templo S. Mariæ de Aracæli erigitur Sacellum S. Matthæi Apostoli, ubi pius Fundator Sepulcrum gentilitium posuit cum Inscriptione: *Alexander Matthei Cyriaci filius sepulchrum hoc sibi, posterisque erexit anno MDLXV.* Ornatur Sacellum pulcherrimis picturis Hieronymi Mutiani, qui Altaris Tabulam effinxit, deletasque temporum injuria picturas restauravit Bonaventura Giovanuelli de Monte Regali.

CX. Famosissimam Tabulam Raphaelis de Urbino, qua exhibetur Beata Virgo cum Puero Jesu, S. Joannes, S. Franciscus, S. Hieronymus, Infans quidam in medio stans, & Gismundus de Comitibus, qui opus a Raphaele impetraverat, ut in Templo Aracælitano collocaretur, Invenio circa hoc tempus Fulgineum translatam ad Ecclesiam Monialium S. Annæ cura Sororis Annæ de Comitibus, ut indicat memoria literis aureis ad Tabulæ ipsius calcem vernaculo sermone exarata. Eam commendat Vasarius in Biographia Pictorum. Hoc eodem anno Nicolaus Trombetta Pictor Pisaurensis ornamentis decoravit in prædicto Templo Aracælitano Chori fornicem pretio centumseptuaginta circiter nummorum aureorum ex pecunia Flaminiæ Morgagni, quæ aliorum aureorum præmium addidit, si opus communi expectationi responderet.

CXI. Eleonora Mascarena Philippi II. Hispaniarum Regis, & Caroli ejus filii nutrix Monasterium Matritense S. Mariæ Angelorum construi curavit Monialibus Clarissis anno antecedente, & redditibus ditavit,

vit, inductis in Ecclesiam pluribus pretiosis ornamentis, vasis, & jocalibus aureis, atque argenteis. Jus patronatus loci transtulit ad Regem; utque nihil ædificio deesset, Sacras Reliquias, quas a Maria Austriaca Imperatrice dono acceperat, in quibus duodecim capita Virginum Sociarum S. Ursulæ, & alterum S. Agnetis Virginis, & Martyris brachium, in Templo reposuit. Introierunt in domum septem Moniales ex Monasterio Clarissarum S. Mariæ Abulæ receptam hoc anno die 20. Januarii in Ordine a Patribus Provinciæ Castellæ in Provincialibus Comitiis Scalonæ celebratis sub Alphonso Ferrerio in Regno Hispaniarum Commissario.

Gonzaga in Prov. Castellæ Mon. 10.

CXII. Sorores Conceptionistæ oppidi Llerenæ, seu Erenæ, in Provincia S. Michaelis, quæ occupaverant Ædiculam Xenodochii S. Lazari sesquimilliari ab oppido, Fratribus inde recedentibus, ut novum Cœnobium in loco salubriori, & amœniori constructum expensis Sancii de Pace incolerent, hoc anno intra oppidi mœnia translatæ sunt in novum Monasterium SS. Conceptionis, cujus Ecclesia pertinet ad Xenodochium jure patronatus, locum relinquentes sceleratorum hominum excursionibus infestum.

Monumenta Provinciæ & Arch. S. Isid. arm. 5 num. 142. p. 179.

CXIII. Moniales Tertii Ordinis Castrigunterii in Provincia Turoniæ Pictaviensis in altera ripa fluminis Meduanæ acquisieruut aliud Monasterium S. Mariæ Bonæ Spei prope Xampeniacum in Diœcesi Pictaviensi a Ludovico Borbonio Principe Montis Penserii fundatum, & dote auctum, in quod ex priori Monasterio intrarunt hoc anno sexdecim Religiosæ. Legitur apud Gonzagam nomen Pii V.; sed quum Pius IV. adhuc in vivis esset, error certe incauto Amanuensi tribuendus.

Idem in Prov. Turoniæ Pictavien. Mon. 3. & 4.

CXIV. Moniales Tertii Ordinis, quæ Gandavi in Parœcia tunc S. Joannis Baptistæ, nunc S. Baronis degebant in Monasterio modo ad Sorores Conceptionistas spectante, regimen subierunt Ministri Observantis Provinciæ Flandriæ a Diffinitorio acceptatæ die secunda Maji in Capitulo Provinciali Conventus S Francisci ad Sambram.

Monumenta Provinciæ Flandriæ.

CXV. Viros plures in Ordine floruisse diximus; at multo plures sancte decesserunt. In Conventu Cossensi S. Mariæ de Angelis in Regno Poloniæ obiit Paulus de Buk doctor utriusque facultatis, & in vita religiosa exercitatus, antiquus ætate.

CXVI. In Conventu Badajoz Provinciæ S. Gabrielis Martinus de Nuebla Sacerdos *Barriga de caridad*, idest *venter charitatis* appellatus, quo nomine satis exprimitur, eum Divini amoris igne totum æstuasse. A pueritia ad extremam usque senectutem ejus vita *continuum jejunium* videbatur. Alios inter ægrotos, quos fusis ad Deum precibus sanitati restituit, Elvira Diaz de Lemos nobilis mulier oppidi Badajoz morbo incurabili laborans ad illum accessit, & post Missam ab eo celebratam, lectumque ipsi Evangelium, dum benedictionem acciperet, ad illa verba: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti amen*, ab omni incommodo se liberam sensit. Matutinis laudibus persolutis in nocte Nativitatis Domini quievit, & amico suo ad Dei gloriam pergens apparuit.

Monumenta Provinciarum.

CXVII. In eadem Provincia, & Conventu Brocas, seu de Luce Brossarum, Antonius de Alcantara, alias *Peccator*, ut præ humilitate vocari cupiebat, S. Petri Alcantarensis consanguineus. Ut contemptui haberetur, quum sibi apud omnes venerationem conciliasset, luto faciem inficere solebat, de quo objurgatus a Guardiano, cui socius aderat in via, respondit: *Pater, hæc mea culpa est. Sed fatuus esse desidero*. Nudus, pannis tantum minoribus relictis, sæpe Refectorium ingrediebatur, ubi

coram

coram Fratribus humi ſtratus flagellis aſperrime ſe cædebat, comitesque rogabat, ut ſe tunica exutum ſuue ad collum alligato traherent, & per fora raptarent. Lignorum faſciculos per nemora conquiſitos, & ſuper humeros geſtatos pauperibus, quoscumque inveniebat, largiebatur, aut ſi pauperes non offenderet, ad Noſocomia deferebat. Gangræna affecti dum chirurgus Vives carnes purulentas ferro abſcinderet, intenſiſſimos inter cruciatus non in queſtus erumpebat, ſed in has lætitiæ voces: *Alleluja Alleluja*. Alias dicebat: *Benedicta Puritas Beata Mariæ Virginis. Nihil hoc eſt. Nullus mihi dolor inuritur*. Regrediens ad Conventum Matris Dei de Alburqueque, a quo Alcantaram iverat, ægritudine oppreſſus in via, & aſello delatus ad Conventum de Luce Broſſarum Guardiano dixit: *Pater, huc veni, ut moriar juxta voluntatem Domini*. Quod ita paulo poſt evenit. Sepultus eſt in majori Sacello prope portam in cornu Evangelii ad pedes Aræ maximæ. Poſt ſex annos, non quatuor, ut ait Gonzaga, ejus corpus inventum eſt incorruptum, teſte Joanne Baptiſta Moles, qui rem accurate deſcribit. Joannes Baptiſta Moles in ſuo memoriali.

CXVIII. Joannes de Cordovilla, quod eſt oppidum Civitatis Emeridæ in Bethuria, ſeu Extremadura, non procul a Conventu Lorianæ, poſtquam ex uxore, quam habuit in ſæculo, filium, & filiam genuiſſet, ea conſentieute, continentiam ſervavit. Pietate ductus ex oratione, quam in locis ſolitariis abditus, horis ab agrorum cultu, cui licet diligentiſſimus ſtudebat, ſuperſtitibus numquam intermiſit, uxore mortua, ſi- Joannes de S. Maria part 1. Chron. lib v. cap. 36. & seq. liam religioſum ſtatum abuuentem honeſto nuptui tradidit, & una cum filio in Conventu Lorianæ Seraphicum habitum aſſumpſit. Cum maligno ſpiritu multas, terribileſque colluctationes habuit, qui horribilibus formis eum turbare conabatur, nunc felis, nunc ſuis, nunc ingentis ſpectri, & umbræ. Aliquando chori aditum ei introire volenti impediebat; aliquando illum colaphis percutiebat. In quacumque tribulatione hæc erant ejus verba: *Ita volo, quia Deus ita vult*. Fuit Guardianus in Conventu Dominæ Noſtræ de Laureto, & in Conventu Cadafalſi, ubi in extrema regionis ſiccitate uberem pluviam a Deo impetravit. Quodam die tranſeuntem vidit gregem ovium juxta aquæ rivum. Erat ibi mulier, quæ teneræ ætatis puellam in ſinu tenebat. Hæc autem puella Dei ſervum adſpiciens, & Paſtorem eum rata dixit: *Quæſo, da mihi unum ex his agnis*. Quo audito, Joannes in ecſtaſim incidit, manſitque in ea tribus horis, quibus tranſactis ad ſenſus reverſus neque oves, neque mulieres amplius conſpexit. In Cœnobio B. Virginis de Roſario a Guardiano petiit, & obtinuit, ut jumenti vices ipse ſuppleret; atque ita non ſolum panem, & vinum, ſed ligna quoque ad comburendum, & alias ſarcinas humeris ſuis deferebat. Pauperum neceſſitatibus amantiſſime compatiebatur. Domus ejus nondum Religioſi pauperum hoſpitium erat, tantoque eis reverentia ſerviebat; quanta ſi Chriſtum ipſum in illis videret, eoſque ſenſus in Religione nutrivit, erga alios benignus, ſibi parciſſimus. Solo pane, & aqua, & herbis non coctis veſcebatur, & ſi quid coctum comederet, illud pulvere, & cinere aſpergebat.

CXIX. Rerum divinarum contemplationi dies, noctesque ſtudebat extra ſenſus raptus miris ecſtaſibus. Martyrii deſiderio in Africam ire prætieferens a Commiſſario Generali Franciſco Gusmanio eundi licentiam poſtulavit, rejectusqne, & aſperrimis verbis objurgatus, altero die illum adivit, adeoque humilitate, & eloquio valuit, ut Commiſſarius in literis obedientialibus, quas ei tradidit, expreſſerit, *ſe id facere, ut Spi-*

Spiritui Sancto, a quo Joannem esse motum agnoscebat, non resisteret. Verum quum Evangelicæ prædicationi idoneum se non putaret (literas enim nesciebat), locum alicujus captivi suscipere meditabatur, ut concaptivis fidelibus monita salutis dare, & infidelium conversioni aliquo modo studere posset. Navi, quam conscenderat, prope Algeriam accedente, vehementi febre correptus, positusque in oratione, & consueta verba repetens: *Ita volo, quia Deus ita vult*, audivit vocem divinitus sibi dicentem: *Voluntas Dei est, ut ad Gibraltar revertaris*. Difficillimus videbatur regressus; sed Deus, qui mari, & ventis imperat, tempestatem concitavit, qua navis ad Calpem appulit, ubi ingravescente morbo Ecclesiæ Sacramentis munitus occubuit in Conventu S. Francisci Provinciæ Bæticæ. Loquitur de hoc Dei Servo S. Teresia a Jesu in Libro Canticorum a Gratiano Carmelita Discalceato typis commisso, illis verbis: „ Quemdam ego cognovi, qui tam ardenti charitate a Deo movebatur, ut iteratis lacrymis se pro captivo commutari optaverit. Hoc „ mecum conferuit, erat enim is Discalceatorum S. Petri de Alcantara, „ & post plurimas instantias a suo Generali licentiam consequutus est; „ & quum jam solum quatuor leucis ab Algeria, quo ad sui desiderii „ consecutionem pergebat, distaret, reversus est ad portum, & Deus „ illum secum duxit, & manifestum, quod magnum præmium a Deo „ consequutus est „.

CXX. Franciscus, ut Parenti adhæsit in Religionis, & virtutum semita, sic ab illo in morte non est separatus. Humanis, divinisque literis profecit, & pietate magis excelluit. Eleemosynas conquirenti Canonicus quidam dixit: *En homines, qui proprias divitias relinquunt, ut alienas furentur.* Cui Franciscus: *Cave Domine, ne hac verba proferas a Deo maledicta, alioquin Deus te puniet.* Illum vero in sententia persistentem, & audaciorem ad singularem disceptationem die postero Franciscus provocavit, rationibus se illum persuasurum promittens. Die adveniente Canonicus elinguis, membrisque male mulctatus, dictorumque pœnitens repertus est. Decessit annum agens vigesimum primum in ipso juventutis flore innocentiæ laude commendatus.

CXXI. Quiescit in Ecclesia S. Andreæ Apostoli de Monte Arenarum Didacus Machado ex Regia Civitate, vulgo *Ciudad Real* a Minoribus Observantibus ad Recollectos translatus; magna enim anxietate a Deo petebat, ut ibi demum consisteret, ubi Regulam observare melius posset, quem ob finem integro anno in oratione perstitit, vigiliis atque jejuniis. Vidit in visione navim expansis velis ad iter faciendum paratam, ad quam Fratres Minores undique confluebant, eorumque aliqui farcinis onusti aut fluctibus mergebantur, aut ex scopulis, in quos inciderant, non evadebant; alii vero expediti, & simpliciori tunica cincti ad illam facile permeabant. Admonitus quid sibi agendum foret, licentia a Prælatis obtenta, ad Provinciam S. Joseph, cujus nomen eum non latebat, se conferens, quum pervenisset ad oppidum Arenarum, intuitus illic duos Fratres illis similes, quos incolumes navim ingredi viderat, comitem se ipsis adjunxit, & in præfato Conventu a Christophoro Bravo, qui Provinciam moderabatur, exceptus ad Deiparæ Virginis festa miro studio corpus, mentemque præparabat, ut in more ab incunabulis habuit. Innocens, & simplicissimus nullum arbitrabatur ab aliis prolatum mendacium, aut verbum otiosum, aut inter homines, præcipue Claustrales simultates, vel inimicitias interesse posse. Tunica vili,

Monumenta Prov. S. Joseph ex arch. S. Isidori.

vili, & multis peciis resarcita utebatur, mortificationis, obedientiæ, & charitatis operibus deditus.

CXXII. In infirmitate, quam contraxerat, ad Nosocomium Montis Beltrani delatus commodioris curationis gratia, optavit, ut sibi cerasa darentur: quumque adstantes responderent, ne folia quidem plantas produxisse; hyberna enim tempora vigebant: *Pergite*, inquit, *& perquirite in horto, an fortasse inveniantur*. Abierunt illi, ut ei gratum facerent, non autem ut quidquam se inventuros sperarent; & ex arbore, quæ recentia germina jam emittebat, pulcherrima aliquot cerasa collegerunt, quæ Didacus osculatus omnipotentem Deum collaudavit. Vim extremi morbi sævientis sustinuit, cælestes consolationes expertus, Deipara Angelorum choris stipata per quindecim dies tribus vicibus illi apparente, & vitæ finem prænunciante. Dum per hoc tempus, aliquis Fratrum ejus cubiculum intraret, dicebat: *O Frater, parcat tibi Deus, quia talem conversationem me perdere coegisti*. Interdum ab adveniente quærebat: *Vidistine aliquem?* quo respondente, se neminem vidisse: *Estne possibile?* ajebat: *nonne vidisti inimicum tecum gradientem? sed non est ausus introire; habeo enim hic defensionem meam*. Interdum vertens se ad latus: *O Domina mea*, dicebat, *non me derelinquas, donec spiritum emittam, ne me ille perversus in aliquo offendat*.

CXXIII. Mulier Nosocomii Præfecta, ne filiam infirmam in eo statu amplius videret, Dei virum rogavit, ut pro illius morte preces Deo effunderet; cui Didacus: *Sine mulier, ut Deo ipse prius propior fiam, nam post interitum meum filiam sanam accipies*; quod eventus comprobavit. Alia nobilis mulier Montis Beltrani morti proxima misit Didaco munuscula petens, ut se prius vita ipse non excederet, se enim optare, illi sociam fore. Ille autem respondit: *Minimum temporis discrimen inter me, & ipsam intercedet. Ipsa tamen antea obibit*. Eodemque die ad tumulum ambo delati sunt. Appropinquante transitus hora, cuidam, adstantium dicenti: *Fortasse, Didace, non tam cito moriere; crises namque in infirmitatibus contingunt*, respondit: *Vitam equidem commutabo priusquam hoc Rosarium B. Mariæ Virginis absolvam*. Quod ita evenit, ut prædixit. Corpus suavissimum odorem emisit, facie speciosiore, & lætiore, blandum, ac tractabile, magnaque circa miraculo adstitit luminum multitudo, quæ nemo alius adspexit præter devotam fæminam. Albæ columbæ supervolitarunt, & sepulchro insiderunt. Tumulatum in Ecclesia Montis Beltrani, Arenarum Conventus Guardianus, qui amicitiam secum exercuerat, ad Ecclesiam Arenarum; comitantibus Fratribus Ordinis Prædicatorum, transferri curavit.

CXXIV. Ragusii in Cœnobio S. Francisci decessit Joannes a Gundula magnifico funere a Fratre suo Viro Patritio elatus. Ejus liber de a se suscepta Terræ Sanctæ peregrinatione, suaque Bethlemitici Conventus Præfectura Italice conscriptus a viris doctis in hoc genere lau dari solet, dignusque duci, ut typis mandetur, ob styli elegantiam, rerumque delectum. Extat in Bibliotheca Collegii Societatis Jesu; hujus siquidem Collegii fundator Hieronymus de Gundula nostro Joanni affinitate, & consanguinitate erat conjunctus. Alcodiæ in Conventu Jesu Provinciæ Majoricarum Joannes Crespius ejusdem Conventus fundator, & auctor anno 1536., & anno 1584. Recollectis traditi. Quinquies Provinciam rexit minister. Ecclesiastes magni nominis, pacis amantissimus, & in arduis componendis negotiis apprime versatus, quum in- Monumenta prov. Ragusinæ.

testina bella tota Insula jam a duobus annis sævirent, Imperatorem Carolum V. a Patriæ Senatu Legatus adiit, quod arbitror evenisse anno 1523., eo enim mense Februarii Pro-Rex Majoricarum Michael a Turrea seditiosorum Civium armis a civitate expulsus, & a Fratribus Minoritis receptus pacis tractatus disponebat. Ab Imperatore perhumaniter pluries auditus, ejus nomine tumultuantibus, & rebellibus civibus, totique Regno pacem, & veniam attulit. Eum Inquisitoris officium contra hæreticos exercuisse existimo, quum ejus nomen in Indice Inquisitorum Majoricensium anno 1538. notatum inveniam. Obiit octogenarius post iteratum Provinciæ Visitatoris munus.

Antonius Olives in Chron. prov. Majoricarum.

CXXV. Aregni in Insula Corsicæ Ambrosius de Corbaria Laicus. Quidam militum dux, recurrente Dominicæ Passionis tempore, Ecclesiam Fratrum Minorum Aregni petiit, ut pænitentiæ Sacramento se expiaret binis militibus comitatus, quorum alter hortum ingressus olera colligere incœpit, qui ab Ambrosio mitissimis verbis admonitus iratus eum apprehensum humi dejecit pugnisque & calcibus feriens. Optimus vero senex, qui nonagesimum ætatis annum attigerat, omnia perpeti maluit, quam ferocem Achillem voce saltem repulsare. Abeuntem, re præclare gesta, militem tot, tantique dolores corripuerunt, ut tellure stratus ejularet, brutoque similis revolveretur. Hominis etsi perversi misertus Dux militum Ambrosium rogavit, ut illum a cruciatu liberaret, prout fecit signo Crucis super illum facto; sed ipsi mortem prædixit intra quindecim dies, eventu rem comprobante; quum enim cum alio milite rixaretur, duello misere periit. Eodem signo Crucis Juvenem duodecim annorum a lethali morbo eripuit. Vitiosæ in Conventu solitudinis S. Joannis Baptistæ oculos vitæ clausit Alphonsus ab Erena; licet enim Gonzaga signet annum 1575. ex Chronicis tamen accuratioribus Francisci a Fuentes habemus, eum hoc anno decessisse. Militaverat juvenis in Flandria sub vexillis Caroli V., quumque strenui ducis famam adeptus ob fortitudinem, & bellandi peritiam ab Imperatore in pretio haberetur, mundanis rebus vale dicto, habitum Religionis sumpsit in Italia inter Observantes Reformatos. In Hispaniam reversus, & S. Petri Alcantarensis socius in Provincia Discalceatorum S. Joseph, etsi Laicus, fuit Guardianus, & Diffinitor. Eo usus est S. Petrus Alcantarensis ad fundationem Cœnobii S. Joseph oppidi Illicæ in Regno Valentiæ Diœcesis Oriolanæ expetitam a Joanna de Portugallia Oppidi Marchionissa, Prælatumque, & Commissarium eum constituit, qui, sex Cœnobiis positis, Custodiam sub titulo S. Joannis Baptistæ, primus administravit, suoque exemplo, Seraphici Instituti sectatores egregios reliquit. Senio confectus, desiderio solitudinis, ut se ad mortis horam præpararet, in Provinciam suam S. Joseph redivit, mortique proximus oculos in Crucifixum conjiciens ad illa verba: *In manus tuas Domine, commendo Spiritum meum*: obdormivit.

Petrus ab Arce Rostini in Chron. Corsicæ typis Dominici Ciuffetti Lucæ anno 1717.

Gonzaga in Prov. S. Joseph. con. 3.

Monumenta Provinciæ S. Joseph

CXXVI. Ex sacra Capuccinorum familia decessit Messapiæ Jacobus Melphitanus Theologus & Ecclesiastes eximius ex Minoribus Observantibus inter Capuccinos adscriptus. Maceratæ in Piceno Bernardinus de Monte Ulmi, alias *Anima Scoti* ob doctrinam, quam adhuc Minorita Conventualis sibi comparaverat Pisis Theologicam Cathedram moderatus. Francisco Politiano, qui in Ordine Minorum Conventualium reformationem instituerat, socium se adjunxit, territus formidabili illo judicio damnatorum Fratrum, quod continetur in libro Conformitatum

Bar-

Bartholomæi Pisani. Joannem de Fano, Ubertinum, aliosque sequutus inter. Capuccinos, egit Diffinitorem Generalem, ac non semel Vicarium Provincialem, tantoque arsit zelo, ut, teste Boverio, Christus Dominus eum admonuerit, *ne homines a sinu Divinæ Misericordiæ repelleret*. Claruit miraculis etiam in vita. In Provincia Seraphica Joannes de Leonissa initio Minorita Conventualis, postremo Capuccinus, qui Concionator multorum odia compressit, & pervicacioribus subitaneam mortem prædixit, quam oppetiverunt. Mediolani Joannes Fassatus ex Ordine Prædicatorum Capuccinus in Provincia Mediolanensi, quam sanctissime rexit. Edidit *Quæstiones aliquas in Regulam Fratrum Minorum, & Tractatum de Oratione, & Meditatione*. In Conventu Montis Granarii Massæus Tridentinus Laicus, qui ægrotos Crucis signo sanitati restituit, & fluvium inter Fanum, & Senogalliam undarum vorticibus agitatum una cum Antonio Appianensi miraculose transnavit.

Boverius ad hunc annum.

Biblioth. Franciscana L. Jo.

CXXVII. Juvenis Clericus in Conventu Brixiæ raptus est Benedictus Vercellensis, cujus gloriam Marcus Novitius adspexit; oranti enim post matutinas horas, & spirituali sopore correpto ostensa sunt dormitorium, claustrum, hortus, & sylva Cœnobii omnia Capuccinis plena; quo ille obstupefactus ab eorum altero unde, & quorsum tanta Fratrum copia ibi collecta esset percunctatur. Audiit autem, eos a Cælo descendisse, ut Benedictum in Cælum comitarentur, aurea veste donandum, quam coram se illorum unus explicuit. In eodem Conventu Bernardus de Mediolano ex Vicecomitum familia, in sæculo Brixiensis Episcopus renuntiatus consanguineorum opera; quam ille dignitatem fugit, secedens in solitudinem, & in sylvis herbarum radicibus victitans, donec a Deo inspiratus Capuccinis Laicis adscriptus est. Ad ejus funus magna cucurrit populi multitudo, aliis tunicam, aliis capillos abscindentibus, aliis pedis unguem cum carne, a quo sanguis manavit. Post quinquennium ejus ossa suavissimum odorem spirantia osculatus Honorius Brixianus Sacerdos a febri quartana convaluit.

CXXVIII. Transiens hoc anno S. Felix de Cantalicio per Provinciam S. Francisci, ut inviseret sacra loca Assisii, puellam tabe consumptam, & vehementioris febris vi jactatam, ac funeri proximam, facto super eam signo Crucis, Fulginei sanavit. Habitavit ibidem in Cœnobio Ordinis sui S. Francisci de Monte, ad quem a veteri æde S. Joseph a Civitate paullo remotiore non multo ante Capuccini se transtulerant, eumque Joannes Baptista Vitelli fundator Oratorii, & Societatis Boni Jesu Fulginei, discipulus S. Philippi Nerii inde secum duxit ad Civitatem, nonnullos dies cum illo conversatus, conserto invicem sermone de Divinis rebus, quibus uterque unice perfruebatur.

Ludovicus Jacobilli in vitis SS. &c tom 3. die 18. Augusti pag. 142.

CXXIX. Ad Sponsi cælestis nuptias evolavit in Monasterio S. Claræ Villæcomitis Territorii Braccarensis Elisabeth a S. Ludovico, & in Monasterio S. Francisci Villænovæ Provinciæ S. Gabrielis Catharina de Vico. Posterior vixit quadraginta annos ulceribus fœtidissimis in cruribus, & pedibus oppleta, quod fiebat, ut ne aliis stomachum faceret, cubiculo inclusa ipsa se curaret, lætitiæ hymnos in gratiarum actionem Deo decantans. Die Veneris optabat, ut ab altera duarum sororum elevaretur a terra, ab altera fustibus cæderetur. Prædixit, se morituram die S. Marci, quod & contigit. Corpus extinctæ fragrantia Ecclesiam replevit, & Puellæ speciem exhibuit, quamvis septuaginta annos esset nata. In eodem Monasterio Anna Baptista, quæ viginti

Monumenta Provinciæ S. Gabrielis.

 annos

annos Abbatissa soleas ferebat ex viminibus, chordisque, more rusticorum regionis, contextas, nec novam tunicam unquam sumpsit, sed laceras, & a Monialibus desertas adhibebat. A maligno Spiritu graves tentationes passa est. Santareni in Monasterio S. Claræ extra muros Territorii Ulyssiponensis Achatia a Passione, quæ quum ad tumulum deferretur, auditæ sunt quasi plurium concinentum voces, veluti si Purgatorii animæ mortuorum vigilias illi persolverent. Klosterburgi Justina, vel Catharina, cui distinctis vicibus S. Angelus Custos Hostiam ab Altari sumptam in os immisit, & quum Sacerdos unam ex præparatis Hostiis deesse animadverteret, Justina ab Angelo admonita rem ei declaravit, rogans, ne quid ante obitum suum alicui diceret.

Monumenta Provinciæ exArchiv. S. Isidori arm. 5. num. 46.

CXXX. Has sequutæ sunt in Monasterio S. Antonii Assisii Catharina de Bettona Monasterii Reformatrix. In Monasterio S. Catharinæ Bettonæ Bonifacia Gratiadonna Monasterii pariter Reformatrix. In Monasterio Montis Virginis Catanæ Agatha Flatomone prima Abbatissa, cujus orationibus Philippus II. Rex se commendavit. In Monasterio S. Claræ de Castellon de Empuries Cecilia Calt de Corantelle orta parentibus Antonio Calt Equite, & Catharina filia Equitis de Orrols Civitatis Gerundensis, quæ a Monasterio S. Danielis Gerundæ una cum Hieronyma Michaela transivit ad præfatum S. Claræ Monasterium, ubi Magistra Novitiarum renuntiata est. In Monasterio Conceptionis de Torrigos Provinciæ Castellæ Maria de S. Joanne Tertii Ordinis devotissima Passionis Domini, & SS. Eucharistiæ, Spiritu prophetico donata. Infirmitatem toleravit patientissime triginta annos, & in mortis limine vidisse fertur Christum Dominum, Deiparam Virginem, Sanctosque plurimos a Cælo descendentes.

Jo. de Zayas in Provinc. Castellæ pag. 154.

CXXXI. Reliquiæ B Humilianæ de Cerchis, seu de Circulis, ab Altari ei sacro, in quo jacebant in Ecclesia S. Crucis Florentiæ, translatæ sunt ad Sacrarium thecis ligni inaurati inclusæ, quum Ecclesiæ Sacella ad meliorem formam hoc anno reduci deberent.

Joseph Richa to. 4. pag. 76.

CXXXII. Hoc anno Felix Perettus de Montealto, expleto Procuratoris Generalis officio, sequutus est in Hispaniam Hugonem Boncompagnum illuc a Pontifice missum ad discutiendam causam Bartholomæi Mirandæ, & Carranzæ Archiepiscopi Toletani: Superior Annalista missionem hanc rejecit in annum 1560 At testibus Ciacconio, Raynaldo, & Historicis omnibus, Hugo duobus ante mensibus in Cardinalium Collegium cooptatus (id autem accidit anno hoc die 12. Martii) in Hispaniam Legatus profectus est, ut prædictam causam cognosceret, & de ea statueret. Lego apud Guilielmum Burium: „ Notabile est, „ quod Mimus quidam ad mensam Philippi II. Hispaniarum Regis Di- „ vinum agere volens, atque contemplans inter alios accumbentes „ Hugonem Boncompagnum, Minoritam Perettum, atque Protonota- „ rium Sfondratum, ait Regi: *Majestas vestra accumbit cum tribus Pa- „ pis*; & singulos demonstravit secundum ordinem promotionis ad Pa- „ patum; nam Boncompagnus fuit Gregorius XIII., Perettus Sixtus V., „ Sfondratus Gregorius XIV. „. Hæc dici quidem potuerunt. Sed inter Hugonis Comites Sfondratum Ciacconius non recenset: „ *Illustra- „ vit*, inquit, *legationem comitatu insignium virorum, & præsertim Jo: „ Baptistæ Castanea, Felicis Peretti, Joannis Aldobrandini, & Stephani e „ familia Servorum B. Virginis, quorum duo ad Pontificatum* (Perettus „ nempe, & Castanea), *alii ad purpuram evecti fuerunt, quasi tam illu- „ stris*

Annales Min an. 1560. num. 54.

Ciacconius tom. 3. pag. 959 Raynaldus ad hunc an. pag. 562.

Burius in Rom. Pont. brevi notit. pag. 275.

Ciacconius ibid.

Idem tom. 4 pag. 78.

„ *ftris virorum corona indicaret futuram Hugonis majeftatem* „. Quod fi Sfondratus cæteris in legatione adhæfiffet, non Protonotarius fuiffet nominandus, fed Epifcopus; jam enim ab anno 1560. præerat Ecclefiæ Cremonenfi; nec Ciacconius ejus nomen prætermififfet, utpote viri præ aliis, quos memorat, præftantiori dignitate fulgentis, fi Caftaneam excipias tum Hugoni comitem affignatum, tum Sedis Apoftolicæ Nuntium in Hifpania. Concordat cum Ciacconio Jofeph de Novaes, qui Pontifices a Mimo indicatos fcribit Boncompagnum, Perettum, & Caftaneam, fcilicet Urbanum VII.

Idem ibid. pag. 102.

Novaes element. Histor. de Sum. Pontif. lib. 4. pag. 116.

CXXXIII. Iisdem in regionibus alios inter, quos memoravimus, florebat præcipue, ut dictum eft, Petrus Nicolaus Factor, cujus non eft omittendum prodigium hoc ipfo anno patratum. Hieronymus Ximenez pharmacopola Civitatis de Cincilla Diœcefis Conchenfis pugionis ictibus vulneratus in brachio, crure, & capite, dum Segobrigæ in ditione Valentina cum aliis rixaretur, Ecclefiæ Sacramenta fusceperat acturus animam. Non procul inde, elapfo Quadragefimæ dimidio, facras conciones habebat Sanctus, cui ad fe arceffito Hieronymus fupplicavit, ut fe Deo commendaret; moleftum enim fibi effe ætate tam juvenili, & tali ex caufa mortem obire. Tunc Sanctus eum hortatus eft ad commifforum pœnitentiam, veniamque dandam hoftibus fuis; & recitato fuper illum Evangelio S. Marci, ad illa verba: *Super ægros manus imponent, & bene habebunt*, caput ejus utraque manu prehendit, & infufflavit in faciem ejus ad modum Crucis; eodemque temporis puncto vehemens ardor corripuit infirmum totis artubus, fic ut comburi videretur, provolutusque inter brachia Petri Nicolai agitabatur, & ululabat, illum rogans, ut fe non desereret morientem. Cucurrerunt ad ftrepitum domeftici, quibus Vir Dei dixit, nihil metu, & trepidatione opus effe. Hinc abiit, & ftatim cibum Hieronymus poftulavit, adveniensque Chirurgus invenit ejus vulnera rubicunda, & fine ullo pure; nec multo poft, Dominica fcilicet Palmarum die, perfecte ille convaluit.

Leonardus a Neapoli part. 4. tom. 2. lib. 8. cap. 36.

CXXXIV. In Hifpaniarum fimiliter Regno Angelus de Pas natus anno 1540. Perpiniani Diœcefis Elnenfis Joanne de Pas, & Anna Pincarda Dominis Terræ S. Martini, vocatusque in baptifmate Joannes Carolus, in Provincia Cataloniæ nomen habere cœpit eximium; incredibili enim ingenio, & pietate præditus, ac Sæculi XVI. propemodum portentum, expleto ftudiorum curriculo in Univerfitate Complutenfi, facrisque literis excultus, juvenis adhuc XXV. annorum Verbi Dei prædicationi navabat operam, & in Oppido de Figueras tantam excitavit admirationem in adftantibus, ut veluti Angelum cuncti eum fusciperent; aliique populi, ad quos viri nomen cito pervenerat, ipfum avidiffime expeterent; eodemque hoc tempore ad Cœnobium rediens in fefto Affumptionis Deiparæ, poft habitum fermonem in quodam Oppido, & ingenti pluvia madefactus, calceamentum, quod gerebat, chordis contextum abjecit; illo namque difficulter viam fuam profequi poterat, nec illud amplius refumpfit, nudis plantis reliquo vitæ fuæ tempore incedens.

Ibidem lib. 10. cap. 23.

CXXXV. Extincta Eremitarum Congregatione, qui fub Hieronymo Lanza fylveftres montes in Sicilia incolebant, & Seraphicam regulam profitebantur ex indulto Julii III., B. Benedictus de S. Philadelpho hoc anno, vel circa finem anterioris, Ordini Minorum fe addixit in Cœnobio Panormitano S. Mariæ de Jesu. Nonnulla habet Joannes Rodulphus

phus de Mendrisio doctissimus Theologus, & Ecclesiastes in ejus Biographia novissime typis edita, quæ animadversione digna ducimus, etsi in cæteris viri labores plurimum commendemus. Scribit, mortuo Julio III., in Pontificem renuntiatum fuisse Pium IV., quod minus vere dictum est; hos enim inter duos medii intercesserunt Marcellus II., & Paulus IV. Scribit, Pium IV., vix conscensa Petri Cathedra, præfatam Congregationem dissolvisse; quod non cohæret cum iis, quæ antea profert; dicit siquidem, Benedictum natum circa annum 1524. anno 1545. habuisse ætatis annum XXI., nec quemquam arbitror in dubium ea velle revocare, quæ habentur in Breviario Romano ad diem tertiam Aprilis: *Solitariam vitam ...... ad quadragesimum usque ætatis suæ annum in omnium virtutum, & asperitatum exercitatione servavit*. Hinc suppressio Societatis Eremitarum non contigit initio Pontificatus Pii IV., qui electus est anno 1559., sed circa finem, hoc nempe anno, vel anteriori.

(Vita B. Benedicti &c. cap. 4. pag. 32.) (Ibidem cap. 1. pag. 5.) (Ibidem cap. 1. pag. 24.)

CXXXVI. Tot Seraphici Ordinis ornamentis tenebras offundere conatus est degener, & nequam Petrus Cugnete, qui post apostasiæ reatum de Ecclesia S. Mariæ de Emparaviglia Diœcesis Melitensis, dolosis artibus sibi provideri curavit; cujus possessionem amisit Pontificis Decreto: *Gratia devotionis*. Quarto Idus Martii. Interim ad Episcopatum Ecclesiarum Dunensis, & Canerensis vacantium per obitum Eugenii Episcopi promotus est Miletus Maritath Minorita, quem Rodulphus appellat Milesium Magnæ: *Apostolatus Officium*. Quarto Idus Octobris. Et ad Episcopatum Ecclesiæ Samadriensis vacantis per obitum Thomæ Episcopi Nicolaus Ugrinovich: *Apostolatus Officium*. Septimo Kal. Decembris.

(Rodulphus lib. 2. pag. 133.)

CXXXVII. Vitæ cursum, quem ex impiorum telis eripuit, clausit Pontifex circa anni finem. Morienti adstiterunt Carolus Cardinalis Borromæus, & Philippus Nerius. Multa ejus beneficia in Ordinem nostrum in superioribus Annalibus recensentur. Hoc autem anno affecit Indulgentia Ecclesiam Monasterii S. Claræ de Speranza Ulyssiponensis: *Unigeniti Dei*. Octavo Kal. Aprilis. Exemit Fratres Observantes Conventus S. Pauli prope Bononiam a solvendis quibusdam datiis: *Sacræ Religionis*. Nono Kal. Novembris. Dedit literas, ut liberaretur a captivitate Frater Joannes de Rivomano: *Obsequium pium*. Septimo Kal. Julii. Item alias pro Custodia Albaniæ circa Confessiones: *Religionis zelus*. Die 27. Septembris; & pro Monasterio Corporis Christi, seu S. Claræ Neapolis: *Ex commisso nobis*. Sexto Nonas Julii, & *Ex commisso nobis*. Tertio Kal. Aprilis. Item pro Indulgentia Ecclesiæ exstruendæ Cœnobii de Torresvedras: *Omnibus Fidelibus*. Die 13. Junii.

(Petrus de Alva in indice Bull. Seraphici Verbo Pius IV. pag. 230)

CXXXVIII. Morari consuevit Pontifex in Palatio Araecælitano, ubi in parietibus cubiculi Reverendissimi Commissarii Generalis, & supra caminum legitur in lapide: *Pius IV. A. I.* In summitate Porticum exstruxit, ex qua tota fere Urbs conspicitur. Ædes picturis decorarunt Fridericus, & Matthæus Zuccari, quorum opus est aulæ corona, & Michael Angelus de Caravagio, qui expressit puerorum lusum coloribus, & imaginibus. Palatium construi fecerat Paulus II. in horto, & mœnibus Fratrum, cellis valetudinarii dejectis, & Palatio S. Marci conjungi medio ponte ad commodiorem transmigrationem. Ædificium Fratribus cubiculorum penuria laborantibus restituerat Paulus IV. At Pius IV. rursus sibi vindicavit ob gratissimam aeris temperiem. Quomodo deinde Observantibus perpetuo cesserit, & a quibus, quo tempore, & jure fuerit occupatum, distincte referemus.

(Selvaggi de tribus Peregrinis pagin. 306.)

AR-

ARGUMENTUM.

Creatur Summus Pontifex S. Pius V. Reformantur in Hispania Minores Conventuales, & Moniales eorum curæ commissæ. Describuntur Provinciæ Duodecim Apostolorum de Perù, *& S. Francisci de Quito erectæ in America Meridionali. Refellitur calumnia Ludovici Gotofredi. Viri eximii decedunt in Indiis Occidentalibus. In Gallia diruuntur Cœnobia ab Hæreticis, & Minoritæ occiduntur. Idem evenit in Germania, & Belgio. In Italia, & Hungaria Turcarum armis Minoritæ vexantur. Renuntiatur Vicarius Generalis Minorum Conventualium, & Episcopus Agathensis Felix Perettus. Ferdinandus de Barrio fit Episcopus S. Jacobi de Nuevo extremo. Beatus Salvator ab Hortabit in Sardiniam. Ejus acta, & miracula. Obeunt Viri. Ædificantur domus. Capuccinorum Congregationem illustrat plurium beata mors. Novus Pontifex Minoribus privilegia largitur.*

I. LÆtissimus, fortunatusque toti Orbi Catholico illuxit annus MDLXVI. assumptione ad Summum Pontificatum Michaelis Ghislerii Sacri Ordinis Prædicatorum in oppido Boschi Diœcesis Dertonensis in Insubribus nati, non, ut ait Ciacconius, anno 1505; sed anteriori parentibus Paulo Ghislerio, & Dominica Angeria, gente olim Senatoria Civitatis Bononiæ, & opulentissima; tunc vero fortunæ bonis non admodum instructa ob civilium bellorum motus, qui Bononiam turbarunt. Die 7. Januarii supremum Ecclesiæ clavum tenuit, & Pius V. appellari voluit, id petente Cardinali Borromæo Pii IV. Sororis filio. Ejus Iconographiam exhibet Bzovius. „ Dum in Claustro, inquit, degebat, sensibus religioni compositis, oculisque, quum in eo summa „ quædam tum animi, tum corporis conformatio mirabiliter eluceret, „ atque omnibus in rebus singularem quamdam modestiam, & gravitatem præseferret, eam sibi reverentiam apud omnes peperit, ut non „ amplius Michaelis, sed S. Bernardini nomine passim appellaretur; quippe qui ipsum Sanctissimum Virum ut moribus, ita corporis gracilitate, & adspectu venerando egregie referret. Atque hæc quidem „ opinio, famaque sic percrebuit, ut hoc nomen, an illud ei proprium „ esset non pauci dubitarent „.

Lambertinus to. 3. de Serv. Dei beatif.

Bzovius ad an. 1566.

II. Timuit initio Populus Romanus, ne Princeps tot annos Inquisitor, assuetus sceleribus vindicandis, & impietatis seminibus a radice evellendis, in severitatem propenderet, & Paulum IV., a quo Purpuram acceperat, imitaretur Orthodoxiæ vindicem, & quum de rebus fidei ageretur, irasci solitum, promptumque ad noxios de medio tollendos. Concepto tamen metu excidit; humanissimum enim singulari exemplo ille se ostendit. Egerat Bergomi Inquisitorem sub Julio III., cujus jussu quæstionem instituerat in Victorem Superantium, seu Soranzo Episcopum, qua in re, Nicolao de Ponte Urbis Præside, molestias, & insidias subiit, quibus excedere compulsus chartas, totamque actorum seriem reliquit apud non Arnobium, ut scribit Bzovius, sed Aurelium Grianum de Urceis Novis Minoritam, quem fidelem, & integrum amicum expertus erat, & ad Episcopatum Litterensem promovit, ut dicemus, maxime, quum opem, & equitatum illi Aurelius præbuerit, ut suæ vitæ fuga consuleret. Quum itaque die 17. Januarii Pontificali diadema-

demate coronatus a Laterano in Vaticanum rediret, in medio confertæ multitudinis rusticum agnovit, a quo sexdecim ante hac annis hospitio exceptus fuerat Bergomo Cremonam versus deviis itineribus diffugiens, hominique omnia alia tunc cogitanti ad se accersito: *Ego*, inquit, *Dominicanus Frater ille sum, quem tu jamdudum hospitio suscepisti*; donatumque mille, & quingentis nummis aureis domum remisit.

III. Nihil antiquius habuit Pontifex, quam Summum Sacerdotium a rebus sacris auspicari. Non vacat hic, neque opus est singula prosequi, quæ sanxit circa Dei cultum, ritus religiosos, & Decretorum Concilii Tridentini observantiam. Noscens Ecclesiasticorum hominum moribus Christianam Rempublicam inniti, delegavit Leonardum de Marinis Ordinis Prædicatorum, ad visitandas plurimas Diœceses, ut Clerici Sæculares, & Regulares ad legum normam reducerentur: *Licet injunctæ*. Die 26. Octob., non exceptis ipsis Monialibus, quibus tamen peculiari diplomate consuluit: *Regularium personarum*. Eadem die; renovans Constitutionem Bonifacii VIII., & vetans, ne mulieres sæculares septa Monasteriorum, aut loca quorumcumque Ordinum Regularium ingrederentur. Quam Ordinationem excepit alia: *Circa Pastoralis*. Kal. Junii, per quam Clausura, quæ indicitur Monialibus, afficit etiam Tertiarias. Substituit in locum, quem ipse antea obtinebat in causa Canonizationis S. Didaci, Joannem Antonium Capisuccum Cardinalem S. Clementis.

In sexto cap. de Periculo.

IV. Bernardus de Fresneda, seu Fraxineto, Ordinis Minorum Observantium, Episcopus Conchensis cogitavit hoc anno Minorum Conventualium, seu Claustralium reliquias in Hispania superstites extinguere. Hispano itaque Regi, apud quem plurimum gratia, & auctoritate valebat, quum ei a Confessionibus adfuisset, persuasit, ut negotium susciperet, quod Rege instante confectum est a Pontifice: *Maxime cuperemus*. Die 2. Decembris. Rem hanc non inutiliter quidem tentavit olim Franciscus Ximenius Antistes Toletanus, & S. R. E. Cardinalis sub Hispaniarum Regibus Ferdinando, & Isabella, sed non omnimode absolvit. Tunc sane bona temporalia Conventualium partim reparandis, & componendis Cœnobiis omni suppellectile nudatis, & ruinæ proximis fueruut applicata; partim Monialibus pauperibus, ut a quotidianæ mendicationis onere solutæ facilius clausuræ legi se accommodarent; partim Collegiis publicis, Ecclesiis Cathedralibus, piisque locis indigentibus; partim denique cum suis officiorum, & missarum oneribus benefactores, & universitates recuperarunt. Quamvis autem, his sublatis difficultatibus, Conventualium ædes majori ex parte Observantibus traderentur; non omnia tamen perfici potuerunt ob locorum distantias, & exiguum Observantium numerum respectu Cœnobiorum, quæ occupari debebant.

De Gubernat. tom. 1. lib. 9. cap. 4.

V. Literæ Apostolicæ ad Episcopos, & Archiepiscopos per Hispaniam constitutos comprehendunt etiam Canonicos Regulares, S. Benedicti Cistercienses, Fratres Prædicatores, Eremitanos S. Augustini, Carmelitas, & quosvis Ordines, qui ad severiorem disciplinam revocari indigerent. Præcipiunt Ecclesiarum Prælatis, ut reducant domos Conventualitatis ad normam vivendi Observantiæ, & Conventuales Observantibus aggregati his solis pareant, venia tamen eis facta, ut ad alias Observantiæ Religiones transirent. Moniales quoque eis subjectas transtulit Pontifex ad Observantium curam. *Quum gravissimis*. Die 12. Decemb.

VI. Sermonem facturus de Provinciis, quæ ex Decreto Capituli Vallisoletani prodierunt in Indiis Occiduis, præmittam brevem locorum descri-

descriptionem. Peruvia latissima continentis ora Americæ Meridionalis a gradu secundo latitudinis Borealis extenditur ad gradum vigesimum septimum latitudinis Meridionalis, nempe in longitudine a Borea ad Austrum gradus viginti septem, in latitudine quibusdam in locis centum, in aliis centum quinquaginta. Hinc area quadrata totius regionis continet quatuor centum milliaria quadrata. Habet a Septentrione Terram firmam, ab Austro Chile, ab Occidente mare Pacificum, & ab Oriente regionem Amazonum. Secundum longitudinem includit regionem campestrem, seu planam, montanam, & illam, quæ a montibus Andes nomen desumit. Ad Ortum terram intersecat duplex montium catena excurrens a freto Magellanico ad Isthmum Panamæ, & Mexicum, jungensque partes Meridionales Americæ cum Borealibus. Series Montium Occidentalium dicitur *Sierra*, Orientalium *la Cordillera de los Andes* spina dorsi totius Americæ Meridionalis, quorum vertices intra nubes latent antiquissimis nivibus rigentes, & intolerabili frigore, quale in Lapponia reperiri tantum posse crederes, ventisque, & nimbis furentibus pulsati. Mons Cyambour sub Æquatore, & Antisua quinque leucis ab ipso relate ad maris libellam ascendunt 18000 pedes. Mons Cimboracb 115320. pedes; adeoque una tertia parte superat montem Pici de Tenarife, quo in veteri Hemisphærio nullus sublimior. Montes Ritchincha, & Carason, in quibus Academici Parisienses cum Ulloa, & Georgio Juan Hispanis observationes instituerunt circa figuram Telluris, elevantur circiter 14580. pedes; quæ est altitudo hominibus pervia; cacumen enim aliorum vel nivibus ne sub Zona quidem torrida liquescentibus obstruitur, vel perpetuos projicit flammarum, fumique globos, ut montium Catopaxi, Tougourargua, & Sangai. Sub vertice ad mille circiter pedes aridæ arenæ, nudæque rupes, & scopuli deteguntur. In locis depressioribus *Paramos* dictis virides apparent cespites, & gramina.

VII. Duplicem montium catenam latitudinis ut plurimum quadraginta leucarum alii montes excipiunt in medio Peruviæ excurrentes in summitate frigidi, steriles, metallisque referti. In majori parte regionis campestris neque pluit, neque ningit. Ab Octobri tamen ad Aprilem, mensibus scilicet hybernis, subtilis ros decidit a vaporum nubeculis Atmosphæram occupantibus, quo segetes, fructusque ad maturitatem perveniunt. Prædictis mensibus in montanis quotidie pluit, aliis vero eædem contingunt tempestatum vicissitudines, quæ in Europa. Inter montium anfractus jacent quinquaginta circiter Valles decurrentibus fluviis irrigatæ, rerumque varietate, opulentia Peruanos alunt, & delectant; etsi usitatus eorum cibus sit frumentum Indicum *Maiz*, et potus *Chicha*, liquor a frumento Indico extractus.

VIII. Detecta, domitaque Peruvia, fabulæ multæ prodierunt circa mores, & instituta incolarum, vanitate eorum, ut opinor, qui rebus remotarum regionum, quum primum narrantur, aliquid addunt paradoxo simile, quo vulgi admirationem excitent, & singularia se narrare credantur. Eo spectant magnificæ descriptiones Templorum, Statuarum, horreorum, viarumque publicarum, arcium, & pontium, atque substructionum, quibus excisæ rupes memorantur, montesque asperrimi æquati, quasque nonnulli Ægyptiis, Romanisque molibus præferre non dubitant. Ajunt, in Civitate Cuzci penes delubrum, seu Pantheon extitisse Solis statuam ex auro solido tam affabre elaboratam, ut quoties Sol

Ludovicus Gotofredus Arcont. Cosm. pag. 321. & seq.

Ibid. pag. 333. Sol oriens illam radiis percuteret, tantus inde radiorum reflexione splendor emicabat, ut meridiei vinceret claritatem. Juxta observationes Busching. tom. 33. § 1. pag. 25. & seq. Busching, & Robertson hæc omnia, multaque his similia aut conficta sunt, aut ad minus altius exaggerata; Peruani namque tantum a luxu, & operum magnificentia distabant, ut commercio destituti vitam ducerent Robertson tom. 4. lib 7. pag. 103. & seq. partim sylvestrem, partim in societate quidem, sed sine artibus, & commodis, quæ cultis nationibus non desunt. Inga, seu Imperator induebat simplicem tunicam textam ex filis gossypii cum pallio ad humeros decidente. Eadem erat vestis virorum nobilium. Cæteri nudi incedebant. Nulla Alphabeti, aut Hieroglyphicorum apud illos notitia, & *Quippos* adeo celebrati totidem erant chordæ distinctæ coloribus, quas in numerando adhibebant.

IX. Relatum est, eos *Virachochæ* cultum exhibuisse, quem mundi opificem agnoscebant; in quo nihil video, quod cum veritate non cohæreat; nullam enim gentem quantumvis barbaram Atheam reperiri compertum est. Nollem vero, historicos hæc narrare, ut in aliis sibi fidem adstruant. Solis siquidem, quam jactitant, distinctionem in Solem Gotofr. ibid. pag. 334. & 335. Patrem, Solem Filium, & Solem Fratrem, nemo sanæ mentis apud Peruanos admittet, quin primario Catholicæ fidei mysterio eos imbutos affirmet. Unde autem hæc in illis cognitio? Recurrere ad Dæmonum artes, ut aliqui faciunt, id vero absurdum videtur, quum maligni Spiritus id potius agant, ut Religionis veræ sensus in hominum animis, si possint, extinguant. Docent eruditi, homines maritimo, vel pedestri itinere ab Asia in Americam paullatim transmigrare potuisse; quum ab extremis Asiæ litoribus in conspectu fere sint primæ Americæ oræ, & angustum fretum insulæ dividant, quæ undis ea in latitudine gelu concretis hyberno tempore solidum telluris tractum efficiunt, per quem Arctici habitatores, ut solent, iter agere possunt. Aliunde vero improbabile non est, Americam, & Asiam freto de Anian, quod narrant, modo avulsas unam fuisse continuatam terram, si ex mutationibus, quæ in telluris superficie contingunt, argumentari licet. Sunt etiam qui contendunt, regiones Americæ boreales unitas olim Europæ media Groelandia, & regiones Orientales Brasiliæ regionibus Occiden- Bauche chart. Idrographicæ de anno 1737. talibus Africæ, quas inter modo jacent Insulæ Capitis Viridis, Fernandi de Noronna, Ascensionis, S. Matthæi, aliæque similes recognitæ, & delineatæ anno 1737. a D. Buache. Ex quo pronum est inferre, Christi Evangelium potuisse Peruanis annuntiari. Aliud tamen est, quærere quid factum sit, aliud quid fieri potuerit. In historiis Peruanis non ex vulgi rumore congestis, verum juxta accuratioris Criticæ canones exaratis habemus, *Mancum Capac* limitrophum lacus Titicacæ in Valle Collao, alterum Peruanorum Numam Pompilium, Solis filium se fecisse, hominesque barbaros ferarum ritu per sylvas errantes ad societatem adduxisse. Hic Soli Templum constituit, cui nec victimæ humanæ, nec brutorum animantium offerebantur. Vetuit polygamiam, jure sibi, & Successoribus reservato, Virgines Solis Templo dicatas, quotquot vellent, sibi copulandi. In eisdem historiis nihil notatum invenio, quod Gotofr. ibid. pag. 334. & seq. Christianismum sapiat, nec verbum ullum de Summis Sacerdotibus *Papas* dictis, de majoribus, & minoribus Pœnitentiariis, Vicariis Monasteriorum, placentis ex farina *Mayz*, & sanguine alborum Arietum confectis, quæ in signum confœderationis, & unionis cum Inga populo distribuerentur, aliisque bene multis, quæ Ludovicus Gotofredus in Ar-

Archontologicis Cosmicis fuse prosequitur. *Mancus Capac* decem, vel undecim habuit successores. Quare fieri potuit, ut Religioni ab eo inductæ superstitiosi alii ritus, & cæremoniæ accreverint non solum adorandi flumina, montes, ventos, feras, & noxia quæcumque, quod rudibus, caussarumque ignaris hominibus sponte veluti sua accidebat; quin etiam Dæmonum responsa consulendi, & humana sacrificia Idolis immolandi.

X. Peruanum Imperium adjecit ditionibus Hispaniæ Franciscus Pizzarrus, qui, inita familiaritate cum Didaco de Almagro, & Ferdinando de Luques Presbytero sæculari, ab Isthmo Panamæ Insulam Punæ in mari de Qualaquil tribus navigiis ingressus, & in terram expositis centum octuaginta quinque militibus cum equis triginta septem, captaque Cuenza, Caxalcalcam versus properavit, ubi Inga Atabalipa, seu Athavalpa, devicto Fratre suo Huascar, Rempublicam administrabat. Quid factum deinde sit tradunt omnes, nec nobis necesse est, ut in singulis immoremur. Hispani certe nihil non egerunt, ut Atabalipa Catholicus fieret; infausto tamen exitu, ut legere est apud Joannem de Luca, seu potius Haroldum, cujus scripta ille typis edidit. Memorat Gonzaga pugnam a Pizzarro commissam cum Regiis copiis ad Caxalmalcam, in qua, inquit, *Rex potentissimus* Atabalipa devictus est. Addere debebat, Pizzarro nemine resistente; Rex enim in ejus potestatem sponte devenit, postquam munera hospiti miserat, & ut ei advenienti sui obviam procederet, omnia disposuerat. Cæsi sunt in congressu Caxalmalcæ inopinato Prætoriani milites *Mitimaes*, ipseque Rex palliolo illo suo redimitus in custodiam traditus tum aliis ex caussis, tum quia Sacræ Scripturæ Codicem a Vincentio Valverde Ordinis Prædicatorum ei porrectum auriculæ admovit, veluti si ab ipso aliquid esset auditurus, & in terram cum contemptu projecit. Morti postmodum addictus die 2. Maji anno 1532. vacuam Imperii possessionem advenis reliquit; qua tamen Pizzarrus, divitiisque in ea repertis frui diutius non potuit, ab Almagri militibus anno 1541. in civitate Limæ, quam ipse fundaverat, interemptus.

Annales Min. ad an. 1546.

Gonzaga part. 4. pag. 1318.

Torrubia lib. 1. cap. 41.

XI. Cumulatis pluribus commentis circa Indorum Religionem, præfatus Ludovicus Gotofredus duo addit absurda, sive incommoda, quæ in Evangelii prædicatione apud Mexicanos, Peruanosque evenerunt: „ Indi, ait, baptizati non præeunte institutione, vix aliquid habebant ex Christianismo, quam baptismum „. Agitur de re facti. Factum autem non creditur, nisi probetur. Testem nullum Archontologicus producit; nec aliunde auctoritate ipse sua magis valet ad id suadendum, quam ad fidem sibi conciliandam Templorum, aquæductuum, viarum Appiarum, & memoratæ Solaris illius Statuæ, quæ Archimedis ingenium latuisset. Quis porro credet, vel Indos ad baptismum ivisse tamquam pecudes ad fontem, vel Sacerdotes adeo imperitos, ut stupidis hominibus, atque insensatis Sacramentum regenerationis conferrent? Ne tamen putemus, Gotofredum aerem verberare, en argumentum, quod adhibet: „ Legimus, duodecim Monachos e Francisci Familia fuisse, qui „ singuli centena Indorum millia baptizaverunt; adeoque unum ad quater centena millia baptizasse. Non possum ergo videre, quo pacto „ tantam multitudinem hominum efferatorum, & paullo supra brutorum intellectum ascendentium in Christiana doctrina instituere potuerint, utique quum in Mexicana lingua balbutirent „. At ego vide-

Gotofredus ibidem pag. 147.

re non possum, quomodo ex antecedente illo: Duodecim Franciscani baptizaverunt singuli centena millia hominum; deduci queat, eorum unum baptizasse ad quater centena millia. Si mirari subit incredibilem propemodum celeritatem conversionum, æque mirabilis est Dei gratia, quæ obices auferebat, & gentium corda ad fidem præparabat; idem enim Deus, qui de primitivis Apostolis, ut ait S. Augustinus, *coruscabat miracula, tonabat terrores, pluebat consolationes*, eadem per illorum successores portenta ubique, & perpetuo renovat.

S. August. tom. 4. pag. 1390.

XII. Fateor, accuratam illam in singula duodecim Franciscanorum capita arithmeticam distributionem nullibi me reperire potuisse. Agit Surius de baptizatis ab aliis septies denis centenis millibus, ab aliis quatuordecim denis centenis millibus in solo Mexicano Regno loquens promiscue de Franciscanis, cæterisque Religiosis, non ex sua, sed ex aliorum sententia. Utcumque numerus auctus fortasse sit, palam est, duodecim Apostolos Franciscanos Indias universas peragrasse, & plura Infidelium millia Christo lucrifecisse non unius mensis, vel anni spatio, sed multorum annorum; neque una, vel altera, sed repetitis concionibus, divina Sacramenta docentes, quæ quamvis altissima, & ineffabilia, humanæ tamen rationi apprime sunt consentanea. Quod quidem, ipso fatente Adversario, eorum, quæ antea dixerat, oblito, obtinere facillimum fuit. „ Nam & Indorum Idololatria (sunt ejus verba) plena „ erat horroris, quæ nequaquam blandiebatur miseris, ut lex facit Ma„ hometistica; neque desiderabant miracula, ut Judæi, neque contemne„ bant diversum a se sentientes, quod Græci faciebant. Sed erant ho„ mines simplices sine arrogantia, aut fastu; neque poterant amare I„ dola sua, neque eorum sacrificia, quæ vita, & sanguine humano „ constabant. Non erat ergo res magni momenti iis persuadere, ut præ„ ceptis melioribus animum applicarent, quæ Christi Domini nobis com„ mendavit lenitas. Accedit, ut quo minus alta saperent, eo avidius, „ & cum majori admiratione audirent sermones de rebus Divinis, & „ cælestibus; adeoque quidquid illis proponebatur de magnitudine, & „ potentia Majestatis Divinæ, de misericordia, & suavitate Christi, „ deque merito passionis, & mortis ejus. Nam quo plus hæ res illorum „ videbantur superare captum, tanto magis illi credebant, hæc Deo „ convenire „.

Surius in Comment. ad an. 1558.

Gotofredus ibid. pag. 346.

XIII. Ex parte itaque Indorum obicem nullum Evangelica prædicatio inveniebat. At non præcessit institutio. Ea, inquam, institutio in Indis præcessit, quam habuerunt Hierosolymis tria hominum millia diversarum nationum, & linguarum, quos Apostolus Petrus unico sermone ad fidem adduxit; statim enim *qui receperunt sermonem baptizati sunt*. Quod vero spectat ad Franciscanorum imperitiam in linguis exoticis, libenter exquiram ab adversario, quo pacto potuerint Indi præceptis melioribus animum applicare, si præcepta non intelligebant? Audire sermones de rebus Divinis cum admiratione, si verborum sensum non assequabantur? Credere, Deo convenire ea, quæ audiebant, si res ipsis erat cum concionatoribus in Indorum lingua balbutientibus? Percommodum accidit, non aliunde mihi petenda esse argumenta, ut alumnorum Ordinis mei causam tuear, quam ex Calumniatoris verbis. Ante adventum in Mexicum Martini de Valentia cum Sociis, idest antequam duodecim Apostoli Franciscani essent illic designati, novem Minoritæ in Urbe Tezcuco idiomati discendo, instruendisque puerulis operam navabant

Actus Apost. cap. 2. v. 41.

Annales Min. ad an. 1524. num. 6.

bant. Eorum vero, ac cæterorum, qui primis temporibus in Indiis prædicarunt, ingenium, & peritiam in linguis sequens schema ostendit.

XIV. Franciscus Ximenez, Superiorum jussu evolutis, & recensitis libris omnibus Mexicana lingua ab aliis editis, scripsit Grammaticam, & Dictionarium ejus linguæ. Alphonsus de Molina scripsit artem linguæ Mexicanæ, Dictionarium Castellano-Mexicanum, & Mexicano-Castellanum; Confessionale majus, & minus; Catechismum; Vitam S. Patris Francisci; Præparatoria pro receptione Eucharistiæ; Evangelia totius anni; Officium B. M. Virginis; Orationes multas, piasque preces, quibus gens illa pietati assuesceret. Omnia lingua Mexicana. Franciscus de Toral Episcopus Jucatani scripsit Grammaticam, Dictionarium, & Catechesim Christianam lingua Popolaca regionis Tecumachalchi. Bernardinus de Sahagun scripsit artem, seu Grammaticam linguæ Mexicanæ; Vocabularium trilingue, Latinum, Hispanicum, & Mexicanum; Vitam S. Bernardini Senensis lingua Mexicana; Dictionarium copiosissimum duodecim voluminibus distinctum, in quo formas omnes, & varia linguarum genera Mexicani imperii, proprietates, emphasim, & accentum verborum dilucide examinavit, diversasque apposuit loquendi formulas, quibus Indi in Religionis cultu, commercio, & familiari conversatione uti solent. Ejus mentionem faciunt Maraccius, Morerus, Petrus de Alva, & Franciscus Xaverius Clavigero in eruditissima antiqua historia Mexicana. Garsias de Cisneros scripsit Mexicano idiomate complures conciones fidelibus legendas in diebus festivis. Maturinus Gilberti scripsit lingua Tarascana, qua utuntur Mechoacani, Dialogum; magnum volumen Doctrinæ Christianæ; artem, & Vocabularium ad usum Indorum Grammaticorum sermone Latino, aliaque multa. Joannes Baptista de Lagunas scripsit artem ediscendi linguam Tarascanam. Alphonsus Rangel scripsit Grammaticam duplicem pro addiscendis linguis Mexicana, & Ottomita; sermones per annum lingua Mexicana. Alphonsus Solana scripsit Dictionarium linguæ Mayæ. Michael de Zarate scripsit opusculа varia idiomate Mexicano. Petrus de Gandavo nonnulla scripsit, primusque, licet Laicus, Gymnasium pro erudiendis pueris Indis Mexici fundavit. Alphonsus de Herrera scripsit lingua Mexicana sermones Dominicales, & de Sanctis. Alponsus de Escalona scripsit conciones Evangelicas in Guatemalicum idioma versas. In Civitate Haxatla congregavit sexcentos pueros, quos legere, scribere, canere, & Christianam Doctrinam edocuit. Anno ætatis suæ 72. linguam Guatemalicam didicit, operamque impendit in prædicatione Evangelii. Perperam Bibliotheca Franciscana ex duobus Alphonsis de Molina, & de Escalona, unum facit; Arturus enim, ut cæteros sileam, prioris obitum ponit die 18. Martii; posterioris die 10. ejusdem mensis. Joannes Fucher multa scripsit quadraginta annis, quibus apud Indos vixit, hoc testimonio decoratus: *Siquidem mortuus est Fucher, in tenebris omnes versabimur*. Franciscus Gomez varia scripsit idiomate Mexicano. Joannes de Ribas vertit vitas SS. Patrum ex Latino in Mexicanum; in quo etiam composuit vitas Patrum, & suorum sociorum, qui præcesserunt, quorum studio, & prædicatione lux Evangelica Mexicanis illuxit. Franciscus a Soto juxta Waddingum plura scripsit; sed sunt qui ea tribuant Andreæ de Soto. Antonius Civitatensis, seu de *Ciudad Real* scripsit lingua Jucatanica Vocabularium, & majus opus, scilicet *Calepinum* sex tomis. De Turibio Motolinia dicemus ad annum 1569. Andreas de Castro scripsit Dictionarium,

Augustinus de Avila Padilla Hist. lib. 2.

Torquemada to. 3. lib. 20 cap. 51.

De Avila ibid.

Ægidius Gonsalez theatr. Eccl. Ind. tom. 1. pag. 202.

Torquemada ibid. lib. 19. cap. 33.

Antonius de Leon in Biblioth. Orient. & Occident.

Torquemada ibid. lib. 20. cap. 55.

Biblioth Francisc. tom. 1. pag. 51.

Vetantur in menologio Francisc. n. 30. pag. 139.

Daza tom. 4. lib. 2. cap. 23.

Waddingus de Script. pag. 12.

Gravina in voce Turturis part. 2. pag. 214.

Biblioth. Francisc. ibid. pag. 91.

Ibid. tom. 2. pag. 166.

Ibid. tom. 1. pag. 189.

Ibid pag. 439.

Bernardus Linzana in Hist. Sacr. Jucatan. cap. 16.

Biblioth. Francisc. tom. 1. pag. 60.

narium, seu artem pro discendis linguis Mexicana, & Matlatzincica; conciones ad populum Matlatzincica lingua permultas. Petrus Oroz Grammaticam lingua Ottomita a suo consodali Petro de Palacios compositam correxit, & auxit. Scripsit lingua Mexicana copiosas conciones pro singulis festivitatibus, Dominicis, & feriis. Andreas de Olmos scripsit aliquot opera linguis Mexicana, Huaxteca, & Totonaca, de quibus suo loco.

Torquemada ibid. cap. 23. part. 3.

XV. Catalogum producere ulterius possemus. Sed hæc nunc satis. Quod si aliqui fortasse Minoritarum rudiores essent, ii procul a Ministerio Apostolico domi se continebant, ut accidit Christophoro Ruitio, & Antonio de Nuete, qui viginti quatuor annos in Conventu mansit. Miracula etiam contigisse sciat Gotofredus; quum enim Joannes de S. Francisco de Veas in Regno Murciæ donum linguæ Mexicanæ, quam assequi cupiebat, multis a Deo lacrymis postularet, vacans quadam die meditationi in cubiculo, splendore statim circumdatus exclamavit: *Dominus illuminatio mea*, concessumque sibi id, quod petebat, intellexit. Quare sequenti mane concionari cœpit ea lingua cum omnium stupore, eademque concionum librum exaravit, & collationes testimonio futuras accepti a Deo beneficii.

Gonzaga in Prov. S. Evangelii con 1. pag. 1218. Coccio art. 9. de Signis Ecclesiæ. Gualterio in tab. Chron. sæculi 16.

XVI. Dicat modo Archontologicus, Franciscanos in Indorum lingua balbutiisse. Gravius vero instat, & dicit: „ Omnium deterrimum fuit, „ quod in tam parvo instituentium numero, tamen nonnulli fuerunt „ flagitiosæ vitæ, exiguæ doctrinæ, & nullius fere zeli. Et hi, quum „ tales essent, tamen ad tam ingens, & sacrosanctum officium fuere „ adhibiti „. Non moror exiguam doctrinam, qua etiam supposita, (nulla enim ratione eam ipse evincit) certum est, Dei Verbum non persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis niti, sed ostensione spiritus, & virtutis; non homines enim sunt, qui loquuntur, sed Spiritus Patris eorum, qui de cælo loquitur in ipsis. Adeo id constat, ut Laicis, ac præsertim Martino de Valentia, & Petro de Gandavo, nemo fortasse in agro Evangelico ampliores fructus retulerit. Flagitiosæ vitæ notam penitus excludit Gonzaga testis ferme coævus, qui illos viros præstantes vocat, eorum sanctimoniam commendat, & in majoribus Novæ Hispaniæ Cœnobiis duodecim Fundatorum Provinciæ S. Evangelii effigies in tabulis depictas asservari narrat. Et Arturus Beatos expresse appellat: „ Tlalmanalci die 31. Augusti obiit B. Martinus a Valentia. Mexi- „ ci die 13. Septemb. B. Antonius Civitatensis. Mexici die 9. Augusti „ B. Toribius de Benevento. Mexici die 20. Septembris B. Garsias de „ Cisneros. Belvisii die 24. Julii B. Alphonsus, seu Joannes Suarez. „ In Insula S. Germani die 10. Augusti B. Ludovicus de Fontesalita, „ seu Fuensalida. Mexici die 31. Julii B. Franciscus Ximenius. In In- „ dia Occidentali die 21. Maji B. Andreas Cordubensis. Ibidem die „ eadem B. Joannes a Palo. Tetzcuci die 25. Junii B. Joannes de Ri- „ bas, seu a Ripa. Pasquarii die 25. Septembris B. Martinus a Jesu, „ Mexici die 18. Augusti B. Franciscus a Soto.

Gotofredus ibid. pag. 347.

XVII. Ubi sunt igitur eorum flagitia? Quis umquam illos accusavit, aut saltem de eorum moribus, & integritate suspicatus est? In Beatorum numerum relati sanctitatis famam, quam Apostolicis laboribus adepti sunt, adhuc obtinent, & posthac obtinebunt, etiamsi Archontologici mille insurgant Gotofredo similes, qui homines adeo vecordes, & dementes putat, ut sibi simpliciter asserenti fidem adhibere velint,

quum

quum ex adverso monumenta habeant omni exceptione majora, vel saltem talia, ut sine temeritatis nota rejici nequeant. Sed stulti sumus, qui in his operose occupamur. Mirabile dictu est, attamen verum, ipsum nempe Gotofredum, qui Franciscanos oppugnat, pro Franciscanis demum texere apologiam; quum affirmet, incommodorum Evangelicæ prædicationis in Indiis correctionem deberi Monachorum multitudini, qui collegia erexerunt familiis Francisci, Dominici, Augustini &c. Quinam porro collegia erexerunt familiæ Francisci? Monachi nempe ejus familiæ, & quidem primi illi duodecim, qui Cœnobia, Custodias, & Provincias fundarunt. Ergo iidem incommodorum auctores, & correctores. Concoquant tam contradictoria stomachi potentiores; nos enim minus aptos agnoscimus ad hujusmodi dapes. Idem ibid. pag. 141.

XVIII. Novarum Civitatum, & Oppidorum, quorum in dies fundamenta ponebantur in Peruvia, Hispanis jam rerum Dominis, constructionem sequuta est, vel potius comitata Conventuum erectio, quibus constitit Custodia Duodecim Apostolorum subjecta Provinciæ S. Evangelii, & sub Francisco de Victoria Generali Commissario Indiarum Provinciæ titulum adepta, præfecto in primum Ministrum vel Ludovico Onna, ut ait Gonzaga, vel ut lego in Authentico MSS., Aloysio Donato, nisi Amanuensis incuria factum sit, ut pro Ludovico scriberetur Aloysius, quæ duo nomina idem significant, & pro Onna, vel de Onna Donatus. Aucto Cœnobiorum, Fratrumque numero, in tantam crevit magnitudinem, ut in quinque Provincias partiri debuerit. Ejus longitudo conficit 1200. milliaria a Civitate Truxilli in valle de Chimo sub gradu elevationis septimo, & duabus tertiis ad Civitatem Potosi prope montem Argentiferum ejusdem nominis in Provincia Charcarum, & audientia Platæ. Gonzaga in Provincia 11. Apostolorum pag. 112.

XIX. Decreverunt Patres in Capitulo Generali, ut Cœnobia Charcarum efficerent Provinciam sub titulo S. Antonii Charcarum. Verumtamen id factum numquam est, aut paucis annis Provincia subsititit; video enim, ipsam circa annum 1580. Provinciæ Duodecim Apostolorum aggregatam. Metropolim habent Charcæ Civitatem Platæ, seu Chiquisacæ cæteris Americæ meridionalis opulentiorem ob proximas Potosi fodinas a Peruano Gualpa, seu Hualpa detectas, qui quum Vincunnas, vel capreas insequeretur, & cespitem, quo innitebatur, evelleret, cespitis radices argento infixas reperit circa annum 1545., quamvis Hispano Villaroel inventio tribui soleat, qui nihil fecit, quam amici Hualpæ secretum detegere. Civitas Platæ gaudet ædificiis nostris in Europa simillimis cum pulcherrimis viridariis, & plantarum multiplici genere, quæ illuc ab Europa sunt adsportata. Eam posuit Gonsalvi Pizzarri jussu Petrus Anzeres militum Præfectus in parva planitie collibus circumsepta sub temperatissimo climate toto anni tempore præter hyemale, in quo inter assidua tonitrua, & fulgura imbres decidunt copiosissimi. Aliæ Civitates sunt S. Cruz *de la Sierra* super ripas fluvii Guapay 46. milliaribus a Plata versus Tucuman, & Cochabamba populosa, & florens 56. leucis ab ipsa Plata; oppida insuper S. Josephi de Chiquictos, Jesus Maria *de los montes*, Tominæ, Tazabuci, & similia. Terminatur regio a Septentrione Missionibus de Moxos, vel Mojos, ab Austro Chichas, ab Oriente Tucuman, ab Occidente Paria.

XX. Provincia Duodecim Apostolorum de Perù (vetus enim nomen retinuit) constat Cœnobiis Limæ, Potosi, Cuzci, Arequipæ, Cu-

Cuquiagensi, S. Bernardini Goaniensi, S. Claræ Chachapogiarum, SS. Annuntiationis Truxilli, S. Francisci Ivomangæ, Valli Caxalmalcæ, Vallis Cochabambæ, SS. Conceptionis Vallis Xaucæ, S. Francisci Civitatis Assumptionis, & S. Annæ Civitatis S. Fidei. Præterea duabus Custodiis Panamæ, & de Tucuman.

XXI. Panamæ, seu Terræ firmæ nomine venit Continentis pars Isthmo interjecta Novæ Hispaniæ, & Mexico conjuncta, & opposita ab Ortu Novo Regno Granatensi, ab Occasu Provinciæ Veraguæ, a Borea Mari Mexicano, sive Archipelago Antillarum, ab Austro regioni Popajanæ. Pene omnis rupibus, & montibus referta est, qui montium *Andes* totidem funt productiones, jacens sub Zona torrida, ad ripas fluminis *Orinoco*, quod à montibus decurrens prope lineam Æquinoctialem undas in Oceanum exonerat, ampliorique flumine *Rio de la Madalena* ex collectione aquarum aliorum fluminum a montibus Popajanæ descendentium formato, & in mare Mexicanum se projiciente. Duæ illic assurgunt Civitates principaliores (nam Civitas *de los Santos* parva admodum est in confiniis Panamæ, & Veraguæ in Occidentali Panamæ litore,) nempe Panama, & Portobello, illa in Isthmo inter mare Septentrionale, & Australe, altera in sinu Mexicano juxta vetus oppidum *Nombre de Dios* a barbaris incolis Darien sæpius vastatum, ac denique desertum, utraque nobilissimo portu instructa. Regum Tucumani claudunt ab Oriente Buenos Aires, ab Occidente Chile, ab Austro Terræ Magallanicæ, a Septentrione Provincia *Chaco*, seu *Ciaco* inter Paraguajam, Peruviam, & regionem Amazonum. Veteres habitatores in speluncis, & sylvis nudi degebant, & cum leonibus, belluisque ferocioribus pugnabant. Regio argenti fodinis dives, quas inter copiosissima est illa, quam in monte Aconquixæ recenti ætate Hispani detexerunt, pluribus rigatur fluviis, præsertim *Rio Salado*, qui interfluit Vallem Calchaqui, & Paraguajam, ac desinit in flumine Argentifero *Rio de Plata*. In civitatibus numeratur S. Jacobus de Estero ad ripas fluvii *Dulce* nemoribus septa, aerisque insalubris, Corduba Novæ Andalusiæ, S. Ferdinandus de Rioja, Salta, Xuxuy, S. Michael in margine fluvii *Dulce* ad Boream Civitatis S. Jacobi.

Busching tom. 3 .pag :63 Gonzaga part. 4.pag. 1319.

XXII. Custodia Panamæ unum Conventum habet in Civitate ejusdem nominis cum Monasterio S. Claræ. Hæc notitia Busching debetur, Gonzaga enim se prædicti Conventus descriptionem ex quorumdam Fratrum incuria habere non potuisse scribit. Altera latior Cœnobia possidet S. Martini Episcopi Turonensis in oppido S. Mariæ Talabricanæ de Steco, S. Jacobi Apostoli in præfata Civitate S. Jacobi, S. Francisci in Civitate S. Michaelis, & S. Georgii Martyris in Civitate Cordubæ, ubi sunt duæ domus doctrinales. Accedunt Provinciæ aliæ ejusmodi, Domus Arequipæ in oppido Indorum duodecim milliaribus a Civitate. Vallis Jucanicæ in oppido Guailapamba. Cuquiagenses duæ in oppido S. Petri una, altera in oppido S. Pauli. Goanicenses duæ. Truxilli duæ in oppidis Chiclajo, & Guancao. Vallis Caxalmalcæ septem. Vallis Collaguæ tresdecim, quarum nomina deinde. Vallis Poconæ quinque. Vallis Collao duodecim, quarum Franciscus Alcozerius, & Franciscus Morales quatuor erexerunt in oppidis Collapa, Coquingiora, Chacajavira, & Mashaca. In his ultimis, spatio viginti annorum, duodecim Indorum millia Franciscani baptizarunt, easque postea, Fratribus loco libere cedentibus, occuparunt Sacerdotes Sæculares. Ædes, quæ parva Cœnobia vo-

vocari possuut, destinatæ sunt ad Indorum instructionem iu fide Catholica, & in iis Fratres magno cum Religiouis, & pietatis incremento Parochorum munere funguntur.

XXIII. Eodem tempore cœpit Provincia altera S. Francisci de Quito jam Custodia S. Pauli. Regnum hoc proprie acceptum occupat partem magis borealem in Audientia ejus nominis, respiciens ob Oriente Quixos, ab Occidente mare Pacificum, a Septentrione Popajanam, ab Austro Ricciamores, situmque sub linea Æquinoctiali. Valde assurgens supra maris libellam aere gaudet temperatissimo; eo enim ipso remissior est radiorum solis reflexio, ventique subtiliores spirant, observatumque est, calorem ab extremo gelu ad 14. vel 15. gradus pertingere. Etsi montes *Paramos* ut plurimum ignivomi, asperi, atque intractabiles, & in profundissimas voragines dehiscentes numquam solutis nivibus tegantur; in planitie tamen ver perpetuum viget, seorsum ab insensibili mutatione hyberno tempore; ac proinde videre ibi est arbores veteribus, & recentibus foliis, fructibusque onustas, segetesque ad messem jam albas, & alias eodem in agro una cum illis germinantes, & succrescentes ita, ut divitias omnes suas, atque opes natura circum diffudisse videatur. Regni metropolis est Civitas S. Francisci de Quito in extremitate Orientali Montium *Andes* Occidentalium 35. leucis Orientem versus a litore maris Pacifici inter eorumdem montium anfractus, & desertum *Piccincia*. Sedem obtinuit Episcopalem anno 1545., incolasque continet quinquaginta circiter mille ex Indis, Hispanis, Nigris, & *Misticcis*. Præest Civitatibus Guayaquil, Portus veteris, Cuencæ, seu Bambæ, Riobambæ, Punæ, & oppidis Tacugnæ, Ottaballi, S. Michaelis de Ibarra, aliisque nomiuis inferioris.

XXIV. In Civitate S. Francisci de Quito ponit Gonzaga Cœnobium S. Pauli, & Monasterium Conceptionistarum fundatum anno 1577. in ambitu Civitatis, nec verbum facit de Collegio S. Bonaventuræ Cœnobio adnexo, & seorsum a Fratribus administrato, quod indicat posterioris ipsum ætatis esse. Habet insuper Provincia Conventum S. Antonii de Padua Pasti, S. Francisci Cuencæ, seu Conchæ, S. Joseph Loxæ, S. Bernardini Popajanis, SS. Conceptionis Tacugnæ, Dominæ Nostræ de Angelis Carranguæ, S. Ludovici Tolosani Ottaballi, S. Mariæ de Valle Guainomorani, & S. Joanuis Evangelistæ; atque Doctrinales Domos. Domus S. Francisci de Quito tres, nempe S. Claræ in oppido Pomazquii, S. Joannis Crotocollai, & S. Georgii Penuhii. Cuencæ duæ S. Ludovici Pruti, & S. Jacobi Gualaxii. Popajanis duæ S. Antonii Chisquiorum, & S. Lucæ Evangelistæ Cocunucorum. Tacugnæ quatuor S. Joannis Evangelistæ Saquisili, S. Francisci Mulahali, S. Bonaventuræ Truxilli, & S. Antonii Fagi. Ottaballi quatuor S. Marthæ de Tuntaquio, S. Annæ de Cotacachio, S. Pauli de Lacu, & S. Michaelis de Urcoquio. Vallis Guainomorani duæ S. Andreæ, & S. Monte Pinipio. S. Joannis Evangelistæ duæ S. Joannis de Puni, & SS. Petri, & Pauli. Pasti una in oppido Tucarismedio, seu Tango. Almanguelis duæ in ignotis Indorum pagis. Busching tom. 11. pag. 11.

XXV. Unum, vel alterum utriusque Provinciæ Cœnobium omisimus post illarum erectionem fundatum. Si methodum a superiori Annalista receptam sequi debuissemus, multa nobis dicenda fuissent, & nullo quidem labore, Gonzaga duce. At ipsum minus accuratum existimamus non in rebus ad Ordinem spectantibus; nam, quum Minister Genera-

lis fuerit, non dubitamus, quin autographa monumenta ex locis omnibus conquisita probe consuluerit; sed in extraneis deceptus primorum Historicorum narrationibus, qui de Indis mira prædicarunt. Hinc celeberrimum, quod memorat, Solis Templum Tacugnæ innumera Virginum multitudine ministratum; celeberrimum, aureisque laminibus intrinsecus contectum, ac supra modum locupletissimum Solis Templum Caranguæ, cui ducentum Vestales, inter pulchriores, & nobiliores selectæ, erant mancipatæ, in quo videbantur in locellis distinctis oves, arietes, agni, volucres ex argento, auroque finissimo fabrefacta; celebre Solis Templum Vallis Xauxæ; Regiæ Tacugnæ, Caranguæ, Ottaballi celeberrimæ & ipsæ omnes; celeberrima Regia Regis Guaincapa in Valle Xauxa; hæ, inquam, aliæque celebritates vix ullam hodie obtinent fidem apud viros cordatiores, tametsi concedant, Peruviæ populos cultiores olim fuisse Mexicanis.

Gonzaga part. 4. in Provincia S. Francisci de Quitu.

Robertson Hist. Americæ tom. 4. lib. 7. pag. 19. & seq.

XXVI. Martyrio coronatus est Joannes Clausus jaculis confossus ab Indis barbaris Zacatechis, postquam Xaliscum profectus, ut quædam Cœnobia extrueret, a Conventu Zupuchani, ubi Guardianum agebat, adiit eosdem Indos, quorum plurimos ad veritatis cognitionem perduxerat. Ita Arturus, qui etiam arbitratur, unum, eumdemque esse Joannem Clausum, & Joannem Serrado, de quibus loquitur Gonzaga, de illo quidem ut Guardiano non Conventus Zupacbani, sed Capotiani; de altero vero adeo inconstanter, ut uno in loco asserat, eum interemptum, dum foret Guardianus Conventus Zupachani, alibi autem dum esset Guardianus Conventus Capotitlanis, nempe nunc in Provincia S. Evangelii, nunc in Provincia SS. Petri, & Pauli. Juxta Torquemada Joannes Cerradus, vel Serrado ex oppido de Palos oriundus, fuit filius Aloysii Garciæ, & Marinæ de Triana, Ordinemque professus Infidelibus Evangelium prædicavit apud Xaliscos missionem suam incipiens paullo post emissa vota, quod contigit die 15. Julii anno 1562. Guardiani munere functus est in Conventu Tzapotlæ, & in regione Atotonici a barbaris in Ecclesiæ penetralibus sagittis jaculatus, & occisus hoc anno, ætatis vero suæ anno vigesimo octavo.

Arturus die 19 Decemb.

Gonzaga part. 1. de Martyribus Ord. Idem in Custodia Zacatechas Prov. S. Evangelii. Idem in Prov. SS. Petri, & Pauli. Con. 30.

Theatr. Mexic. 4. part. pag. 124.

XXVII. Nonnulla in his narrationibus inter se conveniunt, nonnulla discrepant, quo fit, ut fundamento destituamur veritatem in aprico collocandi. Joannis Serrado obitum superior Annalista signat anno 1560. ea, ut reor, ratione motus, quia apud Gonzagam determinatam obitus epocham non reperit. At eam reperire poterat iu aliis Scriptoribus, nisi ingenio suo indulgere maluisset, & Chronologiam pro lubitu confingere. Quisque autem arbitratus fuisset, eum potius ad eumdem annum aliorum Fratrum, qui revera eo tempore decesserunt, vitam conscribere debuisse, atque in primis, ut de cæteris taceam, Joannis Flores, seu Floresii, cujus cum laude meminerunt Chronicæ Ordinis nostri, sepulti in Conventu Tacubæ, ferventi, dum viveret, contemplatione, & divinis revelationibus insignis. Sed in pluribus a viro erudito, cui vilis propria messis videtur, ita præoccupati sumus, ut ne calamum quidem sumere nobis liceat, quin prius ejus Annales consulamus, in quos per fas, nefasque omnia, quæcum invenit, congerit, nulla ferme habita temporum ratione, veluti si post ipsum nemo alius Seraphicæ historiæ exarandæ operam navaturus fuisset; in quo quidem rerum præscius fuisse videtur; quinquaginta enim prope annis præstantes nostri Chronologi silentiosi in perlustrandis, idest volvendis chartis Annalium Wad-

Ibid. in Menol. pag. 48. Arturus die 17. Maji.

Waddingi serio occupati nullum apertorum laborum, quos se exequisse testati sunt publico, typisque impresso monumento, fructum in lucem, ob humilitatem fortasse, protulerunt; & nisi optimus, de literis, moribus, atque Ordine benemeritus Bonaventura de Placentia Cismontanæ Familiæ Commissarius Generalis pervetusta in Universitate Cæsenæ Physices Experimentalis, Jurisque Pontificii Professor, & SS. D. N. PII VI. PONT. MAX. Pronepotum Præceptor, ex consilio etiam Cælestini ab Asculo Procuratoris Generalis Minorum Strictioris Observantiæ Theologi, summi Oratoris, in Poesi, & omni eruditionis genere exculti, huic malo remedium denique attulisset, desperabant viri boni, se vel minimam Annalium schedulam umquam visuros. Ad præfatum annum 1560. narrat quoque gesta, & mortem Alphonsi ab Herrera, & Antonii de Nuete, nec considerat, se in utroque mirifice ludere. De illo hæc habet ab Arturo deprompta: „ S. Evangelii Provinciæ multorum Conventuum Guardianus extitit, Commissariusque ejusdem, annis circiter „ duobus, Religioso Patre Mattino de Valentia tunc Custode existen- „ te, sancta plane senectute obiit „. At Gonzaga, a quo hæc verba Arturus desumit, Martinum a Valentia obiisse scribit circa annum 1536., nec proinde asserere potest, Alphonsum obiisse dum Martinus a Valentia Custos Fratribus præerat; sed tunc temporis Commissarii munus exercuisse, & multorum Conventuum fuisse Guardianum innuit, quocumque tandem anno vita excesserit, quod incidenter ab eo notari nemo non videt. Scripsit Alphonsus sermones Dominicales, & de Sanctis, ut superius diximus, quod advertimus, ne tribuantur forte alteri Alphonso ab Herrera, qui, teste Daza, decessit anno 1575. in Conventu Xarandiliæ Provinciæ Angelorum. Hueberus Alphonsi nostri mortem rejicit in annum anteriorem, Baretio contradicente, quodque magis refert, Torquemada. Antonii de Nuete funebrem texit orationem a Gonzaga mutuatam; sed quum Gonzaga affirmet, illum cum Francisco de Testera profectum in Indias occiduas anno 1542., quia Indorum idioma ignorabat, 24. annos in Cœnobio Mexicano latuisse, pronum erat inde colligere, eum hoc anno vita functum, nisi tamen id contigerit anno superiori, ut auctor est Andreas de Guadalupe in historia Provinciæ Angelorum. Vocabatur Vir Dei in sæculo Antonius Alvarez Carrillo filius Alphonsi ejusdem cognominis Equitis in Civitate Zamorensi, & oppidi Nuete Domini temporalis, ubi Antonius diem natalem habuit. Adolescens voluit ingredi Religionem S. Hieronymi in Conventu Dominæ Nostræ de Guadalupe; utque eum Pater a suscepto consilio retraheret, erat enim natu major, misit studiorum causa ad universitatem Salmaticensem, ubi literis utiliter excultus habitum S. Hieronymi sumpsit in Conventu de *Monta Marta*, & anno 1536. transivit ad Fratres Minores Provinciæ Angelorum receptus a Ministro Provinciali Antonio Delgado, vestemque Minoriticam accepit in Conventu S. Mariæ Angelorum non longe ab oppido Hornachuelos jurisdictionis Cordubensis. Gravissimam illic tentationem superavit a Dæmone sibi illatam, seu potius a Fratre quodam prædicti Conventus, qui eum deterrere conatus est, ne professionem emitteret, ostendens inhumanitatem Guardiani, moresque in ferocitatem, & barbariem propensos vivis eloquentiæ coloribus pingens. Moratus est in Provincia quinque, aut sex annos inter opera jugis orationis, & pœnitentiæ, donec salutis animarum cupidus in Mexicum transfretavit. Obiit die 30. Septemb. S. Hieronymo sacra in Conventu

Idem ibid. die 6. Aprilis.

Gonzaga part. 4. pag. 1246., & 1258.

Daza lib. 2. cap. 75 Gonzaga in Prov. Angel. Con. 5.

Hueberus die 6. Aprilis. Baretius lib. 4. cap. 36. Torquemada Menol. pag. 41.

Andreas de Guadalupe lib 8. cap. 2. pag. 546.

tu Mexicanu cum ingenti sanctitatis fama, populo ad funus accurrente, & ob devotionem particulas ejus tunicæ abscindente, quum interea Sanctus, & Beatus ab omnibus diceretur.

XXVIII. Hoc eodem anno in Provincia S. Georgii de Nicaragua decessit Alphonsus Betancos primus Apostolus in Provincia *Costa-rica* Americæ Septentrionalis in Nova Hispania ad Orientem magis vergente, quam Provincia Guatemalæ, inter maria Boreale, & Pacificum, seu Australe; in quibus Carthago ejus Metropolis portum obtinet in utriusque litoribus. Excelluit linguarum peritia. Fuerat alumnus Custodiæ Guatemalæ, ex qua excessit, ut molestias aliquas declinaret, quæ ei injuste obvenerant, sociatisque sibi duobus Fratribus ab Hispania illuc profectis cum Licentiato Cavallon, & paullo post Laurentio Bienvenida, qui eo se contulerat, ut Alphonsum Guatemalam reduceret (erat enim Laurentius Jucatanicæ Custodiæ Præses.), Joanne Pizzarro Provinciæ S. Michaelis vexato in Custodia Jucatanica eo quod Indos a Catholica fide apostatas comburi consensisset, & triginta aliis Fratribus ab Hispania advenientibus, amplissimos Evangelicæ messis fructus retulit. Mansuetus, humanus, & humilis, etsi inter efferatas, & superstitiosas gentes versaretur, omnium existimationem, & benevolentiam sibi conciliavit. Ejus ossa apud Cbômes Indorum oppidum Fideles tumularunt, unde postmodum Carthaginem translata, & in majori Sacello Cœnobii S. Francisci condita, ab Hispanis, & Indis in maxima veneratione habentur.

Gonzaga in Prov. S. Georgii de Nicar. pag 1335

Rapinæus cap. 5. part. 1. §. 12.

XXIX. In oppido *Nomen Dei* prope hodiernam Civitatem *Portobello* vitæ terminum imposuit Hyacinthus a S. Francisco socius quondam Ferdinandi Cortesii in bello strenuus, qui, Mexici Imperio occupato, virtutis præmium accepit quingentos captivos, & oppida Veitlalpæ, & Tlatlatacapecæ præter auri, argentique pondera. Quodam die cum armata vernaculorum manu Indos insequutus, qui ex servis suis unum, vel alterum abduxerant mactandum, mensæque, ut ab ipsis fieri solet, apponendum, in eorum & ipse manus incidisset, nisi subita fuga elapsus foret. In tuto positus, & sopori aliquantulum indulgeus, veluti in ecstasim raptus a severo quodam Judice, qui pro Tribunali sedebat, de suis criminibus objurgatus, & sæculo nuntium remittere jussus in Conventu Mexici Minoribus se adscripsit, ut Laicus, tametsi Fratres expostularent, ut inter Clericos se referri vellet, & præ humilitate Portarii officium ibidem exercuit, aliis quoque dotibus insignis, obedientia, paupertate, & spectabili charitate. In Provincia Mechoacani fundavit Cœnobium Vallis Guadianæ de Xalisco. Anno 1560. etiamsi valde senex milites quosdam sequutus penetravit cum aliquibus Fratribus ad barbaros Cicimecbas descendentes a populis septentrionalibus, qui circa medietatem Sæculi XII. invaserunt regionem Anahuac, duce Xolotb eorum Rege, & partim a Toltechis, & Nahuntlachis ad cultiorem vitam traducti appellati postea sunt Acolhui; partim vero sylvestrem vivendi consuetudinem retinuerunt in regione Otomitarum, pro diversitate linguæ, qua utuntur, dicti vel Cicimechæ Mexicani, vel Cicimechæ Otomitæ. Indorum omnium ferocissimi venationes, & rapinas exercent humanis carnibus æque ac ferinis vesci assueti. Sex annos Hyacinthus apud eos commoratus verbi dono plurimum valuit, illosque humaniores redditos ad Christi fidem magno numero perduxit. Corpus ejus elapso anno exhumatum, ut ad aliud tumulum transferretur, illæsum, & odore suavissimo

Gonzaga in Custodia Zacathecas pag. 1276.

Vetancur part. 4. tom. 1. num. 25.

Clavigero tom. 1. lib. 2. pag. 132. & seq.

ſimo redolens repertum eſt, ipsumque ut Beati exuvias Fideles colunt. In Conventu S. Joſeph Tulæ quievit ſimiliter hoc anno Chriſtophorus de Zamora, ſeu Romero. Ejus acta more ſuo ſuperior Annaliſta ſibi vindicat, quamvis a Baretio, & Arturo, cujus verba exſcribit, (licet Baretii nomen ponat in margine) ediſcere potuiſſet, nihil ad eum provinciam hanc pertinere. Annales Min an. 1560. num. 69.

XXX. Sed ab Hemiſphærio inferiori ad ſuperius tandem aliquando revertamur, non ut læta quidem contemplemur, ſed triſtes prorſus, luctuosasque Tragœdias. Hugonottis poſt congreſſum Molinienſem aperte rebellantibus, in Apamiarum Civitate diſſidia nata ſunt ipsos inter, & Catholicos, quum Robertus Pellevè Epiſcopus Societates Heterodoxorum prohiberet, & Rex Domville Præſidi Occitaniæ injungeret, ut Apamiis ſolum exercitium Catholicæ Religionis vigeret. Hinc hoſtes, domo cujusdam hominis *La Bruſſe* direpta, & igne conſumpta, ipſoque morti tradito, diripiunt etiam Cœnobium S. Franciſci, Auguſtinianorum, Prædicatorum, Carmelitarum, quorum poſteriorum aliquot gladio ad necem percutiunt, & Noſocomium Civitatis. Sedandis turbis Jouſiæ Vicecomes, & ſupremus in ea Provincia rerum Præfectus deſtinavit Joannem Nogaret de la Valette, & paullo poſt adveniente ipſo cum militibus, Civitas obſidione cincta eſt, licet brevi res compoſitæ fuerint. Aquitaniam, aliasque Provincias præſidia Regia munivere, quibus Summus Pontifex, & Cosmus I. Dux Etruriæ copias ſuas poſtmodum addidere. Quamvis vero omnia in hoſtes conſpirarent, ipſi tamen animo non frangebantur ad nova ſemper aggredienda expediti. In 'Civitate Epaunienſi Comitatus Fuxienſis occaſione ſolemnis ſupplicationis in die feſto Corporis Chriſti, inermium, & imparatorum hominum ingenti edita ſtrage, in viros ſacratos irruunt, eosque trucidant, & pari furore domos, & Monaſteria flammis comburunt. Navarræ Regina, virisque Principibus incitantibus. Pronum eſt credere, exitio tunc datos Conventum Montis Albani, Cadurcenſem igni demum anno 1581. traditum a Rege Navarræ, Conventum S. Fidis, & Montiniaci in Cuſtodia Petrogoricenſi, aliasque ædes in Septumania, & Delphinatu; iu his enim locis belli flammæ vehementius exarſerunt. Novimus, eo res progreſſas, ut niſi Renatus Biragus Lugduni Præſes, & poſtea Cardinalis ſeditioni prompte occurriſſet, Lugdunum Hugonotti occupaſſent, & rurſus Conventus ſepulchro S. Bonaventuræ inſignis conciḋiſſet ſub impiorum telis, qui numero augebantur; plures enim in Catholica fide male audientes a Principibus finibus ſuis ejecti Lugdunum veluti in arcem, & aſylum ſe recipiebant.

Fleury lib. 169. num. 98.

Thuan. tom. 2. lib. 14. §. 22.

XXXI. Conjecturis ſepoſitis, Hugonottorum rabiem non effugit Cœnobium Montis Regalis magnifico opere conſtructum a Jacobo Duce Jemoſiæ, & reſtauratum a Ludovico Cardinali de Amboiſia Epiſcopo Albienſi; incendio enim penitus conflagravit, ne ejus quidem veſtigiis ſuperſtitibus. Fratres partim pulſi ſunt, partim verberati, partim vinculis conſtricti, quos inter Jacobus Laggerius Laicus, & Franciſcus Lardegarius plumbeis globulis percuſſi; ſed Jacobus etiam gladio transfoſſus, ducti ambo extra Civitatem, quaſi libertate donandi. Spoliarunt pariter nefarii Conventum S. Joannis Baptiſtæ Bernay in Ducatu Normanniæ, & Diœceſi Lexovienſi, ad quem, quum Andreas Guez, ſive de Guels, Fratrum metu diffugientium primo ſocius, mox vero fugæ pertæſus, & exilium glorioſæ morti poſtponens, vix peragratis aliquibus milliaribus, rever-

Annales Min. an. 1483. num 52. Gonzaga in Prov. Aquit. Antiq. Con. 29.

Annales Min. an. 1273. num. 24.

reverteretur, telo percussus est in suburbio, ejusque Corpus satellites in proximum fluvium projecerunt; sed extractum pii Catholici honorifico tumulo condiderunt hoc eodem anno in oppido B. Albini duobus milliaribus ab oppido Bernay.

Gonzaga in Prov. Franciæ Con. 24.

XXXII. Eamdem sortem experti sunt Antonius Gaiins a Vico S. Zachariæ Diœcesis Massiliensis, & Joannes Vachetus de Castro Vulpino prope Avenionem, juvenes Sacerdotes optimæ indolis, & expectationis, profecti Lutetiam Parisiorum studiorum causa a Provincia S. Ludovici, & ab Hæreticis comprehensi juxta Palsum in confiniis Comitatus Venusini supra Axaricam, In teterrimum carcerem detrusos blanditiis, & promissis liberalioribus ad fidem Catholicam abnegandam per quindecim dies Heterodoxi sollicitarunt; quumque se nihil proficere animadverterent, minis impetere, probrisque, & conviciis proscindere non destiterunt; verberibus præterea, & cruciatibus in innocentes sævire. Mortis sententia in eos lata, revinctis post tergum manibus ad arboris truncum ambos alligant, & sponsione facta quis expositorum Martyrum corpora veluti signum eminus accuratius feriret, ballistarum ignearum globis percutiunt; illis interea se mutuo ad constantiam hortantibus, mortemque pro justitia subeundam, quam oppetiverunt. In Burgundia, ut narrat Huebe rus, Clarissa quædam ignoti nominis Provinciæ S. Bonaventuræ solo Hæreticorum adspectu, & armis exanimata a cunctis corporis artubus sanguinem emisit, vitamque profudit novo Martyrii genere consumpta. Rem hanc referunt etiam Bosius, Daza ad annum 1567., & Gonzaga cum aliis.

Baretius lib. 4. cap. 38. Arturus ad diem 8. Januarii. Huebers ad diem 12. Junii. Bosius lib. 12. cap. 12. Daza lib. 1. cap. 58. Gonzaga part. 1. pag. 101.

XXXIII. Dum innocentium Religiosorum sanguis in Gallia effunditur, Jacobus Hugo, sive Hugonis Delphinas Minorita, Henrici II., Caroli IX. Galliarum Regis Ecclesiastes, & Confessarius, ab eodem Carolo ad Concilum Tridentinum missus pro Joanne Ursino Episcopo Tricorensi Procurator, cujus elogium ad annum 1574, quo ab humanis excessit, a Picqueto exaratum referemus, honorificam apud Philippum II. Hispaniarum Regem legationem suscepit. Causam ejus aperit Davila: „ Nullus, inquit, erat finis in Gallia populorum querelis, & suspicionibus, ac periculi, quæ a Calvinianæ factionis principibus viris inferebantur, cruentæque, ac funestæ undequaque discordiæ effervescebant. Quumque eodem hoc tempore Rex Catholicus Albano Duci Belgii præfecturam tradidisset, ut eorum audaciam retunderet, qui Religionis specie, sed revera, quia invisum eis erat Hispanicum imperium, & a Catholica Ecclesia, & a Rege impie defecerant, ea, quæ jam Aquis Augustis constituta fuerant, confirmata sunt, ac decretum est, ut invicem auxilium sibi ferentes, uterque Rex curaret seditionum Auctores, & Principes, e medio tollere, qui publicarum perturbationum incendia alebant. Albanus Dux validis militum copiis instructus in Belgii Provincias contendebat magna ex parte Galliæ Regno finitimas. Hac occasione arrepta, Rex, & Regina suspicionem novarum rerum prætexentes non levem Helveticorum militum numerum conscribi jussere, mandatumque est unicuique Provinciæ, ut in iis militiæ adscripti homines recenserentur, & instruerentur, ac in Lugdunensi regione novæ peditum cohortes scriberentur, evulgantes, ad Transalpinam Galliam fore mittendos, ac undequaque pecuniam congerentes a nonnullis Italis negotiatoribus octingenta aureorum nummorum millia fœnori accepere, „ hoc

Picquetus apud Wad anno 1486. num 28. Henricus Catharinus Davila vol. 1. lib. 4. de Bello Civili Gallico pag 173.

„ hoc rerum apparatu firmo animo meditantes, retundere, & reprimere eorum pertinaciam, qui, post tot irritos ad inducendam quietem conatus, a discordiis toto Regno concitandis, animum avertere reouebant. Sed ea ipsa, quæ Regi hanc deliberationem suaseraot, Hugoöottorum etiam Principes ad mature sibi cavendum adigebant; ex multis enim argumentis aversum a se Regis animum noverant, conciliatam Pontifici Reginam, quæ prius simulate ipsos aliquando favore prosequuta fuerat, Aulæ Regiæ acceptos prospicientes, prævalidosque ideo Lotharingicæ familiæ Principes, ac animadverteotes, cunctas Aulæ machinationes ad eorum fortunam deprimeodam dispositas esse. Quare si antea suapte iogenio inquieti bellum renovare concupierant; modo ad id summa necessitate impelli putabaot; & licet Albani Ducis cum exercitu iter satis specie justam militari Gallico apparatui causam dedisse videretur; noverant tamen contra id, quod pervulgatum fuerat, Regem, & Reginam matrem, magno licet renuente Cancellario, decrevisse, non modo commeatu, aliisque commodis Hispanicas copias juvare, dum in Belgium abeuntes per Galliam iter haberent; verum etiam cibaria ad Bressam in Sebusianis, & Sabaudiæ regionibus inferri, quæ in summa anoonæ caritate non satis erant ad alimenta præbenda tot copiis illac transituris. Significatum præterea illis fuit, Brisacum Comitem Gallici peditatus trans Alpes Tribunum quinque cohortes conscribere, quarum una quæque ducentibus militibus constabat; etsi ille evulgaret, in Salutiarum regionem duceodas, partem tamen Lugduni permansuram, ac cæteras, variis simulatis ex causis, in Lugdunensi tractu stationem habituras, utpote locis, quæ ab Hugonottis stare suspicio erat. De qua re, ut certiores fierent, suaserant, Andelotum uti Gallici peditatus supremum Pæfectum a Regina exposceret, hoc conscribendi milites munus sibi demandari, rejectamque postulationem observaverant. Animadvertebant præterea, nullam occasionem prætermitti ad coocessam sibi de Religione libertatem imminueodam, injuriasque a Catholicis Hugonottis illatas non in sinistram partem sumi, æque ac offeosiones vel minimas, quæ ab his illis inferebantur. Alia quoque hujusmodi notaverant, quibus diffidendi rebus suis majus quotidie argumentum desumebant.

XXXIV. „ Nullam Rex artem omittebat ad Hugoöottos metu liberandos. Regina Mater, quæ Hugonottos perdere statuerat, ut majori simulatione premeret suscepti consilii arcanum, ac removeret suspicionem, si quam impos Regis animus, aut prolatum aliquod inconsideratius ab eo verbum illis injecisset, in sui commodum vertens, sparsos rumores augens, ipsum nempe Regem Philippum decrevisse in Belgium ire, maximam hac de re sollicitudinem præseferebat, quasi putaret, hanc itineris deliberationem ad alium majoris momenti fioem referri debere, quam ad reprimendos, perdendosque Geusios, quorum exitio satis eraot Albani Ducis vires. Quamobrem adeo aoxio se esse animo simulabat, ut major hominum pars putaret, hæc revera bellicæ, ac pecuniariæ rei apparatui causam dare. Quod ut magis confirmaret, pluribus accitis in Aulam summis viris, convocatisque quasi ad coocilium, cui non pauci ex Hugonottis primarii intererant, non modo agitari cœptum est, qua ratione Regni limites non modo tueri, verum etiam Hispanis bellum inferre possent, si Catho-

„ tholicum Regem infenso esse animo innotesceret. Ex horum fere sententia decretum fuit, in Hispaniam legandum ab arcanis literis juniorem Albaspineum, qui in mandatis habere ferebatur, Regem ab itinere suscipiendo dissuadere, ac ejusdem itineris reconditum finem odorari, ac indagare; revera autem mittebatur, ut arcanas jampridem habitas tractationes perficeret, eisque finem imponeret: Ut injecta opinio magis confirmaretur, misit Regina citatis equis Hugonem e Sacra Divi Francisci familia virum, qui, significatis Catholico Regii consiliis, quibus hæc agebantur, effecit, ut ad augendam Gallorum suspicionem Rex minori benevolentiæ significatione Albaspineum exciperet, tarde eum solemniter auditurus admittens, indeque quasi ipsum parvi faceret, ubi opportunitas esset, minorem erga Regem, & Reginam benevolentiam, & amorem ostentabat, qui contra adversus Hispanos querelas effundere non cessabant, evulgantes, se ad inferendum illis bellum satis esse animatos: quod adeo scite simulatum est, ut non modo vulgares homines, quos non multum hæc intererant; verum etiam ipse Pontifex vera esse hæc adeo in animum sibi induxerit, ut pluries per Nuncium fidem suam interposuerit suadens Reginæ Catholicum Regem adversus Galliæ Regem ejus filium non infenso esse animo, & nihil prorsus hostile moliturum; ideoque tot copiis opus non esse, quæ in finitimis utriusque Regni locis aliquem, præter expectationem, excitare tumultum forsan potuissent. Hisce Pontificii Nuncii officiis artificiose, & ambigue respondit Regina, belli suspicionem non elevans; nec satis Catholico Regi fidere se ostendens questa est, ipsum male respondere spei de ejus benevolentia, animique candore conceptæ, & studio, ac curæ a se habitis, ne Gallica arma subsidio essent illis, qui ab eo defecerant, uno, eodemque tempore asserens, Regem ejus filium ea esse mente, bellum ipsi non inferre, nisi prius provocatus esset, & lacessitus. Qua obscuri sermonis ambiguitate aucta potius est suspicio, quam extenuata, rem ita esse „.

XXXV. Lutheranismo in Austria invalescente, desertum jacuit circa hæc tempora Cœnobium Linconse B. M. Virginis Annuntiatæ Minorum Conventualium, fundatum anno 1236. ab Eberhardo a Walsee Dynasta, et anno 1561. a Statibus Austriæ Superioris in domum Provincialem, & Scholam pro juventute conversum. Ecclesia cessit Jesuitis, quam paullo post Fratres redemerunt, anno 1717. ad novam formam traductam. Excesserunt pariter Observantes a Cœnobio S. Radegundis Kazlstorffii fundato anno 1462. a Joanne Sigismundo a Weispriach Annæ Reginæ Hungariæ Supremo Aulæ Præfecto prope Vici ejusdem nominis mænia ad fluvium Leitha in Austria Inferiori Diœcesis olim Jaurinensis, modo Salisburgensis. Dirutum a Turcis, flammisque combustum anno 1531. circa festum S. Michaelis Fratres restaurarunt nondum elapso biennio. Ast Lutherana hæresi familiam de Weispriach inficiente, domo iterum alimentorum inopia profugere coacti sunt circa annum 1560. claustrumque vacuum in domicilium, & Musæum Lutheranorum abiit, & in illo sex magistelli juventuti nova dogmata, & in Romano-Catholicos odia cum literis instillantes fuerunt collocati; donec Valentinus Fricius Commissarius Generalis Germaniæ illud recuperavit; favente Rodulpho II. Imperatore, qui Christophorum Comitem de Bucheimb, & Georgium Bernardum de Usenbock Commissarios delegit, ut singulis dili-

Greiderer lib. 3. cap 7. num. 93.

Herz. pag. 413.

diligente perpensis, Joannem Christophorum de Teuffel, ejusque hæredes absolutum jus in locum S. Radegundis habere prætendentes; & Cæsaris decretorum executionem in longiora tempora protrahentes, amoverent, Fratresque introducerent, anno 1593. die 12. Maji. Idem pag. 419. Greiderer ibid. cap. 2. num. 114.

XXXVI. Neque minus Heterodoxis obvenit Cœnobium S. Joannis Baptistæ Judenburgi Styriæ Superioris in Diœcesi Salisburgensi. Fuit oppidum celebre quondam emporium, & domus Austriacæ Ducum sedes, jam a Germanis *Judenvvirg* dictum, nempe *Suffocatio Judæorum* ex strage Judæis illic inflicta; quum enim nocte Nativitatis Dominicæ Christianos omnes in Ecclesia confodere illi decrevissent, puella Hebræa rem proco suo Christiano revelavit, eademque ipsa nocte proditores Christianorum armis ad unum interierunt. Lutheri sectatores Ecclesiam, & Conventum fundatum, ut fert traditio, vivente S. Patre Francisco, rebus exuerunt, ejectisque Fratribus, domum occuparunt, ad quam saltem sub Carolo Archiduce Austriæ, & Styriæ anno 1585. rediere. Ibid. num. 109.

XXXVII. Idem contigit Cœnobio S. Bernardini Loysii a flumine Loys, quo alluitur, ita nuncupati; nam quum Tartari, Casono duce, anno 1532. illud in cineres redegissent, quumque, Austria ab hostibus redempta, Fratres domicilium repetere satagerent, supervenientibus Lutheranis, Ibid. num. 106. & Anabaptistis, pro orphanotrophio inservivit quinquaginta circiter oppidanis in paupertatem redactis usque ad tempora Valentini Friccii. Ac tandem Cœnobio SS. Trinitatis Hippolythi, seu ad Fanum S. Hippolythi in Austria Inferiori Diœcesis Passaviensis juxta fluvium Traysmam in Danubium undas volventem. Ibid. num. 92. Loco a Fratribus demum recepto, pro fabrica ruinæ proxima exstruenda Mæcenates egerunt D. Cornelius Ordinis Cisterciensis Abbas Campiliensis, & Joannes Canonicus Regularis S. Augustini Præpositus Hippolytanus, ut indicat Imago in Refectorio apposita cum Dystico:

> Conventus felix! ornant quem lilia Campi,
> Fœcundatque piis dotibus Hippolythus.

XXXVIII. Desertiones harum ædium non his præcise temporibus contigerunt. Atque utinam ii, qui posteriora tam avide scribenda arripuerunt, vel in auteactis immorati diligentius fuissent, vel, quandoquidem Chronologiæ ordini insistere detrectabant, felicem aliorum silentium tenuissent. Ibid. num. 221. Hoc vero anno deperditum est Cœnobium B. M. Virginis de Gratiis Lancovicii Diœcesis Salisburgensis ad Alpium Stubensium radices inter virentia prata, & nemora, ex quo Fratres abierunt penitus vacui, ablatis rebus omnibus a Sectariis, vinique doliis collocatis in Ecclesia. Contigit autem, ut semel curiositate ducta eam inviseret hæresi infecta Amalia de Raggniz cum suis Ancillis, quæ Virginis statuam cœpit scommatibus afficere, Papistarum Idolum vocans, & conspuere; præterea acu discriminali pungere, cujus signa modo etiam apparent. In sceleris pœnam domum reversa ingentibus doloribus, morboque insanabili, ac ulcere extra nares, & oculos, quibus in partibus Iconem pupugerat, cruciata, & quasi desperabunda paucis post diebus moritur. Cœnobium receptum est a Fratribus sub Rodulpho II. Imperatore, Jesuitis, qui unum prope annum illic morati erant, alio translatis.

XXXIX. Inita a Ferdinando Albæ Duce Alvarez de Toleto Belgii præfectura, omnibusque dispositis; ut illuc cum exercitu se conferret, perduelles patrocinio fidentes Guilielmi Aurasiæ Principis, & Optimatum, Du-

cis Egmontani, Hornani, Hoochstratani, Montignæi, & Bergensis non jam se illis vocibus continebant: *Vivant Geusii*, sed armati excurrebant viris Religiosis præcipue infesti, quos si oppressissent, facilius sperabant, Catholicæ Reipublicæ exitium illaturos. Antuerpiæ violato Templo B. Mariæ Virginis, nullaque re integra, aut non deturpata relicta, exclamantes: *Vivant Geusii*, impetum faciunt in Cœnobia Fratrum Prædicatorum, Franciscanorum, S. Claræ, S. Michaelis Albarum, & Atrarum Monialium, Tertiæ Regulæ Bogardorum. Apud Trajectum Superius ad Mosam in Brabantia cum quatuor Parœciarum Ecclesiis diruunt Cœnobia Prædicatorum, & Minoritarum; idemque agunt apud Trajectum Inferius, ubique sævientes in utriusque familiæ alumnos; (ita Bzovius) tametsi essent in iis viri bene Religiosi. Sed tales ferre non poterant Evangelici Apostatæ, & Seductores, quod scirent, eorum concionibus, & aliis sanctis studiis, & exercitiis suos nefarios conatus, & prava dogmata plurimum impediri.

Bzovius ad hunc annum.

XL. In Civitate Delphi apud Batavos, sic dicta a fossa, quam Corbulonis existimant, Cœnobium fundatum anno 1448., & habitatum a Minoribus Observantibus, qui primam Missam in Ecclesia celebrarunt die 4. Decemb. anno 1549., insanæ quædam mulieres, vel viri sub mulierum veste exitio dederunt, cunctis, quæ obvia habebant, præ furore dissipatis, Fratribus in fugam versis, paucis exceptis, qui in abditis locis salutis, vitæque præsidium quæsierunt. Amstelodami Minoritæ expulsi sunt una cum Carthusianis, & nisi cives obstitissent, idem passæ fuissent & Virgines Deo dicatæ. Mechliniæ, quamvis Civitas Catholicorum studiosissima foret, & Catholicis plena, nebulones aliquot, excitato tumultu, a Cœnobiis Franciscanorum, & Carmelitarum initia sumpserunt confringendarum Imaginum, & Sacrarum ædium diripiendarum incredibili furore acti, & insania intra, & extra Civitatem; eoque tempore quidam Religiosus nomine Pius Guardianus Conventus de Atha cecidit, Huebero teste, in publica via ab Hæreticis interemptus, dum Gandavum iret, cum Ministro Provinciæ loquuturus de rebus, quæ ad Fratrum regimen pertinebant.

Batavia Sacra lib. 1. pag. 210.

XLI. Tristissimum memoratu est, quot enormia mala facinorosi homines patrarint, Calviniani scilicet, Lutherani, & Anabaptistæ invicem permixti, nec minus armis, quam turbulentis concionibus terrorem, & desolationem inferentes. In Chronographicis Arnaldi Alostani nobilis Familiæ Mermannæ in Cœnobio Minorum Lovaniensi S. Theologiæ Lectoris, Ecclesiastici vehementissimi in Iconoclastas, hæc verba reperio: *Sancta tua contaminata, & conculcata sunt*. Bacchati hostes potissimum Antuerpiæ, quam vir quidam gravis appellavit idcirco novam Babylonem sine Rege, sine lege, & sine sacrificio, primum minaces adeo literas adversus Minoritas in vulgus sparserunt, ut Comes Hoochstratanus militum Præfectus excubias opportunis in locis disposuerit, quæ illos tuerentur. Deinde agmine facto cucurrerunt ad Ecclesiam Cœnobii: „ Quumque ibi, ait Tilmanus Bredenbacchius, Altaria, Imagines, & Statuas essent demoliti, progressi sunt ad Imaginem B. „ M. Virginis amictam Sole, & Lunam sub pedibus habentem, & laqueari Ecclesiæ dependentem. Hanc vero nulla vi, nec arte, quantumcumque fatigarentur, laxare, nedum deturbare potuerunt, invicta illa, & immota, invitis omnibus istis, perdurante, & de furore „ hostium suorum triumphante. Ipsi nos eamdem Imaginem eodem „ in

Tilmanus Breden. coll. sacr. lib. 8. cap. 25.

„ in loco etiam pendentem paullo post conspeximus. Non haberent ho„ mines isti in Christi, & Sanctorum ejus venerandas Imagines po„ testatem vel minimam, nisi data illis esset desuper. Qui legem sta„ tuit aquis, ne transirent fines suos, idem & hujusmodi hominum „ rabiem vel minimo nutu coercere potest, & saepenumero vel mira„ culose cohaercet, vel exertam in se, suosque Sanctos rabiem, quum „ acceperit tempus, saevissime vindicat „.

XLII. Caeteras inter conditiones, quas concordiae causa pepigerunt Catholici, & Sectarii, duae istae a Bzovio numerantur; prima, ut novae Religionis ministri sua sacra exercerent in Templo Franciscanorum Amstelodami; aliis Monasteriis, locisque abstinerent; altera, ut suorum cadavera in solo Franciscanorum Caemeterio sepelirent. Quidquid sit de mortuorum sepultura, incredibile videtur, ut eadem Ecclesia Religiosis hominibus, & Haereticis inserviret; certum namque est, eam nonnisi anno 1578. in Geusiorum potestatem venisse. His omissis, dirutum hoc anno discimus Coenobium Adenardense ad ripam Schadis fluvii, cunctamque domus, & Ecclesiae suppellectilem direptam, profanatis vasis sacris, Sanctorum Reliquiis, Imaginibus, & Archivio combusto, eamdemque cladem duobus annis subsequentibus renovatam; Coenobium Boscoducense, & Valencennense. Ab aede hac insigni sub titulis SS. Trinitatis, S. Crucis, & S. Francisci anno 1233. dedicata ab Episcopo Cameracensi, hostes non solum diplomata Pontificum, Privilegiorum codices, literas, resque omnes igni tradiderunt; sed Reliquias auro, argentoque ornatas, pretiosioraque alia in illam olim illata a Comitissa Flandriae, & Hannoniae Ferraudi a Portugallia uxore, abstulerunt; & ne mortuorum quidem cineribus, & ossibus pepercerunt, thesauri inveniendi spe effodientes monumenta, & sepulchra Comitum Flandriae & Hanoniae, Comitum Palatinorum Hollandiae, & Frisiae, Comitumque Namurci, & Blesensium, quorum corpora jacebant in Templi Choro marmoreis in tumulis. Scribit Gonzaga, Civitatem Valencennarum multas quidem vastationes ab Haereticis pertulisse; at nullum Fratrum, tametsi constantissime eorum impietati restiterint, martyrio sanguinis affectum, licet exulare fuerint coacti, & persequutiones, & damna, citra tamen mortem, siut variis vicibus perpessi. Haec vero cum monumentis producendis nullatenus concordant.

Bzovius ibid.
Annales Min. an. 1578.
Gonzaga in Prov. S. Andreae con. 11.
Idem in Prov. Germ. Inf. con. 5.
Idem in Prov. S. Andreae con. 2.
Idem ibid.

XLIII. Chii Insula in mari Aegeo Solymanus in sui potestatem redegit, captiva Constantinopolim abducta Justinianorum gente, quam mox Summus Pontifex, interposita auctoritate Caroli IX. Galliarum Regis, in libertatem vindicavit. Veritus itaque Joannes Valletta, ne sibi bellum rursus inferretur, memorque praeteritarum calamitatum Melita excedere, Sacrumque Ordinem in Siciliam transferre cogitabat. Trepidantem Pontifex confirmavit tum literis, & pecuniis, tum Jubilaei indictione; quo factum est, ut ex Italia, Gallia, Hispania non exiguis argenti summis congestis, hoc anno in monte Sceberras fundamenta posita fuerint novae Civitatis in Insula *Valletta* nomine, quae tractu temporis arx, & propugnaculum contra Barbaros tota Europa praestantius evasit. Intra Civitatis maenia Minoriticum Coenobium sub invocatione S. Mariae de Jesu diversum ab altero ejusdem tituli in veteri Civitate Melitae, construi curavit Joannes Valletta, susceptamque fabricam, quamvis opes non multae adessent, aliorumque aedificiorum necessitas urgeret, quamcitius ad complementum adduxit. Ita Gonzaga. Ast Rochus Pirrus

Gonzaga in Prov. Siciliae Con. 14.

Sicilia Sacra tom. 2. pag. 916.

Pirrus Cœnobium excitatum ait ad maris portum anno 1575., Pro-Regente Joanne Levesque Magistro, & suis divitiis adjuvante Episcopo Gargallo, ut stemmata ejus in tecto Ecclesiæ docent. Fieri potest, ut hoc anno ædificium positum sit, altero absolutum.

Sicinara cap. 86.

Bernardinus de Arischia monum. Prov. S Bernardini pag. 59.

XLIV. In communi Italiæ metu, Turcæ appulerunt ad litora Maris Adriatici in Apuliæ finibus prope Civitatem Ortonæ, ut scribit Pater Sicinara Ordinis Minorum in tractatu de terræmotibus, multoque expressius Cajetanus de Castorano, quem ego ipse Ministri munere in Provincia S. Bernardini perfunctum adolescens cognovi senio confectum virum integrum, & religiosissimum, cujus etiam familiaritate, & beneficiis sum usus: „ Barbari, inquit, post direpta Oppida Histonii, Ortonæ, S. Viti, & Francavillæ, progressi sunt ad Conventum nostrum „ S. Mariæ de Jesu Francavillæ; quumque pervenissent ad locum Crucis, ulterius pedem ferre non potuerunt, nec transire umbram, quam „ Crux, splendente Luna, emittebat. Rei novitate perculsi, & causam remoræ in Crucem rejicientes, ferro illam exscindere tentarunt; verum, etsi lignea, validissimis ictibus restitit, ut dura silex, „ & impenetrabilis; solumque retinuit levia, & minuta eorum vestigia. Terga vertentes, & in Oppida Ripæ, ac Villæ Magnæ irruentes innumerabilem Christianorum exercitu armis nitentium, & in eos „ insurgentium, B. M. Virginis miraculo, cominus prospexerunt, qua „ visione conterriti ad oras maris Adriatici convolarunt, conscensisque „ navibus, excesserunt. Ex eo autem tempore ad præsens Cives Francavillæ Crucem hanc adeo venerati sunt, ut nemo umbram illius „ pedibus tangat, decretumque fuerit, ut Archipresbyter Oppidi ea „ uteretur in benedictionibus Rogationum „.

Boverius ad an. 1566.

XLV. In his anecdotis quædam sane congeruntur, quæ fieri quidem potuerunt; sed facti unicus testis Joannes Alcoi Sammanco non coævus producitur. Meminit irruptionis Turcarum in ea loca Boverius: „ Eorum classis in litoribus Apuliæ plures Civitates diripuit. Flammis immissis in oppidum Serræ Capriolæ, combustoque Cœnobio Capuccinorum, dum Barbarorum alii Ecclesiam vastarent, & SS. Imagines „ diffringerent, scelestus quidam ense nudo Simulacrum SS. Virginis in „ frustra concidere aggressus, viribus repente destitutus vita excessit; „ quo cæteri admonitu aufugerunt. Restaurata æde sacra, Simulacrum „ rursus in ea collocatum tot, tantisque refulsit miraculis, ut innumera circum vota, & tabellæ appenderentur „.

Muratori Annal. Italiæ tom 7. part. 2. pag. 225.

XLVI. Hæc tamen mala, aut his similia, quæ hoc anno revera evenisse manifestum est ex Annalibus Italiæ Ludovici Muratorii, regularium bellorum albo non sunt adscribenda; verum consuetis prædonum Scedræ, & Ulcinii excursionibus; in solam enim Pannoniam Barbarorum tempestas se exoneravit, Solymano exercitum ducente, simulata causa Sigismundo Transylvano opem ferendi contra Cæsarem, quum meditaretur infamiæ occurrere, quam Turcica arma subierunt apud Melitam, spe elatus, ad Histrum cumulatis victoriis novam gloriam, novosque triumphos sibi esse comparaturum; ut prope Taurunum ostendit, magnificum, & terribile excitans spectaculum, ac veluti pompam militum, equorum, vexillorum, quadrigarum, omnisque bellici apparatus; & quamvis ad senium vergeret, Imperator tamen salutari voluit, ut scilicet cum majori magnificentia ad tumulum duceretur; siquidem paullo antequam Segestum, vel Szigethum Turcæ contra Nicolaum Zrinium expugnarent, ætatis

suæ

suæ anno septuagesimo occubuit, imperium filio relinquens Selimo II.

XLVII. Hungaria, & Illyrico partim a Turca occupatis, partim a seditiosis Sigismundi satellitibus, necesse fuit, ut Minoritæ passim aut fuga sibi providerent, aut in privatis Catholicorum ædibus delitescerent, in vestitu etiam sæculari incedere coacti. In Capitulo Provinciæ S. Salvatoris habito Gyongyosini sub initium antecedentis anni, in quo Provinciam administrandam suscepit Emericus de Toris, nemo adfuit ex Custodia Baynæ metu tumultus Zapolyianorum, & impendentium calamitatum. Capitulum Posoniense Provinciæ S. Mariæ Hungariæ, in quo Minister LXXXIX. renuntiatus est Franciscus de Chongrad elapso anno, nonnisi octo post annis iterum celebrari potuit. Ex Istwanffio novimus, desertum Cœnobium Szegusdiense in Diœcesi Vespremiensi, & Ducatu Simighiensi; „ Turcarum mentes, ait, animique suopte instinctu in duos „ viros (Georgium Thurium, & Franciscum Slunium Comitem Frangepani, illum Pannoniæ, hunc Illyrici reliquiarum *enses*, & *clypei* „ merito appellati) intenti erant, nihilque, nisi de eorum nece, aut „ captivitate cogitabant; quod nulli, qui cum ipsis arma contulissent, „ cum his aut promptitudine, aut inquieti animi robore comparandi „ viderentur. Tum vero a Selimo admonebantur, omnem moverent „ lapidem, ut sive dolo, & fraude, usitatis Turcarum artibus, sive „ vera vi capti in potestatem inciderent, aut si id minus perfici posset, „ de medio tollerentur. Quare, quo commodius excursionibus continuandis, & insidiis locandis excubarent, Templum insigne Monachorum „ Franciscani instituti in oppido Szegusdio olim a Marcellis Pannoniæ „ Magnatibus Regio plane sumptu ædificatum, sed clade Szigethana „ desertum restaurarunt „. Cœnobii hujus, quod Eugenius Kosa fundatum scribit anno 1290. sub Ladislao IV. Cumano Rege, Ecclesia B.M. Virgini dicata, consecrata est sub Andrea III. Rege Hungariæ, ut tradunt Scriptores omnes, & Appendix Synodi Pazmanianæ. Exstitit anno 1400. & in Archivo Provinciæ supersunt literæ ipsum concernentes Georgii de Bathor Agazonum Regalium Magistri anno 1507., quibus Jobbagyones (nemque Conventuales adhuc Provinciæ Patres) in oppidis Szegusdii, Farkass, Falva, & Marczaly eximit a taxis extraordinariis, & solutionibus pecuniarum a Castellano Robalchensi, & Szegusdiensi exigendis. Memorat domum hanc libellus anno 1504. Venetiis Gothico prælo excusus cum titulo: *Incipit speculum Vitæ B. Francisci* fere ad calcem operis, ubi agit *de insolito risu, & joco Fratrum Szegusdini in Hungaria*, & miraculum narrat indicti divinitus silentii, Fratrumque verberatorum, nescio an potius verum dicendi, quam ridendi, & jocandi cupiditate. Segesto expugnata, Fratres Provinciæ Croatiæ S. Ladislai Regis a Comite Antonia Szecsenyi obtinuerunt veteris Monasterii rudera sub titulo Custodiæ Quinque Ecclesiensis, quæ ipsis una cum Zagrabiensi attributa fuerat, dum anno 1655. a Provincia S. Mariæ Hungariæ separarentur. Jamque lente assurgit ædificii moles, & ut Residentia incolitur.

XLVIII. Delato in Hispaniam nuntio obitus Pii IV., Cardinalis Hugo Boncompagnus in Italiam cito festinavit. Pontificis tamen electioni non interfuit; nam statim ac Genuam appulit, Pium V. Pontificem audivit. Felix Perettus commodius iter aggressus Italiam & ipse petebat; quum defuncto Mediolani Antonio de Sapientibus, eligitur a Pio V. Vica-

Ex MSS. Nicolai de Plumbo Ord. Min. Episcopi Bosnensis.

Ex MSS. Andreæ de Duboczach Ex-Provincialis Bosnen.

Istwanf. lib. 24. pag. 315.

Eugenius Kosa part. 3. pag. 498.

Ciacconius tom. 3. pag. 959.

Casimirus Tempesti lib. 3. nu. 6. Cardella *Mem. Storiche de' Cardinalium*. 5. pag. 138. Rodulphus lib. 2. pag. 197.

Vicarius Generalis Apostolicus Minorum Conventualium literis sub die 14. Januarii Toletum missis, quas non accepit. Hinc corrigendus Laurentius Cardella, qui deceptus fortasse textu Rodulphi, scribit, Perettum renuntiatum Vicarium anno 1564. a Pio V., quum certissimum sit, eo anno Antonium de Sapientibus in vivis fuisse, & Pium IV., non V., Petri Cathedram moderatum. Dignitatem iniit Astæ Pompejæ ad Tanarum amnem, expressius Faventiæ Pontificiæ dispositionis certior redditus ab amico, & familiari suo Fratre Magistro Marco Antonio de Foro Livii. Profectus Assisium accepit mandatâ a Pontifice, sigilla magnum, & parvum Religionis, duas mulas, & unum equum. Interamnæ die 18. mensis Martii constituit Commissarium Monialium in Provincia S. Francisci Ministrum ejusdem Provinciæ. Pontificis novis literis in officio confirmatus abstulit facultates Commissariorum Generalium, qui jam Provincialium auctoritatem pene deleverant *bonorum, & personarum Fratrum tyranni*, illis legitimo jure restituto ex decreto publicato die 20. Aprilis in *Sacristia* Conventus SS. Apostolorum. Die 26. dicti mensis revocavit Guardianos triennales; *sic enim fiebant audaciores, & insolentiores*. Declaravit, officium Visitatoris non adversari officio Provincialium, & Visitatores delegavit in Provincias Austriæ, Gallo-Provinciæ, Argentinæ, Aragoniæ, aliasque. Juxta privilegia tunc temporis Magistro Generali attributa, destinavit Iuquisitores in Civitatibus Anconitana, & Veronensi, in Æmilia, Etruria, & Bohemia. Visitavit nonnulla Cœnobia Provinciæ S. Francisci, & ex Pontificis mandato: *Etsi Romani*. Die 28. Septembris plura Monasteria Monialium, præsertim Romæ S. Sylvestri in Capite de Urbe, ubi Monialibus leges prescripsit cum titulo: *Hæc est Visitatio secreta facta ex officio, & ordinata per me Fratrem Felicem de Montalto Theologum indignum, & Vicarium Generalem Apostolicum Minorem Conventualem*; Neapoli S. Claræ, & S. Mariæ Magdalenæ, in quibus, cæterisque ejusdem Urbis decrevit primo, ut nemo reciperetur intra septa Monasterii, salvis ordinationibus S. Concilii Tridentini. II. ut puellæ degentes in Monasterio, statim ac ætatem duodecim annorum attingerent, deberent vel religiosum habitum sumere, aut paternas domos repetere. III. ut puellæ post annum ætatis duodecimum ejicerentur a Monasterio, nisi expleto anno Novitiatus professionem emitterent. IV. ut pecunia ratione dotis non solveretur Monialibus ante professionem Novitiarum, & Syngraphæ obsignarentur paullo ante, quam illæ votis se obstringerent.

Casimirus ibid. num. 7. Ibid. num. 8. Ibid. num. 9.

XLIX. Eodem anno Perettus renuntiatur Episcopus S. Agathæ Gothorum per obitum Joannis Beroaldi: *Apostolatus Officium*. XVII. Kal. Decemb., retento officio Vicarii Generalis: *Quamvis hodie*. Eadem die. Eligitur Episcopus S. Jacobi de *Nuevo estremo* in Provincia Chilensi per obitum Roderici Gonzalez primi ejusdem Ecclesiæ Episcopi anno 1561., quo illam Pius IV. erexit in Cathedram Episcopalem, Ferdinandus de Barrio Minorum Oservantium: *Sane Ecclesia*. XVII. Kal. Decemb.

Emmanuel a Spe Hist. Seraphic. p. 2. ud. 10. num. 18.

L. Bernardinus de Obregon die 20. Maji instituit Matriti Congregationem pauperum infirmorum ab ejus nomine appellata, licentia Nuntii Apostolici obtenta. Hic equestribus S. Jacobi signis depositis, sumpsit habitum Pœnitentiæ S. Francisci, & in Hospitali Regio professus est, ut majori auctoritate Sodalitium firmaret, quod etiam Ulyssiponem, Villam Vitiosam, & ad alia Lusitaniæ Nosocomia transtulit. Non destitit hoc anno Joannes Nas ingenii specimen præbere, editis concionibus de triplici genere vitæ. Prima de Veste nuptiali, & laudibus

dibus Christiani Conjugii in caput 22. Matthæi. Secunda de statu Religioso, & vita Monastica conjugio excellentiori in caput 19 Matthæi. Tertia de Zizania, & frumento sæcularis, & Religiosi status in caput 13. Matthæi.

LI. Joannem de Vicis fratrem Septimii Equitis S. Joannis Hierosolymitani Stronconii natum, & Minoribus Observantibus a pueris adscriptum, perfunctumque muneribus Diffinitoris, Ministri Provincialis, Guardiani S. Francisci Perusiæ, S. Mariæ Angelorum de Portiuncula, Confessarii Clarissarum Perusiæ, Summus Pont.fex suum, & Apostolicæ Sedis Commissarium misit in Tusciam una cum Vincentio Perusino Ordinis Prædicatorum Priore Conventus Lucensis S. Romani: *Pastoralis Officii*. Die 7. Septemb. cum plena facultate visitandi tam in Capite, quam in membris, & reformandi Monachos Cistercienses S. Salvatoris a Settimo, S. Mariæ Magdalenæ de Cistello, & S. Bartholomæi de Buonsolazzo Diœcesis Florentinæ. Successu lætati s Pontifex confirmavit utrisque privilegia: *Nuper per nostras*. Die 6. Decembris, & injunxit visitationem, & reformationem Monialium S. Donati *in Polverosa* prope Florentiam; parique zelo, & maturitate hoc alterum negotium confecerunt. Eisdem diebus commisit Friderico Cornelio Episcopo Bergomi Visitationem, & reformationem Monasteriorum Civitatis, & Diœcesis Bergomensis, & Cardinali Clementi de Aracæli facultatem eligendi Visitatorem pro reformatione Fratrum Amadæorum, & Clarenorum.

Antonius de Terrinca theat. Etrusco-Minoritico part. 1. tit. 1. pag. 113.

LII. Morabatur in Cœnobio S. Joseph Illicæ Custodiæ S. Joannis Baptistæ Andreas Hibernon a SS. PONT. OPT. MAX. PIO VI. inter Beatos relatus, edito Decreto XV. Kal. Februarii anno 1791., qui in Cœnobio Albazette Minorum Observantium regulam professus in Provincia Carthaginensi anno 1557. die festo Omnium Sanctorum, transierat ad Recollectos anno 1563. sequutus Joannem Portero, Ludovicum Maitian, Bernardinum Carmona, virosque alios sanctitate illustres, quibus charismata meliora æmulari solemne fuit. Professione Laicus, & cum Paschali Baylon, quem in eodem Conventu Illicæ duobus ante annis Minoriticum habitum suscipere viderat, familiaritate conjunctus, non alio nomine ab illo vocari solebat, quam hominis *Sancti*, *& perfectissimi*. Opinionem optimam, quam de Andrea conceperat Joanna Gasque uxor Doctoris Sancii, auxit Paschalis ei dicens: „ Adverte, Domina, & Fratrem meum Andream Hibernon plurimum existima, magnum Religiosum, magnum Pœnitentem, magnum Virum Dei, & Sanctum „. Alias Andreæ dixit: „ Frater, quantum invideo sorti tuæ, & quantum cuperem virtutes tuas possidere, & merita tua apud Deum, qui me vocat ad æternitatem, ut ei reddam rationem vitæ meæ tepidæ, & negligentis! „ Cui alter: Ah! Frater, antequam ego moriar, resonabunt equidem undique gloriosa æra metallica tuæ charitatis. Memento mei apud Dominum nostrum in altera vita, ubi paratos fructus, & mercedem invenies laborum tuorum „. Sic Sancti inter se laudum coronas sibi texebant. Nec minori existimatione gaudebat Andreas in eodem Conventu Illicæ apud Laicum alterum Petrum Lobo de Methimia Sidoniæ spectabilis sauctimoniæ virum, qui ante Dominicum Tabernaculum divinis splendoribus collustratus, & dono prophetiæ insignis neminem fortasse parem habere videbatur; apud Antonium Alvero de Lesnena, Sebastianum Pastor de Beninganim, Bartholomæum Ximenes de Injesta inter Ayorani, & Carcelem in finibus Valen-

Vincentius Mondina vita B. Andreæ Hibernon cap. 2. pag. 24. & seq.

Ibidem cap 16. pag. 147. & seq.

lentiæ, & Castellæ a Mahumedanis ob Christi fidem occisum, & Ven. Dei Servum Joannem de Ribera Patriarcham Antiochenum, & Archiepiscopum Valentinum, cujus causa modo agitur in Sacra Rituum Congregatione, qui cum Andrea libentissime conversabatur, Sanctus nimirum cum Sancto, quinque, vel sex horis diebus singulis in Civitate Gandiæ. Verum hæc deinceps.

LIII. Diximus, Salvatorem ab Horta amandatum Reusium, & Barcinonem postremo in Sardiniam venisse uno, eodemque anno, ut Auctor est Dima Serpius, quamvis inverisimile videatur, tot diversas, dissitasque regiones eum peragrasse; scimus enim, non exiguo tempore Reusii mansisse, & a Provinciali missum Barcinonem, ut illic degeret. Hinc si eodem anno in Sardiniam profectus est, magna sane itinera confecit, & exiguo tempore latuit Reusii, quod cum ejusdem Dimæ Serpii narratione non cohæret. Quum itaque Salvator nominis suis fama Hispaniam implesset, & miraculis, quæ Deus per illum operabatur, virtutumque fulgore collustrasset, ut secretum locum, in quo quietem inveniret, sibi quæreret, Vincentio Ferri, qui Commissarii munere functus in Hispania, in Sardiniam redire parabat, comitem se adjunxit, vel ab eo postulatus, vel sua sponte iter aggressus. Navigante ipso, fœda tempestas mari incubuit sic, ut omnes vita actum crederent. Sed cognoscens Sanctus unde ea procederet, signo Crucis imperavit Dæmoni, ut se ad Inferos reciperet, neque navi esset molestiæ, & mox cunctis admirantibus, cessavit procella, lætique ad locum *Pulæ* appulerunt triginta milliaribus advenientium glorificatus extitit miraculis.

Acta SS. die 18. Martii cap. 12. num. 111.

LIV. Isabella Morana in articulo mortis constituta post diuturnam, gravemque infirmitatem, curantibus ejus consanguineis, fuit a Salvatore visitata, & Crucis signo exempta periculo, ipsoque morbo. Ad Beatum tamen se convertens dixit: *Pater care, adeo debilem esse me sentio, ut brevi videar moritura*. Cui Salvator: *Non prius mihi crede, mortem oppetes, quum vicies novies fueris infirmata. Verum bono fac animo sis, quia lætior te vita in cælo manet*. Egit illa gratias euratori suo, nam subito confirmatam viribus ipsam se sensit, ut juravit in processu, postquam vigesimum octavum morbum tolerasset a tempore prædictionis; jamque satura hujus vitæ, futuramque expectans per morbum, quem futurum ultimum certo sciret. Quum forte eleemosynas corrogans illac transiret Salvator, ubi mulier parere non poterat, ancillæ eleemosynam sibi porrigenti ait: *Vade, dic Dominæ tuæ, quod brevi paritura sit filium, qui meæ religionis futurus est; meum itaque ipsi nomen imponat*. Quæ cuncta ordine impleta sunt. Alias per forum transiens ante locum, ubi milites colludebant, clamare cœpit: *Foras foras, cito cito*. Quam vociferationem quum alii amentiæ, alii spiritus fervori tribuerent, prodierunt milites cogniturí quid ita clamitarent; quibus dixit: *Pœnitentia, pœnitentia*. Ridentibus illis iterum inquit: *Dico vobis, pœnitentiam agite super blasphemia, quam modo protulistis, ipsæque irrationales sentiunt creaturæ*. Quod dum dicit, corruit cubiculum, in quo luserant isti, certo, ut ajebat Sanctus, ruina opprimendi, nisi foras prodivissent. Valuitque prodigium, ut sancto horrore perculsi omnes ad ejus se abjicerent pedes, seriamque anteactæ vitæ emendationem pollicerentur.

LV. Portarii munere ibidem fungens magnam copiam avicularum circum impluvium sedentium vidit, mestoque cantu velut quærentium de continua illis diebus pluvia; quarum misertus recurrit ad Refectorium,

rium, acceptumque panem attulit, & Crucis expresso signo: *Venite*, inquit, *creatura Domini, quas famelicas video, accipite eleemosynam, quam vobis misellis affero*. Illæ obedientissimæ advolarunt in caput, in humeros, in brachia ejus, acceperuntque ab eo panem, quem etiam dentibus comminutum ferebat illis, quarum rostra infirmiora noverat. Hæc dum agit, corvos duos illac convolantes vidit, quos etiam ipsos invitavit ad eleemosyuam participandam, & supra ejus brachia consedisse jurarunt ii, qui viderunt. Volentibus captare micas, quas tenuioribus comminuerat: *Quiescite*, inquit, *nam vobis firmiora rostra habentibus grandiora dabo frusta*; quibus acceptis, abire jussi avolarunt, admirantibus qui aderant cunctis, & raram ejus sanctimoniam ex tali signo cognoscentibus.

LVI. Rogatus a personis piis, ut cæco lumen restitueret oculorum, *Ite*, inquit, *& vestro amico dicite, ut peccata confessus triduano ea jejunio expiet, tum ad me veniat*. Ipsis digressis, ad cæteros dixit: *Neque confiteri volet, neque jejunare homo iste; ideoque cæcus remanebit*. Atque ita accidit admonente alios his verbis Sancto: *Non vult Deus inimicis peculiaria conferre beneficia; quare si quid tale obtinere vultis, pœnitentiam agite, & tunc exaudibilis erit oratio vestra*.

LVII. Mulier videndi Salvatoris avidissima, de quo tam prodigiosa narrari audivit, ad templum tunc forte duo millia hominum continens accessit cum filiolo, quem in tanta multitudine perditum requirens accessit ad Beatum, & priusquam verbum ullum diceret, monita ab eo est, sollicitudinem poneret; adesse enim eum, quem monstrabat, & ipsa requirebat, puerum. Quod confuso lætitiæ, & admirationis sensu intelligens, ac verum esse videns mater, gratias eidem egit, hilarisque filiolum suum reduxit.

LVIII. In eadem Ecclesia simul cum aliis Fratribus orationi instabat Salvator & suspirantem audiens Guardianum: *Nec locus, nec tempus*, inquit, *præsens postulat, ut corpori detur esca, sed animæ*. Quæ verba admiratus Guardianus dixit: Vere cogitationem meam ipsi revelavit Deus; sollicito enim versabam animo, quid vobis cras manducandum apponerem, prorsus exhausta penu. *Cras*, refert Salvator, *amplam tibi eleemosynam submittet Dominus, Pater mi*. Et qualem dixerat, postridie Portarius attulit, neque sciri potuit unde, vel a quo. Guardiano autem, & Fratribus dixit: *Servite Domino, & ipse vos enutriet*. In eodem loco prædictus Guardianus rogabat Deum, ut suam sibi voluntatem indicare dignaretur circa officium Commissarii Inquisitionis, quod ipsi conferendum erat. Et oratione finita, ad ipsum Salvator venit, dixitque: *Pater, hoc age, ut animam tuam salvam facias. Officium vero, quod tibi parum convenit, ne admiseris*. Cognovit Guardianus divinitus ipsi revelatam mentem suam fuisse. Itaque directum ad se a divina bonitate reponsum sequi decrevit. Postero die ipsum assumens socium Matronam adiit, cumque ea secreto de magna socii sanctitate colloquebatur. Quæ loquentem audiens, advocavit ancillas, & foculum cum prunis afferri jussit fovendis illius pedibus, quos frigido illo tempore nudos habebat. At ipse candentibus prunis pedem utrumque imposuit, quod videnti matronæ, consternatæque, ac clamose vetanti, ne se adureret, respondit Salvator: *Quando quidem vos laudatis creaturas mortales multarum imperfectionum plenas, æquum est, immortalem Creatorem a me in splendentibus istis creaturis laudari. Sed ignis iste vestrarum laudum per Dei gratiam me non combu-*

ret. Videruntque nec pedes, nec ventem ab igne suppofito læfos fuiffe. Tunc Matrona illa interrogavit Sanctum, num Deus felicem fibi daturus effet partum, & a doloribus liberaturus. Cui Sanctus: *Paries Filium, & dolorem fustinebis, quem autem illum; brevi fcies*. Conturbata eft ad hæc aliquantulum mulier, cui iterum ille: *Non te conturbes; neque enim malum erit, quod mortem tibi afferat*; atque ulterius dicere noluit. Poftquam autem filium Matrona peperiffet, omniaque domi ad votum fluerent, mortuus ipfi maritus eft; & hunc fuiffe dolorem fibi a Sancto prædictum in veritate cognovit.

LIX. Alia nobilis mulier panem filigineum recentem Salvatori dederat eleemofynæ nomine, quem ipse quum in manicam abdidiffet, dixit ei focius fuus: Pater mi, præbe mihi hunc panem; novi enim, quod ipsum comefturus non fis. Ille autem extendens brachium: *Accipe*, inquit. Verum immiffa in manica manu, pro pane rofam, floresque reperit. Cui prorfus attonito Salvator dixit: *Ita decipiuntur gulofi*. Domum autem regreffus invenit ad oftium famelicum pauperem, quo eleemofynam petente, ipsum panem e manica eduxit Beatus focio inquiens: *Quia hic eo opus habebat, tu invenire non potuifti*. Eleemofynam quoque in domo quadam petens, ubi nobilis mulier recenter pepererat: *Videam*, inquit, *compatriotam meum*; inductusque in cubiculum, & infantem brachiis complexum diffuavians: *O felicem*, inquit, *militem Domini mei! Hic ex iis eft, qui cæleftium fedium unam obtinebit*. Mortuo autem intra paucos dies infante, veritatem prædictionis factæ omnes cognoverunt.

LX. Ad Altare majus Ecclefiæ Calaritanæ facienti Sacerdoti miniftrabat Salvator, quando ad eum venit Religiofus quidam, & dixit: Pater mi, benedicito extremum abeunti; jam enim Neapolim navigo, quandoquidem ruptam in pectore venam fanare mihi noluifti. Cui Sanctus: *At ego*, inquit, *tibi dixeram, velle Deum, ut patienter fuftineres, & prorfus utile tibi effe, ut hanc tolerares infirmitatem; poftmodum vero fanaberis*. Sub hæc religiofus: Ne quæfo Deum orare defmas pro me numquam videndo inpofterum; quum primum enim fanatus fuero, neceffe habeo in Hifpaniam difcedere. *Memor efto*, repofuit Sanctus, *quod hoc eodem loco, ubi me nunc vides, revifurus iterum fis*. Ivit ille, & eodem anno ad diem Martii decimum octavum mortuus eft Salvator. Quod ubi intellexit Religiofus ille: Nunc, inquit, omnis mihi fides excidit, quam Fratri Salvatori deferebam. Ecce enim fub difceffum valedicenti prænuntiavit futurum, ut ipfum eodem in loco viderem: Id autem qui fieri poterit, ipfo jam mortuo, & fepulto? Anni poft hæc fluxere duodecim. Tum opus habuit Religiofus ille, conferre fe Genuam, & confcendit navim vela facientem in Hifpaniam, quæ adverfa tempeftate coacta Calaritanum portum fubire prædictum Religiofum ibi expofuit. Hic autem orationis caufa ante omnia ingreffus in Ecclefiam Monafterii, fepulchrum apertum vidit, & Fratris unius cadaver fupra fcamnum pofitum, cæteris ad prandium fumendum digreffis. Eo fpectaculo nonnihil territus ad Guardianum adiit in Refectorium fuam ipfi obedientiam de more traditurus. Finito vero prandio, vidit innumerabiles hominum multitudinem accurrentem ad videndum corpus ab annis duodecim fub terra, latebrifque incorruptum, eodem in habitu, in quo primum fepultum fuerat, nulla ex parte marcidum, & propheticum Salvatoris Spiritum admiratus eft. Reliqua Sancti viri gefta, beatumque obitum deinceps profequemur.

LXI.

LXI. Hoc anno in Conventu S. Francifci Belvifii in territorio Palentino deceffit Didacus Suffranus magnæ vir perfectionis, & Francifcus de Villisbonis, qui, Provincia S. Gabrielis fanctiffime adminiftrata, pœnitentiæ, ut ajebat, agendæ caufa eo fe contulit, totumque jejuniis, carnis mortificationibus, & Myfteriorum Dei contemplationi addixit, diemque mortis fuæ multo antea futurum prænuntiavit in fefto S. Agathæ. In Conventu S. Bernardini Urbini Francifcus de Carticeto Doctor Parifienfis, & in Ordine jam Vicarius Generalis. Pini in Infula Corficæ in Conventu S. Francifci Bernardinus Pravoli de Balagna Laicus, qui hominem podagra laborantem manuum contactu liberavit; & in Conventu S. Francifci Tallæ Julianus de Bonifacio Sacerdos, qui in fefto Nativitatis Deiparæ Sirenam Orlanduccii Uxorem vexatam diu a maliginis fpiritibus incolumem reddidit, & a paralyfi mulierem alteram nomine Thomafinam. Aliquibus a funere annis corpus integrum ad alium tumulum ea occafione conftructum Fratres detulerunt.

Gravina in voce Turturis cap 34. Gravina in voce pag. 86.

Monumenta Prov. S. Gabrielis.

Monumenta Prov. Marchiæ.

Salvator Vitalis lib. 3. pag. 277.

LXII. Jacet in Vallifoletano Obfervantium Cœnobio Joannes Merinero de Cruce, in fæculo de Villar, cujus obitum fignat Baretius anno 1526.; quum tamen ex antiquo Novitiatus libro difcamus, eum anno 1527. die 9. Julii Seraphicæ militiæ nomen dediffe. Regulæ obfervantiffimus, in Theologia myftica, & dogmatica verfatus, continuos fere triginta annos Vicarium egit Regii Monafterii Clariffarum de Tordefillas cum incredibili animarum folatio, multis Sororibus felici illo fæculo fanctitate florentibus. Expleto Guardiani munere in Conventu Vallifoletano, quum nocte Sabbati Sancti oraret in choro pro illis, qui moriuntur abfque Sacramento pœnitentiæ, Angelus fub juvenis fpecie ei præcepit, ut fumeret ex Sacrario unam ex confecratis Hoftiis, & se comitaretur in via. Intelligens Joannes Angelum bonum; & iu Divina voluntate miffum, obtemperavit, & per referatam claufuræ januam ab Angelo ductus eft ad cubiculum Conftantiæ Infanzonis Monialis elevatiffimi fpiritus in extremo agone pofitæ; cui poftquam, pœnitentiæ, & Euchariftiæ Sacramentis miniftratis, ad mortem ufque adfuiffet, focio Angelo ad Cœnobium redivit. Poftero mane Guardianum fuum de omnibus certiorem fecit, eoque jubente, fcripfit epiftolam ad Abbatiffam Monafterii, ut Sorores Deo agerent grates, quod in tanta neceffitate Sponfæ fuæ fubvenerit. Hoc, quod nec celari potuit, nec licuit, divulgatum continuo eft apud omnes, quibus credibile adeo eft vifum, ut piaculum fit inexpiabile, ea de re dubitare. Licet pro certo non habeatur, quo tempore Joannes a vita migraverit, facta tamen annorum fupputatione, quibus Vicariatum, & Guardianatum abfolvit, ad hunc annum ejus obitus eft referendus. In Monafterio S. Claræ Civitatis Ubedæ obiit Ifabella Lucas nobiliffimo genere nata, & Comeftabilis ejufdem loci Fratris filia, devotiffima Dominicæ Paffionis, quam dum contemplaretur, fiebat protinus in ecftafim extra fenfus, & aliquando in Parafceve adeo femianimis iu meditatione remanfit, ut mortuam Sorores exiftimarent. Rexit monafterium Abbatiffa in omni humilitate, charitate, & prudentia, nec unquam animum ad bene facta erectum demifit, quamvis in bello Maurorum Granatenfium adverfa multa perpeffa foret.

Baretius part. 4. lib. 5. cap. 5.

Daza lib. 1. part. 4 cap. 35.

Annales Min. an. 1548. num. 26.

LXIII. Invenio, hoc anno in Monafterio S. Spiritus in Valle Arragi Provinciæ S. Gabrielis Aldonfam Pantoxam, feu Pantojam Abbatiffam Tertii Ordinis S. Francifci, quæ fæpe ad Deum preces fundebat, ne

alibi mori, & sepeliri se permitteret, spe fraudatam non esse; quum enim a Valle Arragi migrandum foret ad Urbem Civitatensem juxta decreta Concilii Tridentini, ipso discessus die, quamquam bona valetudine gauderet, subitaneo morbo correpta, & Ecclesiæ Sacramentis munita occubuit. Corpus post sexennium absque læsione suavem odorem spiravit; quo apud omnes felicis, & Sanctæ nomen obtinuit. Hæc ex Gonzaga, Laghina, Mariano, & aliis. Waddingus loquitur de Aldonsa Pantoxa, quæ cum Isabella de Toleto Sorore Comitis Orapesæ, Joanna Mexia, & Catharina Suarez, evocata est anno 1528. a Monasterio Toletano S. Elisabeth ad fundandum Monasterium constructum sub invocatione S. Elisabeth a Maria de Sylva Ducissa intra mænia sui oppidi Methimiæ Cæli in Provincia Castellæ. Monumenta desunt, quibus innotescat, an Dei famula eadem sit cum superius memorata.

Gonzaga in Prov. S. Gabrielis Con. 10.

Blasius Lagnina in Memoriali.

Annales Min. an. 1528. num. 15.

LXIV. Alphonso Gutierres Ministro Provinciæ S. Jacobi, cujus extat ab Antonio Daza impressum *memoriale*, seu *tractatus doctus*, & *pius* pro defensione Religionum Mendicantium ad Philippum II., aliaque opuscula MSS. in Bibliotheca Minorum Zamorensi; decessit revera hoc anno in Beneventano S. Claræ Monasterio Maria Francisca, quæ virili amictu in Cœnobio Observantium S. Francisci de Capite Albæ Minoriticam regulam professa erat. Factum in dubium jampridem revocavimus duplici Hueberi narratione, quæ non satis cohærere videbatur, coacti. Authentica monumenta ea de re agunt, in quibus etiam notatur, Antonium Gusmanum, qui illam ad Monasterium traduxit, quinquies Ministri munere Provinciam rexisse. In Monasterio S. Claræ Perpiniani Isabella Belluera de Civitate Gerundæ, cujus in adversis patientia, in oratione fervor, in carnis afflictationibus rigor, & ardor charitatis, ut incredibiles laudantur.

Monumenta Prov. S Jacobi ex Arch.S.Isid. arm. 5. num. 52. pag. 189.

LXV. Circa idem tempus obierunt in Monasterio S. Claræ Ulyssiponensi Eleonora a Regibus, & Agnes de S. Dominico. Illam circa annum 1560. in vivis fuisse asserit Arturus, qui ejus pietatem, obedientiam, & humilitatem laudibus extollit. Alterius elogium texit Gonzaga: „ Ex infirmæ carnis ergastulo ad æthereas sedes migravit Agnes „ de S. Dominico Sacræ hujus ædis alumna, quæ omnibus virtutibus, „ sed præsertim humilitate, paupertate, & ferventissima oratione mirifice resplenduit. Quamobrem molestias sibi a Dæmone illatas viriliter sustinuit, & innumeris miraculis claruit. Nam ad contactum „ baculi, cui decrepita innitebatur, & Andreas Insulanus totius Minoritici Ordinis olim Generalis Minister a podagra, qua affligebatur, & Catharina Portugalliæ Regina a vehementissima chiragra, & „ plures alii a diversis infirmitatibus liberati fuere „. Hæc eadem verba Waddingus usurpat.

Arturus die 28. Januarii.

Gonzaga in Prov. Portug. Mon. 2.

Annales Min. an. 1234. num. 19.

LXVI. Collatis a Paulo III. anno 1535. in feudale dominium Farnesianæ Genti Civitatibus Parmæ, & Placentiæ ea conditione, ut 19. millia ducatorum aureorum de Camera quotannis solveret Sedi Apostolicæ, Petrus Aloysius Farnesius Parmam propugnaculis, vallisque cingere aggressus ad sui, rerumque suarum defensionem multa ædificia dirui jussit, inter quæ duo Minoritica Cœnobia, alterum S. Mariæ de Pace Amadeorum, qui anno 1527. translati sunt ad Ecclesiam S. Mariæ Magdalenæ, vel S. Joannis de Templo, alias de Pace intra Urbem, in Emphyteusim ipsis concessam a militibus S. Joannis Hie-

Jo. Christianus cod Diplom.Ital tom.2. pag.1506.

Flaminius de Parma tom. 2. de Con. Parmen.

Hierosolymitani; alterum SS. Annuntiationis extra portam novam Minorum Observantium. Demolitio peracta est anno 1546. die 30. Martii, & anno insequenti decretum exstitit de reædificando Cœnobio SS. Annuntiationis, electis a Senatu Scipione Equite de la Roxa, Vincentio de Blondis J. U. Doct., & Hieronymo Cavalca ad inveniendum locum in Civitate Parmensi idoneum, & commodum pro constructione novi Monasterii, & Ecclesiæ ad usum Fratrum Annuntiatæ, eoque reperto, ad referendum Excellentissimo Præsuli Ducalis Consilii &c. dempto semper loco S. Rochi Civitatis Parmensis.

LXVII. Minus vere, inquit postremus Annalium Continuator, Waddingus scribit, Joannem de Riva Parochum Ecclesiæ SS. Gervasii, & Protasii eum fuisse, qui Fratres Parmæ domo destitutos in suam recepit; is enim fuit Antonius Majorini. At eruditi viri correctio indiget correctione. Ex dictis constat, demolitionem Cœnobii, & Ecclesiæ SS. Annuntiationis inceptam anno 1546, & absolutam vel eodem anno, vel initio posterioris, quo Petrus Aloysius occubuit a Sicariis Placentinis interfectus. Is igitur Parochus Fratres in suas ædes recepit, qui præerat Ecclesiæ SS. Gervasii, & Protasii. Jam non alius esse is potuit, quam Joannes de Riva, prout etiam affirmat Gonzaga, cui Parœcia collata est anno 1531. a Clemente VII. Sum. Pont. *Vitæ, & morum honestati*. Pridie Kal. Februar., nec Antonius Mazzurini (non Majorini) Joanni de Riva in Parœcia successit, nisi anno 1557. præsentatus a Bernardino de Ruvere, cui jura in dictam Ecclesiam, quum lis esset inter Georgium de Ruvere, & Archidiaconum Parmensem, adjudicata sunt decreto Cardinalis Carafæ in Civitatibus Mutinæ, Regii, Parmæ, & Placentiæ Legati Apostolici a Latere sub Paulo IV., nec proinde Mazzurinus ædem, ut idem Annalista autumat, impetrare poterat a Paulo III., qui obierat anno 1549, idest multo ante, quam ipse Parochiale Beneficium acquireret.

Annales Min. an. 1560. num. 45.

LXVIII. Ab anno 1547. exstiterunt Fratres in Domo Joannis de Riva ad præsentem usque, quo incœpit, novum Cœnobium, commutato titulo SS. Gervasii, & Protasii in titulum SS. Annuntiationis, primum lapidem jacientibus Octavio Duce Farnesio, Episcopo de Brugnese Suffraganeo Alexandri Sfortiæ Cardinalis, & Episcopi Parmensis. Addit Bonaventura Angelus Ferrariensis, secundum lapidem positum a Sfortia Duce S. Floræ affini Ducis Octavii, eodem illo, qui Pontificias copias in Galliam duxit. Hæc cum laudato Annalista non concordant. Sed nec ipse concordat cum veritate. Bullam: *Supremi dispositione* tribuit Pio IV., tribuendam vero esse Pio V. ex eo liquet, quod in autographo originali Flaminii de Parma legitur annus MDLXVI. In exemplari, quod profert Annalista, æquivocum latet; nam quum annum non apponat, nec nomen Pontificis, sed solum scribat: *Pontificatus anno I.*, & *Pium* sine addito vel IV. vel V., hinc Bulla æque referri potest ad annum 1560., qui fuit primus Pii IV., & ad annum 1566., qui fuit primus Pii V. Hoc modo nihil fere est, quod in historiis ad quamcumcumque epocham transferri non queat. Ad eumdem annum 1566. signat Petrus de Alva præfatam Bullam ex Regesto Vaticano Regest. Cismont. fol 230. Eumdem annum notant Waddingus, & Gonzaga, qui etiam mensem, & diem exscribit *die nona Martii*. Memoriæ MSS, Bartolini hæc habent: „ Anno MDLXVI. pro Fratribus Franciscanis de „ Observantia Architectante .... Boscolo (ex modulo tamen Furnovi

Bonav. Angel. lib. 7. pag 741 apud Flaminium de Parma loc. cit.

Petrus de Alva indic. Bul. Seraph. pag. 251. Annales Min. an. 1454. num. 25.

Gonzaga in Prov. Bonon. Con. 6.

vi Architecti) tempore Octavii Ducis Farnesii, qui primum constituit „ lapidem, magnificentissime (Ecclesia) fuit renovata cum tresdecim „ Altaribus. Ellypticam gerit figuram longe, lateque patentem cum „ tribus portis, quæ propylæo teguntur mirabili, quibus ex adverso in- „ tus extat Altare majus cum Choro inter duodecim Sacella, sex ex „ parte parastadis Corinthiis segregata, quæ in altum porrectæ amplam „ suffulciunt coronam, & fornicem amplitudine, & elegantia conspi- „ cuum, maxime quod secluso catenarum vinculo perstet. Tectoriis „ ornatur operibus, & picturis. Unam in muro fere abrogatam re- „ præsentantem Mysterium SS. Annuntiationis effecit Corrigius, quæ ex „ suburbana Ecclesia Annuntiationis fuit delata. Tabulam Christi ba- „ ptizati pinxit Parmigianus adhuc ephebus. Tabulam Chori Franciscus „ Cotignola anno 1518., ad cujus pedes visuntur Icones Rolandi Pal- „ lavicini, & Conjugis Domitillæ, quæ cum subselliis, & Salvatoris „ Simulacro ex lapide posito in Conventu ex prædicta Ecclesia Annun- „ tiationis sunt adsportata „.

LXIX. Translata sunt a veteri in novam Ecclesiam Corpus Pauli Pisotti, seu de Parma collocatum in prima Columna ad dextrum latus aditus in Ecclesiam cum Epigraphe a Waddingo relata; Tunica, & Caputium B. Bernardini Feltrensis, sumptis a Gonzaga pro vestibus S. Bernardini de Senis, quamvis vestium forma indicet hominem pusillum, ut etrat Bernardinus Feltrensis *Piccinini* nomine etiam publicis monumentis donatus; Libri Chorales ex membranis vetustissimis, nitidis characteribus exarati cum literis initialibus auro, & cinnabaro oblitis, elegantique imaginum, colorumque dispositione. Mirum est, MSS. omnia, quæ Fratribus ex testamento anno 1453. die 21. Decembris, & anno 1457. die 19. Februarii donaverat, & majori ex parte tradiderat Ugolinus Cantelli Juris doctor; ita periisse, ut nullus lectissimorum Codicum, quibus ejus Bibliotheca constabat, delatus legatur ad novum Cœnobium.

Annales Min. anno 1534. num. 7.

Gonzaga ibid.

LXX. Duabus circiter leucis a Civitate Mexici ad culmen perducta est Ecclesia Corporis Christi Tlalnepantlæ adnexa Minoriticæ domui ibidem existenti in loco amœno, & lætissimo. Ecclesiæ dimidium Mexicani, alterum possident Otomitæ, quum inter utriusque nationis limites consistat, ut nomen ipsum Tlalneplantlæ indicare ajunt. Erecta in ea sunt unum Sodalitium SS. Sacramenti, & quatuor B. M. Virginis, duo videlicet Mexicanorum, & duo Otomitarum. Dividitur regio in quatuor partes, quarum Tenayuca, & los Reyes Mexicanis sunt attributæ, aliæ dictæ S. Laurentius, & S. Franciscus Otomitis. In pagis vigintiquatuor circumpositis Religiosi præfatæ domus Sacramenta ministrant statis diebus in respectivis Ecclesiis, non computatis Eremitoriis, seu Sacellis in locis desertis, & æstu maxime calentibus. Ecclesiæ in monte altiori Otomitarum sunt S. Aloysius Zacachiuchan, S. Maria Mazatla, S. Michael Tecpan, S. Anna Xilotzinco, S. Jacobus Tlazalan, Transfiguratio Domini. In monte depressiori S. Maria Magdalena Tzitzicazpan, S. Franciscus Nacaz Ayotochco, S. Petrus Azcapotlaltonco, S. Michael Ylla, S. Franciscus Tizapan, S. Matthæus Xolalpan, S. Maria Calacaoyan, S. Andreas, & S. Lucia. Mexicanorum novem, S. Hieronymus, S. Paulus, S. Maria Tecoman, S. Jacobus Ochpahuayocan, S. Maria Cohuatepec, S. Bartholomæus Tenayocan, S. Cæcilia, S. Raphael, & S. Petrus. Indorum numerus inibi degentium longe excedit numerum aliarum nationum.

Theatrum Mexic. part. 4. tom. 2. num. 178. pag. 72.

LXXI.

LXXI. In Civitate S. Dominici Calciatensis in Provincia Burgensi construitur hoc anno Conventus S. Mariæ Angelorum in fundo Joannis de Samano Secretarii, qui etiam ducatos aureos D. erogavit pro fabrica, cura Bernardi de Freineda Episcopi Conchensis. Gonzaga ædificium inchoatum, & perfectum asserit anno 1535, quo tantum ad Civium instantiam a Conventu S. Mariæ Angelorum Oppidi Zidamonii sex milliaribus a Civitate S. Dominici migrarunt in eamdem Civitatem, relicta ob incommoditatem veteri æde, quam in gratiam Fratris Lopetii de Salinis fundaverat Dux Innicus, vel Higinus Ortiz de Zuniga ex sanguine Regum Navarræ oriundus, non anno 1456, ut idem Gonzaga affirmat; verum anno 1437. In novam domum Bernardus de Freineda intulit vestimenta, vasa sacra, & Reliquiam S. Philippi Apostoli; præterea insignem Bibliothecam, expensasque præstitit, quibus nihil ejus perfectioni deesset. Quare veluti loci Fundator, & Patronus est habitus, eoque titulo in majori Sacello tumulum, quo conderetur, elegit. Est domus Capitularis, & continet quinquaginta circiter Fratres.

Galarreta in Prov. Burgensi pag. 15.
Gonzaga in Prov. Burgen. Con. 9

LXXII. Occuparunt Observantes Cœnobium S. Spiritus Vallis Arragi, a quo Moniales, ut diximus, recesserunt translatæ ad Urbem Civitatensem distans uno milliari ab Oppido Robbedilio, tantumdem ab Oppido Scarga Maria, tribus a Conventu S. Mariæ de Angelis. Quum magnifico sumptu constructum foret, & Sanctæ paupertatis limites excederet, illud Comites Orapesæ, & nobilis Matrona Beatrix a Trejo ad normam aliorum Conventuum redegerunt. Non longe ab Oppido Ceeghini in Regno Murciæ initium sumpsit ære publico, & piorum eleemosynis Cœnobium S. Francisci, vulgo S. Stephani. In oppido Marsici Veteris Diœcesis Marsici Novi Cœnobium B. M. Virginis de Costantinopoli fundatum est sumptibus Communitatis ex Pontificis beneplacito. In Provincia Arrabidorum Cœnobium S. Mariæ Magdalenæ intra Eboram, & Alcobasam, municentia Cardinalis Henrici Antistitis Ulyssiponensis, qui Rege Sebastiano in Mauritania defuncto, Regni diadema suscepit. Usus est in ea fundatione opera, & consilio Fratris Damiani, qui illi aderat a Confessionibus, & ex indulto Pii IV. sex annos Provinciam Minister rexit.

Idem in Prov. S. Gabrielis Con. 10.
Idem in Prov. Carthag. Con. 6.
Idem in Prov. Basilicatæ Con. 24.
Idem in Prov. Arrabid. Con. 10.
Idem in Prov Valent. Con 20.

LXXIII. In Oppido Alcoi Cœnobium S. Francisci liberalioribus Civium expensis extitit, accitis Fratribus a Cœnobio altero ejusdem tituli ab oppido remotiore, minusque spiritualibus obsequiis populo præstandis opportuno. In Civitate SS. Trinitatis de Muso, quam inter oppida, seu pagos Busching reponit Novi Regni Granatensis, Cœnobium S. Sebastiani, Stephano Assentio id procurante, cujus octo circiter Fratres incolæ habent curam duarum domorum doctrinalium in Indorum oppidis. Joannes de los Barrios, & Toledo Alumnus Provinciæ Conceptionis Minorum Observantium, & Episcopus primo Charcarum, seu Rivi de la Plata anno 1547., deinde Episcopus S. Marthæ in novo Regno Grauatensi anno 1552., ac postremo Archiepiscopus Civitatis S. Fidei anno 1564, quo erecta est in Metropolitanam, additis suffraganeis Ecclesiis de Popayan, & Carthagenæ; solemni ritu hoc anno benedixit Cœnobio Purificationis B. Virginis Civitatis S. Fidei. Hæc adnotamus, quia neque apud Gonzagam, neque apud superiorem Annalistam declarantur, solumque Joannes dicitur Archiepiscopus Civitatis S. Fidei a Gonzaga, & ab altero Archiepiscopus in his Regionibus. Incolunt ibi 26. Fratres, qui præsunt treldecim domibus doctrinalibus, qua-

Idem in Prov. S. Fidei Con. 5.
Busching. tom. 39. pag. 283.

quarum nomina ex Gonzaga exscripta habeutur in præcedenti tomo, una in medium relicta domo Nemoconis.

LXXIV. Ecclesia S. Bartholomæi de Urbe in Insula Tiberina anno 1557. fluminis inundatione disjecta, & Clarenis inde recedentibus, quum scissis parietibus claudi amplius non posset; Pius IV. anno 1561. literis in forma Brevis fideles excitavit Indulgentiis, aliisque gratiis spiritualibus ad eleemosynas pro restauratione. Quamvis autem Pius V. prædecessoris sui dispositionem hoc anno renovaverit: *Rationi congruit*. Die 17. Januarii; nihilominus Ecclesia in eodem statu remansit ad Pontificatum usque Gregorii XIII. In Cœnobio S. Petri in monte Aureo, etsi ad Amadeos spectante, ex peculiari Pontificis concessione construuntur cubicula pro habitatione Clementis Cardinalis de Aracæli, in quibus post duos annos decessit.

LXXV. Verba facit Gonzaga de Ecclesia B. M. Virginis de Gratiis in oppido Feriiul supra Villam Scalam non procul a Goritiæ Castro, quæ hoc anno Observantibus accessit. Breviter rem totam exequitur, quam ex Vigilio Greiderer illustrabimus. Caput Comitatus Goritiensis inter Carniolam, & Dominium Venetum Goritia colitur, a qua ad Septentrionem pergenti Mons olim Skauniza, nunc Mons Sanctus ob B. V. Mariam plurimis beneficiis peregrinos ad se maximo numero accurrentes afficientem nuncupatus, & intra peripheriam Archidiœcesis Goritiensis conclusus obviat. Origo peregrinationis Marianæ hic vigentis in sequentibus stat. Deipara anno 1539. cuidam feminæ nomine Ursula Ferligoiniza ex vicino oppido Gargarensi oriundæ in Monte Skauniza gregem pascenti apparuit, istis eam alloquuta verbis: *Dic populo, ut ædificet mihi Domum, & petat gratias*. Illa voluntatem Matris Dei executioni mandans non solum nullam fidem evicit, sed ex judicio consensus popularis carceri adjudicata est. At quum non sit consilium contra Dominum, solutis vinculis libera evasit, & in monte præfato, quorsum eam Divina virtus transtulit, preces fuudens a quærentibus inventa est. Sequuto mox communi consensu de nova sacra æde construenda, fossores solo æquando, & præscindendis rupibus operam navantes marmoreum lapidem flavi quodammodo coloris, cui characteribus hieroglyphicis Angelica salutatio insculpta erat, invenerunt. Marcus Grimanus eo tempore Aquilejensis Patriarcha, & Cardinalis Portuensis sanctæ ædi noviter extructæ, & Parocho Salcanensi substratæ tabulam donavit a S. Luca, ut fertur, delineatam, in qua Deipara, cui a latere dextro S. Joachim, a sinistro S. Joannes Baptista adstant, ulnis suis Jesum substentans exhibetur, quæ anno 1544. illata est Aræ maximæ. Ægidius Falcetta Episcopus Caprulanus, & Aquilejensis Suffraganeus, ac Vicarius Generalis eodem anno die 12. Octobris Ecclesiam cum quatuor aris, prima B. M. Virginis majori, secunda SS. Trinitatis, tertia S. Luciæ, Ursulæ, & hujus Sociarum; quarta S. Leonardi consecravit.

Gonzaga in Prov. Bosnæ Con. 7. Greiderer lib. 1. num. 105. pag. 104.

LXXVI. Carolus Archidux Austriæ cultum B. Virginis miraculis in hac sede clarissimæ promoturus, istam huc usque a Sacerdotibus sæcularibus administratam Franciscanis Provinciæ Bosnæ-Croatiæ, nunc Croatiæ-Carniolæ consignare decrevit, & executionem sui decreti, rescripto Græcii hoc anno die 5. Aprilis, Capitaneo Gradiscano, & Locumtenenti Comitatus Coritiensis injunxit. Hoc promisso per consensum Sedis Apostolicæ sub Pio V., & Aloysio Puteo ad effectum deducto,

cto, intra breve annorum spatium disjectis rupibus, Conventus commodus extructus, & cum omnibus juribus, privilegiis, & pertinentiis speciali diplomate Fratribus commissus fuit, quem præfatus Princeps ad preces Patris Mariani de Bosna Guardiani gratioso rescripto ad annum 1574. proferendo in suam recepit tutelam.

LXXVI. Joannes Jacobus Achaius Oppidi Achaiæ Diœcesis Lyciensis Dominus temporalis anno 1564. construxerat Conventum S. Mariæ Angelorum, assistente ad opus Fratre Francisco Acaio Ordinis Observantium ejus Filio. Hoc tamen benevolentiæ signo erga Minores Observantes non contentus alium Conventum posuit S. Antonio Patavino Sacrum in Civitate Lycii, & propria domo, quam ibidem possidebat, triginta fratribus continendis aptum, & nobili Bibliotheca instructum. Exstant in Ecclesia duæ Confraternitates, altera S. Joseph, altera SS. Trinitatis cum Privilegio, ut in ipsa Ecclesia tantum in Dominica Palmarum exponatur pro Oratione 40. horarum SS. Eucharistiæ Sacramentum. Alia privilegia anno 1608. Paulus V. concessit. Obiit sanctissime in hoc loco die prima Martii anno 1645. Franciscus de Carpignano Laicus vir charitatis ferventissimæ, signisque a Deo illustratus.

Idem in Prov. S. Nicolai Gon. 14. & 41.

Bonaventura de Fasano part. 1. cap. 2. pag. 65. & seq.

LXXVII. Operam dabant Minores Observantes restaurationi, seu potius recenti constructioni Ecclesiæ Omnium SS. Florentiæ, operis Præfectis Bernardo Dragoncino Confessario Cosmi I. Ducis Etruriæ, Petro Gobbo, & Matthæo, seu Masseo Florentino ex nobili Bardorum Vernii Comitum progenie, postea Episcopo Clusino, qui Duci Francisco aderat a Confessionibus, quorum industria Chori subsellia, quæ mediam Ecclesiæ navim occupabant, translata sunt hoc anno ad locum dispositum, perfectumque a Pandolpho Ducis Etruriæ Cubiculario, ut prodit Inscriptio in marmore, in qua superior Annalista legit annum 1570., quum præseferat expresse annum 1574. At is Gonzagam corrigit, quod non annum 1561. pro immissione Fratrum in Cœnobium Omnium SS. signet, ut signare debuerat, sed annum 1571., quod argumento est, nullo negotio quemlibet in epochis hallucinari. An non etiam in eumdem lapidem impingit Joseph Richa in notitiis historicis Ecclesiarum Florentiæ, non Dionysio Pulinari testi synchrono, & Gonzagæ, nec ipsis literis Pontificiis: *Ex commisso*. Kal. Januarii, quibus Cœnobium Omnium SS. traditur anno 1561. Minoribus Observantibus, sed historicis aliis fidem adhibens, qui id referunt ad annum 1564.? Hoc autem anno, antequam Ecclesia marmoribus ornaretur, teste Dionysio Pulinari, qui præsens aderat, fundatum est Sacellum SS. Crucifixi sub Odeo expensis Joannis Mariæ Filii Michaelis Angeli, ut Joseph Mannucci asserit ex memoriis MSS. Domini Rosselli, & indicat lapis sepulchralis ante ipsum Sacellum cum Epigraphe:

Joan. Maria Michaelis Angeli Filius Mercium Conciliator Vir optimæ,
& integræ fidei sepulchrum hoc vivens sibi posuit an. MDLXVI.

Joseph Richa tom 4. pag. 270.

Annales Min. an. 1561. num. 50.

Joseph Richa ibid. pag. 262.

Joseph Mannucci part. 2. cap 7. pag. 167. Florentiæ an. 1687.

LXXVIII. Excesserunt Observantes a Cœnobio Montis Muri juxta Scarlinum metu Turcicæ classis, quæ maris Tyrreni litoribus instabat, quamvis in arcis formam tormentis, armisque munitam jam ab annis 27. fuisset redactum; anno enim 1539. Guardianus, & Fratres a Barbaris capti servituti mancipati fuere. Locum parvum, sed insignem sepulchro B. Petri Antonii Cortonensis rursus recepit Franciscus Gonzaga Minister Generalis, ne profanis usibus inserviret, anno 1580. in Comitiis Provincialibus Conventus S. Luchesii prope Podium Bonitium. Amadei ex-

Gonzaga in Prov. Tusciæ Con. 12.

expulsi sunt a Conventu S. Mariæ de Gratiis Scandriliæ, seu Ponticellorum: *Sollicitat nos*, Die 10. Aprilis, ad preces Cardinalis Flavii, & Virgilii Ursini, data eis facultate, ut si reformari vellent, possent de consensu Custodis Reformatorum, aliorumque ejusdem Conventus Fratrum ad reformationem admitti. Erat eo temporis Custos Reformatorum in Provincia Romana Stephanus de Molina bis Minister Provincialis, semel quidem circa annum 1563.; in actis enim Congregationis Generalis intermediæ in Sacro Alvernæ monte celebratæ legitur eo nomine electus Quintus Diffinitor Generalis. Alias vero, ut inquit Casimirus Romanus, anno 1515. Sed si consideremus, Stephanum de Molina obiisse Nazani anno 1579. ut scribit Arturus, patebit, eum, si standum sit Casimiro, vitam producere debuisse ad annum prope centesimum, quod in ejus actis adnotatum fuisset tamquam mirabile. Fuit etiam Minister Provinciæ Terræ Laboris, eximius Theologus, & Concionator, ab Episcopis, Cardinalibus, Summisque Pontificibus in pretio habitus ob jacta reformationis fundamenta præcipue in Provincia Romana, in qua domibus ejus opera reformatis Fontis Columbæ, Græcii, Nazani, & Arcis Antiquæ accessit hoc anno præfata domus Scandriliæ, cujus originem recensent Waddingus, & fusius Bollandi Continuatores, qui tamen emendandi sunt, eo quod oppidum Scandriliæ ad Diœcesim Sabinensem pertinens, non Diœcesi Salmensi, ut legitur in MSS., quo utuntur, sed verosimillime adscribant Diœcesi Sarnensi.

Casimirus Rom. mem. hist. cap 29. Arturus die 24. Octobr.

Annales Min. an. 1478. num. 15.

Acta SS. die 10. Augusti Act. B. Amadei cap. 11.

LXXX. Domus doctrinales, quas extare diximus in Valle Collaguæ, & quarum possessionem, præter Ecclesiam S. Jacobi in populo Copotaque fundatam a Joanne de Monçon, possessionem hoc anno accepit Ludovicus de Onna Minister, Fratre de Villa Carillo Commissario, sunt SS. Conceptionis de Anquicollagua, S. Jacobi de Villa Castrin, SS. Conceptionis de Loxa, S. Jacobi de Madrigal, Assumptionis Deiparæ de Maca, S. Mariæ ad Nives de Canllayma, Los Reyes de Ashama, S. Jo. Baptistæ de Hihobamba, S. Jo. ad Portam Latinam de Hivay, S. Crucis de Tuti, S. Jo. Evangelistæ de Civay, S. Antonii Callalli, & S. Petri de Tisco.

Arm 3. Archiv. S. Isid. num. 28.

LXXXI. Recipiunt Clareni in oppido Planellæ in Aprutio prope fluvium Aternum Cœnobium S. Mariæ Gratiarum, ejusque Guardianus constituitur die 9. Februarii Michael de Apiro, auctoritate Antonii Mancini de Phalerono Vicario Generali Congregationis Clarenorum, qui hoc anno Comitia habuit in loco S. Hieronymi (ita in MSS. Archivii SS. Apostolorum de Urbe), vel potius S. Mariæ de Valcerasa Monticuli, seu Civitatis Trejæ; locus enim S. Hieronymi ad Clarenos non pertinuit, & nonnisi circa annum 1627. oblatus est Observantibus, quem tamen non habitarunt. Ingrediuntur Franciscani Conventuales Reformati Cœnobium juxta pervetustum Templum S. Mariæ de Misericordia, seu Concordia uno milliari a Castro Joannis, vel Castro Enni, quod Tinacriæ umbilicus dicitur, in monte præcelso, & inexpugnabili aquis perennibus, & lætissimis floribus tota anni tempestate locuples. Sed anno 1628. ex decreto Urbani VIII. recesserunt. Obiit in ipso Frater Vitalis Tertiarius optimi nominis anno 1586. Inquit Rodulphus: „ Locus Misericordiæ prope Castrum Joannis captus circa annum 1566. hominum „ Religione devotus: confluunt enim populi certis, & statis anni diebus, & se ibi magna expiant veneratione. Locus Castri Joannis est „ antiquus, nulla tamen habetur memoria de constructione. Hoc habemus, quod Castrum defecit a Comite, & conflagrato ejus Præto-

Sicilia Sacra tom. 1. not. Eccl. Catanen. pag. 582. & seq

Ibid. pag. 557.

Rodulphus lib. 2. in Custod. Messanæ pag. 280.

„ rio datum fuit Fratribus a Rege Siciliæ cum quadam Capella sub in-
„ vocatione S. Andreæ, de quo agitur festum solemne, & fuit unita
„ Confraternitas S. Spiritus, & hodie dicitur Spiritus Sanctus ea ratio-
„ ne „. Loqui hic Rodulphum de duobus Conventibus aperit Rochus Pirrus, qui locum Misericordiæ, & locum S. Andreæ in ipso Castro accurate distinguit, quem Conventuales acceperunt exstruendum sub nomine Spiritus Sancti anno 1320., vel 1336. a Friderico II. Siciliæ Rege in Castello, quod a Comite Roberto deficiens conflagravit, dum interim Fridericus Castellum alterum sibi construxit, annexo Sacello S. Andreæ Apostoli. Ex loco S. Spiritus Fratres intra mediam Urbem migrarunt, ubi nobilissimum fundarunt Monasterium sub titulo S. Andreæ ex ædibus Andreæ Claramontis Motthucæ Comitis a Rege Martino perempti, ipso Rege concedente, & ex ædibus Scalori de Ubertis Assori Comitis, qui ab Assorinis dilaniatus est. Antiqua Spiritus S. ædes abiit in Societatem Confratrum. Hic floruit F. Philippus a Castro Joannis S. T. M. Sacellanus Regius Friderici III. (Sicilia Sacra ibid. pag. 583.)

LXXXII. Obveniunt eisdem Conventus S. Luciæ Mottæ, ubi prius erat Confraternitas S. Catharinæ; Conventus Burgi sub titulo S. Francisci, quamvis antea foret sub invocatione S. Viti, acceptatus a Josepho Græco Drepanensi Magistro ejusdem Ordinis; Conventus S. Catharinæ de Siderni fundatus a Bernardino Barbotano de Hieracio Magistro Provinciali Calabriæ, obtenta licentia ab Andrea Candido Siracusano Equite S. Ordinis Hierosolymitani, & Episcopo Hieracii in Calabria ulteriori non procul ab antiqua Locrensium Urbe. (Rodulphus ibid. in Custodia Cunonis pag. 279. & in Custodia Drepanen. pag. 282.) In MSS. Magistri Altobelli Minorum Conventualium non satis exprimitur, an hoc anno ex integro constructus fuerit, an vero auctus, & ampliatus sumptibus Universitatis, & Principis de la Roccella. (Archi S. Isid. arm. 3. num. 48. pag. 547.) Tandem Conventus oppidi S. Laurentii ædificatus expensis Lucretiæ Caracciolo Oppidi Dynastæ, & receptus a Mario de Mileto, concedente Gasparo de Fortis Archiepiscopo Rhegii. In Ecclesia dicata SS. Salvatori jacent sepulti Joannes Andreas, & Nicolaus Maria Caracciolo Lucretiæ filii.

LXXXIII. Datur Henrico Cardinali Portugalliæ facultas a Pontifice, ut provideat, ne bona relicta pro Missarum celebratione Cœnobio Minorum Observantium Oppidi de Ferrerim impendantur, nisi pro fabrica ejusdem Conventus, & ne residuum, de consilio Ministri Provincialis, aut Commissarii Generalis, in alium usum erogetur, quam in utilitatem aliorum Conventuum: *Intelleximus*. 27. Maji. Reperio apud Petrum de Alva in Indiculo Bullarii Seraphici constructionem cujusdam domus Massanensis Fratrum Tertii Ordinis, & notatas literas: *Ad decorem*. Kal. Julii, quibus Pontifex eam ratam habet. (Indic. Bull. Seraph. pag. 238.) Verum in Catalogo Antonii de Sillis, qui loca omnia Tertiariorum recenset, de eo nihil dicitur. (Bordonus in Chronol. in Prov. Siciliæ pag. 425.) Conventum alium Burgii Millusii Diœcesis Agrigentinæ recenset Bordonus, qui non intelligit, an, ut dicit Pirrus, Minores Conventuales, qui locum tenuerunt ab hoc anno ad annum usque 1595., fuerint Conventuales S. Francisci; id enim expresse Pirrus tradit. (Sicilia Sacra ibid. Eccles. Agrigentin. pag. 761.) Deinde quasi repugnans aliquid ab illo diceretur, addit: „ Regebatur hæc Ecclesia a Confratribus, quam nostris cesserunt cum nonnullis pactis, & conditionibus, illam recipiente Fratre Ciambra, quas conditiones approbarunt Joannes Episcopus Agrigentinus, & Marchio de Juliana Patronus Oppidi Burgii „. Hæc sane verba Pirri textui non opponuntur; nam si Minores Conventuales a Conventu excesserunt anno 1595., eodemque anno post inter-

 val-

vallum duorum ferme mensium ipsum occuparunt Fratres Tertii Ordinis, nihil mirum, hos a Confratribus Ecclesiam accepisse, qui illam interea rexerunt.

LXXXIV. Petrus Gometius Civitatis Regiæ, & Mendoza, ac Catharina de Zuniga apud Monasterium SS. Conceptionis sub titulo Achasii intra muros Civitatis Guadalfagiaræ in Provincia Castellæ fundatum anno 1532., ædificarunt propriis expensis amplam, & perpulchram Ecclesiam pro Sororibus sexaginta, quæ genere, & virtutibus illustres illic commorantur; ex quibus prodierunt Fundatrices Monasteriorum Turris Lacunæ, Escaritiarum, Complutensis, & Fontis Roborei, vulgo Fuente del Enzina. Ædificatur apud oppidum Xeresium, seu Xerez Diœcesis Pacensis in Provincia S. Michaelis Monasterium B. Mariæ Spei, quod Gonzaga reticet; duo enim in dicta Provincia ponit Monasteria Xeresii, unum Lucis, alterum Matris Dei nuncupatum, quamvis & quartum adsit fundatum a Joanne de Sylva, & Majore Pinel, seu Pinellia, anno 1502., situm extra portam Burgensem ad Boream, spectans ad Conventuales, & Observantium curæ commissum a Francisco Ximenio. Hoc anno, vel proxime elapso completa est fabrica Ecclesiæ Cœnobii S. Jacobi Villæ de Almansa Diœcesis Carthaginensis, & dominii temporalis Marchionis Villenici, cujus possessionem Custodia S. Joannis Baptistæ accepit anno 1563. die 16. Novembris, Custode F. Alphonso de Lerena. Antea, duorum annorum spatio, Fratres Divina persolverant in Ecclesia superiori. Gonzaga scribit, Cœnobium ædificatum anno 1562., parumque cohæret cum anno acceptationis Cœnobii, quæ non tam cito perfici potuit.

Salazar. lib. 1. cap. 18.
Annales Min. an. 1532. num. 40.
Monumenta Provinciæ.
Gonz. in Prov. S. Michaelis Mon. 6. & 19.
An. Min. an. 1499. num. 41.
Monumenta Provinciæ.
Gonzaga in Prov. S. Jo. Baptistæ con. 4.

LXXXV. Moniales Clarissæ S. Mariæ de Pace Malacæ in Hispania, quæ ab annis 45. habitaverant in Monasterio eis constructo a Guttierro Gozemulo de Fonsalida D. Jacobi Militiæ Commendatario, eo deserto ob aeris insalubritatem, translatæ sunt in domos Ludovici Mendez a Soto Major Malacensis, pecunia emptas, easque in Monasterii formam redactas hoc anno incoluerunt. Eadem causa, & facinorosorum hominum insolentiis Clarissæ S. Annæ Ossunæ, derelicto veteri Monasterio, quod 500. passibus ab oppido Maria a Specu, seu de la Cueva Uriensis Comitissa fundaverat in veteri Sacello S. Annæ anno 1550., migrarunt in quasdam sæcularium ædes in Suburbio Ossunensi. Transiit ad regimen Minorum Observantium in Portugallia Monasterium Sororum Tertii Ordinis Dominæ Nostræ de Potestatibus, quod, Hectore Mendio aream donante, Beatrix a S. Francisco vidua ejus filia fundaverat anno 1516. intra septa Oppidi Villelougæ Diœcesis Ulyssipouensis, & Henrici Cardinalis jurisdictioni subjecerat. Quum enim hoc anno ipsa, & septem Moniales sociæ nigrum velum sumpsissent, ex Cardinalis mandato, Ministro Provinciali obedientiam præstarunt. Devota mulier adhuc Matrimonii vinculo obstricta voverat, se Monasterium posituram, si viro superstes foret, quo defuncto, dum de opere cogitat, Clarissarum agmen in somnis videt, illarumque alteram sibi dicentem audit: *Hic tuus habitus, tuusque amictus futurus est*. Quare summo mane surgens habitum cinerei coloris, quem in visione viderat, citius confici, & ab Episcopo Portuensi, quem Arturus Marcum Ulyssiponensem appellat, quamvis dictorum immemor alibi eum scribat Ministrum Provinciæ S. Antonii Portugalliæ anno 1573., & postea renuntiatum Episcopum Portuensem a Gregorio XIII., benedici curavit; eoque

Gonzaga in Prov. Bæticæ Mon. 14. & 15.
Idem in Prov. Portugal. Mon. 17.
Arturus die 15. Novemb.
Idem die 21. Septembris.

eoque induta mansit aliquantulum in domo paterna cum ejusdem consilii conscia muliere.

LXXXVI. Andreas Martinez de Ondarza, eques militiæ S. Jacobi, & Magdalena de Azara Conjuges domum, & hortum donarunt hoc anno devotis quibusdam feminis, quæ in nonnullis ædibus vivebant sub titulo Assumptionis Deiparæ, ut occasione hujus fundi sæculo magis valedicerent, & Deo inservirent sub Regula Tertii Ordinis S. Elisabeth. Sed nonnisi anno 1582. Claustrum subierunt Regulam solemniter professæ in Monasterio SS. Trinitatis intra mænia Villæ Vergarensis, & receptæ a Francisco Recalde Ministro Provinciæ Castellæ. Ejus Fundatores juspatronatus hæredibus reliquerunt, & in Ecclesia cernitur Mausoleum cum eorum insignibus. Floruerunt in hoc loco Maria a Præsentatione de Placentia quinto milliari a Villa Vergarensi, & Maria Suarez de Ascarruna Vergarensis, quarum utraque decessit cum opinione sanctitatis, illa anno 1614., hæc anno 1674.

Monumenta Provinciæ Cantabriæ ex Archiv. Aracælit. tom. 15. pag. 17.

LXXXVII. Beatrix de Monroi, & Ayala Uxor Ferdinandi Alvarez de Toleto quarti Comitis Oropesani, obtenta licentia a Poncio de Leon Episcopo Placentino extruxit intra muros Belvisii Monasterium Clarissarum S. Joannis de Pœnitentia; quod summus Pontifex hoc anno confirmavit; atque in novam ædem Joannes de Alagon Minister Provinciæ Castellæ immisit tres Moniales Monasterii Conceptionis Oropesæ tamquam fundatrices Catharinam de Magdalena, Franciscam de Belen, & Magdalenam de Sepulchro. Communis hostis fundationem impedire tentavit spectris, & umbris, quas excitabat, sed restitit sororum fides, & pietas. Juspatronatus pertinet ad Comites Oropesanos. Inde egressæ sunt Fundatrices Monasteriorum S. Joseph Villæ de Guadalcanal constructi a Hieronymo Gonzalez de Alanis, & Villæ Camiceso ditionis Truxilli. Claruerunt inibi sanctitate præter fundatrices Isabella de S. Francisco, Maria de Belen, Beatrix a Cruce, Joanna de Baptismo, Clara de S. Joanne, Clara de S. Francisco, Francisca a Cruce, Anna Maria de Assumptione, Maria de Columna, Maria a Conceptione, Maria de S. Francisco, Francisca de Nativitate, & Beatrix a Corpore Christi. Præcipit Pontifex Monialibus S. Claræ Ulyssiponis, ne amplius mulieres sæculares admittantur in Monasterio, & Clausuræ leges stricte serventur; *Romanus Pontifex*. Die 18. Septembris. Eisdem Monialibus privilegia largitur: *Æquum reputamus*. XVI. Kal. Februarii. Monialibus S. Claræ Reatis, quæ a cura Minorum Conventualium transierant ad jurisdictionem Episcopi, injungit, ut recipiant quatuor Reformatrices a Monasterio Narniensi S. Crucis Ordinis S. Francisci de Observantia, Cherubinam, Margaritam, Hieronymam, & Bernardinam, eisque pareant, & ad illarum vivendi normam se conforment. *Alias siquidem*. Die 3. Augusti.

Monumenta Prov. Angelorum.

LXXXVIII. Ludovica Parmentier Tertiaria dono accepit hoc anno a Galliarum Rege locum apud Oppidum Bertholii, in quo piorum eleemosynis, & favore Cardinalis de Borbonio ejus oppidi Antistite, domum sibi, ac quinque aliis sororibus, & Sacellum construxit. Exstant, teste Gonzaga, Regiæ literæ ea super re hoc anno expeditæ. Moniales Tertii Ordinis S. Brigittæ Civitatis Murciæ abierunt in aliud Monasterium, quod eis in propria domo ædificari præceperat ex supremis tabulis Elisabeth de Alarconio.

Gonzaga in Prov. Franciæ Mon. 15.

Monumenta Prov. Concep ex Arch. Aracælit. tom. 27. pag 85.

LXXXIX. Hoc circiter anno, teste Pirro in notitiis Ecclesiæ Agrigentinæ, Capuccini suum statuere domicilium tertium in Sicilia Agrigenti

in

in quodam loco juxta mare ab Urbe mil. pass. distito, ubi ad annum 1228. incoluerant Monachi forte Benedictini, vel Cistercienses, sed incursione Saracenorum, piratarumque & Monasterium, & Templum B. Mariæ Bonamuronis eversa sunt. B. vero Mariæ Imago in pariete depicta more Græcorum miraculis clarissima, cujus celebris cum nundinis est dies octava Septembris, adhuc apud Capuccinos magnæ est venerationis. Tradunt, huic Virginis Imagini Templum ædificasse ob miraculum quamdam Saracenam Bonamurone dictam, & deinde fidem Christianam suscepisse.

Sicilia Sacra ibid. pag. 721.

Stanislaus Albertus part. 1. pag. 32.

XC. Sub idem tempus construuntur pro eisdem Conventus S. Mariæ Angelorum Civitatis Cavæ ære publico sub Episcopo Thomæ Casellio Ord. Prædic., & fabricæ Præfecto Terentio de Falco; Conventus S. Crucis Nolæ in eadem Provincia sub Episcopo Antonii Scarampæ, empto fundo Civium eleemosynis; Conventus Aletrii in Provincia Romana, Validi, seu Gualdo Diœcesis Nucerinæ in Provincia S. Francisci, pro quo exstant Pontificiæ literæ ad annum 1569. referendæ; Montis Fortis Diœcesis Veronensis in Provincia Veneta, Cremonæ in Provincia Mediolanensi, Lugani Diœcesis Comensis in eadem Provincia, & Callii in Provincia Marchiæ.

Franciscus de Neapoli Severinus fol. 19, & seq.

Michael a Tugio tom. 1. Bull. Capuc. ad Calcem.

XCI. Celebrantur a Boverio, & Arembergio plurium nomina, qui sancte hoc anno decesserunt. Vitæ finem attigit Tarenti Ægidius Siracusanus, Maceratæ Ægidius ab Aquis Porretanis, & Savinus Firmanus, hic nobilissimo ortus genere, ille intelligendis, explicandisque profundioribus S. Scripturæ sensibus idoneus, licet literarum ignarus; Beneventi Bartholomæus Gallus, Cajetæ Augustinus Gallus Concionator. In Conventu Forilivii Hieronymus Torellus juvenis viginti novem annorum in jejuniis, vigiliis, carnisque afflictationibus versatus etiam antequam Capuccinorum Ordinem ingrederetur, Patre suo nobili viro reluctante. Præterea Julianus a Desio, Angelus de Typherno, Jacobus a Nursia, Deodatus a Ripa Transonum, Petrus a Civitate Ducali, qui ex Canonico Cathedralis Ecclesiæ ejusdem loci, vel, ut aliis placet, ex Minoribus Observantibus inter Cappuccinos receptus Romanæ Provinciæ Vicarius, & Ordinis Procurator fuit, pœnitentiæ laude commendatus in ipsis tumoribus, fistulis, & putredine, quibus scatebant ejus membra, & miraculorum gloria in vita, & post mortem; Victor a Bergomo oratione, & spiritu prophetico spectabilis. Illa infestissimum hostem, quem habebat in sæculo, ad Capuccinorum Religionem perduxit, vicit dæmonum insidias, & binas animas a Purgatorii flammis eripuit. Altero vanæ cuidam feminæ Catharinæ prædixit in Oppido Baretii Agri Mediolanensis ingressum in Monasterium, & Paulo Vicecomiti arcana peccata, quæ ille admiserat, patefecit. Laurentius a Funiano, a meretrice in cubiculo sollicitatus, dum in Civitate Forilivii concionaretur, ut juvenes, qui impuram illam ad Laurentii experimentum conduxerant, eluderet, nudum digitum ardenti lucernæ admovit, nec retraxit, donec carne exusta, & diffluente, exhorrescens fæmina discederet. Defuncti meritis claudi, nervis attracti, & hernia laborantes sanitatem recuperarunt.

XCII. Ad Dominum migravit Pacificus a Fano in oratione assiduus, in corporis cultu austerus, cui pœnitentiarum rigor exesis carnibus extremam maciem conciliaverat. Eugubii Guardianus in festo Conceptionis adspexit Deiparam a Cælo venientem cum odorum ineffabili fragrantia,

tia, Ædituoque insolitæ rei causam sciscitanti respondit: *Ne mirere. Non est hic aromatum, aut thymiamatis, quæ apud nos oriuntur, mortalis odor. E cælo hæc aromata prodierunt. Verumtamen audita contine. Nuper hic Regina descendit, quumque pleraque ad sui ipsius dignitatem spectantia, quæ antea ignoraveram, docuisset, illud inter alia explicavit, se in primo Conceptionis suæ articulo ab omni prorsus peccati originalis labe Dei gratia immunem fuisse, cujus rei testimonium est hæc suavissima odoris fragrantia*. Absit, ut ego de his dubitem. Attamen aliquis fortasse non satis intelliget, qua ratione Pacificus asserere potuerit, sibi explicatum Mysterium Conceptionis, si nihil explicatione illa didicit præter id, quod antea noverat fide? Credebat nimirum, Mariam Virginem in primo instanti præservatam a peccato originali, nec, quum foret vir pius, de ea re ambigebat. Quid igitur illi explicatione accrevit? Fuit Pacificus successive Tertii Ordinis S. Francisci, & Minorum Observantium, a quibus non alia ex causa confugit ad Capuccinos, nisi *quia viderat* (verba sunt Boverii) *ostendente Deo, ut ipse post haud sine lacrymis affirmabat, maximam hominum, mulierumque turbam, velut pluvia guttas ad Inferna descendere, paucissimosque in athera sustolli, plurimosque etiam ex Minoribus, ac cæterorum Religiosorum Ordinibus, qui regulari Observantiæ non studuerant, in Tartara mergi*. Altera hæc visio non thymiamata, & odores exhibet, res nempe lætissimas, sed miserrimas, & exitiales, omnium videlicet ferme hominum ruinam, æternamque damnationem. Plurimæ tempestatis guttæ erant viri Regulares, Fratresque Minores, qui regulam non observaverant, idest, ut opinor, ii damnabantur, qui damnandi erant. Id vero ut sciret Pacificus nec pluvia, nec ostento alio indigebat, nec oportuit, ut ne ipse fieret una ex guttis decidentibus, asylum quæreret inter Capuccinos; poterat namque inter Minores Observantes regulari observantiæ studere, & sic esse in illis, qui ut subtiles, & delicatæ roris particulæ in æthera sublevabantur, quum non omnes, sed plurimi in Tartara mergerentur. Idem ne erat fieri Capuccinum, & esse salvum? Ne Boverius quidem id dixerit, ut exemplis ab ipso adductis, & inferius referendis patebit. Sed Boverii descriptionem nemo paullo eruditior desumptam nescit a Virgilio, mutatis tantum foliis, quæ in sylvis decidunt Autumni tempore, in pluviæ guttas, ut majorem fortasse damnatorum ex omni tribu, & natione numerum exprimat.

Boverius ad an. 1566.

Æneid. lib. 6.

XCIII. Nomen Aloysii Putei Ministri Generalis vix invenio in monumentis præsentium annorum. Quid fecerit, quas leges sanxerit, quomodo Ordinem moderatus sit, ignotum omne, nec aliud quidquam compertum est, quam fuisse virum pium, doctum, & bene moratum. Scribit Bonaventura de Fa'ano, hoc anno Comitiis Provincialibus habitis in Conventu S. Petri Galatini in Provincia S. Nicolai, in quibus electus est Minister vigesimus Laurentius de Tricasio egregius Ecclesiastes, eum adsuisse, occasione desumpta visitandi Sacram ædem S. Mariæ de finibus Terræ in Promontorio Salentino a parte Orientali extremitatis Italiæ, quod Caput S. Mariæ audit propter magnificum Templum Virgini Deiparæ extructum ad tollendam memoriam celebris Minervæ Templi, cujus vestigia aliqua apparent in proximo loco, ubi Civitas Leucadis surgebat. Templum S. Mariæ dedicavit Julius I. Pont. Max. Hierosolymis redux, quum, periclitante navi, in portum Leucadis appulit, & a Civibus honorifice exceptus, dum in Altari Annuntiationis B. Virginis Sacrum faceret die prima Augusti, emissa cælitus Charta

A Fasano part. 1. cap. 2. pag. 90.

aureis

aureis inscripta literis super Altare cecidit, quæ hæc continebat: *Quicumque visitaverit Ecclesiam hanc die prima Augusti a Galli cantu usque ad occasum Solis diei prædictæ, erit mundus, purusque ab omni peccato.* Lectis, publicatisque his verbis, Pontifex Indulgentiam confirmavit, & extendit ad diem secundam, & tertiam ejusdem Mensis. Ipsam probavit Pius IV. anno 1561. Ita Bonaventura a Fasano, qui horum omnium memorias reperiri ait in Archivio Episcopali Alexani.

Idem part. 1. cap. 2. pag. 10.

XCIV. Orto inter Capuccinos dubio, an Guardiani, qui juxta antiquam consuetudinem eligebantur a Provinciali, & Diffinitorio, deberent eligi a Capitulo ad normam Constitutionis Concilii Tridentini; & utrum Clerici nondum Subdiaconi, & Laici haberent in electionibus vocem activam, & passivam, quod prohibet Concilium ipsum, scrupulum amovit Pontifex rescribens Eusebio de Ancona Procuratori Generali, servandum veterem Ordinis morem circa Guardianorum electionem, & concedendam Clericis, & Laicis utramque vocem in electionibus localibus, non obstante Concilii decreto.

Conc. Trident. Sess. 26. cap. 6. & sess. 22. cap. 4.

Boverius ad an. 1566.

XCV. Hoc anno ob frigora, & nives insuetas, quæ deciderunt per totam regionem Burgensem, extremas incolæ passi sunt difficultates, ac præcipue Fratres Minores Cœnobii S. Stephani de los Olmos in loco solitario, & sylvestri. Pia Matrona loci de Sonapero sexto lapide a Cœnobio, Maria Gonzalez vidua Joannis Fernandez de Ortega opitulari Fratribus cupiens dixit servis suis: Quis ex vobis deferet eleemosynam Fratribus S. Stephani? Responderunt omnes, fieri id non posse, quum nimbis viæ pulsarentur, nives ædium januas obstruerent, neque seorsum a vitæ discrimine per fenestras exire liceret. Illa pressius instante, servus nomine Petrus pane, vino, uno ariete, carne suilla, aliisque obsoniis oneravit, cui Domina abeunti dixit: Proficiscere; quamvis enim viam ignores, equa pluries ivit ad Conventum S. Stephani. Sine illam, quia Dominus noster dux erit ob intercessionem B. Francisci, & filiorum ejus. Servus itaque magnâ cum fiducia per montes asperos, & præcipites torrentes transiens pervenit ad Villam de Morquillas uno lapide a Conventu, ubi reperit Religiosum quemdam Franciscanum, a quo interrogatus quo tenderet, respondit, se afferre Fratribus S. Stephani eleemosynam Sororis de Sonapero. Cui alter: Ego, inquit, illuc vado. Una eamus. Ambo igitur iverunt, pulsatamque a Religioso Conventus januam Portitor aperiens solum servum cum jumento onusto invenit. Relicta eleemosyna, servus nulla mora discessit, & post aliquot passus, Conventus janua jam clausa, obvius fit ei is, quocum venerat, dixitque illi: Vado ad Villam de Morquillas, & tecum veniam. Quumque eo pervenissent, dixit servo: Frater, vade in pace; & nihil ultra ad eum loquutus est. Domum reversum Maria Gonzalez interrogavit de peracto itinere, qui respondit, se neque euntem, neque regredientem periculo ulli fuisse obnoxium, & equam super nives incessisse tamquam per firmam humum, quin nives deprimerentur.

Jo: Baptista de Galarreta in Prov. Burgen. Con. 13. pag. 85.

XCVI. Devota mulier in ultima infirmitate posita die S. Joanni de Ortega sacro dixit filiæ suæ, ut vel P. Carranza, vel P. Cobarrubias vocaretur, ut sibi adesset morienti. Respondit Filia, utrumque esse in Riosa. Quum idcirco anxio foret animo, illi duo Patres simul in domum pervenerunt. Altero die exequiis absolutis evanuerunt, nec amplius visi sunt. Eventum commune Oppidanorum testimonium confirmavit.

XCVII. Exemit Pontifex Mendicantes cujuslibet Ordinis pro eorum bonis,

bonis, & personis a solutione gabellarum, & ab onere hospitandi milites: *Dum ad uberes*. Die 6. Julii, &: *Quum non sine*. Absque die, & loco. Declaravit irritum legatum Antonii de Sapientibus Magistri Generalis Ordinis Minorum Conventualium, *Exigit injunctum*. Die 13. Aprilis. Largitus est Indulgentias Cœnobio Recollectorum oppidi de Monsojana: *Ineffabilia*. IV. Nonas Decemb. Indulgentias in die Conceptionis in Oppido de Moruela Diœcesis Cæsaraugustanæ: *Ineffabilia*. IX. Kal. Novembris. Concessit privilegia Melchiori Flavio Guardiano, seu Præfecto Cœnobii Magni Tolosani, Pii V. Pœnitentiario, & Concionatori Henrici II. Galliæ Regis, homini doctissimo, qui plura ingenii sui monumenta edita reliquit. Privilegia Joanni Nass, de quo superius diximus. Dedit literas Apostolicas pro Monasterio S. Joannis de Estremoz circa quamdam pensionem: *Æquum reputamus*. XVI. Kal. Februarii. Pro Monialibus Oppidi de Alaris Aurien. *Iis, quæ pro*. VII. Kal. Julii. Pro quadam Capellania Fratrum Tertiariorum Hispalensium. *Ex commissò Nobis*. Id: Januarii. Pro loco Monialium S. Claræ Placentiæ: *Sua nobis*. III. Kal. Novembris. Pro Monasterio Conceptionis Ordinis S. Francisci Mexici, ut officium Abbatissæ sit triennale. Pro Conventualibus Provinciæ S. Ludovici in Regno Franciæ, ne recipiant Observantes: *In Eminenti*. die 24. Novembris. Recensuit Ordinem Minimorum S. Francisci de Paula inter Ordines mendicantes: *Catholica Sedis*. Die 9. Novembris. Donavit Alexandro Cardinali Cribellio quatuor millia ducatorum aureorum, videlicet duo millia pro expensis itineris ad Capitulum Generale Vallisoletanum; & duo millia pro ejus reditu Romam: *Quum sicut accepimus*. Die 16. Februarii.

Petrus de Alva Indic. Bullar. pag. 211. & seq.

Ex Regesto Secretariæ Brevium, an. 1566.

C. Hoc eodem tempore die 6. Maji ad instantiam Joannis de Aguilera Commissarii Generalis in Curia Romana, prout ipse literis sua subscriptione, & sigillo munitis testatur, concessit vivæ vocis oraculo, ut Fratres Minores Observantes possint uti concessionibus, quæ sequuntur:

Rodericus nov. Collect. Privil. pag. 450.

1. *Concessit quod Fratres Minores ratione itineris, vel alterius justæ occupationis possint dicere totum officium divinum simul mane, aut quando ipsis videbitur, cum majori devotione ipsum posse recitare.*

Virginius Alviset Muren. Vermiculatæ sect. 4. num. 55. pag. 259.

2. *Item concessit eisdem Fratribus, ut una hora ante auroram possint Missam celebrare ratione itineris, vel alterius occupationis.*

Diana tract. 2. dub. reg. res. 59.

3. *Item quod Fratres Clerici non sacris initiati nescientes legere secundum judicium suorum Superiorum satisfaciant obligationi recitandi officium dicendo officium Laicorum.*

4. *Item declaravit, quod calceamenta desuper aperta, quæ vocantur Hispanice* Suelas, *portata a Fratribus Minoribus, non sunt calceamenta in sua Regula prohibita, quibus cum bona conscientia cum pedalibus pannicis, & caligis possunt dicti Fratres uti.*

5. *Item ordinavit, quod Minister Generalis de consensu aliquorum Patrum possit dare licentiam Fratribus utendi præfatis concessionibus, & aliis sequentibus, quæ statim referentur, & nullus Frater sine ejus licentia his uti possit.*

6. *Item concessit, quod possimus uti Syndico secundum privilegia, & quod Superiores Ordinis disponere possint de pecunia expendenda per Syndicum, & quod ipsi Syndici nequeant de ea disponere, nisi in quibus, & quando Prælatus voluerit.*

7. *Item concessit, quod de licentia Ministrorum liceat Prælatis, & Fratribus recipere, & petere vinum, & alias eleemosynas in sua specie, & per* Syn-

Syndicum venumdari, & talis pecunia possit licite converti in utilitatem Fratrum, & Conventuum restaurationem, & in alias extraordinarias necessitates pro tempore occurrentes.

8. *Item concessit, quod de licentia Prælatorum recurrere possit Frater ad dictos Syndicos, & amicos spirituales pro emendis quibusdam rebus, licet non sint admodum necessaria.*

9. *Item concessit, quod liceat congregare vinum, frumentum, & alia, quando Prælatis videbitur, quod in tali Conventu ali non possumus commode, vel decenter, dummodo tales Congregationes non fiant, nisi pro uno anno tantum.*

10. *Item concessit, quod Missas, & eleemosynas uni loco, & aliquibus Fratribus commendatas liceat Prælatis aliis Fratribus etiam aliorum locorum, & Ordinum, vel Presbyteris sæcularibus commendare, nisi oppositum expresse dixerint qui Missas commendaverunt, & pecunias dederunt.*

11. *Item concessit, quod Fratres iter agentes de licentia Prælatorum possint secum deferre famulum cum pecunia, quando alio modo iter facere commode non possunt.*

12. *Item concessit, quod per quæcumque statuta etiam Apostolica non obligentur Fratres ad aliquas censuras, seu pœnas ecclesiasticas, vel ad peccatum mortale; sed tantum ad pœnas, seu pœnitentias per Prælatos injungendas, non obstantibus quibuscumque Apostolicis, seu Regulæ declarationibus, dummodo non sit contemptus, vel mandatum non sit impositum sub pœna excommunicationis, vel in virtute sanctæ obedientiæ.*

13. *Item die 26. ejusdem mensis, & anni idem Pius V. concessit Prælatis, aut Religiosis de eorum licentia, ut possint procurare pecunias non solum pro urgentibus necessitatibus, sed etiam pro his, quæ non ita necessariæ sunt; imo pro superfluis, & curiosis, verbi gratia pro ornamentis, & ædificiis sumptuosis. Item non solum pro necessitatibus præsentibus, & imminentibus, sed etiam pro futuris, pro quibus eleemosyna procurata apud Syndicum deponatur.*

14. *Item concessit, quod non sint obligati, quando petunt pecuniam, explicare necessitatem in particulari; & quod possint procurare denarios, vel pecuniam pro necessitatibus in generali, & data particulari necessitate possit in alteram ordine Syndici deputari.*

15. *Item concessit Fratribus Minoribus, quod præterquam in transgressione eorum, quæ sub præcepto in Regula continentur, puta exceptis tribus votis obedientiæ, paupertatis, & castitatis, & exceptis præceptis de non recipiendo denarios, vel pecuniam aliter, quam concessum est supra per Suam Sanctitatem, & excepto præcepto de divino officio; & jejuniis in Regula contentis, & quando calceamenta de corio integra portaverint, quibus omnino pedes cooperiantur sine necessitate, vel dispensatione Superioris, & quando iter fecerint equitando sine manifesta necessitate, vel infirmitate, vel sine licentia Prælatorum, vel dispensatione, quam conferre possunt, quamvis non sit arcta necessitas; & quando intra Clausuram monialium intraverint extra casus, vel modos in earum Regula, & Apostolicis constitutionibus contentos; & quando Electores, quibus incumbit, omiserint eligere Ministrum Generalem in Festo Pentecostes, aut petere a Domino Papa unum Cardinalem Protectorem Ordinis; & tandem quando a debita obedientia, & reverentia Domini Papæ, vel Ecclesiæ Romanæ recesserint: in cæteris autem transgressionibus præceptorum per quascumque alias Ordinationes, vel statuta Apostolica, vel quæcumque alia dicti Ordinis injuncta non obligantur Fratres ad censuras, vel pœnas ecclesiasticas,*

sticas, vel ad aliquod peccatum mortale; sed solum ad poenitentiam per Superiores pro tempore infligendam, dummodo non adsit contemptus, vel non fuerit in virtute obedientiæ, vel sub poena excommunicationis mandatum, nisi quatenus aliter jus aliquod, vel præceptum naturale, vel divinum, aut humanum mortaliter fuerint transgressi, ac in foro conscientiæ tantum. Non obstantibus &c.

16. Item concessit Fratribus Minoribus, quod possint facere officium de Sanctis Ordinis cum illorum octavis, & quoad accessum, & ingressum in Tertiariarum Monasteria Fratres se habeant, ut servatur in Monasterio S. Claræ: Ita firmatum a Cardinali Cribellio sub data 27. Januarii MDLXVIII.

Anno Christi	Pii V.	Maximiliani II.	Religionis Minorum
1567.	anno 2.	anno 4.	anno 360.

ARGUMENTUM.

Dux Alba Belgium petit cum Copiis. Geusii saviunt in Fratres Minores. Clarent viri. Habentur Comitia Generalia Fratrum Capuccinorum, & Tertii Ordinis. Renuntiatur Commissarius Generalis Minorum Observantium Familiæ Ultramontanæ Antonius Fabri. Reformantur Cœnobia, & nova construuntur. B. Salvator ab Horta moritur in Urbe Calaritana. Decedunt Fratres, & Moniales vitæ Sanctitate insignes. Occiduntur Martyres. Memorantur concessiones Summi Pontificis.

I. Albano Duce in Belgium properante, & in itinere delectus Militum habente, conscriptis novis legionibus ex veteranis præsidiariis Siciliæ, Sardiniæ, Allobrogum, & gentium Alpinarum, confestim Guilielmus Princeps Aurasius cum Ludovico Nassovio fratre, cæterisque turbarum, & incendiorum ducibus fuga excedere tutius existimavit. Hinc Margarita Parmensis Sacra Religionis jura tueri confidentius cœpit. Perduelles vero aliquot, & contumaces Comes Egmontanus necari jussit, sperans, hac pietatis ostentatione odium, quod in Catholicos nutriebat, se occultare, & Hispano Regi reconciliari posse. Ecclesiæ itaque, & Monasteria restaurata, cultus Dei restitutus, & Catholicorum animus, ac spes fuerunt confirmata, licet non longo tempore, nec ubique. *Opmeerus Oper. Chron pag. 511.*

II. Bruxellas tandem Dux advenit per fines Sequanorum, & Mediomatricum profectus una cum Alphonso Contreras Theologo Ordinis Minoritici, quem a Sacris Confessionibus habebat, intimisque consiliis, & Vargas Jurisconsulto secum ab Hispania adductis, eorumque placito rebelles ad causam dicendam per præconem vocavit, quorum alii capitis poenam subierunt, alii dimissi sunt judicio absoluti. Guilielmus Princeps Friburgo se non movit. Philippus Buranus ejus filius a militibus Albani captus in Hispaniam mittitur. Comites Egmontanus, & Hornanus Guilielmi Principis affeclæ custodiæ traduntur. Repetit Le-Clerc causam expeditionis Albani in Belgium ab Hispanorum cupiditate Belgas sub jugum mittendi, & opprimendi; idque evincere conatur ex responso Vargas Jurisconsulti, qui Belgis privilegia sua in judicio producentibus: *Non curamus*, inquit, *vestra privilegia*, inflexione patrii idiomatis in penultimis vocabulis inadvertenter usus, quod in historiis avi- *Bernardus de Montaucon tom. 5 pag. 147.*

Le-Clerc Hist. Metall. lib. 2. pag. 84.

de inferunt Heterodoxi ad contemptum viri doctissimi. Hispani, ait, volebant lædere leges, & privilegia Belgarum sub hæreseos prætextu; quamvis enim motus aliqui antea fuissent excitati, quum tamen nulla publica auctoritate confirmati adhuc fuissent, inter privatorum hominum contentiones erant recensendi. At potestne legitimus Princeps motus quantumvis privatos subditorum compescere? Potestne impune permittere expilationes Templorum, Sanctarum Imaginum, rerumque omnium sacrarum direptionem, Sacerdotum, & innocentissimorum hominum necem, exitia, incendia, rapinas, tranquilloque animo impios sicarios spectare, qui passim grassentur, horrendas calamitates Reipublicæ inferant, & legibus divinis, humanisque conculcatis, nefanda omnia scelera aggrediantur? Optimus enim vero Princeps is foret, qui in his obdormiret. Pulcherrimum autem est, reos in judicio privilegiis se tueri velle, quasi privilegium aliquod foret patrandi crimina, eorumque ultionem declinandi. Quare non Hispani prætextu vindicandorum criminum ab hæresi proficiscentium Geusiorum privilegia lædere volebant, sed Geusii potius prætextu conservandorum privilegiorum meritas criminum, & impietatis pœnas declinare satagebant. Quid vero actum foret, si homicidis, latronibus, & sicariis publica auctoritas accessisset? Ne id cogitari quidem potest. Attamen non minus fuissent puniendi, quocumque privilegio se excusare conarentur, nullo unquam privilegio sceleribus suffragante.

Baretius lib. 5. cap. 4.

III. Cœnobium Minoriticum apud Valencennas a Geusiis antea direptum, rursus hoc anno eorum furori cessit. Die quadam, inquit Baretius, Hæretici dolo fallere Catholicos deliberarunt hac cum illis pacta conditione, ut duodecim Geusiorum cohortes, & octo cohortes Civium (nempe Catholicorum) excubias agerent in mœnibus Civitatis. Re impetrata, eadem die post meridiem, duce Hermano homine audacissimo, & barbaro Calvinianorum antesignano, irruperunt in Monasteria tamquam in pecudum stabulum, omnia undequaque projicientes, ac diruentes; primumque omnium vastarunt Cœnobium S. Francisci, deinde Prædicatorum, postremo Carmelitarum, & Altaria profanarunt mille modis, tantoque impetu, ut Inferno excitis spiritibus simillimi viderentur. Ut vero magis furiis actos se ostenderent, Franciscanos captos, vinctosque per Civitatem circumduxerunt bombardis, armisque gravioribus onustos, sic ut intolerabili labore, & cursu fatigati plerique paucis post diebus occubuerint. Ibant miseri Fratres propriis funibus mutuo religati, enormia pondera in humeris ferentes, dum Hæretici Litanias, & sacra cantica comice modularentur, vasaque gestarent vino plena, ut Christi famulos atrocius contemnerent, plebisque risui, & sibilis exponerent. Sequebatur carnifex, qui euntes virgis percutiebat, & quamvis ex vulneratis lacertis cruor defluens humum madefaceret, illi tamen, ut filii Seraphici Patriarchæ, omnia amore Christi Domini patientissime tolerabant. Sed transactis duobus diebus impletum est in Hæreticis Christi verbum: *Omne regnum in se divisum desolabitur*. Nam oborto inter ipsos dissidio, quum alter alteri insidias strueret, ad sonitum æris campani seditione excitata in foro Civitatis, tum ob odium, quod sibi conciliaverant recenti sævitie in pauperes Minores, tum ob violatam fidem oppressi sunt promiscue ab Hispanis, Italis, Germanis, Bohæmis, ipsisque Lutheranis, & a Civitate ejecti forent, nisi pejorum calamitatum metus obstitisset.

IV.

IV. Baretii narrationem, paucis tantum mutatis, tradit Bzovius, qui non Valencennis, sed Antuerpiæ id factum affirmat. Historici sæpe in rebus conveniunt, dissident in circumstantiis, quod non exiguam gignit confusionem. Mox tamen patebit, nullam esse rationem, cur Scriptorem Ordinis nostri hac in re deseramus. Hic deinde horrendam sane Tragœdiam orditur iisdem ferme verbis, ac Gabutius: „ Constat, supra quinquies mille Sacerdotes omnis generis lentis, & crudelibus suppliciis esse peremptos. Eorum aliis viscera fuste intorto sensim extracta. Alii vulnerati cum Episcopis in puteos vivi dejecti periere. Aliis detracta pellis, qui octavo, vel nono demum die quasi ad insaniam redacti spiritum exhalabant. Multis caput abscissum. Alii militari supplicio minorum tormentorum ictibus expositi sunt, aut ænearum machinarum ori alligato, emissoque igne in frusta diffracti. Complures, unco summo gutturi infixo, dolore, & inedia confecti. Non pauci in Templorum Crucibus suspensi. Plurimi etiam sulphureo pulvere instructi, lardoque peruncti misso igne deflagrarunt. Alii candentibus verubus vivi per posteriores partes infixi. Alii clavis ferreis in abrasam sacri capitis coronam adactis extincti. Nonnulli exenterati, quorum viscera frumento respersa in porcorum alimenta cesserunt. Aliis fune stricto pudendas partes alligarunt, quos longo spatio incitatis equis raptatos ad focum suspenderunt, ut subjecto fumo extinguerentur. Denique instar suis linea recta in partes dilaniarunt. Alios divina conficientes mysteria captos, sacris, ut erant, vestibus indutos, imposita capiti galea, per plateas ductos ludibrii causa totum diem jejunos inter nebulones milites perstare coegerunt. Complures aliis, atque aliis exquisitis, & acerbissimis cruciatibus afflicti, cæsi, necati sunt. Multi diu superfuere, & fortasse adhuc hodie quoque supersunt mutili, excisis naribus, auribus desectis, scissis pedibus, spoliati, qui horum flagitiorum, & plusquam barbaræ crudelitatis vestigia præseferunt. Sacræ Virgines, nobilesque puellæ innumerabiles constupratæ, Matronæ violatæ; nulli denique vel libidinis, vel crudelitatis, vel impietatis generi temperatum est. Quæ quidem omnia adeo sunt vera, ut Hæretici multo plura, & his acerbiora se fecisse glorientur„.

Bzovius ad ann. 1561.

Gabutius in vita S. Pii V. cap. 5. num. 109.

V. Etsi hæc omnia neque uno anno, neque uno in loco gesta comperiamus, (syllogem namque exhibent crudelitatum, quas per Belgium, Galliamque hostes exercuerunt; ut etiam eruitur ex literis Pii V.: *Quum præsentem*. Die 8. Martii anno 1570.) nihilominus quod ad ea spectat, quæ hoc anno Baretius contigisse narrat Fratribus Minoribus in Civitate Valencennarum, Arturus, qui eodem anno, vel juxta novam supputandi methodum, anno præcedenti illorum martyrium ponit, refert, Baretium hanc notitiam desumpsisse a Faustino Tasso historico sui temporis, & a Thoma Boucherio, qui Fratrum Minorum conscripsit Historiam Ecclesiasticam. Itaque non pro lubitu Baretius notavit Valencennas, sed ex coævorum testimonio, qui sua nosse melius debebant, quam Bzovius aliena. Gonzagæ vero, qui Fratres Minores peremptos inficiatur, ut diximus, respondet Arturus, illos gravia passos sanguinem quoque profudisse ex vulnerum acerbitate, & vi tormentorum, seu pœnarum illatarum paullo post excessisse e vita. Valencennas quoque signat Waddingus: „ Belgæ apud Valencennas post ludibria, & opprobria, & gravia tormenta ab Hæreticis illata suum agonem feliciter consummarunt anno 1566, vel 1567.„. De Valencennis loquitur Hueberus, quam-

Arturus die 16. Martii.

Waddingus de Martyr. Ord. L. B.

Hueberus die 29. Aprilis. quamvis misceat nomina Antuerpiæ, Bruxellarum, Burgerauthii, Homiscotti &c. referens, anno 1567. in illa generali Calvinistarum turbatione plurimos Ordinis Franciscani pro Catholicæ Romanæ Ecclesiæ defensione opprobria, carceres, verbera, ac denique mortem victrici lucta sustinuisse.

VI. Verbi Dei prædicationi vacabat in Mexico Andreas de Olmos, de quo pauca nostri Annalistæ hactenus retulerunt solliciti potius posteriorum, quam suorum temporum facta recensere. Nobilibus, piisque parentibus puer orbatus mansit apud uterinam Sororem in oppido de Olmos, a quo cognomen accepit, licet natus in alio pago Diœcesis Burgensis. Honeste educatus humaniores literas didicit, peractisque studiis juris Civilis, & Canonici, ætate 23. annorum in Cœnobio S. Francisci Vallisoleti Minoriticam Regulam professus est. Theologus adeo insignis evasit, ut nemo illum non consuleret in rebus difficilioribus, ejusque responsa, & sapientiam admiraretur. Hinc Joannes de Zumarraga bis eum sibi socium adscivit; primo quidem dum, jubente Carolo V., in Cantabria quæstionem instituit adversus fœminas superstitioni, & necromantiæ addictas; secundo dum assumptus ad Episcopatum Mexicanum a Conventu Tribulensi, ubi Guardianum agebat, in Indias transfretavit. Illic mira ingenii felicitate assequutus linguas Mexicanam, Totonacam, Tepuacam, & Huaxtecanam Infidelibus convertendis sedulo animum applicuit, emensisque proximis regionibus, penetravit in loca remotissima, Hueytlalpan, Tuzapan, Panucum, Tampicum, Tamaolipam, inter Cicimechas Floridæ conterminos, ad polum accedens per montium celsissimorum juga, scopulosas rupes, syrtes, fluviosque profundissimos, idque nudis pedibus, solisque victitans herbarum radicibus, & aqua, vir staturæ quidem mediocris, sed robustioris complexionis; quo fiebat, ut victor ubique cum laboribus, & periculis colluctaretur. Crucem in manu gestabat, eamque cum Indis, tum sibi vitæ exemplar proponebat; quo enim majora discrimina objiciebantur, eo lætior dicebat: *Quid volo, nisi Crucem? Quid mihi cum voluptatibus? Nonne in hac Christus Dominus pro me mori dignatus est? Libenter itaque pro ejus amore & ego quamcumque amplexabor crucem, ut tandem ille me recipiat, qui & me in Cruce redemit.* Sæpe etiam cum Apostolo repetebat: *Mihi absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.*

Daza lib. 2. part. 4. cap. 22. & 26.

Augustinus de Vetancur Menol. die 8. Augusti.

VII. Dignitates Ordinis numquam optavit, aut iniit, solumque, licet longis jejuniis, diris flagellis, ac ciliciis ex equinis crinibus confectis, non interruptis vigiliis, quas in oratione dies, noctesque traducebat, extenuatus, ac ferme consumptus, inter efferatas, & sylvestres nationes versabatur, ut ad cultiores mores, humanitatem, veramque fidem illas adduceret. Succensis delubris, Idolis in frusta comminutis, cunctisque, qua licuit, stupidæ superstitionis monumentis, & ritibus deletis, Templa Deo erexit, & innumeros barbaros Sacro regenerationis lavacro abluit. A populo Tamaolipæ ad necem conquisitus, & sagittarum nimbo obrutus non illæsus tantum abiit; verum sagittæ, Dei miraculo, in jaculatores redierunt. Alio die feria quinta in Cœna Domini Idolorum jacturam ægre ferentes tugurium ex stramine, & paleis, in quo ille delitescebat, ardentium jaculorum emissione comburere tentarunt, ut ab incendio fugientem apprehenderent, & mactatum mensæ apponerent. At stramine, quamvis siccissimo, flammis resisten-

ftente, admiratione, metuque abscefferunt exiftimantes aliquid divinitatis in Andrea latere. Re pervagata, tum ipfi, tum alii barbari ad diftantiam quadraginta leucarum ad eum audiendum concurrebant, & quum Fratrem aliquem Minoritam poft Andreæ obitum invenirent, pofitis arcu, & fagittis clamabant: *Andreas Andreas*.

Gonzaga in Prov. S. Evangelii pag. 1274. & feq.

Vetancurloco cit.

VIII. Francifco Morales his temporibus Philippus II. Rex Hifpaniarum obtulit Epifcopatum cujufdam Peruanæ Ecclefiæ, mifitque Regium refcriptum, quod humiliter accipiens Francifcus femel, atque iterum Regiæ beneficentiæ egit grates, teftatus, fe dignitati imparem in id unice incumbere, ut effet, & vocaretur Filius S. Francifci. Minifter tertius a fundatione Provinciæ per afperas femitas cum Socio Secretario pedibus iter agebat, cunctis miraculi loco habentibus, fic eum incolumem incedere. Nec ab Apoftolica prædicatione domefticis curis retrahebatur, quin potius a minifterio fuo opportuniorem occafionem defumebat animas Deo lucrandi. Erat viri facies gravis, & circumfpecta, vox valde fonora, verba eloquentiffima cum fuavitate, & perfuafione conjuncta. Plurima & ipfe humi ftravit Dæmonum latibula, pluribus agreftibus, barbarifque nationibus mores intulit, & Catholicam Religionem.

Cordua in Chron. Prov. 12. Apoftol. de Lima.

Calderon in Chronol. Prov. Concept.

IX. Inftituit hoc anno Pius V., feu potius declaravit ad inftantiam Regis Catholici Parochos Fratres illos, qui jamdiu officium hoc exercebant in locis Maris Oceani, nimirum in Indiis: *Exponi nobis*. Die. 23. Martii. Quum inibi a primi Columbi in Americam adventu Chriftianam Religionem foli plantaverint, fucceffive fumma fide, ftudio, & zelo in dies auxerint, ne proprio quidem fanguini, vitæque parcentes, in mediis periculis, difficultatibus, & anguftiis perpetuo verfati, juftiffimum videbatur, ut acquifito jure in Ecclefias a fe fundatas non dejicerentur, nec hæreditate exciderent, quam fibi tot, tantifque fudoribus conftituerunt. Video ego (non de Francifcanis tantum loquor, fed de Alumnis etiam aliorum Ordinum Regularium, qui in Indiis de fide Orthodoxa bene meruerunt), ipfos vel fub initium prædicationis Evangelicæ certorum hominum calumniis impetitos. Non deerant enim qui ineptiffime caufarentur irritum baptifmum ab illis collatum fine fale, oleo, faliva, & candela, quafi ritus, & cæremoniæ ab Ecclefia fuperadditæ, ut ut fanctiffimæ, ad effentiam Sacramenti a Chrifto Domino in aqua & Spiritu Sancto inftituti, aliquid conferrent, & Apoftolus S. Philippus aliud præter puram aquam adhibuerit, dum baptizavit Eunuchum Reginæ Candacis. Oportet, ut patet, hujufmodi oppofitores fuiffe ex genere Mercatorum olei, falis, & ceræ. Alii contendebant, baptifmum adultis conferri non debere, nifi in Sabbatis Dominicæ Refurrectionis, & Pentecoftes, fuifque criminationibus adeo valuerunt, ut Indiarum Apoftolis baptizandi facultas interdiceretur, quam tamen illis reftituit Paulus III. diplomate dato fub die 15. Maji anno 1537., quo edixit, multitudinem baptizari poffe aqua tantum, rebus aliis feclufis. Diplomate in India delato una cum Regiis literis Philippi II., quas valde expetierat Epifcopus Montenegro, tantus fuit populorum ad baptifmum concurfus, ut in regione Guacachula quatuor circiter dierum fpatio duo Religiofi quatuordecim, & amplius Indorum millibus baptifmum contulerint, & in Xuchimilco uno die baptifmum fufceperint tria Indorum millia. Ante hoc tempus Flaxatæ ultra duo millia baptizari poftulantes, & voti compotes non facti queftu, & gemitibus Civitatem impleverunt,

Montenegro lib. 3, & feq.

Torquemada lib. 16. cap. 11.

verunt, duæque Vetulæ rejectæ in Guacachula Missionariis plorantes dixerunt: *Nos ne, qua in Deum credimus, rejiciemur ab Ecclesia? Separabimur a domo misericordiæ Domini?* Et baptizatæ paullo post ambæ obierunt. Dum numerus vero credentium augeretur mirum in modum, ut tradunt Gomara, Solarzanus, P. Salinas, Torquemada, quid agebant otiosi Religiosorum Criminatores? Nempe dignitati suæ consonum non putabant cum nudis, & barbaris Indis conversari tamquam intellectu destitutis, quod a veritate alienum esse Deipara ipsa probavit in Cœnobio de Guadalupe, & in Monte de los Remedios Joannem Didacum alloquuta.

X. Rebus ita compositis, alio discrimini Fratribus objectis anno 1555. in Synodo Mexicana vetitum est, ne aliquid determinarent in causis matrimonialibus, nec Cœnobia exstruerent absque Episcoporum licentia. Negotium absolvit Philippus II. Rex Hispaniarum, qui Synodi decretis, & literis Leonis X., & Adriani VI. in favorem Religiosorum perpensis, duo rescripta edidit Vallisoleti anno 1557. unum, quo ipsos in veteribus privilegiis tuetur; alterum sub die 9. Aprilis eodem anno, quo injungit Gastono de Peralta Marchioni de Falces Indiarum Proregi: „ Præcipies, ut in his terris, earumque partibus, & locis, ubicumque id necessarium fuerit, possint exstrui Monasteria absque licentia Diœcesani „ Alio rescripto Matriti anno 1562. ait „ Possint „ ædificari Ecclesiæ, & Monasteria, & in locis, quæ Religiosi obtinent, non ponantur Clerici sæculares. Providebis, ne incommodum „ aliquod, vel injuria Religiosis inferatur „. Contradictiones alias tractu temporis Regum Catholicorum benevolentia, & Romanorum Pontificum oraculis justitia ipsa vindicavit.

Vetancur Theatr. Mexic. part. 4. tom. 1. num. 16.

Ibidem.

XI. Novum Ordini decus addere incœpit hoc anno Franciscus de S. Michaele vulgo *de la Parilla*, in sæculo Joannes de Arco. Natus anno 1548. in Vico la Parilla in Castella Veteri non procul a Vallisoleto, instructusque primis literarum rudimentis Parentes Antonium de Arco, & Claram de Andrada pios, honestosque in agriculturæ exercitio sequutus est. Ea cordis, ac mentis simplicitate pollebat, ut si inter coævos adolescentes, vel adultos aliquid minus rectum agendum proponeretur, respondere: *Hoc non potest fieri ex conscientia*. Cujus dicti frequentia a Consodalibus vocari solebat *Sanctus Conscientiæ*. Diebus festis ab omnium commercio sejunctus Ecclesias, vel loca solitaria petebat. Reliquis opera rustica exequebatur, semperque sollicitus, ne labe ulla pudicitiam macularet, juvenilem ardorem iteratis austeritatibus mitigabat.

XII. Vocatus ad altiora Ordinem S. Francisci, quem ab incunabulis in deliciis habuerat, (quoties enim Fratres Observantes eleemosynas ostiatim emendicarent, eos hilariter, & devote circumducebat) ingredi statuit, & benedictione a Parentibus impetrata, habitum suscepit hoc anno die nona Januarii in Conventu Vallisoleti ab Antonio de Turre Guardiano, eoque absente, vota emisit sequenti anno sub P. Portillo Vicario, & Magistro Novitiorum Joanne de S. Maria, Provinciam Conceptionis moderante Antonio Tamayo Ministro. Antiquus liber Novitiatus, in quo Castellano idiomate hæc memoria continetur, sequentem habet notam ad marginem: „ Hic P. Joannes ab Arco pro „ Christo gloriosum Martyrium passus est in Indiis Japponiæ „. Viget traditio, eum hoc nomen in Franciscum a S. Michaele mutasse, prout etiam præsefert inscriptio supra ejus Cellam in Conventu Calagurriæ: *Beatus Franciscus de la Parilla Martyr Japponiæ*.

Daza loco cit. cap. 19.

Idem lib. 5. part. 4. cap. 65. ad an. 1570.

XIII.

XIII. Non est hic confundendus aut cum Joanne ab Arcu, qui decessit Compluti, ubi ejus corpus adhuc integrum, teste Daza, perseverat, de quo Arturus die 11. Aprilis; aut cum Joanne de Padilla, qui circa annum 1539. obiit Martyr in regione Sibolæ versus polum confossus jaculis a barbaris Hazialibus, de quo Arturus die 30. Novembris. Quæ advertimus, quum pronum sit decipi nominum similitudine. Minus vere Hueberus scribit: „ Nangasachi in Japponiæ Metropoli anno 1597. „ sex insignes Franciscani Provinciæ S. Joseph professi, & Provinciæ „ S. Gregorii alumni pro Christo insigne martyrium subierunt „. Enimvero præter Petrum Baptistam, & Martinum de Aguirre, seu ab Ascensione nemo alius iu Provincia S. Joseph professus est. Philippus siquidem de las Casas, seu a Jesu, & Gonsalvus, vel Gundisalvus Garcia in Conventu S. Mariæ de Angelis Manilæ, Franciscus Blaucus in Conventu Villalpandi Provinciæ S. Jacobi vota emisit, a qua adolescens in Mexicum, & Philippinas rrajecit. De Francisco a S. Michaele ait Joannes Bollandus: „ Pariliæ natus est in Palentina Diœcesi, & in Provin- „ cia, quam Conceptionis PP. Minores vocant, sacro est amictu dona- „ tus. Inde majoris perfectionis studio ad S. Joseph Excalceatorum Pro- „ vinciam ejusdem Franciscani Instituti transivit „. Marcellus Ribadeneyra: „ Franciscus a S. Michaele in consortio Angelicorum virorum, „ qui in Conventu de Abrojo (utique Provinciæ Conceptionis) mora- „ bantur, in omni virtutum genere multum profecit, tamquam per- „ fectus imitator in paupertate, humilitate, silentio, recepraculo, & „ oratione Sanctorum Laicorum Ægidii, & Juniperi. In hoc Conven- „ tu auctum est desiderium, quod habebat, strictioris observantiæ suæ „ Regulæ, & judicans, hoc adimpleri posse in Provincia S. Joseph, „ quæ in magna paupertate, & sanctitate tunc florebat in Veteri Ca- „ stella, obtenta Superiorum licentia, coram P. Provinciali illius Pro- „ vinciæ devenit, qui recognoscens suum bouum spiritum, illum in ea „ admisit. Et licet in ipsa Provincia in suo principio floruerint plures „ Religiosi Laici; tamen inter illos clarior, & magis cognitus, ut & „ perfectior observator suæ Regulæ nemo fuit hoc sancto Fratre „.

Idem lib. 5. part. 4. cap. 17. & 18.

Hueberus die 5. Februarii.

Acta SS. ad diem 5 Februarii.

Ribadeneyra apud Jo. a S. Maria tom. 1. lib. 5. cap. 9. num. 23.

XIV. Minoriticæ quoque Religioni hoc anno nomen dedit Hieronymus Panigarola natus Mediolani die 6. Januarii anno 1548. Conjugibus Gabriele Panigarola, & Leonora Casati nobilis, vetustæque familiæ; fuit enim Gabriel J. C., & ex LV. Decurionibus Urbis Mediolanensis, Quæstor reddituum ordinariorum Magistratus, & Locumtenens Ducissæ Christiernæ viduæ Francisci II. Mediolanensis Ducis in Comitatu Dertonæ. Cathedram Senatoriam, & dignitatem Præsidis amplissimi cœtus sibi a Carolo V. ultro oblatam recusavit.

Philippus Argelatus in Biblioth. Script. Mediolan.

XV. Hieronymus ingenium perspicuum, & liberale, ac ad quævis celeriter assequenda expeditum sortitus, ne Parenti viro doctissimo, & Marci Littæ ob eloquentiæ laudem carminibus commendato dissimilis filius videretur, literarumque curriculum ingressus optatissimos brevi retulit fructus in nobilioribus Italiæ Academiis, quas adivit, ut discendi cupiditatem expleret. Patavii Rhetoricæ studuit sub Natale de Comitibus, & Logicæ sub Bernardino Tomitano. In Gymnasio Ticinensi audivit in Jure Civili, & Canonico Gasparum Vicecomitem postea Archiepiscopum Mediolanensem. Jurisprudentiæ operam navavit in Bononiensi Academia, Deique spiritu motus desiderio exarsit religiosum aliquem Ordinem ingrediendi; tacuit tamen Parentum metu. Bononiæ certior factus

de Patris sui infirmitate Mediolanum properavit; sed antequam illuc perveniret, ad plures Gabriel abiit anno 1566. die 13. Decembris. Quapropter Bononiam reversus claustralem vitam profiteri deliberavit in Ordine Minorum de Observantia, utque in antecessum operi parem se redderet, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta studiosius frequentabat, humi noctu cubabat, rudique cilicio corpus perstringebat, & simulans aliquando profanorum librorum se lectioni vacare, Sacram Scripturam evolvebat, & meditabatur. Admissus ab Aloysio Puteo Ministro Generali ad habitum, hoc anno die 15. Martii in Cœnobio Omnium SS. Florentiæ Francisci nomen assumpsit, & Magistrum habuit virum religiosissimum Ducis Etruriæ Confessarium vel Bernardum Dragoncinum, vel Massæum de Bardis; eos enim in Aula Ducali id muneris tunc exercuisse testatur Antonius de Terrinca.

Petrus Nicolaus Bonavilla not. Chron. pag. 133.

XVI. Moleste rem tulit Alexander Panigarola ejus Frater, statimque Florentiam advolavit, nihil non expertus, ut illum ab incœpto retraheret, domumque reduceret; nequidquam tamen, eo in sententia persistente. Quum autem tempus professionis instaret, licentia impetrata a Ministro Generali Rhegium Lepidi petendi, ut bonis patrimonialibus se abdicaret, illic supremas tabulas obsignavit (ne enim Florentiæ id fieret œconomiæ causæ prohibebant), eisque hæredem instituit Alexandrum, dotem auxit Sororibus, pia legata ordinavit, atque in his unum favore cujusdam Sacelli in Ecclesia sui Ordinis S. Angeli Mediolani; præterea erga omnes liberalem se ostendit, quorum familiaritate, & opera usus fuerat. Exutus itaque curis temporalibus insequenti anno solemnibus votis se obstrinxit in eodem Cœnobio Florentino; primumque ad studia Logicæ, & Mathematicæ Patavium profectus est; deinde Pisas ad studia Philosophiæ.

XVII. Angelus Justinianus ortus in Insula Chii anno 1520. nobilissimo genere Parentibus Francisco Justiniano, & Francischetta ejusdem cognominis vocatus in baptismo Vincentius, multo his adultior Seraphicum Ordinem illustrabat hoc tempore; de quo præclara exstant testimonia Benedicti Varchii, Petri Victorii in epistola ad Alexandrum Cardinalem Farnesium, Joannis Ponsii in vita Philiberti Ducis Sabaudiæ, Sixti Senensis, &c., quod maximum interest, S. Francisci de Sales suo loco referenda. Modo audire præstat Ubertum Folietam: „ Angelus ad „ solidam doctrinam, qua in principibus ætatis nostræ numeratur, ver„ satilis ingenii felicitate ad omnia quæcumque, multiplicem eruditio„ nem adjecit, ut nemo illo omnibus ingenuis artibus illustrior sit. „ Ad hoc motibus ita ad excogitandum, & inveniendum acutis, & „ celeribus, atque ita ad explicandum uberior est, ut nemo majore, ac „ firmiore argumentorum copia, & vi, hæreticorum dogmata refellat, in „ quibus perpetuo insectandis, & exagitandis vehementissimus, & acer„ rimus est; quum ea dicendi copia sit, eaque in animis hominum „ permovendis vis, quæ res in oratione haud dubio primas tenent, ut „ nemo ætate nostra majorem sibi audientiam, majoresque concursus „ faciat. Quem laudis fructum non in certis modo locis, quæcumque „ illum adire contigit, percepit. Sed Romæ quoque in illa clarissima „ Orbis luce, in illo ingeniorum theatro, ubi de omnibus rebus pera„ cria, & exquisita judicia fiunt, nec minus in Gallorum Regia, quo „ turbulentissimis temporibus, quum omnis Gallia seditionibus, & tu„ multibus arderet, damnatæ sectæ hominibus omnia miscentibus, a „ Pon-

Grævius in Thes. Antiq. Italiæ tom. 1. pag. 860.

„ Pontifice missus est Hippolytho Cardinali Ferrariensi Comes legatio„ nis additus, ipsis adversariorum Principibus concionatorem, ac dispu„ tantem mirantibus, acumenque, & copiam formidantibus „.

XVIII. Peritissimum in lingua Græca eum tradit Willottus in Athenis Ortodoxorum, & si minuta quoque persequi licet, musices arte; quamvis virum satis superque nobilitent gesta majoris momenti, quæ ab ipso Willotto narrantur. Designatus enim ab Aloysio Puteo Commissarius Generalis magni Conventus Parisiensis, a quo delectissimi pugnatores, qui Salomonis lectulum ambiunt, non raro prodierunt, Fratres nonnihil a primæva institutione deflectentes, pro ea, qua in rebus agendis pollebat, dexteritate, ad frugaliorem vitæ regulam traduxit. Insuper Bezam hæresiarcham petulanter in ipsius Aulæ Christianissimi Regis penetralibus sua venditantem ita confudit, ut licet frontem ille posuisset, rubore tamen suffusus & Palatio, & Civitate cesserit. Waddingus eum jura Ecclesiæ, & Religionis eo tempore defendisse asserit coram Rege, & Dynastis per annum, & amplius ex literis Pauli V. Romæ anno 1606. X. Kal. Decembris.

Henricus Willot. Ath. Orto. pag. 31.

Waddingus de Scriptoribus Ord. Verbo Angelus.

XIX. Evangelistæ de Canobio Vicario Generali Capuccinorum successit hoc anno Marius de Foro Sarsinio in Æmilia electus Romæ in Comitiis Generalibus, felici præsagio, ut ait Michael a Tugio, Ordini datus ob vitæ innocentiam, qua nituit, Angelicum concentum, quem non semel audivit, imperium, quod in Dæmones exercuit, & spiritum propheticum, quo res prænuntiavit. In officio confirmatus est a Felice Peretto Vicario Generali Minorum Conventualium, cui propterea per epistolam egit grates: *Accepi confirmationem servitutis, & Ministerii, quod mihi Patres contulerunt ad regimen Ordinis nostri &c. Urbe Veteri 9. Julii 1567. Humillimus, & promptissimus ad tibi serviendum in Christo Generalis Fratrum Capuccinorum.* Obtinuit autem a Pontifice, ut ratum haberetur decretum, quo Procuratori Generali Curiæ concedebatur vox activa, & passiva in Capitulis Generalibus, prout ordinatum fuerat ab Observantibus anno 1493. in Capitulo Generali Florentiaci Patrum Familiæ Ultramontanæ.

Michael a Tugio Bull. Capuc. tom. 2. pag. 44.

Tempesti lib. 1. num. 12. pag. 44.

Ego Frater Marius de Foro Sarsinio Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum Vicarius Generalis licet indignus facio fidem omnibus præsentes literas inspecturis, quatenus Rev. P. Frater Evangelista de Canobio immediatus in Officio Generalatus Prædecessor meus proposuit in Capitulo nostro Generali ab ipso convocato, & Romæ celebrato anno 1567., utrum Procurator Curiæ Romanæ pro tempore existens deberet habere vocem in Capitulis Generalibus, quemadmodum habent per Regulam Ministri, & Custodes, sicut jam a Fratribus nostris dictis de Observantia constitutum fuerat in eorum Generali Capitulo celebrato anno 1493. in Provincia S. Ludovici. Et facto scrutinio per vota secreta Capitulum nostrum acceptavit, & innovavit prædictam constitutionem, videlicet, ut Procurator Curiæ haberet vocem activam, & passivam in Capitulis Generalibus. Postquam autem ego in prædicto nostro Capitulo essem ad Generalatum electus, volui pro firmiori prædictæ constitutionis robore petere confirmationem ipsius a SS. Domino Nostro Papa Pio V., & ideo ad illam humiliter petendam misi prædictum Patrem Fratrem Evangelistam una cum Rev. P. Fratre Joanne Maria Hispano Prædicatore, & P. Bernardino Pisano Laico. Qui P. Evangelista proposuit Suæ Beatitudini confirmationem prædictam, & a Fratribus de Observantia factam, & a nostro Capitulo acceptatam, & innovatam esse, non obstante quod Regula nostra non O 2 *dicat,*

Ex archiv. Generali Capuccin. nº 41.

dicat, talem Procuratorem debere esse vocalem in Capitulis, ut supra humiliter postulavit a sua Sanctitate confirmationem ipsius constitutionis, quam Dominus Papa benigne confirmavit, & subjunxit, valde conveniens esse, ut talis vir, scilicet Procurator in Curia habeat votum in Generali Capitulo. Et hac confirmatio facta fuit die prima Junii anni pradicti videlicet MDLXVII. in Palatio S. Petri in Camera propria Domini Papa, prasentibus, & audientibus pranominatis Fratribus, in cujus fidem se subscripserunt, & ego sigillum officii nostri apposui. Datum Roma die XVII. Julii MDLXVII. Sequuntur subscriptiones.

XX. Renuntiato in Procuratorem Generalem Bonaventura de Rhegio, statutum est, ut Procurator Generalis eligeretur ab integro Diffinitorio Generali, quum antea Vicarius Generalis eum deputaret, non ablata tamen Vicario Generali consueta in ipsum jurisdictione; ut in Capitulis Provincialibus electio Guardianorum fieret secretis suffragiis a Diffinitoribus, & Provinciali, qui unam vocem haberet; ut in Capitulis Generalibus, in quibus sex Diffinitores eligi debent, tres saltem novi eligerentur, & duo saltem novi in Capitulis Provincialibus, in quibus quatuor eliguntur. Alia minutiora omittimus, quæ legi possunt apud Boverium ad hunc annum, ubi sequens anecdotum tradit. Fratres, inquit, Minores Discalceati Hispaniarum transire cupiebant ad obedientiam Vicarii Generalis Capuccinorum, cui idcirco cum emphasi preces effuderunt, ut reciperentur in gremium. Sed Capuccinis respondentibus, negotium pendere ab auctoritate Pontificis, & Regis Catholici, illi ea de re in posterum siluerunt. At, quoniam Annalistam singularem reperio in hoc facto, cujus nullibi exstat vestigium, nullumque monumentum producitur, quæro, an omnes Discalceati id petierint, vel aliqui? Si postremum, jure eis accidit, ut politico responso dejecti fuerint a spe singularitatis affectandæ, seu potius a phanatismo, quo certissime illorum cerebrum laborabat. Sin alterum, nullam aliam video rationem, cur accepto responso siluerint, nisi quia ex animo non agebant; secus enim apud Pontificem, & Regem majori cum emphasi precibus institissent, ut voti compotes fierent. Non intelligo etiam, cur Capuccini, qui ubique Conventus exstruere magnopere optabant, oblatam ultro in Hispania ampliorem possessionem renuerint, aut saltem ita se gesserint, ut eam sibi e manibus elabi sinerent. Cæterum miror, Annalistam, qui levi, vel nulla plerumque de causa Observantes insectatur acerbissimis verbis, opportunam occasionem prætermisisse illis maledicendi, & horrendum aliquod Tartarum fingendi sub illorum pedibus reseratum, in quod ut pluviæ, sonantisque tempestatis guttæ, & grandinis globuli præcipites ruerent, quandoquidem Fratres Discalceati S. Petri Alcantarensis Filii, non unus, inquam, Pacificus a Fano, periculum metuentes in tutissimam Capuccinorum stationem profugere optimum judicaverint.

XXI. In Cœnobio S. Mariæ de Quercu Vallis Nuriæ Diœcesis Placentinæ habitis Comitiis Generalibus, supremam Tertii Ordinis S. Francisci præfecturam adeptus est Joannes Baptista Cantone de Papia S. Theologiæ Magister, qui uno tantum anno illam gessit; summus enim Pontifex Ordinem reformavit anno sequenti, & subjecit jurisdictioni Minorum de Observantia.

Antonius de Sillis tom. 1. cap. 1. pag. 17.

XXII. Bellorum, & tumultuum causa, quæ excitaverant Hæretici in Gallia, Germania, & Flandria, quum difficile foret, ut insequenti anno

anno intermedia Comitia haberi possent, præfecit Pontifex Commissarium Generalem Familiæ Ultramontanæ Antonium Fabri Provinciæ S. Ludovici Alumnum, insignem Theologum, cujus exstat liber eruditus adversus quemdam antesignanum Hæreticum Arelatensem, in quo modeste adversarium oppugnat, unicam illius conversionem, & resipiscentiam sibi proponens: *Quum propter*. Die 17. Septembris; quæ literæ executioni mandandæ forent post expletum triennium Francisci Guzmani. Waddingus de Scriptoribus L.A.

XXIII. Theodorus, seu Theodoricus Gerardi moderandam suscepit Provinciam S. Crucis in Saxonia jam ad extremum vergentem, quum sacra profanis absurde Lutherani miscerent, & hæresi sæviente, pauci ex Religiosis, & Catholicis residui forent. Quapropter a Batavia, & Franconia aliquot Fratres Provinciæ Argentinæ advocavit, ne omnino duo Cœnobia, quæ supererant, Halberstadiense, & Egrense desererentur, & nonnullos secum duxit a Provincia Coloniæ, cujus erat alumnus; atque ab hoc anno ad annum 1583., quo die 21. Januarii sancto fine quievit, Ministeriatus munus continuavit. Capitulum Cathedrale Halberstadii statim post ejus mortem occupavit calices pretiosos viginti quatuor. Ultimus hic fuit Minister religiosus conversationis exemplaris, honestissimus, & integerrimus. Monumenta Provinciæ.

XXIV. Benedictus Cheroghi præfectus est Provinciæ S. Salvatoris in Hungaria die 2. Februarii hujus anni in Capitulo Gyogyoniensi, a quo licet abesset Emericus Torisius veritus pericula turbatorum temporum, suum tamen misit Commissarium præfatum Benedictum. Alii quoque Hungariæ Superioris accolæ domi se continebant; hinc enim Turcæ in locis Agriæ, & Tocajo propinquis terrorem circumferebant vastationibus, & incendiis; inde vero Zapolyani Cuvarum oppugnationi instabant, cæsisque Viezmandio Arcis Præfecto, &. aliis ad unum omnibus, ad Rivulum Dominarum castra promovebant, & arridentibus fortunæ rebus, animum cupiditate implentes Cassoviam expugnandi novas discordias suscitare, nova arma Cæsari inferre, & intestinas seditiones ciere festinabant. Acta prædictorum Comitiorum ligneæ tabulæ mandata in his turbis interciderunt. Istvanffius Hist. lib. 24.

XXV. Eodem anno Bonaventura de Urceis Novis Provinciæ Brixiæ instituitur a Pontifice Minister Provinciæ Ragusinæ cum ampla facultate Provinciam ipsam reformandi, & sex Fratres ex familia Cismontana secum ducendi, ut Conventibus præficeret, & eorum opera in Ministerio suo uti posset: *Quum nihil sit*. Die 5. Augusti. Datis præterea literis ad Senatum Reipublicæ Ragusinæ, ut Ministro præsto esset iu corrigendis, & comprimendis aliquibus improbis, & seditiosis Fratribus potentium virorum patrocinio nixis. *Quum nos pro eximia*. Die 5. Augusti. Antea Pontifex injunxerat Ministro Generali Fratrum Minorum de Observantia, ut conscensa navi in proximo portu Maris Adriatici litus alterum peteret, & ipsemet Provinciam visitaret propter Fratrum scandala, de quibus querebatur apud S. Sedem Senatus Ragusinus: *Multa, gravesque querelæ*. Die 10. Maji.

XXVI. In Comitiis Provincialibus S. Alvernæ Montis die 27. Aprilis celebratis ab Aloysio Puteo Ministro Generali Provincia Tusciæ Ministrum accepit Paulum de Sovaggio Theologum, Ecclesiastem insignem, semel, atque iterum sacri ejusdem Montis Guardianum, Ex-Custodem, & Provinciæ Diffinitorem. Successit hic Massæo de Bardis electo anno 1564. in primum Ministrum post unionem Provinciarum Tusciæ Senensis, vel sim-

simpliciter Tusciæ, & Tusciæ Florentinæ; quo tempore plenus dierum, & meritorum in patrio Cœnobio S. Francisci Montis Caroli extra S. Joannem Vallis Arni superioris ad Deum migravit Andreas Lapinius a S. Joanne charitatis ardentissimæ in populis erudiendis, & juvandis sic, ut ad illum finitimas, & longinquas regiones peragrantem veluti ad novum Apostolum concurrerent. Grassante lethali contagio ab anno 1523. ad annum 1530. per Tusciam universam, Nosocomiis adesse, privatorum ædes circumire, ægrotos reficere, semianimes in Deum firma spe erigere Sacramentorum administratione, sanctisque hortationibus; hæ illi inerant artes, & sollicitudines. Senio confectus, & cæcus extrema laborum suorum nocte Matutinis laudibus interfuit, posteroque mane Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis Sacramentis susceptis, ante meridiem quasi dormiens quievit hora, quam prædixerat. Hujus Servi Dei nomen in Annalibus nostris non invenio. Nec prætermittendum est, anno pariter 1564., eodemque die, & hora, qua S. Patriarcha Franciscus S. Stigmata recepit, natam esse in Tuscia Passitheam de Chrogis Clarissarum Coletanearum Senensium S. Floræ, & Plumbini Parentem, & institutricem; hoc est sub diluculum festi Exaltationis S. Crucis, in præsagium forte pœnarum, quas pro Jesu Christi amore ferre debebat in corpore suo, & similitudinis cum B. Francisco, cujus filia futura erat sacris signis & ipsa condecoranda. Hæc in gratiam Annalistarum Sæculi XVII. qui, favente Deo, in Ordine Minoritico, quacumque temporum iniquitate, & venerabili Harpocratum silentio, numquam deerunt, indicasse sufficiat.

Antonius Tognocci Decad. EtruscoMinor. an. 1564.

Ludovicus Maraccius in vita Ser. væ Dei Romæ 1669. typis Philippi MariæMancini.

XXVII. Comitiis Provincialibus in Conventu SS. Annuntiationis Auximi Provinciæ Marchiæ, præfuit idem Minister Generalis, & in Ministrum renuntiatus est Petrus Guerrerius de Massa Custos Reformatorum, ut prodit Index Capitulorum exscriptus a Bibliotheca Montis Carotti a F. Gratia de Francia ab anno 1485. ad annum 1577. Verum in Indice altero de anno 1579. Custos Reformatorum, qui ad hæc Comitia accessit, notatur Evangelista de Murro Æsii electus Maceratæ anno 1563. in locum Petri de Massa, qui bis Custos fuerat; primo quidem ab anno 1543. electus in Capitulo Eremitæ Massatii ad annum 1546., quo successorem habuit in Capitulo Maceratensi Paulum de Septempeda; iterum vero ab anno 1560. electus in Capitulo S. Mariæ de Jesu S. Elpidii ad annum 1563., quo ei successit Evangelista de Murro. Fortasse Custos Reformatorum non significat, illum tunc Custodem fuisse, sed antea eo munere perfunctum. Observatu dignum est, Fratres Minores ea ætate ex Observantibus, & Reformatis promiscue officia Ordinis exercuisse, & ex Custodibus Reformatorum, ut plurimum, Ministros assumptos; ut enim cætera exempla taceam, idem Petrus de Massa, ut bis Custos, ita bis fuit Minister, anno scilicet 1555., & præsenti.

XXVIII. Franciscani Conventuales, & Fratres Tertii Ordinis in Portugallia subjiciuntur Fratribus de Observantia: *In eminenti*. Die 30. Octobris; similisque reformatio fit in Provinciis Belgii, Flandriæ, locisque dominii Hispaniarum, data ad id facultate Fratri Angelo de Aversa, qui confirmatur in munere Commissarii Provinciarum Galliæ, Belgii, Inferioris Germaniæ, Flandriæ, & S. Andreæ, ei collato a Ministro Generali ad effectum reformandi hujusmodi Provincias: *Quum ficus accepimus*. Die 3. Octobris. Interea confirmat Pontifex literas suas jam expeditas super reformatione Ordinum Regularium in Hispaniis, additis præscriptio-

tionibus, & determinationibus ad finem felicius consequendum: *Superioribus mensibus*. Die 16. Aprilis. Declarat regulas, quibus Fratres, & Sorores Tertii Ordinis in Hispaniarum Regnis reformari deberent: *Quum circa ea*. Die 20. Septembris.

XXIX. Incœpta reformatione Conventualium in Regno Hispaniarum, Minoriticæ domus tam Observantium, quam Conventualium in Regnis Navarræ, & Aragoniæ inseruntur Provinciis Burgensi, & Cantabriæ: *Quum alias*. Die 18. Augusti. Quod etiam fit quoad domos aliorum Ordinum Regularium, excepto Ordine Fratrum Prædicatorum: *Quum Nos*: die 18. Augusti. Accedunt vero Observantibus Cœnobia, quæ sequuntur.

In Provincia Burgensi.

XXX. Cœnobium S. Francisci Civitatis Tudelæ in termino orientali Navarræ ad fluvium Hebro. Seraphicus Patriarcha ædis fundamenta posuit in regionis Australis loco amœnissimo, & populorum frequentia culto, quam pii Cives perfecerunt, ut ostendit antiquus lapis ex ruderibus superstes cum epigraphe, & stemmate nobilissimæ gentis de Barayzes. Dirutam, ingruente bello inter Reges Navarræ, & Castellæ, Fratres deseruerunt recepti vel anno 1363, vel 1372. intra Civitatem. Hinc Gonzaga, & Waddingus corrigendi, qui Paulo II. Regi Navarræ Fratrum translatiouem adscribunt, quum certo certius sit, teste Petavio, ab anno 1343. ad annum 1378. Regem Navarræ unum fuisse Carolum *Pravum*, qui successorem sortitus est filium suum Carolum *Nobilem* ejus nominis II., nec in serie Regum Navarræ Paulum ullum reperiri. In Chronica Joannis Baptistæ de Galarreta invenio, Carolum II. ædificium in angulo Civitatis L. pass. ab Hebro juxta rivum alium, qui in Hebrum præcipiti cursu influit, iuchoasse, & Carolum III. absolvisse. Ast neque prædictis annis 1363. & 1372. Carolus II. Regnum obtinebat, neque de Carolo III. ullibi fit mentio in Petavii Catalogo. Ecclesiam reædificavit quidam Archiepiscopus Tyri natione Indus. Visuntur in ea sepulchra Regum Navarræ, Infantium, Principum, & virorum illustrium, præsertim gentis de Barayzes in vetustissimo Sacello Dominæ Nostræ Angelorum, & gentis Enriquez de la Carra, & Navarra Comitis de Ablitas ex sanguine Regum Navarrensium, quæ Cœnobii juspatronatus sibi attribuit, in Sacello S. Mariæ Magdalenæ. Jacet illic tumulatus B. Gerardinus de Santa, cujus corpus a priori loco translatum ad Cornu Epistolæ, inclusumque capsa deaurata reconditum est in pariete ad altitudinem decem, vel undecim pedum anno 1612. mense Augusti, Guardiano Matthæo de Montoya, quem Provincia deinde habuit Ministrum, præsentibus Andrea de Medina Conventus Concionatore, & Joanne de Olasso familiari S. Inquisitionis. De insigni miraculo ab hoc Dei Servo patrato dicemus ad annum 1617., quo contigit.

Gonzaga in Prov. Burgen. con. 3. Annales Min. ad an. 1214. num. 29. Petav. Ration. temp. lib. 2 succes. Reg. Navar. pag. 232. Vallemont to. 3. pag. 406. Galarreta pag. 45

XXXI. Cœnobium S. Joannis del Sotto, seu de Ramo una leuca a Civitate Vianæ in Regno Navarræ constructum in Eremitorio ejusdem nominis ab ignoto quodam Principe Navarrensi ob singulare beneficium, quod a S. Joanne acceperat vitæ discrimini objectus, labente arbore, cui incumbebat. Fundationis tempus Waddingus signat annum 1480. Loci possessionem Observantes primo tenuerunt, iisque discedentibus, Conventuales. Hodiernum Cœnobium, priori derelicto, Cives Vianenses fundarunt XXX. pass. a Civitate anno 1642., jacto primo ejus lapide Kal. Mar-

Annales Min. ad annum 1480. nu. 14. Gonzaga ibid. con. 19.

Martii; sed absolutum non fuit, nisi anno 1677. VI. Kal. Septembris; eumdemque habet titulum S. Joannis de Ramo; structuram vero adeo magnificam, ut parva Aula Regia, seu *Escurial pequeño*, passim vocetur. Decesserunt ibi Michael Gonzalez, & Bartholomæus del Ros, quorum virtutes suo loco memorabimus.

Ibid con. 17. XXXII. Cœnobium S. Francisci Civitatis de Olite in medio Regni Navarrensis fundatum L. pass. a Civitate anno 1343. ut scribit Gonzaga, a Carolo II. Rege Navarræ, quod, ut mox notavimus, veritati minus est consentaneum. Waddingus etiam id in dubium revocat ea (Annales Min. ad an. 1341. num. 11.) motus ratione, quia Carolus tunc erat adhuc juvenculus, & regimini ineptus, adeoque putat, ædem vel a Joanna ejus Matre positam, vel esse originis posterioris. Ecclesia unica navi constat satis ampla, atque eleganti. Majus Sacellum pertinet ad hæredes Caroli de Maulcon Dominos de Rada, & Traybuenas, ut indicant eorum insignia, & sepulchrum gentilitium. (Galarreta pag. 97.) Memoratur in Chronica laudati de Galarreta quidam Kambarleut Guillen, cujus intuitu Rex Carolus II. Cœnobium annuis redditibus ditavit, quique possidebat Sacellum SS. Philippi, & Jacobi modo non amplius ejusdem tituli.

XXXIII. Cœnobium S. Sebastiani Civitatis de Tafalla fundatum anno 1468. C. pass. a Civitate in Eremitorio S. Andreæ Apostoli sub invocatione S. Mariæ de Misericordia opera Leonoræ Navarræ Reginæ, (Galarreta pag. 96.) & Episcopi Pampilonensis, qui Fratres idcirco accersiverunt a Conventu S. Mariæ de Jesu de Navarrete. Ajunt, Regem Joannem Cœnobio postmodum addidisse Eremitorium illi proximum S. Sebastiani, cujus (Vallemont ibid. pag. 407.) nomine, Innocentio Papa VIII. annuente, vocatum est. Id autem, ut asseritur, Joannes Rex ab Innocentio postulare non potuit, quum ille (Gonzaga ibid. Con. 16.) regnare incœperit anno 1494. sub nomine Joannis III. de Albret; alter vero Pontificatum non produxerit, nisi ad annum 1492., quo successorem habuit Alexandrum VI. Callixti III. Nepotem. Omnia Provinciæ monumenta suadent, Cœnobium a primæva fundatione ad Observantes pertinuisse; ex quo existimo, non recte Gonzagam adnotasse translationem hoc tempore factam ad eosdem a Conventualibus.

XXXIV. Cœnobium S. Francisci Stellæ, seu de Estella, fundatum a Sanctio VII. Rege Navarræ ante annum 1234., quo ei successit Theo- (Ibid. Con. 14.) baldus I., juxta portam Civitatis in regiis hortis Annuntiationi Deiparæ Sacrum. In Ecclesia Trophæi loco appendit catenas ferreas, quas a Monte Tolosano abstulit victor. Cernitur ad latus Evangelii sepulchrum Regum Navarræ, & de majori Sacello scriptum legitur: *Regali* (Galarreta pag. 87.) *prosapia decreto Supremi Consilii Navarræ hic locus reservatur*. Obierunt in hac domo Petrus Romero, & Joannes de Lezcano Laici cum opinione Sanctitatis, ille anno 1595., alter circa annum 1630.

In Provincia Aragoniæ.

XXXV. Cœnobium S. Francisci Sarinienæ, vel de Sarinena, fundatum, ut ferunt, circa annum 1280. prope Oppidum in loco aquis irriguo, & fertilissimo, ubi Conventuales Provinciæ Aragoniæ anno proxime præterito ultimum Capitulum celebrarunt. (Gonzaga in Prov. Aragon. Con. 19.) Quievit hic Michael Moron Laicus insignium virtutum, notæque sanctitatis apud omnes. Floruit Dominicus Pico de Sariniena Cœnobii ipsius alumnus magno ingenio præditus, & diu Concionator in Hospitali Cæsaraugustano Auctor libri, cui titulus: *Trilogio*, multorumque sermonum. Eum laudibus effert Franciscus Blasco de Lanuza in Historia Ecclesiastica, & sæcula-

culari Regni Aragoniæ sub Carolo V. Aulicum concionatorem renuntiavit idem Carolus V., secumque ducere voluit in Germaniam; sed hoc munere se ille abdicavit annorum plenus. Construi curavit Sacellum S. Mariæ Lauretanæ prope Altare majus, cujus Imaginem anno XV. Pontificatus Pauli III., obtenta facultate a Capitulo S. Joannis Lateranensis, intulit in aliud Sacellum, quod fundavit ad latus Ecclesiæ, constituto ibidem pio Sodalitio sub titulo Minervæ, cui Julius III. privilegia Prædecessoris sui confirmavit, & ratas habuit Indulgentias concessas anno 1549. a S. R. E. Cardinalibus iis omnibus, qui Sacellum statis diebus devote visitarent.

Blasco lib. 5. cap. 6.

Joseph Antonius de Hebrera in epitom. Histor. pag. 98.

XXXVI. Cœnobium S. Francisci Monsonii, seu de Monson, in finibus Regni Aragoniæ prope Cathaloniam, de quo nihil aliud scimus, præter id, quod tradunt Gonzaga, & Waddingus, nempe contemporaneum esse alteri Sariniensæ. Minoriticum habitum in eo assumpsit Joannes Laurentius de Cetina Martyr Granatensis. Anno 1642. irrumpentes Galli ædem humi projecerunt, quam Fratres reædificarunt non multo post, restituta in pristinum locum miraculosa Imagine Virginis Lauretanæ inter rudera reperta. Cœnobium traditum fuit Observantibus Recollectis.

Gonzaga ibid. Con. 12.

Annales Min. ad annum 1280. nu. 20.

Ibid. ad an. 1597. num. 2.

XXXVII. Cœnobium S. Francisci Civitatis Oscæ, seu de Huesca veteris fundationis, ut indicat scriptura anni 1304., quæ de ipso loquitur. Valde angustum Observantes acceperunt, auctum Civium sumptibus, præcipue Vincentii Imberz, ejusque Uxoris Paulæ Pinto, qui annuos redditus pro Capitulo constituerunt a Senatu Civitatis administratos. Franciscus Gomez Vicarius Provincialis anno 1678. in locum demortui Ministri Hieronymi Escuela, collectis eleemosynis, dormitoria amplificavit, claustrum, cubicula, officinas refecit, & ædificium a fundamentis ferme excitavit XLIV. Fratribus continendis aptum. Illustravit hunc locum Frater Belengerius de Bardaxi, qui, quum esset Minister Provinciæ circa annum 1597., renuntiatus est Episcopus Oscæ. Asservatur in Archivio diploma Caroli V. anni 1537., quo confirmatur diploma alterum Jacobi II. Aragoniæ Regis datum Oscæ die quinta Decembris anni 1314. pro manutentione, & felici statu Fratrum in suis ditionibus, ac præcipue ut quæcumque victualia intra claustra introducere libere possent. Gregorius XIII. indulgentia ditavit Sacellum S. Antonii Patavini. Doctor Petrus Tarazona Regis Consiliarius in Sardinia donavit huic Sacello plures Sanctarum Reliquiarum thecas, & Corpus S. Agnetis inventum una cum corporibus S. Mariæ, & S. Petri Martyris in ruinis Civitatis Calaris anno 1623. Vetus marmor urnæ appositum hanc habet inscriptionem: *Hic jacent B. M. V. annis L. & SS. Maria, & Agneta. V. annis XX. & XI.*

Gonzaga ibid. con. 1.

Hebrera ibid. pag. 62., & seq.

XXXVIII. Cœnobium S. Francisci Civitatis Jaccæ fundatum in Ecclesia Parochiali S. Pauli Apostoli anno 1246., ut compertum est ex literis Innocentii IV. datis Lugduni eodem anno pro illius constructione. Ecclesia veterem sapit architecturam. Sacellum majus admirabilis opificii erexerunt Domini de los Abarcas Comites de Gabin, & Garcipollera legitimi Nepotes Sanctii Albarca Regis Aragoniæ. Decesserunt illic viri sanctitate illustres, quos inter Joannes Albanes Laicus ardentissimæ charitatis, qui tum in Nosocomiis, tum privatis in domibus noctu diuque, vigente lethali epidemia infirmis, ac peste laborantibus summa sedulitate assistens anno 1655. ad Dominum placide migravit.

Gonzaga ibid. con. 8.

Hebrera ibid. pag. 73.

Gonzaga ibid. con. 2.

Blancas in Hist. Regis Jacobi I. pag. 962.

Montemayor in lib. de Privil. divitum pag. 36.

XXXIX. Cœnobium S. Francisci Cæsaraugustæ, vel Siracusæ fundatum circa annum 1218. a Joanne Parente, quem Seraphicus Pater in Hispaniam miserat cum decem sociis. Jacobus I. Rex Aragoniæ ædificium inchoavit, & ad complementum perduxit. Anno 1219. die S. Augustino sacra primam Missam Fratres in Ecclesia celebrarunt. Anno sequenti sub eodem Joanne Ministro habitum est Capitulum Provinciale totius Hispaniæ. Ædem Fratres reliquerunt post annos 67. translati intra Civitatem, & in parvum Cœnobium Augustinianorum reformationis Joannis Boni Mantuani extinctæ a Gregorio X. introducti, adsportatis a priori Conventu corporibus BB. Agni, & Vitalis, seu Viridantis, aliisque SS. Reliquiis. Ipsum restaurarunt, & auxerunt magnis sumptibus Petrus Infans Aragoniæ, Episcopus Cæsaraugustanus Hugo de Mataplana, Petrus Coronell Dominus de Affararin, & nobiles Cives. Scribit Waddingus, Cœnobium reformatum anno 1498. Sed hoc anno id factum contendit Hebrera sub Provincialatu Antonii de Torres electi in Comitiis Dominæ Nostræ de Jesu Cæsaraugustæ, qui licet multas difficultates superare debuerit, fretus tamen auxilio, & auctoritate Episcoporum, & Domini Antalis de Alagon Comitis Militiæ S. Jacobi impedimenta demum omnia removit. Locum Observantes in meliorem formam redegerunt, ejusque Claustrum parvam viam Equestrem Cives vocant, ibi consurgens, ubi passi sunt Martyres Cæsaraugustani, qui sub *innumerabilium* nomine coluntur. Adnexum habet Collegium S. Didaci fundatum anno 1601. a Joanne Carolo Fernandez de Heredia, & Catharina de Vera, & Claver conjuge sua Comitibus de Fuentes. Officium S. Inquisitionis in aulis hujus Cœnobii exercere solent Ministri ad id deputati. Templum positum ab Infante Petro, & absolutum a Teresia Aragonum Regina constat unica navi sine columnis protensum in longitudinem ped. 240., & in latitudinem ped. 75. Præter recensita duorum SS. corpora quiescit in eo B. Nicolaus de Orbita socius Joannis Parentis, & pretiosissimis Reliquiis plusquam triginta ejus Sacella exornantur, in quibus pulcherrimum, & devotissimum Dominæ Nostræ Angelorum miraculis insignis. Similiter prædicti Petrus Infans, Hugo de Mataplana, Petrus Coronel, ac præterea Stephanus de Roda, Betrana Duerta, Teresia conjux Alphonsi IV. Regis Aragoniæ cum duobus filiis Infantibus Aragoniæ induti omnes habitu Franciscano. Non puto, Teresiam hanc eamdem esse cum altera supra memorata, quum illa jam Regina dicatur a Gonzaga ad annum 1399., Alphonsus autem IV. Regno potitus sit tantum anno 1327.

Murillo in Hist. Cæsaraug. p. 296.

Annales Min. ad an. 1498. nu. 16.

Hebrera pag. 17.

Hebrera pag. 44.

Petavius ibid. pag. 230.

XL. Cœnobium S. Francisci Exeæ Equitum Diœcesis Cæsaraugustanæ, de quo duo adsunt monumenta, unum Hieronymi Zuritæ: *Sententia*, ait, (ea nimirum, quam Jacobus Rex Aragoniæ *El Conquistador*, qui Regnum accepit anno 1213. & reliquit anno 1276 pronuntiavit in D. Antal de Luna) *lata est a Rege, qui degebat in Monasterio Fratrum Minorum Villa Exeæ die* 12. *Martii anno* 1272. Concordat Waddingus, qui eumdem Regem dicit anno 1265. die 8. Octobris in Aula capacissima Cœnobii comitia habuisse. Alterum monumentum præbet Archivium Conventus. In instrumento authentico Juliani Genzano Regii Tabellionis in toto Regno Aragoniæ legitur: *Anno* 1250. *fundatus fuit hic Conventus, in cujus Ecclesia collocata est Imago Virginis de Balbaneda*. Hæc omnia Gonzagam latuerunt. Exurgit Ædes magnifico opere perfecta ad marginem fluvii Arba de Luesia C. pass. ab oppido prope ve-

Zurita in Hist. Aragon. lib. 3. cap. 80.

Annales Min. ad an 134. num. 24.

Gonzaga ibid. con. 24.

pe veterem Ecclesiam S. Petri Parochialem. Obiit hic Joannes Martins natione Hibernus anno 1598. sui memoriam in benedictione relinquens apud Cives, & finitimos a Parentibus in filios traductam. Idem ibid. con. 10.

XLI. Cœnobium S. Francisci Civitatis Turolii, seu de Teruel, fundatum anno 1220. a BB. Joanne Perusino Sacerdote, & Petro de Saxoferrato Laico Franciscanis juxta ædiculam S. Bartholomæi Apostoli Civium Turolensium liberalitate anno 1225. translatum in satis amplum Monasterium XXX. pass. a Civitate. In Ecclesiam allata sunt Valentia Fundatorum corpora, qui Martyres occubuerunt interfecti ab Azoto, seu Zeitabuzeit Valentiæ Rege Mahumedano die 29. Augusti anno 1231. Translationem fieri curavit Jacobus I. Rex Aragoniæ post devictas præfati Regis Valentini copias. Anno 1392. novo Conventu, & Ecclesia ædificatis a Garcia de Heredia Archiepiscopo Cæsaraugustano, sacra pignora in Sacello SS. Crucifixi recondita jacuerunt, eaque comperuit, quum sepulchri locus ignoraretur, P. Magister Vega Conventualis, qui per Quadragesimam concionabatur in Ecclesia Cathedrali Turolii, Deo illi rem revelante, magnaque solemnitate collocavit ad Altare majus in capsa cum inscriptione: *Isti sunt SS. Martyres Fr. Joannes Sacerdos, & Fr. Petrus Laicus*. Inclusa deinde duabus arcis separatis posita sunt in Sacrario, Joannes ad dexteram, Petrus ad lævam. Idem Vega ob devotionem erga SS. Martyres noctu Reliquiam surripuit ex corpore B. Joannis, quam Valentiam detulit, unde postmodum ægrotus Turolium ivit, & cantatis in Ecclesia illis verbis: *Ne recorderis peccata mea, Domine*, sanctissime decessit. Agunt de his SS. Martyribus præter Gonzagam, & Waddingum S. Antoninus Episcopus Florentiæ, Marieta, Bleda Dominicanus, Zague, Murillo, Blasco, & Lanuga cum aliis.

S.Antonin. 3. part. cap de egregiis Viris Ord. Min. cap. 24. Mariet. Hist. Sanct. Hispan. part. 2. lib 9. caput 24. Bleda Chron. Hispan. lib. 7. cap. 34.

Zag. Hist. Turol. Muril. ibid. pag. 238. Blasco ibid. cap 92.

In Provincia Cantabriæ.

XLII. Cœnobium S. Francisci Pampilonis fundatum circa annum 1214. a Seraphico Patriarcha CCL. pass. a Civitate in Eremitorio S. Petri de Ripis ad fluvii marginem. Ab hoc loco ob incommoda, quæ patiebantur, Fratres excesserunt recepti juxta portam S. Laurentii in fundo, quem ipsis donarunt Hæredes Estevan, & Navarro de Esparza Fratres Cives Pampilonenses, & vir pius nomine Doatto circa annum 1238., quo primus occurrit Inquisitor hæreticæ pravitatis Guardianus Cœnobii Pampilonis. Incœpto ædificio, gravis persecutio in Fratres, eorumque benefactores exarsit, quam tamen, mandante Pontifice, extinxit Cardinalis S. Sabinæ. Locum incoluerunt ad annum usque 1459., quo, ædibus solo æquatis in bello inter Reges Hispanos, & Galliarum, immissi sunt in domos Parœciæ S. Laurentii a Præsule Civitatis, & Cardinali Bessarione Episcopo, donec Cœnobium aliud prope veteris ruinas sibi construerent, in quo delituit Joannes de Albret sperans, se posse Navarræ Regnum a Carolo V. occupatum recuperare. Sed hoc etiam Carolus V. bellorum causa dirui jussit, Fratribus intra Civitatem translatis, constructo Monasterio in turri ærarii Regii juxta Aulam Imperialis Consilii, quod inhabitarunt anno 1523. Juspatronatus spectat ad Regem Hispaniæ, & Majoris Sacelli ad Ducem Alvæ Comestabilem Navarræ. Obierunt hic Martinus Domeno Laicus anno 1615., Bernardinus de Augero Minister Provinciæ circa annum eumdem, Sebastianus de Marçalla Theologiæ Lector anno 1616., & Joannes Santor Laicus anno 1635., quorum acta ad suos annos reservamus.

Gonzaga in Prov. Cantabriæ con. 5.

Galarreta ibid. p. 91. & seq.

XLIII. Cœnobium S. Francisci Sanguesæ, vel de Sanguessa, alias Ro-

ea forte in finibus Orientalibus Aragoniæ prope Pirenæos fundatum a Seraphico Patriarcha in Eremitorio S Bartholomæi anno 1214., ut legitur in lapide reperto in ruinis ejusdem Eremitorii: *Hoc Cœnobium fundavit S. Franciscus in honorem S. Bartholomæi anno MCCXIV.*; fuitque omnium primum ab eo positum in Hispania. Theobaldus II. Rex Navarræ ipsum transtulit prope Civitatis mænia. Ita Inscriptio marmorea in Ecclesiæ pariete; *Anno Domini MCCLXVI. Theobaldus II. Illustris Rex Navarræ ædificavit hanc Ecclesiam in die S. Lucæ Evangelistæ*. Hinc occurritur Gonzagæ, Waddingo, & Haroldo, qui secundum ædis fundatorem recensent Theobaldum III. Regem, eum scilicet, qui numquam fuit; eamque constructam intra Civitatis mænia.

Gonzaga ibidem con. 8.

Annales Minorum ad an. 1300. num. 14.

Haroldus epitom. tom. 1 pag. 578. num. 4.

Gonzaga ibid. con. 6.

XLIV. Cœnobium S. Francisci Methymiæ, seu Medinæ de Pomar fundatum ante annum 1323., ut eruitur ex quibusdam epitaphiis inferiori claustro incisis; scripturæ namque, & monumenta cætera, teste Gonzaga, obliterata sunt data opera. Asservantur in ejus Tabulario aliqua diplomata Martini V. Sixti IV. Clementis VII. Alexandri VI. & Joannis I. Regis Castellæ anno 1383. Primum Guardianis veniam facit eligendi Syndicos, qui possint repetere in judicio, & extra legata Fratribus ex testamento relicta, quod privilegium alterum confirmat. Tertium anathemate ferit eos omnes, qui Minoritarum domibus vim intulerint, reservato absolutionis beneficio Summo Pontifici, vel Judici Conservatori eligendo vel a Provinciæ Ministro, vel a loci Guardiano. Quartum concedit, ut Christifideles Missam, divinumque Officium apud Franciscanos audire, & Franciscani eorum confessiones excipere, & ad eos concionari possint. Ultimum confirmat privilegia ab Alphonso XI. ejus Prædecessore Franciscanis concessa, illosque a quavis decima solvenda immunes reddit. Habitabant in hoc Cœnobio triginta octo Fratres.

Idem ibid. con. 9.

Monumenta Provinciæ

Annales Min. an. 1564. num. 34.

XLV. Cœnobium S. Juliani Piedrolæ fundatum a Dominis oppidi S. Crucis de Campeso non longe ab oppido Piedrolæ ad radices editi montis pro Observantium familia, qui anno 1482. inde excesserunt ob vigentia bella inter Reges Navarræ, & Castellæ. Lopetius de Rojas Dominus Oppidi S. Crucis anno 1487. introduxit in illud Conventuales Provinciæ Aragoniæ, quibus adjecit possessiones, & redditus ex privilegio Sixti IV. & Innocentii VIII. Commorantur in eo viginti Fratres. Gonzaga scribit nomen Pii V., & annum 1564. Annus itaque, non Pontificis nomen corrigendum venit, ut facit postremus Annalista, qui non advertit, tempore Pii V., non IV. Conventuales reformatos fuisse in Hispania.

In Provincia Valentiæ.

Gonzaga in Prov. Valen. Con. 1. & 2.

XLVI. Cœnobium S. Francisci Valentiæ magnifico sumptu fundatum a Jacobo Rege Aragonum, & a mox memorato Zeitebuzeit, qui, abjurata Mahumedana superstitione, baptismum suscepit sub nomine Vincentii Belvisii, restauratumque postea, & auctum a Senatu Valentino, plurimisque viris nobilibus. In hoc loco passi sunt pro Christi fide præfati Petrus, & Joannes. Supra portam Conventus exstant hæc carmina.

Quæ fueras olim Maurorum Principis Aula,
Dum hac Urbs illius sub ditione fuit,
Jam remanes felix Fratrum madefacta duorum
Pro Christo fuso sanguine Sacra Domus.

Post-

Postea Franciscus, rueret ne culmine Templum,
Codinati, inquit, labitur ecce Domus.
Surrexit tremefactus Eques, pia numine Templa
Francisco reparat sumptibus ille suis.
Nunc tandem Coelo, divisque faventibus hujus
Conditur excelsa porticus alta Domus.

In Chori fornice legitur:

Azoto Rex Maurus pro Fide trucidat ipsos,
Votis ipsorum fit Christi sumpto lavacro.

In Ecclesiæ navi.

D. O. M.

Sub hoc marmore jacet Berengarius Codinatus quæstoris Ordinis Tarraconensis Regis præfectus rationibus, Dominus Pagorum Albalat, Benimaclet, & Mislata, qui in suis ædibus agenti, via vulgo appellata de Saracosa, Divus apparuit Franciscus splendida luce fulgens, suavique odore fragrans, plagisque ad instar Christi insignitus efficaciter monens, ut Franciscanorum Conventum ruinam minitantem brevi reficeret; quod statim liberaliter maxima pecunia effecit. Cui Dominus Joannes Aquilonius Regis Procurator ..... ejus Pronepos, legitimusque hæres sepulchrum istud vetustate demolitum denuo instauravit.

XLVII. Cœnobium S. Francisci Morellæ Diœcesis Dertusensis, quod incoluit Benedictus XIII. de Summo Pontificatu contendens cum Bonifacio IX., illique alias inter Reliquias dono dedit duas Spinas Coronæ Dominicæ, & os B. Bernardi de Quintavalle primi Seraphici Patris discipuli. Fundatum extitit a prædicto Rege Jacobo in gratiam Christianorum, profligatis ab Oppido Morellæ Saracenis. In Altari Maximo Ecclesiæ quotannis Dominica infra Octavam Corporis Christi celebrantur tres Missæ solemnes eodem tempore a tribus Sacerdotibus, totidemque Diaconis, & Subdiaconis in memoriam Consecrationis Ecclesiæ factæ anno 1390. ab Hugone Episcopo Dertusano, cui ad altare adstiterunt duo Episcopi. Mos hic viget nostra etiam ætate, ut mihi retulit P. Joseph Alberola jam Commissarius Familiæ Ultramontanæ in Curia Romana, & modo Commissarius Terræ Sanctæ in Cœnobio Aracæli, qui inibi fuit Guardianus, & quo maxima cum utilitate utor Interprete viro eruditissimo in rebus, quæ ad Familiam Ultramontanam pertinent, declarandis.

In Provincia Majoricarum:

XLVIII. Cœnobium S. Francisci Palmæ a Rege Balearium Sanctio Jacobi Aragoniæ Regis ex filio Nepote fundatum intra Civitatis mœnia. Ad ipsum Observantes migrarunt a Cœnobio altero constructo circa annum 1238. ejusdem Jacobi Regis liberalitate, quum Dominica infra octavam Ascensionis Didaco de Arredo literas Apostolicas reformationis exequeretur, accersitis in Conventu S. Claræ Palmæ Observantibus quadraginta, & Conventualibus, domusque constituto Guardiano ex Observantium Familia Antonio Cardils, Vicario Joanne Fè, & Novitiorum Magistro Hieronymo Ferrer. Ex Conventualibus novem privilegiis renuntiarunt, Observantibus adscripti in Cœnobio S. Francisci. Ordinarius numerus Fratrum est XL. Monumenta Provinciæ.

In Provincia Cathaloniæ.

XLIX. Cœnobium S. Francisci Taraconis Civitatis Archiepiscopalis intra Maris Mediterranei oras supra amœnissimum, segetumque feracissimum collem constitutæ sub gradu 18. longitudinis, 41. latitudinis, utque ferunt, vel a Tubal, vel probabilius a Scipione constructæ. Ædificatum exti-

extitit juxta ædiculam S. Salvatoris donatam ab Archiepiscopo Tarraconensi Allegario anno 1248. Capitulo, & Episcopo Vicensi, quam Fratres ære publico, & privatorum Civium ampliarunt, & in Cœnobii formam redegerunt sub nomine S. Francisci. Quæ ad ipsum spectant legi possunt apud Gonzagam, & Waddingum. Joannes II. Rex Aragoniæ, & Joannes Segura Minister Provincialis obtinuerunt a Paulo II. Summo Pontifice, ut ædes bellorum injuria ferme destructa intra Urbis mœnia construeretur.

Gonzaga inProv. Catalon. con. 4.
Annales Min. an. 1248. num. 15.
Ibid ann. 1471. num. 15.

L. Cœnobium S. Francisci Civitatis Gerundæ suffraganeæ Archiepiscopi Tarraconensis supra fluvium nomine Ter septem leucis a Mari fundatum in vivis adhuc agente Seraphico Patriarca. Ecclesiam habet amplissimam polito, quadratoque lapide, & pulcherrimis Sacellis exornatam. Cœnobium S. Mariæ de Jesu Cervariæ Diœcesis Vicensis constructum fidelium eleemosynis in fundo Fratribus concesso a Jacobo I. Rege Aragonum anno 1245., dirutum in bello, quod Joannes II. Rex Aragoniæ Pater Ferdinandi V. Hispaniarum Regis gessit contra Cathalanos, refectum rursus intra Oppidum a Joanna Regina, & Cardinali de Cardona Regni Cancellario, & restauratum anno 1516. a Bartholomæo de Perpiniano Verbi Dei Concionatore disertissimo. Sixtus IV. anno 1479. concessit plenariam peccatorum remissionem rite confessis, & Catholice morientibus Fratribus in Valetudinario hujus loci, & omnibus utriusque sexus Christifidelibus in Hospitali SS. Trinitatis, & S. Francisci prope ipsum decedentibus. Cœnobium S. Francisci Villæ Francæ Panetentium Diœcesis Barcinonensis fundatum, ut ait Gonzaga, a quodam Archiepiscopo ante annum 1299., auctumque, & exornatum Civium sumptibus, quorum stemmata in Ecclesia ad eorum sepulchra pendent. Anno 1591. Nicolaus IV. concessit Archiepiscopo Tarraconensi, ut partem fundi juxta Conventum hunc, quem ille a Romana Ecclesia sub annuo censu obtinebat, Fratribus cederet ad Cœnobium ampliandum. Cœnobium S. Francisci Villæ Francæ Confluentis Diœcesis Elnensis, & Comitatus Ruscilionensis ad radices Pirenæorum in valle undique clausa fertili, & amœnissima fundatum circa annum 1280. in Monasterio Fratrum de Pœnitentia Jesu Christi non procul ab oppido, ejus Civibus a Patribus Comitiorum Provincialium Fratres expresse flagitantibus. Vetustissima, & elegans moles civium nobilitatem, & divitias testatur, dicique potest commune cœmeterium nobilium Ruscilionensium.

Gonzaga ibid. Con. 7.
Ibidem con. 24.
Annales Min. an. 1479. num. 11.
Gonzaga ibid. Con. 17.
Annales Min. an. 1291. num. C.
Gonzaga ibid. con. 19.
Annales Min. an. 1779. num. 19.

LI. Cœnobium S. Francisci Bergæ Diœcesis Urgellensis exstructum anno 1333., ut constat ex literis Joannis XXII. *Ex zelo tuæ devotionis.* Kal. Augusti. Gonzaga derelictum asserit a Conventualibus, & reassumptum postea anno 1330. sub Alphonso III. Rege Aragonum; quod verum esse nequit; neque enim literæ Pontificiæ de his loquuntur, neque Alphonsus III. regnavit, nisi ab anno 1286. ad annum 1291. Loco excessissent ob incommoditatem etiam Observantes; sed auctoritate Pontificis inibi permanserunt. Cœnobium Montis Albi Diœcesis Tarraconensis fundatum oppidanorum sumptibus ante annum 1287. Cœnobium S. Francisci Barcinonis Cathaloniæ totius Metropolis ad oras Mediterranei alterum a Cœnobio S. Mariæ a Jesu constructo anno 1427. extra portam Angelicam jacto primo lapide ab Alphonso V. Aragoniæ Rege, ubi condita sunt celebrata statuta Barcinonensia. Ædem posuit anno 1214. Senatus Barchinonensis in Hospitali S. Nicolai, ut S. Francisco, qui in Civitatem advenerat, gratum facerent, ejusque Fratres inibi

Gonzaga ibid. con. 20.
Petavius rat. tem tom 2. pag. 330.
Gonzaga ibid. Con. 18.
Ibid. con. 2.

inibi habere possent. Templum solemniter consecravit anno 1247. S. Ludovicus Episcopus Tolosanus, præsente Bernardo Episcopo Barcinouensi; & Seraphico Patriarchæ dicavit. Exstant in eo sepulchra Aragoniæ Regum. Veteris Monasterii pars, Claustrum nempe, & Ecclesia adhuc supersunt a Barcinonensibus in veneratione habita ob memoriam S. Francisci, & in ejus festo magna cum frequentia eam invisunt.

In Provincia S. Michaelis.

LII. Cœnobium S. Francisci Placentiæ in Bethuria centum pass. a Civitate in ripa fluvii Xero, vel Zerete, fundatum incerto tempore, sed pervetusto, ut indicat ædificii forma. Cœnobium S. Francisci Civitatis Badajocii, seu Pacis Augustæ, ad ripas fluvii Anæ in Bethuria. Ignorantur tempus, & Auctor fundationis. Ejus redditus majori ex parte applicati sunt Monasterio S. Annæ ejusdem Civitatis. Reformationem executioni mandavit Joannes de Ribera Episcopus Pacensis, postea Valentinus, Gaspar de Frexenal Guardianus Conventualium locum pacifice, & religiose cessit Ludovico Zapata Ministro Provinciæ S. Michaelis.

Idem in Prov. S. Michaelis con. 4. & 6.

Monumenta Provinciæ.

In Provincia Conceptionis.

LIII. Cœnobium Villalvini Diœcesis Palentinæ. Gonzaga reformatum affirmat anno 1564. sedente Pio V., quod, ut patet, verum esse nequit, prout notat etiam postremus Annalista. Sed is quoque in errorem incidit scribens, eo tempore reipsa Observantibus obvenisse, quum contrarium constet ex Commentario Provinciæ ipsius, ex tabula, & antiquo libro Ecclesiæ Villalvini; quodque mirum est, hæc monumenta Annalistam non latuerunt. Claustrialium tempore spectabar ad Provinciam S. Jacobi. Ejus possessionem cœpit Antonius Tamayo Minister Provinciæ Conceptionis, electus anno 1565., traditione ei facta per Christophorum Bartoclano Episcopum Palentinum ex auctoritate Pii V. & Philippi Regis. Redditus addicti sunt Ecclesiæ S. Petri de Villanova Cœnobio proximæ. Ædem ab hominum frequentia remotam, & contemplationi maxima spatia præbentem tradidit Antonius Tamayo Fratribus Recollectis.

Gonzaga in Prov. Conceptionis con. 21.

Monumenta Provinciæ.

In Provincia Flandriæ.

LIV. Cœnobium B. M. Virginis Lucemburgi nobilissimæ Civitatis in Germania Inferiori, quæ toti ditioni dat nomen inter Leodium, & Lymburgum a Septentrione, Lotharingiam a Meridie, Archiepiscopatum Trevirensem, & Mosellam ab Oriente, Ardennam ab Occidente. In hac Civitate temperatissimi climatis sita partim in monte, partim in planitie, incolarum numero, divitiis, & nobilitate insigni extitit a tempore Seraphici Patris Conventus Minoriticus, de quo nihil memorabile referri potest, quia in reformatione ipsius Tabularium Magistratus occupavit. In Ecclesia visitur sepulchrum Joannis III. Regis Bohæmiæ cum epitaphio, ex quo trium Augustorum eum Parentem fuisse compertum est.

Gonzaga in Provincia Flandriæ con. 17.

Monasteria Monialium in Hispaniis reformata.

LV. In Provincia Conceptionis Monasterium S. Claræ Castri Cæsaris; de quo postremus Annalista eadem habet, ac de Conventu Villalvini. In Provincia Granatensi Monasterium S. Mariæ de Angelis Granatæ primo Tertii Ordinis, deinde Clarissarum. In Provincia S. Michaelis Monasterium Clarissarum Matris Dei, seu S. Mariæ de Gratia Xeresii. In Provincia Aragoniæ Monasterium Clarissarum S. Catharinæ Virginis, & Martyris Turolii, & Monasterium S. Claræ Oscæ, quod

quum

quum paucis Monialibus constaret non omnino a sæculo segregatis, Reformatrices accepit a Monasterio S. Catharinæ Cæsaraugustæ Margaritam Gomez Abbatissam, Violantem Embun Vicariam, Damiatam de Naja, & Mendoza Novitiarum Magistram, & Hieronymam Ferriol Ostiariam. Id tamen contigit anno 1573. In Provincia Burgensi Monasterium S. Claræ Stellæ. In Provincia Cathaloniæ Monasterium S. Claræ Taraconis, & S. Claræ Dertosæ. In Provincia Castellæ Monasterium Tertiariarum S. Joannis de Pœnitentia Toleti.

Hebrera in epitome Provinciæ Conceptionis.

LVI. Memoratum S. Francisci Palmæ Cœnobium gaudet singulari privilegio, communi tamen cæteris Ordinibus Regularibus, a Pio V. hoc anno concesso: *Ea, quæ concordia*. Die 13. Februarii, procedendi scilicet ad defunctos tumulandos, Parocho non requisito, & sine Clericorum sæcularium interventu. Haud difficile fuit, ut hoc privilegium excitaret Parochorum zelum, & sollicitudinem. Hinc pluries adversus Regulares controversias agitarunt etiam in Curia Romana. Joannes Santander Ordinis Minorum Episcopus Majoricensis ea de re consultus anno 1643. inter alia ita respondit Sacræ Congregationi Episcoporum, & Regularium: „ Quod tales Fratres a primæva suorum Monasteriorum fundatione usque modo exsistunt in pacifica possessione sic sepeliendi, quod ex eo provenit, quia in principio, quo hæc Insula, anno scilicet 1229., ut ex antiquis Scriptoribus apparet, Infidelibus expugnatis, per Christianos occupata fuit, Regulares ante Clericos Sæculares Christianæ pietatis semina Sacramenta ministrando, & mortuos sepeliendo sparserunt, ut habetur in Bulla Pii V. in favorem Regularium S. Dominici, S. Francisci, Carmelitarum, & SS. Trinitatis. Quod Sixtus IV. anno 1474. pridie Kal. Septembris Pontificatus sui anno quarto hoc ipsum concessit Dominicanis, & Franciscanis, ubi consuetum foret. Hic autem viget consuetudo immemorabilis pacifice, & inviolabiliter servata ...., Videns igitur ego rationem hujus facti inniti Regularium juri tam bene fundato, tot Bullis, & auctoritate Apostolica toties confirmato, simulque attendens ad utilitates, multiplicesque, uberrimosque fructus, quos ipsi portantes pondus diei, & æstus in salute animarum procuranda, in divini Verbi prædicatione, Sacramentorum pœnitentiæ, & Eucharistiæ administratione, pueros in fidei rudimentis erudiendo, clericos, & sæculares docendo fere omnes scientias, ita ut nullus sit literatus in hac Diœcesi, qui a Religiosis non sit edoctus; infirmos consolando, ut bene moriantur adjuvando, munus Curatorum sæpe exercendo ob defectum clericorum idoneorum, officio S. Inquisitionis assistendo, ac aliis pietatis, & virtutis operibus incumbendo die, noctuque indefesso labore afferunt in his Insulis Majoricæ, & Minoricæ; Respondeo, præfatos Regulares super præmissis non debere molestari, sed suo jure, ac pacifica possessione frui, & Rectoribus, & aliis quibuscumque silentium perpetuum imponi; hoc enim jus, & consuetudinem immemorabilem Regularium immutare erit innumerabilibus jurgiis, & querelis, ac scandalis causam præbere &c. „

LVII. Hac vice spe sua Parochi dejecti siluerunt quidem, sed non perpetuo, donec tum super solutione quartæ funeralis, tum super impuberum sepultura transactione rem composuerunt. Ecclesia Cœnobii consecrata est, diesque consecrationis celebratur die tertia Novembris. Conditum in ea reperitur insigni tumulo corpus Beati Ramundi, seu Raymundi Lulli, qui pro Christi fide olim Bugiæ in Africa a Saracenis lapidi-

pidibus obrutus occubuit, de quo ita dicemus, ut vulgatis Urbani VIII. decretis fideliter insistamus, etsi mera tantum facta a nobis narrentur. In Sacello, quod alii B. Virginis de Consolatione, alii Puritatis, alii Conceptionis vocant, ad cornu Epistolæ assurgit machina vetusti, & artificiosi operis, (Iconismum exhibet Joannes Baptista Sollerius in actis SS.) cujus basim exornant parerga varii generis ævum suum redolentia, sæculum nempe XV., quo jam adulto, certum est fuisse elaborata, inchoato opere a Magistro Joanne Lobetio anno 1460. vita functo. Busta septem suis quoque characteristicis distincta vicem stylobatarum subeunt, quæ signorum practicæ scientiæ, & speculatricis oneri ferendo sunt destinatæ. Altitudo loculorum palmos continet circiter octo Majoricenses, ex quorum superiori parte emergentes Genii coronam ostentant statuis singulis destinatam cum inscriptione liberalium artium eo ordine dispositarum, ut ducto ab Altari ordine prima occurrat Grammatica, inde Logica, Rhetorica, Musica, Geometria, Astrologia. Hactenus fabrica Urnæ ipsi sepulchrali quodammodo substructa altitudine palmorum fere undecim. Dehinc in pariete apertus patet loculus Sacelli speciem referens, in cujus fummitate vestigia apparent insignium Regni Majoricensis, quorum colores vetustas adeo exedit, ut non omnino dignoscantur. Quæ ad loculi latera vides busta gemina, stylobatæ & ipsæ sunt statuis aliis præparatæ. Alterum Gothicam hanc epigraphem exhibet: *Dispositor sum sanitatis*; manifestum si usquam aliud beneficiorum ejus meritis impetratorum judicium. Quod in alio positum fuerit, dubium est; verisimile tamen, fuisse aut palmam, aut alia quædam Martyrii symbola. Ex interiori loculi illius parte spirat venerationem urna marmorea ex alabastrite elegantissime elaborata, impositaque basi, cujus frontem exornant scuta tria gentilitia Regis Catholici Ferdinandi Majoricensium, & Familiæ Lullisticæ. Sed lapsu temporis adeo deleta, ut vix, & nisi cominus colores, aureaque decoramenta deprehendi queant. Urnæ partem extimam vestit labor anaglypticus Beatum exhibens funebri habitu, radiis tamen insignem, cui & alia superadditur more antiquo Animam referens, & ipsam radiatam ab Angelis in cælum deportatam. Loculus totus sipariis clauditur. Candelabris cereos imponit frequens populi erga Sanctum devotio, & concursus; maxime vero ad Lampadem recurritur eum in finem adeo depressam, ut ex ea oleum desumi possit. Quamplurimæ ex voto Tabellæ, & argentea donaria ex hoc mausoleo pendent, & duo epitaphia insculpta sunt marmori affixo in prospectu parietis, unum antiquissimum exametris carminibus exaratum a Francisco Ximino Canonico Majoricensi, alterum elegiacis, in quibus Phœbus, & Calliope colloquuntur, auctoribus Joanne Genovardo, & Augustino Andrea Balearibus adolescentibus anno 1541. Extant præterea aliæ Imagines in eodem Sacello solitis Beatorum ornamentis præditæ.

Acta SS. ad diem 30. Junii. num. 3.

LVIII. Verum non hæc sunt tantum erecta Lullo monumenta. In Altari maximo Ecclesiæ loculis quinque distincto grandiores eminent statuæ SS. Francisci, Joannis Baptistæ, Joannis Evangelistæ, Onuphrii, & Bonaventuræ. Est & superimposita pictura Lulliana in limbo deaurato, ubi exhibetur adorans puerum Jesum brachiis Beatissimæ Matris præsentatum. In peculiari Sacello B. Martyri consecrato omnia pretiosa, & elegantia inveniuntur. Architectura pro sua vetustate non exigui nitoris est ordinis Corinthiaci, & Compositi, limbulis deauratis, ana-

glyphis, aliisque decoramentis interſtiucta. Hic ſuum Lullo altare, in quo Miſſa celebratur, hic ſtatua, hic ornamenta alia pretio non minus, quam varietate conſpicua, quum jurato architecti ipſius teſtimonio palam ſit, totam eam fabricam plusquam quinque millibus librarum Majoricenſium, hoc eſt quatuor prope millibus ſcutorum Romanorum conſtitiſſe. Hic demum ardens lampas, & omnia, quæ Sanctis exhiberi poſſint, venerationis argumenta. De his ita loquitur Pater Vernon in vita Lulli ex memoriis desumptis a Pacifico de Provins Capuccino in Itinerario Perſico iterum edito anno 1645. „ Quod tertio loco, inquit, examinavi curioſius, illud gratiſſimum fore confido & doctrinam, & pietatem profitentibus; agitur enim de viro ſancto, eoque inter mortales celeberrimo, quem doctiſſimi quinque Galli Hæreticis adnumerant, quemque ego hactenus, ut candide dicam, meliori loco non habui; Raymundum Lullum nomino, cujus eſt ars magna ſcientias omnes perdiſcendi. En tibi quæ Majoricæ de eo didici. Rem ſacram facturus Conventum petii Fratrum Minorum, a quibus in Sacellum deductus ſum ad latus Altaris majoris tam affabre elaboratum, donisque locupletatum, ut totum aureum videretur. Obſtupui profecto, idque tum maxime, dum oculos paullum erigens loculum in Altari adverti, quem occupabat ſtatua lignea elegantiſſima coloribus variegata ſenem referens venerandum promiſſa barba, indutum habitu Tertiariorum S. Francisci, elevata facie Crucifixi intuente Imaginem cum Beato Viro ex Sole in arbore colloquentem, adjuncta hac ad imum ipſius ſtatuæ aurata epigraphe: *Beatus Raymundus Lullius Martyr*. Perculit me inopinatum ſpectaculum; verum ſtatim exemi ſcrupulum, quod ita cogitarem. Hic, ubi regnat S. Inquiſitionis Tribunal, nequaquam Sanctos inter locum occuparet homo ille, ſi vere eſſet hæreticus „.

LIX. Alia Lulli monumenta cernuntur in primario Civitatis Templo S. Eulaliæ, in quo tribus diverſis locis ejus Imago expoſita eſt radiis inſignis, prima in Altari S. Catharinæ, ſecunda in Altari B. Virginis Pietatis, tertia in Sacello SS. Conceptionis, ubi depicta eſt in pariete. In Eccleſia S. Spiritus Patrum Trinitariorum, & Sacello SS. Trinitatis exſtat Altare antiquiſſimi operis, (etiam hujus Iconiſmum exhibet laudatus Sollerius) in quo B. Raymundus ejus aræ latus occupat, in cujus altera parte S. Franciſcus Aſſiſias eſt collocatus. Repetita vero in eodem Altari ejus effigies radiis conſpicua, & zelum in annuntiando Mauris Evangelium, & toleratum pro fide martyrium repræſentat. In Altari S. Honorati apud Sanctimoniales S. Margaritæ ſpectabilis item eſt Lulliana Imago radiis ſuis decorata. In aula Univerſitatis non effigies solum ipſius veneranda proponitur, ſed & ibi Altare viſitur Raymundo ſacrum, ardet lampas, miſſæ celebrantur. Nullus locus populi frequentia notior eſt Propylæo S. Antonii. Ibi porro & radios ſuos Raymundus habet, & quæ in honorem ejus ardeat, lampadem alteram. Eſt alia inſuper cultus immemorabilis nota non infimi Ordinis in eo cubiculo, ubi ſub ipſis converſionis initiis Chriſtus Crucifixus Lullo apparuiſſe dicitur, & in celebri monte Randa aſpero vitæ genere, variiſque pœnitentiæ operibus a Raymundo illuſtrato; utrumque enim locum Fidelium pietas Deo dicandum cenſuit, exſtructis oratoriis, in quibus celebrantur Miſſæ, aliaque fiunt religionis exercitia, quin & illud memoria dignum narrant Vincentius Mut, & Frater Bonaventura Armengual apud Cruſturerium his verbis: „ Ad ejus specum circa monticuli juga poſitum, & ab

& ab Eremitica domo de Miramar ad primum lapidem situm, in quo quietis, & somni causa manebat, animalia post ejus mortem accedunt, ab ingressu se abstinent, & quasi ipsum venerantes recedunt, quod sæpissime videntes illius loci accolæ admirantur „.

LX. Digna sunt memoria antiphona, versus, & oratio, quæ olim recitari solebant extracta ex Bibliotheca Cœnobii S. Dominici ut sequitur. Titulus libri sic se habet „ Ars Metaphysicalis naturalis Ordinis cujuslibet rei intelligibilis arboris naturæ R. Patris praeclarissimi Magistri Jacobi Januarii Monachi Tarraconensis Diœcesis. Pro senioribus, junioribus &c. „ Officium gloriosissimi, & Beatissimi Magistri Raymundi Lullii Martyris fol. 281. „ Sub cujus folio tenoris sequentis sic habetur „ Officium gloriosissimi, & Beatissimi Martyris Magistri Raymundi Lullii, qui passus est pro Christi nomine in Tunici Civitate, & lapidibus corruit, & sic lapidatus est a Sarracenis, & translatum post mortem Majoricis, & ibi quiescit in pace, in Ecclesia Monasterii Fratrum Minorum, in quadam tumba marmorea honorabiliter, & ibi multa miracula fecit, ratione cujus meretur ab Ecclesia canonizari: quia testimonia suæ sanctitatis sufficiunt ad canonizandum ipsum Doctorem, & Martyrem „ Ad Vesp. Antiphona ad Magnificat „ Raymundus prætiosæ laudis abundus, doctor profundus regnat sine fine jucundus: & collaudabunt multi doctrinam ejus, & usque in sæculum non delebitur nomen ejus „ W. Ora pro nobis, B. Raymunde. Ut digni &c. Oratio „ Deus, qui pro mundi hujus tenebris illustrandis B. Raymundum Martyrem tuum doctrina mirabili tuæ sapientiæ illustrasti, præsta Ecclesiæ tuæ, ut ejus illustrata ministrinis, propulsis erroribus, & tenebris vitiorum, per viam virtutis incedat, & ad te memorandum, intelligendum, & amandum convalescat, & pro nobis sit intelligentiæ, sapientiæ, scientiæ, atque eloquentiæ perpetuus intercessor. Per Dominum nostrum &c.

Arch. S. Ild. Arm. 3. num. 55. pag. 17.

Jo. Bapt Mestre in Chron. pag. 17.

LXI. In Missa Epistola legebatur de libro sapientiæ cap. 7. *Optavi, & datus est mihi sensus*. Evangelium secundum Joannem cap. 1. *Quomodo hic literas scit, quum non didicerit?* Oratio „ Deus, qui B. Raymundum Martyrem tuum, ut veram Filii cognitionem, & amorem gentibus communicaret, Infideles converteret, & hæreticos frangeret, usque adeo illuminare dignatus es, & innumeris decorasti miraculis; præsta quæsumus, ut ejus intercessione ad te cognoscendum, amandum, & recolendum illuminemur, & corporis salutem assequamur. Per eumdem &c. Collecta „ Beati Raymundi Martyris tui, Domine, quem ineffabili præsentiæ tuæ lumine multoties ipsi apparens decorasti, quæsumus, ut mentes nostras illuminare, & corpora reficere digneris. Qui vivis &c. Post communio „ Præsta, quæsumus, Omnipotens Deus, ut Spiritus Sancti fervor incendat, quos Beati Raymundi Martyris tui festa lætificant, qui dum tui amore corda Infidelium conaretur accendere, ab eisdem pro te lapidatus est. Qui vivis &c.

Antonius Olives in monument. Prov. Majoricarum ad hunc annum.

LXII. Hæc in Breviarii, & Missalis reformatione expuncta esse intelligimus. Sed quantumvis inclytus Martyr nec officio proprio, nec de communi amplius celebretur; festiva tamen panegyrica oratione colitur Majoricæ in quamplurimis anni diebus, & præsertim a Pontificia, & Regali literaria universitate sub die vigesimaquinta Januarii, quæ anniversaria est mirabilis ejus conversionis, & die 30. Junii dormitionis ejus a Patriæ Parentibus totius Palmensis Civitatis nomine solemni pompa, & magnifico apparatu.

LXIII. Devenisse Observantibus hoc anno in Provincia Algarbiorum Conventum S. Francisci Miræ, seu Udemiræ, ditionis Transtaganæ, & Diœcesis Eborensis non longe ab Oceano, qui spectabat ad Minores Conventuales, narrat Gonzaga; si tamen in numeris non sit error; quum enim literæ Pontificiæ pro reformatione Conventualium in Regno Portugalliæ hoc anno die 30. Octobris fuerint expeditæ, difficillimum videtur, duorum mensium spatio rem confici potuisse; oportebat siquidem, ut literæ prius illuc deferrentur. Eum Observantes acceperunt rimis scatentem, & ruinæ proximum. Sed divenditis annuis redditibus ex indulto Apostolico anno 1577. ex integro refecerunt. Habet Patronum Comitem de Udemira.

Gonzaga in Prov. Algarb. Con. 17.

LXIV. Michael Achilles, seu, ut inquit Ughellus, Achilles Brancia Surrentinus Episcopus Bovæ Civitatis mediterraneæ in editissimo monte Calabriæ Superioris, quinto a freto milliari, quæ ad dominium temporale pertinebat Gaspari de Fortis, tradidit Minoribus Conventualibus Cœnobium fundatum in ea Civitate a Petro Candiotto de Francica in area jurispatronatus Familiæ de Calcagna, & ejusdem Episcopi dispositioni relictum. Ejus nulla exstat memoria in catalogo edito Romæ anno 1682. a Joanne Franchino de Mutina Procuratore Generali Minorum Conventualium.

Ughel. tom. 9. pag. 338.

Monumenta Provinciæ.

LXV. Statuerant anno 1564. Patres Provinciæ S. Evangelii aliquot Conventus dimittere cum ob locorum distantias, tum ob aeris insalubritatem, quæ eorum pluribus mortem intulerat; etsi forent qui loca retinenda existimabant, ne Indi sine Ecclesiasticis Ministris remanerent. Aloysius de Velasco Pro-Rex Mexici eos a proposito retraxit, promittens, Fratres ab Hispania cum classe mox adfuturos. Quum autem classis bis in Americam advecta eorum neminem asportasset, Fratribus ad paucos redactis hoc anno Gastonus de Peralta veniam fecit, ut tuto excederent ab octo Conventibus, nimirum S. Joannis Yztacmixtitlan, Xalatzinco, Tlauhquitepec, Tepexic, Tehuacan, Chietlæ, Teutitlan de Guaxaca, & Huytlalpan. In Conventu Tepexic collocati sunt Patres Prædicatores, in Conventu Chietlæ Eremitani S. Augustini, & in aliis Clerici sæculares. Repugnarunt acriter Indi hos postremos acceptare; eoque res processit, ut Franciscanos, ne discederent, in Conventibus clausos retinerent, excubias agentibus per diem feminis, & noctu viris, & Licentiatum Aloysium Velasquez, qui postea Canonicus Ecclesiæ Cathedralis Mexici habitum Minoriticum suscepit, sancteque decessit in Conventu Populæ de Angelis anno 1585., immissum auctoritate Episcopi Tlaxcalæ in Conventum Tehuacan, inde ejecerint, & Fratrem Joannem de Ocanna fortuito ibi hospitantem, vi adhibita, abire non sint passi. Georgius Seron Præses Tepeacæ pœnis in eos animadvertit. Hinc plures in sylvis se abdiderunt, nec obtineri potuit, ut redirent, nisi post aliquod tempus Doctor Villalobos, qui ob mortem Gastoni de Peralta præerat Regali Audientiæ, Franciscanos ad illos misisset. Idem accidit apud Teutitlanos, eademque animorum contentione pugnatum est pro Minoritis.

Theatr. Mexic. part. 4. num. 22. & seq. pag. 19.

LXVI. Non longe ab oppido Bocayrente Christophorus Moreno Minister Provinciæ Valentinæ, cujus exstant plura opera in lucem edita, & præsertim Vita B. Nicolai Factor sui consodalis Compluti an. 1588. apud hæredes Jo. Gratiani, de qua ait Possevinus: „ Liber dignus est lectu, sed & vita dignior est imitatu „; ne doctrina magis, quam pie-

tate spectabilem se præberet, ære publico, & privato Civium fundavit Cœnobium S. Bernardini in domibus, & horto, quæ pia mulier Moliana donaverat. Ædem ad perfectionem adductam incoluerunt duodecim Fratres Recollecti: In Provincia S. Fidei Novi Regni Granatensis collectis a primo ejusdem Ministro Fidelium eleemosynis fundatum est Cœnobium S. Francisci in Civitate Dominæ Nostræ de Palma pro octo Fratribus, qui duas domos doctrinales Colimæ apud Indos moderantur. Hospitium S. Petri in Balneo constructum sub annis 1522. & 1523. in parva quadam domo, quam cum ædificiis, & terræ portionibus adjacentibus in Burgo S. Petri, & loco de Lama Pontis S. Mariæ Diœcesis S. Sepulchri Fratribus Observantibus donavit Communitas Terræ Corzani Vallis Balneæ districtus Civitatis Florentinæ; curæque Sebastiani pii viri Tertii Ordinis S. Francisci commissum, ut transeuntes Fratres S. Montis Alvernæ exciperet, ac subinde a Philippo de Corzano, & Bernardino de S. Sophia Sacerdotibus Minoritis Deum timentibus ad formam pauperculi Conventus redactum, hoc anno Minores Observantes intrarunt, postulante præfata Corzani Communitate a Ministro Generali, & Patribus congregatis in præfato Capitulo Montis Alvernæ, ut Fratres ad novam ædem mitterentur. Communi itaque Capituli decreto sub uno Præsidente missi sunt aliquot Fratres, qui petentium votis satisfacere, & fabricam augere cœperunt, et nihil modo ad structuræ perfectionem desideratur.

Gonzaga in Prov. Valentiæ con. 21.

Idem in Prov. S. Fidei Con. 6.

Annales Min. an. 1523. num. 48.

Gonzaga in Prov. Tusciæ Con. 50.

Terrinca decad. Minorit. an. 1567. pag. 54.

LXX. Cœnobiis Custodiæ S. Antonii Portugalliæ additus est hoc anno Conventus S. Francisci Jamaci, seu Civitatis Lamacensis in tractu Beirensi, mediisque Urbis mænibus, Patrono destitutus, & substentatus præcipue Episcopi beneficentia. Scribit Gonzaga, unum hunc esse ex novemdecim, quo completus est numerus, ut juxta diploma Apostolicum Provincia constitueretur. Quod si verum foret, non quindecim Provinciæ Cœnobia ipse recenseret. Quum laxitate ædificiorum in aliquibus partibus fesme corrueret, reservatis Ecclesia, & Choro, eum Observantes humi dejectum aptiori forma refecerunt, aquæ fonte, cujus illic aderat penuria, ad illum deducto. Ferunt, Templarios primum inibi habitasse. Inventa est in lapide parietis Inscriptio hæc fere jam exesa: *Anno Domini 1532. 25. die Mensis Januarii obiit Joannes Joannis B. M. quondam Abbas Ecclesiæ S. Petri de Aquias Cancellarius D. Martini Comitis Portugalliæ, & postmodum D. Sanctii Filii Dionysii Regis Portugalliæ, qui fecit perfici, fieri, & cooperiri Ecclesiam istam, & fieri istam Avejam, & est hic sepultus in habitu S. Francisci, ubi ipse elegit sepulturam. Cujus anima requiescat in pace.*

Gonzaga in Prov. S. Antonii Portugal. con. 6.

LXX. Decreverant Cives Coriæ, vel Corii, parvæ Civitatis Episcopalis in Regno Legionis in Bethuria, ad ripam fluvii Alagon Suffraganeæ Archiepiscopi Compostellani, & domini temporalis Ducum de Alba Cœnobium Fratribus Observantibus construere vel intra mænia, vel prope ipsa; sed exoptantibus Fratribus illud habere duobus ad minus milliaribus a Civitate, res tamdiu dilata est, ut nonnisi anno 1561. in Capitulo Provinciali Badajocii habito a Francisco de Zamora Ministro Generali exitum sortita fuerit, instantibus Didaco Henriquez ab Almansa Episcopo Civitatis, & Albæ ducibus Ferdinando Alvarez de Toleto, ejusque Conjuge Maria de Toleto. Ædes igitur fundari cœpit anno 1563. 300. pass. a Civitate ipsorum Ducum, & Coriani Senatus sumptibus; sed nonnisi hoc anno perfecta est, eamque Fratres ingressi sunt

Gonzaga in Prov. Sancti Gabrielis con. 19.

sunt numero sexdecim, qui interim manebant in quodam Xenodochio. Locus insignis est in Provincia, quia duo Lectores S. Theologiæ, & Guardianus pro tempore sunt Examinatores Synodales; insuper Guardianus est Concionator Conventualis, & magis quia sanctorum virorum, quorum vitæ ad suos annos erunt exscribendæ, tumulo decoratur, Alvari de Rosas, seu de S. Maria, Joannis de S. Maria de Villa Caceres, Josephi de S. Maria de Valle Motamoxos prope Xerez Equitum, Joannis Camero de Alconchel, Matthæi de Magdalena Abulensis, Antonii de Valverde, Sebastiani de S. Francisco ex Diœcesi Guardiensi, Didaci de Coria, & Michaelis de Jaque a Ciudad Rodrigo. Hic postremus in Chronica Provinciæ dicitur sepultus in Conventu Coriæ anno 1534; quod si verum sit, corruit assignata a Gonzaga fundationis epocha.

Monumenta Prov. S. Gabrielis.

LXIX. Isrolaus de Sternberg octo millium Bohæmorum, & Moravorum Dux cum immenso exercitu Tartarorum anno 1241. pugnam initurus, votum emisit, si hæc sibi fausto omine cederet, Ecclesiam construendi. Prælio maxima cum felicitate absoluto, domumque victor reversus Ecclesiam in honorem S. Patris Francisci una cum Cœnobio pro Fratribus Olomucii condidit, quod Custodiæ Moraviæ insertum, & sensim privilegia amplexum hoc anno, instante Guilielmo Prussinowski Episcopo Olomucensi apud Summum Pontificem, Jesuitis adjudicatum est, qui locum tenuerunt die 5. Septembris, Conventualibus ad parvum Monasterium S. Jacobi derelictum a Monialibus S. Augustini translatis. Jesuitæ per Gregorium XIII. in possessione confirmati, veteri Claustro, & Templo dejectis, amplissimum Collegium, & magnificam Ecclesiam, sub titulo S. Mariæ ad Nives excitarunt.

Greiderer lib. 4. §. 4. num. 185.

LXX. Comes Montis Marsani in Aquitania Antiquiori hæreticorum partes sequutus obstabat hoc anno reductioni, & tranquillitati Fratrum Observantium Cœnobii Montis Marsanensis, quum strenuus miles, & Magister Equitum Dominus Montlutius, seu Montisluvii, trajecto fluvio, in Urbem ingressus, trucidatisque magno numero hostibus, Catholicos confirmavit, Fratresque in loci possessionem immisit. In hujus domus direptione anno 1563. occisi sunt, & in fluvium projecti Bernardus a Turga, seu Purga, Bernardus Boerinus, & Bernardus Dalencus, qui hæreticis eum utpote juniorem servare volentibus: *Nonne videtis*, inquit, *Fratres meos me præcessisse in cælum? Fidelis sum, & Catholicus, & pro fide Ecclesiæ Romanæ morior*. Ad Conventum alterum S. Macarii Observantes Burdigalæ exules, eodem Montlutio Duce, redierunt hoc anno; sed incommode habitarunt ob frequentes sicariorum incursiones. Approbavit Pontifex fundationem Cœnobii Tertii Ordinis apud Castrum Campinium Diœcesis Pictaviensis factam ab Aloysio de Borbonio Principe Montis Penserii, ipsique imposuit titulum B. Mariæ Virginis Bonæ Spei largitis etiam Indulgentiis: *Magna sane*. Die 8. Junii. Fortasse hæc domus eadem est cum altera, quam ex Gonzaga exstare diximus anno præterito prope Xampeniacum.

Gonzaga in Prov. Aquit. Antiq. con. 17. & 18.

Monumenta Provinciæ.

LXXI. Antonia de Borbonio Ducissa Guisiana propriis sumptibus ædificavit hoc anno Cœnobium Observantibus in loco Prioratus S. Annæ prope Jonivillam Diœcesis Cathalauniensis, & Principatus familiæ Guisarum, annuentibus Henrico a Lotharingia ejusdem Antoniæ Nepote, Carolo Cardinali a Lotharingia ejusdem filio, & Hieronymo Episcopo, & Comite Cathalauniensi. Invenio in quibusdam codicibus MSS. fundationem loci ad annum 1572., sed si rite perpendatur diploma Pontificium, quod

Idem in Prov. Franciæ Con. 6.

Archiv. S. Isid. arm. 4. num. 51. pag. 181.

quod producemus, constabit, ipsum tunc dote auctum liberali Fundatorum beneficentia.

LXXII. Scribit Rodulphus, circa hæc tempora obvenisse Minoribus Conventualibus locum Tursiani sub titulo *la Madonna del Ponte* in Custodia Perusina. Loquens vero de Ecclesia S. Crucis in Custodia Forolivienſi hæc habet: „ Accidit tempore Pii V. Pont. Max., ut S. Inquisitionis Officium daretur Fratribus Dominicanis, qui attentarunt velle Ecclesiam, S. Crucis, ubi possent munus suum exercere; eaque de causa institerunt nostri Fratres, & præcipue Magister Andreas Ariminensis gravissimis rationibus urgens, & probans, dictam Ecclesiam esse Fratrum Minorum, quod testatur lapis marmoreus affixus ad fores Oratorii his verbis: Anno 1348. a Kal. Junii usque ad Kal. Novembris in loco Fratrum Minorum de Arimino, ut notatum est a fide dignis, sepulta sunt circa XXIII. centenaria hominum utriusque ætatis, pro quorum animabus exstructum est Oratorium „. Notat Waddingus, vel errorem esse in notis, vel præfato anno non potuisse exstrui, sed potius reædificari Oratorium, si verum sit, quod in hac Ecclesia habitaverant Minoritæ ante acceptam, ut Rodulphus asserit, a Jacobo Episcopo Ariminensi Ecclesiam S. Mariæ in Trebio, prope quam, emptis pro certa portione pecuniæ domo, & hortis, Fratres Conventum construxerunt.

Rodulphus lib. 2. in Custodiis Perusina, & Foroliv.

Annales Minor. anno 1391 num. 13.

LXXIII. Hoc anno, ut titulus Vicarii Generalis prodit, Felix Perettus posuit in Ecclesia S. Francisci Minorum Conventualium Ripæ Transonum Joanni de Ripis Monumentum.

Joanni a Ripis Ordinis Min. Theologo, & Philosopho Clarissimo, qui annos plures in publico Parisiensi Gymnasio docuit. In Scoti libros acutissima Commentaria edidit, de anima, de vitiis, & virtutibus, aliaque ingenii sui monumenta, quæ temporum injuria, seu veterum incuria latent, vel perierunt, posteris reliquit. Claruit sub Jo. XXII. Pont. Max., Ludovico Bavaro Cæsare Imperante. F. Felix Perettus de Monte Alto Agathensis Episcopus Ordinis Min. Con. Vicarius Generalis Apostolicus Provinciali suo A. ergo posuit.

Tempesti lib. 3. num. 20.

Rodulphus lib. 2. pag. 256.

Epigraphem exscripsimus a Casimiro Tempesti, quæ cum ea, quam profert Rodulphus, aliquam licet, minimam habet variationem.

LXXIV. Ecclesiæ S. Mariæ de Consolatione, quam exstructam diximus juxta Oppidum Caprarolæ anno 1526., cura hoc anno committitur Fratribus Minoribus de Observantia Provinciæ Romanæ, ex concessione Pii V. facta vivæ vocis oraculo Alexandro Farnesio Episcopo, & Cardinali Ostiensi S. R. E. Vice Cancellario, ut constat ex literis Gregori XIII.. *In supereminenti*. II. Kal. Decemb. anno 1582. Sed formalis Conventus constructio incœpta non est, nisi anno 1570. In Civitate Angolis, que alio nomine vocatur de Infantibus, in Provincia de Huilquilemù, vel *Estancia del Rey*, in Regno Chilensi inter Chilan, montes Andes, fluvium Biobio, & Puchacai, fundatur a Joanne de Torralva Custodiæ de Chile Præfecto Cœnobium S. Mariæ de Angelis pro quatuor Fratribus ex publicis Civium facultatibus, quos peculiaris erga Franciscanam familiam devotio ad opus excitavit.

Casimirus Rom. in Con. Caprarolæ.

Gonzaga in Prov. SS. Trinitatis de Chile con. 10.

LXXV. Bellis inter Carolum V., & Henricum II. Galliæ Regem vigentibus, Carolus de Cossè Brisaci Dominus, & Gallicarum copiarum ductor humi projecit prope Civitatem Casalis Montisferrati, olim S. Evasii, Minoriticum Cœnobium, & Ecclesiam S. Mariæ Angelorum constructa anno 1427., tamquam loca, quæ hostibus opportuna, sibique

Ex Autographo Archivii Montis Ferrati.

que impedimento esse existimabat ad civitatem expugnandam. Circa annum 1555. demolitione peracta, Fratres intra civitatem se receperunt in quasdam Domos juxta Ecclesiam S. Antonii Abbatis, quam in Commendam obtinebat Antonius Montilius Patritius Casalensis, & Abbas S. Christophori de Bergomasco, qui anno insequenti eam Fratribus de Observantia cessit una cum domibus, horto, & fundo Commendæ annexo cum facultate novum ædificium pro lubitu construendi, augendi, & restaurandi. Cessionem approbarunt Ludovicus Forti Ferrariensis ejus Successor de consensu Scipionis Astani Episcopi Casalensis sub die 17. Martii anno 1558., & Carolus Montilius Frater Germanus Antonii Commendatarii anno 1566., Summusque Pontifex Apostolicis literis munivit: *Regimini universalis*. Die 29. Octobris. Verum ante hunc annum Cœnobii fabrica absoluta ferme erat; eaque soluti cura studium omne in id Fratres contulerunt, ut Ecclesiam in ampliorem formam redigerent, quum vetus angustissima foret, & Ecclesiasticis cæremoniis peragendis vix inserviret. Opus hoc anno inceptum ad culmen perduxerunt anno 1575., etsi bellorum incommodis impedirentur.

LXXVI. Antonius Prato Casalensis Senator Cæsareus legavit veteri Cœnobio S. Mariæ Angelorum ex testamento die 25. Decembris anno 1537. pharmaca pro Religiosis sive indigenis, sive advenis. Ejus Guardianus pro tempore auctoritate Guilielmi Gonzagæ Ducis Mantuæ, & Montis Ferrati cooptatus est inter octo decuriones, seu Præfectos Nosocomii, quos inter & Guilielmus locum habuit. In Ecclesiam exsistebat Sodalitium Angelorum, quod sub nomine, & signo Jesu translatum est ad Oratorium intra Civitatem opera Joannis de Ranzi Minoritæ Vercellensis. Asservabantur in Archivo Jesuitarum Casalensium duæ literæ membranaceæ, quibus Confratres fiunt participes suffragiorum, & bonorum spiritualium Ordinis Seraphici; altera Francisci Zeni de Mediolano Vicarii Generalis Familiæ Cismontanæ Observantium data in Conventu S. Mariæ Angelorum extra muros Casalis die 25. Januarii anno 1510. Altera Christophori de Foro Livii Cardinalis de Aracæli & Ministri Generalis data Romæ in Conventu Aracæli die 10. Decembris anno 1517. Ad calcem legitur: „ Ad hæc concedo omnibus, & singulis „ prædictis (Confratribus) totiens quotiens se congregaverint, vel de„ votionis causa Confraternitatis Ecclesiam visitaverint, centum dies „ de vera Indulgentia in forma Ecclesiæ consueta. Inferius legitur: Pen„ det ex hoc Chirographo sigillum figuræ ovalis in theca oricalchi „ appositum continens Icones duodecim Apostolorum trino Ordine di„ stinctas cum Imagine B. M. Virginis in medio, S. Francisci ad extre„ mitatem inferiorem, & Columbæ in extremitate superiori, & his „ literis: Sigillum Ministri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum.

LXXVII. Sancte decessit in eodem veteri Conventu anno 1515. Thomas de Casali, qui triginta annos vixerat inter Clericos Regulares, a quibus ad Minores Observantes transivit. Ejus meminit Fulgentius Alghisius in historia Montis Ferrati. Ex Casalensibus Minoritis illustriores fuerunt Guilielmus Minister Generalis, Franciscus, Joannes auctor plurium quæstionum Philosophicarum, & Theologicarum, alter Joannes, qui anno 1375. sub Pontificatu Gregorii XI. adiit Nuntius Apostolicus Fridericum Regem Siciliæ, nisi forte idem hic sit cum Joanne, quem floruisse narrat Waddingus anno 1399., ut suspicionem ingerit annorum

rum proximitas; ac demum Marcus ex familia Montiliorum Doctor S. Theologiæ, Consiliarius Guilielmi VI. Dynastæ Montis Ferrati, quem ipse Guilielmus honorificis literis datis Casali die 18. Octobris anno 1466. commendavit Paulo II. Summ. Pont., & præsentavit in Episcopum *Ecclesiæ Bethlemiticæ in dominiis suis temporalibus vacantis per obitum Patris F. Joannis Dominis Cuccari de Monte Ferrato*. Ecclesia hæc quænam fuerit apud Ughellum non reperio. De his viris agunt præfatus Alghisius, & Britius. Britius de viris illustr. lib. pag. 516.

LXXVIII. Consecrata est hoc anno Ecclesia S. Antonii Montis Madii in Provincia Marchiæ.

Ego Joannes Franciscus Sormanus Episcopus Feretranus consecravi Ecclesiam, & Altare Majus in honorem S. Antonii Abbatis Montis Madii, & Reliquias SS. Apostolorum Pauli, & Bartholomæi, ac S. Donati Episcopi ex multis in eo inclusi, singulis Christifidelibus hodie unum annum, & in anniversario Consecrationis hujusmodi quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiæ consueta concedens. Die XXXI. Augusti anno MDLXVII.

LXXIX. Ea fuit præclari hujus Antistitis patria Mediolanensis, quem Ughellus Lormanum nominat, & vel hoc anno, teste Joanne Baptista Marini Archipresbytero, vel, ut contendit Contarenus, anno 1565. suffectus est in locum Cardinalis Vicecomitis in Episcopatu Feretrano; erga Ordinem Minoriticum benevolentia, ut anno 1601., quo Arimini decessit apud Monachos Olivetanos, tumulo se mandari jusserit in Ecclesia a se consecrata S. Antonii Abbatis, non S. Francisci, ut minus vere scribit Ughellus. Exstat in pavimento Sacelli SS. Crucifixi lapis sepulchralis insigne habens gentilitium gentis Sormanæ, quamvis Epigraphes pedum attritu legi nequeat, & a laqueari superiori pendet pileus Episcopalis. Cœnobium, & Ecclesiam restauravit, & ampliavit. Peregre sæpius profectus devotionis causa ad sacrum Alvernæ montem affecit Indulgentia quadraginta dierum, quam Episcopus Aretinus confirmavit, Sacellum in elatiori vertice dicto *la Penna*. Jo. Baptista Marini Saggio &c. pag. 105. Contarenus dissert. pag. 150. Ughellus tom. 2. de Episc. Feretranis pag. 854.

LXXX. Julius de Ruvere Cardinalis de Urbino Archiepiscopus Ravennæ (quem haud scio, cur Gonzaga, & Auctor Hierarchiæ Franciscanæ dicant totius Ordinis Minorum Protectorem, quum tantum foret Protector Capucinorum, quos, ut ait Ughellus, *Franciscanorum non ignobile germen Ravennam introduxit*) transtulit ad Altare majus Ecclesiæ Minoriticæ S. Apollinaris Ravennæ Reliquias in Sacrario asservatas, nempe Caput S. Elisæi Prophetæ, ab Urbe Roma, ut asseritur, Ravennam missum a S. Joanne Papa cum inscriptione: *Hoc est Prophetæ magni Caput Elisæi*; superiorem partem Cranii S. Sabini Episcopi, & Martyris, quædam S. Clementis Papæ, & Marcellini Martyrum Ossa, & ejusdem S. Joannis Papæ, & Martyris Caput, ad cujus basim hæc leguntur verba: Gonzaga in Prov. Bonon. con. 20. Hierarch. Francisc. tom. 2. pag. 105. Ughellus tom. 2. pag. 354.

Pontificis Sacrum caput esse Joannis,
Qui hoc pro Christo in carcere obiit.

sive, ut legit Flaminius de Parma: *Qui hic pro Christo carcere tentus abiit*; seu *obit*. Hos versiculos Mazalappus asserit compositos a Domino Pino de Callio, sicuti & sequentes sub caput S. Apollinaris, seu, ut probabilius existimat Flaminius de Parma, Archiepiscopi Joannis VIII. Flaminius de Parma in Con. S. Apollinaris. Mazalappi Chron. MSS. Prov. Bono.

Martyris a Petro missi caput Appollinaris est,
Qui Antistes hac primus in Urbe venit.

Ad partem exteriorem hujus Ecclesiæ translata est anno 1564.

Acta SS. ad diem 27. Martii in vita S Jo. Papæ, & Martyris.

Urna Porphyriaca a Petro Donato Cæsio, quem Bollandi Continuatores appellant Archiepiscopum Ravennatem, quum notum sit, fuisse solum Ravennæ Præsulem, & Episcopum Narniensem.

Vas hoc Porphyriacum olim Theodorici Gottor. Imp. Cineres in Rotundæ apice recondens huc, Petro Donato Cæsio Narniensi Præsule favente, translatum ad perennem memoriam Sapientes Reip. Rav. P. P. C. MDLXIII.

Rodulphus lib. 2. pag. 101. a tergo.

LXXXI. Familia Capuccinorum ab anno 1530. circiter ad hunc usque loca viginti in Tuscia occupavit, quæ Rodulphus hoc ordine recenset: Locus Florentiæ vetus, Senarum, Pisarum, Aretii, Volaterrarum, Lucæ, Cortonæ, Pistorii, Montis Politiani, (hic primus fuit) Montis Vicini, Prati, Pisciæ, Montis S. Savini, Collis, Montis Varchii, Ficini, Castilionis, Peccioli, Cassiani, & Prati; quibus hoc anno accessit locus Montis Acuti Diœcesis Aretinæ, nunc Bituricensis, de quo mira congerit Boverius. Ait, Fridericum Albertum Comitem Montis Acuti fundum obtulisse Capuccinis, ea ratione motum, quia Pater ejus Albertus venationem exercens viderat supra rupem duos Fratres in habitu Capuccinorum, qui eum perurbane salutarunt obviam procedentes. Utrumque autem in hominum opinione fuisse S. Franciscum, & S. Antonium de Padua, licet tales se esse nullo signo ostenderint. Addit, Artifices calcis, & aquæ penuria laborantes invenisse sub humo fossam calce plenam, & in medio Crucem ex orichalcho, stupentibus omnibus, serioque credentibus, calcem illuc ab Angelis fuisse deportatam, ac fontem aquæ prodiisse ex saxo loco moto, & in Ecclesiæ consecratione flammam e cælo descendisse, quæ fulgore suo diei claritatem minuebat, Solique ipsi invidiam creabat. In Cœnobio habitu Minorum indutus tumulari voluit Fridericus pius Fundator.

Boverius anno 1567.

LXXXII. Sebastianus, & Joannes de Barata Cives Setiæ in proprio fundo supra clivum collis mille pass. a Civitate fundarunt pro Capuccinis Cœnobium S. Mariæ Gratiarum, quibus sponte digressis anno 1614. Fundatorum hæredes ex Apostolica auctoritate in illud immiserunt Fratres Strictioris Observantiæ. Nobilitatur hospitio Benedicti XIII. Sum. Pont. anno 1727. Benevento Romam reducis, qui a die 23. ad diem 27. mensis Maji ibidem mansit, & semel communi cum Fratribus mensæ accubuit, cui hebdomadarii vice fungens benedixit, & gratias egit. Conceditur quoque Capuccinis in Oppido Siclis Diœcesis Siracusanæ domicilium D. Agrippinæ 500. pass. a mænibus, opera Fratris Francisci Majorana Siclensis vitæ puritate singularis. Exstat in eo præclara Icon descensus Christi a Cruce depicta a Philippo Bardino celebri Artifice. Similiter Conventus Lauri Diœcesis Firmanæ, S. Hieronymi Civitatis Vincentiæ, a quo post suppressum Regularem statum S. Hieronymi ejiciuntur profani habitatores: *Ex injuncto nobis*. Die 4. Decembr., & S. Bernardini in Civitate Urbevetana, relicto Conventu SS. Annuntiationis, ubi plura incommoda patiebantur: *Debitum pastoralis*. XIII. Kal Decembr.

LXXXIII. Nicolaus Polo in Oppido Escaritiæ, seu Escaritiarum, cui præerat Dominus temporalis in Provincia Castellæ, ex consensu Gomezuli Gironii Toletani Archiepiscopatus Gubernatoris, seu Administratoris, propriam domum erexit in Monasterium SS. Conceptioni sacrum, redditibus locupletavit, suppellectile, rebusque omnibus necessariis; præterea effecit, ut Antonius de Corduba Minister Provincialis sibi a Consiliis foret ad præscribendas leges aliquas a Monialibus observandas.

LXXXIV. Subduntur Moniales Clarissæ Civitatis Trivii jurisdictioni Fulvii Epi-

Episcopi Spoletani. *Ex rationabilibus*. Die 3. Maji. Cardinalis Urbini facultatem accipit a Pontifice reformandi Clarissarum Monasteria S. Pauli, & S. Claræ Ravennæ, eaque a Minoribus Conventualibus ad Minores Observantes transferendi: *Quum sicut*. Die 15. Februarii. Præficiuntur reformationi Clarissarum, aliarumque Urbis Monialium Alphonsus Biraninus Vicesgerens Vicarii Romæ, Nicolaus Ormanetti, Joannes Oliva, & Leo Carpanus: *Apostolatus Officium*. Die 12. Novembris. Interdicitur ingressus Mulieribus sæcularibus, & personis religiosis in Monasterium B. Mariæ de Hierusalem Ordinis Minorum sub regula S. Claræ Neapolis: *Exponi Nobis*. Die 15. Januarii.

LXXXV. Moniales Ordinis S. Dominici timore Turcarum Budam occupantium anno 1541. profugæ ab Insula Leporum, & receptæ Varadini in Monasterio Clarissarum, quum Hæretici hoc anno iis in locis Catholica Sacra everterent, una cum Clarissis Tyrnaviam commigrarunt, divisisque cubiculis, in Cœnobio Patrum Prædicatorum vixere annis circiter quinquaginta, donec visum est Matthiæ II. Regi Hungariæ, & Imperatori, Francisco Torgach Cardinali, & Episcopo Strigoniensi, ac Paulo V. Sum. Pont. Monasterium Jesuitis tradere anno 1615., quo Moniales Posonium se receperunt in Clarissarum Monasterio.

LXXXVI. Clausuræ leges acceptarunt hoc anno Moniales S. Claræ Amarantii Diœcesis Braccarensis, electis Procuratoribus, qui eleemosynas pro eis conquirerent, qua de re exstant licentiæ D. Cloderici de Pinhein Episcopi Portuensis, & Regis anno 1602. Non deficiebat ipsis Fidelium pietas, & munificentia Alphonsi IV., Alponsi V., & Joanni III. Regum. Rex Sebastianus circa hunc annum eis donavit redditus sylvæ ex altera ripa fluvii Festigo. Ædes sita non est, ut scribit Gonzaga, intra muros Amarantii, sed in jugo Collis. Fundatricem nonnulli faciunt D. Masfaldam filiam Henrici I. Reginam Castellæ, quæ, mortuo Conjuge, intacta in Portugalliam reversa reformavit Moniales S. Bernardi, in argumentum rei adducentes inscriptionem Campanæ: *D. Masfalda me fecit*; quæ Inscriptio neque in Campana reperitur, neque in parietibus, ut ait Gonzaga. Tradunt tamen, Masfaldam primum posuisse lapidem Ecclesiæ, ipsamque, & odeum ædificasse. Habitarunt primo Feminæ *Beatæ*, quæ numero, & devotione auctæ amplexatæ sunt Tertium Institutum S. Francisci, & subinde S. Claræ Regulam, ut suspicatur Emmanuel de Spe, ante annum 1449., quo Alponsus V. die 25. Aprilis illis assignavit mille libras de eleemosyna.

Gonzaga in Prov. Portugalliæ Mon. 11.

Emmanuel a Spe part. 1. lib. 9. cap. 3. & seq.

LXXXVII. Literis Pontificiis hoc anno confirmantur privilegia omnia Ordinis Minoritici Monialibus Clarissis Monasterii S. Francisci de Cruce in Urbe Venetiarum. Carolus Archidux Styriæ ratas habet quascumque gratias antea concessas Clarissis Monasterii B. M. Virginis in cælum Assumptæ unius horæ spatio a Judenburgo adjecti ex una parte radici montis, ex altera ripæ fluvii Muræ non tam ob situs amœnitatem, quam ob populorum devotionem erga Deiparam, locus Paradisi appellatus. Innocentius IV. *Sedis Apostolicæ*. VIII. Non. Julii anno 1252. eas Ordini S. Claræ inseruit, & regimini Minorum Provinciæ Austriæ subjecit: Statuit, non posse conveniri per literas Apostolicas, nisi expressa illarum facta mentione; *Vacantibus amori*. IV. Kal. Aprilis anno 1254. Per Raynaldum Cardinalem Episcopum Velitrensem, qui fuit Alexander IV., indulsit, ut Sorores valetudinariæ possent persolvere horas Canonicas in Nosocomio, silentium modeste relaxare, & vestibus uti mollio-

Gonzaga in Prov. S. Antonii MM. S.

Greiderer lib. 5. cap. 5. num. 187.

lioribus. Alexander IV. concessit, ut cogente necessitate possent mendicare. Bonifacius VIII. confirmavit jus, & privilegium Parœciæ Zulensis a Comite de Hainburgiis eis donatæ. Fridericus III. Imperator illas exemit a jurisdictione cujuscumque Judicis. Alia omittimus levioris momenti. Fratribus Judenburgi, ut diximus, Lutheranorum injurias fugientibus, ipsæ Episcopo iterum paruerunt; alias enim illi subjectæ fuerant a Fratribus derelictæ, quum variationem in Regula inducerent..

LXXXVIII. Indulsit Pontifex Capuccinis, ut ad Cretæ Insulam se propagarent, commisitque F. Aloysio Episcopo Agriensi, ut benevolum se illis præstaret, & Cœnobiorum fundationem permitteret: *Sacræ Religio-*
Bull. Capuc. tom. 1. pag. 30. *nis*. Die 7. Junii. Ignatius de Apiro Commissarius a Vicario Generali delegatus illuc profectus ingenii acumine, quo omnium fere ingenuarum artium notitiam sibi comparavit, & linguarum Hebraicæ, & Græcæ peritia, animoque Evangelico *posuit Domino gloriam in Continente, & laudem ejus in Insulis annuntiavit*, Cretensis Apostolus propterea dictus. Vetitum est ipsis, ne transirent ad Minimos S. Francisci de Paula, &
Flor. Seraph. Pag. 69. Minimis, ne Capuccinis adscriberentur. Boverii Annalium traductor Benedictus Sanbenedetti loco Minimorum legit non Minores Observantes, quod nominum Minimorum, & Minorum analogia contingere poterat; sed *Liguipedes*. Perspicilla hic non erant adhibenda; verum oportebat,
Bull. Capuc. ibid. Pag. 31. ut versio originali non invideret. En Diploma Pontificium, quod non aliunde exscribimus, quam a Bullario Capuccinorum Michaelis a Tugio.

PIUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

LXXXIX. *Sedis Apostolicæ solertia, dum ad salutare quorumdam remedium exstructa in eorum detrimentum vergere conspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa prodiisse comperitur; noxium incauto ministerio efficiatur, celeris provisionis opem afferre consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Sane accepimus, quod quum aliquando contingat, aliquos Fratres Religiosos tam Ordinis S. Francisci Capuccinorum, quam ejusdem S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum de uno loco ad alium etiam forsan absque suorum Superiorum licentia transferri, exinde perturbationes, & mala exempla inter eosdem Fratres sæpius oriri solent. Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis hujusmodi, quantum cum Deo possumus, obviare, motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quod de cætero perpetuis futuris temporibus nullus ex Fratribus Capuccinis ad dictum Ordinem S. Francisci de Paula, & e converso, quod nullus Frater ejusdem S. Francisci de Paula ad Ordinem Fratrum Capuccinorum hujusmodi ullo umquam tempore, ex quacumque etiam quantumcumque justissima causa, etiam de licentia suorum Superiorum se transferre possit, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus; Decernentes statutum, & ordinationem hujusmodi per Fratres præfatos sub indignationis nostræ pœna inviolabiliter observari debere, ac ex tunc irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate tam ordinaria, quam delegata scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel Specialibus constitutionibus, & ordinationibus,

ac

ac statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Cæterum, quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferri; volumus, quod ipsis transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis in judicio, & extra eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die VI. Octobris MDLXVII. Pontificatus nostri anno Secundo.

Cæsar Glorierius.

XC. Non hoc anno, ut scribit Petrus de Alva, sed posteriori Frater Andreas de Corbajal fit Episcopus S. Joannis de Portorio. Legendum vero est *Andreas de Caravajal*, & *S. Joannis de Portu diviti, seu Puerto Rico* in Insula ejus nominis Sinus Mexicani. Confirmatur Archiepiscopus Civitatis S. Fidei Joannes de los Barrios, cujus supra meminimus, vel potius corrigitur error Amanuensis, qui in literis Pii IV. scripserat non Joannem, sed Martinum, quod in causa exstitit, ut Archiepiscopus Ecclesiarum sibi commissarum effectu frustraretur: *Accepimus nuper*. Die 13. Maji. In Ecclesia Regii Cœnobii S. Laurentii Neapolis inauguratus est Episcopus Agathensis Felix Perettus de Monte Alto hoc anno die 12. Januarii ab Antonio Laureo Neapolitano Familiæ de Amanthea Majori Regis Sacellano Episcopo Stabiensi, assistentibus Joanne Amato Episcopo Minorensi, Joanne Antonio Astorco Episcopo Litterensi, coram Fabio Polverono Episcopo Isclanensi in Insula Ænaria, & Mario Carafa Archiepiscopo Neapolitano. Inde profectus ad Civitatem S. Agathæ Gothorum in finibus Terræ Laboris inter Neapolim, & Beneventum, Ecclesiæ suæ possessionem accepit circa mensis finem; Romamque redux invenit jam *lectum, & publicatum Breve SS. Domini pro addoctorandis XX. Baccalaureis Religiosis die* 8. *Januarii*. Instituit visitatorem Generalem Ordinis Magistrum Origonum Procuratorem Generalem, suffecto in ejus locum Discipulo Posio Provinciali Terræ Sanctæ, & in hujus locum Magistro Bonaventura de Senis; & mandatum accipit a Pontifice, ut convocet Capitulum Generale sui Ordinis: *Cupientes*. Die 18. Septembris.

Tempesti lib. 9. num. 10. & 11.

XCI. Renuntiatur Florentiæ Inquisitor Franciscus de Saponaria, seu Gilibertus Magister Minorum Conventualium succedens Antonio Ginorio Florentino. Ignotum est quisnam hoc tempore fuerit Inquisitor Senis, solumque scimus ab Antonio de Tertinca, Laurentio de Gangheretо, de quo Waddingus, successisse Joannem de Lucignano antea Provinciæ Tusciæ Visitatorem, qui plures annos Tribunal rexit. Cæterorum series incipit ab anno 1569. Pisis anno 1560. Inquisitorem agebat Christophorus Grattolinius a Marsalla, eique successit Hieronymus de Urbanis Provincialis Tusciæ, & sui Ordinis Procurator Generalis, qui officium produxit ad annum usque 1581.

Tertinca theatr. Etrusco-Min. lib. 2. serie 9 & seq. Annales Min. anno 1471. num. 12.

XCII. Eligit hoc anno Pontifex reformatorem Clarenorum, & Monialium sub Episcoporum jurisdictione in Provincia S. Hieronymi de Urbe Joannem de Vicis, seu de Stronconio, quem solertem in rebus agendis expertus erat: *Quum sicut*. Die 3. Julii, eumdemque Reformatorem Fratrum, ac Monialium Tertii Ordinis sub habitu eremitico in Provinciis Romana, Aprutina, Marchiæ, & Umbriæ: *Quum sicut*. Die 15. Novembris. Reformatorem eorumdem in Provincia Calabriæ Hieronymum de Christo Ministrum Provinciæ Calabriæ Ordinis Minorum Obser-

servantium: *Quum ficut*. Die 4. Decembris. Reformatorem pariter eorumdem in Provinciis Lombardiæ, Romandiolæ, Tusciæ, Liguriæ, & Dominii Venetiarum Seraphinum de Schio alumnum Observantis Provinciæ S. Antonii: *Quum ficut*. Die 15. Novembris. Reformatorem Amadeorum, & Monialium Provinciæ S. Petri in Monte Aureo Paulum Ariguccium de Florentia Custodem Reformatorum: *Quum ficut*. Die 1. Augusti.

CIII. Causam Canonizationis S. Didaci, quam sedulo promovebat Philippus II. Rex Catholicus, commiserat Pius IV. anno 1564. nonnullis S. R. E. Cardinalibus, & literæ Commissionis in superioribus Annalibus bis exscribuntur. Sequuta Pontificis morte, Pius V. Successor causæ statum retulit in Consistorio, eamque iis ipsis Cardinalibus iterum delegavit, Joanne Antonio, non, ut scribit Henricus Sedulius, Joanne Baptista Capisucco in locum suum renuntiato, ut reliqua acta conficerent. Itaque Procuratore Fisci, ut moris est, citato, literas compulsorias, & remissorias ad Episcopos dederunt, quorum fide, integritate, & sapientia causa prius nitebatur. Ambrosius de Morales Presbyter Diœcesis Cordubensis constitutus Procurator a Philippo Rege, & Carolo ejus filio, hoc anno VIII. Idus Februarii Cardinalium literas legitime reddidit præfatis Episcopis. Causam vero ordine judicii prosequuti sunt Bernardus de Fresneda Episcopus Conchensis, & Episcopi Segoviæ, ac Singuensæ judices subdelegati, vocatoque Procuratore Fisci Sedis Apostolicæ Petro Martinez Canonico Ecclesiæ Saguntinæ, rem totam certis quæstionibus, & actorum serie definitam a tribus, & octoginta testibus spectatæ probitatis accurate inquisiverunt; scriptaque omnia hoc anno pridie Idus Augusti Romam miserunt. Omnibus igitur absolutis, una supererat solemnis Apotheosis, quam etsi Pontifex optaret, incidit tamen in tempora Christianæ Reipublicæ turbulentissima, difficillimaque negotia, quibus rem ad exitum producere non potuit.

Annales Min. anno 1463. num. 108. & anno 1564. num. 22.

Sedulis Hist. Seraph. Canoniz. S. Didaci.

CIV. Dum Romæ de Viro Dei agitur, ex Maximiliano II. Imperatore, & Maria ejus Uxore nata est Viennæ hoc anno die 25. Januarii (minus vere Hueberus diem 24. assignat) Margarita de Cruce, quæ vix in lucem edita, mira sanctitatis specimina exhibuit, austera in tenerum suum corpusculum, erga pauperes liberalis, & uno divinarum rerum amore flagrans. Ætatis annorum tresdecim matrem in Hispaniam comitata post obitum Maximiliani B. Virginem de Monte Serrato exoravit, ut dignaretur se Filio suo sponsam præsentare, & acceptam reddere. Annuit nuncupatis votis Deipara caput versus Margaritam inclinans, & tanto amoris incendio cor ejus inflammans, ut denudatum pectus scriptorio cultello vulneravit, & hausto sanguine sequentem Chirographum exararit. *Hoc sanguine cordis mei me trado, & offero Jesu Christo Salvatori, ac Redemptori meo in Sponsam, ut ut indignam, ejus Matrem amabilem rogitans, ut hoc in puncto mea Mediatrix, & Advocata esse dignetur. In testimonium hujus mea me manu subscribo, Margarita*. Ejus acta reservamus ad alia tempora, ac præsertim ad annum 1633., quo obiit in Regio Monasterio Clarissarum Excalceatarum Matriti. Natus est etiam in oppido Fregenal Diœcesis Pacensis, & ditionis Hispalensis die 30. Augusti parentibus Domino de Trejo, & Isabella Rodriguez Franciscus a S. Jacobo miraculis in vita, & post mortem conspicuus, de quo similiter suo tempore agemus.

Greiderer lib. 3. §. 18. num. 356.

Marara tom. 4. pag. 738.

CV. Virtutum suarum præmium felici morte consequutus est hoc anno Calari in Sardinia Salvator ab Horta, cui Deus obitus horam revela-

velavit paucis ante eum diebus, ut notum est ex processu facto coram Archiepiscopo Calaritano, super omnium istius Regni Religiosorum causis Legato Apostolico. Post quam revelationem ex certa propinquioris beatitudinis amœniori, hilariorique vultu, atque animo fuit, observatusque est, quotidianis in se flagellis sævire acrius, & sacra Confessionis, & Communionis mysteria obire frequentius, totusque in apparandæ mortis curam, cogitationemque defixus. A quadam sibi pie addicta rogatus, quid faciens gratum Deo præstaret obsequium: Sacramenta, inquit, frequenta, & corporis sensus ab omni labe mundos conserva; larga enim manu Deus ejusmodi opera remuneratur. Pro me autem orare memento ad splendidissimas, jucundissimasque nuptias invitato. Intellexit verba mulier, non sensum loquentis. Requisivit igitur, quo loco celebrandæ essent? In domo, inquit ipse, cujusdam Domini admodum opulenti, atque potentis, & magnifici. Quod responsum nihilo magis capiens prosequitur interrogare curiosa de tempore futurarum, quas dicebat, nuptiarum. In vigilia, inquit, Salvator, ejus festi, quod magno magnæ Virginis Sponso Ecclesia celebrat. Rursumque requisitus, solusne esset iturus? Solus, respondit; post me autem septem alii subsequentur. Ita recessit mulier rata de alicujus Comitis, aut præcipui Equitis nuptiis loquutum Fratrem Salvatorem.

Acta SS. ad diem 11. Martii.

XCVI. Decimo post hæc die, Ecclesiæ Sacramentis susceptis, coram cunctis Fratribus adstantibus, & transitum ejus ex hac vita bene precando juvantibus, brachiis ante pectus in Crucis formam compositis, & manu Crucifixi complexus effigiem, post suavia cum Christo, & Maria colloquia, extrema hæc verba moribundus protulit: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum*, & mox placidissime obdormivit decimo octavo die Martii hoc anno. Post ejus mortem excitata est supra Civitatem tempestas in cælo horrenda sic, ut omnis aerea regio spiritibus immundis plena videri potuerit, & hac ratione impediti fuere Cives, ne ad honores congruos sancto ejus corpori deferendos mox a vulgata mortis sanctæ fama, concurrerent. Archiepiscopus autem eas Dæmonum esse machinationes considerans, vetuit corpus sepeliri, antequam de eo ipse voluntatem suam edixisset. Triduo igitur relictum in Templo corpus est fideli armatorum septum custodia. Quicumque autem, & quacumque infirmitate detenti ad manuum, pedumve, vel vestium osculum accedebant, sani domum revertebantur.

XCVII. Post triduum Archiepiscopus cum Canonicis, universoque Clero, Pro-rex cum Magistratibus, Comitibus, Equitibus Regni totius, & populo innumerabili adfuit, iisque præsentibus, factæ sunt exequiæ; in quibus Pater quidam ex Societate Jesu Pagna cognomine verba fecit ad consertum utriusque ordinis auditorem; sepultumque tandem corpus est plurimis clarum miraculis, quæ per negligentiam Fratrum scripto excepta non sunt statim ac patrata fuerunt; sed deinde a Dima Serpio diligenter collecta. Vix autem sepultus erat, quando ad tumulum delata mulier paralytica ex vicino Castello a sepulchro sic sana surrexit, velut nullum unquam incommodum passa. Matronæ nobili post triduanos in pariendi nisu labores mortuus in utero fœtus est, quem quum nulla ars potuisset extrahere, Sacramentis extremis munita mater ipsa quoque ei commortua est. Postea autem omnibus ad exequias rite paratis, allatum est Beati Caputium, ventrique defunctæ impositum continuo foras prodire fecit putris abortivi cadaver, & ipsam matrem vi-

tæ restituit. Alia biduo versata in discrimine simili, quam eductus e brachiis sanguis secundum Medicorum consilia spe facilitandi partus frustraverat, statim ac idem caputium ventri suo imponi sensit, filium vivum, formosumque enixa est. Puellæ etiam uni, amissa loquela, vitam desperanti loquelam, & salutem reddidit chorda Beati devoto osculo honorata.

XCVIII. Isabellam Manzanam intercus aquæ ad desperationem vitæ adduxerat; sed animos addidit nuntiata Beati corporis e sepulchro elevati transpositio in capsam, ad quam novem diebus Sancti preces imploratura accessit, positoque super capsam ventre suo, incolumitatem reperit. Dominus Joannes Columna Vice-Regis Comitis Eldavi filius, sublata loquendi facultate, magnis passibus tendebat ad mortem, sed ab ea revocatus est, omnique febri, & malo miraculose liberatus ipso illo momento, quo capsa sanctum corpus continens in domum Infirmi illata est. Idem accidit Marchioni de Sorris Domino Hilarioni de Alagon Requesens, & Cardona a Medicis deposito, quum similiter, rogante Marchionissa, importata ad ipsum sacra Theca fuisset.

XCIX. Michael Fornellus ab Urgellana Civitate ad Borealem Sycoris ripam Hortam usque ivit, ubi in Ecclesia orans dixit: O Sancte Salvator, etiam hodie, quum degis in cælis, recordare, quod hoc in loco Fratrem meum liberaris ab hernia. Me quoque ab eadem, ut liberes, obsecro; subitoque se fuisse persanatum juravit. Admotus autem Beati habitus super faciem Margaritæ Fonte Barcinonensis tumorem ab ea omnem una cum intolerabili capitis, & dentium dolore abstulit. Fratrem Petrum Martyrem ex Ordine S. Francisci per octo menses lecto tenebat inflata tibia, eademque exquisitis remediis frustra curata, ignito sexies perusta ferro, & ex uno in alteram partem transforata. Huic quum quodam vespere particulam habitus ab eodem Salvatore gestati cum illius invocatione imposuissent, proximo mane sese persanatum reperit, & expedite surrexit e lecto.

C. Insanabili morbo in collo laborans Frater Josephus Homs subito sanus exstitit eodem habitu ad collum circumposito. Cyprianus Flaguer Catalanus navim suam, cui Præfectus præerat, a duabus Anglicanis persequentibus certo capiendam videns, e sinu extulit particulam ex habitu Sancti, flexisque genibus, ad socios nauticos dixit: Impossibile nunc est, hostium nos evadere naves. Ergo cuncti pariter oremus B. Salvatorem, ut hoc nos discrimine eximat. Parent illi, & dum *Pater* unum, & *Ave* recitant, viderunt inimicos adverso vento repelli longius, & libertatem B. Salvatori acceptam referentes egerunt eidem debitas gratias.

CI. Sardus quidam Romam proficiscens particulam ex habitu B. Salvatoris secum gestabat. Transiens autem per viam magnum in vicina domo audivit tumultum, in eamque ingressus Ordinis sui Fratrem cum aliis Presbyteris expellendo per sacros exorcismos Dæmoni adlaborantem reperit. Quum igitur aliæ Reliquiæ ab ipsis frustra applicatæ fuissent; & ipse Sancti sui volens potentiam experiri, quam dixi, particulam applicuit Energumenæ, per cujus os continuo Dæmon clamare cœpit: auferrent, auferrent procul pannum istum enormia sibi tormenta facientem. Quæsivit Frater, quis eorum causa tormentorum esset? Salvator, inquit Dæmon, Salvator. Tum Frater: Ego in nominé Dei, & ipsius, qui te cruciat, Salvatoris, impero, ut ab hoc corpore egre-

egrediaris, maligne Spiritus. Nec mora, egressus est Spiritus, & libera mulier remansit.

CII. Petrus Tessisone Gerundensis ætatis suæ anno duodecimo oculum prorsus corruptum habens, sanum accepit, admota particula ex Costis Beati. Gerundæ quoque natus ante annum sesquialterum puer Petrus Vignes nomine, tertio a nativitate mense crepuit; sed a matre ad sacrum Beato huic Sacellum delatus, post fusas inibi pro ejus salute preces, sanus, & integer est inventus. Ibidem orta Margarita Unies nato ex se filio nomen imposuerat Salvatoris in honorem Beati. Hic autem quatuor hebdomadas natus a sugendo lacte quartum abstinebat diem. Quamobrem de ejus vita desperans mater apparari cuncta ad exequias jubet. Interim in spem venit, posse eum per merita B. Patroni salvari, magnaque cum fiducia dixit: Preces meas exaudi, o B. Salvator, cujus amore ducta nomen istud filio meo feci; nunc autem ut vivere pergat, supplex flagito. Quæ ut ipsa dixit, aperuit oculos jam pene in morte clausos parvulus, mamillam suxit, & sanus vixit.

CIII. Anna Eulalia ejusdem Gerundensis Civitatis indigena annorum duodecim de tecto in plateam grandibus saxis stratam prolapsa utrumque brachium duobus in locis fregit; graviter item in pectore, fronte, & capite læsa ingentem copiam vomebat sanguinis. Cui omnibus, quæ excogitari poterant, remediis adhibitis, dixere Medici ad afflictum illius Patrem, intra paucas horas certo expiraturam; curari enim non posse corpusculum tot locis fractum, contusumque. Permansit tamen in eo statu totam illam noctem, & matutinam diei sequentis partem, quando commendaturi animam Deo Fratres gemini ingressi sunt domum, eorumque alter particulam ex habitu Beati portans, eam, præmisso *Pater*, & *Ave*, morienti Puellæ devote imposuit. Quæ mox mirantibus cunctis visa est brachium utrumque extendere, solidatis tribus illis rupturis. Frons quoque, quæ retro in caput acta miserabiliter æque ac mirabiliter erat, erigi, & in debitam formam restitui. Loqui deinde incipienti qui adstabant dixerunt: Dic, Filia, B. Salvator adjuva me. Quæ verba, ut jussa erat, prompte repetivit, sanaque deinceps ex integro remansit. Eodem medio in vivis servatus est Jacobus Gottardus Barcinonensis a Medicis depositus, mortique proximus. Joannes etiam Gomes ex Diœcesi Gerundensi in pedes surrexit e lecto, cui paralyticus incubuerat, statimque a Fratre suo partem ex eodem accepit habitu, dixitque: B. Salvator, rogo te, ut me digneris adjuvare, & multas gratias eidem retulit.

CIV. Susanna Violalis ex oppido Horta tribus mensibus inflatam mamillam habens, & instar saxi induratam, nihilque auxilii in Medicorum arte reperiens scutellam aquæ plenam afferri jussit, intinctumque eidem panniculum parti affectæ imposuit dicens: O B. Salvator, auxilium mihi, precor, in hac mea porrige afflictione, ex qua, nisi moriar, voveo, novies aditurum me Monasterium tuum, in quo Costarum tuarum una servatur. Post quæ ad lectum se conferens obdormivit, & mane experrecta, mamillamque intuita vesiculam in ea vidit instar ciceris exiguam, eamdemque secundo die in duplum auctam, & tertio demum apertam reperit, atque expressa per eam magna putrefacti sanguinis, ac puris copia, persanatam se gavisa est.

CV. Magdalena Comas *de las Cajetas* in Regno Aragoniæ filiolam habebat decem & octo mensium, cui super caput, & circa col-

lum fubnafcentes cruftulæ fupra modum largæ multo pure manabant. Itaque ad Virginem Hortanam fe contulit, ubi Coftam Beati fervari, ferente fama, intellexerat, quam fideliter deofculata petiit imponi pelvi, & eam, qua tincta fuerat, aquam pannis excipiens collo, capitique filiæ fuæ impofuit, auxilium a B. Salvatore poftulans. Proximo vero mane ne veftigium quidem prioris in filia mali reperire fe potuiffe affirmavit.

CVI. Joanna Sellent in eodem Regno Aragoniæ filium habebat Auguftinum nomine, qui lapfus ex arbore coxam fibi utramque fregit. Ita debilitatum Hortam detulit in Ecclefiam ita orare exorfa: O B. Salvator, ubicumqne nunc terrarum degis, preces, obfecro, meas exaudi, & dilectum mihi filium fanum effice. Mortuus jam tunc Calari Salvator erat. Exauditæ tamen preces funt, & puer perfectæ redditus fanitati.

CVII. Hortanus erat Joannes Pelliciarius, idemque ex acuta febri graviter ægrotus. Sanus autem furrexit e lecto B. Salvatorem invocans, & Reliquiam ejus in Monafterio honoraturus cum gratiarum actionibus advenit. Hortana quoque Joanna Gonora inflato enormiter collo graves tolerabat dolores; fed poft ofculum facræ Coftæ reverenter datum, & fufas pro fanitate preces ultra fequentem diem eam non defideravit. Eidem Reliquiæ ofculum figens Dominus Dionyfius de Loris, & Graudefa a colico cruciatu, qui mortem allaturus credebatur, liber evafit. Joannes Genuenfis etiam ipfe Hortanus modo brachio, modo pede, modo humero uno paralyticus poft orationem Beato factam, particulam ex habitu ejus geftandum affumpfit, & cito fe fanum expertus eft. Similem particulam ex Beati Caputio habebat Frater quidam, & rogatus ingredi in domum Joannis Alis ad orationem fupra infirmum faciendam, ipfam eidem impofuit, & B. Salvatoris preces pro eodem popofcit; eodemque momento temporis reducta in corpus funt quæ foris periculose propendebant inteftina, & efficaciam invocati auxilii Joannes recognovit.

CVIII. Non omnia hæc miracula eifdem temporibus contigerunt; referuntur enim a Dima Serpio, qui floruit Sæculo XVII., & de nonnullis fidem ipfe facit teftis oculatus, in quibus fequens non eft omittendum. Matronam Bonaguerram Barcinonenfem a Spiritu maligno vexatam ad Templum S. Francifci adduxere fui, cui quum variæ SS. Reliquiæ, nihil moto ad earum attactum Dæmone, applicarentur, fupervenit Dimas Serpius Commiffarius pro canonizatione Sancti, & fupra caput infirmæ ponens Reliquiam Beati, quam fecum habebat, imperavit fpiritui in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & B. Salvatoris, ut egrederetur, qui ftatim perfecte liberam mulierem reliquit. Teftatur ipfe, fieri non poffe, ut enumerentur fingula miracula, quæ Calari, ubi mortuus eft, per ejus, & Sanctiffimæ Virginis invocationem Deus operatur; quum nulla pene dies effluat, quin veftis, aut caputium ejus in varia deferatur loca ad periculose infirmos, aut parturientes, quibus omnibus præfens auxilium infertur. Habet autem ibidem in Ecclefia S. Mariæ de Jefu dicatum fibi facellum, in quo facrum ejus corpus requiefcit in capsa interius damafceno rubro panno veftita fuper cultricam ex fimili ejufdem coloris panno confectam, & bombacio fartam. Exterius vero operta eft capfa holoferico nigro inauratis diftincto clavis, & duplici firmatur ferra, quarum alterius clavem Archie-

pisco-

piscopus, alterius Guardianus asservant. Eadem præterea capsa alteri ferreæ includitur, tribus clavibus referandæ, quarum duæ penes Consules Civitatis sunt, tertia in potestate Guardiani. Colitur Sanctus solemni festo quavis Dominica secunda post Epiphaniam in prædicta Ecclesia; quando ad populum sermo habetur de illius miraculis sub Missam, quæ de omnibus Sanctis canitur, ad quam Clerus, & populus confluit universus Medicum suum, communemque Patronum honoraturus, cui devotæ personæ complures usitatum de Confessoribus responsorium adaptant. Cætera, quæ spectant ad acta pro ejus Beatificatione, & Canonizatione suo loco, favente Deo, prosequemur.

CIX. In Cœnobio SS. Annuntiationis Tulucæ, seu Vallis de Tolocan, in qua invicem permixtis Mexicanis, Matalczincis, & Ottomitis spiritualia obsequia præstant Franciscani, vitæ, & Apostolico zelo finem imposuit hoc anno, ut testatur Torquemada, etsi Gonzaga ponat annum 1577., Andreas de Castro Provinciæ Burgensis. Salmanticæ annos quinque Theologiæ studuit probatus judicio doctissimorum Patrum Andreæ de Vega, Francisci de Castello, & Alphonsi de Castro, quos Præceptores fortitus erat. Expleto Magistri Novitiorum officio, juxta Torquemadam anno 1542., juxta Gonzagam anno 1540. sequutus est in Mexicum Jacobum de Testera, ibique linguas Mexicanam, & Matlaltzincam tam perfecte didicit, ut recensita opera in ea scripserit. Diebus festis tres conciones habebat, Hispanis nimirum, Mexicanis, & Mataltzincis, apud quos pollebat existimatione. Montanos, sylvestresque Indos infideles quam plurimos in Christi fide instruxit, & baptizavit. Peragrabat desertiora loca, etsi corpore admodum pinguis, & obesus, victitabat herbis, & radicibus, cibo refectus semel binis diebus, cubabat humi, animarum lucro, & orationi intentus. Mectlaltzincici eum ut Parentem amabant, & venerabantur, quamvis acriter illorum vitia reprehenderet, nec passi sunt, ut divergeret ad Mexicanos; eunti enim vim fecerunt lacrymis, & amplexibus viam magno numero occupantes, & ad Cœnobium reducentes, cujus præfecturam ex obedientia sibi a Superioribus oblatam acceptavit quidem, sed paullo post dimisit. Fuit iterum Diffinitor Provinciæ S. Evangelii.

Torquemada lib. 20. cap. 65. pag. 607.

Gonzaga in Prov. S. Evangelii con. 32.

CX. Tullæ in Conventu S. Francisci ejusdem Provinciæ decessit die 5. Novembris Petrus de Castello Vallis de Guriezo in Montanis Minoriticam Regulam professus in Conventu de Almasan Provinciæ Conceptionis. Anno 1534. ex ardenti desiderio conversionis Indorum ad Indias Occiduas profectus, multisque laboribus linguas Mexicanam, & Ottomiticam assequutus longe lateque Catholicam Religionem propagavit cum quotidianis concionibus, vitæque exemplo, tum comitate, humanitate, & cura, quam impendit, ut Indis nulla inferretur injuria vel re, vel verbis. Chiragra, & podagra cruciatus, & oculorum lumine destitutus non secus ac Job in sterquilinio divinas resonabat laudes: *Dominus intulit, Dominus ita voluit. Sit nomen ejus benedictum in secula.* Morbo interdum sublevatus nec imbecille corpus reficiebat, nec otio vacabat, sed vel Indorum confessiones excipiebat, vel aliquid de Evangelio ipsis proponebat, vel Psalterium memoriter recitabat, vel consocios Fratres Grammaticæ regulas a se dispositas edocebat. Jacet ante gradus majoris Sacelli.

Gonzaga ibid. con. 15.

CXI. Quieverunt Cadafalsi in Conventu Dominæ Nostræ de Angelis Provinciæ S. Joseph Franciscus ab Oliva, & Franciscus a Magdale-

na. Ille spectavit ad Provinciam S. Gabrielis, quam reliquit, præfatumque Conventum fundatum a Marchione Villenico ob susceptam S. Josephi tutela prolem primus incoluit, & Deiparæ Virgini dicavit.

Idem in Prov. S. Joseph con. 7.

Vixit innocentissimus, & incredibili charitatis in Deum, & proximum ardore succensus.

Arturus die 2. Octobris.

Alter adhuc puer ivit in Americam, a qua reversus in Hispaniam, assumptoque habitu Minoritico in Provincia S. Jacobi, statum Clericalem a Fratribus oblatum renuit; *Magis enim*, inquiebat, *ollis abstergendis sum idoneus, quam ad Altaria Deo ministrando*. Statura pusillus, corpore debilis videbatur minus habilis ad labores, quos tamen sustinuit, etiamsi forent paullo graviores.

Didacus de Fonsalita Chronica MSS. Prov. S Joseph.

Americam repetiit, & aliquot annos in Ministerio Apostolico insumpsit. Deinde rursus in Hispaniam festinavit, & ex Provinciis peragratis eligens Provinciam S. Joseph in Conventu S. Andreæ Montis Arenarum Infirmis ministravit, nunquam charitate excidens, aut aliquod impatientiæ verbum proferens, aut insuavem vultum ostendens. Orabat genuflexus fronte in terram dejecta, vel brachiis in Crucis formam expansis, & de amoris flamma, qua æstuabat, suspiria procedebant, quæ sæpius dissimulare nequibat. Quidquid a Fratrum mensa recolligebat, ad Cœnobii januam pauperibus largiebatur, panisque, & obsonii sui portionem reservabat. Carnes, & vinum nunquam gustavit, herbis, & aqua contentus. Facilis, comes, & urbanus in conversatione, austerus, & rigidus in disciplina regulari amorem pariter, & timorem Fratribus injiciebat. In postrema infirmitate acerbissimos dolores patienter toleravit. Post tresdecim annos, reserato tumulo, ejus corpus apparuit tamquam si novissime sepultum foret cum habitu intacto, quamvis ad genua Fratris tumulum ingressi aqua pervenisset; crevitque erga ipsum Fidelium devotio.

Arturus die 7. Aprilis.

CXII. Tumulatus est in Cœnobio S. Luchesii extra Podium Bonitium in Tuscia Bernardus Laicus de eodem oppido, quem anno 1536. alter Bernardus ejusdem loci, & in eodem Cœnobio sepultus præcesserat ambo spectatæ pietatis. In Conventu S. Francisci Coriæ Franciscus a Belvisio, quem narrant ortum die S. Francisco sacra, postea eadem die habitum Minorum sumpsisse, ac tandem eadem die, prout a Deo efflagitaverat, meritis cumulatum decessisse.

Dionysius Pulinari part. 2. pag. 155. Gonzaga in Prov. S. Gabrielis con. 32.

Scribit Arturus, eum floruisse anno 1565. At etiam, testibus Baretio, & Rapinæo, duobus annis posterioribus floruit. Refert idem Baretius ad hunc annum obitum Claudii Avenionensis secundo Ministri Provinciæ S. Ludovici, prudentis, justi, & devoti. Sed an epocham tradat accuratam suspicio ex eo nascitur, quod Gonzaga post narratum obitum Pauli a Soncino anno 1539. in Conventu S. Crucis Avenionis, subjungit: *Hunc comitatus est Pater Frater Claudius*; quod indicat, non multum temporis inter utriusque funus intercessisse.

Arturus die 4. Octob. Baretius lib. 5. cap. 9.

Waddingus de eo loquitur ad annum 1468. sed nihil aliud dicit, præter ea, quæ habet Gonzaga, non determinato obitus tempore. Quod autem addit Gonzaga, *multum ipsum contulisse exstructioni Conventus Avenionensis*, nisi designet, a Claudio Conventum auctum, admissa Baretii epocha, verum esse nequit, quum juxta eumdem Gonzagam Conventus exstructus fuerit sub Pontificatu Pauli II. anno 1469. Arturus eum floruisse affirmat anno 1550. Hæ omnes confusiones monumentorum penuriæ acceptæ sunt referendæ.

Annales Min. anno 1468. num. 22.

Arturus die 12. Martii.

CXIII. In humanis desiit esse in Conventu S. Hieronymi Caxallæ, seu Cassaliæ Alphonsus de la Quadra ex oppido Chillonii Diœcesis Hispalensis singulari humilitate præditus, qui anno 1564. electus in Con-

Conventu Bellalcazarii Minister Provinciæ Angelorum successorem habuit hoc anno Joannem de Quacos. In Conventu S. Antonii Arcis Antiquæ Provinciæ Romanæ Antonius de Pozofidone ex Tertio Ordine S. Francisci sæcularium Minoribus Reformatis adscriptus, quibus fideliter inservivit. [Andreas de Guadalupe lib. 10. cap. 9. pag. 478.] Mechliniæ die 12. Decembris Hermes Hawart Brabantus Rotuacenus ejusdem loci antea Guardianus, & Vicarius magni ingenii, & eruditionis, Theologiam legit in Conventu Lovaniensi, scripsitque commentarium in primum, & secundum librum Sententiarum, qui MSS. exstat in Bibliotheca ejusdem Cœnobii. [Arm. 9. Arch. S. Isid. num. 148 pag. 54.] Loquitur Bonaventura de Fasano in Memorabilibus Provinciæ S. Nicolai Observantium de Clemente a Martina iterato Provinciali, Diffinitore, & Doctore Parisiensi, qui universam Scoti doctrinam memoria retinebat, dictus propterea *Bocca di Salera*. [Monumenta Prov. Flandriæ.] Floruisse eum scribit hoc anno. Provincia S. Ludovici amisit virum præclarum Ludovicum Columbum Provinciæ Ministrum constantissimum in adversis, & Hæreticorum oppugnatorem. [De Fasano part. 2. cap. 3. §. 9. num. 6.] Quum statuissent Judices Curiæ Tolosanæ, ut habita ipsum inter, & Bartam Calvinianum publica concertatione de Sacramento Eucharistiæ, is, qui ab arena victus discederet, capitis pœna mulctaretur, Columbus alacriter cum adversario congressus est, qui quamvis asseclarum sibi opem ferentium multitudine stipatus, argumentorum tamen pondus, molemque eruditionis, & vim facundiæ Catholici Theologi non sustinens, confusus abiit, nullaque mora captus a militibus accenso rogo ustulatus est ex Judicum sententia. [Monumenta Provinciæ S. Ludovici.] Ea existimatione gaudebat Columbus, ut in Gallia Narbonensi, aliisque Provinciis turmatim populi accurrerent ad eum audiendum, quum Regnum Cælorum pauperibus evangelizaret. Annos viginti quinque Apostolicum Ministerium exercuit, seque moriturum prædixit in opere Evangelico. Itaque quum in Oppido Mauræ concionaretur, phthysi repente suffocatus animam Deo reddidit cum ingenti adstantium mœrore præstantissimam nominis, & sanctitatis famam relinquens.

CXIV. Columbo doctrina, & moribus parem se exhibuit, eodemque hoc tempore illum sequutus est, in Conventu Brulæ prope Coloniam ad Rhenum Servatius a Noetberg Juliacensis, qui in Capitulo Provinciali celebrato per Franciscum Zamorensem Romanæ Curiæ, & Provinciæ Coloniæ Commissarium anno 1554. in Conventu Montis Calvariæ prope Embricam electus in Ministrum, unanimi Capituli consensu statuit, ut in Laicis assumendis triennium probationis præcederet, antequam habitu Ordinis donarentur, professisque Laicis abrogavit votum in electionibus, & Clericis ad professionem admittendis. [Arm. 9. Arch. S. Isid. num. 11. pag. 117. a tergo.] Anno sequenti obtinuit a Philippo II. Rege Catholico, ut Antuerpiæ, postulantibus etiam Ministris Germaniæ Superioris, & Inferioris, confirmaret Privilegia Trium Ordinum S. Francisci, exemptiones, & gratias alio tempore concessas, & eosdem Ordines a contributionibus eximeret. Excelluit extemporanea prædicandi facultate, multosque annos Ecclesiastes Metropolitanus Coloniæ divinarum Scripturarum peritissimus; & incomparabilis pietatis, cui nec labor, quantumvis difficilis, Orthodoxæ Ecclesiæ tranquillitatis causa susceptus gravis esse videbatur, fuit Cathedraticus Coloniensis, & Brulensis *Murus Hæreticorum* dictus. Postquam Bonnæ, favente Hermanno de Weda, seu Witt, Archiepiscopo Coloniensi, Bucerus Lutheranum virus diffudisset, & Templum Minorum Conventualium dolose occupasset, Fratribusque veniam abeundi, & nubendi datam esse declarasset anno 1543., Brulam se contulit, ut similia perageret in [Monumenta Prov. Coloniæ.]

Templo Minorum de Observantia. Sed Dei Vir ejus conatibus restitit sic, ut nec Bucerus, nec Pistorius, Sarcerus, Melanchthon, aliique Acatholici quidquam efficere potuerint; immo Hermanus de Weda hac occasione exulavit, cui in Cathedra Episcopali successit Comes de Scawenberg Ordinis Minoritici Patronus beneficentissimus. Excessit Servatius die 21. Januarii sepultus in medio Domus Capitularis. Didaci de Zuniga, qui Parentem habuit Joannem de Zuniga Majorem Commendatarium Regni Castellæ, & Præceptorem Philippi II. Regis Hispaniarum ex sanguine Regum Navarræ, elogium ita texit Gonzaga: „ Fuit aliquando Magister meus, atque Præceptor, de quo universus Ordo „ Franciscanus ob singulares ejus dotes, atque eminentes virtutes plura sibi pollicebatur. Qui quum nobilissimus esset, nihil magis, quam „ humilitatem affectabat, libenterque omnigenis humilitatis officiis se „ implicabat. Obiit quidem ætate juvenis, sed maturitate, vitæque „ sanctimonia satis senex, cujus corpus quum hic (nempe in Cœnobio Matris Dei Turris Lacunæ in Castella) sepultum esset, ejus uterini Fratres, quorum nobilitas, sanguinisque claritas omnibus in propatulo est, ex Apostolica Pii V. Pont. Max. auctoritate ad paternum „ Sepulchrum in nobilissima Civitate Barchinonensi constructum transtulerunt „. Hæc etiam habent Lucas de Tangues in Chronicis Provinciæ Castellæ, & Alphonsus Barquez in Catalogo. Sed apud illum invenio, Ludovicum de Zuniga Didaci fratrem, qui Romæ Oratorem egerat Regis Catholici, post quatuor annos corpus defuncti, Pontifice indulgente, transtulisse integrum, & incorruptum ad sepulchrum Majorum suorum. Invenio insuper hæc verba: *Erat Vir Dei Cardinalis, dum obiit; Frater enim ejus Orator Regis Catholici in Aula Pontificia Cardinalitiam purpuram ei deferebat*. Gonzagam, qui Præceptorem suum laudibus extollit, alii namque Gonzagam exscribunt, res hæc latuit, quam tamen vulgi rumore constitisse judico; solent enim plerumque homines id tamquam indubium venditare, quod volunt, aut suspicantur.

Gonzaga in Prov. Castellæ con. 39.

Lucas de Tangues Chron. Prov. Castellæ pag. 58. ad an. 1567.

CXV. E vita migravit inter Capuccinos Messapiæ Angelus de Castellaneta jam Vicarius Provinciæ S. Nicolai. In Conventu Rusciani Bernardus Cataciensis Clericus adolescens in mortis limine Angelorum Reginæ adspectu recreatus, visusque post mortem a devota muliere, Alba, & Pluviali pretioso indutus, medius inter S. Petrum Apostolum, & S. Franciscum, & cum illa colloquutus. Venetiis Clericus Anonymus necatus a duabus feminis impudicis ab eo amoris repulsam passis. Firmi in Conventu S. Savini Bonaventura Picens Laicus, quem Signo Crucis miracula patrasse, & Infantem mortuum nomine Carolum Camerini suscitasse ferunt. Trainæ Ægidius Siracusanus Laicus. Incerto loco Antonius de Potentia Laicus. In Provincia Calabriæ Vincentius Cassinensis, seu de Cassano Sacerdos dignatus in obitus hora præsentia Jesu Christi, B. V. Mariæ, S. Francisci, S. Catharinæ, & S. Claræ.

Boverius ad an. 1567.

CXVI. Contigit beata mors Francisci a Soriano Observantibus adscriptus, apud quos, ut ait Benedictus Sanbenedetti, Boverius scilicet vernaculus, plures annos exegit magna cum virtutis, & ingenii laude, Concionatorque institutus inter priscos illos Patres, qui primo sæculo reformationis virtutis, & perfectionis dono floruerunt, tam insignis præluxit, ut præstantissimum sibi nomen in Christiana Republica comparaverit. Quæret aliquis, cur virtutis, & ingenii laude vir illustris Observantium societati valedixerit? *Quum audivisset*, inquit præfatus

fatus Scriptor, *Franciscus resonare per Orbem celebre nomen Capuccinorum, quod singulari stupore unumquemque percellebat, qui illos contemplabatur, ad eorum disciplinam se contulit*. Quæ verba nescio, utrum accuratam rationem contineant, cur Franciscus Observantes deseruerit, inter quos virtutis, & ingenii laude florebat; quisque enim credet, eum non vulgari rumore permotum, sed spiritu Dei ductum novam vitæ semitam arripuisse. Excelluit cælesti charitate, & in præclarioribus Italiæ Urbibus Ecclesiastes ferventissimus multorum odia, & inimicitias placavit, obstinatioribus subitaneam mortem prædixit, quam oppetiverunt. Oratione vehementissima propemodum tonabat propheticis phrasibus, & luminibus referta. Crucis signo Infirmos, & Energumenos liberavit. In freto Siculo vi tempestatis a navi prolapsum undæ ad litus ipsum, & socium incolumes detulerunt. Jacet Romæ in Cœnobio Capuccinorum. Ejus mortem Deus Bernardino Calabro socio revelavit.

CXVII. Signis aliis, quibus enituit B. Garcia Blandez defunctus anno 1332. in Cœnobio S. Francisci Oropesæ, & translatus inde ad Monasterium S. Claræ Allaritii, ubi Confessarii munus obierat, in Provincia S. Jacobi Minister, & Violantis Reginæ Castellæ uxoris Regis Alphonsi X. a Confessionibus, sequens accenset Marcus Ulyssiponensis: „ Anno MDLXVII. Abbatissa hujus Monasterii surditate laborans B. Garciam rogavit, ut sana fieret, utque facilius Beato se commendaret, aperuit portam, per quam ingrediebatur in ejus sepulchrum. Mane quodam, quum intensius oraret, cecidit ab auribus ejus congeries, seu gluten cereum, & extemplo sensum recuperavit „.

Marcus Ulyssip. part. 3. lib. 9. pag. 568.

CXVIII. Corpus B. Martini de Valentia, quod triginta, & amplius annos integrum permanserat, & tumulo sæpius recluso a quamplurimis visum est tum Franciscanis, & Patribus Ordinis Prædicatorum, tum sæcularibus, hoc anno evanuit. Rem ita compertam narrat Gonzaga: „ Quum Tlalmanalcam pervenisset Secretarius Ministri Provinciæ S. Evangelii, & audivisset ante unum annum reclusum tumulum fuisse, inventumque corpus integerrimum, Generali Commissario persuasit, ut sepulchrum reseraret. Eo aperto, ligni fragmenta aderant, quæ ex capsa ablati corporis esse videbantur. Facta est diligens ubique inquisitio, nec quidquam vel ab Oppidanis, vel a Fratribus reperiri potuit ea de re, tametsi super ea anno 1580. Literæ Pontificiæ fuerint publicatæ „. Quum sententia excommunicationis promulgaretur, puerulus elata voce in medium prosiliens dixit: *Ne conemini reperire corpus B. Martini, quod Deus depositum servat in loco abdito, donec redeat ad prædicandum in ista regione contra Antichristum*. Ita Bartholomæus de Latona apud Augustinum de Vetancur asserentem, factum hujusmodi non authenticum humana solummodo fide consistere.

Gonzaga in Prov. S. Evangelii con. 20.

Vetancur in menol. pag. 95.

CXIX. In Sacrario Cœnobii S. Francisci Civitatis S. Jacobi, vel de Santiago, asservatur simulacrum æneum S. Antonii de Padua Ecclesiæ donatum a D. Lope de Mendoza Archiepiscopo S. Jacobi, quia ejus intercessione annulum pretiosissimum recuperaverat, qui ei ex digito per mare in navigio solatii causa ambulanti in undas ceciderat, die postero inventum in rete a piscatoribus. Hoc anno egestate pressus Petrus de Carceres Guardianus mutuam accepit pecuniam ab homine divite, cui loco pignoris, vel syngraphæ tradidit simulacrum, quod ille in domum suam allatum arca inclusit, auro, argentoque referta. Mane postero Æditvus reperit simulacrum in priori loco, miratusque, sciebat enim

Monumenta Pro. S. Jacobi.

enim inde ablatum, Guardiano rem renuntiavit. Hic ad fœneratorem cucurrit, qui prodigio percitus ipsi debitum omne cum liberalitate remisit. Miraculi veritatem examinavit, comperuitque Ferdinandus de Vera Episcopus Bugiensis in Regno Juliæ Cæsareæ in Africa, ad petitionem Fratris Ambrosii Commissarii in Provincia S. Jacobi anno 1616.

CXX. Decessit in Monasterio S. Claræ de Andujar Isabella de Torquemada ex Civitate de Andujar devotissima SS. Sacramenti, & mirabilibus a Deo visionibus decorata. In morte hymnos decantavit Deo, & benedictæ ejus Matri. Inter alia dicebat: *Quam pulchra es, amica mea cælestis, & lætitia affluens!* In his verbis invocato nomine Jesu, animam placidissime Deo reddidit die 4. Novembris. In Monasterio de Esperanza extra muros Ulyssiponis Anna a Conceptione, quæ quum dies noctesque Deum precaretur, has voces sæpius repetebat: *Domine, si Tu es, jube me venire ad te.* In Monasterio de Andujar Isabella Palomino toto spiritu, & corpore, quamdiu vixit, mysterium Passionis Dominicæ meditata, & sensibus plerumque in meditatione destituta. Ostensa ei est aliquando visio B. M. Virginis, Angelorum, SS. Apostolorum, Martyrum, ac Virginum cum palmis, & thuribulis in manibus incensorum thymiamatum odore fragrantium, & cælestis lucis radiis circum renitentium.

Arch. S. Isid. arm. 3. num. 13. pag. 248.

CXXI. In Monasterio S. Claræ Ovetensi Provinciæ S. Jacobi Stephania de Arguilles fundatrix Monasterii de Rivades, Abbatissa Monasterii de Villalobos, & postea Ovetensis, ubi prædicta mortis suæ hora, jacensque supra nudam humum, & lapidem capiti substernens, animam Creatori suo placidissime reddidit, relicta post se magna sanctitatis fama. In Monasterio S. Claræ Villæ Comitum Diœcesis Braccarensis Soror Guiomara de Tharsis, quæ victorias multas contra Dæmonem retulit ipsi apparentem nunc horribilibus formis, nunc lætis, in ecstases divinas sæpius rapta est, librumque scripsit valde devotum de favoribus sibi a Deo communicatis, quem memorat Emmanuel de Spe. Reperio in Monumentis Provinciæ Portugalliæ, Guiomaræ sociam fuisse hoc eodem anno in præfato Monasterio Mariam de Sepulchro; sed eam Emmanuel a Spe defunctam testatur anno 1565. In oratione, jejuniis, ciliciis, atque flagellis exercitata patientiæ dono excellens, & S. Elisabeth visione recreata, quamvis oculorum luce orbata, communis hostis aggressiones & ipsa devicit, devotissima SS. Michaelis Archangeli, & Georgii Martyris, & elevatissimæ fidei, qua maligni adversarii insidiis in extremo vitæ suæ certamine fortius restitit, victrixque ad Sponsum abiit.

Arch. Aracælit. tom 5. pag. 281

Emmanuel a Spe part. 2. lib. 8. Hist. Portugal. cap. 19.

Ibid. cap. 18.

CXXII. Memoravimus Geusiorum motus in Belgio adversus Fratres Minores, sed non omnes. Mense Februario (non semper enim aperta vi eis agere dabatur) collectis stipulis, & paleis, dispositisque clam circa Antuerpiense Cœnobium, flammas noctu supposuerunt; nemo tamen incendio periit, quamvis ædibus extrema ruina inferretur, exustis trabibus, & parietibus undique dehiscentibus. Tempore Quadragesimali carnis tostæ frusta, & ossa ex recentioribus epulis reliqua in hortum Cœnobii noctu pariter conjecerunt, dieque altero evulgarunt, Fratres S. Francisci austeriorem vitam affectantes, uti cibis ab Ecclesia vetitis. Verum quum duo ex hæreticis anteacta nocte visi fuerint circumire septa Monasterii, auditusque fuerit strepitus foliorum arborum, veluti si extrinsecus aliquid projectum ea percussisset, calumnia manife-

nifesto patuit. Alio die honesta, & nobilis mulier Antuerpiæ advena curiositate ducta ingressa erat præfatum Cœnobium, animo damna invisendi ab incendio patrata una cum ejusdem conditionis Matronis; quamvis non defuissent qui dicerent, meretriculas a Sectariis fuisse immissas. Illi autem teterrimo in vulgus sparso rumore, turpissimis verbis Religiosorum hominum, mulierumque honestatem insectati sunt, tamquam scorta deprehensa forent, quum tamen illarum mariti testarentur, eo ipso temporis momento illuc eas fuisse a suis domibus introgressas. Rodulphus lib. 1. pag. 288. a tergo.

CXXIII. Injuriarum, & criminum nullus erat finis, quamvis Hæretici etiam miraculis ediscere potuissent, tantum abesse, ut Fratres Minores aliquo crimine culpandi forent, quin potius eorum opera Cælo gratissima obvenirent; ut accidit apud Harlingense Frisiæ Castrum, ubi Geusius, qui, hæresi abjurata, Franciscano peccata sua confessus erat, & sacra Synaxi refectus, nullimode a carnifice occidi potuit iterum ad patibulum redeunte; funis enim veluti ense disjectus repente cecidit; cujus rei acta rite examinata, & præscripta fuerunt ad Margaritam Parmensem. Abiturum, ut diximus, Angelum Aversanum Commissarium Generalem in Belgium hoc anno Pontifex commendavit Duci Albano, & constituit Inquisitorem Generalem contra hæreticos, ut ex his literis. Bzovius ad an. 1567.

Dilecto Filio Nobili Viro Ferdinando a Toleto Duci Alvæ Charissimi in Christo filii Nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici Capitaneo Generali.

Pius PP. V.

QUum de aliquo spectato viro istuc mittendo cogitaremus, sicut dilecti filii Franciscus Cardinalis Paceco, & Commendator Major Castellæ Serenissimi Regis Catholici apud Nos Orator valde te cupere nobis declaraverant; delegimus dilectum filium Fratrem Angelum Aversanum Ordinis Minorum de Observantia Professorem nostrum, & Apostolicæ Sedis Commissarium, eximia cum probitate, prudentia, integritate, & Religione præditum, tum in aliis gravibus, arduisque negotiis per Nos ei demandatis optime cognitum, atque probatum. Quocirca nobilitatem tuam plurimum hortamur in Domino, & ex animo requirimus, ut quemadmodum Nos ipsum pro rebus Catholicæ Religionis istic feliciter dirigendis prompte, ac libenter ad te venire jussimus; ita Tu eum benigne excipere, & pro tua singulari pietate, flagrantique erga recta, & laudata opera studio, ad ea, quæ ei mandavimus exequenda, omnem opportunum favorem, & auxilium alacriter præstare, & a quibusvis istarum partium magistratibus præstari facere velis. Præterea Nobis gratissimum feceris, si ei in omnibus, quæ tibi nostro nomine exponet, plenam, & indubiam fidem habebis, perinde ac Nobis ipsis haberes, si præsentes tecum loqueremur. Datum Romæ apud S. Petrum die II. Novembris MDLXVII. anno II. Lib. 1. Secr. Brev. an. 1567. pag. 34.

Cæsar Glorierius.

Dilecto Filio Fr. Angelo Aversano Ordinis Minorum de Observantia Professori.

Pius PP. V.

QUum Tu nuper tam a Nobis, quam etiam a dilecto filio Ministro Generali Ordinis Minorum de Observantia ad Provincias Galliæ, Belgicæ, Inferioris Germaniæ, & Flandriæ, ac S. Andreæ dicti Ordinis visitandum, Ibid. pag. 313.

dum, & reformandum, ac nonnulla alia per Nos tibi demandata faciendum, & exequendum Commissarius deputatus fueris, & ideo prope diem te illic concedente Domino conferre habeas. Nos de tua fide, prudentia, Religione, ac dexteritate per amplius in Domino confidentes, ac sperantes, quod præter ea, quæ tibi dedimus in mandatis, etiam nonnulla alia, quæ Nobis magnopere cordi sunt, feliciter, & diligenter tractabis, & administrabis, Tibi committimus, & mandamus per præsentes, ut ea, quæ tibi oretenus injunximus, sedulo exequi studeas; Nos enim tibi quum in Provincias prædictas perveneris, contra quoscunque hæreticos, ac de fide Catholica male sentientes, aut de hæresi quomodolibet suspectos cujusvis dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentes, & quacumque, Ecclesiastica etiam Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel alia dignitate fulgentes, aut mundana, & temporalia, etiam Principis, Ducis, Marchionis, Comitis, seu quavis majori auctoritate, & excellentia præditos, eorumque complices, sequaces, adhærentes, fautores, & defensores diligenter, prout tibi expedire videbitur, requirendi, ac procedendi, eosque, si haberi poterunt, capiendi, & carceribus mancipari curandi; testes tibi benevisos desuper examinandi, eorumque dicta, & depositiones in scriptis redigendi, & quorumvis reorum subditos pro habenda veritate etiam a juramentis homagii, & Vassallagii absolvendi, & totaliter liberandi, illaque eis relaxandi, & processum super his formandi, & conficiendi, nec non reos, & culpabiles repertos Curiæ Sæculari juxta Canonicas sanctiones, & constitutiones, & Edicta Regia debitis pœnis, & suppliciis afficiendos dimittendi, & ad præmissa auxilii militaris brachium a magistratibus Sæcularibus, & præsertim a dilecto Filio Nobili Viro Duce Alvæ nomine nostro invocandi, necnon eos, quos relicta via iniquitatis ab erroribus suis ex corde absistere, & ad Ecclesiæ Catholicæ gremium redire velle cognoveris, facta hæresum detestatione, & suorum complicum revelatione, receptaque prius ab illis abjuratione publica, vel secreta, prout expediens esse judicaveris, coram tamen Notario, & testibus, ab hæresibus, & erroribus hujusmodi, ac excommunicationis, & quibusvis aliis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac corporis afflictivis in ipso præmissorum occasione quomodolibet latis, injuncta inde eis pœnitentia salutari, in utroque foro absolvendi, eosque dicto gremio, & fidelium unitati reconciliandi, cæteraque omnia, & singula gerendi, exercendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna, & quæ Generales Inquisitores in aliis Regnis, & Provinciis deputati gerere, & exequi tam de jure, quam de consuetudine, aut privilegio quoquomodo possunt; plenam, liberam & omnimodam facultatem, ac potestatem, Auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, & impertimur, mandantes in virtute S. Obedientiæ, & sub privationis pœnis quibusvis personis Ecclesiasticis, quoscumque veros sæculares, & dominos temporales, & præsertim eumdem Ducem Alvæ Serenissimum Regis Catholici Capitaneum Ecclesiastem, aliosque Magistratus hortamur in Domino, ut pro Religionis cultu, & eorum erga S. Catholicamque fidem devotione quando, & quotiens a te fuerint requisiti in præmissis exequendis omnem suum promptum, & benevolum favorem, opportunumque auxilium præstent, & exhibeant, in quo rem Deo omnipotenti plane gratam, & acceptam, ipsi justitiæ consonam, & Nobis, qui pro solliciti Pastoris officio ad extirpandas ab agro Dominico hæreses potissimum invigilamus, maxime optatam efficient. Non obstantibus &c. Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Novembris MDLXVII. Anno II.

Cæsar Glorierius.

CXXIII.

CXXIV. Victi Hugonotti in suburbiis Parisiorum, dum Urbem obsidione cingerent, vires ubique colligebant, captisque arcibus Neaumugii, & Rupellæ, occuparunt tractus Provinciæ, Delphinatus, Regionum Ruthenarum, Fuxensium, Cadurcensium, Albigensium, & Laudacensium, ceciditque eorum armis Conventus Romanensis, Romonis, vel de Romanis in Provincia S. Bonaventuræ Odoardi, & Guilielmi uterinorum Fratrum, & nobilis familiæ de Hostoduno expensis fundatus. Fratres expulsi in ædem redierunt refectam solertia Fratrum Joannis Pictaviensis, Claudii Picquet Scriptoris rerum Minoriticarum, & Bonaventuræ de la Clostre. In Provincia Turoniæ Conventus Vastinii, in cujus ruinis monumenta supersunt Gonzagæ ignota, ex quibus dignoscitur, anno 1487. inhabitatum fuisse a Franciscanis. Rursus anno 1618. excitatus transivit ad Custodiam SS. Trinitatis anno 1643., unitus deinde cum ipsa Provinciæ S. Mariæ Magdalenæ Recollectorum. Obierunt ibi peste laborantibus opem spiritualem ferentes Edmundus Marescal Hebraici sermonis gnarus, & Ecclesiastes, Franciscus Perraut, Joannes Baptista, & Angelus Le-Vasseur Clericus, Augustinus Frayer, & Jacobus Pousset ambo Laici. Sepultus in eo est Pacificus Toubaux Conventus Redonensis alumnus, Prædicator, Guardianus, & Diffinitor elector, qui a suo Superiore ad concionandum hyemis tempore missus, nocte supervenienté, in terram nive dealbatam prostratus, omnique spe humana destitutus, dum obedientiam præstitam Deo offerret, juvenis inopinato apparentis manu ductus est cum socio ad proximum oppidum.

Monfaucon lib. 5. an. 1567.

Annales Min. an. 1460. num. 33.

Gonzaga in Prov. Turoniæ con. 10. & 13.

Monumenta Pro. S. M. Magdalenæ an. 1280.

CXXV. Martyrio affectus est in oppido Genulphi die 14. Aprilis Gnido Germanus, & in medio itinere, quum forte in Hæreticos incidisset, Franciscus Tarellus alumnus Provinciæ Franciæ. Apud Castrum prope Giennam in territorio Antisiodorensi Joannes Parisottus, seu Parisinus, religiosissimus, & doctissimus Masconensis Cœnobii accola, & Confessarius Monialium Giennensium. Prope Charrerias in territorio Viennensi Joannes de Tellio, vel de Sallio, proditus a famulo Conventus, dum ab hostium manibus elabi vellet, qui Conventum insuper diripuerunt. Apud Montem Pessulanum ex plerisque Fratribus, qui, Cœnobio destructo, manebant in Ecclesia S. Pauli, Nicolaus Bermundus Guardianus, & disertissimus Ecclesiastes vi ductus ad Tribunal Hæreticorum, postquam coram Judicibus de religione sua disseruisset, vix evasit ab illorum gladiis, noctuque susceptus a viro Catholico latitavit in cryptis, ad necem quæsitus, quam in ejus oculis paullo ante oppetierat Andreas Roberti Laicus Barcinonia in Alpibus oriundus, sphærula plumbea in os immissa, quum verba proferret: *Jesus Maria*. In Diœcesi Bononiensi Veromandunorum ad Oceanum Ludovicus senex venerabilis, a Bosio laudatus, occisus ab hæretico Stephano Martini.

Picquet. in Catal. Martyrum Ord.

Apollinarius de Conccic. pag. 125.

Bosius lib. 21. cap. 22.

CXXVI. Socios in certamine aliis in locis Christi Athletæ fortiti sunt Antonium Valliotum, Hubertum a Curia, & Joannem Gibbosum, vel Bossu, Guardianum Cœnobii Matisconis in Burgundia. Hic postremus, die 28. Septembris captus, & compedibus revinctus in teterrimum carcerem detruditur. Die 1. Octobris inde extractus, fune ad collum injecto per Civitatem raptatur. Ad portam S. Antonii carnifices ei abscindunt auriculam dexteram, ad portam Barræ auriculam alteram, & nasum in medio plateæ, vulgo Curia Præpositi, ad portam Burgi Novi extremitates digitorum manuum, ad pontem Confluentis Saonæ, olim Araris, virilibus eum mutilant, & chorda utrique manui al-

Jacobus Aibale"e Chronol. parva pag. 44.

ligata, quam ex oppositis extremitatibus distentam trahunt, iterato per flammas transire cogunt, usque dum carnes, & crura ustulata referret. Denique supra pontem Araris intestina gladio perfodiunt, & in undas excarnificatum projiciunt. Aquarum impetu delatus ad acervum arenarum prope Bressam a Sicario, quasi semivivi, & oblanguentis miseretur, neci traditur. Ast, justo Deo vindice, verius ille in rabiem; & occurentes canino more dilanians interiit.

CXXVII. Villæ Francæ in Aquitania Antiquiori Joannes Guilotus a pago reversus, ubi conciones sacras habuerat, percussus ictu tormentario animam agens Deum pro inimicis deprecabatur, ne id ipsis peccati loco statueret. In Diœcesi Lingoniensi Tussanum Fortinum, & Paulum Tonnelierum inter Castrivillanum, & Tanlajum Satanæ Ministri trucidarunt die 5. Martii. Paulum Waddingus dicit Guardianum Conventus Castrivillani. At sunt qui eum Conventui Tanlaji Guardianum præficiunt. Eorum, reducta in Galliam tranquillitate, sacras exuvias in Ecclesia S. Francisci Fratres reponi curarunt. De Conventu Castrivillani ita Arturus: „ Dum perduelles Hæretici Conventum expilarent, & voracibus flammis traderent, Ven. Guardianus infirmitate depressus, cæteris ausugientibus, solus remansit in domo. Hunc igitur jam senem, atque languidum apprehendentes tota die ligatum detinuerunt faciem pugnis cædentes, & fugillantes, ac pilos barbæ vellentes, quæ omnia patientissime sufferebat. Die sequenti ligatum vestibus denudarunt, ponentesque ipsius genitale membrum super parmam, lapidibus illud contundebant, dicentes: Abjura Christum, Ecclesiam nega, abnega Hostiam consecratam, & hæc minime patieris tormenta. Quibus in cruciatibus vox Martyris audiebatur: *O bone Jesu!* Postea digitos manuum, pedumque conquassantes ad petram tentabant Martyris constantiam; sed frustra, indeque illum educentes foras per oppidi vias compulerunt sic collisum ignominiose, & crudeliter ambulare. Nam & Crucis baculo, ut celerius iter festinaret, sæpe percutiebant. Foras egressi in foveam projecerunt eum semisepultum usque ad capulas diversimode illudentes, & bacillis caput ejus verberantes. Die altero cernentes ipsum minime mortuum ictu scopletarii cervicem terebrarunt. Tunc gloriosus Martyr ad cælos evolavit, cujus sacrum corpus mansit ibidem sepultum. Sed nonnullis annis elapsis, Clerus cum populo illud magna cum devotione exinde substulerunt, & in Ecclesia S. Francisci, ubi colitur, honorifice tumularunt „. Nititur hæc narratio auctoritate Baretii, Thomæ Bouchier, & Faustini Tassi. Oportet vero, si firma ea sit, ut Paulus Tonnelierus fuerit non Guardianus Cœnobii Castrivillani, sed Guardianus Cœnobii Tanlaji; hunc enim passum dicit Arturus die quinta Martii, alterum die octava, nisi fortasse in epocha erret, & ex uno martyre duos faciat, etsi circumstantiæ duos designent.

Waddingus de Martyr. Ord.

Arturus die 5. Martii.

Idem die 8. Martii an. 1567.

CXXVIII. Omnia hæc mala ex Sanning addiscimus prænuntiasse Minoritam Gallienum anno 1520. virum sanctitate vitæ præstantissimum, & prophetiæ spiritu a Deo donatum; non solum enim, cunctis audientibus, a suggestu loquutus est de imminentibus ærumnis, quas Hugonotti ferro, atque igne Galliarum Regno erant allaturi; verum eas eloquentiæ coloribus graphice pinxit, & omnium oculis adspiciendas proposuit. Præterea cives rogavit, ut non in Ecclesia cadaver suum sepelirent, sed in abjectissimo Cœnobii angulo; fore enim, ut Templum Dei circa hæc tempora abominatione repleretur, sanguine Sanctorum Alta-

Sanning. apud Hueberum die 7. Maji.

Altaria respergerentur, illudque hostes desolatum in equorum stabulum verterent; nisi fortasse prædictio ad nostram ætatem verius pertineat.

CXXIX. Damnavit Pontifex propositiones Michaelis Baji Doctoris Lovaniensis: *Ex omnibus afflictionibus*. Kal. Octobris. Questi sunt Novatores Jesuitarum, & Minoritarum fraude impulsum Pontificem, ut anathemate Baji placita feriret, veluti si seorsum ab illis proscriptionis nota hæresis fuisset indigna. Afferit Fleurius, Pontificem ad id adductum opera Cardinalis de Granvelle, & Patris Montalto. Res per se loquebatur. Utriusque Theologi consilio usus fortasse est Pontifex. Sed qui consulit judicium non urget, nec ad effectum deducit. Harum propositionum septuagesima tertia apud Possevinum est hujusmodi: „ Nemo „ præter Christum est absque peccato originali. Hinc Virgo Maria mor- „ tua est propter peccatum ex Ada contractum, omnesque ejus afflictio- „ nes in hac vita, sicut & aliorum fuerunt ultiones peccati vel actua- „ lis, vel originalis„. Verum quidem est, hujus anathema quæstionem de necessitate in Deipara contrahendi, vel non contrahendi peccatum originale non attingere, neque controversiam de primo, & secundo instanti, quæ tanta animorum contentione agitabatur, ut Pius V. incommodis, quæ exinde profluebant, mederi cupiens constitutionem edideerit referendam anno 1570. Nemo tamen inficias ibit, non parvum primi instantis propugnatoribus Franciscanis ex Baji anathemate rationis pondus accessisse; si enim falsum est, B. Virginem mortuam esse propter peccatum ex Ada contractum, videtur, eam in nullo instanti peccatum contraxisse; secus peccato veluti causæ. mors illius adscribenda foret, quod falsum a Pontifice declaratur. Adversus Bajum, qui alias subinde quæstiones excitavit, antequam retractationem ederet, cum Philippo Marxinio S. Adegondi Abbate verbis, scriptisque contendens, calamum sumpsit noster Franciscus Horantius, non tamen hoc anno. Fleury tom. 14. pag. 410. Possevinus in Appar. Sacr. tom. 2. verbo Mich. Bajus.

CXXX. Nonnulli Fratres Minores, qui cum Bajo, re anathemate non vulnerata, sentiebant, eodem teste Fleurio, Pontificiam constitutionem acceptarunt magna docilitate, Angelo Aversano Commissario rem ad exitum perducente in Provinciis Flandriæ, & Germaniæ Inferioris, ac Leodio Provinciæ Flandriæ Ministro in id incumbente, qui Nivellæ in Cœnoblo SS. Conceptionis Guardianis, & Delegatis cujuscumque Conventus adesse jussis denuntiavit legem Pontificis statim in omnibus Provinciæ locis receptam. Id Leodii Successor Julianus de Chesne publico actu, & scripto confirmavit, præcipiens, ut in singulis Cœnobiis Bajanos articulos Sacerdotes, Clerici, ipsique Laici abjurarent, idque facerent Moniales Ordinis subjectæ. Fleury ibid. pag. 584. & 588. Ibid. pag. 594.

CXXXI. Per hoc tempus, ait Bzovius, veritatis osores Hæretici Carolus Molinæus apud Gallos; Martinus Kemnitius, & Joannes Fabritius Montanus apud Germanos contra Concilium Tridentinum perniciose scripserunt. Pro Concilii actis, & decretis Pius Pontifex duos Athletas fortissimos opposuit, Andream Vegam Minoritam, & Petrum Fontidonium Theologum, qui nebulas calumniatorum dissiparent. Numquam ego recusaverim laudes Ordinis mei præsertim ab alienis profectas. Attamen quoad Andream Vegam id verum esse nequit, anno 1560. Salmanticæ defunctum, ut patet ex lapide sepulchrali, cujus epigraphem in Annalibus Ordinis relatam concinnavit Didacus Colomenarius. Novimus, Petrum Canisium Presbyterum Societatis Jesu anno 1572. dicasse Ernesto Comiti Palatino Bavariæ Duci, & Frisingensis Ecclesiæ Administratori, Bzovius ad anno 1566. pag. 165.

postea Principi Electori opus bipartitum Andreæ Vegæ. Prima pars inscribitur „ De justificatione doctrina universa libris quinque absolute tradita, & contra omnium errores juxta germanam Orthodoxæ veritatis, & Sacri Concilii Tridentini præclare defensi „. Altera inscribitur „ De eadem Justificatione, Gratia, Fide, operibus, & meritis „ quæstionibus quindecim absoluti „. Primæ partis duo libri postremi respondent pestilenti cuidam libro Joannis Calvini, cui titulus: *Antidotum in acta Concilii Tridentini*; in quibus doctissime agit Vega de peccato mortali, & veniali. Crediderim, Bzovium hosce duos libros innuere velle, sed Chronologiæ ordine eum decipi nemo non videt.

CXXXII. Florebat in Provincia S. Nicolai Stephanus de Rubis, seu Ruuo, eximius, & incomparabilis Philosophus. Hilarius Coqui Guardianus Conventus Axuenensis multiplici eruditione pollens typis edidit a se compositum Compendium Antiquitatum Axuenensium laudatum a Jacobo Le-Long in Bibliotheca Gallica. De Joanne Nass bis egimus. His diebus in lucem emisit latino idiomate Catechismum in usum piæ juventutis fide Catholica imbuendæ facili, & ordinata brevitate; Concionem pro Kal. Januarii, in qua genuinum Orationis Dominicæ usum exposuit; duasque perfundatus Conciones de veteris, & novæ fidei diversis fructibus, & proprietatibus in cap. 15. Matthæi; & de præcipuis articulis totius prisci Christianismi.

Le-Long lib 4. num. 15080.

CXXXIII. Confirmat Pontifex privilegia Ordinum Mendicantium, & nova ipsis concedit: *Etsi mendicantium*. XVII. Kal. Julii. Declarat, Ordines S. Dominici, S. Francisci, Eremitarum S. Augustini, & Servorum B. M. Virginis esse proprie mendicantes, & eorum privilegiis gaudere, etiamsi bona stabilia in communi possideant: *Romanus Pontifex*. Kal. Octobris. Præscribit modum solvendi Parochis quartam funeralem: *Etsi mendicantium*. VII. Kal. Julii. Injungit Philippo Episcopo Civitatis Assisii, ut procedat adversus Fratres aliquot Conventuales Cœnobii S. Francisci reformationem detrectantes, & pueros indutos in eodem Cœnobio habitu Franciscano ante annum ætatis decimum sextum inde expellat, & ejiciat: *Non sine animi nostri*. Die 3 Maji. Quam postremam probibitionem confirmat: *Nuper per nostras*. Die 22. Maji. Absolvit Observantes Cœnobii S. Mariæ de Campanea Placentiæ ab onere Legatorum, quibus erant gravati, eorum fundis deficientibus. Exponit mentem suam circa prohibitionem factam mulieribus sæcularibus ingrediendi Monasteria Monialium vivæ vocis oraculo, cujus testimonium dedit Clemens Monialianus Cardinalis de Araceli hoc anno die 7. Junii. Exemplar exstat in literis Cardinalis Alexandri Cribellii anni 1568., quarum alteræ prorsus sunt similes.

Arm. 1. Arch. S. Isid. num. 126 pag. 42.

Flaminius de Parma in Con. Placentiæ.

Rodericus in Bull. pag. 418.

CXXXIV. Approbat denique privilegia Ordinis Minoritici in foro conscientiæ tantum, etiamsi sint contra Concilium Tridentinum.

Ibidem.

Ego Frater Aloysius Petrus (Puteus) *totius Ordinis Min. Gen. Minister fidem facio, quatenus SS. D. N. D. Pius PP. V. die 23. Mensis Martii MDLXVII., me supplicante S. Sua, concessit confirmationem, & concessionem omnium privilegiorum, & quarumcumque gratiarum, & vivæ vocis oracula Fratribus dicti Ordinis Minorum, prout de verbo ad verbum hic est inserta, quæ talis est:*

Ex Roderico Bull. pag. 418.

Supplicatur SS. Domino nostro Domino Pio Papæ V. ut Sua Sanctitas dignetur confirmare, & concedere omnia privilegia, & quascumque gratias, & vivæ vocis oracula concessa per B. M. Paulum Papam IV., & alios Romanos

Collect. Societ. titulo Concilium.

manos Pontifices Prædecessores Sanctitatis suæ cum singulis clausulis, decretis, & derogationibus in eis contentis, Fratribus Ordinis Minorum Regularis Observantiæ, ita ut illis gaudere, & uti possint toties, & quoties opus fuerit, & eis videbitur, etiam quoad illa ex iis, quæ sunt restricta, seu derogata per Concilium Tridentinum, & uti possint in foro conscientiæ tantum. Ita est.

Anno Christi	Pii V.	Maximiliani II.	Religionis Minorum
1568.	anno 3.	anno 5.	anno 361.

ARGUMENTUM.

Congregationes Clarenorum, & Amadeorum extinguuntur. Fratres, & Sorores Tertii Ordinis subeunt regimen Minorum Observantium. Erigitur Provincia S. Antonii Portugalliæ. Decedunt Clemens Dolera Monilianus Cardinalis de Aracæli, aliique viri insignes. Minores Conventuales celebrant Capitulum Generale. Clarent Minores literis, & sanctitate. Occumbunt Martyres. Diruuntur, & excitantur domus. Renuntiantur Episcopi. Leges nonnullas in Ordine Pontifex præscribit.

I. Injectus est metus non mediocris Capuccinis, ne Pontifex eorum Congregationem insereret Ordini Minorum Observantium, quo in casu Hispani illi Discalceati, qui Capuccinis adscribi tantopere cupiebant, grates Deo reddere quam maximas tenebantur, quod rejecti fuerint, ne cum incommodo mox redirent ad Fratres suos, quos deseruissent. Marius de Foro Sarsinio a Provincia Siciliæ, quam visitabat, Romam continuo redux, consuluit ea de re Cardinales Amulium, Cribellium, Farnesium, & Sirletum, qui quum nihil se compertum habere responderent, Pontificem adiit, detexitque, eum id tantum animo versare, ut Minores Conventuales, & Observantes mutuam unionem inirent. Opinor ego, æquivoco rem constitisse, & reductionem Amadeorum, & Clarenorum ad Observantes sumptam fuisse pro reductione Capuccinorum. Quod si etiam Conventualium, & Observantium unio locum habere potuisset, de ea namque actum est, ut dicemus, consequens erat, ni fallor, ut, redactis etiam ad Observantiam Fratribus Tertii Ordinis S. Francisci de Pœnitentia, nullus distinctus, & singularis cœtus, quod optimum fuisset, in Religione Seraphica superesset. Hinc illud, quod Marium a Pontifice audivisse refert Boverius, metum non tollere, sed potius firmare debebat. Boverius ad an. 1561.

II. Franciscus Zamorensis Minister Generalis in Comitiis Generalibus intermediis Sacri Montis Alvernæ statuerat an. 1563. Clarenos, & Amadeos Observantibus unire, unitosque ex totius Diffinitorii Generalis consensu declaraverat, illis perpetuo contradicentibus, & reluctantibus. Hoc igitur anno negotium confecit Pontifex: *Beatus Christi Salvatoris*. X. Kal. Februarii, præcipiens, ut Clarenorum, & Amadeorum Cœnobia Observantibus darentur, ipsique, peculiari habitu deposito, Observantium Ministris obedientiam præstarent. Antonius de Terinca Theatro Etrusco-Minorit. decad. 3.

III. Clarenos, seu Eremitas S. Francisci, instituit B. Angelus de Cingulo, quem Rodulphus nunc Angelum Clarenum Cingulanum vocat, nunc Joannem Cingulanum, ex quo immerito aliquis duas personas argue-

gueret, quum certum sit, unum, eumdemque virum designari nominibus Joannis Angeli Cingulani, Cinguli, a Cingulo, Clareni. Dictus est Clarenus, sive, ut ajunt Rodulphus, & Arturus, a Claro Monte, in quo cum sociis habitavit, sive, ut cæteris Scriptoribus placet, a fluvio Clareno in Apenninis inter Nursiam, & Asculum, juxta quem Congregationem suam instituit. Verum hæc loci indicatio nimium vaga videtur; præfatæ enim Civitates XL. circiter milliaribus mutuo distant, & per totum montium tractum, ducta linea ab Asculo Nursiam versus ad occidentem Solem, nullibi flumen Clarum excurrit; immo nullum aliud, nisi Truentum, quod in medio itineris ad Austrum declinat. Prope Asculum ad plagam Borealem reperitur fluvius Clarus, qui proinde ad lineam nullam geometricam, vel physicam pertinet inter Nursiam, & Asculum; in cujus ripis an exstiterit unquam aliqua Clarenorum domus incertus hæreo. In regione Australi, duobus circiter milliaribus ab Asculo, exsurgit etiam nunc Conventus S. Georgii in Granitis quondam Clarenorum. Sed fluvius proximus vocatur Castellanus. In tanta rerum obscuritate arbitror, Clarenos initio domicilium habuisse prope Clarum; favent namque solitudini locus, montesque sylvestres, inter quos amnis defluit; deinde vero ad locum commodiorem, & ampliorem se transtulisse. Asserit Cletus Calcagni, Conventum S. Georgii fundatum anno 1382., sub Pontificatu Urbani VI. Gonzaga tamen uno, & amplius sæculo antiquior fundatum scribit a Civitate Asculana ære publico in gratiam Clarenorum incerto tempore, quum monumenta omnia incendio perierint. Verum admissa etiam Calcagni epocha, optime stare potest, Clarenos XC. prope annos degisse juxta Clarum, & ad regionem de Granitis postea migrasse. Hæc non sunt nisi meræ conjecturæ paullo meliores indeterminata illa Topographia inter Nursiam, & Asculum.

Rodulphus lib. 2. pag. 155.
Arturus die 26. Aprilis.
Calcagni Sacra, & honorifica Regia. Macerata a. 1655.
Gonzaga in Prov. Marchiæ con. 6.

IV. Quæ spectant ad Dei virum habentur in anteactis Annalibus, & apud Scriptores rerum Ordinis Minoritici, quæ non vacat repetere. Adnotamus dumtaxat, errasse Arturum, qui scribit, eum decessisse apud Neapolim Regiam Urbem, quum constet, id contigisse in loco S. Mariæ de Aspro sex milliaribus a Marsico Novo Episcopali Civitate in Lucania. Indicem miraculorum, quæ post mortem patravit, exhibet Godefridus Henschenius ex authentico Codice MSS., quem anno 1660. reperit in Bibliotheca Caroli Strozzi Senatoris Florentini una cum Epistolis 14. Beati Fratris Angeli de Clarino Ordinis Minorum, quarum unam, vel alteram si occasio dabitur, nostris Annalibus inferemus.

Arturus ibidem.
Acta SS. ad diem 15. Junii.

V. Mox ab ortu Clareni divisim vixerunt a Fratribus Minoribus sub Episcoporum cura ad annum usque 1473., vel sequentem, quo eo pacto Minoribus se aggregarunt, ut Minister Generalis confirmaret moderatorem, quem ipsi sibi constituissent; licet plures veteri instituto inhærentes ab aliis sejuncti permanserint; quod quum non exigui scandali causa foret, præcipue ob nomina contumeliosa, quibus se mutuo compellabant, anno 1511., mandante Julio II., ut vel Fratribus de Communitate, vel de Familia nomen darent, postremis adhæserunt. Nonnullorum tamen pertinacia vinci non potuit, adeo ut, teste Henschenio in vita B. Guidonis de Cortona, Fratres dicti Eremitæ pauperes, Eremitæ Domini Cælestini, & deinde Clareni anno 1560. adhuc perseverarent habitu distincto a cæteris Franciscanis, quam, inquit, distinctionem licebit hinc cognoscere, si vera est nostra conjectura. Cine-

Acta SS. ibid.

Cinerei certe pallii color est, & ad fibulæ locum assuti panniculi duo coloris nigri. Scribit Waddingus, Clarenos aggregatos sub Sixto IV. Minoribus; potuisse tamen aliquos obsistere ad annum usque 1514., quando omnes aggregati tandem fuerunt Familiæ Observantium. Scribit alio in loco, Clarenos sub Pio V. etiam exstitisse. In his nullam video repugnantiam, si illud *omnes* non metaphysice, sed moraliter, ut par est, accipiatur. Henschenius, qui asseruerat, Clarenos anno 1560. adhuc perseverasse, dictorum memor certe non fuit, dum Waddingum ita carpit: „ Vereor, ne memoriale id sphalma sit, & Pius V. obrepserit pro Sixto IV., quum Pius solum electus fuerit anno 1566 „.

Annales Min. an. 1473. num. 11.

Acta SS. ad diem 25. Junii §. 4. num. 36.

VI. Amadeis initium dedit B. Amadeus Lusitanus, natus, ut lego apud Waddingum, Roderico Gomesio Sylvio arcium Campi Majoris, & Ouguellæ Præfecto, ejusque conjuge Isabella Menesia filia Petri Menesii Comitis Vianæ, primi Septæ Ducis, & Auctoris Villæ Regalis. Verum invenio in MSS: Tabularii S. Isidori, quod Scriptores Actorum Sanctorum latine typis vulgarunt, Amadei progeniem alienis non fuisse patefactam, quia ipse, dum vixit, licet a pluribus instantissime requisitus illam nunquam detexit, quod multi ob id eum fecisse arbitrabantur, ne si familiam suam, quæ quantum ex conjecturis percipi potuit, nobilissima erat, & perillustris, expressisset, arrogantiæ, vel jactationis crimine notari posset. Ipse autem se ex Patre Castiliensem, & Hispanum, ex Matre Portualensem difficulter quandoque fatebatur. Aliqui vero dixere, & magis in hoc communis inclinabat opinio, eum fuisse de Regali domo Castiliæ Hispaniæ. Alii affirmabant, eum fuisse Principem ejusdem Regni. Alii fuisse Principem aliquarum Civitatum ibidem. Alii Principem regionis Hispaniæ, & alii aliter, prout unicuique placebat.

Annales Min. anno 1464.

Acta SS. ad diem 10. Augusti.

VII. Joannem in baptismo fuisse appellatum docet Marcus Ulyssiponensis, sed obstat auctoritas Mariani Florentini, aliorumque, cum quibus concordat præfatum MSS. his verbis: „ Matrona quædam hortulana „ (ut a nutricibus suis sibi narratum Amadeus ipse testabatur) Matri „ suæ prægnanti, & de felicitate partus desperanti, quia multos jam „ abortivos fœtus produxerat, benedictione prius proli, quam in ventre „ habebat, impertita, dixit: Magnifica Domina, si vultis alere filium, „ quem in ventre habetis, quam citius peperistis, faciatis sibi in baptismo „ apponi nomen, quod vobis nuncupabitur a primo paupere mendican„ te, qui post partum vestrum ad domum vestram veniet petere elee„ mosynam. Septima autem die postquam illa filium peperisset, ecce „ quidam pauper peregrinus pulsans januam petiit eleemosynam, qui „ ab Ancilla requisitus, quod nomen Infanti recens nato in baptismo „ imponi deberet, respondit: *Amador*; & statim, non expectata elee„ mosyna, recessit „.

VIII. Sentiunt cum Marco Ulyssiponensi Rodulphus, Gonzaga, Arturus ex nostris; ex alienis autem Theophilus Raynaudus, & Vasconcellus ambo Societatis Jesu. Quod attinet ad alia, hi proculdubio nullam vim habent adversus Auctorem memorati MSS. B. Amadeo coævum, qui præter illa, quæ viderat, multa collegit ex testibus oculatis, quique nonnisi ex conjecturis loquitur de Amadei Patria, & Parentibus. Waddingus, qui utrumque determinat, usus est, ut fatetur, Amadei vita a Bartholomæo Cimarello conscripta. Unde autem sua hausit Cimarellus? Nimirum a Biographis Lusitanis, aliisque recentioribus. Un-

Raynaudus in Hagiologio Lugdunen. pag. 241. Vasconcellus in Anacæphal. Lusitan. pag. 525.

de isti? Hæc non ideo dicimus, ut quæ Lusitani retulerunt, minus vera credamus; potuerunt enim postea detegi quæ antea latuerant. Sed quum nihil de iis habeat testis synchronus, ratio expostulat, ut judicium suspendamus, donec veteri aliquo monumento res in lumine collocetur.

IX. Militasse juvenem adhuc annorum duodecim sub vexillis Joannis II. (ut probabilius creditur) Regis Castellæ contra Mauros, hostesque intestinos, in pugna vulnus excepisse in brachio, relictoque sæculo, se inclusisse in Monasterio S. Mariæ de Guadalupe, seu Aquæ Lupiæ Ordinis S. Hieronymi, martyrii desiderio æstuasse, miracula edidisse; hæc, inquam, in superius laudato MSS. fusius narrantur; ubi etiam visio describitur ei oblata tripliciter in eodem loco Deiparæ Virginis, S. Patris Francisci, & S. Antonii de Padua, ejus iter ad Civitatem Ubedæ in Vandalitia non longe a fluvio Beti, ingressus in Ordinem Minoriticum, peregrinatio in Italiam, & singulorum historia, quæ gessit Assisii, Brixiæ, Mediolani, Romæ, quæque legi queunt non apud Gonzagam, & Arturum apocriphis relationibus deceptos, sed apud Waddingum, & Bollandi Continuatores.

Ibidem loc. cit.

X. Quamvis una cum Clarenis Amadei tempore Sixti IV., & Julii II. Minoribus accreverint, nomen tamen peculiare, domosque proprias retinere cupiebant, opportunitatem expectantes, qua in omnimodam libertatem se vindicarent. Accedente vero Pontificis auctoritate, hoc anno & nomen, & Cœnobia amiserunt permixti Observantibus, quamvis nonnulli eorum, sicut & Clarenorum, ad Minores Conventuales transierint, quos inter licite permanendi nonnisi a Gregorio XIII. veniam obtinuerunt. Acrius omnibus Pontificiæ Ordinationi repugnarunt Amadei Conventus S. Mariæ de Pace Mediolani, quorum Capitulo, universæque Provinciæ Mediolanensi, mandante Pontifice, paullo ante præfuit Carolus Cardinalis Borromæus Totius Seraphici Ordinis Protector cum amplissimis facultatibus: *Reformationi, & augumento*. Die 20. Januarii. De ipsis enim, ait Carolus a Basilica Episcopus Novariensis, ne constitueretur, Principes viri multi primo se interposuerunt. Deinde, ne statutum quod erat, efficeretur, plura, voluntasque Amadeorum ipsorum in primis impediebat. Carolus Cardinalis Borromæus, qui Apostolicas literas executioni mandare satagebat, nihil a proposito declinans minime destitit, donec rem bono exitu concluderet. Aggressus ad literas Pontificias, (*Exposcit commissi*. Die 30. Aprilis) quas ad eam rem proponi curaverat, in Conventu Pacis promulgandas, remque conficiendam, impedimenta plurima offendit, quibus tunc quidem sibi cedendum, & re infecta discedendum clementer statuit. Rediit tamen, remque totam confecit arbitratu suo. Tum vero eorum, qui restiterant, apud Pontificem ob ejus graviter offensum animum deprecator fuit: Ea re peracta, Conventum habuit, in quo promiscue Cœnobii cujusque numero constituto, & Rectoribus electis, salutaribus Constitutionibus opportune renovatis, Provinciæ res composuit.

Carolus a Basilica in vita S. Caroli Borromæi cap. 5.

Conventus Clarenorum Observantibus traditi.

XI. In Provincia Marchiæ Conventus S. Mariæ de Sylva sesquimilliari ab Oppido Amandulæ Diœcesis Firmanæ fundatus pro Clarenis incerto tempore. S. Mariæ Magdalenæ de Specu tribus milliaribus a proximiori pago Montis Alti Diœcesis Camerinensis in acclivi montis jugo fundatus incerto tempore pro Clarenis a nobilibus quibusdam viris Camerinensibus. S. Mariæ de Valcerasia, seu Valcenigia, in territorio Trejæ Dice-

Gonzaga in Prov. Marchiæ Con. 25. Idem con. 26.

Idem con. 38.

Diœcesis Camerinensis, prope viam Romanam, quem antiquitus pauperes Eremitæ incoluerunt; anno vero 1447. Clareni occuparunt. Ajunt nonnulli, locum hunc fundatum pro Observantibus circa annum 1459. Obstant tamen Conciliaria decreta in Tabulario Civitatis asservata, quibus sub idem tempus assignantur eleemosynæ Patribus Clarenis de Valcerasia. S. Joannis Matelicæ Diœcesis ejusdem duobus circiter milliaribus a Civitate supra collem nemorosum prope montem Sanvicini fundatus pro Clarenis incerto tempore. S. Mariæ Cessoloni juxta fluvium ejusdem nominis sesquimilliari a Tolentino fundatus pro Clarenis incerto tempore. Puritatis Oppidi S. Justi Diœcesis Firmanæ non hodiernus prope Oppidi mænia, sed alius remotior, & ignotæ fundationis, cujus ne vestigia quidem supersunt. S. Georgii in Granitis, de quo jam diximus, situs in alpestri jugo scopulosi montis, clansusque exiguo Horizonte, & nihil singulare obtinens præter nemorum solitudinem, horroremque silicum præruptorum, qui tamquam deorsum ruentes Fratrum cervicibus imminent. S. Liberati tribus milliaribus ab Oppido Sarnani Diœcesis Camerinensis fundatus juxta Cletum Calcagnum anno 1378. in loco aspero, & sylvestri, & celebris sepulchro S. Liberati, qui anno 1258. obiit in Conventu altero Fratrum Minorum Rivi Suffiani, & Beatorum Humilis, & Pacifici. Natus erat vir Dei in oppido Lauri Diœcesis Firmanæ ex nobili, & potenti Familia de Brumfortis, publicumque post obitum Fidelium cultum obtinuit ad annum usque 1697., quo calumniatoris cujusdam malitia parumper cessavit, donec ex decreto Sacræ Rituum Congregationis, & literis Clementis XI. fuit restitutus.

Monimenta Provinciæ. — *Gonzaga ibidem con. 33.* — *Idem con. 38.* — *Idem con. 16.* — *Idem con. 6.* — *Idem con. 25.* — *Lambertinus de BB. Canoniz. lib. 2. cap. 14 pag. 165.*

XII. Duas alias ædes obtinebant Clareni in eadem Provincia, S. Joannis Plagiarum de Phallerono, & S. Mariæ de Succursu Montis Rubiani, ut liquet ex literis Fratris Antonii Mancini de Phallerono ad Fratrem Michaelem de Apiro, quibus eum constituit Guardianum, & a sacris Confessionibus loci S. Mariæ de Succursu in territorio montis Rubiani, & Procuratorem ad dicti loci bona mobilia, stabiliaque requirendi, & inventa retinendi secundum formam nostrorum (ita dicitur in literis) privilegiorum a Summis Pontificibus nostræ Congregationi, & Minoritanis Conventualibus concessorum. Literæ datæ sunt die 5. Januarii hoc anno ex Conventu S. Joannis Plagiarum Phalleroni. Quid factum sit de his domibus ignoro: in indice namque aliarum non inveniuntur.

Ex Arch. SS. Apostolorum de Urbe.

XIII. In Provincia S. Bernardini olim Pennensi Conventus S. Nicolai Pepuli fundatus circa initium Sæculi XVI., de quo nullam invenio mentionem in Annalibus Ordinis, aut in Provinciæ monumentis. S. Mariæ de Pezzano, seu Venano, fundatus incerto tempore. Eum Observantes deseruerunt cum ob horrorem, tum ob latronum insolentias, cessitque Pastoribus pro armentorum præsepe. Ferunt, illos una tantum nocte inibi stetisse territos accensarum facum, quæ in aere apparuerunt, multitudine, & pecudum occisione. Inde Fratres se receperunt in Conventum alterum S. Mariæ Stellarum, a quo excedere necesse fuit Regio mandato, quum ibi arx construi deberet adversus latrones, & contumaces. Conventum, quem modo incolunt Observantes, cum Ecclesia Conceptionis B. M. Virginis intra muros Oppidi Montorii in ripa fluvii Humanæ, Regalis munificentia Regis Caroli III. anno 1755. construxit.

Gonzaga in Prov. S. Bernardini con. 25. — *Idem con. 23.* — *Bernardinus ab Atischia in Chronol. pag. 75.*

Rodulphus lib. 2. pag. 259. a tergo. — Casimirus Rom. cap. 13. pag. 164. — Gonzaga in Prov. Rom. con. 29. & 28. — Annales Min. an. 1500. num. 13. — Gonzaga in Prov. Marchiæ con. 7. Arturus die 23. Januarii. — Gonzaga in Prov. Rom. con. 32. — Annales Min. an. 1317. — Monumenta Provinciæ. — Gonzaga ibidem con. 3.

XIV. In Provincia Romana Conventus S. Mariæ de Lilio Civitatis Malliani, seu Maſſæ Mellianæ in territorio Sabinenſi, fundatus, ut ſcribit Rodulphus, anno 1521., vel potius, ut alii contendunt, ſub Sixto IV. Summo Pontifice in collis vertice uno circiter milliari a Civitate Mallianenſium, adjacentium populorum expenſis, & inſtante B. Amadeo Clarenis traditus. Ita Caſimirus Romanus, etſi Gonzaga affirmet, eum ipſos Clarenos fundatores, & Auctores habuiſſe. S. Mariæ Secundæ Morlupi Diœceſis Nepeſinæ fundatus anno 1500. juxta parvum Eremitorium ab Aldobrantino Urſino Epiſcopo Nicoſiano, & Oppidi Domino, auctus deinde piorum eleemoſynis, datusque anno 1595. Fratribus Strictioris Obſervantiæ. Circa finem Sæculi XVI. deceſſerunt in hoc loco cum ſanctitatis opinione Monricus Siculus, cujus meminit cum aliis Bonifacius Bonibelli; & Sanctus, ſeu Sanctes a Ripa Tranſona, Oppido non Umbrico, ut dicunt Gonzaga, & Arturus, ſed Piceno quinque milliaribus a mari Adriatico, medio inter Firmum, & Aſculum, & a Pio V. inter Civitates relato. Diem natalem adſpexit Sanctes anno 1550. Oliverius dictus in baptiſmate, & anno 1567. habitum Minoriticum ſumpſit in Cœnobio S. Franciſci Maſſæ Diœceſis Firmanæ, ubi hoc anno profeſſionem emiſit. Peractis pluribus muneribus, purioris Obſervantiæ regularis deſiderio Reformatis ſe adſcripſit in Provincia Romana. Sed de ipſo poſtea. S. Mariæ de Foreſta tertio circiter lapide ab Urbe Reatina fundatus a tempore vetuſtiſſimo, & devolutus ad Reformatos anno 1641. In Altari maximo colitur ſtatua teſtacea B. M. Virginis, quæ, ut narrant, adſportata a pia femina ad vicinum Oppidum Caſtri Franchi ſecuritatis gratia, vigentibus diſſentionibus inter populos conterminos Statns Eccleſiaſtici, & Regni Neapolitani, die ſequenti in Eccleſia ſua miraculoſe reperta eſt. S. Bartholomæi in Inſula Tiberina, ſeu Licaonia, Romæ inter duos pontes Clarenorum primarius, & Caput Provinciæ S. Hieronymi, vel S. Bartholomæi. Habitaverant Clareni initio Sæculi XIV. in Eccleſia S. Joannis ante Portam Latinam, & anno 1473. tranſierunt ad Eccleſiam S. Hieronymi in regione Regulæ, hodie S. Hieronymi Charitatis, quæ pertinebat ad Fratres Tertii Ordinis Congregationis Feſulanæ.

Caſimirus Rom. cap. 21. pag. 314.

XV. Notat in Waddingo Caſimirus Romanus verum errorem, quod ſcribat, anno 1536., vel ſequenti Eccleſiam Parochialem S. Bartholomæi deveniſſe in poteſtatem Fratrum Obſervantium Clarenorum. In literis Pauli III., quibus Clarenis conceditur Eccleſia S. Bartholomæi, Clarenorum nomen non occurrit, ſed Fratrum Ordinis Minorum Regularis Obſervantiæ Provinciæ S. Hieronymi. Quid igitur accurato Chronologo faciendum erat, ut innoteſceret, quinam iſti forent Fratres Obſervantes Provinciæ S. Hieronymi? Nimirum addere debebat Clarenos. Illud autem *olim* nihil aliud ſignificat, niſi, eo tempore, quo ſcribebat Waddingus, Clarenos una cum Provincia S. Hieronymi jam ſuppreſſos fuiſſe; ſolemne enim eſſe ſolet Hiſtoriographis, ut præterita majoris diſtinctionis ergo incidenter indicent. Non itaque Waddingus veri erroris nota inurendus, ſed vera diligentia laudandus. Nullius fere ſunt hæc momenti. At non tam facile ſummi viri cenſura ſunt taxandi. Eccleſia S. Bartholomæi gaudet Baſilicæ nomine, & titulo Cardinalitio, quem primus obtinuit Chriſtophorus Numajus Cardinalis antea tituli S. Mariæ de Aracæli, & Totius Ordinis Minorum Miniſter Generalis. Gaudet etiam jure Parochiali non exercendo per Presbyteros ſæcula-

culares, ut decreverat Paulus III. *Sedis Apostolicæ*. Die 9. Martii; sed per Presbyterum Religiosum absque jure baptizandi, quo eam privavit Jacobus Cardinalis Sabellius Pii V. Vicarius anno 1569., die 23. Augusti, decernens, ut Ecclesia S. Angeli in Foro Piscium haberet limites intra Parochias S. Georgii apud Pontem quatuor Capitum, S. Bartholomæi in Insula, & S. Joannis Colavitæ pariter in Insula. Quiescunt inibi Corpora SS. Theodoræ Matronæ Romanæ, Adalberti Martyris Pragæ Episcopi, licet non totum, cui dicata fuit Ecclesia ab Ottone III. Imperatore, Paulini Episcopi Nolani, Marcelli, & Superantii Martyrum, & Bartholomæi Apostoli. Loquitur Waddingus de Corpore S. Alberti Confessoris, quem eumdem esse suspicor S. Adalbertum Martyrem; nullibi enim reperio Sanctum ejusdem nominis Confessorem illic fuisse tumulatum. Non moror hic in quæstione, quæ agitata est præsertim inter Franciscum Dinum, & Annibalem Mascambrunum Episcopum Stabiensem, circa exsistentiam Corporis S. Bartholomæi in eadem Ecclesia; extranea enim foret meo instituto, meque aliunde longius, quam par est, abduceret. Rationes hinc inde productæ videri possunt apud Scriptores Actorum SS., qui accuratissime his de rebus agunt.

Ciampinus de Vice Cancel. pag. 110.

Acta SS. ad diem 25. Augusti cap. 3. §. 5. num. 252.

Annales Min. an. 1516. num. 23.

Acta SS. Ibidem §. 3. num. 214. & seq.

XVI. In Provincia S. Francisci Conventus S. Hieronymi Perusiæ fundatus anno 1502. juxta portam S. Petri ære publico pro Observantibus, & ab his ad Clarenos devolutus. S. M. de Plano Narniæ fundatus an. 1483. pro Observantibus non ab Angelo de Cæsis, sed a Communitate Narniensi, quæ Sixto IV. supplicavit: *Supplicari Nobis*. Die 25. Aprilis an. 1483., & postea Clarenis attributus. S. Catharinæ Hispelli fundatus anno 1502. publicis facultatibus pro Clarenis. Virginis Gloriosæ de Monte Sancto duobus milliaribus a Nursia fundatus incerto tempore sumptibus Civium Oppidi S. Pellegrini. S. Francisci Spoletani in fundo Antonii de Cæciliis pro Clarenis plorum eleemosynis. S. Simeonis, alias S. Hieronymi Stronconii, concessus Clarenis anno 1478. Prius erat Monasterium Monachorum fortassis S. Benedicti, a quibus transivit in Collegiatam cum uno Priore, & sex Canonicis, qui Clarenis locum cesserunt. Quare minus vere scribit Gonzaga, Conventum erectum in fundo a Canonicis Ecclesiæ Collegiatæ Clarenis donato. Lite paullo post oborta, Clarenos inter, & Canonicos circa limites horti, et nemoris, Sixtus IV. scripsit Episcopo Narniensi, & Salvatori de Marinis Abbati S. Benedicti Stronconii, ut litem componerent, quæ tamen post quinquennium absolverunt Judices Arbitri Ser Baptista Colæ, Matthæus Michaelis, & Bernardinus de Matthiellis.

Gonzaga in Prov. S. Francisci con. 5. & 19.

Idem con. 37. & 50.

Idem con. 8.

Idem con. 33. Monumenta Provinciæ.

XVII. Memorat Waddingus Cœnobium Civitatis Oriæ, seu Uriæ, in Custodia Tarentina, quæ ab Appiano Hyria vocatur, sita in Mediterraneo Salentinorum quatuor milliaribus ab agro Mesapiensi, in quo decessit B. Franciscus a Dyrrachio. Asserit Papebrochius, hunc locum anno 1516. nondum adnumeratum Conventibus Minorum Observantium; spectabat namque ad Clarenos, fundatus a Seraphico Patriarcha una cum duabus aliis ædibus, videlicet in Oppido Joiæ octo milliaribus a Civitate Licoteræ in regione Calabriæ introrsum a litore Maris Adriatici ad Sinum Sanctæuphemiarum non nihil remotum, & in Civitate Lycii sub Archiepiscopo Hydruntino, ubi propriis manibus, ut fertur, malum medicam plantavit, quæ usque hodie virescit, cujus fructus indigenis infirmis deservit ad varios languores repellendos. Quid factum

Annales Min. an. 1123. num. 13.

Acta SS ad diem 17. Maji: in vita B. Francisci Dyrrachini.

Bonaventura de Fasano part. 1. cap. 3. num. 6. & seq.

fit de Conventu Uriæ nefcio, fi verum fit Clarenos inibi habitaffe; fiquidem inter cæteros Minorum Obfervantium recenfitum non video. Sed lego tantum, Minores Conventuales Uriæ Conventum obtinere.

Conventus Amadeorum Obfervantibus traditi.

Antonius de Terringa Decad. Etrusco-Minor. an. 1568. pag. 57.

XVIII. In Provincia Tufciæ Conventus S. Jacobi fuper Arnum, & S. Mariæ de Angelis Montis Ughi extra Florentiam, ambo ab Amadeis acquifiti Florentiam vocati, ut fpiritualia Officia præftarent Sororibus Monafterii S. Onuphrii, alias Fulginei ob Moniales Fulgineo accerfitas, ut illud fundarent. S. Mariæ Gratiarum Collis, quem Collenfes Obfervantibus obtulerunt conftruendum, ftatuta etiam die, qua loci posfeffionem acciperent. Sed illa adveniente, eo quod parum diftaret a Conventu S. Luchefii extra Podium Bonitium, promiffa retractarunt, ex quo Collenfes indignati Amadeis locum dederunt, in quo ad hoc ufque tempus habitarunt.

Gonzaga in Pro. Genuæ con. 3. 48. & 60.

XIX. In Provincia Genuæ Conventus S. Mariæ de Pace prope Genuam traditus Amadeis anno 1489. a Laurentio de Flifco, & Hibleto de Flifco Lavaniæ Comitibus Monachis Benedictinis Parœciæ S. Stephani. S. Crucis Papiæ, ignotis Auctore, & tempore fundationis. Annuntiationis B. Mariæ Virginis Alexandriæ fundatus incerto tempore in fuburbio Civitatis, continendifque fex tantum Fratribus aptus.

Idem in Prov. Bononiæ con. 32.

Annales Min. an. 1455. num. 92.

Flaminius de Parma in Prov. Bononiæ tom. 2. p. 517.

Ibid. pag. 505. & feq.

Ibid. pag. 514.

XX. In Provincia Bononiæ Conventus S. M. Gratiarum prope Oppidum S. Secundi in Ducatu Parmenfi fundatus a Petro Maria de Rubeis in veteri Prætorio juxta Ecclefiam Parochialem translatam anno 1470. ad Ecclefiam SS. Annuntiationis. Annum fundationis recenset Waddingus 1455., locum Oppidum Caftri Franchi, literas infuper Pontificias Callifti III. ad Auguftinum Epifcopum Civitatenfem: *Pia defideria* VI. Kal. Augufti an. 1. pro informatione, antequam domus conftrueretur. Circa fundationis annum fcimus tantummodo, Fratres in locum fuiffe introductos anno 1474. At vero Oppidum Caftri Franchi an unquam exftiterit incertum eft, filentibus monumentis, & traditione, quum e contra Oppidum S. Secundi vetuftiffimum fit, eoque nomine vocetur in literis Henrici IV. & VI., Ottonis IV. Imperatoris, Arnolphi Regis, & Eugenii III. Summi Pontificis: *Pie poftulatis*. V. Kal. Martii anno 1114., ubi nominat Capellam S. Secundi, Capellam de Pizzo, & Capellam de Polafone &c. Neque minus nos latet, quinam fuerit Auguftinus ille Civitatenfis Epifcopus, qui accepit literas Pontificias, quum neque in Catalogo Epifcoporum Civitatis in Apulia, neque in altero Epifcoporum Luceriæ, cui Eugenius IX. an. 1439. univit Ecclefiam Civitatenfem, reperiatur apud Ughellum Epifcopus aliquis ejus nominis. Quare arbitramur, literas Callifti III., in quibus Caftri Franchi, & Epifcopi Civitatenfis nomina occurrunt, vel fuppofititias effe, vel faltem in illis exfcribendis Amanuenfem genio suo indulfiffe, aut in Gothicis characteribus interpretandis fuiffe imperitum. S. Lucæ Cremonæ, quem Amadei obtinuerunt anno 1528. ab Apollonio de Salandis Rectore Ecclefiæ Parochialis ejufdem nominis una cum Ecclefia, domibus contiguis, & horto, fibi tantum titulo Præpofituræ, & redditibus refervatis, immisfifque in novum locum Fratribus Matthæo de Fontanella Guardiano Monafterii olim dicti S. Mariæ Gratiarum Ordinis Minorum Regularis Obfervantiæ Provinciæ S. Petri Montis Aurei, Evangelifta de Cafale Majori, Joanne Baptifta de Caftro Lauro, & Angelico de Trigolo, ut ex ejus teftamento liquet fub die 15. Octobris an. 1528., quod confirma-

Gonzaga ibid. con. 31.

Flaminius de Parma tom. 1. pag. 388. & feq.

firmavit insequenti anno Clemens VII. Summus Pontifex: *Quum sicut nobis*. die 15. Februari 1529. Adsunt quoque ea de re literæ Antonii Cardinalis tituli SS. Quatuor Coronatorum Kal. Junii 1532., & Pii IV. Pont. Max. *Quum sicut*. die 4. Junii 1561. Habitabant antea Amadei in Cœnobio S. Mariæ Gratiarum, vel S. Mariæ de Pace extra portam S. Michaelis constructo ex supremis tabulis Francisci de Granellis, qui obiit anno 1479., in fundo Prioratus S. Ægidii pro Fratribus Minoribus, & concessione Sixti IV. ab Amadeis occupato, qui anno 1519. inibi Comitia Provincialia celebrarunt. Waddingus post relatas supremas tabulas Francisci de Granellis, & concessionem Sixti IV., videtur dubitare de exsistentia Cœnobii Amadeorum extra Muros Civitatis. Qua de causa nescio, præsertim quum in monumentis, quæ profert, & in literis Clementis VII.: *Alias pro parte vestra*. Die 15. Februarii an. 1529., quas memorat, sermo fiat de hujusmodi Cœnobio. Ibid. pag. 376. & seq. Annales Min. an. 1479. num. 10.

XXI. Conventus alius Provinciæ Bononiensi cessit S. Bernardini Placentiæ, cujus Ecclesiam Waddingus donatam asserit B. Amadeo a quodam Fratre Jacobo Tertii Ordinis, qui eam ædificaverat sub invocatione S. Bernardini. Adventus B. Amadei Placentiam in dubium revocari solet. Ex supplici libello ad Carolum V. Imperatorem pro decisione litis inter F. S. Francisci, & F. S. Bernardini, eruitur, Amadeos anno 1454. fuisse in Cœnobio S. Francisci permixtos Minoribus Conventualibus, & anno 1481. die 6. Junii introductos in Cœnobium S. Bernardini a Flaminio Marliano Placentiæ Episcopo. Cœnobii hujus pene diruti cæmenta, ac disjecti Dormitorii rudera a Præfectis Fabricæ S. M. de Campanea novæ Domus constructioni hoc anno applicata fuerunt: *Apostolatus Officium*. Die 23. Augusti, quibus literis permittitur, ut præter Ecclesiam, quæ integra remanere debebat, cætera Conventus S. Bernardini bona venderentur, & pecunia fabricæ inserviret, suppellex, & vasa sacra Fratribus S. Mariæ de Campanea traderentur. Ecclesiam subinde Capuccini occuparunt. Ex quo illud manifestum est, quod Waddingus se ignorare autumat: „ Quid de Conventu hoc actum sit, nescio; etenim inter ædes Religionis recenseri non conspicio „. Ibid. an. 1481. num. 16. Flaminius de Parma tom. 1. pag. 106.

XXII. In Provincia Brixiæ Conventus S. Mariæ de Piscibus Lissis, seu Picelesco, fundatus anno 1490. a Civibus Oppidi Calvatoni Diœcesis Cremonensis, a quo milliari distat, & sub Pontificatu Urbani VIII. adnumeratus domibus Provinciæ Mediolanensis: *Sacri Apostolatus*. Die 28. Januarii anno 1624. S. Mariæ de Bessanorio, vel Brixianore Castri Leonis, seu Castruelis, Diœcesis ejusdem, fundatus circa annum 1461., ut scribit Waddingus, a Blanca Maria Ducissa Mediolani prope Ecclesiam S. Marthæ in loco, ubi nulla erat domus Religiosorum per multa milliaria, qui populis verbum Dei annuntiarent. At in MSS. superius memorato habemus, multo ante annum prædictum illic exstitisse Cœnobium Fratrum Minorum sub titulo S. M. de Bressanorio, quod tradidit B. Amadeo anno 1460. mense Augusti Frater Stephanus de Castro Leone Ordinis S. Francisci Guardianus, & Custos, instante eadem Blanca Maria. Hinc non est audiendus Clemens Fiammenus, qui in historia typis edita constructionem Conventus acceptam refert Blanchæ Mariæ, licet ex ejus quoque verbis error patet; dicit namque, Ducissam Pontificia dispensatione solutam a voto, quod emiserat, visitandi Ecclesiam S. Mariæ de Guadalupe in Hispania cum onere aliam Ecclesiam illi similem erigendi, dum de hac re secum consuleret, Conventum pro Mino- Monumenta Provinciæ. Gonzaga in Prov. Brixiæ con. 32. & 15. Annales Min. an. 1459. num. 44. Acta SS. ad diem 10. Augusti cap. 8. pag. 587.

Minoribus exstruxisse prope Ecclesiam S. Marthæ; quod verum esse nequit; non enim Conventus, sed Ecclesia illi erat construenda. Nec obstat marmorea Inscriptio in altero ex duobus Claustris, facile enim quisque intelligit, eam posteriori ætate fuisse exaratam juxta receptam opinionem ex Gonzagæ verbis. *Serenissima Blanca Maria Ducissa Mediolani ob summam in Deo pietatem, & in Franciscanos benevolentiam Sacrum hunc B. Mariæ de Brixiadoro Conventum, quem decem, & octo Fratres frequentius inhabitant, ex Pii II. facultate anno* 1461. *erigendum, & perficiendum curavit. Hujus loci accola aliquando fuit B. Amadeus. Hic duplicem Eliæ spiritum imbibit, prout ejus Oratorium, & Eremiticæ quædam Cellulæ, quæ adhuc supersunt, indicant*. Obierunt in hoc loco B. Laurentius, & B. Franciscus, quorum sacræ exuviæ, sub Pontificatu Urbani VIII., translatæ sunt ad Ecclesiam S. Mariæ de Pace Mediolani.

Gonzaga in Pro. Mediol. con. 19.

XXIII. In Provincia Mediolanensi Conventus S. Martini, seu Annuntiationis B. M. Virginis Clarellæ in Insubria fundatus post aliquot annos a fundatione Conventus S. Mariæ de Angelis Antignati, quæ contigit circa annum 1487. S. Michaelis Laudæ, quem sub titulo S. Petri fundaverat B. Amadeus, & hoc anno Summus Pontifex venumdari jussit una cum aliis domibus ab Amadeis possessis, ut Conventus S. Francisci ejusdem Civitatis restauraretur, datis propterea literis ad Carolum Cardinalem Borromæum: *Ex injuncto Nobis*. Die 20. Augusti. S. Mariæ Sabioncelli fundatus circa annum 1541. ex consensu Abbatis, & Monachorum S. Dionysii juxta ædiculam B. Mariæ Virginis, quam possidebat Claudius Eremita devotissimus, sitam inter plura oppida. S. Mariæ de Pace Mediolani fundatus juxta Gonzagam anno 1446. At repugnat præfatum MSS., in quo hæc lego: „ In præsentia Illustrissimi Principis D. Ducis Galea-Mariæ Vicecomitis tunc Mediolani, & majoris „ partis Aulicorum suorum, in præsentia Stephani de Forolivio (seu „ melius de Forojulio) Archiepiscopi Mediolanensis, & etiam in præsentia, & consensu Rev. D. Fratris Francisci Mariæ de Septara tunc Ministri Generalis, & Fratrum Conventus S. Francisci Mediolani.... „ Ecclesiam S. Mariæ de la Pace fundavit (P. Amadeus), seu fundare cœpit, & primum lapidem imponi fecit an. D. 1469. die 29. Octobris. Et relictis ipsis domunculis a sæcularibus in eis habitantibus, „ ipsum locum ex Fratribus Societatis suæ laudabiliter communivit, „ procedendo, seu procedi faciendo ad fundamenta constructionis Ecclesiæ prædictæ, & ædificiorum pro ipso Conventu „. Archiepiscopus Mediolanensis erat Stephanus Nardinus, qui Collegium Romæ suo cognomine appellatum instituit, sepultus an. 1484. in Basilica Vaticana cum Epitaphio: *Stephano Nardino Patria Forojuliensi*.

Acta SS. ibid. cap. 13 num. 114. Gonzaga Ibidem con. 30.

Ibid. con. 1.

Ughellus tom. 4. pag. 266.

XXIV. Franciscus I. Rex Galliarum concessit Fratribus hujus Cœnobii exemptiones circa solutionem Decimarum, diplomate dato Mediolani die 17. Martii anno 1519. Quiescunt in Ecclesia BB. Laurentius, & Anselmus. De hoc postremo extant literæ Sixti IV. *Supplicari nobis fecistis*. Die 23. Novembris anno 1481., quibus indulget Fratribus, ut viri Dei corpus *in præcipua habitum devotione in Civitate Mediolani non sine manifesta ostensione miraculorum*, ex humili loco, in quo jacebat, transferrent ad alium decentiorem.

Bzovius an. 1478. num. 38.

XXV. Decessit ibi Fundator die 10. Augusti anno 1482. Videtur Bzovius ejus Sanctitatem in dubium vertere inquiens, Minoritas Observantes S. Petri Montorii apud suam Ecclesiam sepulcrum illius ostendere

dere, ubi neque ulla miracula, neque alia invocatio, neque sanctitatis inditia exhibentur, quæ Vasconcellus memorat. Hæc ille. At Vasconcellus aperte dicit, B. Amadeum non Romæ, sed Mediolani, ubi est sepultus, miraculis clarere. Quod si Vasconcello Bzovius non credebat, primum inutile erat, ut ejus uteretur testimonio; deinde poterat ipse, qui Romæ Annales Ecclesiasticos exarabat, nullo negotio certior fieri de rei veritate. Neque hoc contentus, post contractum elogium B. Amadei a Marco Ulyssiponensi addit: *Hæc Marcus Scriptor domesticus de Amadeo suo*; quasi Marcus studio partium aliqua falsa, vel exaggerata narraverit. Donatus Bosius non Minorita, sed Causidicus Mediolanensis meminit Amadei non sui his verbis: „ B. Frater Amadeus „ Ordinis S. Francisci Mediolani moritur, multisque miraculis in vita, „ & post mortem clarus „. Raphael Volaterranus scriptor coævus non Minorita scribit de Amadeo non suo: „ Amadeus Hispanus, quem ego „ magnopere observabam .... Sola amictus tunica nudis pedibus ambula„ bat, pane, & aqua semel die vescebatur post horam nonam statim „ post sacrificium, quod Sixti concessione Pontificis differebat. Duas post „ hæc horas adeuntibus audiendis, reliquum tempus precibus divinis „ sub caverna montis immorando vivebat „. Theophilus Raynaudus non Minorita, sed Societatis Jesu de Amadeo non suo: „ Ibi (idest in „ in Cœnobio S. Petri in Monte Aureo, quod consentiente Sixto IV. „ fundavit) Angelicam in terris vitam duxit Amadeus Pontifici, & Ro„ manæ Curiæ acceptissimus „. Petrus Paulus Bosca Archipresbyter Modoetiæ non Minorita de Amadeo non suo: „ Mediolani B. Amadei Con„ fessoris genere, & virtutibus illustris, qui ibidem Amadeorum Or„ dinem, ædificato ad Ecclesiam S. Mariæ Pacis Cœnobio, instituit, „ ubi obdormivit in Domino „. Cornelius a Lapide non Minorita de Amadeo non suo: „ Nomina septem Angelorum jam recensita divini„ tus fuisse revelata B. Amadeo Viro sanctitate, miraculis, & pro„ phetiis illustri legi in Chronicis S. Mariæ Angelorum, idque conti„ gisse sub annum Domini 1450. „. His addere possemus Glussanum, & Carolum a Basilica utrumque in Vita S. Caroli Borromæi, Merulam in Sanctuario Cremonensi, Valerianum Madium in Synopsi Clericorum Regularium S. Pauli, Raynaldum in Annalibus Ecclesiasticis, Carolum Gregorium Rosignolum Societatis Jesu in Vita Comitissæ Ludovicæ Torellæ, aliosque multos; sed prolixiores esse nequimus; quorum sane exterorum testimonio effusa illa, & effrænis, ut scribit Waddingus, Bzovii in carpendis viri sancti factis licentia satis, ut spero, refellitur.

Ibid. num. 37.

Donatus Bosius Chron. an. 1492.

Raphael Volat. lib. 21. Com. Urban. pag. 242.

Theophilus Raynaudus loc. cit. pag. 242.

Petrus Paulus Bosca in Martyrolog. Mediol. an. 1695.

Cornelius a Lapide in Apocalyp. cap. 5. v. 4.

Annales Min. an. 1464. & seq.

XXVI. In Provincia Romana Conventus S. Petri in Monte Aureo in Janiculo fundatus, ut dictum est, ab ipso B. Amadeo, & habitatus per decem annos, quibus Romæ fuit honorifice retentus ad quædam obsequia Pontificis Sixti IV., idest, ut ait laudatus Cornelius a Lapide, in ejusdem Sixti Confessarium electus, acceptissimus ipsi Pontifici, Cardinalibus, Prælatis, Romanisque Civibus, ut retulit consocius ejus Frater Joannes de Alemania. Ædificium perfecerunt Ferdinandus, & Isabella Hispaniarum Reges ex voto, quod B. Amadei consilio nuncupaverant S. Petro Apostolo, pro masculina prole a Deo obtinenda, & auxit Ludovici XI. Galliarum Regis munificentia. Testibus Pancirola, & Alvero, locus vetustissimus est pertingens ad tempora usque Constantini Magni, qui Ecclesiam ædificavit sub invocatione S. Mariæ, additis titulis S. Angeli, & S. Petri; ubi S. Petrus non Caput, ut ait Vascon-

Acta SS. ibid. cap. num. 136.

Gonzaga in Prov. Rom. con. 2.

Vasconcellus loc. cit. pag. 525.

cellus, sed vitam pro Christo posuit actus in Crucem, unam ex viginti Abbatiis Urbis Romæ a Sixto IV. Cardinalitio titulo decoratam. Ajunt, B. Amadeum ab hac æde sæpius petiisse Conventum S. Mariæ Gratiarum Scandriliæ, & ab hoc solitariam speluncam ad radices montium Crustumerorum 25. milliaribus ab Urbe, duobus ab oppido Montorii, ibique asperiori vivendi modo, sanctisque meditationibus liberius studuisse, & quamplures ab Archangelis Michaele, & Gabriele cælestes revelationes habuisse. Exstat etiam nunc juxta hodiernum Scandriliæ Cœnobium fons ab ipso Amadeo, ut creditur, appellatus, cujus aquam bibunt ægroti non sine utilitate; & in Ara maxima Ecclesiæ S. Michaeli Archangelo sacræ visitur antiqua Tabula cælestem gloriam exhibens, prout B. Amadeo fuerat ostensa. Ante præfatam speluncam aliquas Cellulas exstrui curarunt, parvamque Ecclesiam Viri Dei affeclæ, quibus inde discendentibus, Eremitam substituerunt vicini populi. At sedem recuperavit Frater Bonaventura Barcinonensis Recessuum fundator sibi concessam a Quintiliano Gentilucci Episcopo Salaminæ, & Sabinensis Ecclesiæ Suffraganeo an. *1666.*, eamque incoluerunt nonnulli Fratres sub cura Præsidentis, donec multiplicato circa annum 1682. eorum numero, declarata est Conventus formalis, ad quem sicut ad alios duos S. Bonaventuræ de Urbe, & SS. Cosmæ, & Damiani de Vicovaro Innocentius XI. *Debitum Pastoralis officii*. Die 20. Aprilis anno 1682., extendit literas Prædecessoris sui Alexandri VII. in favorem Cœnobii Scandriliæ.

Leopoldus Taurinensis in Chron. Prov. Reformatorum.

XXVII. Transivit Conventus S. Petri ab Observantibus ad Reformatos an. 1636. sub Ministro Generali Benigno de Genua. Usque ad tempora Pauli V. totus mons Janiculus ad ipsum pertinebat. Non modicam partem Pontifex impendit ad construendum, & ornandum fontem aquæ Paulæ. Aliam partem Alexander VII. attribuit Horto botanico Collegii Physicorum; aliam Innocentius XI., tribus molendinis frumentariis ibi constructis. Quare Fratres angustiis pressi aream quamdam contiguam impetrarunt a Monialibus SS. Cosmæ, & Damiani. Cœnobium, & Ecclesia describuntur in anteactis Annalibus. Verum in ipsis nonnulla supprimuntur memoria digna.

Annales Min. an. 1472. num. 82., & seq.

XXVIII. Aram maximam exornat Tabula Transfigurationis Domini expressa a Raphaele Urbinate pro Julio Cardinali Mediceo S. R. E. ViceCancellario, postea Clemente VII., qui ad Narbonensem Ecclesiam, cujus erat Archiepiscopus, illam mittere destinaverat. Sed quum non modis omnibus absolutum opus Artifex moriens reliquerit, hinc Julius in prædicta Arâ Tabulam collocavit cum Inscriptione: *D. Petro Principi Apost. Julius Mediceus Card. Vicecancellarius DD. anno D. MDXXIII.* Exhibet Christum in Monte Thabor nivei coloris vestimentis indutum, apertis brachiis & fronte sursum erecta, quasi trium divinarum Personarum gloriam ostenderet, ejusque lumine collustrari Moyses, & Elias ab ipso veluti vitam, motumque mutuantur. Petrus, Jacobus, & Joannes humi procumbunt, & variis, pulcherrimisque gestibus, aut frontem demittunt, aut palmis ad supercilia aptatis, umbram oculis faciunt, ut vividiorem radiorum lucis copiam ab obtutu prohibeant. Ad montis radices adstant undecim Discipuli exspectantes reditum Christi a monte, qui juvenem Energumenum illuc adductum menti suæ reddat, in terram provolutum, ululanti similem, oculosque distorquentem, qui membrorum contractione, totiusque corporis agitatione, & vultus pallore

lore internam maligni ſpiritus vim, atque impetum prodit, quo miſere divexatur. Mediam imaginem amplectitur, & ſubſtentat ſenex, qui ſublatis ſuperciliis, & fronte corrugata fidentiam ſimul, metumque præſeferens Apoſtolos intuetur, intentis oculis, immotiſque pupillis, a quibus ſpem, atque animum deſumit. Mulier ad Apoſtolorum pedes vultu in illos defixo, & manibus energumenum indicans, triſtem ejus vicem dolet, dum illi partim ſtantes, partim ſedentes, partim genuflexi fortunæ vexati juvenis miſereri videntur. Alias preterea imagines, ſigna, formaſque varias, & peregrinas Tabula complectitur, quæ ut poſtrema penicillo immortalis Artificis elaborata, ita omnium judicio cæteris, quas effinxit, præſtantia antecedit, & celebritate. Eam Julius Cardinalis appoſuit ad defuncti caput in cubiculo, ubi pingere conſueverat, quo factum eſt, ut nemo illum mortuum, & Tabulam vivam, ſpirantemque intuitus a lacrymis temperaret. Aliæ picturæ haud cum hac comparandæ, ſed induſtriorum virorum exornant Sacella circumpoſita, ſtatuæque, & marmora cum elegantia, & venuſtate diſpoſita in loculamentis, ſeptis, & mauſoleis. Georgius Vaſarius, Franciſcus Baratta, Daniel Volaterranus, Eques Berninus, Michael Angelus Bonarota, aliique plurimum contulerunt ad Eccleſiæ ornamentum. In Clauſtro exſurgit parvum Templum figuræ Ellypticæ, fultum ſexdecim columnis ex lapide Numidico ordinis Dorici pedum XXVI. cum ſtatuis, & erecta teſtudine. Opus hoc Bramantis adeo nobilem exhibet Architecturam, ut ſuperbioribus veterum Imperatorum ædificiis Gamuccius comparare non dubitet. Ipſum magnopere etiam Vaſarius commendat pulchrius futurum, ſi Clauſtrum ad typum perductum foret.

Vasarius in Biograph. Pictorum tom. 1. part. 1. pag. 216.

Ibid. pag. 216.

Ibid. pag. 95.

XXIX. Extinctis peculiaribus Congregationibus Clarenorum, & Amadeorum, Cœnobiorum, Fratrumque numero Obſervantia augebatur; meritoque id egit Pontifex, ne Ordo ex S. Inſtitutoris mente unicus, & indiviſus, in partes ſciſſus videretur diverſis veſtium formis, & nominibus, quæ nihil aliud plerumque faciunt, niſi animos, qui conjunctiſſimi eſſe deberent in eodem Charitatis ſpiritu, mutuo dividere; ſæpe enim fit, ut qui auſteriorem vivendi modum affectant, (homines namque ſunt) cæteros ſpernant, & ſpernantur. Accedit, ut præclare, ad rem præſentem quod attinet, animadvertit Carolus a Baſilica, plerumque contingere in Religioſorum ſocietatibus, ut primo ardore ſpiritus cum optima diſciplina paullatim pro humana miſeria refrigeſcente, quoniam univerſi moveri nequeunt ut ad priſtinos mores ſe referant, pars tantum id faciat, & a cæteris ſeparata veteribus, perfectioribuſque utatur inſtitutis, quæ quum item ſpatio temporis remittantur, eo res tandem recidit, ut nomine ſolum, & præterea diſſidio relicto, ea veluti disjuncta membra expediat reliquo ejuſdem conditionis corpori iterum conjungere.

Carolus a Basilica cap. 1. pag. 58.

XXX. Sub idem tempus Ordini Minorum Obſervantium ſubjecit Summus Pontifex Tertium Ordinem S. Franciſci de Pœnitentia Virorum, & Mulierum in Congregatione viventium, & ſub tribus votis ſubſtantialibus. Tertium Ordinem generatim inſpectum inſtituit anno 1221. Seraphicus Pater, multumque illi favit Honorius III. vivæ vocis oraculo, ut teſtatur Gregorius IV. diplomate dato anno 1228., & confirmato a Nicolao IV., ut ex ejus literis ſub plumbo, quæ aſſervari dicuntur in Toloſano Tertiariorum Cœnobio; pluresque alii Summi Pontifices eorum ſucceſſores approbationem addiderunt. Auctor eſt Antonius de Sil-

Antonius de Sillis in præl ud. 3. §. ultimo

de Sillis, illius alumnos votis se obstringere cœpisse anno 1421. Fulginei sub auspiciis B. Angelinæ de Teramo Civitellæ Aprutii Comitissæ, neque ante hoc tempus relatum esse inter Religiones approbatas; licet sint, qui scribunt, Regularia Monasteria fuisse constructa vivente Seraphico Patriarcha, seu paullo post ejus mortem. Acceperunt Tertiarii privilegia Pontificum Eugenii IV. anno 1446., Nicolai V. anno 1447., Pauli II. anno 1467., Sixti IV. anno 1471., Innocentii VIII. anno 1487., Julii II., Leonis X., Clementis VII., Pauli III., Clementis VIII., Pauli V., Gregorii XV., & Urbani VIII., quorum diplomata reperiuntur in tomo secundo præfati Antonii de Sillis.

XXXI. Causæ, quæ Pontificem impulerunt ad redigendum Tertium Ordinem sub cura Observantium, extinctis in ipso Officiis Ministrorum, & Visitatorum, continentur in literis Pontificiis: *Ea est officii nostri ratio*. V. Nonas Julii, quas damus in Regesto.

XXXII. Id egerunt Fratres Tertii Ordinis in Sicilia, ut huic legi parere recusarent, non omnes quidem, sed illi, qui Drepani manebant, ea freti ratione, quia eorum Congregatio immediate militabat sub protectione Cardinalis Borromæi, neque proinde illam comprehendebant literæ Pii V. recensitæ. Res hic per se loquitur. Quilibet alius, si id fieri potuisset, immunem servare poterat Congregationem Tertii Ordinis Drepanensem, præter Cardinalem Borromæum, cui exequendi literas Pontificias partes commissæ fuerant; secus enim nihil aliud fecisset, quam Pontificis voluntati aperte contradicere, ejusque non exequutorem esse, sed destructorem.

Bordonus in Chronolog. de Prov. Siciliæ cap. 25. num. 60 pag. 430.

XXXIII. At, inquit Bordonus, Minister Provincialis Observantium, qui Drepanum advolavit, ut a Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis obedientiam exigeret, rationem ab illis adductam nihili faciens, statim illos excommunicavit tamquam contumaces, inconsulto Summo Pontifice, & sic jus prætensum præcipitavit. Ideo re delata ad supremum Judicem, ea censuræ pœna declarata fuit nulla, & invalida; neque enim Collegium, Congregatio, aut Communitas excommunicari potest; quum ea feratur tantum contra inobedientes, & contumaces, & proinde in omnibus supponat peccatum mortale, quod non est verisimile reperiri in omnibus, quum aliquis, immo plures sint semper in Communitate parati obedire, non quærentes, an teneantur, necne, & an Prælatus sit eorum competens superior.

XXXIV. Nemo unus hic profecto non intelligit, præfatum Ministrum Observantium, si statim excommunicavit, nullam Fratribus Tertii Ordinis injuriam irrogasse, licet præcipitaverit jus suum non tantum prætensum, sed liquidum etiam, atque infallibile, & non controversum, nisi cavillo; nam consulere Romanum Pontificem de re, circa quam satis superque mentem suam declaraverat, tum inutile, tum stultum, & insipidum fuisset. Quod si consuli debuisset Pontifex, non ab illo consulendus erat, qui jus suum urgebat, sed ab iis, qui illud declinare conabantur. At censuræ declaratæ sunt nullæ a supremo Judice. Quis est iste supremus Judex? Summusne Pontifex, aut Cardinalis Borromæus, aut saltem Episcopus loci? Non dicitur; neque mea valde interest, ut dicatur; novi enim, a plerisque non raro occultiores cuniculos tentari solere ad causam quocumque modo obtinendam. Quod additur de censuris non ferendis contra collegium, totum id extraneum est causæ; ut enim ipse Bordonus fatetur, eo temporis Fratres Tertii Ordi-

Ordinis Conventum Drepani non habebant, degentes in hospitiolo, seu domo privata tres, vel ad summum quatuor spiritualibus obsequiis Monialium addicti. Numerosum vero Collegium, in quo aliquis, vel plures parati essent obedire, aut præsumi posset, eos id facturos.

XXXV. Missus Drepanum (sequitur Bordonus) Visitator de Observantia a Summo Pontifice nihil in Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis contrarium reperit bonis moribus, aut adversum Regulari disciplinæ. Hinc, iis ad obedientiam receptis, mandavit primo, ut Frater Jacobus, quem paullo post Summus Pontifex remisit ad Capuccinos, ad quos pertinebat, a Custodia, cui mancipatus fuerat, dimitteretur; deinde, utque Fratres Tertii Ordinis, qui Conventum intra Drepanum non habebant, in Conventu Martognæ simul habitarent. Ibid. num. 61. Ibid. num. 67. Ibid. num. 64.

XXXVI. Fratres Drepanenses a bonis moribus, & regulari disciplina non fuisse alienos facile quisque concedet, dummodo firmum sit, eos Pontificia jussa detrectasse. Bordonus eorum texens Apologiam, dicit, Fratrem Jacobum, qui aliis præerat, ab Observantium Ministro in carcerem conjectus illic pro suis persequutoribus ad Deum preces effudisse, quasi in illum aliquid actum fuisset, quod non meruerit ob inobedientiam; eademque odiosa usurpans verba addit: „ Non obstantibus tot „ perturbationibus, molestiis, & persecutionibus, Fratres cum suo Pa- „ tre semper constantes perseverarunt in servitio Dei, & observautia „ regulari, & quo plus fluctibus pestiferi hujus sæculi agitabantur, eo „ magis augebantur, & propagabantur, de quibus dici potest: In in- „ cude, & malleo dilatavit nos Dominus. Et eum S. Augustino: Ec- „ clesia Dei magis, magisque dilatata est non resistendo, sed perse- „ rendo „. Ibid. num. 65. & 66.

XXXVII. Nihil aliud mali video in his rebus, quam quod nobilis quidam Drepanensis cognomine de Ferris, ut idem Bordunus narrat, in Fratrem Jacobum, & socios infensum animum nutriret, ad quem referri queunt laudata verba sacræ Scripturæ, & S. Augustini; Minister enim de Observantia, nihil egit, quod incudem saperet, & malleum; neque ejus causa aliquid pertulit Tertius Ordo; tantumque abest, ut aliquid pertulerit, quin potius resistere tentaverit, quod impedit, ne in re præsenti ei conveniat Scripturæ textus mox adductus. Habemus, ut dictum est, Fratrem Jacobum, Pontificio mandato, ad Capuccinos suos redire debuisse, & id quidem triginta tribus post annis, quibus inter Fratres Tertii Ordinis vixerat, eosque rexerat. Cur autem id mandaverit Pontifex, silentio premitur. Sed nisi mea me fallit opinio, nemo non perspicit, commodissimum Fratri Jacobo fuisse, tam longo temporis spatio morati extra Conventum in hospitiolo Drepanensi; & non Fratres Tertii Ordinis, sed ipsum sub mentita aliorum veste Pontificiæ ordinationi restitisse. Quod autem, ut inquit Bordonus, pie credendum est, eum mercedem suorum operum cum Beatis nunc possidere in Regno cælesti, id profecto tribui debet prompto regressui ad suos, sanctæque vitæ inter illos actæ. Ibid. num. 64. Ibid. num. 67.

XXXVIII. Minorem Observantem facit Rochus Pirrus in Sicilia Sacra quemdam F. Jacobum de Augubio, qui, a Paulo III. impetrata facultate Constantinopolim petendi ad Infideles convertendos, adversa tempestate primo Panormum appulit, deinde Drepanum, ubi in fundo Jacobi Fardellæ nobilis Drepanensis construxit Oratorium sub aspero colle Montis Erycini, ibique constituit Congregationem sub instituto Tertii Ordi- Sicilia Sacra tom. 2 notit. 6. Eccles. Mazar. pag. 880.

Ordinis S. Francisci dictam *degli Scalzi*, quia F. Jacobus Discalceatus incedebat, & a Paulo III. approbatam die ultima Maji anno 1541. Inde commigravit ob aeris insalubritatem, & domus angustias ad locum aptiorem Martognam, seu Vallis Clarum nuncupatum, in radicibus montis tribus milliaribus a Drepano ad Occidentem. Addit Pirrus, hunc F. Jacobum fundasse Drepani anno 1542. Monasterium SS. Trinitatis Tertii Ordinis S. Francisci, nunc *Abbatia Grande*, Collegium S. Spiritus Puellarum Orphanarum sub protectione Montis pietatis, & Monasterium S. Mariae Magdalenae *della Convertite*. Omnia suadent, F. Jacobum, de quo hic loquimur, eumdem esse cum illo, quem Bordonus memorat. Quod si verum est, vel errat Bordonus, qui eum Capuccinis, vel Pirrus, qui Observantibus adscribit. Sed in hac re Bordono potius credendum, ne si in ea deceptus sit, alias querelas immerito congessisse videatur.

Ibid. pag. 881.

XXXIX. Gravius vero Bordonus queritur, Minores Observantes eripuisse praecipuos Conventus Tertiariorum in Provincia Andalusiae, asportasse Bibliothecas, coegisse Tertiarios ad profitendum in Ordine Minorum, facultatem eis abstulisse recipiendi Novitios, multaque similia patrasse hoc tempore, & subsequenti. Non hic de facto agitur, sed de jure, quod si Minoribus Observantibus praesto erat, omni crimine liberantur. In literis Pontificiis: *Superioribus mensibus* Die 16. Aprilis anni superioris, haec leguntur: „ Quum in dictis Hispaniarum Regnis non„ nulli Ordines, & quamplurima Monasteria existant, quae reformatio„ ne indigere noscuntur, prout sunt Monasteria Tertii Ordinis S. Fran„ cisci, in quibus degunt Fratres dissolute, & perverse viventes, ma„ lumque exemplum, & varia scandala praebentes, qui si a suis non „ probatis institutis, & a solito vivendi modo non removerentur, diffi„ cilius postea reformari possent. Nos pro horum Fratrum reformatio„ ne illos ad Observantiam Fratrum dicti Ordinis S. Francisci supradi„ ctos eo modo, & forma, quibus sunt reducendi Fratres Conventua„ les, omnino reducendos esse decernimus, & declaramus „. Hinc Gonzaga de Coenobio Hispalensi Tertii Ordinis haec habet: *Fratribus Tertii Ordinis ex mandato Pii V. ad instantiam Philippi II. in ordinem redactis, atque ad Franciscanam Regularem Observantiam coactis; octava die Septemb. an. Domini 1566. Domus S. Mariae de Valle in jus Franciscanorum Minorum de Observantia transiit*. Arbitror, hic errorem latere in numeris; nisi enim speciale aliquod mandatum pro hujusmodi Conventu dederit Pontifex, non praedicto anno, sed posteriore Pontificis literae expeditae fuerunt. Breviter noto, de nulla alia Tertiariorum domo, quae Observantibus hac occasione obvenerit, Gonzagam loqui. In literis: *In eminenti*. Die 30. Octob. anni ejusdem: „ Conventualium, inquit Pontifex, „ seu Tertii Ordinis Fratrum, & Sororum Ecclesias, Monasteria, seu „ Domos Religiosis Ordinis de Observantia per ipsos perpetuo habendas „ assignent, (Henricus videlicet Cardinalis Portugalliae, caeterique Epi„ scopi) ac in Domos, & Monasteria hujusmodi alios Fratres, & Mo„ niales de Domibus, & Conventibus ipsorum Fratrum, & Monialium „ de Observantia de sibi assistentium Fratrum consilio respective trans„ ferant, & ex ipsis Domibus de Observantia Guardianum, & alios „ Officiales ad Domos praedictas regendum, & gubernandum idoneos, „ auctoritate praedicta deputent, atque constituant: ipsos vero Fratres, „ & Sorores, seu Moniales Conventuales, & Tertii Ordinis praedictos „ alio-

Ibidem cap. 10. num. 21.

Gonzaga in Prov Baeticae con. 1.

„ aliorum Fratrum de Observantia consortio aggregent, atque uniant, „ nec non ex domibus, quibus antea vitam Conventualem egerant, „ transferant in Religiosorum de Observantia Domos, & per illas dis- „ tribuant, ut posthac ipsi de Observantia similiter nuncupentur, & „ sub ejusdem Ministri Generalis de Observantia obedientia perma- „ neant „. Eadem repetit Pontifex hoc anno in literis ad Henricum Cardinalem Portugalliæ: *Licet alias*. Die 4. Julii; eisdemque ferme verbis rem conficit, ipsi injungens, ut omnimode Fratres, & Sorores Tertii Ordinis cogat ad ea adimplenda, quæ alias statuta fuerant, & bona Cœnobiorum Conventualium assignet pauperioribus Monialium Monasteriis.

XL. Incuset modo Bordonus Minores Observantes, quod ea gessérint, quorum potestas erat illis a Pontifice attributa. At Pontificis mens eo non spectabat, ut Tertium Ordinem extingueret. Id, inquam, probant postremæ Pontificis literæ ad Joannem Baptistam Archiepiscopum Bosanensem Nuntium Apostolicum: *Generalem, & alios*. Die 15. Julii. Quod si, omnibus rite perpensis, nihil aliud sibi Pontifex proposuit, quam errantium emendationem, quam si iniissent, priorem statum essent servaturi, ad Bordonum evincere pertinebat, in illis Cœnobiis, quæ Observantes occupasse affirmat, quæque ab ipso non nominantur, Fratres Tertii Ordinis præscriptam reformationis regulam fuisse amplexatos. Jam si iis reformationem detrectantibus, Observantes jus habebant occupandi Cœnobia, eodem quoque jure potiebantur in Bibliothecas, plenamque auctoritatem habebant condendi leges circa receptionem Novitiorum, & cætera hujusmodi.

XLI. Hoc anno Custodia S. Antonii Portugalliæ erecta est in Provinciam, unam ex quatuor, quas Lusitani *Capuchas* vocant: *Sacræ Religionis*. Die 8. Augusti; rem ad exitum deducente Antonio Alvarez Insulano jam Ministro Generali Ordinis, & renuntiato in primum Ministrum Antonio de S. Vincentio æmulo veterum illorum Patrum, qui anno 1393. a Gallæcia in eas regiones se contulerunt ad reformandum Ordinem Franciscanum, quorum nomina sunt Didacus Astur eruditissimus, & optimus Ecclesiastes, Gonsalvus Morignus Gallæcus in sæculo Dominus Oppidi Altamiræ, & aliorum, Petrus de Alemancos, & Alphonsus Salus. Idem in Prov. S. Antonii Portug. part. 3. pag. 1154.

XLII. Domos Provinciæ quindecim Gonzaga recenset. Sunt autem viginti duæ. Harum quatuor spectant ad tempora posteriora, nimirum Conventus S. Francisci prope Turrim a Mencorvo ad annum sequentem; Conventus S. Antonii Ulyssiponensis, & Dominæ Nostræ Lauretanæ prope Tancos ad annum 1570; Conventus S. Francisci de Oppido Regio, seu Villa Regali ad annum 1573. Reliquæ sunt. Monumenta Provinciæ.

1. Conventus S. Antonii a Castanheira Diœcesis Ulyssiponensis fundatus a Petro de Alemancos inter Oppida Castanheira, Villæ Franchæ, & Povos, restauratusque a Fratre Georgio de S. Bernardino eleemosynis Joannis III. Regis Portugalliæ, rem etiam juvante Antonio de Attayde nobili viro, qui in Sacello propriis expensis constructo tumulari voluit. Ex Provinciæ compromisso est Domus Capitularis. Ecclesia gaudet plenaria Indulgentia concessa a Pio IV. iis, qui statis anni diebus eam devote visitaverint. Georgius de Attayde ex Comitum ejusdem nominis familia, & Regis Sacellanus Ecclesiam multis muneribus auxit, Chorum construi fecit ex lapide jaspide, & Altaria collateralia magnifice exornavit. Jacent inibi tumulati Fratres Joannes ab Outeiro, Fran-

Franciscus a Talavera, & Didacus Peregrinus. Continet XXIV. Fratres.

2. S. Antonii Viannæ in tractu Iteramnensi Diœcesis Braccarensis ad ostium fluvii Limæ. Continet eumdem Fratrum numerum.

3. S. Antonii Pontis Limæ in eisdem tractu, & Diœcesi juxta oppidum ejus nominis in ripa Limæ. Habet XXVI. Fratres, & Patronos Comites Villæ Novæ a Cerveira. Sepulti sunt illic Fratres Petrus de Carnota Minister Provinciæ Portugalliæ, & Salvator Laicus.

4. S. Antonii Visensis prope Civitatem in tractu Beirensi. Habet XX. Fratres, & Patronum Episcopum.

5. S. Francisci Lamacensis, seu Jamaci in eodem tractu Beirensi, de quo diximus anno 1567.

Gonzaga in Prov. S. Ant. Portugalliæ con. 13.

6. S. Catharinæ a Carnota Diœcesis Ulyssiponensis juxta altissimam rupem nemoribus undequaque consitam cum Sacellis in saltu, in quibus Christi Domini mysteria a Nativitate usque ad Ascensionem picturis exprimuntur. Fundum, in quo conditus est anno 1408. duobus milliaribus ab Alanquerio, emisse scribit Gonzaga Joannem I. Regem Lusitaniæ a Sororibus Monasterii de Odivellas; & anno 1455. expugnata Urbe Septæ, seu Exilissæ in Africa, asportasse illuc duodecim columnas, quæ peristylium Cœnobii constituunt; quod postremum veritati non est consentaneum; Jacobus enim primus non regnavit, nisi ad annum 1433. Vixit in hoc loco aliquot annos Marcus Ulyssiponensis Historicus clarissimus Ordinis Minoritici. Continet XVI. Fratres, & Patronnm olim habebat Petrum Principem Portugalliæ.

Petavius Rat. Temp. tom. 1. pag. 131.

7. Dominæ Nostræ de Patrocinio, seu Auxilio dictus ab incolis de Emparo, a Fratribus vero *Cazanova*, sub titulo Visitationis fundatus duobus milliaribus a pago Alvercæ anno 1546. in prædio, & pomario Ferdinandi ab Alcazova Carneiro, qui pecuniam pro ædificio construendo ex supremis tabulis reliquit Petro de Alcazova Fratris sui Filio Comiti Egitanensi, & a secretis Joannis III. Regis. Ecclesia pretiosis Reliquiis ditatur, & præsertim Spina Coronæ Dominicæ, & fragmine Ligni S. Crucis. Ajunt, ibi in theca asservari unum ex denariis, quibus Judas Christum vendidit; quod absurdum quidem non est, sed sola nixum opinione. Imago Redemptoris a Cruce pendentis per Civitatem Ulyssiponensem quondam deportata pestem dispulit, qua totum Regnum laborabat. Floruit in hoc Cœnobio Bartholomæus primus Guardianus insignis pœnitentiæ, & charitatis maxime erga homines elephantiasi infectos. Continet XVI. Fratres.

8. S. Mariæ a Mostelro in tractu Interamnensi Diœcesis Braccarensis fundatus anno 1392. in loco solitario a primis Fratribus, quos reformationi Ordinis Franciscani in Lusitania studuisse diximus, & restauratus a Fratre Didaco de Ansede eleemosynis Joannis III. Regis, & piorum. Sepultus ibi quiescit B. Joannes a Basto Laicus. Marchiones Oppidi Villæ Regalis obtinebant juspatronatus, devolutum postea ad Petrum Principem Portugalliæ.

Annales Min. an. 1392. num. 19.

9. S. Antonii Caminiensis, seu de Cominha, in eodem tractu, & Diœcesi fundatus a Ducibus de Cominha, & Marchionibus Villæ Regalis, quibus in jure patronatus successit præfatus Princeps. Continet XII. Fratres.

10. S. Antonii de Penela in tractu Beirensi Diœcesis Conimbricensis, ad quem translatus est Conventus de Monte Ovens, de quo agit Gonzaga. Sed tum tempus, tum motivum translationis latet. Habet XIII. Fratres, & Patronos Duces de Aveiro oppidi Comites.

Gonzaga ibidem con. 9.

11. Do-

11. S. Antonii de Pino, seu Pinheiro, in tractu Transtagano ad Tagi ripam media fere leuca ab Oppido Chamusca fundatus a Rege Emanuele, & regiis sumptibus iterum a fundamentis excitatus. Habet XIII. Fratres, & Patronum Regem. Ob aeris insalubritatem, quum in regione illa nulla foret opportunitas curandi infirmos, Rex Sebastianus concessit Fratribus circa hæc tempora commodum Valetudinarium juxta Xenodochium Regium Scalabisci.

12. S. Antonii a Merceana Diœcesis Ulyssiponensis fundatus a Damiano de Aguilar Cancellario Regni Portugalliæ. Habet XIII. Fratres, & Patronos Dominos a Rolim Dynastas Azambusæ Fundatoris hæredes.

13. Dominæ Nostræ Angelorum de Soveral ejusdem Diœcesis. Habet XIII. Fratres, & Patronos ejus Fundatores Nobiles viros Familiæ Sousarum, cujus Primogenitus in Aula Regum Lusitaniæ de jure Majorem Pineernam agit. In Ecclesia asservari dicuntur duo integra brachia SS. Martyrum Thebæorum.

14. S. Antonii Seremiensis in tractu Beirensi Diœcesis Conimbricensis in clivo Montis fluvio Vaccæ, seu Vajæ imminentis fundatus a Didaco Soares Philippi IV. Hispaniarum Regis a Secretis, cujus posteri juspatronatus obtinent. Soli studentes sunt ibi ferme XVI.

15. S. Antonii de Sartagine in Prioratu Ocratensi Ordinis Melitensis nullius Diœcesis. Continet XII. Fratres, & Patrono caret; attamen piorum eleemosynis commode substentatur. Gens circumvicina ante adventum Fratrum rusticitate, & sacræ disciplinæ imperitia laborabat.

16. S. Antonii de Cantanhede in tractu Beirensi Diœcesis Conimbricensis fundatus ab Antonio Ludovico Menesio Oppidi Comite, & Marialuæ Dynasta. Habet XII. Fratres, & Patronum Primogenitum Gentis Menesiæ.

17. S. Antonii Arcuensis in tractu Iteramnensi Diœcesis Braccarensis juxta oppidum de los Arcos, & fluvium Vez. Habet X. Fratres. Hæredes Benedicti a Sylveira, qui plurimum contulit ad illius constructionem, gaudent jurepatronatus majoris Sacelli.

18. S. Antonii Lapidicensis, seu de la Pedreira, in Civitate Conimbricensi. Continet XX. Fratres. Philosophiæ, & Theologiæ studiis destinatus Collegii nomine decoratur.

XLIII. Addenda his sunt tria Oratoria Clausuræ legibus & ipsa subjecta, in quorum singulo sex degunt Fratres pressius meditationi vacantes in locis à populorum frequentia sejunctis, proximorum Conventuum eleemosynis substentati. Primum est S. Mariæ ab Insula Diœcesis Braccarensis in ostio fluminis Minii, quod Gallæciam a Lusitania dividens duabus faucibus se in Oceanum exonerat. ipsumque æstuantibus undis rebibit, & Insulam efficit pari intervallo ab utroque Regno distantem. Hinc translata est principalis Communitas ad Conventum S. Antonii de Cominha. Loci juspatronatus spectabat ad Marchiones Villæ Regalis, & Duces Caminienses; modo autem ad Regem pertinet, qui circa Oratorium arcem construxit ad reprimendas irruptiones Maurorum. Secundum S. Francisci de Vianna ejusdem Diœcesis in prærupto montis scopulo. Hinc transiit Communitas principalis ad Conventum S. Antonii Viannæ eumdem cum Conventu S. Francisci Mirtilli, quem Gonzaga memorat. Postremum S. Francisci Montis Visensis, seu de Orgens, media leuca a Viseo Civitate Episcopali in sylvestri, & nemoroso collis jugo. Ibid. con. 3.

XLIV. Possidet eadem Provincia Domum Valetudinariam juxta Oppidum Bemfica una leuca ab Ulyssipone fundatam a Gavardo Gomesio de Mata Villenovæ de Cerveira Archidiacono, & jurepatronatum pertinentem ad ejus consanguineos. Insuper Cœnobia in Brasilia, alterum in Provincia, seu Capitanatu de Para, & Civitate ejusdem nominis supra marginem orientalem fluvii Mujn ad ostium alterius fluvii Capin undis a Guama mutuatis excrescentis; atque hinc nonnisi improprie dici potest, præfatam Civitatem sitam esse ad ostium orientale fluvii Amazonum. Aliis fluminibus regio irrigatur, scilicet Paranaiba, Para, & Tocantino, seu de Toccantinis, habens ab Oriente Provinciam Maranhoensem, ab Occidente regionem Amazonum, a Septentrione Oceanum, & fluvium de Maranhao, ab Austro ignotos terrarum tractus. Alterum Cœnobium est S. Antonii de Maranhao in Metropoli S. Ludovici, & Provincia Maranhoensi, quæ terminatur ab Oriente Provincia de Siara, ab Occidente Provincia de Parà, a Septentrione Oceano Atlantico, ab Austro nationibus Americanis Tupies, aut Tapuyes dictis, & comprehendit Insulas Sipotuba, S. Annæ, Yagasopotac, & Maranhoensem quadraginta tres leucas in peridromo protensam. Horum Cœnobiorum fundatio non contigit, nisi circa initium sæculi XVII., quo primum Cosmus de S. Damiano, & Emmanuel de Pietate Fratres Minores Hieronymo de Alburquerque maritimæ classis Lusitanorum in Brasilia Præfecto comites a Brasiliæ oris solverunt, ut Infidelibus Evangelium prædicareut; quibus anno 1617. accesserunt a Provincia S. Antonii Portugalliæ Antonius de Merceana Commissarius, Christophorus a S. Joseph, Sebastianus a Rosario, & Philippus a S. Bonaventura, quorum opera innumeri Indi Christianam fidem receperunt. Quæ subsequuta sunt anno 1623. sub Pontificatu Urbani VIII., & anno 1652. sub Joanne IV. Portugalliæ Rege ad hunc locum non pertinent.

XLV. Sibi adscribit præterea Cœnobium S. Mariæ ad Nives in Civitate Pernambuci, seu Ollindæ, metropoli Provinciæ ejus nominis Oceanum Atlanticum ad Orientem respicientis, ad Occidentem barbaros Mariquites, ad Septentrionem Provinciam Tamaracam, & ab Austro Provinciam Seregippe. Gonzaga fundatum asserit in domo honestæ cujusdam Tertiariæ Franciscanæ a septem Fratribus, quos ipsemet Minister Generalis ad instantiam Philippi II. Regis misit Pernambucum sub Custode Fratre Melchiore a S. Catharina assumptos a Provincia S. Antonii Portugalliæ. Cœnobium Civitatis S. Salvatoris fundatum ab Hispano quodam Minorita in Provincia Bajæ omnium SS. finitima Provinciæ Seregippe ad Septentrionem, Provinciæ Rivi dos Ilheos, seu Insularum ad Austrum, Oceano Atlantico ad Orientem, & sylvestribus nationibus Tupinambensium ad Occidentem. Item Cœnobium Civitatis Ilheos in Provincia Rivi dos Ilheos sejuncta a Baja Omnium SS. fluvio Serenim. Cœnobium Civitatis Spiritus Sancti in Provincia Spiritus Sancti inter Provincias Portus Securi, Rivi Janeiro, Oceanum Atlanticum terrasque incognitas nationum barbararum, aliasque domos, quæ Custodiam efficiebant, in tota illa regione magis orientali Americæ meridionalis, magisque proxima veteri continenti, quum ab oris Africæ removeatur dumtaxat per 1200. milliaria inter Æquatorem, & Tropicum Capricorni, detecta a Petro Alvarez Cabral Lusitano tempestate illuc delato a Capite Bonæ Spei, & protensa in latitudinem ab Occidente in Orientem 17. gradus, inter 328. & 345. gradus longitudinis, & a

Gonzaga in Custodia Brasilis part. 4. pag. 1359.

Ibid. pag. 1362.

& a Septentrione ad Austrum conficiente 35. gradus a linea Æquinoctiali ad 30. usque gradum latitudinis Australis. Sacchari ferax est, lignisque ad tingendum aptis; dives præterea venis auri copiosissimis, cujus particulas & ipsa flumina advehunt, & in alveis veluti hamulos relinquunt ad distantiam etiam quinque leucarum, fodinisque adamantis præsertim in Montibus *Serra do Frio*, fodinas Asiaticas Indostani, Insulæ Bornei, Golcondæ, & Raolcondæ longe superantibus. Hujusmodi Ædes Minoriticæ anno 1675. ex Decreto Clementis X. erectæ sunt in peculiarem Provinciam sub titulo Immaculatæ Conceptionis Discalceatorum in Brasilia.

Carolus Maria Perusinus in Chronol. tom. 3. pag. 103.

XLVI. In Provincia Siciliæ reformationis fundamenta jacta circa annum 1533. a B. Simone de Calataxibeta Laico in Cœnobiis S. Mariæ a Jesu Plateæ, & S. Annæ Julianæ, dilapsaque post ejus obitum, qui contigit circa annum 1546., (in Chronologia Michaelis Angeli de Neapoli legitur annus 1550.) restauraverat Paulus Bonus de Palatiolo in Conventu S. Mariæ de Jesu Palatioli, cui alterum adjicere cogitavit de novo exstruendum in Civitate Ferlæ; sed nonnisi præterito anno, vel hoc ipso, ut scribit Arturus, adscito sibi socio Fratre Bonaventura Sciascia Agrigentino Laico, obtinuit a Patribus in Capitulo Provinciali S. Mariæ de Jesu Civitatis Nari, cui adfuit ut Provinciæ Diffinitor, prædictum Conventum S. Mariæ de Jesu Plateæ, Ministro exsistente Antonino de S. Angelo, & anno insequenti in Capitulo S. Mariæ de Jesu Pactarum Conventum alterum S. Nicolai Agrigenti. Conventum Plateæ semidirutum piorum eleemosynis refecit, in eoque deperditam jamdiu bonam Civium de Fratribus opinionem, inducta regulari observantia, sanctisque moribus, & exemplis restituit. His duobus Conventibus quatuor alii deinde adjuncti sunt anno 1578. erecti in Custodiam sub cura Fratris Bonaventuræ de Agrigento; eo enim anno Paulus Bonus vita excessit.

Petrus a Panormo Parad. Seraph. part. 2. pag. 6. & seq. Chronol. Ord. tom. 1. pag. 243. Arturus ad diem 22. Octob.

XLVII. Habitam non esse hoc anno intermediam Congregationem Generalem scribunt de Gubernatis, Michael Angelus a Neapoli, cæterique Chronologi Ordinis Nostri. Nemo tamen ejus rei causam adducit a nobis jam patefactam. Ita fit, ut Scriptores nostri plerumque dormitaverint, & recentiores, qui tandem aliquando expergiscuntur, non ut aliquid agant, sed ut vivi esse videantur, nihil ferme aliud referant, nisi quod typis commissum reperiunt, & ubi impressa monumenta deficiunt, notitias consarcinent in amplissimis voluminibus partim exoticas, partim ita mutuo contextas, ut miserorum pannorum laciniæ. Neque solum bellorum tumultus, ut diximus, impediverunt hoc anno, ne Fratres Comitia celebrarent; verum etiam tempora minus fausta Ordini obvenerunt, multis obortis turbis, graviterque apud Sedem Apostolicam accusato Aloysio Puteo Ministro Generali; quo factum est, ut Pontifex Commissarios delegaverit in singulas Provincias, qui inquirerent de vita, moribus, & rerum administratione ejusdem; quumque nihil contra viri integritatem repertum foret, ad accusatorum malitiam, & insolentiam coercendam præcepit, ut in Provinciis Cismontanis Minister extraneus eligeretur; quod, ut accidere solet in rebus optimis, paucis annis exitum obtinuit.

Frater Gratia de Francia in Ind. Cap. Prov. Marchiæ cap. 15.

XLVIII. Ludovico Simonettæ Mediolanensi Cardinali S. Cyriaci in Thermis; quem Carolus Borromæus renuntiatus sub Pio IV. totius Ordinis Minoritici Protector, sibi in munere Collegam assumpserat, e vi-

vis sublato, idem Carolus Borromæus substituit Alexandrum Cardinalem Cribellium Ordinis ejusdem amantissimum, præcipue quum Mediolani degens propriæ Diœcesis negotiis impediretur, quominus Minoribus, ut optabat, præsto esse posset.

Chronol. tom. 3. part. 2. in Catal. Cardin. Protect. pag. IV.

XLIX. Clemens Dolera Monilianus jam Seraphici Ordinis Minister Generalis, a Paulo IV. anno 1557. creatus Cardinalis tituli S. Mariæ de Aracæli, Episcopus Fulginei, & in Urbe Generalis Inquisitor diem clausit extremum hoc anno in Cœnobio S. Petri in Monte Aureo. Lego in monumentis Martinelli Cæsenatis: „ Anno MDLXVIII. die Mercu„ rii, VII. Januarii, hora XXI. viginti quatuor Cardinales accesserunt „ ad Ecclesiam S. Petri in Montorio, in qua feceram poni Cardinalem „ de Aracæli, ubi nos Clerici fecimus servari cæremonias consuetas in „ aulis Cardinalium decedentium. Cardinales steterunt in Choro, do„ nec Clerici, & Religiosi secundum morem dixerunt Vesperas, & Ma„ tutinum. Deinde corpus Cardinalis fuit per Fratres Observantes sem„ per delatum ad Ecclesiam S. Mariæ de Aracæli, quod sequuti fue„ runt Magister Domus, & Prælati Domestici, & Officiales secundum „ morem „. In Diario Corradi Firmini: „ Die sexta Januarii, die Lunæ, „ hora XVII. obiit in Conventu S. Petri in Montorio Rmus Cardinalis „ de Aracæli, qui fuerat Generalis Observantium S. Francisci. Iste re„ liquit omnia sua bona, exceptis quibusdam Legatis, Hospitali Incu„ rabilium; & dicta hæreditas, ut audivi, ascendit ad sexdecim millia „ scutatorum. Consanguineis, & Familiæ parum reliquit, & omnes val„ de murmurarunt. Nos Clerici cæremoniarum habuimus ducata L. auri „ de Camera „. Apud Ciacconium invenio, eum decessisse die Martis; ut scilicet obitus annum sciamus, dies nos lateat.

Ex Biblioth. Chigiana.

L. Defuncti Corpus conditum ante septum Aræ maximæ sub lapide marmoreo indicat epigraphe æneis characteribus exarata:

D. O. M.

Clementi Moniliano Cardinali Aracæli summa doctrina, & Religionis viro, prudentia documento per omnes honorum gradus ad summam in Ordine Fratrum Minorum de Observantia dignitatem elato, a Paulo IV. Cardinali creato, liberalitatem, quam semper vivens exercuerat, moriens comprobavit. Pauperes incurabiles Hospitalis S. Jacobi ex testamento Hæredes, beneficii accepti ergo, B. M. P. P. Vixit annos LXVI. menses V. dies XVI. Obiit Octavo Idus Januarii. MDLXVIII.

LI. In Ecclesia S. Jacobi Incurabilium, & Sacello S. Jacobi hæc sculpta leguntur in marmore.

F. Clementi Dolera Moniliano Generali Ordinis S. Francisci Pres. Cardinali de Aracæli, viro doctrina, & bonitate insigni. Quod ejus testamento ad Hospitale S. Jacobi hæreditas pervenisset, Sodales illius Collegii pro tanta pietate hac lege se se in perpetuum obligaverunt, uti postridie ejus diei, quo die decessit e vita, qui fuit VIII. Id. Januarii MDLXVIII. anniversaria commemoratio ejus fiat, & Sacerdos Sacrum solemne faciat, universis Sodalibus ad eam rem convocatis, hoc amplius, uti singulis diebus, qui dies festi non erunt, Sacerdos sacrum faciat ad ipsius, Gentiliumque ejus animas, qui mortui erunt, expiandas. Quod si dies festus inciderit, sacrum fiat ejus Divi, cujus dies Sacer erit, in eoque Sacro commemoratio Cardinalis, Gentiliumque ejus, qui mortui erunt, separatim fiat.

LII. Ligurum omnium laudator splendidissimus Ubertus Folieta in uno Clemente liberalitatem remittit: „ Humani ingenii, inquit, imbecilli-

„ cillitate, naturæque dona sua inter mortales partientis decreto fieri „ videmus, ut idem, quamvis excellenti ingenio præditus vir, & ad res „ gerendas natus, non omni negotiorum generi aptus sit, neque satis „ feliciter se variis hominum ingeniis, & studiis accommodet. Quam „ rem Clementi Doleræ ex oppido Monelia usuvenisse constat. Is vir, „ quum Franciscanorum Ordinem, cui multos annos summus Minister „ præfuit, in quo ad fastigium ab inferioribus muneribus ad superiora „ sibi deinceps gradum faciens cum summa omnium approbatione con„ scendit; is igitur vir, quum eum Ordinem summa cum prudentia, „ ingenii, probitatis laude rexisset, Cardinalis creatus famam tot me„ ritorum, & officiorum momentis diu collectam nihil sane auxit, ut „ sacræ Purpuræ insignis titulus plus honori, & amplitudini adjecisse, „ quam priori gloriæ, & existimationi addidisse videatur. Thesaur. Antiq. Ital. tom. 1. part. 2. pag. 847.

LIII. Fatendum tamen est, Scriptorem hic paullulum dormitasse. Patet, neminem laude fraudandum, qui munus sibi commissum, ut debet, exequitur. Concedit Folieta, Clementem Ordinis Minoritici præfecturam optime gessisse, quia summam ad illam attulit prudentiam, ingenium, & probitatem. Quid horum ei defuit Purpura condecorato? Officium Cardinalis est adesse a consiliis Summo Pontifici, Ecclesiam Dei doctrina, & sanctitate vitæ sedulo tutari, morum, & virtutum se cunctis normam præbere eo expressiorem, quo præ cæteris dignitate excellit uno supremo Christi Vicario inferior. Si in nulla harum rerum Clemens offendit, immo si partes suas omnes rite explevit, profecto non honorem tantum, & amplitudinem extrinsecam ei addidit Purpura, sed pondus etiam, & incrementum existimationi, quam sibi antea comparaverat. Nec solliciti sumus, an id vulgus animadverterit injustus, ut plurimum, rerum judex, qui nisi videat exteriora signa magnificentiæ, splendoris, fastus, divitiarum, neminem præstantem arbitratur, hebes in detegendo veræ, solidæque famæ principio, quod nihil aliud esse potest, quam virtus; dummodo Clemens famam suam auxerit in opinione sapientum, quorum unus, vel alter infinitæ stultorum multitudini longe præstat. An oportebat, ut homines conduceret, qui tuba canerent ante se ad hoc, ut nomen suum longe, lateque propagaret, strepitusque Genuam usque perveniret? Vidit Ciacconius Folietæ objectionem, eamque refellit, doctrina, & sanctissimis moribus, quibus Clemens enituit in Purpura hoc pacto: „ Singularis doctrinæ, „ qua præditus erat, non obscura testimonia posteritati consecravit, „ quorum exstant Catholicarum Institutionum compendium, quod Theo„ logicarum disputationum volumen vocat Manutius, ab ipso Cardinali „ locupletatum, Christianis hominibus ad pie, sancteque vivendum ne„ cessarium. Innumeris fere sparsa voluminibus in unum ipse collegit, „ confusis, ut cum Manutio scribam, ordinem, obscuris lumen, cer„ tam cognitionem dubiis attulit. Nihil uberius eo libro, si res specta„ re velis; nihil brevius, si verba; in brevitate nihil planius, & cla„ rius esse posse judicabis. Totum opus his constat tractatibus, quos „ divisim Aldus Manutius recenset, ac summopere commendat, & sunt: „ De Symbolo Apostolorum. De Sacramentis. De præceptis divinis. „ De consiliis Evangelicis. De œcumenico Concilio. Quod opus pri„ mo Fulginei an. 1562. impressum est, deinde Romæ anno 1565., ad„ ditis duobus opusculis, uno de peccatis, & eorum differentiis, alio „ de Sacerdotum Cœlibatu. Pietatem singularem expressit moribus. Sua „ omnia

Ciacconius tom. 3. pag. 861. ad an. 1555.

„ omnia studia, curasque ad Apostolicæ Sedis dignitatem tuendam, & „ ad animarum salutem procurandam retulit. Fulginatensis Ecclesiæ „ oves sibi concreditas verbo, atque exemplo docuit; unde illum Poe- „ ta sic introducit loquentem:

„ Quam pius, & doctus, tam suavis moribus exsto,
„ Mente probus, vita sanctus, honore gravis.

LIV. Operum Clementis meminit etiam Possevinus in Apparatu Sacro. Libenter autem alienorum testimonia colligimus, ne si ex nostris aliquid adduceremus, studium partium in nobis quispiam argueret. Ughellus de ipso hæc habet: „ Inter Purpuratos adlectus est a Paulo IV. Fa- „ ctus Episcopus, quum in Fulginatium curam animum intendisset, „ nihil antiquius habuit, quam ex Tridentini Concilii instituto colere „ pietatem, corrigere mores Ecclesiasticos, jugulare abusus, pauperes „ recreare, Ordinum Religiosorum extendere fines. Igitur Capuccinos „ Civitati propiori sub titulo S. Francisci Monasterio excepit, quum „ interim S. Joseph de Vignole Templum Prædicatorum Fratribus at- „ tribuendum curasset anno 1567. Cæterum in privata fortuna, cura- „ que Episcopali haud sivit torpere ingenium; scripsit enim de Cœliba- „ tu tractatum unum, alterum supra præcepta Decalogi; institutionem „ compilavit Canonicam, multaque alia aggressus est, quæ ejusdem „ ingenii inexhaustas vires prodere posse viderentur. Excessit Romæ, „ quum Fidei Causarum supremus Quæsitor esset, sacrique Imperii Pro- „ tector „.

Possevinus tom. 1. pag. 317.

Ughellus tom. 1. de Epis. Fulgin. pag. 714.

LV. Vitam explevit Octavianus Præconius Archiepiscopus Panormitanus, patria Castri Regalensis, licet ipse in Concilio Tridentino Messanensem se subscripserit, quod in errorem induxit Rodulphum, Hieronymum Ghilinum, Morerum, Stephanum Maurum, aliosque. Patrem habuit Præconium de Præconio, adscriptusque Minoribus Conventualibus Provinciam Siculam rexit annis 1534., & 1541., & Generalem Visitatorem egit in Provincia Valentina, & cæteris Ultramontanis. In Hispania apud Carolum V. maxima nituit existimatione, ipsi proiude Regi, & Imperatori a Confessionibus, Concionibus, & Consiliis, & sacris lipsanis ab illo donatus, præsertim ligno SS. Crucis, & aliquibus Capitibus Sociarum Virginum S. Ursulæ. In Ordine suo doctrinæ, & probitatis ornamenta assequutus, in omnibus fere scientiarum generibus primas tenuit. Excelluit eloquentia admiranda, & in præcipuis Civitatibus nobilis Ecclesiastes ea eminuit dicendi vi, ut in objurgandis vitiis metum incuteret, & quoquo vellet animos inflecteret; atque in se omnium oculos, & corda attrahere videretur; tantaque majestas, ac auctoritas in eo fuit, ut singulæ ejus sententiæ testimonii loco haberentur.

Rodulphus lib. 2. pag. 180.

Biblioth. Sicula L. O. pag. 105. & seq.

LVI. Paulus III., non IV. ut scribit Auctor Bibliothecæ Franciscanæ, eum anno 1546. præfecit Episcopum Ecclesiæ Monopolitanæ. Anno 1561. electus est Episcopus Arianensis, & a Rege Philippo II. ducentis aureis in singulos annos a proventibus Abbatiæ SS. Petri, & Pauli de Itala in Sicilia donatus, non Abbas renuntiatus fuit, ut adversus Cagliolam observat Antonius Mongitore Auctor Bibliothecæ Siculæ, ubi etiam contendit, Octavianum non obtinuisse Abbatiam S. Michaelis de Troyna, refellens Bartholomæum Carandinum, qui Octavianum confundit cum altero Octaviano Præconio ejus Nepote, qui eum marmoreo tumulo honestavit, Episcopo Cephaludensi electo anno 1578.

Ibidem

a Gre-

a Gregorio XIII. Deinde ad Ecclesiam Cephaludensem, ac demum ad Panormitanam eum transtulit Pius IV., ut scribit Justinianus in Indice PP. Concilii Tridentini, anno 1560. die 14. Martii; ut vero Pirrus, aliique asserunt, anno 1562. die 20. Martii. Eodem anno Præconius cum Pactensi, Mazarensi Episcopis, & Desiderio de S. Martino Carmelita, sapienti sane homine ad Tridentinam Synodum inter lectissimos quosque, quos Rex Philippus II. illuc mittendos præceperat, adnumeratus est. Contradicit Waddingo postremus Annalista, quod in libro de Scriptoribus Ordinis rem hanc narret „ Nescio, inquit, quo fundamento nixus Waddingus scribat, Octavianum a Philippo II. ad Concilium missum, quum in serie Oratorum, quos Philippus II. ad Concilium miserat, desideretur „. Si in serie Oratorum Octavianus desideratur, adsunt certe Regiæ literæ datæ Matriti die 14. Julii anno 1562., quibus ipsi id muneris a Rege committitur; nec miror, Annalistam argumento uti negativo, quum ex multis operibus ab Octaviano in lucem editis vix unum, vel alterum memoret, ipsique adhuc vegeto, ac viventi lapidem sepulchralem ponat, non quod existimet, illum obiisse anno 1562., sed, opinor, ut molestia nos liberet Epigraphem referendi; in quo nullam sedulitatem ostendit in iis narrandis, quæ narrari debent.

Sicilia Sacra tom. 1. pag. 261.

Annales Min. an. 1562. num. 3.6.

Sicilia Sacr. ibid.

LVII. Tridento reversus D. Garciam de Toleto die 2. Maji anno 1564. in Proregis Magistratu statuit, accepta, ut solet, de tuendis Siculis legibus fide, & Regni Comitiis præfuit Messanæ coactis ut Archiepiscopus Panormitanus. Diœcesanam Synodum celebravit an. 1565. Nondum Episcopus intulit in Ecclesiam S. M. Annuntiationis Minorum Conventualium Castriregalis caput S. Cordubæ ab Hispania allatum, & Cœnobium ditavit. Patriam suam Imaginibus affabre depictis, donisque aliis illustravit, & Monasterium S. Mariæ Angelorum inibi exstruxit. Multis quoque muneribus auxit Cœnobium Messanense, ubi honorifice vixit. Locum Baidæ pluribus ornavit. Sylvam muris circumseptam condidit. In Monasterii Claustris fontem excitavit, in quo adhuc legitur: *Publica Commoditati F. Octavianus de Pracone Arch. Panorm. Anno MCCCCCLXVII.* Aquam, quæ ad radices Montis Acuti erumpit e loco, quem Laurum vocant, ad fontem haud multum a dicto Monasterio dissitum deduxit; ibique hæc habetur Inscriptio.

F. Octavianus de Pracone A. Cast. Reg. Messanen. Or. Mi. Con. Archiepiscopus Panormitanus a loco, qui dicebatur de Lauro, hanc, quam gustas, aquam hucusque perduxit; ut Aqua Praconia deinceps nuncuparetur in ævum. A. D. M. D. LXVII.

LVIII. Insigni religione Ecclesiæ suæ præfuit, ac regularem vitam adamussim servare studuit, quoad ei permissum fuit a munere Archiepiscopali. Charitate excelluit. Conciones ad populum habere consuevit in Cathedrali, & Sacello Imaginis D. Mariæ Virginis a Crypta, vulgo *Piè di Grotta* in litore Portus Panormitani, quæ eo temporis miraculis clarere cœpit. Ultimo sui Præsulatus anno concionatus est per quadragesimam in Ecclesia Cathedrali, & instituit Societatem SS. Eucharistiæ, vel saltem fideles excitavit ad eam instituendam. Vitiis publice involutis adversabatur, quos minis, & punitionibus coercuit; occultos pastorali charitate admonuit. Humilitate enituit. Chorum frequentavit. Viros virtute, ac literis instructos unice dilexit. Religiosos, Sacerdotes, vel Canonicos quotidie mensæ comites admittebat, quam lectio-

Biblioth. Sicula ibid. pag. 106.

Sicilia Sacr. ibid. pag. 105. & seq.

lectione Sacræ Scripturæ, doctisque sermonibus condiebat. Paupertatem coluit; ideoque Palatii parietes nudos ostentabat. At in aula ejusdem Palatii nonnullos proficuos libros catenulis alligatos, expositos tenebat, ne ad negotia pertractanda adventantes tempus tererent otiosi. Magnificentissimo funere cohonestatus est, & de ejus laudibus orationem habuit Aloysius Suppa Catanensis Ord. Præd. Episcopus Agrigentinus. Jacet Panormi in æde majori ad lævam Aræ maximæ.

LIX. Auctor Bibliothecæ Siculæ mox laudatus meminit trium Concionum, quas Octavianus habuit ad Patres Concilii Tridentini, die 11. Januarii, die 25. ejusdem, & die 4. Octobris anno 1561., easque extare dicit in Catalogo Orationum, & Concionum ad Patres Concilii Tridentini in calce Bibliothecæ Angeli Rocchæ. Sed si, ut asseruerat antea, utque a Rocho Pirro retulimus, nonnisi anno 1562. Octavianus abiit ad Concilium Orator Regis Hispaniarum, Conciones haberi non potuerunt anno 1561; quamvis, rebus rite perpensis, potuit ipse Concilio interesse ut Episcopus Cephaludensis; aut verum est quod tradit Justinianus, eum renuntiatum esse Antistitem Panormitanum an. 1560. Ejus opera sunt: Præconium Sacramenti, hoc est dispositio & præparatio ad SS. Eucharistiæ Sacramentum, Panormi editum an. 1566. Latine, & Italice. Historia S. Imaginis Dei Genitricis a Scalis Messanam insigni miraculo advectæ cum officio de eadem. Panormi anno 1565. Officium Septem Angelorum. Summa de Sacramentis. Decreta habita, & acceptata in Congregatione Dioecesana in Cathedrali Ecclesia felic. Urbis Panormi. Ibidem anno 1565. Tractatus de SS. Eucharistiæ Sacramento. Conciones plures. Expositio Responsorii: Libera me, Domine &c. Panormi anno 1566. Italice. Expositio Orationis ad Offertorium in Missa Defunctorum. Italice. Discursus de Sacramento Extremæ Unctionis, Neapoli anno 1567. Italice. De Peccatore converso Meditationes. Italice. Fructus de Passione Christi. Italice. Præterea in Bibliotheca Marchionum de Astorga in Hispania servatur opusculum MSS. sub hoc titulo: *Adhortatio consolatoria pariter, & devota ad Ill., & Excell. D. D. Joannem a Vega Siciliæ Pro-Regem pro obitu Suæ Illustriss. Consortis*. Incipit: *Paulus Apostolus vas electionis*.

LX. In Civitate Posnaniæ obiit Jacobus Dziaduski Episcopus Eunensis Suffraganeus, Canonicus Posnaniensis, Observantis Provinciæ Poloniæ alumnus, in Ordine jam Custos Custodum, & Conventus Posnaniensis Guardianus. Quos habebat redditus egenis largiebatur, modico ipse contentus victu; atque hinc veluti Sancto omnes benedicebant. Quiescit in Ecclesia Cathedrali. Eodem loco Christophorus de Hilia Confessor emeritus, qui licet XXXVII. annos podagra, & aliis morbis torqueretur, hilari tamen fronte, & serena Domino gratias reddebat. In Conventu Casimirensi ad Sanctos quinque Martyres Polonos Petrus de Koshzyn vir laboriosissimus, obedientissimus, devotus, atque exemplaris de Conventu ipso optime meritus. In Conventu Pinciano Provinciæ Conceptionis Bartholomæus Fenorius, quem, teste Caldera, sola traditione novimus, magnam Sanctitatis opinionem apud Fratres, & Concives suos reliquisse. Florentiæ in Conventu Omnium SS. Alexander Bambi, qui in bonitate dies suos inter Observantes transegit morum, & honestatis exemplar, & Zenobius Florentinus Theologus, Ecclesiastes, & Cantor egregius, optimus Scriptor librorum membranaceorum Choro inservientium. In Conventu S. Francisci Villæ Franchæ ejusdem

Monumenta Provinciæ Poloniæ.

Caldera in Chro. Prov. Concept. part. 2.

Decad. Etrusco-Minor. ad ann. 1568.

ejusdem Provinciæ Tusciæ Bernardinus de Molazzo Lunigianæ Marchionum Familiæ Malaspinæ municipio, Laicus super omnia devotus B. Mariæ Virginis, Frater Rosarius vulgo appellatus, quia sanctam precationem quotidie recitabat, & quia omnibus illam commendare satagebat ea, qua pollebat, mirabili dicendi facundia.

LXI. Hoc eodem anno in territorio Gaditano apud Calpem vita functus est in Cœnobio S. Francisci Didacus Guzmanus ex nobilissimo genere Ducum Methymiæ Sidoniæ. Peractis gravissimis muneribus in Aula Ferdinandi I. Bohæmorum Regis, nuptiisque valedicto ab ipso ineundis, ætatis XL. annorum inter Minores cooptatus annos alios XL. vixit in Ordine in paupertate, humilitate, abstinentia, oratione, & simplicitate. Audita ejus morte Calpenses tanto impetu, & contentione ad feretrum accurrerunt, ut, nisi Fratres obstitissent, vix aut vestimentorum, aut corporis pars relicta foret. In Conventu S. Francisci Murciæ Lucas de Villa Nova de los Escuderos Diœcesis Conchensis devotissimus S. Didaci de Alcala, valde pœnitens, & conversatione jucundus. In Nosocomio S. Francisci Oropesæ adnexo Conventui Dominæ Nostræ de Rosario Provinciæ S. Joseph, Hieronymus de Yelues Lusitanus. Etiamsi infirmitate premeretur, incedebat nudis pedibus, quorum sic obcalluere plantæ, ut sine sensu prunam accensam extinguerent, & tritico molendo aptæ forent. Baculo innixus dies, noctesque ad Chorum assistebat, utque singularitatem vitaret, sancta sua dissimulabat opera. Affligebat corpus ciliciis, & jejuniis, librorumque piorum lectioni vacabat. Egit Guardianum, & Magistrum Novitiorum. Ejus corpus translatum est ad Cœnobium de Rosario.

Gonzaga in Prov. Betica con. 12.

Didacus de Fonsalita in Chron. Prov. S. Joseph.

LXII. De Francisco Szegedino singulare habemus ex Istwanffio anecdotum. „ Anno 1550, inquit, Lippa Urbs Temesvarino quinque ad „ Aquilonem milliaribus sejuncta, murisque, & propugnaculis a Geor„ gio Marchione Brandeburgensi egregie olim munita, & turpiter a „ Christianis deserta Turcarum juri cesserat. Mahumedes, expugnata „ Urbe, & arce, dum eam perlustraret, & in Templo Franciscano„ rum, quod Carolus I. Hungariæ Rex S. Ludovico Tolosano Episco„ po dicaverat, prægrandes plumbeas fistulas, quibus inter obeunda „ sacra modulari solent Religiosi, conspexisset, & cuinam usui essent „ percontaretur, eas inflari jussit; quumque sonum gratum auribus e„ derent, instrumentum collaudavit. Franciscum tamen Szegedinum „ Monachorum Patrem, & Templi ejus curatorem, virum pium, do„ ctumque, a Lutheranis falso insimulatum, & innocentem, quod „ absconditos in locis Templi secretioribus thesauros haberet, extractis „ quinque dentibus, totoque corpore male mulctatum barbarica feritate „ excruciavit „. Iteratis postea vicibus Provinciæ S. Mariæ Hungariæ præfuit Minister, vixitque adhuc longiori tempore, ut apparet ex ejus Regula, & Constitutionibus in tabulario Provinciæ, ubi aliena manu signatur ejus obitus die 31. Maji an. MDLXVIII., hora tertia post prandium.

Istwanffius Hist. lib. 17.

LXIII. Occurrunt plura nomina Capuccinorum, qui hoc ipso anno sancte decesserunt, nimirum Francisci Recalensis, Joannis Baptistæ a Cherio, Antonii de Spinatiola, Pacifici a Foro Sempronii, Pauli de Pistorio antea Monachi Camaldulensis, quem Antonius de Terriuca obiisse scribit non in Oppido S. Severi, ut dicit Arembergius, sed apud S. Severinum in Tuscia, Pacifici Luganensis flammis, dum oraret, ita circum-

dati, ut ab Ecclesiæ tecto prodierint, quarum adspectu Brigorii Cives Ecclesiam comburi arbitrati ad illam festinarunt, ubi Virum Dei cælesti igne succensum invenerunt; Amadei de Ateniato ex Amadeorum Congregatione, qui Provinciam Mediolanensem sapienter administravit, spiritu prophetico clarus. Hos sequuti sunt in Conventu Montis Ulmi Antonius Lochiensis sepultus a superiori Annalista an. 1560. non aliam ob causam, nisi quia apud Arembergium eumdem annum per errorem notatum invenit, quum tamen in indice ad libri calcem Chronologica serie dispositio legere potuisset annum 1568, eumdemque apud Boverium. In Conventu Cardani Angelus à Ferno ab Observantibus ad Capuccinos translatus, cujus sermones ad triginta millia excrevisse auctor est Arembergius. Eum Carolus Borromæus instituit Visitatorem quarumdam Ecclesiarum Diœcesis Mediolanensis. Edidit sermones plurimos de tempore, & pœnitentia. Pisauri Franciscus a Macerata bis Ordinis Minorum Observantium, & bis Capuccinus; quod ex ejus simplicitate factum docet Boverius. Quum enim primo ab Observantibus migrasset ad Capuccinos, audiens, Capuccinos Apostatas esse, & excommunicatos, reversus est ad Observantes; audiens postea, falsum esse illum rumorem, ad Capuccinos remeavit, quos inter in virtutum omnium exercitio sanctissime vixit.

Biblioth. Francisc. lit. 4.

LXIV. Lenzfridæ in Monasterio Tertii Ordinis S. Francisci Provinciæ Argentinæ tumulatæ sunt Ottilia Wideman, & Anna Straubin. Illa licet oculis orbata vidit puerulum Jesum sibi apparentem, & tenerrimo amplexu illius frui meruit. Alteri devotissimæ SS. Trinitatis diem obitus prænuntiavit candida Columba, quæ Sororibus orantibus in chorum penitus clausum penetravit, & in illius subsellio resedit. Mox inde discessit, quam brevi ipsa sequuta est ad æterna tabernacula. Monasterium S. Claræ Beneventi in Hispania decoravit mors Annæ de S. Hieronymo ex eadem Civitate, quæ claustrum sub teneris annis ingressa, & ibidem vota emittens ad finem usque vitæ perseveravit, humilitati, orationi, & pœnitentiæ dedita, & a Monialibus passim appellata *S. Matris Claræ Imago*. Transitum Deiparæ cum Joseph, & Puero Jesu in Ægyptum solebat meditari, vitæque rigorem augere non dierum tantum, sed annorum spatio, quibus ne in solemnitate quidem Resurrectionis Dominicæ aliquid præter castaneas paucas comedebat. Aldonsa Rodriguez de Lancos decessit in Monasterio S. Claræ Regiæ in Civitate S. Jacobi, moribus, & religione prædictæ non dissimilis. Consueverat in festo Ascensionis Domini, cujus erat devotissima, distribuere Monialibus panem, & cerasa. Partito inter illas pane, quodam anno ob sterilitatem cerasa habere non potuit, quumque tristaretur, stetit ante illam juvenis venerabilis, qui eam interrogavit: *Esne Tu Aldonsa Rodriguez?* Sum, inquit illa, statimque ab eo accepit canistrum optimorum cerasorum, quæ lætabunda monialibus obtulit nesciens, undenam insperati fructus advenissent, & Deum cum gratiarum actione collaudans. Prænuntiata mortis suæ hora, coram adstantibus Monialibus, dum Symbolum Apostolorum recitaret, in illis verbis: *Et homo factus est*, ad Sponsum suum advolavit. Provinciam S. Jacobi regebat hoc tempore Antonius de Aguilar.

Monumenta Provinc. Argentinæ.

Monum. Prov. S. Jacobi, Ex Arch. Aracæli tom. 52. pag. 290.

Ibid. pag. 318. & seq.

LXV. Isabella de Attayde Vidua D. Ignatii de Noronha Filii hæreditarii Comitis de Linares, cum sanctitatis opinione obdormivit in Monasterio S. Claræ Ulyssiponis, quod hoc anno Observantibus traditum

est

est Summi Pontificis mandato supra recensito. Bona sua piis legatis addixit ex testamento. In Choro ante Altare Conceptionis legitur: *Hic jacet D. Isabella de Attayde filia Comitis Almirantis, qui Indias detexit, hoc Monasterium sua devotione ingressa. Obiit die 17. Martii MDLXVIII.* (Emmanuel a Spe lib. 7. cap. 14. num. 5. pag. 133.)

LXVI. Mariæ a Burgo, & Ursulæ Volaterranæ in Monasterio Clarissarum S. Lini Volaterræ, quæ virtutum suarum coronam sub idem tempus in Cælis acceperunt, commune hoc facinus recenset Dionysius Pulinari. Post mutuo consertum colloquium de Regno Dei, orationi instabant, atque in ecstasim factæ, & sursum spiritu, & corpore elevatæ mirabili splendore coruscabant, cujus radii nedum Ecclesiam replebant, sed supra laqueare erumpebant; eodemque modo, quo evenisse diximus Pacifico Luganensi, Volaterrani ad spectaculum accurrentes innoxium phænomenon repererunt. Addit Dionysius, extra sensus raptas Dei famulas nec vulgi strepitum, nec aliud quidquam animadvertisse. (Pulinari part. 2. pag. 217.)

LXVII. In Monasterio SS. Conceptionis de Almeria Provinciæ Granatensis ad Sponsum Cælestem abiit Maria de Morales reformatrix Monasterii SS. Conceptionis de Torrijos religiosà multarum virtutum, multisque donis a Deo locupletata. Antequam obiret, Abbatissæ Monasterii ostensæ sunt in visione albis vestimentis indutæ Virgines, quæ canebant: *Maria de Morales, gaude gaudio magno.* Hieronyma autem de las Fleras eam adhuc vivam adspexit curru ignis in Cælum properantem. In Monasterio S. Claræ de Andujar Isabella de Valdivia virtutibus, & familiaritate conjuncta cum Maria de Cruce, & Isabella Palomino, quam superius recensuimus. (Monumenta Provinciæ Granatensis.)

LXVIII. Celebrata sunt Comitia Generalia Minorum Conventualium in Cœnobio SS. Apostolorum Romæ, supremamque Ordinis Præfecturam iniit Joannes Tancredus a Colle in Tuscia S. Theologiæ Magister, cujus majores, teste Antonio de Terrinca, CCC. & amplius annis ejusdem oppidi dominio potiti sunt; modo nullus tantæ prosapiæ superest. In Diario Conradi Firmini reperio sequentem schedulam: *Anno MDLXVIII. die VI. Junii, Dominica Pentecostes Fratres Conventuales SS. Apostolorum cum novo Generali electo iverunt cum magna pluvia ad Palatium, & in Aula Constantini osculati fuerunt pedes Suæ Sanctitatis, præsentibus quinque Cardinalibus. Deinde SS. dixit quamdam orationem; & confirmationem, seu electionem novi Generali per ipsos factam confirmavit. Fuere dicti Fratres numero DCCCC.* Sed etiam specialibus literis electionem Pontifex confirmavit: *Quum Tu in vigilia*. Die 11. Junii. (Antonius de Terrinca Decad 3. Etrusco-Minorit. an. 1568.)

LXIX. Hac occasione exemit eosdem Fratres *a solutione gabellæ triginta vegetum vini in Ripa emptarum pro usu Capituli Generalis, non tamen quatuor juliorum pro qualibet vegete nuper impositorum*, ex decreto Vitellotii S. R. E. Camerarii die VI. Maji. MDLXVIII. De his Comitiis hæc Rodulphus: „ Edicto Pii V. congregatum est Capitulum Generale; „ quum enim vidisset, Religionem nostram aliquantulum decidisse a „ perfectione, multa decrevit, ac præsertim reducere tentavit prudenter „ Conventuales ad obedientiam Observantium, ut Ecclesiæ Sanctæ vi„ nea novis quotidie eximiis colonis illustraretur. Non defuerunt quo„ que viri gravissimi, quos zelus Domini comedebat, qui variis sermo„ nibus ultro, citroque habitis, variis argumentis, & rationibus illud „ suadere nisi sunt, ne fieret talis unio, quæ profecto fuisset subse„ quuta, impigre ad hoc urgente Summo Pontifice, nisi multis ratio„ ni- (Div. Cam. S. Pii V. tom. 232 pag. 150. 1.) (Rodulphus part. 2. pag. 192.)

„ nibus persuasissent, quod antiqua hæc Religio Conventualium, quæ „ perpetuam stationem semper obtinuit, multum in dies acciperet de- „ trimenti, periculumque imminere videretur, ut hæc Franciscana Fa- „ milia toto Orbe celeberrima sensim evanesceret. Horum hortatu Sum- „ mus Pontifex a proposito destitit. Inter fautores nostræ Religionis fuit „ Martinus Navarrus omnium Doctorum suffragiis eruditissimus; & ita „ imminenti periculo subventum est, & communi consensu fœdera „ unionis irrita declarata. Obiit autem Magister Joannes inter tot tur- „ bines dolore confectus in vigilia B. P. N. Francisci. Duravit vero „ menses quatuor in Generali Præfectura „. Eo defuncto, declaravit Pontifex Vicarium Generalem: *Quum sicut accepimus*. Die 6. Octobris, Joannem Picum de Camerino, seu ex oppido Serræ Petronum Diœcesis Camerinensis, S. Theologiæ Magistrum, virum liberalis ingenii, doctum, mitem, & blandum, qui anno 1571. renuntiatus est Generalis.

LXX. Ea, quæ Rodulphus Pontificem decrevisse scribit, hæc sunt. Prohibuit Conventualibus proprietatem bonorum in particulari, & ambitum Officiorum: *Ad extirpandos*. Kal. Junii, & ne juvenes, qui saltem decimumquintum ætatis annum non compleverint, ad religionem admittant: *Ex rationalibus causis*. Die 3. Junii. Transtulit Moniales eis commissas ad curam Episcoporum: *Quum sicut accepimus*. Die 3. Junii. Infrascriptas leges ab eis observandas confirmavit.

Constitutiones R. Patris Generalis Ord. Fratrum Min. Conventualium, & Patrum Provincialium totius Capituli Diffinitorum ex SS. D. N. D. Pii V. voluntate perscriptæ, inviolate omnibus observandæ.

1. Novitii etiam oblati ante decimum octavum ætatis suæ an. completum ne recipiantur, neque ante decimum nonum item completum ad professionem admittantur.

2. Qui hactenus recepti, etiam oblati, quintum decimum annum non expleverint detracto habitu Religionis, domum ad Parentes, vel necessarios, etiam inviti, remittantur, vel alias omnino ejiciantur, nec postea in ædibus unde exierint, aut in aliis ejusdem Ordinis domibus versari ullo modo possint.

3. Laici, qui vigesimum quintum annum non attigerunt, ad serviendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores sunt, ejiciantur.

4. Novitii ne recipiantur, aut educentur, nisi in Conventibus insignioribus, in quibus Dormitorium, & Capitulum habeant seorsim ab aliis fratribus.

5. Nullus deinceps Provinciæ præficiatur, qui ejusdem Provinciæ sit, sed Provinciales ex aliena Provincia semper assumantur, qui tamen idonei sint ad id officium, & cultores regularis observantiæ.

6. Guardianatus insigniores, & ut Roman., Assisien., & hujusmodi triennio privilegiati biennio diuturniores ne sint, in quo tamen habenda est ratio Provinciarum exterarum. In illis enim locis hæc officia justa de causa in longius tempus arbitrio superioris protrahi poterunt.

7. In Paternitatibus hactenus concessis, & post hac concedendis ea moderatio adhibeatur, ut nemo Paternitatis titulo, vel privilegio fruatur, nisi qui Provincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadragesimum annum agat, & alias etiam eo titulo, & privilegio dignus existat.

8. Nulli in eodem Conventu plus biennio manere liceat, exceptis sexagenario majoribus, quibus aliquid ex causa superioris arbitrio condonari poterit.

9. In Conventu, vel domo pauciores ne sint duodecim fratribus. Si qua autem domus hunc familiæ numerum alere non possit, vel tota Provincia victum, & quæ præterea necessaria sunt, suppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur: provisione tamen adhibita, ne Ecclesiæ destruan-

struantur, sed ad ejus populi commoditatem conserventur. Permittimus tamen, ut in Conventibus, qui Fratribus iter facientibus commodi sint, saltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, constanti, & probata vita maneant, si plures ea domus alere non possit.

10. *In majoribus studiis Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita recte, sancteque instituenda, ex Magistro sententiarum, ac S. Bonaventura; alteram speculativam ex Scoto; in minoribus vero studiis una lectione ex Theologia practica contenti sint.*

11. *Curent autem superiores, ut in singulis Conventibus Fratres maxime in conscientiæ casibus, & reliquis, quæ ad audiendas Confessiones pertinent, ob rei gravitatem, & necessitatem summo studio, ac diligentia exerceantur.*

12. *Fratres, etiam si superiores sint, nihil proprium habere possint, sed omnia in commune conferantur, distribuenda singulis, ut unicuique opus fuerit: ita ut ex communibus cujusque Conventus facultatibus, & eleemosynis, pro viribus domus unicuique Fratri, quæ sunt necessaria, præbeantur.*

13. *Fratres omnes, & superiores, & quomodocumque privilegiati, ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi mensa utentes communibus epulis vescantur.*

14. *In primis autem ægrotorum, & senum cura habeatur. Quod si propriæ facultates domui non suppetant ad subveniendum necessitati ægrotantium, vicini Conventus ditiores suppleant, aut etiam tota Provincia contribuat.*

15. *In omnibus Conventibus, vel domibus locus communis thesauri, vel capsa sit tribus clavibus clausa, quarum unam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depositarius; quo in loco, vel capsa, aurea, argentea, ac alia, & quæque pretiosa, pecunia item Conventus, cum inventario earumdem rerum condita custodiantur: servata tamen distinctione sacrarum, & profanarum rerum.*

16. *Nullus ex fratribus, quamvis Magistratus, & superioris titulo fungatur, privatas ædes aut in Claustro, aut alibi usquam habeat, sed singuli unica Cella in communi Dormitorio, nullo ornatu, nudis omnino parietibus, lectulo, & mensa humillimis contenti sint, quemadmodum pauperes Religiosos decet.*

17. *Cameræ, sive Ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, vel alios usus toto Conventui communes redigantur, vel si Cellæ communis Dormitorii pro Fratrum numero non sufficiant, & illæ Cameræ, vel Ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorii, redigi possint, in Dormitorium commune redigantur, sin minus, destruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam Conventus, si opus fuerit, convertantur, vel vendantur, & pretium ad communem usum Conventus conferatur.*

18. *Nullus ex Fratribus privatum hortum habeat, sed horti sint totius Conventus communes: verum tamen Novitii, & Infirmaria hortum, seu viridarium a communi viridario sejunctum, habere poterunt, quo cæteri ingredi nullo modo liceat.*

19. *Vestes, libri, & reliqua a Superioribus cuiquam Fratri ad usum, & necessitatem concessa, quæcumque apud eos mortis tempore reperta fuerint, nulli Fratrum privatim assignentur, sed ita distribuantur, ut dimidia pars sit nativi Conventus, altera ejus, ubi mortuus fuerit.*

20. *Generalis a Provincialibus, Custodibus, & aliis Religionis Ministris quovis illi nomine appellentur, Provinciales item a Guardianis, aliisque Officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem nihil omnino neque ma-*

gnum

gnum, neque parvum exigant, ac ne sponte quidem oblatum accipiant, neque Concellario, aut Scribæ pro Sigillo, sive scriptura quicquam detur, sed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque Provincialis Minister, neque Custos, neque Guardianus a quovis fratre sui Ordinis, aliquid etiam sponte oblatum, sive dono datum acceptet, vel recipiat.

21. *Pro communibus autem impensis, quas necessario ad commodum totius Ordinis, vel alicujus privatæ domus fieri contigerit, Generali, Provinciali, & aliis eo modo consulatur, quo in literis Sanctissimi D. N. Pii V. proxime editis, cautum esse constat.*

22. *Quo vero ad promotiones, & gradus attinet, id omnino servetur, quod Alexandrinis constitutionibus sancitum est, ut nihil a promovendo exigatur, aut quovis modo sponte oblatum accipiatur. Quod voluerit, quicquid id sit, Procuratori detur, ut ad levationem onerum, & communium sumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expensorum rationem reddat.*

23. *Fratres omnes quocumque gradu, & honore sint, camisis laneis, & reliquo vestitu honesto, ac religioso, omnique supellectile, & instrumento paupere, atque humili, quemadmodum aliis etiam constitutionibus cautum est, utantur.*

24. *Reliquum est, ut Constitutiones omnes ad disciplinam regularem restituendam conservandam, & augendam, (quæ tamen iis contrariæ non sint) præcipue vero ea, quæ a SS. Domino nostro Pio Papa V. ad reformationem hujus Ordinis proxime sunt edita, ab omnibus sancte, inviolateque serventur.*

LXXI. Augustinus Millius de Cetica Clusentini Provinciæ Tusciæ doctrina, & pietate præstans edidit in lucem Florentiæ in Typographia Ducali eruditum, accuratumque dialogum de S. Alvernæ Monte Cosmo I. Mediceo, ejusque filiis dicatum. Joannes Jubinus Majoricensis, & Episcopus Constantiensis, teste Vincentio Mut, (Waddingus enim, & Andreas Scottus Ecclesiæ nomen reticent) scripsit librum de contemptu mundi ob secessum in vitam privatam Caroli V. Imperatoris, impressum hoc anno Barcinone apud Claudium Bornat. Alia insuper exaravit opera, nempe sacro carmine, & eleganti Latino Sapphico de Sacramento Eucharistiæ ad Regem Philippum II., & elegiaco de B. M. Virgine, & S. Hieronymo. Joannes Nass publici juris fecit idiomate Germanico sex centurias veritatum Evangelicarum. Tertia oppugnat hæreticum Heshusium. Quarta describit vitam Lutheri contra Spongembergium, & Joannem Matthæsium. Aliarum argumentum non exhibemus; libri namque omnes ab ipso editi non sunt ad manus, & quorumdam nomina nos fugiunt. Bonifacius de Stephanis, alias Crassa ab Insula Media, seu Elephantina, Episcopus Stagnensis edidit Venetiis librum de ortu Clericorum in Ecclesia dicatum Chrysostomo Calvino Archiepiscopo Ragusino; eodemque tempore a Pio V. ablegatus ad Regem Hispaniarum, cui ea occasione detulit SS. Crucis particulam, pro gravibus Terræ Sanctæ negotiis, librum alterum conscripsit de perenni cultu Terræ Sanctæ, & fructuosa ejus peregrinatione. Hierosolymis iterato Guardianus Dominicum Sepulchrum marmore inclusit, ejusque particulam non parvam Ragusino Senatui dono dedit, quæ quotannis, die octava Paschatis, ad Ecclesiam S. Francisci solemni supplicatione defertur. In ipso Sepulchro tria SS. Crucis fragmenta reperit, quæ distribuit inter Pium IV. Cardinalem de Carpo, Cardinalem Monilianum, Philippum II. Regem, & Ecclesiam suam Cathedralem. Partes aliquas sacræ Columnæ obtulit Paulo IV., Ferdinando Imperatori, & Reipublicæ Venetiarum.

Antonius de Terrinca loc. cit.

Vincentius Mut lib. 8. Hist. Majoric. cap. 6. pag. 556.

Biblioth. Francis. L. J.

Justinus Kaltprunez Sosenensis pag. 345.

Monumenta Provinciæ Ragusinæ.

Waddingus de Scrip. Ord. L. B.

LXXII.

LXXII. Nata est hoc anno in Oppido Sambucæ olim Zabuth a Saracenis dicto Diœcesis Agrigentinæ in Sicilia, & dominio quondam gentis Bardæ, modo gentis Bolognæ, Abundantia Carnimolla parentibus Leonardo Carnimolla, & Onuphria conjugibus. Multas, & singulares a Domino gratias promeruit; de infernalibus scilicet inimicis sæpe triumphare, Jesum in sacra Synaxi intueri, vocemque ejus a Cruce pendentis audire sibi dicentem: *Veni ad me*. Inclytæ Dei famulæ, quæ, assumpto Mariæ nomine, Tertium Ordinem S. Francisci illustravit, mentionem hic nos fecisse sit satis. (Petrus a Panormo Paradis. Seraph. part. 2. pag. 34. & seq.)

LXXIII. Florebant, uti dicebamus, his temporibus, cæteros inter, Paschalis Baylon, & Nicolaus Factor. Notavimus, illum inter Laicos relatum, quamvis literas nosset, nec omni erudltione destitutus foret; quæ verba eumdem cum iis habent sensum, quæ leguntur apud Joannem Ximenez auctorem syncronum, qui, ut autumant Bollandi Continuatores, scripsit sibi cognita partim propria experientia, scientiaque de visu, partim aliorum eadem sic scientium, & in judicio Archiepiscopali rite deponentium relata. (Act. SS. ad diem 17. Maji in procem. num. 3.) Inquit Ximenez: „ Mox in ipsa pueritia futuræ indolis suæ dedit inditia, licet enim a suis parentibus, (Ibid. cap. 1. nu. 2.) „ velut alter David, fuerit pascendis gregibus adhibitus; non ideo tamen præclusam sibi ad discendas literas viam credidit. Librum enim „ in pera circumferens, & modo ab hoc, modo ab illo instrui petens, „ ac privatim secum in illa solitudinis commoditate ruminans quæ di„ dicerat, partim diligentia sua propria, partim Dei gratia singulari „ adjutus, legendi, scribendique mediocrem peritiam acquisivit; quo sci„ licet solum contendebat, ut libris sanctis frui posset, & recitare „ Officium B. Virginis, cujus Horas penes se habebat assidue, sæpissi„ me visus est, eas persolvere, eaque de causa ab aliorum consortio „ pastorum secedere „. Similia aliis in locis habet Ximenez: „ Tempus, „ ait, quod ei in Ordine vacuum supererat, impeudebat legendis libris „ sanctis, aut scribendis sententiis suæ devotioni aptioribus, quas legendo (Ibid. cap. 4. nu. 18.) „ notarat „. In duobus libris Theologicis a Paschale relictis hæc verba se (Ibid. cap. 3. nu. 50.) invenisse testatur: *Ego Frater Paschalis Baylon natus ex oppido Turris Formosæ S. Mariæ de Horta scripsi hanc farraginem pro mea spirituali recreatione ex multis sanctis libris fideliter collectam*. Ex Guardiani mandato (Ibid. cap. 8. num. 75 & seq.) scripsit aliquando ad Ministrum Provincialem, scripsit jaculatorias orationes pias, & fervidas; libellum de tempore, & loco, quo natus est (Ibid. cap. 9. num. 86. & seq.) Christus; libellum contra hæreticos, aliaque hujusmodi, quæ Ximenez copiose refert, & legi possunt apud Henschenium, & Papebrochium.

LXXIV. Quæ priori loco adduximus Ximenez verba evincunt, ut reor, Paschalem ad Ordinem attulisse literas, & non omni eruditione destitutum illi se adscripsisse ut *Laicum, non ut Sacerdotem*, quod Biographi (Ibid. cap. 1 nu. 10.) magis aperit mentem, atque ostendit, potuisse Paschalem inter Clericos referri, idest iis omnibus præditum fuisse, quæ ad Clericalem statum sunt necessaria, nimirum literis, & aliqua eruditione. Quæ subsequuntur ab eodem excerpta idem confirmant. Quæret aliquis, quorsum hæc? Optamus equidem, ut nemo nos censura inurat, idque ne accidat, cavemus. Nonnulli vero sunt, qui opus hoc nos suscepisse ægre ferant, cui se impares fuisse sustinendo confiteri nolunt, etiamsi multis intervallis respirare, & otiosis occupationibus, quas unice in deliciis habuisse videntur, ex animo indulgere potuissent. Hos viros mehercule ingenio, & doctrina præstantes, quandoquidem a suis similibus ita ap-

pel-

pellantur, adversarios vehementer formidamus, ne repente ex ergastulis prosiliant, & inclamitent, ut in antecessum minitantur, nos falsa venditasse. Inquient; ut amicus; & familiaris noster nos admonet, Paschalem omnino rudem, & illiteratum fuisse, & Breviarium Romanum nobis legendum veluti victores lubentissime aperient. At antequam Paschalis vitam exordiremur, millies Breviarium recitavimus, nec nos latebat, eadem rudis, & illiterati vocabula haberi in literis Alexandri PP. VIII. de ejus canonizatione. Quid itaque? An non standum sacris his monumentis? Absit, ut ab ipsis vel minimum discedamus. Sed quum veritas veritati opponi nequeat, nihil aliud dicendum superest, nisi, ut Paschalis neque rudis, neque illiteratus fuerit in iis, quæ assequi potuit, & reipsa assequutus est, partim diligentia sua propria, partim Dei gratia singulari adjutus, teste Biographo syncrono, qui secum una vixit, & conversatus est; fuerit autem rudis plane, & illiteratus in aliis, quæ nulla sua diligentia, sed sola Dei gratia singulari didicit, in rebus scilicet Theologicis, altissimisque, de quibus cum omnium admiratione disseruit. Pontificiarum Literarum verba distinctionem hanc satis obviam, ut arbitror, in aprico collocant: *Qui sapientiam præbet diligentibus se justo huic, quem deducebat per vias rectas, absconditos sapientibus, & prudentibus hujus sæculi sapientiæ, & scientiæ suæ thesauros cælitus revelavit. Homo enim literarum plane rudis, nulloque mortalium magisterio eruditus adeo excelso sapientiæ dono meruit illustrari, ut altissima Catholicæ Fidei mysteria de Trinitate, Incarnatione, Prædestinatione, Gloria cælesti, SS. Eucharistiæ Sacramento, & alia hujusmodi, nec non difficillimos S. Scripturæ sensus etiam disputando cælesti sublimitate tractaret, parique dilucidatione explicaret arduas quæstiones a doctissimis etiam Theologis propositas; quos tamen non tenebat admiratio, quomodo literas sciret, quum non didicisset, quia in eo infusa divinitus scientia donum ad evidentiam dignoscebant. Prophetico etiam spiritu afflatus nonnulla futura, & præsertim ægrotis integram valetudinem, sanis infirmitatem, sibique, & aliis mortem prædixit.* Hæc fane Paschalis non e Scholis hominum, sed ex cælestis sapientiæ fonte hausit, ideoque respectu eorum plane rudis, & nullo mortalium magisterio eruditus merito dicitur. De cæteris, quæ propriis viribus sibi comparare potuit, non loquitur Pontifex, neque quidquam determinat, an antequam Ordinem Sanctus ingrederetur, legere, & scribere nosset, aptusque foret studio, & meditationi librorum sanctorum, ac proinde an esset eruditus, vel ineruditus; quamvis, ut animadvertit Ximenez, in his quoque Divina gratia ei non defuit.

LXXV. Petrum Nicolaum Factor hoc anno renuntiatum fuisse Guardianum Cœnobii de Valle Jesu tribus leucis a Civitate Valentiæ superius diximus. Tunc nondum ad nos pervenerat ejus vita Hispanice edita Valentiæ anno 1787. typis Joseph, & Thomæ de Orga, eleganti stylo, accurato rerum ordine, & juxta severiores Criticæ canones exarata a Reverendissimo Patre Joachim Compañy totius Ordinis Minoritici Ministro Generali, cujus opere eo libentius utemur, quo sapientiorum omnium judicio absolutissimum est, ac tale, ut aliorum scriptis non mediocrem afferat lucem, & veritatem, ea, quæ in illis sejuncta continentur, synthetice colligens, atque complectens. Obedientiæ votum, inquit doctissimus Scriptor, & profunda humilitas, quæ vir Dei profitebatur, illum in his circumstantiis certamini exponebant, qui ne a viis Providentiæ deflecteret, quotidianis precibus Deum consulebat, ut

Vita B. Nicolai Factor lib. 1. cap. 8. pag. 19. & seq.

ut sanctissimam suam voluntatem sibi notam faceret. Quare in Choro perstitit post Completorium, ubi in oratione positus Dominum exoravit, ut dignaretur ostendere quidquid gratum, acceptumque ei foret; dulci autem vi amoris Divini factus est continuo in ecstasim. Accurrerunt ad spectaculum omnes ferme Fratres Cœnobii S. Francisci Valentiæ, in quibus Franciscus Guzmanus Commissarius Generalis Familiæ Ultramontanæ, qui iis diebus Valentiam iverat, ut Provinciali Capitulo præsideret. (Hæc antea dictis non opponuntur; fortasse enim Antonius Fabri, qui Francisco Gusmano succedere debebat hoc anno, nondum erat in officium immissus). Varia tentarunt adstantes, quibus Nicolaum excitarent a cælesti somno; sed frustra, solumque has voces repetentem audiebant: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum*. Hinc stupore perciti abeuntes Ecstaticum illic reliquerunt dulcia colloquia cum Domino Deo suo continuantem. Perseveravit totam noctem in oratione, & mane postero, Missæ Sacrificio celebrato, petiit cubiculum Superioris valde lætus, susceptoque humillime Guardiani munere, ad Cœnobium de Valle Jesu festinavit, ut obedientiam exequeretur.

LXXVI. Admirationem excitat vitæ methodus, quam Sanctus tenuit in hoc ministerio. Ter in die flagellis se cædebat, donec ex laceratis membris sanguis efflueret; præcipue vero antequam Missam inchoaret, in se tam rigide sæviebat, ut pietate moti Fratres pulsarent ad ostium ejus cellulæ, causam aliquam prætexentes, quo illius operam parumper interrumperent. Vescebatur pane, & aqua, quibus perraro addebat parum jusculi. Induebat simplicem tunicam, nudisque pedibus incedebat. Somnum captabat brevissimum supra duram tabulam, substrato capiti pro pulvinari ligno, vel lapide. Media nocte semper ad Matutinas assistebat, utque paucis omnia complectar, exemplo suo subditos excitabat ad perfectam Observantiam Instituti Seraphici.

LXXVII. Quodam die post recitatum *De profundis*, ut moris est, ante prandium, expectavit, ut Fratres mensæ accumberent; ipse autem prope januam aliquantulum subsistens, vestibus abjectis, relictisque pannis minoribus, nudus intravit Refectorium genibus reptans, præcincto ad collum fune, Crucem manu sinistra bajulans, & dextera graviter pectus suum percutiens, profusisque lacrymis a Fratrum quolibet postulabat, ut sibi auxilio foret ad impetrandam a Deo suarum culparum veniam, pro quibus se dignum cunctis Inferni suppliciis dicebat. Osculabatur interea singulorum pedes, fletuque madefaciebat, attonitis omnibus ad insuetum spectaculum, & a lacrymis non abstinentibus, quum Superiorem Angelici prorsus spiritus adeo contemptum, & abjectum conspicerent, & scelestis, quotquot forent, se pejorem vocitantem audirent. Hinc fiebat, ut stupore simul & pietate ne loqui quidem possent, ipseque ab illorum taciturnitate occasionem desumeret in eo statu perseverandi a Deo simul, & ab illis magnis affectibus suorum criminum veniam precatus; donec Cœnobii Vicarius voce, suspiriis, lacrymisque permixta: Quid agis, inquit, Nicolae? Ingratissimum sane mihi, & his omnibus negotium facessis tua hac inopportuna agendi ratione, quæ nec loco, nec tempori convenit. Quare rogo te per amorem Domini nostri, qui ignominiam Crucis pro nobis sustulit, ut tragœdiæ huic finem imponas, hinc abscedas, & habitum tuum resumas, & ne meritum desit, id tibi præcipio in virtute S. Obedientiæ. His auditis, statim abiit, nudusque, & genuflexus, ut erat, deambulato Ex proces. Valent. num. 40. pag. 164.

claustro, in summo hyemis rigore, cubiculum repetiit; atque inde vestibus indutus ad refectorium descendit, ubi nihil aliud gustavit, nisi modicum panem, & aquam, obsonii sui portione in pauperes ad januam distributa.

LXXVIII. Paullo aliter rem hanc narrat, in processu Valentino Petrus Pallares Civis Valentinus ex testimonio Fratris Ferruppi Guardiani Conventus de Valle Jesu, Magistri Novitiorum, aliorumque, qui ibidem rei præsentes adfuerunt: „ Frater, inquit, Nicolaus Factor tentatus una „ vice a sensualitate, ad illam reprimendam se nudum projecit in sta„ gnum, seu aquarum congeriem valde plenam, ac valde frigidam cum „ Cruce in manibus, & fune sparti cinctus. Exiens autem ex aqua „ ita madidus, & nudus, uti existebat, rediit ad Conventum, & ma„ nentibus Religiosis in Refectorio, ad manducandum ingressus est illud „ genuflexus, & incessit deosculando illorum pedes, quod accidit men„ se Januarii, factumque publicatum fuit in Oppido de Morviedro, „ & loco de Puzol, & aliis locis circumvicinis „.

Ibid.num.36.pag. 154.

LXXIX. De eadem carnis molestia loquuntur Fratres Joannes Grau, & Joseph Ferrer. Testantur alii, nempe Fratres Ludovicus Pellicer, & Joannes Ximenes, aquam ferbuisse. Tribus autem horis, juxta biographiam superius laudatam, in ea Sanctus permansit, divini amoris igne, quo totus æstuabat. Nec mirum; spiritu enim cælesti actus semper de Deo loquebatur, & in Deo, & pro Deo erant ejus sermones flumini aquarum similes ex altis jugis magna cum copia, & impetu decurrenti. Frequentius dicebat: *Vita mea, gloria mea, sponse meus, Jesu dulcissime, quis non se perderet sequendo Te, & oblitus omnium terrestrium in Te se transformaret?* Incedenti per Cœnobium cum maximo desiderio tenendi Dominum apparuit Christus, & dixit: *Quiesce, & humilia animam tuam. Jam enim tecum maneo. Sed de hac re nemini loquere, dum vives.* Alio die vocavit eum Jesus, & ait: *Veni ad me.* Cui ille: *Ego ad Te, Domine? Non respicias in me, sed inspicias in Te, quia in me non invenies dignitatem ad possidendum illud, quod tibi promisi.* Et hæc fatus ecstasim subiit longo intervallo. Quum aliquando Divinos animæ suæ sensus efferre verbis nequiret, uti cupiebat, accepit papyrum, & atramentum, ut postquam illas scripsisset, melius exprimeret; sed scribere incipiens audivit de cælo hanc vocem, *Nicolae, quanam dicere de me potes, prout ego sum? Tace, & quiesce, desine, quia ego tibi meam dabo gratiam.* Hic ille in ecstasim cecidit; quam etiam aliis vicibus passus est in eodem Cœnobio de Valle Jesu, dum Sacra perageret, dum in Cubiculo oraret, dum Chorum ingrederetur, in Claustro, in viis, atque etiam dum in Cœnaculo buccellam panis in os immitteret. Præsertim vero dum solemni supplicatione deferret SS. Eucharistiæ Sacramentum, & ante Altaris gradus de illo colloqueretur, & de gratiis a Domino nostro S. Joanni Baptistæ collatis. Tunc oportuit, ut Sacerdos alius S. Synaxim acciperet; ipse enim extra sensus illic perstitit ab hora quarta de sero usque ad horam noctis octavam. Rursus meditatus ibidem dolores Christi in Cruce, vehementius optavit, se illorum esse participem, & invocatis Domino nostro, & S. Joanne Evangelista, talem expertus est cruciatum, ut in proximum montem ascenderit, magnisque vocibus clamaverit: *S. Joannes Evangelista, dimitte me; quia jam debilitas mea minime sufferre potest tam immensum dolorem.* In eodem monte mundi vanitates considerans, divitias, dignitates, & finem rerum omnium,

Ibid.num.18.pag. 68. & seq.

Ibidem.

Ibid.num.27.pag. 65.

Ibid.num.32.pag. 139. & seq.

Ibid. num. 8.pag. 31., & num. 36. pag. 59.

omnium, ex tunica fasciculum composuit, & humi projectum pedibus calcavit, testatus, se mundo nuntium remisisse, & nihil velle aliud, nisi Deum.

LXXX. Guardianus pariter Vallis Jesu affixit ad januas Cubiculorum quasdam Imagines Deiparæ Virginis, in quibus scripserat hæc verba: *Ave Filia Dei Patris. Ave Mater Dei Filii. Ave Sponsa Spiritus Sancti. Ave Templum totius Trinitatis.* Imagines hujusmodi manu sua sæpius pingebat Seraphinis decoratas, dictisque canentium, sicuti, & Imagines Crucis Christi, & Passionis cum ornamentis, & carminibus, quæ ipsemet componebat. Ibid.num.12. pag. 45.

LXXXI. Iter faciens Valentia ad Vallem Jesu cum socio Fratre Josepho Baniuls, juxta Crucem lapideam Pontis de los Serranos, unde detegitur mons, ad cujus radicem exsurgit Cœnobium, cœpit Sanctus pallere, & tremere, tanquam si ingens periculum immineret, aut viribus deficeret, rogatusque a socio quid rei esset: *Non vis, inquit, quod tremem, quum videam montem de Valle Jesu, ubi me expectant inimici mei Dæmones ad me torquendum? Sed nihilominus eamus, illosque sufferamus amore Dei.* Illis autem circa porticum Conventus rumorem cientibus: *Venite,* ajebat. *Quid me quæritis? Quid mihi cruciatus infertis? Hic adsum valde tutus; & aliud in me facere non poteritis ultra id, quod Dominus meus Jesus Christus vobis permittet.* Hæc dum diceret, agnovit, non procul esse F. Simeonem Casanova, qui curiositate ductus in secretiori loco Virum Dei spectabat, & audiebat, illumque reprehendit, & ad cubiculum remisit. Ibid.num. 5. pag. 24. & nu. 38.pag. 160.

LXXXII. Civis quidam Valentinus dederat illi duos panes bonos, & teneros, quos in manica reconditos sic, ut videri non possent, lætus deferebat ad Vallem Jesu. Pauper in via illi occurrens: Da mihi, inquit, Frater Nicolae, unum panem ex his duobus, quos defers. Et ambos pauperi porrexit, ejus pedes deosculatus, reputans eum vel Angelum, vel Dei Filium in forma pauperis. Hoc tamen parum est respectu eorum, quæ quotidie gerebat in Nosocomio S. Lazari in via de Morviedro, seu Muri Veteris, olim Sagunti; siquidem leprosis ibidem recumbentibus portionem deferebat, quæ sibi in Refectorio obtingebat, tractabat illorum ulcera, ungues tondebat, tergebat frontem, & non semel bibebat aquam putridam, & immundam, qua laverat eorum saniem purulentam. Illis vero, qui eum impedire conabantur, ne id faceret, dicebat: *Sinite, ut bibam; cognitis enim sordibus, & horrore peccatorum meorum, hæc aqua mihi videtur balsamum satis odoriferum.* Ibid.num.19.pag. 111.

LXXXIII. Accidit, ut dum ad ægrotos concionem haberet, Ecclesiam ingressa Gallina cum pullis strepitum excitaret in circumstantibus, quibus Sanctus silentium imperavit: *Sunt enim,* inquit, *Creaturæ Dei, quæ veniunt ad audiendum ejus verbum.* Postea dixit: *Soror Gallina, quiesce cum tuis pullis, audi Dei verba, & ne nos turbes.* Quibus dictis alas suas illa aperuit, & pulli se recollegerunt sub alis matris, quorum aliqui interdum exponebant capita respicientes Fratrem Nicolaum concionantem, ibique taciturni quieverunt, donec ille peroravit. Concione absoluta dixit: *Soror Gallina, jam abire potes cum tuis pullis ad pascendum.* Nec mora discessit illa, cunctis, qui aderant, admirantibus, in quibus Melchior Grau Notarius, ejus Mater, duæ Sorores, & tres Ancillæ, Magdalena scilicet, Hieronyma, & Dominica Gramage, ut ex testimonio hac de re tradito apertum est in Processu Valentino. Ibid.num.14.pag. 51. & seq.

LXXXIV. Fœderatos Hæreticos in Belgio Dux Albanus duplici memorabili prælio fudit prope Groningam, altero supra octo millibus hostium ferro obtruncatis, altero, non minore gloria, Principis Aurasii copiis deletis; & perduellium fautores securi percuti jussit; præterea Gallos, qui Duce Billæo Geusiis auxilium allaturi erant, profligavit, missis in eos Lodronio, & Sancio de Avila Hispano, in Agro Juliacensi juxta Dalenum. Hinc ensem, & pileum solemni ritu consecratum a Pontifice dono accepit. Sed non quieverunt impiorum tumultus, quos inter invenio, quodam quasi martyrio consumptum Dionysium a Moeftere Laicum Cœnobii Gandavensis ex Calchene pago territorii Terceromontani squallore carcerum tabescentem, sepultumque in Ecclesia Parochiali S. Nicolai. Invenio quoque alium Minoritam ignoti nominis gladiis hæreticorum percussum. In oppido Honoscoth, inquit Baretius, Geusii cunctos ferme occiderant Sacerdotes sæculares, & Religiosos, nec qui sacra iu templis perageret, reperiebatur; pauci namque crudelitati superstites clam vivebant, commutatis vestibus, ne agnoscerentur. Religiosi quamplures maledictam hæreticorum sectam in concionibus detestebantur, & dicebant, necandos esse ejus asseclas (quod etiam Pius V. sentiebat, quæstus idcirco cum Comite S. Floræ, quod Uticensem Principem Hugonottum in bello captum non occidisset, & jussa sua infecta reliquisset, qui dudum imperaverat, necandos protinus hæreticos omnes, quoscumque ille habere potuisset, ac insuper partus eorum conjugum impediendos, ut hæreseos semina evellerentur.) Quum itaque Franciscanus quidam vitæ spectabilis, & sanctæ in concione ostenderet, quantum tum a Dei lege, tum a politico, honestoque vivendi genere hæresis abluderet, Satelles irruit in dicentem, abscissumque ense caput hastæ affixit publico in loco.

Gabriel Bucelinus Annal. German. an. 1568. tom. 1. pag. 138

Waddingus de Martyribus Ordinis. Baretius lib. 5. cap. 81. pag. 376.

Gabutius in vita S. Pii V. lib. 2. cap. 6.

LXXXV. Idem animorum ardor res Galliæ miscebat. In Urbis Caritatis obsidione, ut refert Thuanus, pene excisum est Cœnobium Franciscanorum, prope quod Sansacus milites disposuerat, ut admotis scalis in mænia irrumperent; frustratus enim spe sua tormentis bellicis locum concussit. Alterum, eodem teste Thuano, Cœnobium juxta Autricum Carnutam Blesiæ Civitatem una cum Joannis Phano penitus arsit. Ceciderunt pariter Cœnobia Olonæ in Pictavia Inferiori Diœcesis Luxoviensis, Miliacense, & Lautricense in Recentiori Aquitania, Castridunii in Turonia, Montis Guiscardi in Aquitania Antiquiori, Carnotense, S. Crucis Vezeliaci, & S. Michaelis Sezanii in Provincia Franciæ. Tria hæc funditus eversa sunt, aut igne omnino consumpta. Carnotense iterum excitavit intra mænia F. Petrus Morsellinus Cœnobii Pruvinensis alumnus sumptibus Domini de Verrigniaco, & Dominæ de Villabona, aliorumque. Postremum F. Ludovicus Privey Theologus, & Præses Custodiæ Campaniæ circa annum 1580. In choro ante altare majus cernitur sepulchrum Ven. Juliani Formont religiosissimi, & sacrarum literarum peritissimi cum Inscriptione: *Magis Angelus, quam homo*.

Thuanus lib. 46.

Idem lib. 42.

Gonzaga in his Provinciis.

LXXXVI. Magna interea Religiosorum strages edita est. Fratres aliqui in Gallo-Provincia reperti in Pastorum tabernaculo, ubi officium divinum recitabant, dimissi sunt ab Hæreticis vestibus exuti, manibusque ligatis, quos vir nobilis in via offendens, causamque nuditatis suspicatus, vinculis solvit, novisque indumentis texit. Gladiis nefariorum occubuit in Conventu Meldensi S. Mariæ Magdalenæ Ludovicus Ballejus, in

Baretius ibid. cap. 82.

Waddingus de Martyr. Ordinis.

in Conventu Stampensi S. Joannis Baptistæ Ludovicus Panætius, & Ludovicus de Plana genere nobilis ejusdem ædis alumnus, in Territorio Blesensi Joannes Vicinus, seu Voisinus, Guardianus Cœnobii Turonensis, & Confessarius Monialium S. Mariæ Guischiæ, cujus corpus projectum in Ligerim, inventumque prope Urbem Turonensem consanguinei anno 1577. in Ecclesia Minoritica condiderunt. Lautrici in Aquitauia Alexius Sanson, Franciscus Pelicerius Theologus, & Concionator, Hieronymus Graissetus, Antonius de Rupe Guardianus, Rogerius Viguerius, & Joannes Richardus. In eadem Aquitania Humbertus Gouritius, Ludovicus Elvæus, & Joannes Paule. Apud regionem Occitanam Antonius Abbas Guardianus Cœnobii Montis Guiscardi, comprehensus ab hæreticis septem leucis a Tolosa, dum proximum oppidum peteret alimenta Fratribus quæsiturus; paremque sortem experti sunt Gregorius Bournisset, Matthæus Matthæi, Joannes Lazarius, & Stephanus Maugusius, seu Maugis, a Conventu S. Catharinæ Antisiodorensi Verziacum profectus, ut sacras conciones haberet, ab hæreticis vagabundis super Yonam necatus, & in profluentem dejectus.

Daza part. 4. lib. 3. cap. 58.

LXXXVII. Sagii in Neustria passus est Stephanus de Barguello genere, & doctrina conspicuus, alumnus Provinciæ Franciæ Parisiensis ad secundum a Civitate lapidem vulneribus confossus, sepultusque in Capitulo Cœnobii Sagiensis S. Leonardi, discipulus quondam Joannis Bourgii, qui ipsum æquali morte præcesserat. Mirabelli in territorio Pictaviensi Nicolaus Clementellus innumeris plagis ad necem percussus, & Joannes Torigneus fractus extra oppidi mænia, & in patenti campo ex arboris ramo suspensus, globisque plumbeis transverberatus, quum ambo constantes in fide, & confessione realis præsentiæ corporis Christi in Altaris Sacramento perstitissent. Viriæ in Conventu S. Michaelis Archangeli Diœcesis Bajonensis Oliverius Julianus, Julianus Maignesius, Petrus Gossetus, qui dum Missæ Sacrificium perageret, ab Altari amotus ab hostibus irrumpentibus, & sic, ut sacris vestibus erat indutus, impios, qui eum ad abnegandam Missam, & Romani Pontificis auctoritatem hortabantur, argumentis redargens, laqueo suspensus est in arce ad fenestræ cancellos hoc annos die 13. Septembris. Joannes Bunius, Guilielmus Montanus, vel de Monte Magno, ille in Comitatu Astensi, hic in Liguria nobilissimis familiis procreati Mongomerii militibus confossi sunt una cum Joanne a Meer Diacono post detestabiles contumelias, manuumque, narium, & maxillarum amputationem.

Bosius de signis Ecclesiæ tom. 1. lib. 12. cap. 22.

Fernandus Hist. Eccles. lib. 3. cap. 19.

Paulus Bririus Episcopus Albensis de viris illustr. lib. 3. pag. 327.

LXXXVIII. Comes Montis Gomerii damnatæ sectæ fautor instructis militibus Viriæ Urbem dolo malo occupavit, & Cœnobium Minoritarum funditus evertit, flammis etiam immissis, ne quidquam residui foret, ea tantum ex causa, quia plures ejus incolæ Verbi Dei Ministri liberius in concionibus exagitassent homines sanguinarios, & Fidelibus suasissent, ut ab eorum doctrina, & commercio caverent. Præterea ambustis SS. Reliquias argenteas, aureasque thecas, & Calices pretiosos in profanum usum convertit; quorum tamen scelerum pœnas dedit, quum ipse, & adstipulatores satellites aut fame, aut gladio, aut suspendio ad unum omnes perierint.

Gonzaga in Prov. Franciæ Parisien. con. 19.

LXXXIX. Non anno insequenti, ut scribit Andogus, sed hoc ipso, die 16. Octobris, ut tradunt omnes ferme historici Ordinis nostri, contigit Martyrium Balthasaris a Prato, & sociorum. Oriundus a Civitate Brianconensi Diœcesis Ebredunensis in Delphinatu, mirisque ornatus

Andogus in hist. Linguæ Occitanæ pag. 147.

tus animi, & corporis dotibus, post bis expletam Provinciæ S. Ludovici Præfecturam, ætate adhuc florens, multis annis Ecclesias Arelatensem, Narbonensem, Carcassonensem, & Lemoliensem Evangelii verbo aluit. Hinc Episcopus, Clerus, & Cives Nemausenses, dum inducias cum hæreticis agerent, eum a Provinciæ Patribus in Capitulo apud Aquas Sextias habito petierunt; a quibus proinde requisitus, num vellet Nemausum ire, & pro salute animarum vitam discrimini exponere, annuere non dubitavit. Arelatem itaque profectus, ubi quinque annos egerat Ecclesiasten, populo valedixit in festo Ascensionis Domini, affirmans, se Nemausum iturum, & Arelatenses non amplius faciem suam visuros. Et sic flentibus omnibus Nemausum properavit, ubi restituendis Religionis rebus manum admovit, Sacramentorum administratione, concionibus, & pietatis exercitiis. Solemnem supplicationem indixit ad puteum paullo ante trucidatis Catholicorum corporibus oppletum; eaque inde eruta stravit super faciem campi., loquutusque ad numerosissimas turbas de patientia, & martyrio, illos beatos prædicavit, qui pro Catholica fide mortem oppetierant, & illos, qui ob eamdem causam mox gravia essent passuri. Hæc dicta sunt mense Junio, & mense Novembri in Civitatem Hugonotti irruperunt.

Severtius in Anti-Mar.yrolog. Hæreticorum cap. 5. Sect. ., pag. 5.

XC. Conjectus in vincula Athleta Christi nec blanditiis deliniri, nec promissis capi, nec minis deterreri, aut laboribus frangi potuit; quum enim interrogaretur, vellet ne palinodiam canere, & Reformatis pro Ministro ad altaria inservire, uxorem ducere, divitiisque cumulari, respondebat: *Vade post me Satana. Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies*. Quare hostiam viventem se Deo offerens plenus fide, & ardore charitatis, pugionibus toto corpore confoditur, apertoque gutture, & abscisso capite in præfatum puteum dejicitur. Antequam tamen moreretur, Fratribus suis, quorum Nemausi erat Guardianus, benedixit, illos hortatus ad bellandum pro Dei causa; nec frustra; nam post martyrio sociatus ei est Joannes Chalvetus consobrinus ejus ætate, & canitie venerandus, Guilielmus Scófre, & Joannes Lantret Sacerdotes igneis sphærulis expositi, aliusque ignoti cognominis Joannes. Jacent in eodem puteo, quem hæretici exoneratis civium fordibus compleverunt, quia nocturno tempore flammæ ex illo prodire videbantur. Alii Conventus Nemausi Fratres fugæ se commiserunt. Arsit omnino tunc Cœnobium olim religiosissimum, & a triginta Fratribus inhabitatum.

XCI. Sub idem tempus Michael Grelet Custodiæ Xantonicæ Præfectus, & Conventus S. Francisci Engolismensis Guardianus, ac Domini de Rupefocaldio majoris Monasterii Abbatis Concionator, & Confessarius ad suspendium, quo occubuit, ductus Gasparo Collinio prædixit mortem Jezabelæ simillimam; quod ita contigit Parisiis, adhuc enim ex vulneribus palpitans per fenestram præcipitatus est, & per Urbis fora, atque angiportus a pueris etiam ipsis raptatus. Engolismæ pariter laqueo vitam finivit Petrus Bonneau Ecclesiastes ejus loci, doctor S. Theologiæ in Academia Pictaviensi, ubi Ordini Minorum nomen dederat. Ipsius corpus post duos annos integrum repertum ex loco patibuli, in quo jacuerat, ad Capitulum Conventus magna populi, & Cleri frequentia Fratres transtulere. Joannes Virolant, seu Hieroleau, Lector, & Ecclesiastes Martyr excessit, verendis abscissis, omnique crudelitatis genere laniatus. Joannes Aprilis Lector item, & Ecclesiastes, cui cervicem

Elzearius lib. 3. Sacri Mont. Olivet. cap. 6.

vicem in frustra Carnifices comminuerunt. Horum duorum Martyrum memoria his versibus continetur.

Felices animæ, quarum per vulnera, Christi
Crescit Evangelium! Vester pro Sanguine Sacro
Est cruor. Ille piis inolescit mentibus ultro,
Ut quanto magis innocui profunditur usquam
Sanguinis; hoc vernat magis, augescitque premendo
Sancta Fides, viresque novas calcata resumit.

Theat Crudelitatum Hæretic. pag. 92.

XCII. Rerum omnium inopia, & injuria Lutheranorum adactis Religiosis omnibus, Civitatis Imperialis Norimbergæ Franconiæ Metropolis, ut in exilium anno 1520, ultro commigrarent, soli Minores Observantes Provinciæ Argentinæ extrema quæque perpessi in Cœnobio permanserunt, donec inedia, quasi lento martyrio consumpti e vivis excesserunt. Hoc tandem anno unicus superstes F. Janitor Petrus cum clavibus nulla vi a manibus suis extorquendis tumulatus est. Orto subinde incendio, exustisque ædibus, Sacras Imagines B. Mariæ Virginis, & S. Francisci, quæ a parietibus adhuc pendent, in medio flammarum illæsas perstitisse ferunt.

Monumenta Provinciæ Argentinæ.

XCIII. Cœnobium Lahense, seu Laaense, Provinciæ Austriæ in Custodia Danubiana fundatum anno 1237. in exigua Civitate Moraviæ adjacente juxta Fluvium Tajam a Dominis de Chiinring, tribusque argenti libris ditatum ex testamento Elisabethæ Friderici Romanorum Regis Uxoris anno 1328. una cum Cœnobio Neostadiensi, hoc anno Fratres deseruerunt, Lutheranis damna inferentibus, & insequenti ætate vix ejus rudera superfuerunt. Eadem damna, bellumque, & ingravescens pestilentia Minoritas ejecerunt a Cœnobio S. Nicolai Bythomii in Silesia Superiori, & Poloniæ finibus Diœcesis Uratislaviensis. In quibusdam Catalogis domus occurrit sub nomine Bethlem, in aliis sub nomine Bithi ad S. Nicolaum. Minores Conventuales illic degentes anno 1453. sponte susceperunt reformationem S. Joannis de Capistrano. Hinc minus vere Gonzaga affirmat, Conventum a Catholicis Bithensibus anno 1453. eleganter satis, communibusque sumptibus erectum, in quem errorem incidit etiam Waddingus. Peschel quoque corrigendus scribens, Cœnobium, Fratribus circa annum 1486. peste extinctis, ad Observantes fuisse devolutum. Novos alumnos in eo collocavit Provincia Bohemiæ Conventualium; Rodulphus enim circa annum 1586. illud recenset. Sed paullo post etiam isti cessarunt.

Greiderer lib. 7. num. 115. & lib. 5. num. 64.

Gonzaga in Prov. Bohemiæ Con. 15. Annales Min. anno 1453. num. 55.

XCIV. Ædibus in Provincia Flandriæ dirutis, accrevit hoc anno Conventus Romberti Curiæ, ex quo lapis supra lapidem non remansit. Ejus meminit Waddingus, qui fatetur, nullam de eo se invenisse apud nostrates mentionem, nisi forte, ait, idem sit cum Conventu Curiano; quamvis dissideant Fundatores, & SS. Invocationes. Reperio, illum fundatum uno milliari ab oppido Romberti Curiæ Diœcesis Tullensis in Provincia Lotharingiæ ab Antonio Duce Lotharingiæ, & Renata de Borbonio ejus uxore anno 1447., Nicolai V. Pontificatus anno I., qui fundationem approbavit; atque ita operi institerant Fratres Observantes, ut uno anno absolutum fuerit, & Ecclesia pulcherrimis ornamentis ditata. Sedatis Hæreticorum tumultibus, F. Christophorus Conart cum sociis Pontio Clerico, Joanne Reginaldo, & Jacobo Lansforge, impetrata facultate ab Henrico II. Lotharingiæ Duce, cui erat a sacris Confessionibus, apud Castrum Ducale prope pagum Romberti Curiæ novi Coe-

Ibid. anno 1447. num. 73.

Monumenta Provinciæ Flandriæ.

Cœnobii fundamenta posuit, primum lapidem solemniter jacente Desiderio de Reims. Ita Inscriptio: *D. O. M. B. M. V. S. Francisco, & S. Martino, Henrico II. Duce Lotharingiæ Fundatore, R. P. Desiderius de Reims Abbas de Insula hunc primarium lapidem posuit anno MDCXVI. IX. Augusti.*

XCV. Franciscus Papacoda propriam domum in oppido Massafræ, cujus erat dominus temporalis, in Diœcesi Motulana transtulit in Conventum Minoriticum sub titulo S. Mariæ de Constantinopoli, Pontifice ei concedeute translationem cinerum Majorum suorum ab Ecclesia S. Rochi ad Ecclesiam erigendam: *Sane exhibita*. Pridie Kal. Junii. Fundata sunt inibi sodalitia B. Virginis de Monte Carmelo, & S. Antonii de Padua. Pertinet ad Provinciam S. Nicolai, cui hoc ipso anno Joannes Carolus Bovius Brundusii Archiepiscopus addidit Conventum S. Mariæ de Casali Brundusii fundatum olim a Regibus Galliarum, & habitatore vacuum. Decessit inibi Ludovicus Galatinus Sacerdos altissimæ contemplationis, & paupertatis, qui reformationem in Provinciam introduxit, de quo plenius anno 1591.

(Gonzaga in Prov. S. Nicolai con. 43. & 42.)

XCVI. Accesserunt Fratribus regionis Mechoacani in Indiis Occiduis Couventus Queretari, & Vallis Guadianæ de Xalisco, qui deinde spectavit ad Provinciam de Zacatechas, fundatus a Hyacintho a S. Francisco, cujus meminimus. Custodiæ SS. Trinitatis de Chile Conventus S. Mariæ ad Nives Civitatis Divitis, quem Fratres inviti acceperunt ab inquilinis civibus, compulsi ad ineundam cum illis familiaritatem; & Conventus S. Francisci Castri, seu Chiloæ, quem Gonzaga ædificatum asserit anno 1560.; quum tamen ex authenticis Monumentis Archivi S. Isidori non arithmeticis cifris, quæ fallere possunt, sed distinctis literis hic annus notetur, loci possessionem, sicuti & præcendentis recipiente mense Novembri quodam Religioso nomine Constantino.

(Theatr. Mexicanum part. 4. num. 25. pag. 29. — Gonzaga in Prov. SS. Trinitatis de Chile Con. 9. & 8.)

XCVII. Dimidio milliari a Civitate Massæ in Tuscia aderat balneum, seu aquarum receptaculum, ad quod juvenis puella gregem suum ducere solebat. Quodam die supra scopulum balneo imminentem vidit formosissimam Matronam, quæ ei dixit: Perge, Filia, & dic Parocho Massæ, & oppidanis, ut domum mihi ædificent hic, ubi sedeo. Cui puella: Quænam es, o pulcherrima mulier? At illa: Mater sum Domini Jesu Christi. Cui iterum puella: Illi mihi non credent. Respondit Virgo: Abi, Filia, ne dubites, tibi fidem præstabunt. Hinc ex oculis evanuit. Illa interea abiens prodigium narravit Parocho, qui tunc erat Joannes Boni, qui ad locum accessit cum oppidanis, & Ecclesiæ fundamenta jecit, qua ad culmen perducta, domum quoque prope ipsam condidit, quam postea Fratres Observantes incoluerunt. Festum apparitionis Deiparæ celebratur quotannis Dominica prima Augusti.

(Monumenta Provinciæ Tusciæ.)

XCVIII. Habitarunt Observantes hoc anno, & duobus, vel tribus subsequentibus in Conventibus Amadeorum supra memoratis Provinciæ Tusciæ; deinde illos simul reliquerunt. In Conventu Collis successerunt Eremitæ Ilcitani S. Augustini. In Conventu Montis Ughi Capuccini, & in Conventu S. Jacobi Canonici Regulares de Scopeto. His, ut diximus, hoc anno acquisitis, & provisis, decreverunt Observantes duas ædes dimittere in Custodia Senensi, videlicet Massæ Maritimæ, seu Veternensis, & Montis Ilcini, illam ob aeris inclementiam, hanc ob illata bellorum damna anno 1554. sub Garcia de Toleto Præfecto exercitus Caroli V. adversus Gallos, quorum tutelæ se commiserant cives

ves Montis Ilcini, & subsequentibus temporibus, quum in prædictos Cives Florentini arma moverent.

XCIX. Cœnobio S. Mariæ Gratiarum Collis Observantibus tradito, Moniales Tertii Ordinis *Mantellatæ* dictæ hospitium S. Hieronymi spectans ad Conventum S. Luchesii Podii Bonitii petierunt sibi dari in Monasterium erigendum; quod & obtinuerunt, tum quia Fratres inibi locum habebant, tum quia ipsæ jam eumdem locum possederant. Hujusmodi Moniales B. Angelæ de Fulgineo vestigiis adhæserunt. Primo autem Observantibus, ac tandem, Episcopali sede in Civitatem inducta, Ordinario paruerunt.

C. Hoc anno ædes S. Francisci Minorum Conventualium Salmanticæ, concedente Pontifice: *Ex injuncto Nobis*. Die 18. Augusti, ut vendi licite posset cum omnibus juribus, & pertinentiis, cessit in utilitate Fratrum Observantium pro fabrica Cœnobii S. Francisci ejusdem Civitatis, eorumque necessitatibus. Joseph de Citerna Minister Provinciæ S. Francisci restituit, & ampliavit Conventum (parvam prius, et pene collapsam Clarenorum domum) S. Mariæ Montis Sancti prope Nursiam, & quinque Fratres in eo collocavit. In Provincia Marchiæ Conventus S. Francisci Corinaldi Diœcesis Senogallieusis juxta portam S. Joannis in jugo collis fundatus, agente adhuc in vivis Seraphico Patriarcha, transivit a Minoribus Conventualibus ad Observantes: *In sede Beati Petri*. Die 15. Octobris. Translationem præcepit Pontifex, teste Vincentio Maria Cimarello Ord. Præd., ob nonnulla facta, quæ ibi contigerunt, & non exprimuntur. Gonzaga Pontificem satisfecisse scribit instantissimæ Corinaldensis Communitatis supplicationi.

Cimarellus in Hist. de Gallis Senon. lib. 1. pag. 114.

Gonzaga in Prov. Marchiæ con. 48.

CI. Jacet Oppidum in Mediterraneis Gallorum Senonum Inter veteres Umbros juxta Suasæ Urbis rudera, habens ad Orientem Bodianos, & Æsinos, ad Occidentem Mondavium, ad Austrum Rocchigenas, & Montes, a Septentrione Senogalliam, sinumque Adriaticum, a quo distat decem milliaribus, Ecclesiis, Cœnobiis Religiosorum, & magnificis ædificiis refertum, insuper & vetustate nobilissimum, quum ferant, conditum statim post destructam anno 409. ab Alarico Suasam, in summitate collis inter fluvios Cæsanum, & Misarum. Eximii Franciscani ex ipso prodierunt, nimirum Ludovicus Pianta Commissarius Provinciarum Germaniæ, Stephani Bathorii Transylvaniæ Principis his temporibus Theologus, a Consiliis, & Confessionibus. Senex reversus in Provinciam, & inveniens Conventum Patriæ suæ ab Observantibus occupatum, Recinetum abiit, ubi Conventum ad meliorem formam redegit, impluviumque construxit. Philippus Pamieri Magister Provinciarum Apuliæ, & Dalmatiæ amicus Sixti V., a quo Romam accersitus, dum virtutum suarum splendidissima præmia suscepturus foret; occubuit. Quare Pontifex cum lacrymis: *Amici*, inquit, *mei sortem non ploro, quia mortalis erat*; *sed meam, qui eum amplius nequeo remunerari*. Bartholomæus Vetoli, qui S. Theologiæ Lector procul a patria audiens Conventum cessisse Observantibus, navigavit in Sardiniam, ubi electus Magister Provinciam sanctissime administravit. Tempore autem Sixti V. rediit in Italiam, & auxilio Cardinalis de Sarnano Conventum recuperavit. Alexander Bartoli, qui Ecclesiam auctam anno 1538. a fundamentis iterum elegantiorem excitavit circa medietatem Sæculi XVII. Bartholomæus Cimarellus, quem præfatus Historicus Gallorum Senonum appellat Conventualem Observantem. Edidit quartam partem Chroni-

Rodulpus lib. 2. pag. 256.

Cimarellus ibid. pag. 164.

Ibid. pag. 176.

corum S. Francisci in quinque tomos distinctam, quorum tres solum typis commissi sunt. Commoratus in Hispania annos quinque munera accepit a Rege Catholico. Erexit Bibliothecam Cœnobii Fanensis. Commissarius in Provincia S. Francisci hospitio excepit in Conventu S. Mariæ Angelorum Assisii Vincentium II. Mantuæ Ducem, quem Mantuam sequutus est Theologus, & Consiliarius, eumque Dux in tanta habuit existimatione, ut pro gravissimis negotiis Legatum miserit ad Senatum Venetum, & a Pontifice postulaverit, ut illum Episcopum renuntiaret, quod evenisset seorsum ab artibus, & fraudibus invidorum. Gratissimus fuit Mariæ VI. Urbini Duci. Obiit in Conventu S. Francisci de Vinea Venetiis an. 1628. Marcus Cimarellus prædicti Frater, Musices, & Politicæ peritissimus, qui annos XLV. Fratribus optime præfuit, defunctus anno 1631. Recineti.

Rodulphus lib 2. pag. 255. & 280.

CII. Data est Minoribus Conventualibus ædes S. Pauli de Toci, annexa Cœnobio S. Mariæ Amatricis in Custodia Regni, a loci Universitate. In Custodia Messanæ ædes S. Fradeli, in quam B. Tecla loci Comitissa intulerat Reliquias SS. Philadelphi, & Cyrini. Concessa fuit primo F. Joanni Leontino, qui inibi habitabat parietibus inclusus, ex quibus oblata alimenta desumebat; sed semel omnibus raptis aufugit per fenestram, quo exemplo suam hypocrisim ostendit. Recesserunt iidem Fratres a Cœnobio S. Mariæ de Monte ad Pertusium, a Fratribus Tertii Ordinis deinde occupato.

Michael a Tugio in Bullario Capuc. to 2. in indice Conventuum.

Franciscus Severini in Chronicis.

CIII. Familiæ Capuccinorum domus hoc anno fundatæ sunt Urbe veteri, Montoni Diœcesis Tiphernatis, Nuceriæ, Montis Granarii, & Montis Sancti Diœcesis Firmanæ, Placentiæ, Rhodigii Diœcesis Adriensis, Colonearum Diœcesis Brixiensis, Turriculi Diœcesis Pisciensis, S. Severini Diœcesis Salernitanæ sub titulo S. Hieronymi, Turris Græci Diœcesis Neapolitanæ, & Castri Veterani, seu Castri Entellici ab Autello Acestis socio sic antiquitus dicti Diœcesis Mazarensis. Locum Capuccinis tradidit Princeps Carolus Aragonius una cum *Velo S. Annæ*, cujus nomini dicatum est Templum, Reliquiis plurium Martyrum, & S. Emphrem ab Alamania. Floruit ibi F. Joannes Maria Luna a Castro Veterano, virtutibus, literis, ac in rebus agendis insignis, anno 1600. Provincialis Siciliæ. Sunt in veneratione corpora F. Petri la Rocca a Mazara Sacerdotis, inventum, teste Pirro, cum Cruce in carne impressa; & F. Pacifici Laici a Calabria prophetico spiritu donati.

Sicilia Sacra tom. 2. pag. 893. n. 2.

Monumenta Provinciæ S. Francisci ex Archivo Cœnobii S. M. Angelorum.

CIV. Jussit Pontifex, ut ædicula S. Mariæ Angelorum prope Civitatem Assisii includeretur magnifico fornice, & Templo longitudinis palm. Rom. 450., latitudinis 330., assignatis pro sumptu mulctis pecuniariis, quæ maleficiorum nomine solverentur in Diœcesi Vallis Spoletanæ. Archetypum delineavit Galeatius Alexius Perusinus pretio 58. florenorum aureorum, quæ ei numeravit Felix de Perusia Guardianus, accurate examinatum a Vignola, & Julio Dante Perusino. Ædificium inceptum est anno insequenti.

Franciscus M. Angeli lib. 2. tit. 49. pag. 96.

CV. Loquitur de hoc opere Franciscus Maria Angeli Magister Minorum Conventualium in *Amœnitate Collis Paradisi, ubi triplici Iconismo exhibet* primo *Plantam Novi Templi, & Conventus S. Mariæ de Portiuncula*; secundo *Templum S. Mariæ Angelorum cum interiori prospectu, & Novi Conventus parte*; tertio *Prospectum, & Plantam S. Cappellulæ B. Virginis*. Postremum tamen hoc schema non est effigies Portiunculæ, sed Oratorii S. Mariæ Zaccardi, seu hodierni Rivitorti. Quæstionem deinde agre-

greditur explicandam, an Ecclesia S. Mariæ Angelorum sit Caput, & Mater totius Ordinis Minoritici. Ante dubitaverat, an potius Oratorio apud Rivumtortum titulus conveniret. Sed dubium solvendum remiserat Romanis Pontificibus, qui solam Ecclesiam S. Mariæ Angelorum sic appellatam voluerunt; additis quibusdam allegoriis de corpore mystico, de capite, de pede, affirmans, Basilicam Collis Paradisi esse caput Ordinis, Oratorium Rivisiexi esse pedem, seu fundamentum; & Ecclesiam S. Mariæ Angelorum silentio transigens, adeo ut nec ad caput, nec ad pedes, nec ad ullum corporis membrum pertinere illa videatur; præcipue quum, conscientia sua tutus, concludat, *se jus suum unicuique tribuisse*.

CVI. Hæc Scriptor titulo 48. Titulo sequenti admittit, aliquos devotione potius singulari erga sanctum locum, quam attentione ad temporum, locorumque realem, *& invertibilem cursum*, huic Sanctuario initium, & fundamentum Ordinis concessisse: „ Horum, inquit, pieta„ ti adhærerem, si meæ mox exprimendæ distinctioni consentirent. „ Quodcumque temporale in partes divisibile multipliciter dici potest „ inchoatum. Mundus ab æterno in mente divina conceptus potest dici „ in æternitate idealiter initiatus. At realiter positus in esse primo tem„ poris instanti dicitur incœpisse. Omnium partium successive in eo „ positarum completa productione, adhuc dici potest creatus sex die„ rum cursu. Similiter discurro de Ordine Minorum, qui fuit primo idea„ tus in mente S. Institutoris, ubi, & quando primam habuit inspi„ rationem, secumque cogitavit de eo fundando, & erigendo. At hæc „ idealis; non vera, & actualis incœptio fuit; exstitit hæc in loco, „ & tempore, ubi, & quando primos Religiosos coadunavit, cum eis „ regulam professam jure emissi voti servavit. Si velimus aliud nobis „ magis amplum præfigere principium, dicamus, comprehendi etiam „ propagationem, & dilatationem Ordinis, Fratrum, & locorum ad„ ditionem complectentem; adeoque demus aliquod initium partiale „ habuisse in hospitio S. Mariæ Angelorum, quod illi primo proxime ad„ junctum fuit. Idealis autem inchoatio non est ad nostrum pro„ positum; nam nec mundus realiter ab æterno fuit, nec Ordo Mi„ norum, quando S. Franciscus illum futurum mente concepit „.

CVII. Video, me tam sublimi metaphysicæ intelligendæ imparem. Aliunde vero, ne in his diutius immorer, vetant angustiæ *invertibilis cursus temporis*; seu, ut candide dicam, metus incidendi in aliquam capitis vertiginem, quam difficulter vitarem, si in his abstractionibus me immiscerem. Summa omnium huc recidit. Agitur de loco, ubi Ordo Minorum non possibilis, sed actualis esse cœpit. Quinam sunt aliqui illi, qui Ecclesiam S. Mariæ Angelorum vocarunt Caput, & Matrem Ordinis *sine attentione ad invertibilem cursum temporum, & locorum*? Nimirum homines simplices, & idiotæ. Numerantur in his præter Summos Pontifices S. Antoninus Hist. tit. 24. cap. 7. S. Antonius Episcopus Florentinus, cujus hæc sunt verba: „ In isto lapide „ fundamentali Ordo FratrumMinorum initium, & fundamentum accepit „. S. Bonaventura in Legenda maj cap. 2. de Portiuncula. S. Bonaventura „ Hic est, ait, locus, in quo Fratrum Minorum Ordo a „ S.Francisco per Divinæ revelationis instinctum inchoatus est „. Petrus Rodulpus Tossignanus Minor Conventualis: „ Hic Minorum Ordo sumpsit Rodulphus lib. 2. pag. 252. & 298. „ initium, & Franciscanæ Familiæ origo an. 1210. Primus locus (Fra„ trum de Familia) est S. Mariæ ab Angelis prope Assisium, ubi Sacer „ Ordo Minorum initium sumpsisse in Portiuncula „. Hieremias Buchius Pisanus Conformit. 28.

Minor Conventualis in nova editione Conformitatum Pisani dicit in margine, Portiunculam esse caput Ecclesiarum Fratrum Minorum.

CVIII. Solemniter benedixit majori Sacello S. Mariæ Angelorum in Civitate S. Dominici Calciatensis Bernardus de Fresneda supra memoratus; eodemque hoc anno comitatus est Regem Catholicum proficiscentem in Aragoniam ad Civitatem Monsonii, ejusque gratia ad Urbem Conchensem divertentem. Alexander Guidiccionus Episcopus Lucensis die 12. Octobris consecravit Ecclesiam S. Francisci Lucæ, Cœnobii Guardiano Fratre Cornelio Lucensi. Franciscus de Salazar Ordinis Minorum Provinciæ Bæticæ Episcopus Salaminensis consecravit Ecclesiam S. Francisci Ponsevii, seu Pontis Assevæ, in Provincia Tusciæ, ut ex membrana affixa tabulæ ligneæ in Sacrario asservatæ, & ex altera membrana, manu ejusdem Episcopi firmata, inclusa vasculo plumbeo in Ara maxima Ecclesiæ una cum Reliquiis SS. Vincentii, Zenonis, B. Joannis de Alverna, & Tunicæ S. P. N. Francisci. Similiter die quinta Septembris consecravit Ecclesiam S. Petri in Balneo, & varia loca S. Alvernæ Montis, ut prodit sequens monumentum.

Monumenta Provinciæ Burgensis.

Anno MDLXVIII. die Peregrini, ex licentia, & facultate SS. D. N. Pii P. V. concessa ad instantiam Illustrissimi, & Reverendissimi Christophori Madrutii Cardinalis, & Episcopi Tridentini, Reverendissimus F. Franciscus Salazar Ord. Min. S. Francisci Hispanus Provinciæ Bæticæ Episcopus Salaminensis ad requisitionem Adm. Rev. P. F. Pauli a Sovaggio Min. Provincialis Tusciæ, & Ven. P. F. Gregorii de Rassina Guardiani Alvernæ consecravit hanc Ecclesiam novam, & hoc Altare majus cum Cimiterio, & vocavit ipsam Ecclesiam S. Mariæ Angelorum, concedens, ut ibi Christifidelium corpora sepeliri possent, & gauderemus Indulgentiis, quas SS. Pontifices concesserunt visitantibus Ecclesias consecratas. Et in hujus fidem prædictus Prælatus de Salamina subscripsit hoc, sua manu, cui apponi fecit sigillum, & subscriptionem sui Secretarii. Similiter consecravit duo Altaria hujus Ecclesiæ, omniaque fecit gratis &c. Sequuntur subscriptiones ejusdem Episcopi, Pauli de Sovaggio, Gregorii Rassinensis, & Marci Antonii de S. Severino Notarii Apostolici.

Ex libro Salvatoris Vitalis de S. Alvernæ Monte pag. 6.

CIX. Reperio in MSS. S. Montis Alvernæ, eumdem Episcopum die 22. Aprilis consecrasse tria Altaria parvæ Ecclesiæ S. Mariæ; & die nona Maji Sacellum Sacrorum Stigmatum, & S. Sebastiani.

CX. Provinciam S. Jacobi, aliasque duas defecisse hoc anno ab obedientia Generalis Conventualium scribit Rodulphus, qui illius Custodias hoc ordine recenset: *Custodia S. Jacobi, Auriensis, Legionensis, Zamorensis, Salmaticensis, Conimbricensis, Ulixipponensis, Eborensis*. Agit Emmanuel a Spe de Conventu S. Pauli de Monte, fundato a F. Gundisalvo Marinho, ejusque socio anno 1392. in Eremitorio S. Pauli non procul a Conventu de Mosteiro ad latus maris in editissimo monte, qui Gallæciam respicit, prope Villam Novam de Cerveira in valle sitam. Vocabatur S. Paulus de Serra, vel de Penhas, vel de Miraculis. Cessit hoc anno Observantibus. Quiescunt inibi Petrus Didacus, vel Dias, unus ex primis Observantiæ restauratoribus in Lusitania, & Antonius de Conimbria defunctus anno 1600. dictus communiter *Frater Sanctus*.

Rodulphus lib. 2. pag. 281.

Emmanuel a Spe lib. 10 cap. 14. pag. 448. & seq.

CXI. Regium Cœnobium S. Jacobi Septæ Africanæ oræ Civitatis fundatum anno 1420. a Petro Infante Portugalliæ in ipso Maurorum delubro, habitarunt Fratres SS. Trinitatis, locum eis aptissimum ad Captivorum redemptionem, concedente Sebastiano Rege Portugalliæ, &

Ibidem. lib. 11. cap. 18. pag. 592.

Hen-

Henrico Cardinali. Incoluerunt Observantes Conventum S. Francisci Civitatis Guardiæ sex leucis a Villa Cavæ Julianæ, Covillianio, seu de Couilham, [Ibidem lib 4. cap. 17. pag. 415.] ex orientali latere Serræ de Estrella in montanis constructæ a Rege Sancio II. ad reprimendas Maurorum irruptiones. [Gonzaga in Prov. Portugal. con. 19.] Scribit Gonzaga, domum ad Templarios spectasse; ignorari autem sub quonam Rege Franciscanis obvenerit. At scimus, initio anni 1246. recenseri ejus [Emmanuel a Spe ibidem pag 432.] Guardianum una cum Guardiano de Couilham; quod ostendit, Regem fuisse prædictum Sancium, qui Civitatem fundavit circa annum 1236., [Petavius Rationarium Temporum tom. 2. pag. 252.] regnumque produxit ad annum usque 1247. Ex his etiam Waddingus corrigitur, asserens, Cœnobii vetustatem ultra annum 1320. ex probatis monumentis deduci non posse, quod nescio, quomodo conciliari [Annales Min. an. 1568. num. 12.] possit cum iis, quæ refert de Domina Oppidi Linhares Lupa nuncupata in Templo Minorum Urbis Guardiæ sepulta anno 1275. Floruerunt [Ibidem an. 1275. num. 5.] ex hoc loco præter Petrum Guardiensem, cui in Conventu S. Bernardini Maderæ exstructum est Sacellum, & Altare, de quo auctoritate Summorum Pontificum bis solemnes informationes pro ejus Canonizatione factæ sunt; alter Petrus de Guardia Laicus Botelho nomine sepultus & ipse in Insula Maderæ; Sixtus de Guardia tumulatus in Conventu Vimarani; [Emanuel a Spe lib. 4. cap. 23. pag. 422. & seq.] & duo Martini de Guardia Martyres in Indiis, quorum unius tantum meminit Arturus.

CXII. Laudatus Emmanuel a Spe coævum dicit Cœnobium Guardiæ alteri S. Francisci de Couilham, fundato circa annum 1235., & [Arturus die 24. Decembris.] hoc item tempore Observantibus tradito, qui Regularem Disciplinam in illud induxerunt. Jacet in hoc loco Emmanuel de Azevedo vir perfectissimus, magnæque apud omnes existimationis. Populus ad ejus funus anno 1599. frequentissimus confluxit, nec permisit, ut in communi tumulo conderetur. Ejusdem domus alumni fuerunt Bartholomæus de Bracara, de quo ad annum 1634., quo obiit in Cœnobio Dominæ Nostræ Ville de Sardoal, & Joannes de Tavira defunctus anno 1545. in Cœnobio S. Eulaliæ de Marchena, vir magnarum virtutum, admirabi- [Gonzaga in Provincia Bæticæ con. 7.] lis pœnitentiæ, & devotionis, doctus Ecclesiastes, & linguarum exoticarum peritissimus. Clemens VII. ad instantiam Mercatorum Portugalliæ, & Hispaniæ, qui Metelburgi, vel Middelburgi in Zelandia ne- [Annales Min. an. 1428. num. 10.] gotiabantur, eum instituit eorum interpretem, & Sacramentorum Ministrum: *Dilectis in Christo*. Die 29. Januarii 1527. Functus laudabili- [Monumenta Provinciæ.] ter munere, redivit ad Cœnobium suum de Couilham, pristina studia resumens optimarum virtutum, quibus mox populo innotuit. Ut igitur in silentio, & humilitate Deo famularetur, abiit in Provinciam Bæticam, ubi Cœnobio S. Eulaliæ absconditus in oratione, abstinentia; & suavissimis ecstasibus vitam perpetuo duxit, & explevit.

CXIII. Sex Religiosi sub Præsidente Antonio Pinto ex Conventu SS. Conceptionis de Matozinhos Reformationem peregerunt in Conventu Regio S. Francisci Portus prope Navale Civitatis ad ostium fluvii Du- [Emmanuel a Spe ibid. cap. 5. & seq. pag. 412.] rii nobilissimæ, quem Claustrales incolebant, instituto in primum Guardianum Antonio de Santarem, ingenio, & pietate præstanti, ipsisque Claustralibus severiorem disciplinam cupidissime amplexantibus, quos inter Christophorus Portuensis Provincialis, & Antonius Cabrito Guardianus. Eum Fratres Minores fundarunt circa annum 1233. non sine [Annales Min. an. 1368. num. 15.] multis contradictionibus ex parte Christiani Decani Capituli Portuensis, ad quem, ut inquit Waddingus, Gregorius IX. literas dedit, ut a molestiis cessaret. Verum Pontifex ad Capitulum, & D. Petrum Salvador

vador Episcopum scripsit, non ad Decanum Capituli: *Attendentes dilecti Filii*. Die 20. Maji anno 1233.; etsi in literis Decanus nominetur his verbis: *Decano Portugalensi in ipsis* (Fratribus) *Christum adeo damnabiliter persequenti*. Aliæ exstant Gregorii literæ circa idem negotium: *Non est industria Pastoralis*. Die 24. Maji, adversus Episcopum. *In honore subditis impenso*. Die 23. Junii adversus Capitulum, ambæ anni 1237., quarum executio commissa fuit Archiepiscopo Bracarensi, & Episcopis Visensi, & Lamacensi. Aliæ etiam: *Dilecti Filii*. Die 4. Augusti, ad Archiepiscopum Bracarensem, Decanum, & Cantorem: *Quos dilecti*. Die 7. Augusti, ad Capitulum Bracarensem. Præterea Innocentius IV. scripsit ad Episcopum Portuensem: *Dolentes accepimus*. Die 1. Junii, ubi hæc habet: *Religionis æmulus, turbator quietis, ac bonorum operum impugnator in offensam Dei non modicum, in Fratres Minores Portugalliæ commorantes, Patris charitate deserta, sæviens velut hostis*. Claruerunt inibi Paulus de Azevedo Apostolus Indiarum Occidentalium, Gundisalvus de Vallebona Minister Generalis, Ægidius Episcopus Foliensis; Andreas de Portu fundator Conventus S. Bernardini de Atougia, Pantaleo, Antonius, Amadeus, & Martinus de Portu, Antonius de Padrão, Franciscus de Chagas Ulyssiponensis, Pacificus de Viseu, & quamplures alii.

CXIV. Domus recensitæ spectant ad Provinciam Portugalliæ, in qua etiam reformata sunt hoc anno Monasteria Monialium, inter quæ Monasterium S. Claræ Amarantii, introductis in illud Reformatricibus ex Monasterio Villæ Comitis Joanna de Matre Dei, & Joanna a Jesu, utraque ex familia de Ataydes, & Cosma Pinta muliere sæculari, quæ ibi emisit professionem. Regium Monasterium S. Claræ Conimbricæ, cujus tamen Moniales ægre passæ sunt reformari. Henricus Cardinalis Portugalliæ ex mandato Pii V. in eo constituit Abbatissam D. Mariam de Chagas filiam Ducum Brigantiæ Jacobi, & Joannæ de Mendoça professam in Monasterio des Chagas Villæ Viciosæ, Druzianam Evangelistam Chori Vicariam, Rosam a Conceptione Ostiariam, Monicam de S. Augustino Magistram Noviciarum, Angelam, & Isabellam, omnes ex Monasterio Villæ Viciosæ, & D. Cæciliam de Menezes Vicariam Domus ex Monasterio SS. Conceptionis Pacis Juliæ, seu de Beja.

Emmanuel a Spe lib. 9. cap. 5. pag. 254.

Ibidem lib. 4. cap. 28. pag. 67. & seq.

CXV. Claustrum Monialium Tertiæ Regulæ S. Francisci de Pœnitentia Gracoviæ, Provinciali Ministro Nicolao Roxolano, restauravit Joannes Corcbachius Canonicus Cracoviensis maximo sumptu ab incendio, quo penitus arserat. Moniales Clarissæ Regularis Observantiæ sub habitu Capuccinorum Eugubii dictæ de Bono Jesu obtinuerunt a Pontifice facultatem emittendi professionem in manibus Cardinalis Protectoris Capuccinorum, aut alterius ab eo delegati, ejusque regimini subesse cœperunt: *Prudentium Virginum*. Die 30. Junii.

Monumenta Provinciæ Poloniæ.

CXVI. Reformatrices accepit Monasterium Tertii Ordinis S. Claræ Caxallæ a Monasterio S. Claræ Palmæ Blancam de Columna Præfectam, Franciscam de S. Maria, Franciscam de Angelis, Mariam de Spiritu Sancto, Isabellam ab Incarnatione, Mariam de S. Francisco, & Leonoram de Angelis, quæ brevi tempore inibi Regularem Observantiam restituerunt. Ex Monasterio SS. Cosmæ & Damiani, alias S. Cosmati de Urbe Ordinis S. Claræ de Observantia electæ sunt Reformatrices Monasterii S. Sylvestri de Urbe Ordinis S. Claræ Conventualium Damiana, Christina, Gabriela, Catharina, Antonia, & Archangela, prima in Abbatissam renuntiata cum facultate ex aliis Vicariam constituendi

tuendi, & Officiales: *Cupientes*. Die 7. Julii. Quum vero Damiana morbo impediretur, deputata est in Abbatissam ex literis Cardinalis Cribellii ad Cæsarem Glorierium die 19. Julii, Soror Seraphina, quæ secum ducere debebat Gabrielam, Catharinam, Martham, Cherubinam, & Euphroniam ex eodem Monasterio S. Cosmati. Verum ne hæc quidem dispositio locum habuit, Christina in Abbatissam electa.

CXVII. Vincentio Episcopo Montis Regalis commissa est reformatio Monasterii S. Claræ Ordinis Conventualium Oppidi Cunii, & facultas illud, si expediret, uniendi Monasterio SS. Annuntiationis Ordinis S. Claræ de Observantia: *Intelleximus*. Die 14. Julii. Friderico Episcopo Bergomensi reformatio, & cura Monasterii Bergomensis S. Claræ Ordinis S. Francisci de Observantia: *Exigit tuorum*. Die 19. Januarii. Julio de Ruvere Cardinali, & Archiepiscopo Ravennati suppressio Monasterii S. Pauli Ravennæ, ejusque unio cum Monasterio S. Claræ, quæ ad Minores Conventuales spectabant: *Postquam Dominus*. Die 28. Februarii.

CXVIII. Circa hoc tempus Monasterium S. Claræ Juliæ Pacis Clarissarum Conventualium reformarionis legibus se submisit; fatetur enim Gonzaga, tempus, quo id contigit, ignotum esse, & aliunde valde verisimile est, hoc anno id factum. Moniales Oppidi S. Srephani in Tuscia Apostolicum privilegium impetrarunt exeundi statis diebus ad eleemosynas conquirendas; sed non multo post se illo abdicarunt. Abbatissæ munus obeundum suscepit, seu potius in eo munere confirmationem Pontificiam obtinuit Catharina de Ponze translata a Monasterio SS. Conceptionis ad Monasterium S. Joannis de Pœnitentia Ordinis S. Claræ sub regula S. Francisci de Observantia fundatum in oppido Belvisii a Beatrice de Monroy, & Ayala Comitissa de Oropesa, & Seytola: *Exponi Nobis*: Die 23. Octobris. Joanna Barattuccia a Monasterio de Jesu Capuæ Ordinis S. Claræ se transtulit ad arctius Monasterium ejusdem. Ordinis S. Claræ Capuccinorum S. Mariæ de Hierusalem Neapolis: *Exponi Nobis*. Die 25. Maji. Joanna Frocs indulto Pontificio recepta est in Monasterio Ulyssiponensi B. Mariæ de Spe Ordinis Minorum S. Francisci, etsi obstarent anteactæ ordinationes: *Exponi siquidem*. Die 7. Decembris. Datæ sunt literæ ad Archiepiscopum Neapolitanum, ut procedat contra Isabellam quondam Fabii Capiscii, quæ egressa a Monasterio S. Hieronymi Tertii Ordinis S. Francisci matrimonium contraxerat: *Quum nuper*. Die 8. Maji.

Gonzaga in Prov. Algarbiorum Mon. 12.

CXIX. Tertii Ordinis Moniales S. Apolloniæ de Oliva, & S. Margaritæ de Scala prope Templum S. Mariæ Transtiberinæ de Urbe emittere cœperunt quartum votum Clausuræ. Moniales Tertii Ordinis, quæ habitabant in Monasterio S. Elisabeth, & in aliis duobus Monasteriis, privatisque quatuor domibus, translatæ sunt ad Monasterium S. Jacobi de Maractis juxta fontem Trei, seu Aquæ Virginis, & unitæ cæteris Sororibus hujus incolis. Ex duobus Monasteriis, seu parvis Tertiariarum ædibus sibi contiguis in Monte Citorio non longe a Curtio Lacu, & Antonini Pii Columna, exstitit unum satis amplum sub titulo S. Crucis. Monasterium Metellini in Provincia S. Michaelis desertum decem septem ab hinc annis a Sororibus Tertii Ordinis occuparunt Moniales Conceptionistæ, Ludovico Zapata Provinciæ Ministro id curante.

Gonzaga in Prov. Romana Mon. 4. 5. & seq.

Idem in Provincia S. Michaelis Mon. 17.

CXX. Neapoli translata sunt a cura Minorum Conventualium ad Observantes Monasteria S. Mariæ Magdalenæ, S. Mariæ Egyptiacæ, utrum-

Idem part. 1. pag. 143. & seq.

trumque sub Regula S. Augustini; & Corporis Christi, seu S. Claræ, in quo primus Guardianus institutus est Joannes de Vicis jam memoratus. Exstant de hoc loco sequentes literæ.

Dilecto Filio Ludovico Puteo Totius Ordinis Fr. Min. de Observantia Ministro Generali.

Ex lib. I. Secr. Brevium B. III. pag. 58.

PIUS PP. V.

Dilecte Fili salutem. Ex dignis, & rationabilibus causis animum nostrum moventibus volumus, ac tibi in virtute S. Obedientiæ mandamus, ut aliquos tui Ordinis professores ex partibus Lombardiæ oriundos, provectæ ætatis, exemplaris vitæ, bonæ famæ, atque doctrinæ Neapolim proficisci jubeas, eisque mandes, ut curam, & regimen dilectarum in Christo Filiarum Monialium Monasterii S. Claræ ejusdem suscipiant, eamque habeant, ac deinceps, sicuti speramus, laudabiliter exerceant. Quod a te diligenter, & secreto fieri cupimus, ita ut operam, & dexteritatem in eo tuam merito collaudare possimus. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum die XVII. Julii MDLXVIII. An. III.

Cæsar Glorierius.

CXXI. Nonnullæ Sorores Tertii Ordinis in Hispania moleste tulerunt, se ad perfectioris vitæ normam revocari, præcipue quoad Clausuram. Hinc Pontifex non solum scripsit Antonio de Toleto Priori Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani in Regno Legionis: *Quum constitutionem nostram*. Die 15. Januarii, ut Moniales Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, & Sorores Tertii Ordinis recluderet; sed insuper scripsit *Dilectis Filiabus Abbatissæ, & Monialibus Monasterii Matris Dei Oppidi de Alva Tertii Ordinis, seu de Pœnitentia Salmaticensis Diœcesis; Abbatissæ, & Monialibus Monasterii S. Elisabeth Tertii Ordinis, seu de Pœnitentia Salmanticæ; Abbatissæ, & Monialibus Monasteriorum S. Marthæ, & S. Mariæ Tertii Ordinis de Pœnitentia Zamoræ. Quibus omnibus scriptum fuit sub eadem data, ut supra, super constitutione de Clausura Monialium ab eis observanda.*

Ex Regesto Vaticano.

CXXII. Intra mænia Baruli, seu Barlettæ Diœcesis Tranensis exsurgit Monasterium S. Mariæ de Victoria, Tertii Ordinis a Gonzaga appellatum. Et revera Sorores Tertiariæ, & nobiles in quadam domo conjunctim vivebant, absque voto Clausuræ, quæ in Ecclesia Cœnobii S. Andreæ Sacramenta frequentabant, ibique earum corpora sepeliebantur. Hoc anno eamdem domum propriis expensis amplificantes, & votum perpetuæ Clausuræ emittentes secundam Regulam S. Claræ amplexæ sunt, primaque omnium sacrum velum accepit Soror Antonia de Rosellis de Barulo. Moniales XLII. exemplaris vitæ inibi commorantur.

Gonzaga part. 2. pag. 407.

De Fasano part. 1. cap. 8. pag. 70.

CXXIII. In Civitate Melphis intra mænia fundatum est Monasterium Monialium, quæ licet ex Pontificia concessione sub Regula S. Benedicti militarent, tamen habitum S. Claræ, ex alia Pontificia concessione, acceperunt, & usque hodie deferunt. Subjectæ sunt Episcopo numero LVIII., quarum Fundatrices, seu Magistræ fuerunt Soror Felix Minerbina, Soror Olimpia de Paschale a Matera, Soror Clara Giacina de Tricarico, quæ fuit prima Abbatissa, assumptæ a Monasterio Materensi.

Ibidem pag. 71.

CXXIV. Benigna de Romano Matrona religiosissima, & Tertiaria Capuccinorum ædificavit Siracusis Cœnobium S. Crucis Mulierum Pœniten-

tentium, seu Repentitarum, illudque, Episcopo Joanne de Arze indulgente, die quarta Maji ingressæ sunt septem feminæ sub Abbatissa Sorore Deodata de Galeco Moniali Monasterii S. Benedicti. Rochus Pirrus to. 1. Sicil. Sac. pag. 658.

CXXV. Hoc anno professionem emisit inter Min. Observantes die 25. Martii Astolphus Servantius de S. Severino sub nomine Fratris Valentini, olim Scriptor in Concilio Tridentino. Exstat ejus Diarium MSS., teste Cardinali Garampi Episcopo Montis Falisci. Eligitur Episcopus S. Joannis Portus divitis, sinus Mexicano, ad Orientem Hispaniolæ sexdecim circiter leucis Hispanicis, & ad Austrum Americæ Meridionalis centum triginta circiter leucis, F. Andreas de Caravajal præsentatus a Rege Catholico: *Apostolatus officium*. IV. Non. Junii. Julius II. ad instantiam Reginæ Joannæ, quæ Hispaniam moderabatur una cum Patre suo Ferdinando, Ecclesiam in Episcopalem erexit anno 1511. Exinde Andreas translatus est ad Ecclesiam Archiepiscopalem Insulæ S. Dominici, & successit Alphonso de Fuente Major. *Saggi d'osservazioni sul valore dell'Antiche monete Pontificie Ap. pend. pag. 507.*

CXXVI. Reversus a Gallia Angelus Justinianus, præclarisque laboribus functus renuntiatur Episcopus Ecclesiæ Gebennensis, seu Genevæ, vacantis per obitum Francisci Episcopi: *Apostolatus Officium*. III. Idus Octobris. Viri hujus laudes exscripsimus ex Uberto Folieta. Sixtus Senensis, post enumeratos sermones varios in Pentateuchum, quos habuerat ab Ambrosio Mediolanensi Monacho Cassinatensi, indicem subjicit aliorum sermonum in cætera Pentateuchi volumina, & ait: „ Subjectos sermones vidimus in vetustissimo Græco Codice scripto, quem „ nobis suppeditavit Angelus Justinianus Chyus Minorita insignis Theologus, qui nuper ex Græciæ ruinis Bibliothecam antiquissimorum „ Orientalium Ecclesiæ Patrum monumentis instructam multo ære, & „ labore collegit, eamque secum veluti sacrum quemdam thesaurum „ in Italiam advexit „. Meminit etiam ejus alibi his verbis. „ Catena „ Græca in totum Evangeliorum corpus habetur Genuæ in Bibliotheca Angeli Justiniani Minoritæ in membranis vetustissimis, conscripta „ ab incerto Auctore, ex diversis Græcis Patribus collecta „. Antonius Hortensius de ipso sic elegantissime cecinit. Sixtus Senensis Biblioth. Sancta tom. 1. lib. 4. pag. 354. Ibidem pag. 348.

Prodiit ecce alios inter velut Hesperus ignes
Abs te Heros alius, Justiniana domus.
Qui lolio avulso, divinæ semina frugis
Ad Rhodanum larga spargit opima manu.
Quanto ille eloquio, quantis virtutibus Orbem
Illustrat! quales edidit ore sonos!
Sive minis populum terret, seu laudibus urget,
Nititur obliqua seu revocare via.
O Pastore tuo Rhodani nimis accola felix!
Felix tam sanctum Gallia nacta virum!

CXXVII. Non prætermittemus hic elogium, quod de eo texit S. Franciscus de Sales, excerptum ex ejus præfatione inserta Rituali Sacramentorum ad præscriptum S. Romanæ Ecclesiæ jussu suo Lugduni edito anno 1612. Sic autem inquit: „ Quo vehementiori conatu, ac uberiore intemperantia in Sacramentorum numerum, dignitatem, cultumque hostes Ecclesiæ aciem converterunt, eo fortius, ac firmius „ pro sacro illo septenario numero, pro rituum religiosa solemnitate, „ ac rerum Sacramentalium sanctitate ab omnibus primum Antistitibus in Augustissimo Concilio Tridentino conjunctim, deinde vero

„ etiam a plerisque fere omnibus in suis Provinciis seorsum majore sem- „ per alacritate certatum est. Inter hos autem ex nostris prædecesso- „ ribus magnum Angelum Justinianum incomparabilis doctrinæ, & in- „ genii virum, e Concilio, cui interfuerat, redeuntem maximam ope- „ ram huic rei impendisse meminimus; sed cum recenti, ac miseranda „ Gebennensis Civitatis defectione hanc Diœcesim universam tantisper „ exagitatam reperisset, primam laborum suorum partem in asserenda „ fide Catholica collocandam censuit. Quamvis enim inter populares „ nostros nemo palam hæresim profiteretur; aliqui tamen hæresis cri- „ men non ita (ut par est) execrandum existimabant: homines non „ frigidi quidem, sed certe neque etiam calidi in fide. Pauci quoque „ aliquot Scioli rerum, literarumque humaniorum sectatores ritus „ catholicos non sane damnare; sed tamen ad censuram, & in discri- „ men suo judicio examinandos revocare contendebant. Quibus om- „ nibus animorum ægritudinibus eximia, qua pollebat, de rebus Di- „ vinis dicendi, ac differendi virtute, frequentissimis concionibus, pri- „ vatisque colloquis remedium præsentissimum attulit Optimus Pontifex; „ effecitque tandem ut passim in Diœcesi, sed in hac maxime Civi- „ tate (nempe Aniciensi) hæreseos; hæreticorumque nomen infame, „ horrendum, ac abominandum omnibus videretur, & esset. In his „ ergo curis, nec non variis, difficillimisque nodis dissolvendis, qui- „ bus temporum, hominumque malitia optimorum Patrum conatus im- „ pedire solet, distentus, & implicatus non potuit Antistes, quantumvis „ vigilantissimus, & fortissimus, brevi duodecim annorum spatio, qui- „ bus Episcopatum gessit, externum Ecclesiasticæ disciplinæ, Sacramen- „ torumque splendorem penitus restituere. Porro igitur in ejus locum „ successit Claudius de Granier „.

CXXVIII. Occurrunt literæ Regis Catholici, quibus nota fit Indis erectio veteris Ecclesiæ S. Marthæ, quæ exstabat in Civitate S. Fidei, in Ecclesiam Metropolitatam, ut disposuerat anno 1564. Pius IV., rem in Consistorio promovente Cardinali Gonzaga; & mittitur Pallium ad novum Archiepiscopum Joannem de los Barrios.

REX

Admodum Rev. in Christo Patres Archiepiscopi Civitatis Regum, Provinciarum Peruvie, & Civitatis S. Dominici Insule Hispaniole, & vestrum quilibet. Noveritis, quod Sanctitas Sua ad nostram supplicationem concessit, & ordinavit, quod Episcopatus Provinciarum S. Marthe, & Novi Regni Granatensis sit Archiepiscopatus; ac propterea expedivit Bullas, & Pallium dicti Archiepiscopatus in persona D. Fratris Joannis de los Barrios, quumque, ut perspicietis ex præfatis Bullis, Sanctitas Sua mandet, ut Provincia Carthagene, & Popayan, in eo, quod attinet ad jurisdictionem Ecclesiasticam, fint subjectæ dicto Archiepiscopo, & ad eum recurrant in casu appellationis; hinc volumus, ut omnia in dictis Bullis contenta observentur; & sic necesse est, ut fiat, ad servitium Dei Domini Nostri, bonum, & decus illius regionis, & Indorum Naturalium, Hispanorumque, qui illic degunt. Vos rogo, vobisque committo, ut quisque vestrum pro parte sua id observet, in quo opera vestra mihi gratissima obveniet. Ex Pardo die XXX. Januarii MDLXVIII. Ego Rex. De mandato Majestatis sue Franciscus de Eraso.

CXXIX. Concessit Pontifex Guardiano Conventus S. Francisci Hispalensis, ut testamentum Joannis Fernandez de Reboledo libere exequeretur: *Exponi Nobis*. Die 4. Novembris. Fratribus de Observantia, qui mino-

Minoribus Conventualibus in Hispania successerunt, jus iis omnibus privilegiis tam in processionibus, quam in publicis actibus fruendi, quibus Conventuales ipsi fruebantur: *Accepimus nuper*. Die 6. Octobris. Ministris Provincialibus Minorum in Indiis vivæ vocis oraculo indulsit, ut eligerent duos Fratres doctos, qui possent absolvere a casibus reservatis in Bulla Cœnæ. Prohibuit, ne libri extraherentur sine licentia Prælati a Bibliothecis Minoriticis: *Quum sicut accepimus*. Die 4. Novembris. Dedit Indulgentias Clarissis Monasterii Bituricensis: *Salvatoris Nostri*. IV. Nonas Januarii, & Clarissis Monasterii S. Claræ extra muros Parisienses: *Unigenitus Dei*. IV. Nonas Martii. Permisit Minoribus de Observantia recitationem Officii Corporis Christi extra tempus Quadragesimæ, & Adventus, qualibet feria quinta, in qua non occurrat festum duplex, vel ejus octava: *Exponi Nobis*. Die 8. Januarii. Quod etiam extendit ad Moniales.

CXXX. *Nos Alexander miseratione divina tituli S. Joannis ante Portam Latinam Presbyter Cardinalis Cribellius nuncupatus vice Protector Ordinis S. Francisci. Omnibus, & singulis præsentes literas inspecturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis attestamur, qualiter SS. in Christo Pater, & Dominus noster D. Pius Divina Providentia Papa Quintus viva vocis oraculo nobis facto ad instantiam Reverendi Patris Fratris Joannis de Aguilera Commissarii Curia Romana Ordinis Minorum Regularis Observantia omnibus, & singulis Monialibus etiam Tertiariis, & earum Cappellanis, & Confessoribus, propter maximam devotionem, quam ad Sanctum Sacramentum Eucharistia habent, concessit, & indulsit, quod in qualibet feria quinta Officium corporis Christi secundum usum S. Romana Ecclesia infra octavam ipsius Festi recitari solitum, in qua tamen non incidat aliquod festum duplex, aut octava Domini Sabaoth, aut octava B. Maria Virginis cum commemoratione Festi, quod in eadem feria quinta inciderit, recitando satisfaciant in omnibus, & per omnia, perinde ac si officium aliquod recitandum ex regularibus ipsius Ordinis institutis tenentur, recitassent, & Officium Corporis Christi hujusmodi in dicta quinta feria recitando, ad aliud Officium recitandum minime teneantur; nec propterea aliquas censuras, aut pœnas incurrant; non obstantibus privilegiis, & literis Apostolicis, ac quibuscumque in contrarium facientibus. In quorum omnium, & singulorum fidem. Datum Roma in Palatio Apostolico, in ædibus nostra solita Residentia sub anno a Nativitate Domini MDLXVIII. Indictione undecima; die vero mensis Maji Pontificatus prælibati SS. D. Nostri Papa Pii V. anno III.*

CXXXI. Varietatem, & novitatem in persolvendis Divinis officiis amovere cupiens Pontifex approbavit Breviarium Romanum, in quo pro Festo Conceptionis assignatur Officium Nativitatis B. M. Virginis, mutato Nativitatis nomine in nomen Conceptionis, & suppressis Officio: *Sicut lilium*, & Missa: *Egredimini*, dispositis a Leonardo de Nogarolis Ordinis Minoritici, approbatisque a Sixto IV. per Constitutiones: *Quum procellosa*, & *Grave nimis*. Ex monumentis repertis in Bibliotheca Chisiana, quæ ipsemet vidi, colligitur, Patres Concilii Tridentini prædictis Missa, & Officio usos fuisse; quod etiam patet ex Missali Romano, edito Venetiis anno 1558., in quo pagina prima charactere antiquo legitur: *Pro usu S. Concilii Tridentini*. Exstat in Bibliotheca Barberina. In veteribus Missalibus nulla fere alia Missa reperitur, idemque contingit in Breviariis, quoad Officium. Fatendum tamen est, rem abusu non caruisse; in Missali enim anni 1556. habetur Missa *Egredimini* paullo diversa a con-

Marcus Antonius Gravois de ortu Immaculati Conceptus art. 7. num. 35. & seq.

a consueta, in qua ad *Gloria in Excelsis* dicitur: *Tu solus Sanctus Maria fabricasti. Tu solus Dominus ab Originali peccato praeservasti*. Versiculus Gradualis: *Qui mundum potest facere de immundo conceptum semine, me formavit Deus meus sine ullo crimine*. Communio: *Beata, & Immaculata Conceptio Gloriosissimae Virginis Mariae, quae a Filio suo praeservata nescivit labem Originalis peccati*. Hæc non parum redundantia videntur.

CXXXII. Mulieres sæculares in Regno Portugalliæ obtinebant passim licentiam ingrediendi Monasteria Monialium a Prælatis Ordinum Regularium, inter quos a Fratribus Minoribus. Id ut impediret Pontifex scripsit Henrico Cardinali Portugalliæ: *Invaluisse*. Die 26. Maji. Declaravit similiter vivæ vocis oraculo facto Cardinali Cribellio die 27. Januarii, ut in aliquibus tantum casibus, scilicet quando in Monasteriis, & locis Regularium Missa, & Divina Officia, vel processiones celebrantur, vel Christifidelium cadavera sepeliuntur, & suffragia fiunt, vel Divinum verbum in Ecclesiis proponitur, vel propter aliam quamcumque causam est tantus populi concursus, ut per portam Ecclesiæ ingressus, vel egressus non pateat, mulieres, aliæque sæculares personæ possint ingredi, & egredi recto tramite per portam claustri Monasteriorum, & regularium locorum.

Rodericus in Bull. pag. 448.

Anno Christi 1569.	Pii V. anno 4.	Maximiliani II. anno 6.	Religionis Minorum anno 362.

ARGUMENTUM.

Vitam dant Minoritæ pro fidei Catholicæ confessione. Haeretici Coenobia diruunt. Decedunt viri docti, & Sancti. Crescit Conventuum, & Monasteriorum numerus. Ponitur fundamentum Ecclesiæ S. Mariæ Angelorum prope Assisium. Eriguntur Provinciæ in Indiis Occiduis. Nonnulla statuit Summus Pontifex. Incipiunt Acta S. Francisci Solani. Expenditur testimonium Abrahami Bzovii, & Jacobi de Laderchio. Notantur concessiones Summi Pontificis.

I. Maxima bonorum omnium gratulatione Catholici in Gallia de fœderatis Hugonottis triumpharunt, publicasque idcirco, & solemnes Supremo Numini gratiarum actiones reddidit Sanctissimus Pontifex, indictis tribus supplicationibus, die 19. Octobris, a S. Maria supra Minervam ad Basilicam Liberianam; a S. Maria de Aracæli ad Basilicam Lateranensem, & a Basilica Vaticana ad S. Ludovicum Gallia-rum. Lego apud Gabutium, signa militaria ab hostibus erepta, quæ anno insequenti illata sunt in Basilicam Lateranensem, ad Urbem detulisse Paulum fratrem Comitis S. Floræ, post cæsos, profligatosque Hugonottos Nonis Octobris in Maconturii, seu Mongunturcii planitie in Pictonibus. In Epistolis vero Pontificiis editis a Francisco Goubau reperio Epistolam XVII. cum hoc titulo: *Signa militaria ab hostibus victis in Gallia accepit Pius V. die 27. Aprilis*. Hic sane vel error latet in numeris, vel de aliis signis agitur, præsertim quum duæ pugnæ hoc anno in Gallia commissæ nostris feliciter cesserint, una simul ac Comes S. Floræ advenit Rupembellam, & Andegavensis Ducis copiis suas junxit

Bonan. tom. I. Numis. Pont. pag. 305.

Gabutius in Vita S. Pii V. cap. 6.

junxit a Pontifice acceptas, altera in præfato Mocontuii loco, qui Menſe Octobri inimicorum Catholicæ fidei ſanguine redundavit. (Montfaucon monument Monarchiæ Gall. tom. 5. pag. 368. & 373.)

II. At Hydra illa multorum capitum, quæ miſerrimis hisce temporibus rediviva cruore paſcitur, & ſtragibus, fortunisque, & visceribus etiam alienorum imminens impotenti rabie in Europam fremit univerſam, terribilium Dei judiciorum brevi exemplum futura; licet calcata, & preſſa victorum pedibus, animos tamen extemplo, & ferociam reſumpſit. Ejus veneno acti filii iræ in ſola Aquitania Recentiori diruerunt Minoriticum Cœnobium Neracenſe, & Caſtrogeloſianum fundata a Comite Abretenſi, Fratribus carceri mancipatis, verberibus affectis, fame, ſiti, & opprobriis vexatis, ſuſpenſisque ex arbore Joanne Moreto, & Petro Veronenſi Sacerdotibus, Divini Verbi Concionatoribus, ante fores B. Mariæ Virginis; Cœnobium Martellenſe voracibus flammis traditum, Vociferrutenſe, & Nontronianum, ubi poſt everſam cunctam ſuppellectilem, exciſaque monumenta, die 16. Aprilis Satellites trucidarunt Joannem Borſerianum, Joannem Broſerium, & Matthæum Monſaionium Guardianum, Præſidem Cuſtodiæ Lemovicenſis, & Eccleſiaſtem, ob Catholicæ Religionis, & Pontificiæ auctoritatis confeſſionem. (Gonzaga in Provinciæ Aquitaniæ Recent. con. 17. & 18.) (Ibid. con. 41. 43. & 42.)

III. Non abſimili furore concidit Cœnobium Marmandæ Diœceſis Aginnenſis in Aquitania Antiquiori, occiditque Joannes Goſſonius ſeptuagenarius in medio foro ad palum alligatus, & igneis balliſtis transverberatus, ac Raymundus Roiſſellius gladiis confoſſus pergens ad locum Belpuy ſacris operaturus rogatu D. de Vajamont Aginnenſis, & Condomienſis Seneſcalli. Hos duos Martyres, licet diſſentiente poſtremo Annaliſta, qui prioris tantum meminit pro arbitrio ad annum 1560., recenſent cum Waddingo Provinciæ monumenta, eisque addunt Fratrem Predufour Conventus Guardianum, quem, expleto ſermone de ineffabili Myſterio Nativitatis Domini in oppido Gountant non longe a Marmanda, comprehenſum, coactumque fruſtra ad palinodiam recantandam, abſciſſa tunica ad nates, & verendis nudatis, vulneribusque confectum Hæretici dimiſerunt. (Annales Min. anno 1591. num. 17.)

IV. Combuſſerunt eædem flammæ Cœnobium S. Franciſci Inſulæ Diœceſis Lingonenſis in Provincia S. Bonaventuræ, uno tantum ſuperſtite Sacello, in quo octo Fratres poſtmodum divina perſolverunt. Cœnobium Crollai Diœceſis Turonenſis in Provincia Turoniæ Pictavienſis ad oram ſtagni Crolajani, Germanis militibus, quos *Reiſtres* vocant, flammas ſubjicientibus, quæ omnia abſumpſerunt. Cœnobium Tarbienſe in Provincia Aquitaniæ Antiquioris, & Aureliacenſe, quod direptione, & incendio in acervum lapidum abiit; ac demum Monaſterium Clariſſarum Montis Marſanici, ex cujus ruinis Moniales incolumes vix evaſerunt. Bertrandus a Lazanoba vir piiſſimus, & in fide defendenda conſtantiſſimus, profligata ab Hæreticis per omnem ditionem Bearnenſium Catholica fide, dum illam tueri vult, occiſus eſt, & quieſcit in Conventu S. Franciſci Orthefii inter ruinas, & pulverem. (Gonzaga in Prov. S. Bonaventuræ con. 15.) (Idem in Prov. Turoniæ Pictavien. con. 18.) (Idem in Provinc. Aquitaniæ Antiquioris con. 25. & 26.) (Ibid. Mon. 4.) (Chronicon Prov. Aquitaniæ Antiq. pag. 61.)

V. Margarita Parva ex Rothomagenſi agro oriunda incidit in hoſtium manus qui duce Gaſparo Collinio Mauritaniam vaſtabant; quumque illorum libidini reſiſteret, cecidit mucrone interempta die 27. Septembris in Monaſterio Primæ Regulæ S. Claræ apud Unellos, ſeu Uxellos. Baretii Interpres Joannes Blancona in verſione Gallica ſcribit, B. Margaritam Bajocis natam, quod in Baretii Chronicis habetur, non apud Gonzagam, (Gonzaga in Prov. Franciæ Pariſien. Mon. 4.) (Baretius part. 4. lib. 7. pag. 25.)

gam, cujus verba Baretius usurpat. Corrigit deinde Historicum, qui signat Mauritaniæ oppidum prope Unellos, hac nota: *Dicendum est a Mortaigne petite Ville au Perche*. Sed Mortaigne idem est ac Mauritaniæ oppidum, & Perche, seu Perticum, est Galliæ Provincia, in qua exsistit oppidum Mortaigne, seu Mauritaniæ. Annum vero Martyrii assignat 1579., nec animadvertit, Gasparum Collinium peremptum Parisiis anno 1572. in cæde S. Bartholomæi. Alia Christi Sponsa eodem die, & loco sphærulis plumbeis occisa est, scilicet Joanna Parva, sic dicta ob corporis exiguitatem. Diversum Martyrii genus satis indicat, eam cum Margarita Parva non esse confundendam; & præterea Scriptores omnes vetustiores de illa ut diversa loquuntur.

Bosius de Signis Ecclesiæ lib. 12. cap. 12. Gravina in voce Turturis part. 2. cap. 24.

VI. Sanguine in Gallis profuso, & exitialibus damnis non expleti Hugonotti triremibus etiam mare infestum tenebant circum cursitantes, & piraticam exercentes. Appulisse hoc tempore eorum classem mille militibus instructam igneis ballistis armatis ad Insulam Maderæ in Oceano Atlantico tradunt Chronicæ MSS. Provinciæ Portugalliæ, etsi Emmanuel a Spe id referat ad annum 1566. Restiterunt acriter Insulani molestissimis hospitibus, eorumque Ducem, & quamplures milites levibus in pugnis neci dederunt. Hostes tamen armis, & numero longe superiores nocturno impetu Funchalam, vel Funhialium, Insulæ Metropolim aggressi triplici ex latere, expugnatamque, imparatis civibus ad defensionem, more grandinis populati sunt, in adultos, fæminas, atque ipsos pueros immaniter sævientes, & a nullo sceleris, & crudelitatis genere temperantes; Templaque Deo sacra diruerunt, abreptis vasis sacris, combustis, deletisque Imaginibus, Statuis Aris, & omni suppellectile, ut nemo dubitare queat, Nepotes ætate nostra Parentum suorum facta ad unguem æmulari.

Emmanuel a Spe lib. 12. cap. 26. pag. 682.

VII. Moderabatur Cœnobium S. Francisci Funchalæ Leobinus Gallus Secretarius Ministri F. Dionysii ab Ansede, & Commissarius Provinciæ Portugalliæ, qui captus, vexatusque cum cæteris Fratribus, quum mortis periculum immineret, ut malo, si posset, remedium aliquod afferret, patrio idiomate loquutus est sic, ut Hæretici intelligerent, magis filiorum suorum saluti, quam suæ prospiciens, ut cum lacrymis pluries affirmavit. Nihil aliud tamen obtinuit, quam dimitti; reliqui namque omnes sceleratorum hominum ferro interierunt, videlicet Alvarus de Miranda, Ignatius de Leiria, Petrus de Eça, Pantaleo, Rodericus de S. Jacobo, Emmanuel a Cruce, F. Custodius Chorista, Franciscus Cartaxo, F. Simou Chorista. Dum hi cæderentur, F. Gaspar Tertiarius, qui in Cœnobio serviebat, ad crudele spectaculum viribus deficiens, non expectato gladio, animam Deo reddidit, ut accidit olim S. Demetriæ Filiam suam S. Bibianam in mediis tormentis mactandam intuitæ. In tabula quadam Provinciæ Portugalliæ, quæ exhibet nomina Fratrum defunctorum ab anno 1544. ad annum 1636., decem hi Martyres distincte numerantur. Frater Joannes Mendes de Miranda eorum sepulchrum lapide clausit in loco Capituli, ex quo suavissimum odorem quandoque effluere narrant. Hinc minus vere Religiosa quædam Monasterii Conceptionis de Alaquer, in suis miscellaneis exaratis post XL. annos a Martyrio virorum Dei, scribit: *Ajunt, hic Martyres occubuisse quinque Fratres Nostri Ordinis*.

VIII. Bruxellis die 7. Decembris obiit Alphonsus Contreras Provinciæ Conceptionis, Albani Ducis, ut dictum est, Theologus, & a Sacris Con-

Confessionibus, qui Concilio Tridentino interfuerat, ablegatus a Rege Catholico Philippo II., in eoque orationem habuit disertissimam de Ecclesiæ reformatione: *Si umquam alias &c.* Singulari modestia, humanitate, & ingenio præditus eam post se reliquit opinionem, ut si aliquot annos supervivere potuisset, rebus Belgicis consultum foret. Vigilius Consilii Præses coram adstantibus Minoritis laudationem in ejus funere ita est exorsus: *Cecidit corona capitis vestri*. Jacet in choro Cœnobii Bruxellensis ante Presbyterium. Epitaphium Elegiacum stylo satis barbaro, si duos vel tres versus ultimos excipias, ejus laudes complectitur.

Labbeus tom. 10. Oratione 111.

Qui lingua potuit quondam suadere diserta
 Hispani rutilans gemma, decusque poli,
Alphonsus doctis studuit convincere verbis
 Hæreticum, ut vigeat candida, & alma Fides.
Claruit eloquio. Tali Oratore Tridentum
 Gaudet, dum doctam mittitur ad Synodum.
Otia Pieridum coluit non segnis in ævum,
 Zelotes docuit Religionis opus
Seraphicæ, Albanique Ducis Confessor, & ecce
 Jam duro mortis subjacet imperio.
Conditur hoc tumulo; virtus non clauditur orbe.
 Virtus post cineres vivere sola facit.

IX. In Cœnobio S. Mariæ de Castello Provinciæ Genuæ hoc anno, non subsequenti, ut scribit Bzovius, occubuit Sixtus Senensis annum ætatis agens quadragesimum nonum, satisque notus eximio opere Bibliothecæ Sanctæ, quæ una Lectori pio, atque erudito infinitorum pene voluminum loco sit, & opportunior. Viri hujus meminimus, quia antequam Ordini Prædicatorum nomen daret, pertinebat ad Fratres Minores, inter quos professionem emiserat. Jacobus Echart in Bibliotheca Ordinis Prædicatorum, pluribus narrat, Sixtum Senensem adhuc Minoritam lapsum in gravissimos errores capitis, & rogi sententiam non evasisse, nisi opera Michaelis Ghislerii tunc Commissarii Generalis S. Officii in Urbe, qui eum ad saniorem mentem reduxit, & cooptavit Prædicatorum in Ordinem. Diem natalem adspexerat Senis in Tuscia Judæis parentibus, & Judaica superstitione a puero imbutus, qua abjurata, & ad Christi fidem conversus Minoriticam Regulam professus est. In Bibliotheca Chronologica Ord. Præd. Provinciæ Lombardiæ hac de re nullum verbum, solumque narratur ejus ingressus in Ordinem S. Dominici statim post abjuratam Hebraicam perfidiam. Similia habet Fleurius, qui scribit, fuisse Cathecumenum Michaelis Ghislerii, quum esset Minister Generalis, & ab ipso baptismum suscepisse. Manifestum est, utrumque abludere a veritate.

Jacobus Echart Biblioth. Ord. Præd. tom. 2. pag. 206.

Andreas Rovetti Bibliotheca Ord. Præd Prov. Lomb. an 1569. pag. 135.

Fleury tom. 34. pag. 614.

X. Sylvester de Kiernozye egregius Ecclesiastes, qui statum sæcularem, & opulenta Parochialia beneficia cum Seraphica paupertate commutavit, hoc anno in Conventu Costensi, seu Costenii S. Mariæ de Angelis in Pvovincia Poloniæ sanctissime decessit. In Conventu Omnium SS. Florentiæ Dionysius Florentinus Juvenis Clericus, qui a Dionysio Pulinari in Conventu S. Michaelis prope Fesulas habitum susceperat, brevique tabe consumptus, eodem teste Pulinari, inter Beatos vivere existimatur. Memorat Antonius a Terrinca Joaunem a Florentiola doctrina, & prædicatione clarum hoc anno pariter defunctum, loco tamen non indicato.

Pulinari part. 2. pag. 156.

Antonius a Terrinca Theatr. part. 3. tit. 1. pag. 181.

XI.

Gonzaga in Pro. S. Gabrielis con. 14.

XI. Alphonsus de Manzaneta alumnus Provinciæ S. Gabrielis ea enituit virtute, ut herbis tantum pulvere conspersis vitam substentaret, nudis pedibus incederet, ferreisque ciliciis carnem maceraret; pauperibus vero quicquid poterat, ultro largiretur. In domo nobilis Mulieris Alconcelii Servum, qui flagris cædebatur, conatus est eripere a manibus percussorum, inclamans: *Me me, quæso, non istum afficite verberibus*; irrumpensque inter ipsos voluit tunicam abjicere, nudosque lacertos præbere. Tunc mulier: *Quid agis?* inquit. At ille: *Ego plectar pro Servo; utque mihi inferant plagas impera, obsecro, servis istis; ipse enim multo sum noxior*. Nec nisi mulier Servo suo pepercisset, alia via Alphonsum ab incœpto potuisset retrahere. Transactis aliquibus annis, maritimo itinere transiens Alphonsus in Italiam recognovit in navi hujusmodi Servum catena alligatum, & remo addictum. Hinc ad instar S. Paulini Episcopi Nolani, ad genua Gubernatoris, seu Præfecti, cum fletu provolutus: *Domine*, ait, *quidam hic adest in vinculis, qui domi suæ habet uxorem, & filios. Sine, ut discedat, & ego pro ipso remum apprehendam*. His verbis Præfectus hominem libertati restituit, eo tamen pacto, ut Alphonsus per sex menses, quibus ille operam præstaturus erat, sibi adesset in navi a Sacris Confessionibus, & Sacellanus. Quod ille lubens onus suscepit, libentiusque dimissi loco, si permissum fuisset, remigasset. In Italia ad Capuccinos transivit, quibus post aliquot annos vale dicto, ad Observantes remeavit, in Hispaniam profectus. Conscripsit parvum librum de exercitio Orationis, de quo Ducissa Sessæ, & Marchionissa de Gibraleon in literis ad Religiosum virum, a quo illum acceperat, hoc judicium tulit: „ Monumentum ex auro finissimo, quod ad me misisti, maxima me lætitia complevit; in eo siquidem comperio præstantem virtutem, & ardentissimum spiritum Servi Dei, qui ipsum exaravit „. Senex, & debilis, tibiisque, & cruribus inflatis, in Cœnobio S. Mariæ de Jesu Salvaterræ singula, & minuta quævis charitatis exercitia, tamquam si optime valeret, nunquam intermisit. In postrema infirmitate, qua correptus est in Cœnobio S. Gabrielis Alconcelii, a lectulo sæpe exsurgens baculo innixus ad Ecclesiam pergebat, ut Sacramentorum administratione, & spiritualibus colloquiis Fidelium pietatem foveret. Renuntiatum ei est aliquando, populum in Ecclesia frequentissimum exoptare ipsum intueri, antequam moreretur; nullaque mora illuc super scamnum delatus, cum incredibili adstantium gaudio, omnibus benedixit. In mortis limine dicebat: *Alphonse, sexaginta, & amplius annos natus es, & quadraginta in Religione insumpsisti. Quinam ergo sunt fructus, quos refers?*

Gravina in voce Turturis part. 2. cap. 24.

Monumenta Pro. S. Gabrielis.

XII. Urbis Mexicanæ Cœnobium S. Francisci hoc anno die 9. Augusti decoravit obitus Toribii Motolinii, seu de Benevento, ad cujus funus assistens Petrus de Ayala ex Guadalaxara Franciscanus Episcopus in regione Xalisci particulam ex tunica sibi pro Reliquia assumpsit. Vitam ejus cum Gonzaga, & Arturo describit postremus Annalista, & dicit, mutuatis ab Arturo verbis, inter duodecim primos Patres, qui in Indias trajecerunt, quintum locum eum obtinere, sed omnium ultimum mortuum esse. Quod si verum est, non intelligo, qua ratione potuerit ejus obitum memorare anno 1560., & deinde asserere, Joannem de Ripa alterum ex duodecim Patribus decessisse anno 1562. Iis prætermissis, quæ intempestive Scriptor ibidem congerit de Viri Dei Sanctitate, auctor fuit Toribius una cum cæteris Minoritis, ut crescente populi

Vetancur in menologio die 9. Augusti.

Annales Min. an. 1560. num. 16. & anno 162. num. 406.

Vetancur in tract. de Civ. Angelorum cap. 8. num. 8. & seq.

puli multitudine Sebastianus Ramirez de Fuensalida Præses Regalis Audientiæ Angelopolis, seu Populæ de Angelis, exstruendi consilium caperet, ipseque improbo labore octo millia Tlaxcalensium ad opus excitavit, incolas Huexotzingo, & Tepeacæ adduxit lætitia gestientes mediis in choreis, cantibus, & musicalium instrumentorum modulatione, Urbis ambitum funiculis circumductis designavit, situm delegit in valle fertilissima, temperata, & aquis irrigua ad Occidentem Rivi de Atoyac, seu de Guijarros fluentis a montibus Tlaxcalæ, quatuor leucis a Tlaxcala, sex a Tepeaca, duabus a Cholula, & tantundem ab Huexotzingo, & Valle de Atrisco. Die 16. Aprilis anno 1530. Octava Resurrectionis Dominicæ, in festo S. Turibii Episcopi Civitatis Asturigæ in Regno Legionis, Missæ Sacrificio solemniter celebrato, auspicatus est novæ Civitatis fundationem cum D. Joanne de Salmeron, quem operi præfecerat memoratus Sebastianus Ramirez, septemque dierum spatio inter cæmentarios versatus domos ex palea, & argilla construxit, quas Artifices inhabitarent.

XIII. Ejus cum laude mentionem facit Possevinus. Opera reliquit Doctrinam, seu Catechismum de moribus, & ritibus Indorum. Tractatus diversos de rebus spiritualibus. Historiam XII. primorum Patrum Franciscanorum, qui in India prædicaverunt. Guilielmus Robertson producit ejus MSS., cui titulus: *Decem plagæ*, in quo numerantur decem caussæ populorum infrequentiæ in Regno Mexicano. Prima adscribitur introductioni variolarum, quas in Novam Hispaniam intulit Æthiops mancipium D. Narvaez, quæque sub initium dimidia ex parte Mexicanos exitio dederunt. Secunda ingenti numero interfectorum fame, & bello præcipue in obsidione Civitatis Mexici. Tertia annonæ caritati post Mexicum expugnatam; major enim hominum pars agriculturam neglexerat. Quarta enormi quantitati vectigalium, quæ victoribus solvebantur. Quinta gravibus oneribus, quæ victis victores imponebant. Sexta multitudini Indorum auro colligendo destinatæ absque cibariis, aliisque ad vitam necessariis. Septima labori in exstruenda Civitate Mexici, quam Ferdinandus Cortesius præcipiti animi ardore ædificari jussit, sic ut incredibilis Indorum numerus perierit. Octava numero hominum, qui ardenti ferro notati mancipia agere, fodinasque argenteas excolere coacti fuerunt. Nona indoli laborum, quos exercere debebant, noxiis vaporibus fodinarum, rigori climatis, paucitati cibi; quæ omnia adeo fuerunt fatalia, ut regiones fodinis proximæ, & potissimum Guaxago mortuorum cadaveribus operirentur, aer fœtidissimis exhalaxionibus inficeretur, & vultures, aliæque volucres supervolitantes Solis faciem obscurarent. Decima servitiis, quæ præstare necesse erat Hispanis in expeditionibus, bellisque civilibus, in quibus onusti sarcinis eos sequebantur, magnoque numero in itinere deficiebant.

Possevinus in Apparatu Sacro Lit. T.

Robertson Hist. Americæ tom. 4. pag. 336.

XIV. Socius Toribio fuit in Conventu S. Francisci Angelopolis Didacus Olarte ex Oppido Medellini in Bethuria. Transfretavit in Indias Occiduas cum. Ferdinando Cortesio, sub cujus signis militans stipendium meruit, & arma duxit in expugnatione Mexici, aliarumque Civitatum. A Deo vocatus Franciscanis se adscripsit in Conventu Mexicano, versatus in Indorum ad Christi fidem conversione. Cubabat super tabulam jejuniis intentus, & orationi, eamque vitam XL. circiter annos produxit. In itineribus, quæ peragebat, nudis plantis semitas terebat sylvestres lapidibus, spinisque consitas. Anno 1564. per-

Vetancur in Menologio die 18. Septembris.

functus munere Diffinitoris, & Guardiani in Conventu Mexici, electusque Minister Provinciæ S. Evangelii, verbum Dei Indis annuntiare non destitit Mexicana lingua, quam apprime callebat. Refert P. Mendieta, transeuntem per regiones Huzitlalpan, & Teutitlan in via ita defecisse, ut amplius moveri non posset, neque interea adduci potuisse, ut jumentum conscenderet, quod Incolæ ei detulerunt. Nonnullas molestias subiit, quum, Gastono de Peralta Pro-Rege Mexici, Judices, qui ab Hispania advenerant, Muños, & Carrillo (Jaraba enim in mari occubuerat) quæstionem instituerent adversus Martinum Cortesium Ferdinandi filium Marchionem de Valle. Quare in Hispaniam amandatus, coram Rege ita se de objectis suspicionibus purgavit, ut Rex ei Episcopatum offerret, quem præ humilitate recusavit. Iterum, mandante Rege, Mexicum ivit, titulo Commissarii Generalis Indiarum insignitus anno 1568., quo in munere vitæ terminum imposuit.

Idem in tract. de Civ. Mexici num. 38 pag. 9.

Torquemada lib. 20. cap. 41.

Monumenta Provinciæ S. Jacobi.

XV. In Cœnobio S. Laurentii Civitatis S. Jacobi Ægidius de Consuegra, ad habitum admissus in Conventu Zamorensi S. Francisci, magnæque ob egregiam indolem, & mores existimationis apud omnes. Ab eo adhuc Novitio Magister postulavit, ut pro se brevi morituro Deum exoraret. Hinc Ægidius corpus extenuabat jejuniis, ciliciis, vigiliis, humi cubans, & in oratione dies, noctesque transigens, donec defunctum Magistrum conspexit pulcherrima luce fulgidum ad cælos properantem, qui ei gratias reddidit, pollicitus, se apud Deum suum fore advocatum, & affirmans, quod Dominus peculiare donum illi concessisset, ut, dum viveret, nunquam tristis, sed hilaris semper videretur. Ex illa autem hora tam sancta, & spirituali lætitia Ægidius affluit, ut circumstantes eadem afficerentur, Sanctumque prædicarent, & de domibus passim exirent, ut ejus tunicæ oscula inferre possent. Pergebat sæpe ad Virum Dei visitandum Gaspar de Zuniga Archiepiscopus S. Jacobi, sociatisque sermonibus delectabatur, & illum consulebat in majoris momenti negotiis. Semel accedens ad ejus cubiculum vidit parietes veteri suppellectile ornatos, pannis obsoletis, tibialibus, larvis, thoracibus, & pileis, quæ utpote inutilia abjiciuntur. Admiratus itaque ab eo quæsivit: *Dic mihi, Frater Ægidi, ad quid tam pulcrum armarium deservit?* Ille autem: *Domine mi, notum tibi sit, quod in Domo Domini omnia serviunt. Hac per Civitatis vias dispersa colligo, & ad Nativitatem Domini servo. Quamplurimi servi Dei desiderant, ut resarciam eorum vestes, utque his rebus illos induam, & sic cum jucunditate hanc festivitatem celebramus, mundum contemnentes, quia æstimamus quod mundus despicit, & despicimus quod ille æstimat.* Tunc Archiepiscopus: *Melius*, inquit, *Camera hac, quam mea ornata est.* Ad festum Nativitatis Domini miro studio corpus, mentemque præparabat, omnesque, quotquot poterat, ad agendam in Domino lætitiam excitabat. Bacchanalium diebus ingressus eremitorium Dominæ Nostræ Angustiarum, in eo tunicam deposuit, pannisque minoribus indutus cursitavit una cum socio per vias, & fora Civitatis, verberibus interim seipsum percutiens. Spectaculo commoti Cives, omnes ferme post ipsum abierunt ab orgiis procul, & profanis festis, de viri Dei sanctitate tantummodo invicem colloquuti, qui quum ad Cœnobium rediret, lætabundus dicebat socio: *Saltem hodie spem populi fefellimus. Sed Frater Ægidi, patientiam habe, quia veram flagellationem sustinebit, quæ majori merito tibi cedet, nam a Guardiano tuo vapulabis.* Guardianus rei certior factus ipsum flagellis subjecit.

XVI.

XVI. Adventante mortis hora, celeriori gradu per virtutis, & pœnitentiæ viæ festinabat. A sensibus ut plurimum alienus in ecstases rapiebatur, & aliquando in Choro a subsellio interioris vi spiritus dejectus, ecstaticus permansit, etsi libri una cum pluteo decidentes ingentem strepitum ederent. Longa, & molesta laboravit infirmitate. In festo Conceptionis, cujus erat devotissimus, cuique cereum accendendum quærere solebat, e lecto surrexit, dixitque Guardiano, se velle Dominæ Nostræ, ejusque Filio valedicere, Missam celebrare, quum postrema hæc foret. Post hæc, triduo elapso, e vita migravit, Ministro Provinciæ Antonio de Aguilar; corpusque defuncti pulcrum, flexibile, & suavi odore fragans apparuit.

XVII. Inventa sunt hoc anno, humo fortuito effossa, dum Ædicula S. Michaeli Archangelo sacra ab ipso Seraphico Patriarcha fundata, & pertinens ad Cœnobium S. Francisci Burgensis restauraretur, corpora BB. Lupi, Lope, seu Lopezj socii ejusdem Seraphici Patriarchæ, & primorum Cœnobii fundatorum Antonii, ac Juliani. Eorum nomina Gonzaga reticet, & Pater Arze in Chronicis Provinciæ Burgensis Gonzagæ coævus, quæ a Prieto distincte indicantur. Haroldus in Epitome Annalium Waddingi solius B. Lupi mentionem facit. Exciti Cives ad sacra corpora incorrupta, nervisque, musculis, & membranis superstitibus, maxima devotione festinarunt. B. Lupi corpus Guardiano Cœnobii Balthassarre de Hoz anno 1614. miro odore fragrans translatum est in locum decentiorem, & anno 1615., Guardiano Antonio de Villalacu, in Tabernaculum prope Sacellum S. Francisci.

Gonzaga in Prov. Burgensi con. 1.

Prieto cap. 4.§.8. pag. 181.

Epitome Waddingi an 1291. num. 7.

XVIII. Ex Ordine Minorum Capuccinorum ad Dominum migravit Caneæ in Insula Cretæ Ignatius ab Apiro miraculis clarus, ad cujus tumulum populorum devotio lampades accendit. In Conventu Laertiæ Provinciæ Basilicatæ Franciscus de Matera, seu, ut scribit Arembergius, a Matteola, quem aquam in optimum vinum vertisse tradunt. In Provincia Marchiæ Angelus de Tipherno Metaurensi ex Minoribus Observantibus Capuccinus, &, ut phrasi Boveriana utar, in navicula Reformationis inter vortices, undarumque procellas stabilis alios metu perculsos verbis, & exemplis ad perseverantiam hortatus, micuit radiis aurearum virtutum aureo illo sæculo, quo nova Reformatio coruscabat plurium perfectionum splendoribus. Poesi seposita, certum est, ea mentis simplicitate Angelum fuisse donatum, ut nihil unquam mali in aliquo suspicaretur. Devotus Sacramenti Eucharistiæ, teste Boverio, ab extremis Ecclesiæ foribus ad Altare fulguri similis volitavit. In eadem Provincia Arsenius de Corinaldo Clericus Novitius, S. Joannis Baptistæ, aliorumque SS. sibi adstantium in mortis limine præsentia recreatus. Simon de Monticulo, cujus acta temporum injuria interciderunt, & Laurentius de Sarnano humillimus, & patientissimus, cui in patrio Conventu intuendam se præbuit Deipara, animamque Creatori reddidit in illis verbis: *Mater, Mater mea, dulcissima Maria*. In Conventu Scapetiani Eusebius de Ancona ex nobili Fardinorum familia inter Observantes initio professus, & non anno 1553., ut dicit Arturus, sed anno anteriori Vicarius Generalis, quo in officio confirmatus est anno 1555. in Capitulo Generali Firmano. In Civitate Forilivii anno 1564. iterum electus fuisset Generalis, nisi curvus, & baculo innixus, gemitusque interruptos edens lumbarem infirmitatem simulasset. Metuens, ne a Paulo IV. inter Purpuratos cooptaretur, profugit in Siciliam. Animam

in Purgatorio degentem, quæ cubiculi sui ter ostium pulsaverat, oratione a pœnis eripuit. Filamenta ejus tunicæ Oropiti cuidam feminæ ubera lacte redundantia reddiderunt, funisque, quo præcingebatur, facilem partum alteri feminæ, quam intolerabiles in pariendo dolores cruciabant. Verba faciens populo ejusdem Civitatis, obortam repente tempestatem compescuit, statim ac Dæmonibus imperavit, ut ad Tartara se reducerent. Multa prophetico spiritu prædixit, in quibus mortis suæ horam, brachiisque in modum Crucis compositis, postquam ad Regulæ observantiam Fratres hortatus esset, quievit in illis verbis: *Deus, propitius esto mihi peccatori*. Cubiculum jucundissimo odore fragravit, & post annum demortui corpus visum est incorruptum solis vestibus putredine consumptis.

XIX. Idem ad patriam iter ingressi sunt Pacificus Materensis, Joannes Andreas, & Matthæus Veneti, ac Honorius a Monte Granario, quem Ivo Magister appellat *Honorium a Tuscia Provinciæ Romandiolæ*, non alia, ut arbitror, ex causa, nisi quia Honorius bis exercuit officium Provincialatus in Tuscia; nam quod addit de Provincia Romandiolana simile prorsus est erroribus aliis, quæ congerit, scribens *Josephum Mediolanum*, *Hieronymum de Pistoja*, *Grassam Bononiam*, & Ministrum Provincialem Provinciæ Romanæ Fratrem Tielmanum; ac nescio, an ei credendum sit asserenti, Honorium antequam Capuccinus fieret, pertinuisse ad Fratres Regularis Observantiæ, vel Conventuales. Fuit etiam Vicarius Provincialis in Provinciis Veneta, & Bononiensi, & Visitator Generalis Provinciæ Corsicæ ab Evangelista de Canobio institutus. Tempore Hungarici belli contra Turcas militaverat in exercitu Caroli V. Pertæsus rerum terrenarum, cælestibus nomen dedit. Jam jam animam exhalans dulcissimis verbis Deum ita se alloquentem audivit: *Honori, mihi oves curandas relinque. Tu te ad viam universæ carnis peragendam prapara; hæc enim te ægritudo tuo principio reddet*. Cardinalis Paleottus Antistes Bononiensis, & Inquisitor S. Officii Bononiæ processum pro ejus canonizatione instituere cogitarunt, idque, ut ait Arembergius, præstitissent, nisi Fratres sua consueta humilitate utrumque a proposito revocassent.

Manipol. Fratrum Min. part. 1. cap. 8. §. 21.

XX. Tragicum sane casum contigisse narrat Boverius in Conventu Minorum Observantium Montis Prandoni Provinciæ Marchiæ prope Truentum. Erat ibi Guardianus, (nomen reticet honoris, & reverentiæ causa) qui jugo austeritatis Capuccinorum excusso, ad Observantes transierat. Immemor obligationis ex voto contractæ unice studebat texendis ventilabris ex pennis pavonum, tesserisque sericis, & auratis, quibus non modicam argenti quantitatem sibi comparaverat. Quum ita se gereret, fœtidum odorem emittere cœpit toto corpore, vultumque adeo deformem, & humanæ speciei dissimilem præbuit, ut veluti monstrum omnes illum horrerent. Phænomeni causam miser ignorabat, sed ab Amico admonitus, & verecundia suffusus abiit ad cubiculum, ubi Diabolus sub forma Æluri, seu felis incredibilis magnitudinis guttur ejus unguibus fortiter apprehendit, horribilibus vocibus, ceu mugitibus ululantis. Ad rumorem exciti Fratres accurrunt, videntque Guardianum, demisso capite e lectulo, in quo jacebat, animam emittentem inter unges ferocissimæ belluæ. Conantur semianimi opem ferre; sed frustra; Ælurus siquidem ingens scintillas ex oculis jaculatus adstantes fronte ita truci intuebatur, ut ingenti pavore deficerent, gelidusque

dusque curreret ad ossa tremor, & tamquam ad Medusæ caput obstupescerent. Guardianus interea ad eos sic est concionatus: „ Sinite frustra, & inopportune misero auxiliari. Non cum fele, sed cum Dæmone vobis res est. Quid cum Deo contenditis? Hæc Dei omnipotentis judicia sunt, quæ me justissime premunt. Huc me scelera mea, vitaque omnis turpitudinis labe conspersa, huc pessumdata paupertas, huc rerum concupiscentiæ fræna laxata, huc tandem spreta Regularis Observantiæ norma infeliciter compulere. Discite vos meo saltem exemplo a supremis vos hisce malis eripere. Heu miser! En ad Tartara rapior. Dicentem Diabolus suffocavit, & stridore horrendo animam in ejus manibus emisit „. Boverius ad annum 1569.

XXI. Ut sibi Annalista fidem adstruat, octo Fratres Observantes testes adducit, qui rem gestam Generali Capuccinorum retulerunt, petentes Capuccinis adscribi, quod & impetrarunt. Verum nescio, cur etiam istorum nomina silentio premantur; nam si Boverii modestiæ visum est, damnati illius nomen occultare, sinceritati certe consonum videbatur, ut quinam ipsi forent, indicaret, resque postulabat, ut strenui viri, qui tutos se a felis unguibus inter Observantes fore diffisi ad Capuccinos convolarunt, debito honore non fraudarentur; nemo enim dubitat, quin in Heroum numero a posteris fuissent computandi tam illustre facinus aggressi. Factum habemus, in quo locus tantum indicatur. Ast ego, qui quatuor circiter milliaribus ab illo sum natus, novi, insalubritatem aeris æstivo tempore ob tellurem nimis depressam circa flumen, & adjacentes paludes talem ibi esse, ut populares croceum colorem referant, & ventribus tympanorum more inflatis incedant. Aliquis fortasse suspicabitur, huic causæ Guardiani morbum tribuendum, neque inficias ibit, illum artibus ludicra effingendi a Fratribus suis ad Observantes transivisse optime instructum; reliqua enim Homerica prorsus sunt. Lepidissimum vero est, Guardianum Æluri unguibus tamquam forcipe strictum in gutture conciunculam ad Fratres habere potuisse hortatoriam, atque devotam, in quam quidem se non de ventilabris, & tesseris accusat, sed de peccatis turpibus, de quibus in antecessum nulla fit mentio. An oportebat, ut ab amico Guardianus edisceret, sibi male esse, si, inconsulto etiam speculo, ægritudo satis erat ad eum persuadendum, ut aliorum consortia vitaret, ne stomacum faceret? Ego, inquam, illius regionis limitrophus probe novi, Cœnobium Montis Prandoni novissime redactum ad formam ampliorem vix eum numerum Fratrum continere, qui Ælurum timuerunt. Cæterum Diabolus visibilis gutturi infixus; adstantes Fratres, quorum nemo aquam benedictam afferre cogitat; Guardianus, qui libere, & pathetice sermocinatur; Diabolus item, qui illum palam interficit; portenta sunt hæc, quæ tantum in Boverianis Annalibus ab Ecclesia proscriptis locum habere possunt. Verum Annalistæ parcendum, qui ne Observantibus injuriam facere videatur, aliud addit de Capuccino, quem Diabolus publice ad Infernum rapuit, quia furatus erat Breviarium. Quod si verum est, patet, Deum tam in Minoribus Observantibus vanitatem, & pecuniæ conquirendæ studium, quam in Minoribus Capuccinis alias culpas miris, & exemplaribus suppliciis plectere. Non hic ego, ut patet, quemquam lædo; sed meos, ut debeo, defendo. Atque utinam Boverius, ne hanc Provinciam susciperem, cavisset, tum hic, tum aliis in locis non sane jucundam.

XXII.

Gonzaga in Prov. S. Antonii Portugalliæ con. 7.

XXII. Prope Turrim a Mencorvo in tractu Ultramontano, & Dioecesi Braccarensi, uno circiter milliari ab oppido Lamacensi exordium sumpsit Cœnobium S.Francisci, cura, & diligentia Antonii de S. Vincentio Provinciæ S. Antonii Portugalliæ Ministri, & Henrici Cardinalis, ad quem propterea Senatus Oppidi legatos miserat, adducti sunt Fratres ad ædem recipiendam; metuebant enim, ne ab aliorum consortio longius disjungerentur. Ut fabrica perfectionem attingeret, idem Senatus assignavit certam pecuniæ summam quotannis solvendam. Reliqua confecta sunt Regis, & piorum eleemosynis. Habitant ibi XV. Fratres, qui nullum Patronum recognoscùnt.

Monumenta Provinciæ.

XXIII. Ejusdem Cardinalis liberalitate exstructum est a fundamentis ad ultimum usque lapidem in Provincia Arrabidorum Cœnobium S. Michaelis Archangeli uno milliari cum dimidio ab Oppido Obbidi, ipsumque cæterorum catalogo adscripsit Fr. Damianus, Cardinali a sacris Confessionibus, & ob vitæ asperitatem, optimosque mores familiarissimus, qui ex Pontificia dispensatione Provinciam secundo Minister regebat. Continet decem Fratres cum maxima circum adjacentium populorum ædificatione.

Gonzaga in Provincia Arrabidorum con. 11.

XXIV. Non longe a Civitate, quam Oporto dicunt Lusitani, in margine fluvii Durii, & fundo Blasii Pereiræ Sacræ Christi Militiæ Equitis, & in Aula Eduardi Lusitaniæ Infantis Cubicularii, fundatum est Cœnobium S. Antonii Portus de Valle in Provincia Pietatis. Eduardus Infans Ecclesiæ donavit particulam SS. Crucis, quam Portuenses eximia veneratione colunt. Blasius Pereira, & Mentia ejus uxor non solum pecunias erogarunt; quin etiam hortum, vineas, & domum Fratribus concesserunt, Provinciali Ministro Mazeo Elvas. Floruerunt in hoc loco Antonius de Aveyro Sacerdos, qui anno 1599., grassante lethali pestilentia, in ægrotorum cura occubuit, & Franciscus de Esponesente Laicus victor malignorum spirituum visibili specie ei apparentium, & a sanctis operibus illum avocare conantium.

Idem in Provinc. Pietatis con. 18.

Monumenta Provinciæ.

XXV. Construi cœpit in Provincia Carthaginensi Cœnobium Conceptionis B. Mariæ in Oppido Parriliæ Dioecesis Conchensis, jacto primo lapide die 12. Decembris expensis Didaci Hurtado a Mendoza Cannetensium Marchionis, & Oppidi Domini, qui 400. aureos coronatos ad fundi emptionem erogavit. Ferdinandus a Mendoza Matricis Ecclesiæ Archidiaconus erogavit alios 200., Rodericus a Mendoza alios octingentos, & insuper quatuor coronatorum millia, & 200. pro Ecclesiæ constructione a suis hæredibus ex supremis tabulis solvenda, omnemque sacram suppellectilem Ecclesiæ largitus est. In Sacrario asservatur Caput unius ex 11000. Virginibus, & Os S. Eustachii Martyris.

Gonzaga in Prov. Carthaginensi con. 18.

XXVI. Aliud Cœnobium Angelorum juxta Vallum Oppidi Alcozerii ejusdem Dioecesis, & Provinciæ publicis, privatisque Civium facultatibus hoc anno fundatum acceperunt Minoritæ Observantes, relicto veteri Cœnobio S. Michaelis de Monte ob desertum locum, & nimiam ab Oppido distantiam, quod ab anno 1373. ad præsentem usque cum magna sanctitatis opinione incoluerunt. Continet XVIII. Fratres, qui ex diplomate Henrici II. in Tabulario Cœnobii asservato, gaudent privilegio præcidendi ligna necessaria ex Regio nemore, quod adjacet loco S. Michaelis de Monte.

Ibidem con. 4.

XXVII. Iidem Fratres, Fidelium eleemosynis non sine maximo sudore congestis, ad Cœnobii formam redegerunt Ædiculam prope mænia

nia Oppidi Villæ Robledo Diœcesis Toletanæ, & ad Villenicum Marchionem spectantis, ipsis donatam a Confratribus Sodalitii S. Quiteriæ, sub invocatione Dominæ Nostræ de Spe, quamvis vulgo S. Francisci nomine appelletur. Continet XV. Fratres, nec tempore Francisci Gonzagæ Ministri Generalis adhuc erat ad complementum ædes adducta. Recedentibus Minoritis de Observantia a Conventu S. Antimi Paganicæ in Provincia S. Bernardini, illum occuparunt, teste Bordono, Fratres Tertii Ordinis S. Francisci; nulla tamen aut recessus causa, aut novæ occupationis circumstantiæ ab eo exprimuntur.

Ibidem con. 17.

Bordonus in Chronol.num. 8. pag. 391.

XXVIII. Quinque leucis a Civitate de Angelis Indi regionis S. Joannis de Quauhtinchan elegantissimam Ecclesiam lapideo fornice instructam adjunxerunt Cœnobio S. Joannis Baptistæ, cujus Religiosi incolæ olim administrabant propinquas Ecclesias S. Thomæ, & S. Annæ, relictas Clericis sæcularibus. Parum abfuit, quin Indi prædicti anno 1554. Fratres Minores amiserint, quum Joannes de S. Francisco Minister Provinciæ S. Evangelii Conventum libenter cesserit Bernardino de Alburquerque Ministro Provinciali Ordinis Prædicatorum, & postea Episcopo Oaxacæ, qui sedem inibi obtinere cupiebat. Indi tamen non permiserunt, ut Minores abirent, a quibus, ut ajebant, primum lac suxerant Religionis Catholicæ, nec precibus proinde capti, nec minis territi, ipsisque carceribus, donec Martinus Sarmiento Oxacastro Franciscanus Episcopus Tlaxcalensis, Philippus de Mendoza Præses, Dominicus de Soto, & Hieronymus Garcia Regii Ministri in Civitate de Angelis ab incœpto destiterunt, & Indis libertatem retinendi Minoritas indulserunt. Hinc illi lætitia gestientes præfato Joanni de S. Francisco, qui ad eos se contulit, arcus festivos in viis exstruxerunt, obviam euntes cum tripudio, & canticis. Rebus compositis, Fr. Franciscus de Mendieta circa annum 1558. regularem Conventum inibi fundavit.

Theatr. Mexic. part. 4. tom. 2. cap. 5. num. 348.

Ibidem cap. 9. num. 18. & seq.

XXIX. Magnifici Templi S. Mariæ Angelorum de Portiuncula hoc anno posita sunt fundamenta, ut ex sequenti memoria Tabularii Civitatis Assisii.

Fundatio Ecclesiæ Divæ Mariæ Angelorum.

In Dei Nomine Amen. Cunctis pateat evidenter, & notum sit, quod anno Domini MDLXIX. Indict. XII. tempore Pontificatus SS. in Christo Patris, & D. N. Pii Div. Prov. P. V. die vero XXV. mensis Martii, quæ fuit in die veneris, in qua dies solemnis Annuntiationis B. Mariæ Virginis agebatur, Reverendissimus D. Philippus Gerius Nobilis Pistojensis Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Assisiensis Pontificali habitu indutus, more solito, & consueto cum interventu, præsentia, & assistentia Nobiliss. virorum, vid. magnifici Domini J. V. D. Domini Nicolai Confidati Militis Pii Confalonerii, ac etiam Bedini, Raynaldi, Mancini de Mancinis, Hieronymi Vignati, & Cicchi Martorelli magnificorum DD. magnificæ, Nobiliss. & præclariss. Civitatis Assisii, benedixit primum lapidem signatum cum Cruce in quolibet latere, & illum posuit cum multis præcedentibus Cæremoniis in fundamentis Ecclesiæ magnæ erigendæ in honorem Divæ Mariæ Angelorum. Et statim in dicto primo lapide posito in dictis fundamentis dicti Magnifici DD. Priores, ad futuram rei memoriam, posuerunt quamdam medagliam cum insignis magnificæ Communitatis prædictæ, vid. ab uno latere apparet Leo cum infrascriptis literis in Sigillo dictæ Magnificæ Communitatis impressis, vid. Civitatis Assisii. *Et ab alio latere apparet Crux cum infrascriptis literis, vid.* Anno Domini MDLXIX. Sedente Pio V. Pont. Max. *Quibus peractis Reveren-*

verendissimus Dominus Episcopus benedixit loca omnia, in quibus fundamenta dicta Ecclesia posita sunt; & postea contulit se ad quamdam Logiam, que nunc respicit Perusiam versus, & more solito, & consueto quidam egregius Concionator Ordinis S.Francisci ostendit populo ibi in magno numero Velum B.Gloriosiss. Virginis Maria, prasentibus Domino Christiano Oliverio de Civitate Nuceria, Domino Galasso Beni de Eugubio, & Domino Jo. Andrea ...... de Macerata, ac etiam Magistro Galeno Vigilanti, Domino Padovano Caroli, Domino Cecchono Costa, Magistro Sulpitio Paterno Medico Civitatis Assisii.

XXX. Ex hoc autographo monumento ediscimus, immerito Scriptorem Actorum SS. in dubium revocare fidem Gronweli, qui inquit *Anno MDLXIX. die XXV. Martii posita fuere fundamenta Ecclesia S. Maria Angelorum prope Assisium*, illis verbis: „ Hæc ibi (nimirum in Historia „ Critica Indulgentiæ Portiunculæ anno 1721. Antuerpiæ edita part. 2. „ cap. 1.) An rectius, haud equidem scio. Certe Gronweli Epocha „ non concordat cum superius ab eo assignata: Sacello, inquit, Por„ tiunculæ jam descripto eleemosynis Principum ab anno 1559. (*hic* „ *error est manifestus in numero*) superædificata est prægrandis Eccle„ sia, in cujus medio pulcherrima exsistit lanterna, sub qua idem Sa„ cellum illæsum perseverat, quemadmodum Lauretanum in sua „.

XXXI. Senatus Requenæ Diœcesis Conchensis ære publico aliquantulum a muris ejus Oppidi ad meridiem fundavit Cœnobium B. Mariæ de Gratia, quod XV. Fratres incolunt Provinciæ Valentiæ, in eodem loco, in quo antiquitus constiterat Eremitorium sub eadem invocatione. Ære item publico Cives Rulianenses in Provincia Calabriæ initium dederunt Cœnobio S. Mariæ de Angelis non longe ab Oppido, perfectumque tradiderunt octo Fratribus, qui Deo ibidem famulantur.

Gonzaga in Prov. Valentiæ con. 2.

Idem in Provinc. Calabriæ con. 10.

XXXII. Cœnobium S. Francisci Cacciæ in Insula Corsicæ desertum post ejus constructionem, quæ contigit anno 1510. ob bella, & tumultus, quæ Insulanos agitarunt, restauravit hoc anno Augustinus de Populasca Jovellinæ prædicti loci Guardianus, ut prodit vetus Inscriptio, quam Petrus ab Arce Rostini exstare asserit supra januam parvæ Porticus in prospectu Chori juxta Sacrarium. Cœnobio Amatricis Minorum Conventualium in Custodia Regni accessit Ædicula S. Mariæ de Filetta ex concessione Universitatis, quam hoc anno die 29. Januarii confirmavit Capitulum S. Joannis Lateranensis, solvuntque Fratres censum annuum.

Petrus ab Arce Rostini lib.1.cap. 16.

Rodulphus lib. 2. pag. 255.

XXXIII. Derelicto veteri Cœnobio constructo circa annum 1431. opera Fratris Martini a Zerezeda S. Theologiæ Magistri in Eremitorio S. Michaelis Archangeli de Barrieta 1500. passibus ab Oppido Laredi in Provincia Cantabriæ, eleemosynas largientibus Comite de Haro, aliisque Christifidelibus, Fratres denique ad Oppidum se transtulerunt. Quum senioribus, ait Gonzaga, immo & cæteris oppidanis ad Cœnobium accessus præsertim hyemali tempore difficillimus esset, cuperentque, sibi Fratres viciniores fieri, a Leone X., cui & Clemens VII. anno 1525. subscripsit, anno 1516., ut hujusmodi Conventus ad ipsum Oppidum Laredo transferretur, pro votis impetrarunt. Quæ tamen translatio, sæcularibus Sacerdotibus pro virili resistentibus, exequutione caruit. Sævissima vero peste, quæ circum quamque regionem, præcipue Laredum Oppidum majori ex parte depopulata est, exorta, quum sæculares Sacerdotes, arrepta fuga, nihil minus, quam commissum sibi gregem

Gonzaga in Prov. Cantabriæ con. 14.

gem curaissent, Pater præfati loci Guardianus Joannes Castaneaceus cum cæteris sibi subditis Fratribus oppidum petens tanta cura, tantaque sollicitudine peste ictis die, noctuque adfuit, ut tandem tum ipse, tum quoque ejus Fratres, unico Fratre Novitio dempto, peste ex obsequio infirmis præstito contracta, occubuerint. Quibus Laredana Communitas debitas gratiarum actiones pro receptis beneficiis redditura, Conventum S. Mariæ Magdalenæ, licet sæcularibus Sacerdotibus adhuc contradicentibus, non longe a Laredi communis Oppidi vallo erigendum, perficiendumque curavit; cui nihilominus, quod fundus a Provinciæ Patribus ex eleemosynis aliunde acquisitis emptus fuerit, juspatronatus minime debetur. Commorantur ibi XXIV. Fratres. Exstat in Ecclesia caput unius ex 11000. Virginibus, quod in eam intulit Elisabeth a Prato Annæ Austriacæ Hispaniarum Reginæ, & Maximiliani Imperatoris filiæ Ancilla.

XXXIV. Invenio etiam hoc anno literas Pontificias ad Cardinalem Borromæum pro venditione ædium Ecclesiæ S. Michaelis, seu S. Petri Amadeorum jam veterum bellorum injuriis dirutæ in Civitate Laudæ ad augendum, reparandumque Cœnobium S. Francisci de Observantia ejusdem Civitatis: *Exposcit commissi*. Die 30. Aprilis. Insuper literas pro venditione Capellæ B. Angeli cum domibus, & terris contiguis in favorem Capuccinorum Gualdi: *Decet Romanum Pontificem*: Die 19. Novembris. Asculani cives locum Capuccinis concedunt apud S. Mariam de Solistano extra mænia, ubi postmodum Conventum fundarunt insignem ob sacrum corpus, quod ibi quiescit, S. Seraphini de Monte Granario. Obtinent iidem Fratres Conventum Amatricis Diœcesis Asculanæ, Cinguli, Montis Philotrani, Argentiæ Diœcesis Ravennatis, Canobii Diœcesis Mediolanensis, & Prati Diœcesis Florentinæ.

XXXV. Sub hoc tempus consecrata est Ecclesia S. Francisci Plebis Centi Minorum Observantium. Gonzaga, & Waddingus consecrationem rejiciunt in annum 1519. die 17. Octobris, nomine Episcopi non expresso. Rei memoriam Episcopi ipsius charactere exaratam producit Flaminius de Parma.

Gonzaga in Prov. Bononiæ con. 13.

Annales Min. an. 1451. num. 58.

MDLXIX. die XVII. Octobris. Ego Thomas Furnus Episcopus Hieropolitanus Suffraganeus Mutinæ habens licentiam a Reverendissimo Legato Bononiæ, consecravi Ecclesiam, & Altare hoc in honorem S. Francisci, & Reliquias BB. Martyrum, & Confessorum, vid. S. Ubaldi Confessoris, Dionysii Mart., & Cataldi Episcopi, & Conf. in eo inclusi. Singulis Christifidelibus hodie unum annum, & in die anniversario consecrationis hanc ipsam visitantibus 40. dies de vera Indulgentia in forma consueta concedimus. Loco Sigilli.

XXXVI. Quemdam Episcopum Parmensem Bernardinum Rossi Mazalappus recenset apud Flaminium de Parma, qui Claustrum hoc anno consecravit die 18. Octobris. Verum de hac re nullum superest scriptum, neque in serie Episcoporum Parmensium occurrit Episcopus ejus nominis. Sed neque inter Episcopos Mutinenses reperitur Thomas Furnus, quem tamen inter annos 1564., & 1571., quibus nullus legitur Mutinæ Episcopus, Ecclesiam eamdem administrasse ostendit præfatum monumentum.

Flaminius de Parma in Prov. Bononiensi Con. Plebis Centi.

Ughellus tom. 2. pag. 190.

Ibidem pag. 136. & 137.

XXXVII. Angelus Aversanus muneri sibi commisso operam navabat in Belgio. Reductis ad Observantiam Cœnobiis Ruremundæ, Daventriæ, & Harderwich, coegit Amstelodami Capitulum, in quo Fratres Tertii Ordinis subierunt regimen Observantium juxta Pontificium man-

Gonzaga in Prov. Germaniæ Inferioris con. 12. 30. & 31.

datum, cujus exequutionem Patres Provinciæ Coloniensis absolverunt Neomagi, Aldensaliæ, aliisque in locis, cæteri vero in respectivis Provinciis. Nullum ex parte Geusiorum impedimentum Angelus offendit. At vero die 18. Junii, ut habemus in Actuario SS. Belgii Arnoldi de Raissa, vel die 19. ut scribit Waddingus, Joannes Amicus Concionator insignis ob id solum, quia erat Franciscanus, ignea ballista sauciatus ab Hæreticis, dum a Conventu suo Bergæ proficisceretur, paullo post Lovanii ex vulnere occubuit.

Monumenta Provinciæ Coloniæ.

Waddingus de Martyribus Ord. L. 9.

XXXVIII. Ægræ in Diœcesi Ratisbonensi Lutherana hæresis hactenus occulta, in apertum se protulit, duce Hieronymo Tilesio Malhusano, & Ecclesiam B. M. Virginis asseclis Novatoribus adjudicavit. Conventus tamen Fratrum Observantium, & Monasterium Clarissarum contagium evitarunt; fuitque Conventus ille hoc tempore commune asylum Religiosorum ex Saxoniæ finibus profugientium. Aliquando centum novi incolæ, & septuaginta exules numerati sunt, immissi postea in domos Provinciæ Argentinæ. Indultum est exercitium Religionis Lutheranis in Ecclesia S. Crucis Minoritici Conventus Viennensis, postquam Minores Conventuales notabile Conventus spatium Lutherano Pastori, ejusque Uxori, & familiæ tradidissent anno 1560. Sed Acatholicis in Monte Albo devictis, totum Cœnobium, & Ecclesia ad pristinos Domini Minores rediere. Conventus S. Mariæ Magdalenæ Enzerstorffensis in pago ejus nominis Diœcesis Viennensis nobilitato castris, arcibus, & oppidis per gyrum conterminis vetustate, & venustate spectabilibus fundatus sub arce Liechtensteinensi circa annum 1454. in area Udalrici Ciliæ, Slavoniæ &c. Banni, & Præsidis, & anno 1533. post Turcarum insultum, & invalescentem Hæresim Lutheranam a Fratribus relictus, & a Lutheranis occupatus. Eum Marcus Prunner hæres Matthæi Gurr sibi vindicavit integrum a Cæsare subreptitiis artibus, (eum non parum promoventibus Lutheri sectariis aliunde Ecclesiasticorum bonis insidiantibus) ut ex contractu venditionis Andreæ Krebserii constat; donec anno 1632. nostris fuit restitutus non absque litigiis cum Sebastiano Schratti, qui eum possidebat.

Greiderer lib 9. cap. 7 num 500.

Placidus Herzog in Cosmographia Austriaco-Franciscana de Con Enzer cap. 8. pag 150. & seq.

XXXIX. Habebant Sorores Tertii Ordinis Hinoiosæ in Provincia Angelorum duo Monasteria Minoribus Conventualibus subjecta, quibus reformatis, Ludovicus de Soto Major, antequam Regulam Minoriticam profiteretur in Conventu S. Mariæ de Angelis de Hornachuelos sub nomine Fratris Ludovici a Cruce, ex supremis tabulis decrevit, ut Monasterium construeretur, relictis propterea sexdecim mille ducatis aureis, congruisque redditibus. Testamenti exequutor Franciscus de Zuniga Comes Bellalcazarii, & Dux de Bexar, obtenta a Pontifice licentia, & instrumento confecto cum D. Brianda de la Cerda, & Fratre Joanne de Hierusalem, prædictas Tertiariarum ædes ruinæ proximas erexit in pulcherrimum, & capacissimum Monasterium hoc anno, non posteriori, ut scribit Gonzaga, licet non erret de Monialium in novam domum introductione anno 1570. sub regula Immaculatæ Conceptionis. Floruerunt ibi cum sanctitatis fama Ximena a Trinitate, Francisca a S. Maria, Maria de Columna, Maria de Jesu, Anna a Jesu, Catharina de S. Marco, Isabella de Purificatione, Paula de Plagis, Anastasia de Trinitate, Angela de S. Francisco.

Andreas de Guadalupe libro 12. cap. 8. & 9. pag. 577. & seq.

Gonzaga in Prov. Angelorum Monument. 5.

XL. Sorores Tertii Ordinis S. Hieronymi Paupercularum Cortonæ in Tuscia Clausuræ leges acceptarunt; hactenus enim in Ecclesia S. Mar-

S. Margaritæ Sacramenta recipiebant, & tumulabantur. Sed tumulum multis annis post Clausuram in eadem habuerunt. Commissa est Vicario Generali Archiepiscopi Florentini, & duobus aliis visitatio, & reformatio Monialium S. Pauli super platea B. Mariæ Novellæ Ordinis S. Francisci Florentiæ, quæ irregularem vitam ducebant: *Exponi Nobis*. Die 4. Maji. Episcopo Carthaginensi reformatio Monialium Tertii Ordinis Monasteriorum S. Antonii, S. Elisabeth, & B. Mariæ de Consolatione Murciæ, & de Lorca Diœcesis Carthaginensis: *Ex injuncto Nobis*. Die 26. Januarii. Episcopo Conimbricensi receptio sub ejus cura Monasterii S. Claræ Civitatis Conimbricæ: *Alias ex rationabilibus*. Die 1. Januarii. Quod aliis literis Pontifex eidem jussit: *Nuper credentes*. Die 11. Maji. In fine tamen clausula reperitur, ne ipse, sed Minores Observantes prædicti Monasterii curam reciperent. Similes prioribus literæ datæ sunt eadem die ad Episcopum Portugallensem pro Monasterio S. Claræ Portugallensi, contra quas frustra reclamarunt Moniales utriusque Monasterii. Sorores S. Claræ Caminii Diœcesis Braccarensis Observantibus quoque paruerunt.

Monum. Provinc. Tusciæ.

Gonzaga in Prov. Portugalliæ Monum. 17.

XLI. Monasterium Conceptionis Beatæ Mariæ oppidi Cernamcellæ Diœcesis Braccarensis in margine fluvii Tavoræ fundatum circa annum 1460. pro Fratribus Tertii Ordinis, traditumque Petro de Merxocira ejusdem Instituti, deinde eis ablatum, & vicissim restitutum, ac tandem, deficientibus eleemosynis, desertum, cessit anno 1500. Sororibus Tertiariis, & hoc anno aliorum Monasteriorum Observantis Provinciæ Portugalliæ albo est adscriptum. Moniales Clarissæ, quæ 14. circiter ab hinc annis ab Oppido de Orbe profugæ, Hæreticorum injuriis, degebant in ædibus Parochialibus Oppidi de Evians in finibus Rhætorum, hoc anno ædes easdem in Monasterii formam redigere cœperunt, sumptus largiente Emmanuele Philiberto Sabaudiæ Duce ad instantiam Angeli Justiniani Episcopi Gennebensis, constructis cratibus, officinis, & parva Ecclesia, quam die 14. Julii idem Episcopus consecravit sub titulo S. Claræ. Grassante lethali contagio in oppido Villæ Comitis Diœcesis Bracarensis, & Monialibus S. Claræ communem aliorum sortem evadere desperantibus, Eremita quidam ignotus adstitit ad fores Monasterii, traditaque Ostiariis Imagine S. Rochi, ait: *Sumite hanc, & custodite, ejus enim præsentia vos a peste liberabit*. His dictis, discessit, omnesque Moniales incolumes perstiterunt.

Jacobus Fodere in narratione hist. typogr. Prov. S. Bonaventuræ pagina 60.

Emmanuel a Spe lib 8. cap. 24. pag. 218.

Annales Min. an. 1118. num. 46.

XLII. Literis Pontificiis: *Exigit incumbentis*. IV. Idus Martii, approbatur fundatio, & institutio Monasterii S. Claræ Mexici nuper facta a Civibus Urbis Mexicanæ, accedente auctoritate, & interventu Episcopi; domusque cura committitur Minoribus de Observantia cum largitione Indulgentiarum. Augustinus de Vetancur originem hujus loci recensens scribit, ejus fundatricem fuisse Nobilem Dominam Franciscam de S. Augustino Viduam, quæ in Ecclesia SS. Trinitatis, ubi modo exstant Congregatio S. Petri, Deo se dicavit una cum quinque filiabus Maria de S. Nicolao, Isabella de Spiritu Sancto, Ludovica de S. Clara, Maria de Jesu, & Francisca a Conceptione sub titulo S. Nicasii. Addit, his accessisse nobiles quasdam Virgines, quæ anno 1579. die 4. Januarii, coram Martino Enriquez Pro Rege, & Doctore D. Petro Farsan, professionem emiserunt numero viginti duæ in manibus Ludovicæ de S. Hieronymo primæ Abbatissæ, Commissario Generali in iis partibus Roderico de Sequera, & die 6. ejusdem mensis professæ sunt aliæ quatuor.

Theatr. Mexic. part. 4. de Cœnobiis Monialium cap. 8. num. 6. pag. 106.

tuor. Anno 1579. translatæ sunt ab Ecclesia Trinitatis ad Cœnobium S. Claræ in via de Tabuca, seu ut Indi dicunt, Pepetlan, renuntiata in Abbatissam præfata Ludovica, & in Vicariam Francisca de Trinitate, electoque in Rectorem Fratre Bernardino Peres, viro doctissimo, probo, atque exemplari.

XLIII. Moderno tempore Kiselegg est pagus Sveviæ Superioris, seu Algojæ, sub dominio Dapiferorum hæreditariorum de Friberg, & Trauchenburg, quum antea inane desertum præberet paludibus obsitum, hominibusque inacessum. Anno 1000. sex Eremitæ locum occuparunt, qui ab hominum consortio sejuncti, Deoque servientes, digni habiti sunt, ut ferunt, more Israelitarum in deserto cælesti esca nutriri; quotidie enim in horto tantum annonæ inveniebant, quantum satis erat ad victum unius diei. Pastor amissum equum inquirens in nemus penetravit, illosque offendens, rem Dynastæ suo detexit. Hinc homines locum frequentare, & excolere, cum non levi Eremitarum incommodo, qui propterea Albam Augiam prope Ravenspurgum petierunt, ubi Monasterium Imperiale Albæ Augiæ fundarunt. Religiosæ Virgines, quæ seque sex privatam domum clausæ tenebant, sedo cum illis commutata, fundatrices exstiterunt Monasterii in Kiselegg, initio Regulam S. Augustini professæ.

XLIV. Latent tempus, modusque, quo Observantium Provinciæ Argentinæ adscriptæ sunt. At constat, hoc anno eidem exstitisse aggregatas; quum enim mendacibus Adversariorum linguis ut inobedientes, nullique certo Ordini addictæ traducerentur, sequens pro ipsis prodivit Apologia.

Ego F. Leonardus Graff Ord. Min. de Observ. super Fratres, & Sorores ejusdem Ord. Min. Provincialis omnibus, & singulis, qui præsentes literas inspexerint, opto in Christo Jesu salutem, & pacem sempiternam.

Noverint universi cujuscumque dignitatis, vel status fuerint, quod in Synodo Constantiensi, aut certe per ignorantiam R. P. Joachimi Hirts, qui Commissarium egit omnium Sororum per Sveviam erratum est, quod Sorores Tertiariæ S. Francisci in Kiselegg in Catalogo sui Ordinis, quem professæ sunt, non sint depositæ. Proin ego Leonardus Graff, qui hoc spatio temporis indignus hoc Ministeriatus officio fungor per Alemaniam, profiteor, & protestor cum successoribus meis, quod indigne, & immerito aliorum Ordini collocatæ fuerint. Sed quod nostro Ordini Sacrosancto, tamquam morigeræ oviculæ semper addictissimæ exstiterint. Idcirco earum gratia, si opus fuerit, non solum ego cum Successoribus meis coram Reverendissimo Patre meo Illustrissimo Principe D. D. Marco Sitico Episcopo Cardinali, verum etiam coram S. Pontifice comparebimus. Datum in Domo nostra Tertiariarum in Kiselegg Diœcesis Constantiensis die XI. Octobr. An. Reg. Sal. MDLXIX. sub Officii mei Sigillo.

F. Leonardus Graff, qui supra.

XLV. His temporibus in Monasterio Conceptionistarum Abulensium S. Claræ decessit Francisca a Conceptione, quæ herbis communi mensæ residuis, paucisque frustulis panis emendicatis vescebatur, vili, & aspera tunica præcincta, etiam in hyeme nuda pedes, parcissimæ quieti indulgens, noctesque in oratione transigens, interius, exteriusque a Deo, & hominibus probata. Dicebat sæpe: *Pati digna sum. Omnia patiar pro Jesu meo*. Si quem in puellis sibi concreditis defectum animadvertisset, flagellis se cruentabat. In obitus limine cælestem concentum

Tota

Tota pulchra es, Maria, auditum ferunt, qui illam, & adstantes Sorores recreavit. In demortuæ facie pulchritudo, & serenitas insueta visa est, & odor suavissimus, multos dies superstes, cubiculum replevit.

XLVI. Catharina Alvarez de Corduba filia Commendatarii Cordubensis viri nobilissimi, & Monialis Tertii Ordinis S. Mariæ Magdalenæ Alcazarii hydropisis morbo extincta est. Numquam, quoad vixit, in lecto recubuit, nec lineas vestes adhibuit. Quodam die a rivo, ubi pannos laverat, canistro onusta Cœnobium repetens Patrem suum obvium habuit in via, qui humilem filiam collaudavit. Defuncta apparuit cuidam Religiosæ, quæ advenientis strepitu terrefacta, & quid rei foret nescia, sub lecti stragulis se occuluit, cui Catharina: *Ne vereare*, inquit, *Soror. Adspice, sum Catharina Alvarez de Corduba*. Illi vero caput e stragulis emittenti iterum dixit: *Ne vereare. En ad cælos ascendo, & mecum duco quindecim animas mei generis*. His verbis discessit, & locus splendore coruscavit.

Blasius de Laguna in memoriali Prov. S. Gabrielis

XLVII. In Monasterio SS. Conceptionis Turiassonis obiit Violantes ab Urrea, quæ vidua L. annorum ibi Domino se dicavit, egitque decem annos Abbatissam, nec miracula defuerunt, quibus sororibus suis in extrema necessitate subvenit. Novitiarum Magistra filias educavit in omni sollicitudine, & charitate. Illi Deus mortis horam revelavit, & morienti adstitisse cum Seraphico Patriarcha agmen undecim mille Virginum narrat Joseph Antonius Hebrera in Epitome Provinciæ Aragoniæ. In Monasterio S. Antonii Beatiæ, seu de Bacca in Provincia Granatensi Magdalena de Xodar ex eodem Oppido, ubi a teneris annis Deo inservivit, virtutibus multis profecit, & sancte quievit. In Monasterio S. Claræ Regalis Alcozerii in Provincia Carthaginensi Maria de Turre a Civitate Nuetæ prudens, humilis, pœnitens, & in Religiosæ vitæ studio exercitata nonaginta annis, quibus vixit.

Monumenta Provinc. Granatensi.

Monumenta Provinciæ Carthaginensis.

XLVIII. Angliæ Regina Elisabeth, quæ Mariam Stuartam carcere incluserat, & Norfolciæ Ducem, qui eam in judicio damnare renuit, capitali supplicio affecerat, ob anathema in se latum: *Regnans in excelsis* V. Kal. Martii, & Londini publicatum ira percita, & furore excandescens acerbissima edicta tulit, pluresque innocentes Catholicos necavit. Hinc Minoritæ vexati, & sedibus expulsi, ac ingens damnum illatum Provinciis olim florentissimis Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ. Argumentum hoc fuso calamo prosequitur postremus Annalista, & non solum quidquid invenit apud Auctorem Certaminis Seraphici, quamvis majori ex parte ad annum 1558. non pertinens, avide exscribit, verum etiam longissimas literas Joannis Haii ad Franciscum Gonzagam anno 1586. datas de Statu Provinciæ Scotiæ Annalibus inserit ad annum 1559., ne forte, ut arbitror, hujusmodi literæ perirent, quæ in Archivo S. Isidori diligenter asservantur. Non intelligo autem, cur alia retulerit, alia præteriverit, duos enim, cæteris memoratis, silentio exigit Franciscanos ab Anglia exules, Joannem Budejum, seu Godefridum Jones, & Joannem Richel, clarissimos viros, de quibus si etiam dixisset, os nostrum deinceps hac super re penitus obturasset.

XLIX. Oppressis, & propemodum extinctis in præfatis Regnis saltem ad tempus Provinciis Minoriticis, aliæ consurgunt in Indiis Occiduis, quarum aliquot antehac memoravimus. Diximus, Custodiam S. Antonii Charcarum aut nunquam adnumeratum esse inter Provincias, aut paucis tantum annis substitisse; quod ex Gonzaga, quem ducem

cem tunc sequuti sumus, pronum erat deducere; is enim, qui sui temporis Provincias omnes Ordinis distincte recenset, eam reticet, nec de ejus Cœnobiis loquitur. Abs re autem videbatur, ut Generalis Minister vel ignoraverit statum Ordinis, quem moderabatur, vel Provinciam Charcarum prætermisisse ex oscitantia, aut monumentorum defectu, quæ si ipsi non adfuissent, id sane adnotasset, ut facit, dum queritur de quorumdam Fratrum negligentia, ex quibus habere non potuit descriptionem Cœnobiorum Custodiæ Panamæ, multoque magis id fecisset, quum non de una, vel altera domo, sed de integra Provincia ageretur. In ea sententia modo etiam persistimus, & asserimus, Provinciam S. Antonii Charcarum Gonzagæ tempore non fuisse sejunctam a Provincia Duodecim Apostolorum *del Perù*: licet enim Carolus Maria de Perusia eam asserat incœpisse anno 1565., novimus tamen, Chronogolum niti tantum decreto Capituli Vallisoletani, quo præcipitur, ut erigatur in Provinciam, seorsum ab exitu, ad quem hujusmodi scriptores parum attendunt; non enim quæ facta sunt, sed quæ fieri ex lege debent, plerumque considerant. At ejusmodi Provincia distinguitur reipsa ab altera Duodecim Apostolorum. Id fatemur, & Cœnobia ipsius deinde claritatis ergo numerabimus, dummodo verum sit, non his annis, neque subsequentibus, dum Gonzaga opus suum typis committebat, eam Provinciæ titulum obtinuisse, præsertim quum plura ejus Cœnobia ad posteriorem ætatem pertineant.

L. Provinciæ aliæ earumdem regionum his temporibus erectæ, sunt sequentes, nempe, Nominis Jesu de Guatemala, S. Joseph de Jucatan, S. Fidei de Bogota in Novo Regno Granatensi, & SS. Petri, & Pauli de Mechoacan. Guatemalæ descriptionem a Gonzaga desumptam habes, Lector, in tomo XIX. Annalium nostrorum; ea tamen rerum potius productiones, quam Topographiam complectitur.

LI. Guatemala, seu Quatuemalla ex nomine arboris putridæ una est ex tribus Audientiis Novæ Hispaniæ, quarum aliæ sunt Mexicum, & Guadalajara, olim clausa propriis limitibus, & regione Nicaraguæ; nunc autem totum telluris tractum comprehendens, qui ab Austro Orientem versus protenditur ab Audientia Mexici ad Isthmum usque Panamæ, nimirum per Provincias Chiapæ, Veræ Pacis, Hondurarum, Costaricæ, & Veraguæ, longitudinis CCC. circiter leucarum, latitudinis circiter CXL. Proprie inspecta maritimas tantum oras complectitur, habens a Septentrione Guasttecam, seu Huaxtecam, ab Austro Nicaraguam, a Cæcia Provincias Chiapæ, Veræ Pacis, & portionem Provinciæ Hondurarum.

LII. Sunt qui existimant, eam insalubris esse climatis ob nimium calorem, & humiditatem. Raro ibi pluit; sed dum aliquando imbres decidunt, maximo impetu a nubibus se exonerant. Venti interdum flant rapidissimi Boreales, & Australes, quindecim, aut viginti dierum spatio numquam interrupti. Editi montes regionem intersecant, & uberes fluvii alluunt. Quamvis mari adjaceat, sale tamen caret, pro quo arena inservit litorum in fornacibus cocta. Abundat gossypio, frumento Indico, fructibus exquisiti saporis, quos inter *Cacao*, seu Cacaiz, cujus nucibus, teste Ludovico Gotofredo, Indi utuntur in commercio pro nummis minoribus, ita ut viginti millia illarum valeant centum viginti nummos Regales in Guatemala, ducentos in Mexico. Viri, assueti venationibus, nudis pedibus incedunt, demptis paucis, qui san-

sandalia adhibent, breveque indusium laneum, vel ex gossypio ad humeros religatum deferunt, iisque mulieres vivaciores quidem sunt, sed non cultu magis eleganti ornantur. In pagis quibusdam Caciqui Americani jus dicunt, in cæteris Hispani. Cives nonnullorum Oppidorum Hispano Regi vectigal non solvunt, eo quod sub Ferdinando Cortesio eorum majores ex Tlaxcala oriundi operam, manumque præstiterunt in subigendis Mexicanis.

LIII. Exsurgunt in Guatemala Civitas Suchitepec, vel S. Antonii de Suchitepec, cum parvo maritimo portu ad fauces fluminis; Civitas S. Salvatoris XII. pass. millibus a mari Pacifico, clausa a Septentrione montibus Chiantales, in quibus degunt sylvestres, pauperesque Americani; Civitas Soconusci in litore Maris Pacifici, cum amplissimo territorio, quod separatam a Guatemala Provinciam constituere plerique Geographi opinantur; ac tandem Metropolis S. Jacobi in valle latitudinis unius ferme leucæ, ad quam accessus non patet, nisi per montes. Horum duo Civitati ad perpendiculum imminent e regione Australi. Alter copiosissimos aquarum torrentes perpetuo emittit calore ferventium, quæ diversis coloribus fluunt infectæ, earumque nimis excrescentium impetus anno 1542. Civitatem propemodum submersit, desertam proinde ab habitatoribus, qui aliam non procul exstruxerunt. Mons alter priori oppositus flammas eructat, & nunquam intermisso sonitu fremit, sparsus undique cineribus, nudisque lapidibus in calcem redactis. Parum abfuit, quin igneæ eructationes anno 1581., & sequenti extremum Civitati exitium inferrent; spississimi enim cineres totam vallem oppleverunt, & enormia saxa violenter explosa deorsum veluti rapidissimo flumine delata ad Civitatis latera corruerunt, ibique nunc etiam immota jacent. Altum Vulcanum prope Civitatem exsurgere narrat Morerus raro ignem vomentem, de quo verbum nullum in Buschingii Geographia.

LIV. Jucatanica regio, pertinens ad Audientiam Mexici, est Peninsula, cujus peridromus continet CCC. circiter leucas sub gradu elevationis XXI. Barbari Majathanam appellant, & quo magis in mare porrigitur, latior fit, desinens in promontorium Boreale *Caput Rubrum*, & Australe *Coroca*. Cingitur a Septentrione, & Occidente sinu Mexicano inter oras Campechii ad Africum, & Hondurarum ad Euro-Notum. Parva Provincia Tabasci eam claudit ad Notum, & Provincia Veræ Pacis ad Austrum, quacum, Isthmo non excedente XL. leucas in longitudine, conjungitur.

LV. Ferunt, Incolas consuevisse hostes in bello captos Idolis immolare; ab iis tamen devorandis abstinuisse, repertaque apud illos Christianæ Religionis inditia, in quibus Baptismus. Verum nemo non videt, ablutiones fieri solitas ab Idolatris facile pro Baptismo fuisse sumptas a militibus, qui primo regionem ingressi sunt, curiosis, atque imperitis. In veteribus historiis narratur, Indum quemdam ad tria integra sæcula vitam inibi produxisse. Sed quum nulla scriptura Indi antiquitus uterentur, ignotum est, quonam ex fonte hæc notitia manaverit. Constat tantum, in illo montium tractu, qui a Salmantica ad Occidentem excurrunt ad terminos usque Orientales, multo tardius homines senescere; aere enim pars hæc gaudet temperatissimo. Pars altera montium Australis parum culta est ob aquarum penuriam; raro namque ibi pluit etiam in hyeme, nullique rivi per eam defluunt; puteis tamen

tamen ubique ditatur. Auri, argentique fodinas regio adhuc non præbuit. Habet Jucatanum Civitates Meridæ ad oras Septentrionales, S. Francisci Campechii ad maris finum, Tacatlpo, & Villam de Mose ad ripas fluvii Estago, Vallisoletum ad Oriente Peninsulæ, & Salmanticam ad marginem Rivi Magni.

LVI. Novi Regni Granatensis, seu Castellæ Aureæ nomine venit omnis Terra Firma Isthmo Panamæ conjuncta, respiciens ab Austro regionem Amazonum, & Peruviam, a Septentrione sinum Mexicanum, & Archipelagum Antillarum, ab Oriente portionem Guajanæ Hollandicæ, ab Occidente mare Australe, longitudinis 1200. milliarium, latitudinis 750. Tota est Meridionalis sub Zona Torrida montibus referta, divesque auro, & argento. Fluvius Orinocus, qui nascitur prope lineam Æquinoctialem, & amplissimam vallem interfluit, aquis collectis a montibus Septentrionalibus, & Australibus tumidus in Guajanæ Hollandicæ finibus in Oceanum se projicit. Fluvius alter, qui appellatur Rivus Magnus, seu *Rio della Madalena*, aquarum a Montibus Popajanæ descendentium copia auctus a Septentrione ad Austrum præcipiti cursu influit in sinum Mexicanum. Nonnisi anno 1718. regio peculiare dominium constituit, quum antea Peruviæ uniretur. Hinc modo tertiam dumtaxat Terræ Firmæ portionem occupat, & limites habet ab Occidente Sanctam Fidem, & Popajanam, a Septentrione Provincias S. Marthæ, Carthagenæ, Venetiolæ, Novæ Andalusiæ, Carracarum, Pariæ, & Guajanæ Hollandicæ; ab Austro regionem Amazonum, & Popajanam. Adhuc omnes habitatores domiti non sunt; quamvis enim cum fide mores his locis intulerint Franciscani, & alumni aliorum Ordinum, potissimum Jesuitæ; supersunt tamen sylvestres nationes Quirubæ, Abanæ, Caberræ, Achaguæ, Andaquies &c. in nemoribus degentes, quæ acerbissimo odio Europeos prosequuntur, memores cædum initio peractarum, & a cultis hominibus, qui tenent loca mari proxima, iejuncti media solitudine *Los Llianos*, quæ per universam Provinciam extenditur.

LVII. Clauditur Provincia SS. Petri, & Pauli Mechoacano, & Xalisco. Illud pertinet ad Audientiam Mexici, & terminatur Guasteca ab Oriente, ab Occidente Nova Gallæcia, a Septentrione Nova Cantabria, ab Austro Provincia de Zacatechas, & mari Australi. Alterum ad Audientiam Guadalajaræ, habetque ad Orientem Guadalajaram proprie dictam, & Mechoacanum, disjunctum ad Boream a Provincia de Chiametlan angusto terræ sinu, quem mare adjacens efformat.

PROVINCIA S. ANTONII CHARCARUM, SEU DE LAS CHARCAS IN REGNO PERUVIÆ

Habet Conventus.

1. S. Francisci de Cuzco.
2. S. Antonii Charcarum.
3. S. Francisci de Potosi.
4. S. Francisci de Ariquipa.
5. S. Francisci de Chuquiago.
6. Conceptionis de Yanque.
7. S. Mariæ Angelorum de Misque.
8. S. Francisci de Cochabamba.
9. S. Antonii Recollectionis de Cuzco.
10. S. Annæ Recollectionis de Chiuquizaca.
11. S. Francisci de Pocona.
12. S. Mariæ Angelorum de Urcos.

13. S. Joseph Recollectionis de Urubamba.
14. S. Mariæ de Guadalupe de Oruro.
15. S. Francisci de Farila.
16. S. Antonii de Callaji.

HABET DOCTRINAS

1. Domus S. Joannis de Guayllabamba.
2. S. Petri del Chuquiago.
3. S. Jacobi de Coponaque.
4. B. Mariæ de Chibay.
5. S. Petri del Fisco.
6. S. Sebastiani del Misque.
7. . . . . . . de Pocona.
8. S. Francisci del Pogi.
9. Regum de Acboma.
10. S. Crucis de Tute.
11. S. Joannis della Zibajo.

PROVINCIA NOMINIS JESU DE GUATEMALA.

Habet Conventus.

1. S. Francisci Guatemalæ. Memorat in hac Civitate Buschinghius Monasterium Monialium SS. Conceptionis, in quo mille circiter incolas, Ancillis, & Mancipiis non exclusis, commorari scribit.
2. Conceptiónis de Almeria.
3. Assumptionis de Tecpanatitlan.
4. S. Jacobi de Atitlan.
5. S. Jo. Baptistæ de Comalapa.
6. S. Michaelis de Totonicapa.
7. Spiritus Sancti del Quetzo.
8. S. Francisci de Tegpanova.
9. Conceptionis de Zonzonate.
10. S. Antonii de S. Salvador.
11. S. Antonii de Chiapa. Busching. to. 32. pag. 113.
12. Conceptionis de Zamajac.
13. S. Catharinæ de Ciquinala.
14. S. Jacobi de Cotzumaluapa.
15. S. Bartholomæi de Cortilla.
16. S. M. Magdalenæ de Patulul.
17. S. Jacobi de Momostenango.
18. S. Antonii de Nexapa.
19. Assumptionis de Guestecpan.
20. S. Francisci de Cortilla.

IN CUSTODIA DE HONDURAS

Habet Conventus.

1. S. Antonii de Comajagua.
2. S. Michaelis . . . .
3. S. Andreæ de Nacaome.
4. S. Mariæ ad Nives de Amapal.
5. S. Francisci de Panahactoel.
6. S. Hieronymi de Agalteca.
7. S. Joannis de Zuluaco.
8. S. Didaci de Tegusigalpa.
9. S. Petri de Laguna.
10. S. Andreæ de Itzapa.

PROVINCIA S. JOSEPH DE JUCATAN

Habet Conventus.

1. Assumptionis Meridæ.
2. S. Francisci Campechii.
3. S. Bernardini Vallisoleti.
4. S. Francisci del Cumchal.
5. S. Antonii de Itzmal.
6. S. Michaelis Manni.
7. S. Jo. Baptistæ del Motul.
8. S. Ludovici de Calchini.
9. S. Bonaventuræ de Homun.
10. S. Claræ de Cicantum.
11. SS. Regum de Titzimin.
12. S. Augustini de Tichante.

13. S. Jo. Baptistæ de Tichax.
14. S. Francisci de Oxcutzab.
15. S. Francisci de Xuchechan.
16. S. Francisci de Hunuema.
17. S. Dominici de Valma.
18. S. Francisci de Human.
19. S. Antonii de Ticul.
20. S. Michaelis de Timax.
21. S. Francisci de Thelojac.
22. S. Michaelis de Maxcanu.
23. Conceptionis de Champoton.
24. SS. Petri, & Pauli de Cachalchen.
25. Assumptionis de Mococha.
26. S. Francisci de Chechemila.
27. SS. Petri, & Pauli de Tiab.
28. Assumptionis de Chichen.
29. S. Jo. Evangelistæ de Muna.
30. S. Francisci de Canzachal.
31. S. Stephani de Calodmat.
32. S. Barnabæ del Tija.
33. S. Antonii de Zachachen.
34. Assumptionis de Mama.
35. S. Marci de la Mexorada.
36. S. Claræ de Conopip.

PROVINCIA S. FIDEI IN NOVO REGNO GRANATENSI

Habet Conventus.

1. Purificationis in Civitate S. Fidei.
2. S. MariæMagdalenæ deThunga.
3. S. Mariæ de Loreto de Carthagine.
4. Recollectionis S. Fidei.
5. Recollectionis de Carthagine.
6. Recollectionis de Guanduas.
7. Antonii de Monpox.
8. S. Ludovici de Velez.
9. S. Mariæ de las Palmas.
10. S. Ludovici de Anzerma.
11. S. Francisci de Manquita.
12. S. Antonii de Carthago.
13. S. Antonii de Ocaña.
14. S. Claræ de la Grita.
15. S. Sebastiani de Pamplona.
16. S. Bonaventuræ de Tenerife.
17. S. Antonii de S. Martha.
18. S.Francisci del Rio de lá Hacha.
19. Conceptionis de la Villa.
20. S. Ludovici de Folñ.
21. S. Didaci de Ubate.
22. S. Martini de Logamosso.
23. S. Bernardini de Boza.
24. S. Francisci de Zipaquira.
25. Conceptionis de Zatira.
26. Monasterium S. Claræ in Civitate S. Fidei.

HABET DOCTRINAS.

1. Domus de Suacha.
2. De Chia.
3. De Nemocon,
4. Del Tuzo.
5. De Cogua.
6. De Suta, & Tauza.
7. De Cucumba.
8. De Zinega.
9. De Tuquene,
4. De Socota.
5. De Toca.
6. De Tota, & Guaquira.
7. De Guitiba.

DOCTRINÆ CARTHAGINIS.

1. Domus de Zipacua.
2. De Cariez, & Bahaire.

DOCTRINÆ DE TUNGA.

1. Domus de Motavita.
2. De Tiravicoba.
3. De Yza.

DOCTRINÆ DE MONPOX.

1. Domus de la Xegua.
2. De Baranquillas.
3. De Menchiquero.

DO-

DOCTRINÆ DE VELEZ.

1. Domus de Platahar.
2. De las Xuntas.
3. De Chipata.
4. De Quinchia.
5. De Pauna.
6. De Mazinga.
7. De Tabuja.
8. De Pindana.

DOCTRINÆ DE LAS PALMAS.

1. Domus de Yacupi.
2. De las Arboledas.
3. De Marcha.
4. De Cacota.

DOCTRINÆ DE MUSCO.

1. Domus de Yacupi.
2. De Los Bailadores.
3. De Mamatoco.

DOCTRINÆ DE MARIQUITA.

1. Domus de Riofeco.
2. De Sazaimas.
3. De Nerbiti.
4. S. Joseph del Ataco.
5. De Purnio.
6. De las Eftancias.
7. S. Joannis del Obo.
8. S. Francisci de Yquira, & Nataga,

PROVINCIA SS. PETRI, ET PAULI

Habet Conventus.

IN REGIONE MECHOACAN HISPANORUM, ET INDORUM

1. S. Bonaventuræ Vallisoleti.
2. S. Jacobi de Queretaro.
3. Conceptionis de Selaya.
4. S. Francisci de Pasquaro, ubi quiescit Martinus a Jesu primus Mechoacani, & Xalisci Apoftolus. Regi Sinzicæ a Civitate Mexici in Mechocanum redeunti comes adfuit, & Sinfonzæ Idolorum delubra deftruxit, fuperftitionis monumenta partim arfit, partim in paludem dejecit, fidemque Chrifti plantavit in iis regnis.
5. S. Francisci de S. Philippo.

IN REGIONE MECHOACAN INDORUM

1. S.Francisci de Sinçoha, vel Singonza. Quiescunt ibi Petrus a Garrobiliis, & Martinus Giberti, ille Provinciæ S. Michaelis, alter Aquitaniæ Antiquioris. Ajunt, primum mille aliquando Idola uno die in frufta comminuiffe. Secundum fub nomine Maturini fuperius memoravimus.
2. Affumptionis de Erongariquaro.
3. S. Hieronymi de Prenchequaro.
4. S. Joseph de Taximaroa.
5. S. Mariæ de Gratia de Acambaro.
6. S. Annæ de Sacapo. Decoratur fepulchro Antonii Beteta Provinciæ Conceptionis, Indici idiomatis peritiffimi, egregii Concionatoris, & prophetici Spiritus.
7. Conceptionis de Unacapan.
8. S. Francisci de Pirivan.
9. S. Crucis de Tancitaro.
10. S. Joannis Baptiftæ de Sitiquaro.
11. S. Francisci de Xiquilpan.
12. S. Francisci de Apaceo.
13. S. Francisci de Tarimbaro.

14. S. Petri de Toliman fundatus anno 1583., ut Cicimechæ conversi facilius Catholicam fidem retinerent, & alii ad ipsam adducerentur.
15. S. Mariæ de Jesu de Tarequaro. Obierunt ibi Joannes a S. Michaele, qui primus rudes, ac sylvestres homines ad societatem adduxit, Jacobus Dacianus, seu a Dania natus regio Danorum sanguine, in linguis Latina, Græca, & Hebraica versatissimus, qui primus omnium Mechoacanis Indis SS. Eucharistiam ministravit, miraculorum etiam dono illustris, & prophetico Spiritu. Obitum Caroli V. eo ipso die, quo contigit, agnovit in Cœnobio de Tarequato, ubi erecta pyra sacrificium pro illo obtulit.
16. SS. Petri, & Pauli de Cinapiquero.

IN REGIONE XALISCI HISPANORUM, ET INDORUM.

1. S. Francisci de Guadalaxara. Puto, hunc eumdem esse cum Conventu S. Francisci de Guadalfagiara, quem recenset Gonzaga, in quo condita sunt corpora Danielis Itali Laici Provinciæ S. Jacobi, Hieronymi a Cruce Provinciæ Bæticæ, Francisci Oropesani, Angeli Valentini, Antonii Segoviensis in Apostolicis laboribus præstantium.
2. S. Francisci de Colima.
3. Francisci de Agacatlan. Decessit ibi Bernardinus Marmoreus, de quo postremus Annalista.
4. Conceptionis de Ycatlan.
5. S. Francisci de Suchipila.
6. Assumptionis de Sapotlan. Conditi sunt ibi Joannes a Padilla, & Joannes a Cruce, de quibus idem Annalista.
7. S. Francisci de Saqualco.

IN REGIONE XALISCI INDORUM.

1. S. Joannis Baptistæ de Tuchpan. Jacet ibi alter Joannes a Cruce.
2. Transfigurationis de Autlan. Quiescit illic Franciscus a Cruce Provinciæ Bæticæ zelo fidei Christianæ ardentissimus, in cujus funere æra metallica sponte sua sonum edidisse ferunt.
3. S. Mariæ Magdalenæ de Capotitlan, ubi jacet Franciscus Torrigianus, qui innumeris ferme populis Evangelicum lumen intulit, & Joannes Serrado, de quo diximus.
4. S. Francisci de Sayula.
5. S. Sebastiani de Techalutla.
6. S. Joannis Evangelistæ de Atoyaguar, ubi jacet Ferdinandus a Segura terræmotu oppressus.
7. S. Michaelis de Teoquitlatlan.
8. S. Andreæ de Axixiquar.
9. S. Francisci de Chiapala, ubi jacet Michael a Bononia Provinciæ Bononiensis, qui linguas Mexicanam, Tarascam, Otomitam, Cascanitam, Tequexanam, & Jucatanam intra breve temporum spatium perfecte didicit.
10. SS. Petri, & Pauli de Pencitlan.
11. S. Michaelis de Cocolan, ubi jacet Stephanus ab Antiqua Mellaria, seu Fuente Oveiuna terræmotu oppressus.
12. S. Antonii de Padua de Tlaxomulco.
13. S. Francisci de Tegul, seu Teulis.
14. Conceptionis de Xala.

15.

15. S. Joannis Baptistæ de Xalisco.
16. S. Francisci de Centicpac.
17. S. Francisci de Guainamota.
18. S. Francisci de Saponeta.
19. S. Francisci de Amacheca, ubi jacet Simon de Bruxellis Laicus Provinciæ Germaniæ Inferioris L. annos in Indiis versatus.
20. Monasterium Monialium in Oppido de Queretaro.

LVIII. Harum Provinciarum descriptionem desumpsimus ex authentico MSS. Archivi S. Isidori, quod cum Gonzagæ catalogo in pluribus non cohæret; variat enim tum in Cœnobiorum, & Domorum Doctrinalium numero, tum in nomenclaturis; utque arbitramur, confectum est circa initium Sæculi XVII., nimirum post Gonzagæ ætatem. Ædes ferme omnes ignotam fundationem præseferunt. Guatemalicam Custodiam constituit Franciscus Colmenarius, Jucatanicam Jacobus Testera, Custodiam S. Fidei sub titulo S. Joannis Baptistæ Franciscus de Victoria, & SS. Petri, & Pauli Martinus a Jesu cum sociis Michaele de Bononia, Angelo de Saliceto, Joanne de Saliceto, & Joanne Badia, de quibus satis superque in anteactis Annalibus.

LIX. Jussit Pontifex, ut in qualibet Provincia assignarentur saltem duæ Domus Fratribus Recollectis, qui neque a Generali Ministro amoveri inde possent absque consilio Discretorum earumdem ædium: *Injunctum Nobis*. Die 10. Martii. Literarum exequutionem commisit Episcopo Conchensi, Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, & Officiali Toletano, ex quo patet, eas Familiam Ultramontanam initio affecisse, quamvis Cismontanam quoque subinde obligaverint. Prohibuit, ne Superiores cujuscumque Ordinis reciperent profugos, & Apostatas alterius Ordinis, in quo professi sunt: *Quacumque sacrum*. Pridie Idus Octobris.

LX. Fratribus Tertii Ordinis Portugalliæ indulsit, ut ipsorum tres, vel ad minus duo studiorum causa habitarent in Cœnobiis Minorum de Observantia Civitatum Conimbriæ, & Eboræ: *Quum sicut accepimus*. Die 20. Martii. Declaravit, sibi non esse in animo Tertium Ordinem extinguere, neque eorum habitum, vel Regulam immutare, sed tantum ad Observantiam ejusdem Regulæ reducere: *Quum alias*. Die 10. Januarii. Quas literas dimidiatas refert etiam Antonius de Sillis, nosque eas in antecessum notavimus. Permisit, ut Margarita Parmensis hospitaretur in Cœnobio S. Francisci Terræ Leonissæ, & ædificiorum augumentum a Civibus factum cederet post ejus discessum Fratribus ejusdem Cœnobii: *Excellens tua fidei*. Die 7. Junii. Nobili Mulieri Viduæ Odoardi Infantis Portugalliæ, ut ingredi posset statis annis diebus Monasterium S. Claræ de Observantia Ulyssiponis: *Tui nobilitas generis*. Die 1. Aprilis. Margaritæ filiæ Joannis Tello de Meneses pro Rege Lusitano Oratoris apud S. Sedem, ut obtenta in scriptis licentia a Superiore Monasterii S. Claræ de Santarem, & assentientibus Abbatissa, & Monialibus, recipi posset ibidem in educationem cum una honesta famula: *Exposuit Nobis*. Die 12. Septembris;

LXI. Commisit Aloysio Puteo Ministro Generali, ut si in Monasterio S. Antonii Sulmonæ disciplina relaxata foret, tranferret ad Monasterium S. Eucharistiæ Aquilæ Moniales Beatricem, & Constantiam filias Lucæ del Pezzo: *Nuper pro parte*. Die 18. Octobris. Cosmo Mediceo, qui hoc anno Magni Ducis nomen, & dignitatem obtinuit, ut pro-

procederet contra eos, qui deliquerant in Monasterio Clarissarum S. Jacobi Florentiæ; *Nuper emanarunt*. Die 5. Februarii. Carolo Borromæo, ut procederet contra Flaminium de Placentia Minoritam Conventualem, & Michaelem olim Priorem S. Dionysii Mediolanensis exemplari pœna afficiendos: *Nuper accepimus*. Die 18. Februarii. Episcopo Firmano, ut dejiceret a Præpositura Ecclesiæ Parochialis S. Laurentii Montis de Novem nullius Diœcesis Fratrem Salvatorem Labot Minorem Observantem, qui, habitu minus legitime dimisso, ad sæculum redierat: *Dignum arbitramur*, Nono Kal. Septembris.

LXII. Provinciam S. Francisci visitavit Commissarius Sebastianus de Ripa Transonum, qui Capitulo præesset celebrando in Domo S. Mariæ Angelorum; *Quum sicut accepimus*. Die 20. Julii, cum facultate instituendi quatuor Diffinitores alterius Provinciæ, quos ipse vellet, dummodo essent Reformati, ac zelo Observantiæ referti, & præponendi Patribus duos pariter Fratres Reformatos alterius Provinciæ, quorum unus renuntiandus foret Minister; quod si ii facere recusarent, ipse posset quemcumque in Ministrum præficere seorsum a consensu Capituli, immo contra omnium votum, & dispositionem.

LXIII. Electus est in Episcopum Ecclesiæ Mindoniensis vacantis per translationem Gundisalvi Episcopi ad Ecclesiam Ovetensem Antonius de Luxan Ordinis Minorum de Observantia: *Romani Pontificis*. X. Kal. Martii. Senis S. Congregatio Cardinalium Generalium Inquisitorum constituit Magistrum Petrum Justi de Sarno Minorum Conventualium, qui Fidei causas cognosceret. Licet autem ab anno 1244. officium hoc Fratres Minores illic gesserint; illorum tamen nomina, & continuatam seriem habere non licuit ad præsens usque tempus, quam suis in locis recensebimus ex MSS. Magistri Pauletti de Vinearello.

> Antonius de Terrinca Theatr. Ordin. part. 2. tit. 2. pag. 149. Annales Min. an. 1340. num. 22.

LXIV. Florere cœpit in Provincia Granatensi Franciscus Solanus, natus anno 1549. in Oppido Montiliæ Diœcesis Cordubensis, & Marchionatus Priegiensis parentibus Matthæo Sanchez Solano, qui bis Oppidi præfecturam exercuit, & Anna Ximenez *Hidalga*, id est nobili. Ex horum stirpe, quasi bonæ arboris fructus, suscepit baptismum VI. Idus Martii, die Dominica, in Ecclesia S. Jacobi, ut scribit Tiburtius Navarrus in ejus vita; in altera vero Hispanica ex informatione processus ad ejus Beatificationem dies natalis indicatur hoc modo: „ Prædixit suam mortem futuram in die S. Bonaventuræ, in quo natus fuerat, cujus devotissimus erat „. Ab ipsa puerili ætate se virum perfectissimum futurum ostendit; sollicite enim instructus in timore Domini, & non tam præceptis imbutus, quam Dei gratia præventus, a pravis conversationibus studiose declinabat, & juvenilis petulantiæ æstum refrænans, unicam animæ suæ culturam præ oculis sibi proponebat, sociosque adolescentes sola præsentia a ludis inhonestis, & indecentibus verbis cogebat omnino abstinere.

> Tiburtius Navarrus in vita Sancti Francisci Solani.

> Acta SS. ad diem 24. Julii pag. 860.

LXV. Literarum studio addictus in patrio Collegio Societatis Jesu in se veluti in exemplar modestiæ, & mansuetudinis oculos Magistrorum, & consodalium convertit; nihil siquidem unquam puerile proferebat, sed ad instar hominis consummati, prudentiam, & discretionem demonstrabat virilem. Pacis amantissimus jurgia inter alios exorta compescere satagebat; & quum semel duos, quibuscum juxta fluvium Aquilar deambulabat, rixantes pugnis vidisset, intercessit sequester, nec licet alterius manu impediretur, destitit, donec rem composuisset. Ictum accepit

cepit hac occasione, de quo amico suo dixit: *Nullum equidem dolorem sensi. Finem vero intentum obtinui, dum eos ad pristinam amicitiam revocavi*. Alias in agro Montiliæ duos homines ætate maturos reperit districtis ensibus mutuo certantes, accedensque eis dixit: *Pro amore Dei, nolite invicem tam periculose pugnare; nemo enim est, qui vos reconciliet, & absque dubio vos vulneribus interficietis*. His auditis, illi gladios in vagina reposuerunt, & ad diversas partes pacifice discesserunt.

LXVI. Horas a literis subsecivas impendebat culturæ horti domestici, ubi cursus labore exercens, devotis canticis animum recreabat, & Divina meditabatur. Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta recepturus sedulo se præparabat, & ad eorum participationem omnes invitabat, quoscunque poterat, ardentissimis verbis. Sæculo denique relicto, Seraphicam militiam sequutus est anno præterito in Cœnobio S. Laurentii Montiliæ, ubi hoc anno, ætatis suæ vigesimo, solemnem professionem emisit, sub Petro de Oieda Magistro Novitiorum, & Guardiano Cœnobii Francisco de Angulo, die S. Marco Evangelistæ sacro. Antonius de Caprarola Vita S. Francisci Solani Romæ an. 1671. cap. 1. & seq.

LXVII. Sunt quidem ejusdem Provinciæ Fratribus Recollectis communia pietatis exercitia, pœnitentiæ rigor, aspera, & rugosa vestis, exacta, & longa jejunia, crebra flagellatio, & summa paupertas. Omnes tamen Franciscus zelo ferventior, & cursu velocior anteibat. Præter omnimodam pedum nuditatem, aliis Novitiis cæteroquin communem, sub sago cilicium acutum gestabat ad carnem, suberno per annum cortice, at in Quadragesima, & Adventu crate ex ligatis fustibus compacta pro lecto, & ligno pro cervicali utebatur. Flagellis, quibus sæpissime se cruentabat, quasi tutissimum virtutis nascentis custodem adjiciebat jejunium. Nemo ipsum per triennium observavit carne, piscibus, aut ovis vesci, nisi in festis solemnioribus, Magistro præcipiente. Talem sibi temperantiæ legem præscripserat, ut nihil coctum comederet die Veneris. Secundas, quartas, & sextas ferias Quadragesimæ cum aqua, & pane vitam transigebat.

LXVIII. Religiosi silentii frænum quum necessitate compulsus solveret, de rebus tantum spiritualibus loquebatur, & coram eo nihil leve, aut risum provocans, quodque religiosam gravitatem non saperet, alii Novitii admiscere sermonibus audebant. Quam quidem præsentiæ ejus reverentiam, donec ad Indos discessit, apud Fratres perseverasse compertum est. Vacabat indesinenter orationi, eamque a sero ad ortum usque sequentis diei ut plurimum protrahebat. Permansit duos annos in præfato Cœnobio, post quos abiit ad alterum S. Mariæ del Orito.

LXIX. Diximus antea, Summum Pontificem Observantibus attribuisse Cœnobium de Pace Mediolani, opera Caroli Cardinalis Borromæi, quem hoc anno igneæ ballistæ explosione occidere conatus est Hieronymus Donatus, seu Farina, perditus Ordinis Humiliatorum alumnus: Bzovius ad an. 1568.
„ Dum id ageret Carolus, inquit Bzovius, aliud quiddam addidit Pon-
„ tifex ad evellendas ex Religioso Ordine pravas quasdam opiniones,
„ quæ multis jam insitæ erant. Quod quidem Carolus, auctoritate
„ Pontificia, iis, qui corrupto essent sensu, per varias Italiæ Urbes pru-
„ denter comprehensis, & conclusis, diligentissime curavit. Erant hæ,
„ opinor, reliquiæ malorum illorum, quibus non multis ante annis
„ Italia magno in periculo fuerat, utque remedium afferretur, Pius ipse
„ Pontifex Inquisitoris Supremi tunc munere fungens, egregie partes
„ suas egerat. Præcipue Concionatoris cujusdam impietate, verbisque
„ ne-

„ nefarium hæresis scelus conceptum, quod prius latuerat, in prima„ ria quadam Italiæ Urbe hoc tempore apparuit. Inquisitor suo jure „ uti, in jus vocare, in custodiam dare ob quorumdam magnam po„ tentiam minime potuerat. Duo religiosi viri ob eam rem crudeliter „ interfecti erant. Pontifex eo sua sponte Carolum misit, paucа man„ data, magnam auctoritatem attribuit. Eo nondum profecto, com„ poni res cœperunt; neque id mirum, quia licet cum hominibus, „ quibuscum oportebat, nondum egisset, egerat tamen cum Deo, qui „ præsens est rerum omnium moderator, idque singulari quadam pre„ cum contentione.... Quum ad locum venisset, veritate, & vi ar„ gumentorum, tum prudentia, atque auctoritate, imprimisque divina „ ope flexit potentium animos, auctoritatem sacrosancti Magistratus, „ Sacrorumque Ministrorum restituit, ac tandem effecit, ut fontes, quo„ rum satis magnus erat numerus, deprehenderentur, in carcerem duce„ rentur, publice hæreses detestarentur..... In quo maximam quidem „ causam reperio, quam ob rem Deo quam majores possent gratias, & Pio „ Pontifici Itali agerent, præcipuo ejus munere agnoscentes, ut quæ „ pestis, & corruptela tam morum, quam animorum ex fonte dissolu„ tæ Ecclesiasticæ, & Monasticæ disciplinæ manans, quibusdam Pro„ vinciis orta, illatave deleri nunquam potuit, sed majori in dies per„ turbatione, perniicieque grassata est, apud Italos facile sit extincta „.

LXX. Omnia hæc Bzovius literaliter desumit a Carolo de Basilica, inverso verborum ordine; hic enim postquam capite quinto recensuisset, Carolum Borromæum tradidisse Observantibus Conventum de Pace, sequenti capite sexto agit primo de nefario hæresis scelere cujusdam Concionatoris, de quo ex mandato Pontificis Antistes Mediolanensis inquirere debebat; deinde de pravis quibusdam opinionibus ex Religioso Ordine, qui non indicatur, evellendis; Bzovius autem traditioni Conventus de Pace Observantibus factæ addit immediate *Religiosum Ordinem, & pravas quasdam opiniones*, ex quibus veluti ex antecedente deducit *nefarium hæresis scelus Concionatoris*; ut scilicet nemini dubium sit, quin tam nefarium scelus, quam pravæ opiniones ad eos ipsos spectent, quibuscum connectuntur. Non ita autem Petrus Giussanus, vel Giussanus, qui rem probe distinguit, scribens primo Carolum Borromæum reformasse Ordinem Humiliatorum, & Minorum, secundo fuisse delegatum in causa concionatoris prædicti, ac tandem huic facinori præclaro voluisse Pontificem, ut adderet Carolus aliud; nam quum inimicus humani generis seminasset quasdam falsas, & hæreticas opiniones in quodam Ordine, Italice *in una Religione*, & multi ipsius viverent absque timore Dei, & spiritu sui Instituti, sic eos pervaserat infectio, ut pestiferus morbus contaminaturus illico foret plures Italiæ partes.

Carolus a Basilica in vita S. Caroli Borromæi cap. 6. pag. 59. & seq.

Giussanus lib. 2. cap. 14. pag. 119. Idem cap. 15. pag. 121.

LXXI. Quum nihil intelligerem in verbis Caroli a Basilica non historicis, sed ontologicis, & animadverterem a Bzovio ad calcem notari Joannem Antonium Gabutium, & Tabularium Pii V., hoc, quod in promptu non erat, nec ullo pacto esse poterat, omisso, Gabutium consului, apud quem hæc legi: „ Quum remotioribus quibusdam in lo„ cis Regni Neapolitani nonnullos jamdiu damnatam Valdensium, alio „ nomine Pauperum de Lugduno, hæresim sectantes Pontifex superesse „ intelligeret, eo Christophorum Rodericum Societatis Jesu Sacerdotem „ ampla cum potestate misit, qui eos sanctitate vitæ, solidaque doctri„ na, quibus ille præsidiis probe erat instructus, sapienter coargueret, „ cr-

Gabutius in Vita S. Pii V. lib. 3. cap. 5.

„ errantesque oves ad Catholicæ Ecclesiæ gregem, ut fecit, ope divi„ na revocaret „. Hucusque longius Mediolano distamus, nullaque fit mentio Ordinis Minoritici, quem idcirco, teste Uspergensi, pauperrimum Divina Providentia in Ecclesia excitavit, ut Pauperum Lugdunensium hypocrisi obsisteret, quemadmodum eo tempore humillimum Ordinem Prædicatorum constituit, ut Albigensium superbiam, & arrogantiam comprimeret. Prosequitur Gabutius: „ Catholicæ fidei desertor qui„ dam Franciscus Cellaria hæreticus Concionator Morbenio, quod est „ Oppidum Volturenæ Vallis, Mantuam, ubi magno cum illius Civi„ tatis periculo perfidiæ suæ virus effundebat, statis diebus clanculo „ proficisci consueverat. Ad hunc Pius Petrum Angelum Casanovam „ Dominicanum Cœnobitam in Volturenam, Clavenamque Galliæ „ Cisalpinæ Valles emisit, rationemque præscripsit, qua ille ad capien„ dum hæreticum uteretur, quod quidem percommode cecidit „. Describit deinde Cellariam comprehensum, adductum Placentiam, & Romæ supplicio affectum, Rhætorum querelas ob violatam territorii jurisdictionem, præmiaque eorum edicto iis proposita, qui Casanovam, ejusque fautores vel necassent, vel vivos, mortuosve in potestatem sibi tradidissent. Nullibi vero nominat Cardinalem Borromæum, quod, ni fallor, indicat, immerito rerum, quæ a Bzovio narrantur, testem ad calcem Gabutium adduci.

Bernius anno 1219. cap. 10.

LXXII. Scire adhuc supererat quinam foret Franciscus Cellaria, qui statis diebus centum, & ultra milliaria conficere non dubitabat, ut Morbenio Mantuam iret, totidemque, ut domum reverteretur. Ego quidem eum putabam hæreticum summe insanum, & phanaticum, quum tanto labore, & periculo proselytos Mantuæ quæreret, qui sibi deesse non poterant in Valle Tellina, & Clavenna, nulla sui jactura; eumdemque Rhætum credebam, pro quo Rhæti tam anxie solliciti forent. Errorem vero abstulit Jacobus de Laderchio Faventinus Presbyter Congregationis Oratorii, qui aperte scribit, Franciscum Cellariam fuisse Sacerdotem Ordinis Minorum S. Francisci, quem de Observantia vocant, Apostatam, hæreticum, transfugam, impœnitentem, ficte conversum, & relapsum, ac postremo damnatum.

Jacobus de Laderchio tom. 22. Annalium Eccle. ast. pag. 199.

LXXIII. Hoc anecdoto monumento Gabutium illustrat Faventinus, quod se eruisse testatur ex *Archivo abdito*. Quodnam est Archivum abditum? Omnia enim abdita sunt, ut opinor, nec magis eo nomine designatur Archivum peculiare, quam Jacobus de Laderchio nomine Faventini. Ipse autem, qui agens etiam de rebus clarissimis, vulgatisque in universis Annalibus Ecclesiasticis, adeo diligens est, ut accuratissime citet Archivum Vaticanum, Archivum Ducis Bonelli, Archivum Cardinalis Alexandrini, hac solum in re ignota, & odiosa, quæ indubio aliquo monumento declarari debebat, nos remittit ad Archivum, quod an in Europa sit, vel in Indiis incertum est. Quid porro dicat Archivum audiamus: *Ex isto*, inquit, *accepimus, Franciscum Cellariam quomdam Galeatii filium Ordinis Minorum &c.* Fierine potest, ut notitiæ hujus auctor ita oscitatus fuerit, ut Galeatii genus, familiam, & patriam non indicaverit, soloque haud intelligibili Galeatii vocabulo rem transegerit? Habemus hic duo vere abdita, Archivum, & Galeatium, qui an ater fuerit, vel albus homo ignoratur. Parcendum vero Scriptori, qui se nonnulla de Cellaria ex obscuro illo penetrali, fortasse defectu luminis, summatim deprompsisse affirmat, veluti si summam suæ nar-

rationis, quæ satis prolixa est, prolixiorem reddidisset additio unius, vel alterius vocabuli, quod necessarium erat ad hoc, ut in cæteris fidem obtineret. Ut diximus, Bzovius citat Tabularium Pii V., voluit dicere Archivum Vaticanum commune, vel secretius; quod postremum si est Archivum Jacobi de Laderchio, patet, ipsi revera fuisse abditum, quum ne nomen quidem ejus noverit. Ex illo Bzovius nihil determinatum affert, quod evincit, nihil se ibidem invenisse; secus enim is, qui librorum textus pro lubitu invertit, utque Fratres Minores non bene audiant, fidem suam in discrimen adducit, sane *Concionatorem illum quemdam*, cujus reticet nomen, Observantium alumnum illico conclamasset. Mea nihil interest, utrum Cellaria exierit, vel non exierit ex Ordine Minorum Observantium; non enim Judæ peccatum turpe fuit aliis Apostolis; sed arbitror, tam verum esse, Cellariam ad Observantes pertinuisse, quam verum est, prout narrat Faventinus, Cardinalem Borromæum in Pacis Monasterio Mediolani Clarenos una, & Amadeos adesse jussisse; nisi enim literas encyclicas misisset, diuque expectasset, impetrare non potuisset, ut Clareni adessent ex longinquis regionibus Status Pontificii, & Regni Neapolitani; quod nullimode necessarium erat, quum nullum aliud a Pontifice habuerit mandatum, quam immittendi Minores Observantes in Cœnobium Pacis Amadeorum. Immissio autem hujusmodi non requirebat, ut Clareni magno intervallo dissiti Mediolanum testes advocarentur.

De Laderchio ibid. pag. 20.

LXXIV. Etiamsi Franciscum Cellariam Ordinis Minoritici fuisse admittamus, haud sequitur illud, quod Bzovius adstruit, nimirum viguisse in eodem Ordine pravas opiniones, quas Carolo Borromæo evellendas Pontifex commiserit. De his Faventinus eadem fatur, ac Bzovius, eodemque verborum ordine immutato, ex quo liquet, eum Caroli de Basilica librum non consuluisse. Deinde ait: *Carolus, mandante Pio, evellendis in Italiæ partibus hæresum spinis sedulo incumbit*. Quænam vero fuerint hæ pravæ opiniones, hæ spinæ, si ab istis Historiographis quæras, regerent, fuisse reliquias malorum illorum, quibus non multis annis Italia magno in periculo fuerat. Si insistas, ut locum indicent, ubi Carolus Borromæus *evellendis hæresum spinis sedulo incumbuit*, utque rem totam accurate definiant, silebunt. Ita fit, ut Ordini Minoritico infamia nullo negotio inuratur, quam eluere nullo pacto potest abstractis verbis conceptam. Quandonam Italia Fratrum Minorum opera in periculo vel minimo fuit? Nisi mea me fallat opinio, intelligo quid Bzovius innuere velit; video namque, ipsum in superioribus Annalibus nullum non movere lapidem, ut Fraticellorum sectam, quæ Italiam turbavit, Ordini Minoritico affigat, licet repugnantibus cunctis antiquitatis testimoniis, ipsoque facto, quum certissimum sit, neminem ejus hæresis ortæ a quodam Hermanno Italo, cujus corpus Ferrariæ sepultum Bonifacius VIII. in cineres redegit anno 1297., vehementiorem fuisse Adversarium eodem Ordine. Ipsius autem partes erant, rem hanc in aperto collocare, non verborum involucris involutam relinquere; honestum enim hominem decet, aut veritatem exponere, prout est, aut eam silentio premere, ne si ex parte tantum, & subobscure indicetur, suspiciones, & pejora inde mala oriantur.

Prateolus lib. 8. verbo *Hermannus Italus*. Vide Nitelam Franciscanæ Religionis pag. 75. 77. & seq.

LXXV. Videndum nunc est, an Franciscus Cellaria Minorum Observantium ex Archivo abdito, fuerit Fraticellus; id enim fluere videtur ex transpositione illa superius memorata. Exscribit Bzovius ex Prateolo Fra-

Bzovius ad ann. 1317. num. 18.

Fraticellorum errores, licet non integros. Hi Anabaptistarum more promiscuos concubitus licitos esse sentiebant. In locis abditis nefanda obscena perpetrabant, ritusque superstitiosos, & abominabiles exercebant. Docebant, nihil proprium esse habendum, neque Respublicas a Christianis administrandas; præterea visionem animarum differri usque in novissimum diem. Anteponebant conceptus proprios SS. Patrum definitionibus, despiciebant Ecclesiastica Sacramenta. Errores Francisci Cellariæ recenset Faventinus hoc pacto: „ Docebat, in Eucharistiæ Sacramento „ neque Corpus, neque Sanguinem Domini nostri Jesu Christi realiter „ inesse, sed spiritualiter tantum. Matrimonium non esse Sacramen„ tum, sed omnes, & singulos etiam Sacerdotes licite nuptias con„ trahere posse. Peccatorum confessionem soli Deo faciendam, non „ vero Sacerdotibus, utpote quæ a Christo instituta non fuerit. Duo „ tantum esse Sacramenta Ecclesiæ, nempe Baptisma, & Cœnam. „ Nullum esse Purgatorium. Sanctorum Imagines non esse venerandas. „ Christum nostrum Advocatum non esse. Obedientiæ, Paupertatis, & „ Castimoniæ vota non esse observanda. Petrum Apostolum caput Ec„ clesiæ non fuisse, nec Primatum obtinuisse. Papam Caput Ecclesiæ „ non esse, nec præ aliis Episcopis majorem spiritualem auctoritatem „ habere, quum ipse nec Christi Vicarius, nec supra alios Episcopos „ sit „.

Prateolus verbo *Fraticelli* lib. 6.

De Laderchio ibid. pag. 199.

LXXVI. In hac nefaria doctrina reperio quidem errores Novatorum, qui sæculo XVI. Ecclesiæ bellum intulerunt, nullimode vero Fraticellorum, quin immo articulus: *Paupertas non est observanda*, pugnat e diametro cum altero, quo Fraticelli asserebant, *nihil proprium esse habendum*. Non igitur ex pravis opinionibus, quas per meram calumniam relati Scriptores Franciscanis tribuunt, illarum interea naturam haud liquido definientes, ne redargui possint, & majorem in animis simplicium, verbis generalioribus, impressionem faciant, fluebant errores Cellariæ, sed ex iis, quæ tunc vigebant apud Hæreticos Novatores. Concludamus cum Augustino, qui postquam eos reprehendisset, qui existimationem hominum non imprudenter solum, verum etiam crudeliter contemnunt, addidit: „ Quoniam quantalibet humana cautela suspiciones gravissimas non „ possumus omni ex parte vitare; ubi pro existimatione nostra quidquid „ recte possumus fecerimus, si aliqui de nobis vel male fingendo, vel „ male credendo, famam nostram decolorare conantur, adsit conscien„ tiæ solatium, planeque etiam gaudium, quod merces nostra multa „ est in cælis, etiam quum dicunt homines mala multa de nobis, pie „ tamen, justeque viventibus „.

S. August. Epist. ad Julianam Viduam cap. 17.

Concessiones a Pontifice hoc anno factæ.

I. *Concessit, quod Ministri Provinciales possint committere viris Religiosis doctis, ac juxta Concilii Tridentini decretum approbatis, auctoritatem dispensandi cum viris, & mulieribus incestuosis, qui carnaliter peccaverint cum consanguineis alterius conjugis intra quartum gradum, ad hoc, quod possint petere debitum, & hoc in foro conscientiæ tantum. Hæc concessio facta est die XXVII. Aprilis MDLXIX.* Privilegium nititur auctoritate deinceps proferenda Joannis de Aguilera Commissarii Generalis in Curia Romana, ejusque testimonium dant Compendium societatis tit. dispens. §. 8., Veracruz in Speculo Conjugatorum art. 20., & Palacius in 4. dist. 22. disp. 2.

Rodericus in Bull. pag. 427. in fine.

Idem quæst. Regul. tom. 1 quæst. 63 art. 1. pag. 369. & seq.

Gabriel Angelus de Vicentia in Privil. Regul. cap. 22. num. 2.

disp. 2. cum aliis. Gabriel Angelus de Vicentia ipsum enuntiat sine restrictione ad quartum gradum, & sub die XXIX. Aprilis. Quæstio, an hac concessione tuto uti possint Fratres Minores, extranea est nostro instituto, qui non de jure agimus, sed de facto. Quemadmodum tamen eam prædictus Gabriel Angelus cum Gaudentio de Janua, & Joanne de Lezana recte arguit nullius esse momenti post revocationem omnium vivæ vocis oraculorum factam a Gregorio XV., & Urbano VIII., ita arbitramur, non satis accurate argumentari Antonium de Corduba, qui securum non esse asserit uti tali concessione, non quia in materia Sacramentorum tuto semper procedere debemus, sed quia non constat de veritate, sed tantum de rumore ipsius, nec habetur in libris Ordinis; si enim extat authentico monumento exarata, supposititiam eam fingere nequimus, hominumque rumore, & opinione innixam, ubicumque reperiatur sive in libris, sive extra libros; siquidem monumentum omne authenticum singularis est liber, ex quo melius etiam, quam ex impressis veritatem ediscere possumus.

Ibid. cap. 22. num. 4.

Antonius de Corduba Verbo *dispensatio*: Quoad §. 17.

2. *Concessit, quod in quolibet Conventu Monialium illius Moniales possint habere tres, vel quatuor Ancillas pro communi servitio Monasterii, si commode eas sustentare possint, dum tamen sint honestæ vitæ, & a Conventu illo non egrediantur. Quod si semel aliqua egressa fuerit, amplius non recipiatur. Fuit concessum die XXVII. Septembris MDLXIX.*

Compendium Privileg. pag. 493. & 553.

3. *Concessit Ministris Provincialibus, ut possint committere Confessoribus approbatis juxta Concilii Trid. decretum, auctoritatem dispensandi cum iis, qui ante Matrimonium contractum voverunt castitatem, ut licite possint petere debitum; & hoc in foro conscientiæ tantum. Hæc concessio facta fuit die XXVI. Octobris MDLXIX.*

Rodericus tom. 1. quæstion. Regul. quæst. 42. art 21. pag. 244.

In quorum testimonium ego F. Joannes de Aguilera præsentes literas mea manu conscripsi, & sigillo officii mei communivi. In Aracæli XIX. Octobris MDLXX.

De postremo privilegio eadem dicenda sunt, ac de illo, quod primo loco recensuimus. Revocatum inquiunt costitutione Urbani VIII. *Alias felicis*, anno 1631., nec exceptum altera: *Alias felicis*, anno 1635. Nonnulli tamen exceptum ipsum defendunt. Pater Concina ut falsum traducit, & testatur, ex Pontificum Bullis examinatis inferri non posse, potestatem hanc Regularibus concedi. Sed, pace tanti viri, in Pontificum Bullis quærendum id non erat, quod peculiari monumento est consignatum.

Concina lib. 4. in Decal. dissert. 3. de Voto cap. 11.

4. *Concessit, ut Novitii, expleto tempore Novitiatus, si habiles fuerint, admittantur ad professionem; quam si facere recusaverint, ejiciantur. Superiores vero possint inhabilium professionem protrahere, dummodo spem habeant, eos intra sex menses idoneos fore. Excipiebantur ab hac lege Clerici Societatis Jesu.*

5. *Concessit die 15. Maji, ut Officia propria SS. Ordinis Minorum redacta ad formam Breviarii Romani a se editi, & in die festo Conceptionis vetus Officium, & Missa restituerentur.* In libello asservato in Bibliotheca S.Petri in Monte Aureo lego: Officia propria, quæ SS.D.N. Pius V. Pont. Max. An. D. MDLXIX. die XV. Maji, Pontificatus sui An. IV. viva voce concessit, ut sic ordinata imprimerentur, & a Fratribus, & Monialibus ejusdem Ordinis dicerentur. Venetiis apud Juntas MDLXXIII. *Die Octava Decembris: Immaculata Conceptionis Officium*: Sicut lilium inter spinas. *Sequitur Octava* „ Huic similes sunt aliæ editiones anni 1592., & anni 1604., eumdemque titulum præseferunt, ut videre est apud Gravois de hisce rebus ex instituto disserentem.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Decumbunt Viri Sanctitate clari. Cœnobiorum numerus partim decrescit Hæreticorum injuriis, partim augetur, & reformantur Moniales. Literis Ordinem illustrant ingenia praclara. Renuntiantur Episcopi. Felix Perettus de Monte Alto Antistes S. Agathæ Gothorum fit S. R. Ecclesiæ Cardinalis. Conventum de Hornachuelos invisit Philippus II. Rex Hispaniarum. Habetur Capitulum Generale Capuccinorum. Minoritæ sanguinem fundunt pro Christo. Præficiuntur alii classi Principum fœderatorum adversus Turcam. Florent S. Paschalis Baylon, & B. Petrus Nicolaus Factor. Moniales, & Capuccinorum Familiæ Alumni migrant ad Dominum virtute præstantes. Numerantur concessiones Pontificis.

I. NON paucos Minores, qui bonum certamen certarunt, cursumque feliciter consummarunt, initio recensebimus, quos inter memoria in benedictione est Baptistæ Mercader non tam nobilissimo genere, quo ortus erat, spectabilis, quam charitate erga infirmos, & ferventi contemplatione, qua fiebat, ut Missæ sacrificium nunquam sine effusis lacrymarum rivis celebraret, radiisque perfusus, & candidus adstantium oculis aliquando appareret. Illo Petrus Nicolaus Factor Confessario, & Magistro spiritus utebatur, nec alterius verba libentius audiebat de rebus Divinis cum gratiæ, & suavitatis plenitudine disserentis. Concursu facto Valentinorum, & exterorum ad Cœnobium S. Mariæ a Jesu in horto Valentiæ, demortui corpus Fratres detulerunt ante Sacellum Dominæ Nostræ de Scala, in quam singularem devotionem exercuerat, Petrus Nicolaus dum os solveret suum in Deiparæ laudes, remansit ecstaticus, labiisque in risum compositis, extendit manus ad Sacram Imaginem, exclamans: *Non videtis? non videtis?* Sensibus vero restitutus dixit Christophoro Tello Laico, & aliis: *Ego vidi Dominam nostram recollegisse ejus animam in suis brachiis, & Pueri Jesu, & illic ascendit in Cælum*. Corpus in communi Fratrum Sarcophago conditum, plurimis elapsis annis inventum est integrum, & suave olens; inclusum proinde arcula, & translatum ad Sacellum S. Pauli Apostoli. Ex Processu Valentino num. 3. pag. 9. & num. 12. pag. 48.

II. Bartholomæus a S. Marina Laicus Provinciæ Carthaginensis quievit in Cœnobio S. Annæ de Oribuela, sepultus in majori Sacello ad latus Epistolæ. Hyemis rigorem simplici tunica, nudisque pedibus toleravit, storeas, vel tabulas habuit lectum, pulvinar lignum, aut fasciculum ex viminibus, triginta annos frustillis panis, quæ a mensa superant, aqua immersis nutritus. Indolem nactus cholericam, ut iram jam jam erumpentem compesceret, ad genua illius, a quo molestiam acceperat, nulla mora se projiciebat. Quæsivit ab eo Æditus, quamnam orationem fecisset. Respondit ille, se recitasse quindecim vices septem Psalmos Pœnitentiales. Æditus miranti, & minime credenti, illos toties tam brevi tempore cum devotione recitari potuisse, dixit: *Frater mi, Deus est infinite misericors. Si psalmos, quos recitavi, non acceptabit pro testamento, acceptabit equidem pro codicillo*. Improviso, & splendidissimo lumine noctu in Ecclesia refulsit. Animam Fratris a Purgatorio liberavit Lorcæ in Cœnobio Dominæ Nostræ Hortorum, quæ noctis

Rapinarus Decade 8. part. 1. §. 9.

Monumenta Provinciæ Carthaginensis.

noctis silentio gratias actura cubiculum ejus adiit, non absque Fratrum formidine, qui advenientis strepitum audiverunt.

III. Observantiæ regularis zelantissimus, magnæque apud omnes existimationis tumulatus est in Cœnobio Complutensi S. Mariæ de Jesu Joannes ab Arcu, ejusque corpus adhuc integrum cerni testatur Daza. Casinchiæ in Corsica in Cœnobio S. Francisci Franciscus de Venzolasca, qui quamdiu vixit Infirmis sedulo, & patientissime ministravit. Crucis signo a gravi morbo liberavit Mariam Franciscam filiam Ambrosii de Episcopatu, Uxorem Griphii Venzolascani, & a spiritibus malignis filiam Pauli Venzolascani. Ad ejus sepulchrum, quod commune ei fuit cum Ven. Dei Servo Vincentio a Venaco, quidam Frater Tertii Ordinis S. Francisci perfectum oculorum usum recepit, pluresque Energumeni incolumes discesserunt. In Cœnobio S. Matthiæ, non, ut scribit Arturus, S. Mariæ Bonilia, Joannes Linarius Salmaticensis, a teneris annis agriculturæ addictus, & lectione libri de Oratione a S. Petro de Alcantara conscripti permotus, inter Recollectos Provinciæ S. Joseph, qui eum ad habitum, & professionem receperunt, vel horto excolendo deditus, vel eleemosynis conquireudis, vel ægris curandis, ac reliquum tempus impendens in oratione, vigiliis, jejunia, in quibus, etsi vires deficerent, perseverabat, nec ad inediam redactus aliquid gustabat præter aquam calidam, aut simplex jusculum, quo panem tingeret.

Daza part. 4. lib. 3. cap. 63.

Gonzaga in Prov. Corsicæ con. 9.

Arturus ad diem 19. Aprilis.

Joannes a S. Maria in Chron. part. 1. lib. 2 cap. 30.

Gonzaga in Prov. S. Joseph con. 13.

IV. Ferdinandum Bassarium, seu Bassacium, Alumnum Provinciæ Aquitaniæ, qui cum Antonio Civitatensi an. 1530. in Americam trajecit, ubi singulari ingenio præditus varios Sermones, Epistolas, & Evangelia per annum legi solita transtulit in Indicum idioma, obiisse scribit postremus Annalista anno 1560.; nescio quo fundamento, quum ex historicis, qui de eo agunt, unicum inveniam Baretium, qui ad præsentem annum id refert, cæteris epocham omnem silentibus. Jacet in Cœnobio S. Joannis Baptistæ Tulantzingo, cujus Fratres, ut breviter id adnotemus, quod ab Annalista prætermittitur, curam exercent Hospitalis sub titulo Conceptionis, & Sacelli de Calvario, & populis Sacramenta ministrant in Ecclesiis circumpositis S. Annæ Hueitlalpan, Assumptionis, & S. Mariæ Magdalenæ de Metepec, S. Mariæ Nativitatis, S. Antonii, S. Jacobi, & S. Francisci de Xaltepec. Pariter hoc anno decessit in Cœnobio S. Martini de Huacacula in regione Quauhquecholan sex leucis ad meridiem a Civitate Populæ de Angelis Joannes de Alameda, qui anno 1528. a Provincia Conceptionis transiit in Mexicum cum Joanne de Zumarraga Episcopo. Ita Augustinus de Vetancur, qui de rebus Mexicanis accuratissime agit. Quare corrigendus est præfatus Annalista, qui Joannis transitum in Americam ponit an. 1542., eumque socium adscribit Francisco Villalbar, & Joanni de Bejar, defunctumque asserit in Cœnobio Populæ de Angelis. Prædictam Ecclesiam S. Martini ipsemet magnifice construxit, ex qua Fratres regunt Ecclesias S. Joannis, S. Joseph, S. Francisci, & S. Michaelis de Amenac; insuper S. Annæ, S. Joannis, S. Didaci, S. Michaelis, S. Joannis, Antonii, & S. Jacobi sitas in proximis regionibus. In territorio de Huexotzingo XL. circiter hominum millia societatem, & literas docuit, populumque Tulæ, quum ibi foret Guardianus, cultum reddidit, & moribus instructum. Ejus opera exstitit quoque Cœnobium S. Michaelis Archangeli in Civitate Huexotzingo duodecim leucis ab Urbe Me-

Barctius lib. 5. cap. 23.

Theatrum Mexicanum 4. part. cap. 1. num. 143.

De Vetancur in Menologio Seraphico ad diem 15. Decembris

Annales Min. an. 1560. num. 19.

Torquemada lib. 20. cap. 41. pag. 540.

Mexici in montibus *de la Sierra Nevada*. Calluit linguam Mexicanam, floruitque zelo salutis animarum, honestate, innocentia, & maxime virginali pudicitia.

V. Scio, aliquos referre ad aunum 1565. obitum Francisci a Rota in Conventu S. Francisci Belvisii Provinciæ S. Gabrielis. Sed præsto sunt Monumenta Archivi S. Isidori, in quibus præsens annus signatur. Patria Vallisoletanus muneribus omnibus, quæ in Ordine obtinere potuisset, coram Ministro Generali sponte se abdicans, orationi vacavit, precibusque jaculatoriis, & brevissimis juxta regulam S. Bonaventuræ. Antequam Belvisium iret, cuilibet sibi obviam facto dicebat: *Frater, persta in timore Dei; jam enim me non amplius videbis*; cunctisque Fratribus proximarum regionum visitatis: *Permanete*, inquit, *cum Deo nemora, & saxa, & servorum Dei domus benedictæ, Religionis, & virtutum gymnasia. Ego vos amplius non adspiciam. Belvisium pergo, ut ibi moriar.* In ultimo agone ægrotorum curatorem rogavit, ut secum caneret canticum *Magnificat*, quo in opere sedens supra lectulum placide quievit; eumque mox sequutus est Joannes a Coria, qui sanus, vegetusque transitus sui horam præsentiens: *Volo*, inquit, *valedicere amicis meis*; & ad oppida vicina digressus, omnes quidem, sed majori cum voluptate invisit Amicum suum Franciscum de Alcantara Guardianum S. Michaelis Placentiæ. Orationi vocali frequentius operam dabat, singulisque momentis genuflexus humum signabat crucibus, & die quolibet innumeris vicibus ipsam osculabatur.

Baretius lib. 4. cap. 37.

VI. Eadem Provincia hoc anno viros insignes amisit, Franciscum a Fraxiueto, & Joannem a Vite, vulgo de la Parra, in Conventu Placentiæ prædicto, Anastasium Italum, & Petrum de Benevento in Conventu Alconcelli, quorum alter cælestis contemplationis, & Angelicæ conversationis vir ecstasibus claruit, & victoriis, quas de spiritibus tenebrarum retulit. Alter eo conatu mentem ad Deum sæpe elevabat, ut a tellure in aere sublimis remaneret. Carnem omni pœnitentiæ genere in servitutem redegit, ejusque animam ad cælum properantem duo Fratres ejusdem loci se vidisse narrarunt.

Daza loc. cit. cap. 76., & 65. Rapinæus Decade 4. part. 2. §. 6.

VII. Mercedem accepit in Conventu S. Francisci Beatiæ Provinciæ Granatensis Michael Aquilarius Laicus vitæ inculpatæ, quam ad extremam usque senectam produxit. Beatiani ad ejus sepulcrum confluentes veluti Sancto benedixerunt, quum post septennium, effossa humo, ejus corpus incorruptum reperiretur. Franciscus de Zamora item Laicus conditus est in Cœnobio S. Mariæ de Succursu Petrochii Provinciæ Angelorum, simplex, humilis, & pœnitens, qui asperrimum cilicium carnibus admotum, nunquam toto vitæ suæ tempore abjecit. Divinas habere meruit revelationes, & secreta cordium penetravit, multaque eventu postea explorata prædixit, & miraculis etiam in vita coruscavit, visibilium Dæmonum victor. Miram fragrantiam, & splendorem demortuus emisit. Post XL. annos in Conventu S. Francisci Flaviobrigæ Provinciæ Cantabriæ inventum est integrum corpus cujusdam Peregrini peste ibidem consumpti, genibus flexis, manibusque complicatis, qui licet nullum signum ediderit, in veneratione tamen habetur.

Gonzaga in Prov. Granatensi con. 5.

Daza part. 4. lib. 2. cap. 42.

Gonzaga in Prov. Cantabriæ con. 3.

VIII. In Provincia Conceptionis recenset Daza, loco tamen suppresso, Alphousum Marinum usum sæpe in Missæ Sacrificio Angelorum sibi assistentium ministerio. In Conventu S. Mariæ de Spe Vallis de Scopesso uno milliari a Methymia Rosecæ Diœcesis Palentinæ ad Superos avolavit

Daza loc. cit. cap. 75.

Gonzaga inProv. Concept ionis con. 20. lavit Joannes a Campo Laicus, a quo puer febre oppressus traditis quibusdam bellariis, sanitatem recuperavit, & mulier a mortis limine, signo Crucis super eam facto, erepta est. Nesciens, quo pacto pauperi eleemosynam instantius petenti succurreret, præmissa oratione, ante pedes suos tres panes invenit, quibus illum, se, & socium in via famelicos refecit. In Conventu Cobyliensi S. Mariæ ad Præsepe in Polonia Paulinus de Nolsztym disciplinæ regularis amantissimus. In Conventu Montis Philotrani Provinciæ Marchiæ Lucas Florani egregius Theologus, & Ecclesiastes Minorum Conventualium. Bononiæ in Conventu extra portam, quem Guardianus administrabat, Marcus Gambaronus Magister, & Concionator, qui Provinciæ Romanæ Minorum Conventualium præfuit anno 1560., & anno 1564. Provinciæ Bononiensi, & Magistro Generali Antonio de Sapientibus socius adsuit in Concilio Tridentino. In Conventu Fesularum Provinciæ Tusciæ Nicolaus Cortonensis verbi Divini præco, magnæ pœnitentiæ, & contemplationis.

Monumenta Provinciæ Marchiæ, & Bononiensis.

IX. In Conventu S. Francisci Mexicano Alphonsus de Roxas, seu Rosis, Provinciæ Castellæ Commissarius Generalis Novæ Hispaniæ ab anno 1531. ad 1533., quo perspiciens Religiosos sibi concreditos alaeriter in via Domini ambulare, nec correctore, aut monitore illis opus esse, munere abdicato, vitam privatam ducere instituit, in qua communis hostis vi expugnatus Indias reliquit, in Hispaniam reversus. Quamvis vero illic nihil de pristina morum integritate remitteret, tamen orantis oculis Imago Christi de Cruce pendentis obversabatur, qui eum sic objurgabat: *Ut quid in Nova Hispania me dereliquisti, & pro tuo privato solatio in Patriam remeasti?* Attonitus his Vir Dei rursus in Mexieum properavit, ubi in Mechoacano, & Xalisco Fratribus præfuit, & ad extremam usque senectam bonorum operum, & nominis praelaram apud omnes opinionem obtinuit.

Torquemada lib. 2. pag. 530.

X. Duo Laici germani Provinciæ Valentinæ, qui longo tempore unanimes in virtutum exercitio, mutuaque benevolentia perstiterunt in Cœnobio S. Francisci Valentiæ, nec in morte sunt separati. Quibus addendus Cyprianus Montana olim ejusdem Provinciæ Minister, excellens affabilitate, mansuetudine, & patientia. Incidit aliquando in Prædones, qui, quum nihil rapere possent, eum, sociumque ad truncum arboris alligatos reliquerunt, ab Angelo, ut tradunt, mox solutos, & verbis dulcissimis recreatos. Profectus ad Comitia Generalia Romæ habenda, in quibus spes erat, ut supremam Ordinis Præfecturam consequeretur, mortales exuvias deposuit in oppido Poblin, ibique honorifico tumulo conditus est in Ecclesia Eremitarum S. Augustini.

Monumenta Provinciæ Valentiæ.

XI. Eodem anno decessit Onuphrius Jordan de Alcodio Tertii Ordinis S. Francisci, inter præstantiores sui temporis Philosophos, Medicos, Mathematicos, & Ellenistas computatus, Cathedraticus Universitatis Conimbriæ, qui sapientiorum plausu ubique commendatus, auræque populari facilius obsequutus in vanitatem, & superbiam inciderat, a qua ad humiles sensus, suique cognitionem peculiari ostento se revocavit; nocte enim quadam, splendente Luna, in compluvium domus suæ ingressus umbram Asini vidit; quumque nullum foret objectum, a quo illa emitti posset, in cœnaculum conscendit, ibique jumentum intuitus dixit: *Quomodo huc intrasti, rude Animal?* Cui Asinus: *Tu instar mei es*; protinusque evanuit ab oculis, quos ille supernæ luci aperiens, dimissa cathedra, humilitati, & pœnitentiæ se tradi-

Monumenta ejusd. Provinciæ.

didit, minimo somno indulgens super nudam humum, refectusque semel in die modica quantitate panis, & caricarum. In patriam suam reversus sacris concionibus operam impendit in Oppidis circumpositis, quæ petebat pedibus iter faciens, quum interea socium famulum equitare cogeret. Multos Christo peperit filios, multorum odia, & inimicitias placavit. Obiit in Oppido Villaxojosa, dum e rostris verba faceret, fidelibusque turmatim comitantibus Alcodium translatus est. Viri Dei miraculis coruscantis Effigiem sibi pingi fecit Joannes de Ribera Archiepiscopus Valentinus, eamque in Aula Episcopali collocavit.

XII. Irrumpentibus Calvinianis, ejecti sunt a Cœnobio Basileæ Fratres regularis Observantiæ vexati, percussi, expoliatique etiam sacra suppellectile, quam in profanos usus Hæretici adhibuerunt. Idem contigit in Conventu Cæsaremontano, quem, expulsis Fratribus, magistratus occupavit, & retinuit ad annum usque 1597., quo illuc reduxit Rodulphus II. Imperator, & Leopoldus Landgravius Alsatiæ, licet possessionem non adierint, nisi anno 1601. Tabernis Civitate Alsatiæ Inferioris, & loco ordinario Residentiæ Episcopi Argentinensis, Conventum, quem Fratres pestifera lue, quæ Civitatem infecerat, coacti viginti ab hinc annis reliquerunt, hoc tempore occuparunt Patres Societatis Jesu. Verum ob simile discrimen etiam isti paullo post inde excesseruut, sedemque pristinam Minoritæ recuperarunt circa annum 1595. auctoritate Caroli ex Ducibus Lotharingiæ Argentinensis, & Metensis Episcopi Cardinalis.

XIII. Cœnobium Olomucense in Moravia fundatum an. 1453. a S. Joanne de Capistrano in loco extra Civitatem, qui dicitur *die Wiltenna Belidlach*, sub titulo S. Bernardini Senensis, cum Ecclesia, quam an. 1468. die 18. Augusti consecravit Laurentius Episcopus Ferrariensis Apostolicæ Sedis Legatus in honorem SS. Conceptionis, & S. Bernardini, habitatore vacuum hoc anno remansit, extinctis omnibus aut peste, aut bello, aut hæreticorum injuriis; adjudicatum proinde a Guilielmo Episcopo Olomucensi alumnis Pontificiis, sub cura Jesuitarum, sed anno 1593. restitutum Minoribus de Observantia a Stanislao Pawlowsky Episcopo ejusdem loci. Ex his patet, minus vere Gonzagam, & Waddingum scribere, duas ibi exstitisse domos, unam Conceptionis intra, alteram S. Bernardini extra Civitatem. Mandavit Maximilianus II., ut in arce Lincensi deponerentur sacra suppellex, & res quæcumque spectantes ad Conventum S. Wolfgangi in Pago Puppingen Diœcesis Passaviensis, a quo excesserant Fratres circa annum 1550. ob famem, & alia damna, quæ acceperant ab Anna de Shaumburg Comitissa de Ortenburg loci Domina Lutheranorum hæresi infecta. Hæc subinde Conventum, & Ecclesiam rebus omnibus exutam tradidit Lutheranis, & Laicum, qui ad probandam possessionem in Claustro remanserat, ad habitus dimissionem flexit, nondum elapso anno ad Ordinem redeuntem, & Provinciæ Ministrum Conventum Canonice lustrare volentem armata manu arcuit. Mortua Comitissa absque hærede Masculo, & devolutis juribus Schaumburgensibus ad familiam Starhenbergianam pari errorem detentam, pluries Fratres apud Aulam Cæsaream institerunt pro loci restitutione, & quamvis rescripta in favorem obtinuerint, eorum tamen executio longius dilata est, donec anno 1621. die 2. Februarii Ferdinandus II. Imperator eos in pristinum domicilium reduxit.

Greiderer lib. 4. cap. 2. num. 94. & seq.

Annales Min an. 1453. num. 54.

Gonzaga in Prov. Boemiæ con. 4. & 5.

XIV. Ultimum inquilinum Minoritam habuit Conventus Berolini Metro-

Metropolis Electoratus Brandeburgensis fundatus anno 1270., Ottone, & Alberto Marchionibus aream donantibus. Anno postea 1574. in scholam Hæreticorum abiit. Bellorum motus, contagiosa lues, & Novatorum conatus totam ferme extinxerunt Provinciam Bohemiæ, ex qua nonnisi XVII. Capita superfuerunt, & ab anno 1551., quo Provinciam regendam suscepit Antonius de Sprottavia, non habetur alius Minister, nisi Maximilianus Noleti ex Styria anno 1590., cui anno 1593. successit Franciscus Joannis. Eædem causæ spoliarunt quoque suis incolis, & in Seminarium Alumnorum Episcopalium verterunt Conventum B. Virginis Mariæ de Rosis, seu S. Mariæ Magdalenæ in Prato Nissæ in Silesia Superiori juxta flumen ejus nominis, quam Episcopus Wratislaviensis in foro Ecclesiastico, in Civili vero tum ipse, tum Rex Borussiæ moderatur. Carolus Archidux Austriæ diplomate: *Inter cæteros hominum actus*. Die 10. Septembris an. 1614., Cœnobium Fratribus restituit, & anno 1617. quædam bona ad eorum substentationem assignavit, translatis subinde extra portam telonariam prope Sacellum B. Virginis Mariæ de Rosis.

Greiderer lib. 5. cap. 1. num. 24. & seq.

XV. Gaspar de Hortunnio Calagurritanæ Ecclesiæ Decanus, & Præses Oppidi Boniliæ pro Ferdinando Alvarez de Toleto Albæ Duce, propriis expensis posuit circa hunc annum uno lapide ab eodem Oppido Cœnobium S. Matthiæ. Ædificio ad culmen perducto flammis casu absumpto, pius Fundator Fratribus testatus est, se illud iterum, & tertio a fundamentis excitaturum, multoque melius, & elegantius, quam antea illud refecit. Didacus de Sandoval Equitatus Regii Quæstor exordium dedit Cœnobio in Oppido Hontiveros prope Ecclesiam Parochialem Dominæ Nostræ de Carduo sub eadem invocatione, loci oblationem acceptante Petro de Xerez, qui illuc Fratres aliquot misit, ut operi præessent. Juspatronatus obtinent Fundatoris hæredes.

Gonzaga in Prov. S. Joseph. con. 11.
Idem con. 8.
Didacus de Fonsalita in Chron. Prov. S. Joseph.

XVI. Alphonsi Lupi Provinciæ S. Joseph Alumni consiliis, & hortationibus, faventibus Joanna ab Austria Portugalliæ Principis Vidua, & Leonora de Toleto Marchionis de Cerralvo filia, quæ Pauperum Matritensium Clarissarum Monasterium ingressa pretiosis monilibus ædem exstruendam ditavit, humile satis Cœnobium Fratres excitarunt asseribus, storeisque contectum, mille passibus a Civitate Matriti sub titulo S. Bernardini; quod antea quidem facere decreverant, sed difficultatibus prohibiti ab incœpto destiterunt. Non multo post Franciscus a Garnica Regius Quæstor ædificium ære proprio complevit, servatoque sibi, suisque hæredibus patronatus jure, locum in sepulturam elegit, & sæcularem domum, in quam plures intulit SS. Reliquias, mænibus adjunxit, ubi quietius pietati vacare posset. Sub humo repertæ sunt duæ Imagines, altera ænea, altera exhibens Jesum a Pilato Judæis ostensum. Illustravit Cœnobium beatus obitus Narcisi Juani, quem minus vere Scriptores rerum nostrarum hoc anno decessisse narrant, maxime quum dicant, eum designatum fuisse Commissarium Novæ Hispaniæ a Christophoro de Capite Fontium Ministro Generali; præterea Didaci a S. Martino Laici, Hieronymi a Torrejonsillo, Antonii a Secura, Josephi Albiz, Joannis a Tembleque, & Melchioris a Gratia. Ex illo prodierunt Insularum Philippinarum, Japponensium, & Sinensium Apostoli, ac præcipue illi viginti novem, qui ad Regis Catholici, ejusque Indiarum Consilii postulationem, ducibus Petro Baptista, Martino ab Ascensione, & Francisco de S. Michaele, antequam in Orientem transfretarent, per mediam Civitatem Matritensem processerunt, exci-

Idem ibidem.
Gonzaga loc. cit. con. 9.
Huebertus, & Arturus ad diem 13. Septembris.

to

to populo ad spectaculum, quibus Antistes Sega Nuntius Apostolicus benedixit, & quasi Martyrium divinans, quum vexillum Crucis ei traderet, dixit: *Accipite Vexillum S. Crucis, in quo possitis vincere inimicos Fidei*.

XVII. Nobilis mulier Ludovica de la Cerda acceleratam Conjugis sui Arias Pardo mortem dolens, ut in tristi jactura solatium aliquod inveniret, precibus ad Deum fusis, & in eo solum spem suam collocans, Sanctam Virginem Teresiam a Jesu Toletum denique accersivit, a qua audiens nomen S. Petri Alcantarensis speciali Dei gratia miseris sublevandis indonei, illum domi suæ habere voluit. Hinc factum est, ut Ludovica duo Cœnobia fundaverit, in Oppido de Malagon pro Monialibus Carmelitis, & in Oppido de Paracuellos pro Fratribus Minoribus, tum propriis expensis, tum laboribus, non dedignata inter cæmentarios, & fossores versari, suisque manibus lapides apponere, ut citius fabrica B. Ludovico Episcopo sacra CC. pass. ab oppido prope fluvium Xaram exsurgeret, & quatuordecim Fratres commode exciperet, qui quamvis locum acceptassent in primo Capitulo, quando Custodia S. Joseph, S. Petro Commissarii Generalis munus obeunte, Provinciæ titulum adepta est; non ante tamen hunc annum ædem incoluerunt. Didacus de Yepes Episcopus Turiassonis asserit, S. Virginem jussu Provincialis Antonii de Salazar Abula profectam Toletum accessisse anno 1571. in vigilia Nativitatis Domini, ut præfatam Ludovicam solaretur de mariti obitu, qui eo tempore contigerat. Quæcumque sit ejus auctoritas, qui S. Teresiæ confessiones audivit, video eum repugnantia commiscere; paullo enim post narrat, Ludovicæ benevolentiam adeo sibi S. Teresiam conciliasse per id temporis, quo secum mansit Toleti, ut anno 1568. Dominica Palmarum ambæ in Oppido de Malagon Monasterium fundaverint.

Gonzaga loc. cit. con. 10. Didacus de Fonsalita ibidem.

Didacus de Yepes in Vita S. Teresiæ Arimini an. 1738. lib. 2. cap. 6.

Ibidem cap. 16.

XVIII. Ex hoc Cœnobio, quod Fundatricis pietas, ejusque hæredum Marchionum Malconensium in Domum Capitularem erexit, ob loci incommoditatem, & insalubritatem aeris, migrarunt Fratres ad Palatium eorumdem Marchionum in Oppido, ibique nonnullos annos morati sunt. Primus ibi decessit Joannes de Alcantara S. Petri consobrinus, quem Sanctus ipse Minorum habitu induerat, ejusque duobus annis confessiones audiverat. Regulam perfecte observavit. Licet maxime sincerus, quidquid tamen in altero moribus alienum agnoscebat, inadvertenter commissum dicebat. Narrat Didacus de Fonsalita, ejus intercessione, & Reliquiis Deum miracula fuisse operatum. Sequuti eum sunt Petrus a Spe, Idelphonsus a Conceptione, Petrus a Cardenosa. Eorum exuvias ex Aula Palatii, in qua jacebant, immunditiis oppleta, Ludovicus a S. Augustino Provinciæ Minister, accedente communitate Baraxeni, & circumstantium populorum concursu, anno 1676. die 18. Octobris transtulit in Ecclesiam jam restauratam Cœnobii.

Didacus de Fonsalita ibid. con. 14.

XIX. Maria ex Regia stirpe Portugalliæ domesticis facultatibus fundavit Cœnobium B. Mariæ de Angelis tertio lapide ab Oppido Torres Vedras in Provincia Arrabidorum. Cœnobium S. Antonii, seu S. Juliani de Capraria in Provincia Castellæ situm inter editos, nivososque montes, uno lapide a Pago Capraria, decimo vero ab Oppido Buitrago in veteri Eremitorio S. Juliani, abiit in domum Recollectionis ad instantiam Innici, seu Hygini Lopetii de Mendoza Ducis de Infantado, extincto studio Grammaticæ, & humaniorum literarum, cui se aliquando operam inibi impendisse scribit Franciscus Gonzaga.

Gonzaga in Prov. Arrabidorum con. 12.

Idem in Provinc. Castellæ con. 7.

Idem in Prov. S. Antonii Portug. con. 15.

XX. Henrici Cardinalis, & Antonii de S. Vincenrio Ministri Provinciæ S. Antonii Portugalliæ diligentia jacta sunt fundameuta Cœnobii S. Antonii Ulyssiponis, non sine controversia, & intercessione Provinciarum Portugalliæ, Algarbiorum, & Arrabidorum, quæ in eadem Urbe Domos obtinebant eleemosynis substentatas. Ædes condita est in Parœcia S. Joseph extra portam S. Antonii in agro quondam vectigali P. Prædicatorum, quem Fratribus liberaliter donarunt. Regionem totius Circi largitus est Didacus Botellio; sumptus vero necessarios Fratres collegerunt a Rege, & aliis devotis, ex quorum numero fuit Hieronymus de Conimbrica, qui testamento illis reliquit quatuor aureorum millia, & in eodem Cœnobio jacet. In Ecclesia servatur theca argentea inaurata, & in ea inclusus dens molaris S. Antonii, ad cujus contactum ægri sanitatem recuperant.

Idem in Provinc. Algarbiorum con. 15.

Monumenta Provinciæ.

XXI. Laurentius de Sylva Præses Ulyssiponis prope Oppidum Meseranæ, seu Mesejana, Diœcesis Eborensis ære proprio hoc anno fundavit Cœnobium Dominæ Nostræ Pietatis, quod XVIII. Fratres Recollecti Provinciæ Algarbiorum incolunt. Non caret ædes sacris pignoribus, ac præcipue portione Ligni SS. Crucis. Servatur in Archivo diploma Pii V., quo a primis Vesperis Annuntiationis Deiparæ usque ad secundas Ecclesiam rite visitantibus conceduntur septem anni, totidemque quarantenæ Indulgentiarum. Adsunt alia diplomata Pontificum, & Regum, quæ confirmant Privilegia Recollectorum.

Gonzaga ibidem con. 5.

Monumenta Provinciæ.

XXII. Ædificatum circa hunc annum scribit Gonzaga Cœnobium S. Antonii de Cascaes Diœcesis Ulyssiponensis, media leuca ab Oppido, in loco solitario ad litus Oceani. Referunt Provinciæ Algarbiorum monumenta, Doctorem Ludovicum de Maya anno 1527. die 30. Decembris Fratribus donasse Vallem, & Sacellum S. Rochi in illa existens, hoc pacto, ut si ipsi Cœnobium non erigerent, aut erectum postea desererent, jus Vallis, & Sacelli ad se, vel ejus posteros rediret. Donationem acceptavit Antonius ab Ulyssipone Guardianus Conventus S. Francisci. Primus fundator fuit Frater Rodericus a S. Jacobo vocatus *Dies Judicii*, eo quod, ut ajebat, semper in ejus auribus sonaret Angeli tuba; eique eleemosynas ministrarunt prædicti Oppidi Cives. Potest fieri, ut ab anno 1527. usque ad præsentem fabrica incœpta non fuerit, vel illam hoc tempore ad complementum Fratres perduxerint, vel notabiliter auxerint, vel restauraverint. Continet XXII. Fratres, & Patronum habet Marchionem de Cascaes.

Pirrus in Sicilia Sacra tom. 1. not. Syracusanæ Ecclesiæ pag. 671.

Gonzaga in Prov. Siciliæ con. 7.

XXIII. Hoc anno, teste Pirro, M. Jacobus Parisius, seu Policius, ut scribit Rodulphus, excitavit in Civitate Calatahieroni in Sicilia domum Reformatorum S. M. de Infirmis, ubi aliqui Fratres Conventuales seorsum cum magna austeritate vitam ducebant, quam vivendi novam disciplinam noluit Romanus Pontifex confirmare. Agens idem Pirrus de Conventu Minorum Observantium S. M. de Jesu ejusdem Civitatis meminit Jacobi Parisii a Calatahierone Laici, qui zelo Divini amoris in proximos, & honoris in Deum, ac virtutibus clarus obiit ibidem an. 1579. die 23. Februarii. Gonzaga nominat Jacobum Laicum, eumdemque Arturus sine addito Parisii, & defunctum scribit anno 1580., die 16. Aprilis. Hunc ab aliis distinctum indicat obitus dies, quemadmodum alios duos inter se differre, Magistri, & Laici qualitates produnt.

XXIV. Conventum S. Salvatoris Calagurriæ, seu de Calahorra, in Provincia Burgensi fundatum anno 1552. supra rivum quemdam in Eremito-

mitorio Fratribus concesso, Calagurritani Cives, ut pluribus incommodis Fratres liberarent, sibique propiores haberent, transtulerunt intra Civitatis mœnia, & in Arce ejus medullitium occupante. Dum Ecclesia restauraretur, quam tradunt pertingere ad annum 1226., vel construeretur altera veteris Conventus, (tempus enim non exprimitur) Dominicus a Ciavarria Cantaber lapidarius amissum oculum ex incursu in baculum recuperavit, prolatis verbis: *Digneris, Seraphice Pater Francisce, mihi miserrimo in tanta calamitate adesse*: Ædes continet XXX. Fratres, & Patrono caret. Idem in Provinc. Burgensi con. 10. Jo. Baptista de Galarreta pagin. 105.

XXV. Permoti vitæ sanctitate Stephani Molinæ Ministri Provinciæ Terræ Laboris incolæ Civitatis Sarni obtinuerunt a Pontifice, ut Conventus S. Francisci Minorum Conventualium Observantibus traderetur: *In Sede Beati Petri*. Die 24. Novembris. Insequenti anno Stephanus loci possessionem accepit. Alexander Cardinalis Farnesius ampliavit parvas ædes, quas Fratres Observantes habitabant juxta Ecclesiam S. Mariæ de Consolatione in Oppido Caprarolæ, easque in Conventum erexit. Die ultima Julii erogavit pro fabrica quingenta ducata, & jussit Communitati, ut subministraret cæmenta. Hospitale S. Joannis Lateranensis erogavit aureos quinquaginta; opus vero absolutum non est, nisi anno 1583. Casimirus Romanus Mem. Hist. cap. 6. pag. 58.

XXVI. Nebrissæ in Diœcesi Hispalensi Fratribus Observantibus Provinciæ Bethicæ, post devictam repugnantiam Archiepiscopi Hispalensis, & Cleri Nebrissensis, qui ne Minoritæ inibi reciperentur, diu obstitere, construxerunt pii Cives Cœnobium S. Francisci in fundo, quem propterea pecunia sua emit Didacus Minnez Pintennius. Morantur illic XVIII. Fratres. Optaverant Cives Olleollarum Diœcesis Telonensis in Gallo-Provincia ab anno 1531. Minoriticum Cœnobium fundare, quod Clemens VII., cui supplicarunt, eis concessit. Sed neque eo tempore, neque anno 1536. aliquid efficere potuerunt, licet operi manus admoverint. Hoc anno eorum votis annuit Senatus die 28. Martii. Verum bellici tumultus, & furentium Hugonottorum rabies ad Pontificatum usque Gregorii XIII. rem distulerunt. Gonzaga in Prov. Bæticæ con. 19. Idem in Provinc. S. Ludovici con. 25.

XXVII. Inundatio maxima Vistulæ hoc tempore super alveum excrescentis, & quaquaversus diffluentis exitio dedit Cœnobia Fratrum, & Monialium in Civitate Cracoviæ. Accessit fames, & pestis, quæ eorum numerum valde minuerunt sub Provincialatu Hieronymi Lecno iterum triennio in Ministrum renuntiati in Comitiis Prænorsci Provinciæ Poloniæ. Monumenta Provinciæ.

XXVIII. Duodecim milliaribus a Civitate Cuzci in Valle Jucaica communi Indorum, & Hispanorum illic degentium utilitati prospiciens Hieronymus Villacarillo Provinciæ Carthaginensis, qui anno 1579. Commissarium Generalem egit in Peruvia, Guardianus Conventus Cuzcani oblatum sibi a pio quodam Indo fundum accepit, in eoque sumptus largiente Francisca a Gusmanio honestissima Matrona, Conventum S. Mariæ de Angelis erexit. Continet sex Fratres, qui curam habent Domus doctrinalis in Guailapampa. Gonzaga in Prov. XII. Apost. con. 12.

XXIX. Cœnobium S. Pelagii Martyris Cordubensis fundatum a F. Gundisalvo Marino anno 1392. in jugo celsissimi collis juxta fluvium Minium rediit hoc anno ad Minores Observantes, qui ibidem antea permanserant, locumque, deinde a Conventualibus occupatum, reliquerant ob difficilem undequaque ascensum, & populorum distantiam. Non mul- Archivum S. Isid. arm. 3. num. 62. pag. 52.

multo tamen post Observantes rursus excesserunt, ædemque vacuam, ac vetustate collapsam restauravit quidam ex Claustralibus, qui S. Martyris invocatione sanitatem recuperaverat, & Ecclesiam, ut nunc est, brevissime, ac dormitorium pro sociis Fratribus, & seipso construxit. Deficientibus vero in Portugallia Claustralibus, Observantes tertio regressi sunt ad locum miraculis celebrem, quæ in Annalibus nostris narrantur, dictum proinde aliquando S. Pelagii de Miraculis. Continet novem circiter Fratres. Cœnobia, quæ reformationis leges suscepisse jam diximus in Provincia Portugalliæ, constituerunt hoc tempore peculiarem Custodiam Portus ab ipsa Provincia quidem separatam, sed ipsi subditam, quæ ut novitas omnis auferretur, Fratresque ut domibus, sic animo invicem conjuncti forent, cessavit anno 1584., extinctis Custodiis, & Diffinitorum Officiis.

Annales Min. an. 1532. num. 22

Emmanuel de Spe lib. 4. cap. 10. pag. 412.

Rodulphus lib. 2. pag. 210. & seq

XXX. Minores Conventuales accipiunt in Custodia Messanæ Cœnobium Bavosæ fundatum in loco, ubi erat Confraternitas sub titulo Annuntiatæ B. Virginis; Cœnobium Rochæ, ubi erat Confraternitas S. Joannis. In utroque, teste Rodulpho, habitabant Reformati. Cœnobium Castaniæ extra oppidum ad mare; Cœnobium Galathiæ sub titulo Annuntiatæ B. Virginis, & memoratum Cœnobium S.M. Infirmorum. In Custodia Agrigentina Cœnobium Marineii captum a Fratre Thoma Messanensi, ignotæque fundationis. In Custodia Drepani Cœnobium Motycæ Comitatus Alphonsi Henriquez, & Capreræ cum Ecclesia S. Sebastiano sacra. Locum recepit, ut ait Rodulphus, Magister Jacobus Bassomi (Bassauri scribit Pirrus) Agrigentinus. Ecclesiam Cœnobii eorumdem Conventualium Saltariæ Diœcesis Fanensis, vetustate fere collapsam, restauravit Vincentius Negusantius Episcopus Arbensis, eique dotem assignavit. Juxta Rodulphum habet titulum S. Francisci de Revereto. In monumentis MSS. invenio, anno 1223. S. Franciscum signasse signo Crucis ipsius parietes, quod cohærere non videtur cum Inscriptione marmorea, in qua legitur, Philippum Episcopum Sarsinensem anno 1399. mense Septembri Templum Martis inter Carticetum, & Saltariam magna in parte dirutum restaurasse, & Christo vero Deo, & B. Martino Episcopo consecrasse. In Ecclesia S. Crucis Florentiæ Altare SS. Conceptionis translatum est ad locum alium, ut Ecclesia ipsa exornari posset: *Exponi Nobis*. Die 15. Septembris. Sacellum B. Mariæ de Jesu in Ecclesia S. Francisci Hieracii ab Episcopo occupatum, & spoliatum, ut Fratribus restitueretur, inspecta prius rei veritate, mandavit Pontifex Archiepiscopo Rheginensi: *Exponi Nobis*. Die 6. Julii.

Sicil. Sacra not. Eccl. Syracusanæ tom. 1. pag. 685.

Rodulphus ibid. pag. 218.

Monumenta Provinciæ Marchiæ.

XXXI. Jacobus de Eltz Archiepiscopus Trevirensis Jesuitis, quos summopere diligebat, habitantibus in ruinosis quibusdam locis prope vetus Gymnasium tradidit in medullitio Urbis Trevirensis Cœnobium Fratrum Conventualium, his translatis ad Monasterium S. Germani Monialium professionis Benedictinæ, in cujus Templo honorifice cubat D. Geresina Matertera S. Ursulæ, quodque sub Joanne Donorio XXVIII. Abbate unitum fuit Cœnobio S. Matthiæ, & postmodum, suppressis Monialibus, in insignem scholam evasit. Ædem Jesuitis adjudicatam præfatus Archiepiscopus Deo uni, & Trino sacram esse voluit, sive quod Trinitatis honore præcipuo duceretur, sive quod antiquissimi Templi apud veterem portam olim ejusdem Trinitatis cultu consecrati, & bello diruti perpetuam apud posteros exstare memoriam perciperet. Actorum series in sequentibus continetur. Henricus Ondedalius Magister Provincialis

Ex Chron. MSS. Provinc. Coloniæ Fratris Cratepolii Min. Conv.

cialis Minorum Conventualium, & Commissarius in Provincia Coloniæ, Joannes Neunkirchen a Vestemburg Custos Custodiæ Coloniensis, Matthæus Aldeguntanus Custos Trevirensis, cæterique Fratres Conventus Trevirensis cedunt peculiari decreto sub die 31. Januarii Cœnobium, & Ecclesiam suam Archiepiscopo Trevirensi. Archiepiscopus vero supportat Guardiano, & Conventui Ordinis Minorum Treviris Collegium S. Germani ibidem, nec non Monasterium desolatum Wesaliæ.

Jacobus &c. Universis, & singulis præsentes nostras Literas visuris, lecturis, vel legi audituris uotum facimus. Pastorali fulgentes officio nostræ sollicitudinis, & vigiliæ esse duximus eis rebus, quæ ad honorem, & gloriam Dei, augmentationem, & conservationem Catholicæ Religionis, ac promotionem studiorum faciunt, omnibus uervis intendere, & incumbere. Quum itaque ædificia antiquæ nostræ universitatis Trevirensis, in quibus honestæ disciplinæ, & bouæ literæ docentur, ad capiendum justum numerum studiosorum (qui seminaria Ecclesiæ suut) nimis angusta esse certiores facti simus, cum honorabilibus devotis nostris dilectis Provinciali, Patribus Provinciæ, Guardiano, & Conveneu Ordinis Minorum Couventualium ita convenimus, ut Monasterium eorumdem in Civitate nostra Trevirensi situm cum suis locis, ædificiis, & Domo, quæ e regione Capræ, vel Pistoris jacet, ad id pertinentibus (exceptis tamen ejusdem Monasterii redditibus, proventibus, & aliis bonis) cederent, & in manus nostras traderent, idipsum jam dictæ nostræ Universitati perpetuo incorporandum, uniendum, & annectendum, aut ad alios pios usus convertendum, prout hæc omnia ex eorum cessionis, & traditionis literis latius constant; ea tamen lege, & conditione, ut Nos præfatis Provinciali, Patribusque Provinciæ, & Guardiano Conventus Trevirensis Collegium, & Monasterium Divi Germani in eadem Civisate nostra situm in perpetuam possessionem, & habitationis locum cum omnibus suis pertinentiis, emolumentis, & bouis tam mobilibus, quam immobilibus, nullis exceptis daremus, & supportaremus, milleque daleros ad restructionem ejusdem collegii in parata pecunia numeraremus, & præterea desolatum Ordinis sui Monasterium in Civitate nostra VVesaliensi, quod propter desertionem Ordinis, & Fratruns aliquamdiu in Prædecessoris nostri proxime defuncti felicis memoriæ manibus fuit, cum omnibus suis redditibus, & bonis redderemus; quibus conditionibus locum dedimus, & his literis damus. Quapropter prænominato Guardiano, & Conventui Trevirensi summam mille dalerorum, ut ex eorum recognitione nobis desuper tradita patet, numeravimus, & Collegium Divi Germani, & Wesaliense cum omnibus eorum fructibus, redditibus, proventibus, emolumentis, & bonis tam mobilibus, quam immobilibus, nullis exceptis, dedimus, tradidimus, reddidimus, & supportavimus, & tenore harum literarum in meliori forma damus, tradimus, reddimus, supportamus; ac in majorem gratiam, & favorem, quibus dictum Ordiuem, & ejusdem Fratres prosequimur supra una anma *vini, & dimidio* maldero *avenæ, quæ ex bonis in Cong aute hoc tempus in cellariam nostram Sarburg reddita fuerunt, & debentur, renunciavimus, & renunciamus. Promisimus, & nos obligavimus prout hisce liseris nostro, & Successorum nostrorum nomine promittimus, & obligamus, quod nos, & ipsi volumus, & debemus dictum Guardianum, & Conventum, eorumque Successores, & Ordinem in memorati Collegii Divi Germani, & Monasterii Wesaliensis perpetua possessione, & quieta habitatione tueri, defendere, & manutenere, & contradictores, molestatores, & perturbatores quoscumque præsentes, & futuros quolibet tempore coercere, & compescere; & si hac in re uberiore assecuratione, & certificatioue opus fuerit, eamdem dicto Guar-*

Christophorus Browerus tom. 2. pag. 405.

Guardiano, & Conventui his literis, ac si eisdem de verbo ad verbum inserta esset, dare volumus, & damus absque dolo malo. In quorum omnium fidem, & testimonium has Literas sigilli nostri appositione communiri fecimus. Data in Civitate nostra Trevirensi die ultima mensis Martii an. MDLXX.

Hæc ita gesta fuere de consensu Abbatis, & Conventus S. Matthiæ, qui aliquid juris in Monasterio S. Germani habere prætendebat.

XXXII. Fratres Tertii Ordinis incoluerunt in Provincia Romana Cœnobium de Quercu Marani Abbatiæ Sublaci. In Provincia Neapolis Cœnobium S. Mariæ de Monte ad Pertusium cum Ecclesia fundata ab Honorio de Anselmis, Joanne Antonio, & Andrea de Ferrandis, Bartholomæo Petri Luisii, & Matthia Evomi, & tradita anno 1563. Fratribus S. Mariæ de Mercede, iisque recedentibus, anno 1568. Minoribus Conventualibus. In Provincia Siciliæ Cœnobium S. Catharinæ Virginis, & Martyris Assori fundatum a Fratre Michaele Archangelo de Traina eximio Concionatore, & Priore Provinciali, qui ibidem cum sanctitatis opinione decessit anno 1626. Habitabant antea in Cœnobio S. Mariæ de Jesu ad Vineas extra Assorum, quod reliquerunt, quia Civibus incommodum, & quia Infirmi curari non poterant, nisi cum gravi dispendio.

XXXIII. Cœnobiorum albo scripserunt Capuccini Cœnobium Prænestarum, S. Elpidii Diœcesis Firmanæ, Rupis Contractæ Diœcesis Senogalliensis, Ravennæ, Quiliani Diœcesis Savonensis, Vulturi in Provincia Genuæ, Aronæ, Canobii, Porzelæ, & Cardani, quatuor nempe fundata in Diœcesi Mediolanensi a S. Carolo Borromæo, Burgii Millusii Diœcesis Agrigentinæ in loco præcipiti Xarabici juxta S. Antonium, ex quo in locum aptiorem inter Burgium, & Villam Francam anno 1637. migrarunt; Mistrectæ, seu Misistrati Diœcesis Cephalæditanæ sub titulo S. Mariæ de Angelis; ac tandem Cœnobium ad tertium lapidem a Lilybæo Diœcesis Mazarensis in Promontorio Siciliæ, ubi floruerunt Hieronymus Grignano a Marsala Ecclesiastes insignis defunctus Catanæ, dum ad populum quadragesimales conciones haberet anno 1616., ejusque Germanus Frater Alexius, qui heroico carmine Italico scripsit vitam S. Alexii dicatam Comiti Castrensi Pro-Regi.

Michael a Tugio loc. cit.

Sicilia Sacr. tom. 1. pag. 762.

Ibidem tom. 2. pag 832.

Ibidem pag. 885.

XXXIV. Intra mænia Civitatis Eborensis Joannes de Mello Archiepiscopus donavit Infanti Mariæ Regis Emmanuelis filiæ Sacellum Veræ Crucis, adjunctasque Ædes Parœciæ S. Antonii Abbatis, ut fundaret Monasterium primæ Regulæ S. Claræ, necessariis sumptibus traditis Fratri Dominico Sacerdoti de Tertio Ordine, qui inibi epidemico morbo laborantium curam agebat. Hoc anno operi manus admota est, locique sub S. Helenæ invocatione, seu de Calvario, Patronum Fundatrix instituit Regem, ejusque successores. Gonzaga annum signat 1574., quo videlicet novam domum intrarunt ex Monasterio Assumptionis de Faro Bernardina a Jesu de Setubal ejusdem Monasterii de Faro Fundatrix, Maria de Passione, & tres aliæ. Vivunt ibi XXIV. Sorores ex eleemosynis emendicatis, & nihil aliud ad victum certum habent, nisi quatuor mille denaria qualibet hebdomada Xenodochio Misericordiæ relicta a præfata Maria Infante, ipsisque attributa. Sub initium renuerunt annuos redditus a Regia liberalitate oblatos.

Monumenta Provinciæ Algarbiorum.

Gonzaga in Prov. Algarbiorum Mon. 6.

XXXV. Monasterium Conceptionis Escaritiæ supra memoratum Joannes de Lilio Minister Provinciæ Castellæ adscripsit cæteris ejusdem Provinciæ. Pius Fundator tres Sacras Virgines a Cœnobio Conceptionista-

rum

rum Guadalfagiaræ, servato sibi, & hæredibus jurepatronatus, & sex filias, quas habebat, Religionis profitendæ cupidas ad illud adduxit.

XXXVI. Ex Monasterio S. Sylvestri de Urbe redit Christina Abbatissa cum cæteris Sororibus ad Monasterium SS. Cosmæ, & Damiani, ibique Abbatissa præficitur Veronica Ursina accersita idcirco a Monasterio SS. Simonis, & Judæ Ordinis S. Claræ Viterbii, cum majori, quo fieri posset, Monialium numero: *Quum Nos dudum*. Die 22. Februarii. Stephanus Molina facultatem accipit reformandi Monasterium S. Mariæ Ægyptiacæ Neapolis, & ad illud adducendi Abbatissam, & Sorores, quas magis idoneas censuisset, a Monasterio S. Hieronymi Aversæ: *Cupientes*. Die 4. Aprilis. Insuper facultatem reformandi Monasterium S. Mariæ Magdalenæ ejusdem Urbis, & ad illud pariter transferendi quatuor Moniales a Monasterio S. Augustini Aquilæ: *Cupientes*. Die 10. Octobris. Facultatem transferendi duas Moniales provectæ ætatis, vitæque probatæ a se eligendas a Monasterio præfato S. Hieronymi Aversæ ad Monasterium Ordinis S. Claræ Solofræ Dioecesis Salernitanæ, quæ in administratione Domus Justinianæ Ursinæ auxilio forent: *Quum sicut accepimus*. Die 28. Junii.

XXXVII. A regimine Fratrum Tertii Ordinis transferuntur ad Episcopum Malariensem Monasteria S. Claræ, & Puellarum Orphanarum, Domusque Mulierum Poenitentium, vulgo *delle Convertite*, Civitatis Drepani. *Nuper per Nos*. Die 15. Decembris. A regimine Minorum Conventualium transit ad Observantes Monasterium Urbanistarum S. Claræ de Elvas fundatum non anno 1509., ut ait Gonzaga, neque sub titulo S. Claræ, sed sub titulo SS. Conceptionis, & anno 1526., ut apparet ex licentia Infantis Cardinalis Alphonsi, qui renuntiatus Archiepiscopus Ulyssiponensis permisit Violanti de Souza primæ Abbatissæ, ut posset erigere Altaria, & Divina peragere, ut in aliis Monasteriis Ordinis fieri solebat. Margarita Pereira, & Joanna de Britto quasdam ædes, & prædia obtulerunt ad ejus constructionem: Joannes III. Rex Portugalliæ libertatem fecit Monialibus emendi quascumque domos contiguas. Exordium sumpsit a Domina Vera nobilitate sanguinis, & pietate conspicua, aliisque devotis Matronis, quæ in illius domo operibus spiritualibus vacantes, & Regulam S. Claræ amplexari cupidæ a Magistro Provinciali Minorum Conventualium Præfectam acceperunt memoratam Violantem de Souza Monialem Monasterii S. Claræ Portus Læti, seu de Portalegre, quæ, triennio expleto, eamdem Dominam Veram, seu Sororem Veram de Cruce, ut dici voluit, Abbatissam nominavit. Vivunt ibi, ut plurimum, XLV. Moniales, quas inter cum sanctitatis opinione decesserunt Catharina a Matre Dei, Anna Taveira, Catharina a S. Francisco, Francisca a Jesu, Beatrix de Sanctis, Paula a S. Joanne, Maria de Cruce, & Maria de Nazareth. Ad normam Monialium S. Claræ, & S. Francisci reformantur etiam Moniales S. Augustini: *Decet Romanum Pontificem*. Die 12. Septembris.

Idem ibid. Mon. 15.

Monumenta Provinciæ Algarbiorum.

XXXVIII. Beatrix Pinta ingenua, nobilisque Mulier innupta hoc anno a Rege Sebastiano indultum accepit, ut Oratorium privatum, in quo una cum aliis piis feminis Divino cultui vacabat, ad Ecclesiæ formam sub titulo S. Marthæ redigeret. Regularem Observantiam paullo post illuc induxit Maria a Cruce Ancilla Mariæ filiæ Regis Emmanuelis, quæ Deum pro salute animæ suæ quadam nocte ardentius deprecata, vidit a fenestra Aulæ Regiæ Equitem, qui aquas ab aquis prope sta-

Monumenta citata.

stagnum Viridarii lancea dividebat. Hinc dixit: O *quam instabilis est rerum mundanarum securitas!* Altera nocte in eadem fenestra vocem sibi dicentem audivit: *Noli vexari; adhuc enim erit occasio; ut religiosissimum erigatur Monasterium*. Sensibus suspensa recogitabat animo quomodo id fieret; quum ecce intuita est candidam avem circum volitantem, & dicentem: *Terram*. Nonnullis post diebus Ulyssiponem advenit Leonora a Jesu ancilla Beatricis Pinta eleemosynam petitura a præfata Regis Emmanuelis filia, quacum secreto colloquuta, annuente Domina, Torram ivit, ubi excepta a beatis illis feminis, ex pecunia, quam secum asportavit, dormitorium construxit, quod hodie est Monasterii Valetudinarium, redditusque annuos ad victum disposuit, & suppellectile Ecclesiam ditavit. Initio regulam S. Claræ amplecti volebant, & in obedientia Provinciæ Algarbiorum vivere, Francisco de Portiuncula rem promovente. Verum rejectæ ob redditum penuriam, & angusta ædificia, Tertio Ordini nomen dederunt, easque in clientelam recepit Theotonius de Brigantia Archiepiscopus Eborensis, qui illis sociavit Margaritam a S. Martha, & Mariam a Conceptione professas in Monasterio Ulyssiponensis S. Marthæ. Locum illustravit, præter mox relatas, Francisca de Plagis, quæ a Domino petens, ut vehementissimis cruciatibus apta foret sustinendis, hæc cælitus audivit: *Filia, fiet tibi, sicut petiisti*; & non multo post faciem ejus obduxit Cancer, qui ad humerum usque carnem corrosit, ipsaque interim dicebat: *Hæ sunt delitiæ, quas mihi Rex gloriæ promisit*. Ejus animam in Columbæ specie sursum ascendentem conspexerunt Moniales. Huic accesserunt Clementia a Jesu ante Monasterii constructionem ab infantia inibi enutrita, Marianna ab Assumptione, Maria a Præsepe, Elisabeth a Visitatione, Elisabeth a Matre Dei, Elisabeth a Rosario, Barbara a Conceptione.

XXXIX. Monialibus Clarissis Civitatis Mexici clausuram Pontifex præscripsit: *Quod a Nobis*. Die 2. Aprilis. Eamdem professæ sunt Moniales Monasterii de Oñate, florente in eo D. Elisabetha Ladron de Gevara filia Comitis de Oñate, quæ angusto cubiculo inclusa, dies noctesque Passionem Dominicam meditata, consanguineorum quoque adspectum refugiens, ferreis ciliciis, flagellis, & jejuniis carnem edomabat, & in illis dulcissimis verbis: *O Virgo Sanctissima Maria, roga pro me nunc, & in hora mortis meæ*, obdormivit in Domino. Floruerunt quoque Josepha Marianna, seu Mariola, vidua nobilissimi generis Oppidi de Elgoytar, Catharina a S. Antonio, seu Aderola, una ex ancillis prædictæ Josephæ ex Oppido Marquina Ditionis Cantabriæ, & Catharina a Præsentatione Civitatis Victoriæ ex illustri Lanzanorum familia.

Melchior Amicus in Chron. Prov. Cantabriæ pag. 3.

XL. Veluti pertinaces, & incorrigibiles, eo quod Lutheranorum erroribus adhærere noluerunt, licet minis, & promissis sollicitatæ, Sorores Tertii Ordinis Riberacenses hoc anno a Civitate ejectæ, in loco vicino Ruchen pauperrimam vitam agentes constiterunt; neque tamen ibi quiescere concessum est; nam post tresdecim annos militis satellitibus, violenter eas in Civitatem retraxerunt Lutherani, ubi sine spirituali solatio miserrime moratæ sunt, donec Religionis hostes victricibus armis domiti Catholicos aliquantulum respirare permiserunt. Hodie exercitia Catholica peragunt in Ecclesia Parochiali, in qua Oratorium habent, & sub illo sepulturam.

Monumenta Provinc. Argentinæ.

XLI. Guilielmus Iterstenius Præses Fratrum Tertii Ordinis in Belgio cum undecim ex suis obedientiam præstavit Superioribus Minorum Obser-

servantium, ac præcipue Fratri Lucæ de Alvaro Commissario Apostolico, & Confessario Ducis Albani. Præter alia Cœnobia, cesserunt in Batavia Observantibus Monasterium S. Agathæ, & S. Barbaræ utrumque in Civitate Delphensi, & insigne; illud fundatum anno 1380. in domo conductitia, & anno 1390. domicilio, & dote auctum ab Aleida Busers Vidua prope antiquam Ecclesiam, unitumque Congregationi Campi S. Joannis juxta Vollenhoam, quæ vulgo Capitulum Trajectense dicebatur, magnificum præterea, & opulentum, centum agri jugera circa Delphum possidens, & Principum Virorum hospitio frequenter nobilitatum; modo autem partim domus hæc celebris in porticum versa est pannorum tramosericorum, partim in ædes privatas. Ecclesia autem Calvinianorum cœtibus, & concionibus inservit. Monasterium S. Barbaræ fundavit anno 1401. Hase Dirks Vidua, magnisque censibus ditavit, illud ingressa cum duabus natis, & primæ Ministræ munus exercens. Clausuram acceptavit anno 1418. post Ecclesiæ constructionem antecedenti anno perfecta. Arsit incendio anno 1536., restauratum deinde. Modo est Orphanotrophium.

XLII. Erat hoc anno Rectrix hujus loci Anna Arnoldi Van Tongeren. Præerat vero Monialibus Christianus Adrichomius, seu Crucius, ut seipsum scribere solebat, eoque nomine exstat edita Antuerpiæ anno 1578. Vita Jesu Christi ex quatuor Evangeliis breviter contexta cum annexa Oratione de Christiana Beatitudine, quam, utpote Tertii Ordinis Diffinitor, habuit in Capitulo Generali hoc anno celebrato die 23. Julii. Atque ad id respexit Cornelius Mussus ejus gentilis in Epitaphio, quod vivus vivo posuit:

Illustre a Christo sumptum qui nomen habebam,
Et duplici Delphis qui Cruce notus eram;
Conditus hic jaceo reliquis cum Patribus, olim
Exsurrecturus, quum tuba clara canet.

Natus Patre Adriano Nicolai viro probo, & Catholicæ Religionis retinentissimo, & a primis Bataviæ perturbatoribus pulsus vixit Mechliniæ, Trajecti, & Coloniæ. Scripsit Theatrum Terræ Sanctæ cum tabulis Geographicis, vulgatum annis 1593. & 1600. Coloniæ typis Arnoldi Mylii, & complectens Descriptionem Terræ Sanctæ juxta XII. Tribus Israel, Descriptionem Urbis Hierosolymitanæ, & Chronicon Historiæ utriusque Testamenti. Scripsit etiam varios sermones MSS. memoratos ab auctore Bataviæ Sacræ, quem in his rebus ducem sequimur. Decessit Coloniæ anno 1585. XII. Kal. Julii ætatis anno 52., conditus in Nazarethano Virginum Canonicarum Regularium S. Augustini Cœnobio, cui etiam aliquamdiu Hierarcha præfuit.

XLIII. Miror, eximium virum in causa fuisse, ut Sorores S. Barbaræ Observantibus sub initium obedientiam præstare recusarent. Quid enim attinebat, ut authenticum instrumentum literarum Pontificis videre efflagitaret, nonnullisque minutis elapsis illud videre nollet, ita ut Observantes debuerint Bullam Pontificiam invito legendam obtrudere, ac legeret demum, & circa motivum commissæ visitationis, eo quod Tertius Ordo statuta quædam Cardinalis Carpensis non observasset, quæreret, quænam ea statuta forent, quasi ipse extra mundum degisset? Præfatus Auctor Bataviæ Sacræ, lepidam harum rerum historiam se enarrare profitetur; nescio tamen, an ipse lepidus magis sit, quam historia; Observantes enim oppugnat, qui Pontifici obtemperarunt. Nam quod

Batavia Sacra Bruxellis apud Franciscum Foppens an. 1714. pag. 116.

quod inquit, eos Albani Ducis armata manu facile prævaluisse, id merum est figmentum; quum, ipsomet teste, ad Monasterium non iverint armati milites, sed sex tantum Religiosi, videlicet Lucas de Alvaro, (hunc paullo ante appellat Lucam de Arrenalo) Pippinus, Bilgoenius, Guardiani Delphensis, Dordracenus, & Leydensis cum duobus famulis. Hi sane ad bellum non processerunt; cum Ecclesiasticis enim se acturos animadvertebant, eisque, qui intelligerent, nec vim esse, nec oppugnationem jussa Pontificis exequi.

XLIV. Opposuit Adrichomius, Sorores non intellecturas sensum literarum Apostolicarum, etiamsi vulgari idiomate conscriptæ forent; quæ ratio si valeret, nulla unquam lex in Moniales promulgari posset. Postulavit dilationem visitationis, remque eo adduxit, ut Observantes non Pontificis, sed Regis literas Sororibus perlegendas superiori Adrichomio tradiderint, quasi facilius fuisset Monialibus has, quam illas intelligere. *Novitati huic*, addit, *plures se opposuerunt, & dixerunt, se illis obedientiam non spopondisse, nec vota sua aggravare velle*. Non arbitror, Sorores adeo munerum suorum oblitas, ut ignorarent, obedientiam legitimis Prælatis debitam non esse votorum gravamen; immo vero illis admodum consentaneam; quod ab Adrichomio ediscere poterant, qui præ insigni, qua pollebat, doctrina, & pietate sciebat equidem, Religiosos omnes Romano Pontifici Christi in terris Vicario obedientiam præstare. Ex contextu liquet, non omnes Sorores ita respondisse, sed quinque, vel sex; nunquam enim desunt ingenia turbulenta, quæ alios excitent ad rixas, maxime si externis auxiliis muniantur, ut accidit in illis locis, ubi *Tertiariis Sororibus plurimis reclamantibus non deerant Episcopus Trajectensis, & inter Capituli Patronos præcipuus Adrichomius*.

XLV. Interea, inquit Auctor, *efferatus* Bilgoenius in Ministram Sorores excusare satagentem diras evomit, & dicit *Excommunicamus omnes, & singulas*. Pippinus, & Confessarius inclamant: *Totum Conventum excommunicamus*. Nollem, hæc similia esse armatæ illi manui Ducis Albani; ex una enim parte, improbabile prorsus est, viros Religiosos non infimi subsellii, & in primis Confessarium Ducis Albani ita se gessisse; ex altera ineptum, Sorores bis fuisse absolutas; primo quidem ab Adrichomio eadem ferme hora, qua dicuntur excommunicatæ, & die postero a Luca de Alvaro Confessario. In quibus narrandis adeo curiosus est Auctor, ut scrutetur sermones habitos a Minoritis inter cœnandum coram pluribus e Magistratu Delphensi. Ait, inibi actum de rebellione Monialium, eamque sic exaggeratam fuisse, ut Conventus ea propter mereretur funditus everti, & propterea Prætor, & cæteri e Senatu omnino agerentur. Maxima siquidem Minorum potentia, quæ metum incuteret Prætori, & Senatoribus Civitatis, horumque simplicitas, qui verbis inter pocula prolatis fidem adhiberent.

XLVI. Clarissæ Monasterii S. Michaelis, seu Claræ Tridenti in suburbio S. Crucis desierunt Minorum Conventualium jurisdictioni subesse, & ab Episcopo acceperunt Confessarium Petrum Benalium de Avolo Mansionarium Ecclesiæ Cathedralis Tridentinæ. Scio, rem hanc Sigismundum Caballum de Cuneo Pedemontanum, referre ad annum 1630., & Hieronymum Cassinam Tridentinum ad annum 1600. At penes nos exstant Catalogi Confessariorum, & Capellanorum, in quibus ultimus Confessarius Minorum Conventualium anno 1569. notatur Frater Ste-

Caballus Orb. Seraph. part. 1. tom. 1 pag. 456. Cassina in supplici libello ad Sedem Apostol. an. 1744.

Stephanus de Asolo Diœcesis Tarvisinæ, & ultimus Capellanus anno 1566. Frater Antonius de Setia. In novemdecim jam vulgatis Annalium Ordinis tomis mentionem nullam invenio de hoc insigni loco, et vetustissimo, quem unum ex quatuor erectis tempore S. Matris Claræ asserere non dubitat Michael Angelus Marianus. De ipso alibi, data opportunitate, loquemur, sicut de altero SS. Trinitatis.

Marianus in *Trento* pag. 541.

XLVII. In oppido Assori Diœcesis Catanensis Virginia Valguarnera Comitis Pontii Germana fundavit Monasterium Sororum Tertii Ordinis Franciscani, sub titulo S. Claræ, in quo ipsa religiose vixit. Ædificium erectum est consilio, & opera Fratrum Tertii Ordinis, quibus Domini de Valguarnera donarunt Ecclesiam cum habitatione octo circiter milliaribus ab Oppido nuncupatam ab eorum cognomine Valguarnera. Burdigalæ in Aquitania Antiquiori Franciscus Hortius restauravit Monasterium SS. Annuntiationis, fundatum tempore Leonis X. sub titulo B. Virginis septem Dolorum a Jacobina ex familia Lansascorum, accersitis aliis fundatricibus ex Albigensi Cœnobio Annuntiatarum. In Monasterium migrarunt Urbanistæ aliquæ ejusdem Oppidi ad paucas redactæ.

Sicilia Sacr. tom. 1. pag. 595.

Gonzaga in Prov. Aquitan. Antiq. Mon. 6.

XLVIII. Monasterium Divi Vincentii de Beira in Provincia Portugalliæ Religiosa Tertiaria Theodosia a Passione Sororum Tertii Ordinis de Almeida antea Præfecta, in paterno solo propria industria hoc anno, prout optaverat, posuit, in quo degunt XLV. Moniales. Munificentia Pauli Bonamici Julii III. Archiatri a fundamentis excitata est Ecclesia Monasterii S. Claræ Reatis. Referunt membranæ vetustæ, loci Abbatissam imperasse cadaveribus, quibus oppletum erat sepulchrum post tergum Majoris Altaris, ut spatium aliis tumulandis præberent, ingentique fragore exiguum angulum illa occupasse.

Emmanuel a Monte Oliveti Chron. pag. 53.

Ex Archivo S. Francisci Transtiberim:

XLIX. Hoc tempore in Ecclesia Cœnobii Observantium S. Mariæ Recommandatæ, seu de Miraculis Lilybæi miraculorum initium incœpit, quod fracta lampadis accensæ catenula, ipsa, licet vitrea in pavimentum lapideum impingens, intacta cum oleo, & aqua, ut prius accensa remansit. Petrus Diaz de Toleto accepit a Pontifice Reliquias, quibus ditavit Ecclesiam Cœnobii S. Petri Consuegræ Provinciæ S. Joseph ab ipso postea constructi. Rodericus de Mexia, & Isabella de Mendoza ejus conjux acceperunt Reliquias SS. Martyrum Alberti, & Athanasii inferendas in Ecclesiam Cœnobii S. Alberti, seu Gilberti de Monte in Provincia Angelorum juxta ruinas Civitatis Buzia, vel Buciegas, una leuca ab Oppido S. Euphemiæ. Minus vere scribit Gonzaga, has Reliquias fuisse SS. Albani, & Anastasii, & Gonsalvam a Mexia Guardiauensium Marchionem pronepotem alterius Gonsalvi habuisse in Uxorem Isabellam a Mendoza, quum ejus Uxor fuerit Anna Manrique filia Comitis de Paredes. Hoc ordine se res habet. Gonsalvus de Mexia Carillo fundator prædicti Cœnobii, & Dominus S. Euphemiæ, contra Mauros, & Lusitanos pugnavit in exercitu Ferdinandi, & Isabellæ. Rodericus ejus filius duxit Dominam Major de Fonseca filiam Dominorum Cocæ, & Allienos. Gonsalvus de Mexia Carillo ejus filius duxit Annam Manrique præfatam. Rodericus de Mexia Carillo ejus filius secundus Marchio Guardianensium duxit Isabellam de Mendoza.

Sicilia Sacra tom. 2. not. Eccles. Mazaren. pagina 885.

Gonzaga in Prov. S. Joseph con. 24.

Idem in Prov. Angelorum con. 9.

Andreas de Guadalupe lib. 5. cap. 9. pag. 125. & seq.

L. Sebastianus Rex Portugalliæ quæsiverat a Senatu Veneto Reliquiam S. Antonii Patavini, a quo hoc anno, teste Waddingo, accepit partem brachii cum solemni, & splendida legatione illi missam, quam in theca pretiosa collocatam reposuit Ulyssipone in Ecclesia S. An-

Annales Min. an. 1266. num. 15.

Acta SS. ad diem 13. Junii cap. 7. Append. 1. pag. 745.

Antonii. Rem hanc negat Georgius Cardosus in Hagiologio Lusitano apud Scriptores Actorum SS., ubi contendit, Regem nihil petivisse, nec ei quidquam datum. Quæ vero Ulyssipone habetur pars in arcula argenti inaurati inclusa, eam esse ait partem sacri verticis, cui etiam nunc adhæreant Coronæ clericalis capilli. At exstat instrumentum publicum in Appendice ad Thesaurum Paduanum Petri Savioli, ex quo; licet annus a Waddingo assignatus non indicetur, sed annus 1579., & dies 20. Januarii, constat Sebastiano missam particulam de fragmentis extra Arcam Sancti servatis.. An vero hujusmodi particula fuerit ossis humeralis, seu brachialis, ex instrumento non eruitur, secus ac Waddingus, & alii censent.

Joannes a S. Antonio in Biblioth. Franciscana Lit. M.

LI. Digestam à se jussu Andreæ Insulani Ministri Generalis, post lustratam Hispaniam, Galliam, Germaniam, atque Italiam, Historiam, seu Chronicam Fratrum Minorum absolvit his temporibus Marcus Ulyssiponensis, operisque in tres libros distributi postrema pars edita est hoc anno Salmanticæ typis Alexandri de Cannia.. Prima pars prodierat Ulyssipone anno 1556. dicata Joanni III. Portugalliæ Regi. Editionem secundæ partis invenio factam in eadem Civitate anno 1615. Transtulit opus ex Lusitana in Italicam linguam Horatius Diola Bononiensis Minorita, utque scribit Joannes de S. Antonio in Bibliotheca Franciscana, ipsum edidit Parmæ anno 1566. typis Erasmi Viotti præfixo titulo: *Historia Ordinis Minorum Illustris: D. Marci de Lisboa Episcopi Portuensis*. Ignotum est, quomodo Episcopus Portuensis dici poterit Marcus eo anno, quum Episcopatum Portuensem non obtinuerit, nisi a Gregorio XIII. an. 1581. Suspicor itaque, a prædicto Auctore Bibliothecæ Franciscanæ hujusmodi titulum appositum. In linguam Hispanicam primam partem transtulit Didacus Navarro Toletanus Provinciæ Castellæ alter a Didaco Navarro, qui historiam conscripsit Provinciæ Granatensis, ad quam pertinebat. Secundam partem in eamdem linguam Hispanicam Philippus de Sosa Provinciæ Bæticæ editam Compluti anno 1566. apud Andream de Angulo. Totum opus in linguam Gallicam Joannes Blancona excusum primum Parisiis anno 1601. apud Robertum Fovet.

Ibidem Lit. B. etc. & apud Waddingum de Scrip. Ord.

LII. Literis florebant viri alii. Didacus Valades Hispanus scripsit Epitomen Magistri Sententiarum, & Rhetoricam Christianam ad concionandi, & orandi usum accommodatam pulchris Iconibus, Indorumque, inter quos fuerat, exemplis refertam. Joannes Balanius Minor Conventualis typis commisit Expositionem S. Bonaventuræ in librum Sapientiæ, & Lamentationes Hieremiæ, Indicem in omnes elucidationes S. Bonaventuræ super quatuor libros sententiarum, & opus Petri Tatareti in Physicam, Metaphysicam, & Ethicam Aristotelis. Joannes a Fonte, seu de la Fuente, Toletanus scripsit Libros quindecim in Evangelium Marci, viginti sex Homilias super Psalmum Quinquagesimum, librum de Spe, & Timore Christiano, idiomate Hispanico, & librum *Arbor vitæ*, licet aliqui dubitaverint, an hoc opus diversum sit ab altero, cui titulus: *Septentrio Animæ*, cujus meminerunt Nicolaus Antonius, & Salazarius in Chronicis Provinciæ Castellæ. Fuit Guardianus Conventus Scalonæ. Alter Joannes a Fonte, qui præfuit Conventui Spei Occaniæ, scripsit Orationem paræneticam pro pura, & sincera Evangelii prædicatione, & dum in Gallia apud Montem Pessulanum Theologiam doceret, scripsit Commentarium super quatuor Libros Sententiarum. Waddingus hunc non Hispanum facit, sed Gallum. At Bibliotheca Francisca-

ciſcana diſtinguit tres Joannes a Fonte, duos Hiſpanos, tertium Gallum, qui quum dicatur S. Theologiæ Profeſſor in Monte Peſſulano, & Auctor Concluſionum, ſeu Determinationum in quatuor Libros Sententiarum, exiſtimo Hiſpanum ſecundo memoratum eumdem eſſe cum illo, de quo loquitur Waddingus. Joannes Forſanus Theologus Pariſienſis ſcripſit Reſolutiones in eoſdem Sententiarum Libros, eaſque correxit, quas ediderat Melchior Flavius. Joannes Le-love ſcripſit Commentarium in Formalitates Scoti. Joannes a Monte Calerio Capuccinus Topographiam Provinciarum ſui Inſtituti. Ludovicus Granatenſis Collectionem Philoſophiæ Moralis. Maſſæus ignoti cognominis Manuale rerum omnium eſſentialium, ad quas vi Regulæ teneutur Fratres Minores. Narciſus Juani Tractatum de Oratione, & Legibus Spiritus. Joannes Salon Laicus Valentinus Hebraicæ linguæ, & Aſtrologiæ peritiſſimus ſcripſit de Emendatione Calendarii Romani, & Reductione Paſchatis ad propriam diem, quæ reſtituta eſt a Gregorio XIII. Præterea Speculum Aſtrologicum ad ſanguinis emisſionem, & Medicinæ uſum, opus commendatum in Bibliotheca Valentina.

LIII. Felix Peruzinus, ſeu Pranzinius, Magiſter Minorum Conventualium ſucceſſit Petro Futio in Officio S. Inquiſitionis Senarum, præfuitque biennio. Inſtante pro Catholico Rege Cardinali Pacheco, Summus Pontifex in Conſiſtorio die 10. Maji erexit in Cathedram Epiſcopalem Eccleſiam Tucumani in America Meridionali, & Audientia de Buenos Ayres, ad eamque Epiſcopum promovit Franciſcum Belmonte: *Apoſtolatus Officium*. Die 10. Maji; ejuſque loco poſt paucos menſes defuncti ſubrogavit Hieronymum de Albornoz: *Apoſtolatus Officium*. Sexto Idus Novembris. Ad Eccleſiam Carthagenæ in eadem America Meridionali vacantem per obitum Thomæ de Toro Ord. Prædicatorum, Aloyſium Zapata de Cardenas Commiſſarium Generalem Peruviæ, quem Rodulphus appellat Ludovicum Capara, tranſlatum die 8. Novembris ejuſdem anni ad Eccleſiam Archiepiſcopalem S. Fidei, olim S. Marthæ, Ad Eccleſiam S. Joannis Inſulæ Portus Divitis Emmanuelem de Mercado: *Apoſtolatus. Officium*. Pridie Nonas Septembris. Ad Eccleſiam Aladenſem in Hibernia vacantem per tranſlationem Remundi ad Eccleſiam Derenſem, Donatum Oghalcur: *Apoſtolatus Officium*. Pridie Nonas Septembris. Ad Eccleſiam Cathacenſem in Calabria Mediterranea Angelum Averſanum Belgii Commiſſarium Apoſtolicum, ab Ughello dictum Angelum Horabona: *Apoſtolatus Officium*. Pridie Idus Aprilis. Ad Eccleſiam Litterenſem in finibus Mediterraneis Terræ Laboris Aurelium Grianum de Urceis Novis, non Urciſonis, ut ſcribit Ughellus, nec ab Urtunovo, ut Rodulphus, Miniſtrum Provinciæ Marchiæ: *Apoſtolatus Officium*. Sexto Idus Novembris. Errant itaque Pater Caraccia, qui Aurelium ſcribit Epiſcopum Velitrenſem. Fainus, & Auctor Chronicæ Minoriticæ Brixianæ, quorum ille electionis annum ſignat 1568., alter 1571. In actis Conſiſtorialibus lego: „ Die Octava Octobris MDLXX. fuit Conſiſto„ rium, in quo SS. D. Noſter propoſuit Eccleſiam Litterenſem vacan„ tem per obitum Philippi Faſii menſibus præteritis pro Fratre Aure„ lio de Urceis Novis Fratrum Minorum de Obſervantia Miniſtro Pro„ vinciali Provinciæ Marchiæ, qui ſibi alias in commiſſione data à „ Cardinali S. Officii contra Victorem Superantem Epiſcopum Bergo„ menſem opem, & auxilium, & equitatum præſtitit in aufugiendo „ periculum, & providit gratis „. Ad Eccleſiam Daventrienſem in Tranſiſalania, non Trausylvania, ut ait Rodulphus, quæ eſt una ex ſeptem Bel-

Rodulphus lib. 1 pag. 155.

Monumenta Provinciæ Brixiæ.

Fainus in Cælo Brixiano pag. 117.

Acta Conſiſtor. anno 1570.

Belgii confœderati Provinciis ad fluvium Isalam, Ægidium de Moute: *Apostolatus Officium*. Tertio Idus Augusti: „ Hic, inquit Miræus, Pe-„ rueto Gallo-Brabantiæ municipio oriundus Ord. Fratrum Minorum, „ & Provinciæ Belgicæ actualis Provincialis anno MDLXX. die XXIX. „ Octobris consecratus est Episcopus Daventriensis. Præfuit tempore „ turbulento, magno zelo, & studio. Obiit Swollis die XXVI. Maji „ MDLXXVII. sepultus Daventriæ in æde Cathedrali „.

Aubertus Miræus oper. diplom. tom. 1. cap. 128. pag. 757.

LIV. Inter S.R.Ecclesiæ Purpuratos cooptatus est Felix Perettus Episcopus Agathensis Ord. Minorum Conventualium: *Romana Ecclesia*. XVI. Kal. Junii, titulum sortitus S. Hieronymi Illyricorum, vel, juxta Ughellum, S. Simeonis. De magno hoc viro, cujus solum nomen amplissima est panegyris, & gloriæ monumentum perpetuo apud homines duraturum, multi multa scripserunt portentis similia, ut accidere solet in rebus, quæ viros extraordinarios respiciunt. Ut enim minuta missa faciamus, non paucæ de ipso fabellæ circumferuntur, nec pauca habent Gregorius Leti, & Antonius Maria Bozius Prior Ecclesiæ S. Jacobi Tolentini, cui tribui solet MSS. Vitæ Sixti V. ab anno 1548. ad annum 1570., nugis, & ineptiis plena, atque insuper factis undequaque mirandis. Sunt qui nobili genere ortum autumant; alii ignobilem, & inglorium contendunt armentorum curæ a pueris destinatum. Mea quidem sententia, homo, cujus conditio in disceptationem adducitur, tantum abest a sanguinis nobilitate, quantum ab obscuritate nobilitas, quæ in aliorum opinione consistens, nulla est, nisi agnoscatur. At Casimirus Tempesti in eo totus est, ut pluribus monumentis Peretti nobilitatem in aperto collocet, a quibus discedere non possumus, ut cum Fleurio, qui oppositum tuetur, sentiamus, nisi prius constet, Casimirum falsa retulisse, aut saltem eam hominibus Sæculi XVI. voluptatem, geniumque inhæsisse, ut genealogias pro lubitu confingerent; dicere namque: Casimirus a communi opinione recedit; ejus opus non eamdem laudem apud eruditos obtinuit in hac parte, ut in reliquis. Fleurius historica sinceritate niti videtur; ejus Biographia veritatis exhibet inditia; id sane nec illum falsa, neque hunc vera narrasse demonstrat. Eo ratiocinio utitur Laurentius Cardella, ut Fleurium sequatur, licet non ostendat, in quonam sita sit historica Fleurii sinceritas, & quænam sint veritatis ab eo narratæ inditia; eodemque tempore Casimiri sententiam se nec reprobare, nec amplecti declarat; quorum verborum sensum ego certe distincte non assequor; unius enim sententiæ adhærere idem arbitror, ac alterius sententiam oppositam reprobare, eamque non solum non amplecti, verum etiam totis viribus a se longissime repellere.

Cardella *Mem. Storiche de' Cardinali* tom. 5. pag. 137.

LV. Natus Felix anno 1521. die 13. Decembris Parentibus Petro Gentili Peretto de Monte Alto, & Maria Anna de Camerino, vel in Oppido Montis Alti, vel in Oppido Cryptarum ad mare in Piceno Meridionali, Ordinemque Minorum Conventualium ingressus adolescens annorum decem, maximam doctrinæ, & eruditionis laudem sibi comparavit in præcipuis Italiæ Urbibus, ubi sacram facultatem legit, disertissimasque conciones habuit. Anno 1549., non 1548., ut scribit laudatus Cardella, adfuit Comitiis Generalibus Assisii celebratis. Anno 1557. egit Inquisitorem Venetiis, atque inde, multis obortis contra ipsum turbis æmulorum causa, Romam accersitus Lectoris Archigymnasii Romani, Theologi Concilii Generalis, & Consultoris S. Officii, quam

quam dignitatem Minores Conventuales tunc primum adepti sunt, munera obivit. Ad alia quod attinet, jam de eo loquuti sumus. Virum eximium purpura condecoratum Catdella refert, agens de promotione facta a Pontifice die XVII. Maji anno MDLXX. Nescio autem, quomodo cum hac epocha conciliari queat id, quod addit, nimirum anno MDLXXI., post duos annos, ut scribit, a promotione, Episcopatum Firmanæ Ecclesiæ eum assequutum.

Novaes in elem. Histor. Sum. Pontif. tom. 4. pag. 308.

Cardella ibid. p. 122. & 138.

LVI. Lego in Diario Corradi Firmini: „ Anno MDLXX. die Lunæ „ XIII. Novembris SS. tenuit Secretum Consistorium, in quo inter alia „ Reverendissimus Cribellius, dimisso titulo S. Joannis ante Portam Latinam, optavit titulum S. Mariæ de Aracæli. Habuit etiam ex gratia a „ Sua Sanctitate domos illius Ecclesiæ, in quibus SS. D. stare aliquando solebat in æstate, & quoniam pauci erant tituli, titulus dictæ „ Ecclesiæ fuit ipsi datus „.

Ex Biblioth. Chisiana.

LVII. Moderandam suscepit Provinciam Hungariæ S. Salvatoris Emericus de Toris septimo electus Minister in Comitiis Gyongyosini. Diffinitores Capitulares dicti sunt Laurentius Koloswar, Emericus de Toris, Joannes de Neagots, Thomas de Mohats, Quintus Arbiter, seu superintendens, Demetrius de Steplak. Discretus Capitularis Joannes de Magots, idemque Commissarius, qui Provinciam administraret, si ante Comitia capite suo orbaretur. Numerabat ipsa hoc tempore tres tantum Custodias, videlicet Szegeniensem cum tribus domibus in Lypto, Szakolcza, & Galgienz; Strigoniensem cum duabus domibus Gyongyosiensi, & Szegediensi; & Transylvaniæ cum duabus item domibus Czykiensi, & Bakoviensi in Moldavia. Ab hoc anno incipiunt Necrologia, non satis tamen anno, & die indicatis, errorque in subsequentis sæculi catalogis utcumque est emendatus.

Monumenta Provinciæ S. Salvatoris.

LVIII. Paulo de Carticeto, quem Pontifex Commissarium delegaverat ad visitandam, & reformandam Provinciam Marchiæ, additur socius Sanctes de Orta alumnus Provinciæ Romanæ, qui consiliorum, & laborum conjunctione opus promoveant, & celebrent Capitulum Provinciale: *Nuper per nostras*. Die 14. Januarii. Capuccini in Comitiis Generalibus Vicarium confirmant Marium de Foro Sarsinio, & Procuratorem Generalem renuntiant Hieronymum de Monte Florum. Injungitur Joanni Pico Vicario Generali Minorum Conventualium, ut convocet Capitulum Generale habendum insequenti auno in Civitate Camerini: *Cupientes pro nostri*. Die 14. Novembris.

LIX. Dominicum agrum in Indiis Orientalibus Minores hoc tempore una cum Prædicatoribus, & Jesuitis sedulo excolebant, quos proinde Summus Pontifex commendavit specialibus literis Gasparo Archiepiscopo Goano: *Provinciale Concilium*. Die 1. Januarii. Invenio in Aquitania Recentiori ab Hugonottis, dum Cœnobium Condomiense excinderent die 8. Augusti, Raymundum Rædanum, seu Roldanum, ense percussum, atque extinctum, dumque diteptionem inferrent in Cœnobium Bergeracense die 30. ejusdem mensis, occisum Petrum Toelatum Sacerdotem, utrumque in odium Catholicæ Religionis. In Belgio a Geusiis diris tormeutis excruciatum, & necatum Voislaum Belgam Provinciæ Flandriæ Alumnum ob constanter assertam Eucharisticam præsentiam, & Romani Pontificis auctoritatem. Rurræmundæ in Gheltria direptæ sunt in Ecclesia Minoritica aræ, & Martyrum sepulturæ, Clarissæ, aliæque Moniales per vim abductæ, & in ipsis quoque plateis in-

Daza lib. 3. part. 4. cap. 58.

Gravina in voce Turturis art. 2. cap. 14.

Picquetus in Catal. virorum Illustrium.

infandæ militum libidini expositæ, ac demum horrenda barbarie jugulatæ; cælestisque iræ signa innotuerunt, immissione Oceani in ea loca, & submersione Oppidorum, hominum, armentorum, mercium, rerumque incredibili exitio.

LX. Martyres quoque in Hibernia occubuerunt Donatus Orvairk, Edmundus Simon, & Joannes O Lorcan Cœnobii Dunensis alumni. Hic postremus, Hæretico Bri&tono ex Anglia cum militum cohorte in illas regiones irrumpente, & Fratres Minores domibus ejiciente, sub sæculari indumento deprehensus patibulum subiit die 21. Januarii prope fontem gloriæ, ubi S. Patritio Hibernorum Apostolo Angelorum apparitionem factam narrant. Similiter Dionysius O Mulruony Sacerdos, duoque ejus socii a Calvinianis satellitibus trucidati sunt. Mirum illud, quod, quum Dionysio crebris ictibus, & vulneribus caput amputarent, nulla sanguinis gutta efflueret, quo perciti Carnifices membratim corpus dissecuerunt, neque tamen, quem sitiebant, sacrum cruorem meruerunt intueri.

Arturus ad diem 21. Januarii.

Annales Min. an. 1471. num. 39.

LXI. Elisabeth, & Anna filiæ Maximiliani Cæsaris conjugio junctæ sunt, illa Carolo IX. Galliarum Regi, altera Philippo II. Regi Hispaniarum. De prima, quum humilitatis gratia Tertiæ Franciscanorum Regulæ se adscripserit, celeberrimum Monasterium Viennæ fundaverit, sancteque vitam duxerit, & cum sanctitatis opinione quieverit, plura dicenda erunt deinceps. Nata est Viennæ anno 1554. die 15. Junii ab Episcopo Agriensi sacro fonte abluta. Cum annis crevit in ea pietas, modestia, innocentia, & in primis misericordia erga pauperes, quibus juxta Aulam transeuntibus sapidiora de suis dapibus, quæ frequentius sibi subtraxerat, clanculum servata projicere, & eorum necessitatibus juxta vires datas subvenire solebat. Semel, ut horum inopiam sublevaret, nodulos sive aureos, sive argenteos a suis vestibus avulsos illis distribuebat, & quum aliquando a suprema Aulæ Magistra ratione hujus corriperetur, sensate respondit, nodos sibi e manibus cadere, sibique non esse possibile illos retinere. Ætate tenerrima, ut sæpe ad Deum preces funderet, nocturno tempore clam de lectulo surgere consuevit, nemine hujus rei, nisi unica famula conscia, quæ delicatæ puellæ miserta rem Aulæ Magistræ aperuit; quo factum est, ut hæc Ancillis interdixerit, ne ulla Archiducissæ cubile eam excitatura ingrederetur. Elisabeth pio astu hoc interdictum elusit; etenim per foramen lignei parietis suum ab Ancillis cubiculum sejungentis, funiculum aptavit pedibus suis annexum, ut famula, quæ hoc medio ipsam excitaret, vere dicere posset, se in Archiducissæ ædem noctu pedem non fixisse. In statu conjugali novo ardore animum suum excolere, & subditos ad Dei amorem, & timorem verbo, atque exemplo allicere fategit.

Greiderer lib. 3. num. 311.

LXII. De Regiis Nuptiis in Hispania mense Octobri celebratis, assistente ad ipsas Bernardo de Fresneda Episcopo superius memorato, Joanna ab Austria Fundatrix Excalceatarum Regalium Matritensium, literas dedit Valentiam ad Marchionissam de Navarres, remque hæc narravit Petro Nicolao Factor, qui lætabundus: *Modulemur*, inquit, *hymnum Te Deum in gratiarum actionem Deo Domino nostro*, Hymnoque expleto iterum dixit: *Agamus grates Deo, quoniam antequam rursus celebremus festivitatem magni nostri Advocati S. Vincentii Ferrerii, nova Sponsa pariet Infantem, qui vocabitur Ferdinandus*. Quod ita evenit, ut prædixit.

Compañy Vita B. Nicolai Factor lib. 3 cap. 3. pag. 149.

LXIII. Mauri in Regno Granatensi, constituto sibi Rege Ferdinando Valorio sub nomine Mahumedis Aben Humejæ, in apertum bellum eruperant. Hos alio in loco Petrus Nicolaus Factor ad Christi fidem adducere tentavit ferventissimis concionibus, propositoque ipsis ignis experimento ea conditione, ut si illæsus a flammis exiret, Mahumedanam superstitionem abjurarent; quod Infideles acceptare renuerunt, metuentes scilicet, ne miraculis fortasse coacti forent Catholicæ Religionis divinitatem fateri. Abula transiens Hispalim versus Philippus II., ut horum tumultus compesceret, decrevit invisere Cœnobium S. Mariæ Angelorum de Hornachuelos motus sanctitate loci, & singularitate montium adjacentium *de la Sierra Morena*. Ante Sacellum S. Angeli Custodis, ex quo Cœnobium detegitur, equo descendit, pedibus viam aggressus per desertum scopulosum de Poyato, cujus finem angustus trames excipit inter sylvestres rupes malleo decisas, saxis undique prominentibus. Hic Aulici Regem rogarunt, ut equitaret, quum perdifficilis foret ad locum accessus. Quibus ille: „ Non abnuo, ut paullulum fatiger; quandoquidem Sancti isti Fratres tot labores quotidie suscipiunt. Eamus. Non debent Principes ad tam sanctum, & devotum recessum accedere cum fastu, & majestate. Hoc, quod agam, parum est. Oportet, ut Principes bene moratos se omnibus præbeant, iisque maxime, qui perfectionem profitentur, ut eorum opera probent, & sequantur exempla „.

Proces. Valentin. num. 4. pag. 31.

Andreas de Guadalupe lib. 3. cap. 13. pag. 79.

LXIV. Quum ad locum pervenisset, intravit Ecclesiam, factaque oratione ante SS. Eucharistiæ Sacramentum, Cœnobium lustravit, & dixit: „ Monasterium Dominæ Nostræ de Monte Serrato est Capsa. Hoc S. Mariæ Angelorum est Margarita „. Animadvertens, incommode Fratres angustiis in ædibus habitare, declaravit, se in animo habere fabricam augendi novorum cubiculorum constructione. Illi tamen Regi supplicarunt, ut nihil immutare vellet, se enim forte sua esse contentos, & nihil malle, quam in paupertate, & humilitate vitam traducere. Quibus Rex ait: „ Probitatem vestram haud lædam. Necesse tamen est, ut, quoniam huc veni, reddam testimonium virtutis vestræ. Debeo Rex omnibus benefacere. Bonum est quod cogito; id perficiam; res enim meæ, & existimatio id expostulant „. Hinc, magnificis ornamentis Ecclesiæ relictis, curavit quatuor fieri cubicula cæteris ampliora, quæ Regium Hospitium dicta sunt, Regio stemmate apposito. Alia vice, eademque ex causa hoc idem Cœnobium visitarunt Ferdinandus, & Isabella, vivente adhuc Joanne de Popula primo Recollectorum Patre in Hispania, & fundatore ejusdem Cœnobii; qua occasione privilegiis pluribus, expedito diplomate in Civitate Hispalis anno 1594., locum ditarunt.

De Guadalupe ibid. cap. 1. p. 55.

Cimarelli lib. 2. cap. 12. part. 4.

LXV. Adversus Turcam Cypri Regnum invadentem paratæ sunt Classes in Italia, & Hispania. Ducum tamen contentionibus, & discordia nihil actum. Sacro proinde fœdere inito inter Pontificem, Regem Hispaniarum, & Venetos, Inquisitorem Generalem in exercitu Catholico institutum Michaelem Servian Minoritam Provinciæ Majoricarum hæ literæ ostendunt.

Nos Dominus Hieronymus Manrique auctoritate Apostolica in classe, & exercitu Suæ Majestatis Inquisitor, & Vicarius Generalis etc.

Quoniam non possumus personaliter assistere, sicuti in præsentiarum Nobis impossibile est, in exercitu, & administratione Officiorum, quæ Nobis in-

cumbunt, & quum illa ad Domini Nostri, Suæque Majestatis servitium tanti momenti sint, expedit, & opus est, illa committere alicui personæ literis, & bona conscientia prædita, quæ nomine nostro illa administret, usque dum Majestas Sua aliquid provideat. Quapropter freti exemplo, & experientia, quam habemus de Te A. R. P. Fr. Michaele Servian Sacræ Theologiæ doctore, & Serenissimi Joannis de Austria Confessario, qui reliquis qualitatibus ad hunc effectum necessariis ornatus es, tenore præsentium te nominamus, creamus, & instituimus in Locumtenentem, & Commissarium nostrum in classibus, & exercitibus, quæ sub Serenissimo Domino D. Joanne de Austria militant, ut procedere valeas contra omnes, & quascumque personas Ecclesiasticas, & saculares, quæ in delictis ad nostram Jurisdictionem Inquisitoris, & Vicarii Generalis pertinentibus, deliquerint, secundum instructionem, quæ a Nobis tibi communicanda erit, & in omnibus supra dictis, sicut expositum est, Tu periculum subibis, si res male cesserit, & conscientiæ causa testamur, Nos tibi committere omnes nostras vices, & facultatem nostram, quam in hac parte a Sancta Sede, & a Sua Majestate habemus, tibi impertiri in omnibus ad hunc effectum spectantibus. Petimus interim, & precamur omnes Dominos Suæ Majestatis Duces, qui in hac classe, & exercitu militant, habere Te in supradictis officiis ut talem Commissarium, & Locumtenentem nostrum, tuamque personam venerari, sicut justum est, dantes tibi, te postulante, id omne, quod ad ministerium tuum obeundum necessarium visum fuerit, & advertentes, beneficium hoc non solum Domino Deo nostro gratum esse, sed insuper Majestati Suæ. In quorum fidem præsentes dedimus nomine nostro subscriptas, & sigillo nostro munitas &c. Datum Januæ die IV. Maii anno MDLXX.

Dominus Hieronymus Manrique.

LXVI. Occasione hujus belli, ex mandato Summi Pontificis, Hieronymus Pistoriensis, vulgo Tinugius Ordinis Capuccinorum in Cretam transfretavit, ubi triginta socios expectare debebeat; nec multo post in ægrotorum peste laborantium cura occubuit, vir insignis, quo Pontifex Theologo, & consiliario usus est in gravissimis Christianæ Reipublicæ negotiis. In sæculo uxorem habuerat, qua defuncta, Minoribus Observantibus se adscripsit, deinde ad Capuccinos convolavit, quos inter Diffinitoris Generalis munus exercuit. Thomam de Tipherno socius sequutus est ad Concilium Tridentinum, ubi nonnullos disertissimos sermones habuit ad Patres. Prælo mandavit opera S. Bonaventuræ vetustate fere consumpta. Reliquit viginti quatuor lectiones de quantitatibus, rerumque distinctionibus, & formalitatibus Scoti; librum sermonum de prædestinatione, variisque fidei mysteriis; quatuor conciones de Immaculata Conceptione Deiparæ. Sribit Boverius, eum Cardinalitiam purpuram sibi a Pontifice oblatam recusasse, & transtulisse in Julium Sanctorium Episcopum S. Severinæ; quod fieri quidem potuit, sed ex Ciacconio habemus, Pontificem adeo libenter, et ex animo Julium inter Cardinales cooptasse, ut Cubiculario suo biennio ante quam id faceret, dixerit: *Vocetur Cardinalis S. Severinæ*. Hieronymi corpus idem Cardinalis Cajetam transferendum curavit, ut in Ecclesia Capuccinorum reconderetur.

Ciacconius tom. 3. pag. 1045.

LXVII. Secum duxit in Cretam Hieronymus Anselmum de Petra Molaria, Josephum de S. Agatha, & Ludovicum Belgam. Iter aggressus, in nemus devium incidit, nescius quo tenderet, donec precibus Deo nuncupatis humile domicilium invenit, ubi hospitio a S. Joseph, Deipara, & Puero Jesu fuisse exceptum adeo verum est, ut testibus Boverio,

verio, & Arembergio, postquam tota nocte suavissimum soporem captasset, mane evigilans, amœno in prato rectæ viæ conjuncto se repererit, totamque sylvam perlustrans nullum domicilii vestigium deprehenderit. Aderat secum Anselmus, eorumque neuter consideravit, periculosum fore eam curiositatem explere, & sylvæ labyrintho iterum implicari, a quo dubium erat, an sine novo miraculo egredi posset.

LXVIII. Stat eximio viro solida laus in ejus præclare gestis, quin portenta in medium adducantur. Boverius Hieronymi transitus ab Observantibus ad Capuccinos causam affert, *quia collabentem apud suos regularis Observantiæ disciplinam perpendens, seipsum tandem a naufragio eripere, & in tutam Capuccinorum stationem recipere cogitavit*; quasi idem non esset, tam Observantes ad Capuccinos tunc temporis transivisse, quam Capuccinos ad Observantes non solum, verum etiam ad Minimos S. Francisci de Paula. Ex quo sane Capuccinos naufragium veritos inter suos aliorum portum securitatis gratia petivisse arguere nullo negotio is posset, qui Boverio pares vellet vices rependere, & stulto juxta stultitiam suam respondere.

LXIX. Disciplinæ relaxationem maxima cum voluptate Observantibus perpetuo objicit religiosus Annalista, cui ego minime dicam, Matthæum a Basso, seu Bascio, ex Observantibus primum Capuccinorum Institutorem, & Vicarium Generalem non alibi sancte decessisse, quam inter Observantes, ad quos tandem rediit. Dum defunctus Fratrum humeris deferretur ad marmoreum tumulum in Cœnobio S. Francisci de Vinea Venetiarum, tamquam si vitalem auram spiraret, dextro brachio extenso, & digitis in benedictionis formam compositis, Crucis signum fecit in Fratres adstantes Observantes mehercule, non Capuccinos. Factum narramus, quod ipse etiam Boverius narrat. Jam si vir sanctus naufragii metu Observantes reliquit, majus profecto naufragium metuere debuit inter Capuccinos, a quibus ad suos remeavit. Beatus vero ejus finis, tota ferme Urbe ad ejus funus concurrente cum luminibus, votis, & incenso, ita ut pro Sancto, (verba sunt Aretini) sit plusquam canonizatus, ostendit, Matthæi reditum ad Observantes rem optimam, Deoque placentem fuisse. Sed hæc antiquiora omittamus.

Boverius ad an. 1552.

Aretinus lib. 6. in Epist. an. 1552.

LXX. B. Petrus Nicolaus Factor ab Observantibus ad Capuccinos transierat tum ob famam austeritatum, quas hos ex instituto exercere audiebat, tum ob humilitatem, ut constat ex Processu pro ejus Beatificatione, & Canonizatione. Hoc alterum plene eum assequutum ex eo liquet, quod post regressum ad Observantiam in Civitate Tarraconensi audiens se dici arundinem vacuam, cœpit ridere, & dixit: *Laus Deo, quia ego jam obtinui, quod desiderabam, quum sim arundo vacua*. Primo tamen sine Sanctus minime potitus est; atque hinc quatuor circiter menses inter Capuccinos permansit. Consultus deinde per literas a Joanne de Matrito, an expediret, ut ad majorem perfectionem exiret a Discalceatis, & confugeret ad Capuccinos, sic ei rescripsit: „ Jesus Maria, Dilecte Pater mi in Jesu Christo Crucifixo Gratia, Amor, & „ Charitas Spiritus Sancti mansionem faciat in anima vestræ Reverentiæ. Visa sua litera, respondeo, quod ego redii ad Observantiam, & „ ad hanc domum de Jesu a Civitate Barcinonensi, & non existens „ jam Capuccinus, nescio quid illi dicere, præterquam animadvertat „ illud, quod pro se facit, quoniam istic habetur quantum desiderare „ pos-

In Processu additionali. num. 10. pag. 24.

Ibidem num. 17. pag. 22.

„ possit, & roget pro hujusmodi abominabili Fratre Nicolao Factor „. His literis a multis Fratribus recessit tentatio, quam habebant, se inquietandi sub praetextu proficiscendi ad Capuccinos, ut majorem perfectionem acquirerent. Alias Fratri Lucae Salas Discalceato Observanti, qui desiderio tenebatur transeundi ad Capuccinos, dixit: *Bonis avibus veniat Frater Lucas, & hic mecum sedeat ad comedendum. Dicat, cur vult se transferre ad Capuccinos exsistens in Provincia tam sancta, & perfecta, quam ego tantum dilige, illamque defendi ab illis, qui illam destruere volebant? Animadvertat, quod si proficiscetur, minime sane est reperturus illic plusquam in sua Provincia, & ita est reversurus.* Utque dixit Sanctus, contigit.

LXXI. Non eum itaque Capuccinorum Ordinem Sanctus reperit, quem existimaverat. Nihilominus, dum ad suos reverteretur, interrogatus a Fratribus Carthusianis de Scala Dei, cur id ageret: *Egredior*, inquit, *ab hominibus totaliter Sanctis, & vado ad homines totaliter Sanctos.* Interrogatus a F. Francisco Theologo Coenobii Barcinonensis S. Mariae de Jesu, an propter aliquid sibi displicens Capuccinos deseruisset: *Nullo modo*, ait; *nam Religio S. P. N. Francisci est totaliter, & vere Sancta in omnibus membris suis. Patres Capuccini sunt Sancti. Patres Observantes sunt Sancti. Sancti sunt & Conventuales.* En quomodo loquuntur homines Boverio dissimiles, qui dummodo facta omnia veneno spargat, & in Observantes acerbe declamitet, Annales perfectissimos se elaborasse arbitratur.

Jacobus de Riddere in Speculo apologetico pag. 182. & seq.

LXXII. Non existimo, admodum esse necessarium omnia minute exequi, quae ad argumentum hoc pertinent; sed quis vetat, ne causam accurate defendam, in quam me invitum conjicit Annalista? Michael de Clariona, licet Petrum Nicolaum maxime coleret, tamen post illius regressum a Capuccinis nunquam eum invisere desideravit, donec tandem mutata sententia ad Coenobium accessit, & ab illo disertis verbis audivit, habitum Observantium perfectiorem esse habitu Capuccinorum. Loquentem audiamus: „ Dum quadam die ingressus fuissem ad deosculandam illius manum, ut scivit quisnam ego essem, subito valde „ sincerus mihi dixit: Quare non venisti ad invisendum me? Estne quia „ sumpsi istum habitum? Et ego confusus appropinquavi, & deosculatus sum illius manum dicendo: Dico: mea culpa. Ille vero me amplexatus est, & iterum dixit: Quare non venisti ad invisendum me? „ Nescis, istum habitum esse majoris perfectionis? Nescivi quid dicere, „ nisi discedere cum capite demisso, miratus, quod scivisset cogitationem meam. Ut semper cogitavi, actum adeo mirabilem judicavi non „ fuisse absque revelatione, & gratia suprahumana „. Lectores meos rogo, ut adhuc verbum unum, vel alterum sustineant. Morti proximus Vir Dei antequam S. Synaxim reciperet, coram adstantibus Fratribus ita est proloquutus: *Reus sum, maximaque subjicior culpae, quod Sacram Franciscanorum Observantiam ad tempus deseruerim, & ad Patrum Capuccinorum Congregationem, quaerens quod minus expediebat, transierim; licet hoc beno zelo ductus, ut Deus mihi testis est, fecerim. Quamobrem vos carissimos Patres, ac Fratres hortor, ut forte vestra contenti sitis; nam Minoritis Observantibus, si communem sectentur vitam, nihil eorum deest, quae ad regula Franciscanae, & suae professionis perfectionem, atque nitorem desiderari queunt.* An non etiam eumdem sensum habent ea, quae sequuntur? Joannes Gavalda Notarius de Cabanes Petro Nicolao a Capuccinis dis-ce-

In Animad. Promotoris Fidei numero 97. pag. 24.

In Respons. ad Animadv. Prom. Fidei num. 76. pag. 54.

Ibid. num. 10. pag. 24. Gonzaga in Prov. Valentin. con. 9.

cedenti dixit: *Pater mi, quomodo Paternitas vestra dimisit Observantiam, & postea transivit ad Recollectionem, & postea ad Magnum Ordinem Capuccinorum, & modo redit ad Observantiam?* Cui ille: *Fratercule mi, omne illud aliud est ostensio in exteriori, & in interiori nihil est. Ego modo redeo ad Matrem meam ad moriendum.* Tunc Joannes: *Pater mi*, ait, *est ne tibi adhuc Mater? ubi habitat?* O *Sanctule*, respondit Nicolaus, *ipse loquor de Observantia, quæ est Mater mea, & hoc est, quod tibi dico, quod nunc revertor ad Matrem meam, quæ est Observantia, & quum pervenero Valentiam, sum moriturus.* Hæc audiens Joannis Soror, quæ ibi aderat, inquit: *Pater mi, ne dicas hoc; nam vestra Reverentia vivet ad servitium Dei*, eademque verba protulit Joannes. Quibus ille submissa voce: *Silete*, ait, *ne dicatis aliquid; nam ego certe sum moriturus Valentiæ, & vado valde lætus ad moriendum*; *illisque benedicens abiit*.

InProcessu addit. Ibid. nu. 52. pag. 216.

LXXIII. Optionem Boverio facimus, quamlibet ex adductis responsionibus seligendi, certissimi, postremam illam: *Omne illud aliud est ostensio in exteriori, & in interiori nihil est*, non admodum ipsi gratam futuram, maxime quum alias inter, quas Promotor Fidei, ut fieri solet, animadversione notavit, non reperiatur. Longius fortasse, quam par est, digressi sumus. Verum contumeliis occurrere muneris nostri esse duximus, ne silentium, ut sæpe fit, culpæ loco nobis vertatur. Provocati verba fecimus, & quoties occurret, faciemus, ut in Annalibus Ordinis veritas non desideretur, utque innocentibus injuriam impune non inferant homines nihil solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, qui non perpendunt, Franciscanos omues esse unum corpus, & unum spiritum, sicut vocati sunt in una spe vocationis.

Ad Ephes. cap. 4.

LXXIV. Missum hoc anno in Galliam ab Hispania Paschalem Baylon asserit Papebrochius, cui circa itineris causam assentiri non possumus; scribit namque, Paschalem deferre debuisse Christophoro de Capite Fontium Ministro Generali tabulas gravissimi negotii Custodis propriæ Provinciæ; quum certum sit, Christophorum tunc nondum supremam Ordinis Præfecturam gessisse. Id etiam scribit Joannes Tamayo Salazar in Anamnesi, seu Martyrologio Hispano, anno tamen non indicato itineris a Paschale suscepti; ex quo suspicio oritur, an res hæc ad præsens tempus sit referenda. Deliberans itaque Custos, cuinam ex subditis suis literarum fasciculum obsignatum traderet, Diffinitores consuluit, quos inter orta est dissentio circa electionem Fratris mittendi, maxime cognitis periculis, quæ ex Hæreticorum manu Gallias habitantium Catholicis iter agentibus imminebant. Sed demum inter eos convenit, ut Paschalis tanquam obedientiæ addictissimus legationem expleret.

Acta SS. ad diem 17. Maji cap. 5. num. 24.

Salazar inMartyrol. Hispano ad diem 17 Maji tomo 3. pag. 228.

LXXV. Nihil ille excusans, sed ad omnia mandata implenda alacer, forti animo, spiritu valido, & fide plenus, Dei, & B. Virginis spe cumulatus se in viam dedit plane discalceatus, ac ne sandalia quidem recipiens, aut tunicellam, intra habitus simplicissimi ruptos, & detritos pannos. Galliam ingressus in limine Conventum Minorum offendit, in quo divertatus, sui itineris causam Fratribus retulit, inter quos disceptatum est, utrum liceret obedire Superioribus cum tam manifesto vitæ discrimine. Sed quum in diversa scinderetur Fratrum opinio, ii tandem, qui id licere affirmabant, prævaluere, ex eo quod in hoc obedientiæ obsequio plus esset meriti, quam periculi; nam Dominus, qui Superiorum mandata disponit, discrimina a subditis in obedientiæ exe-

executione penitus avertit; proindeque Beatum virum ad opus incœptum exhortati protinus dimiserunt.

LXXVI. Mane facto, interiora Galliæ penetravit, dinque, noctuque in medio rapidorum luporum, servanre ipsum semper Deo, incedens mitissimus agnus, verbo, atque opere experiebatur ubique male; in oppidis vero, & vicis frequentioribus etiam lapidibus Impetebatur, cum tumultu clamante plebecula: *Ad Papistam, ad Papistam*; inter quæ contigit, saxum unum tam certo in eum ictu vibrari, ut eum fere solo straverit, humerumque sinistrum gravissime affecerit, relicto dolore, quem per plurimos annos in Hispania tulit. Ipse nihilominus viam tenebat suam, ac ne passum quidem suum gravem, & modestum accelerabat proprerea. Hinc ad aliam Urbem digressum Hæretici apprehenderunt, quorum unus illi dixit: *Papista, forte in vestro Sacramento adest Deus?* Cui Paschalis: *Vere, & realiter in Sacramento Eucharistiæ est Deus*. Hæretici vero, licet statim mortem inferre Catholico possent Fratri, illam distulerunt, credentes, eum a proposito deviare posse, & ideo illi adversus fidem Sacramenti nonnulla proponere sunt argumenta conati; quos Dei servus ram solidis, nervosisque responsis per infusam sibi rerum Theologicarum scientiam confudit, ut denique non ferentes, se convinci, silices sustulerint lapidaturi ad mortem, nisi Deo placuisset, immissa undique saxa deflectere, sic ut iis circum, supraque volantibus, nullo tamen ictu saucius mirabiliter evaserit.

LXXVII. Ab hoc periculo Dei miseratione liberatus in aliud incidit; nam quum fame propemodum enecatus ad ostium accederet cujusdam divitis eleemosynam petiturus pomeridiano tempore, ad ipsum mensæ accumbentem adductus est, qui habitum, & vultum ejus contemplatus juravit, Hispanum exploratorem esse, cui pro eleemosyna mox atque prandium absolveret daturus erat meritam mortem. Nihil ad hæc motus Sanctus perstitit in vestibulo, donec loci Domina miserta eum jussit abripi a Marito, ac domo ejici impransum, ut erat. Ita Papebrochius. Salazar vero narrat, Paschalem tunc in custodiam detrusum, a qua discessit per ostium domus reseratum a femina quadam sine alicujus animadversione.

LXXVIII. Quod tamen apud divitem frustra quæsierat solatium, invenit ad ostium pauperculæ vetulæ Catholicæ, quæ ipsum suscepit, & nutrivit gratias agentem Deo protectori, & provisori suo. In aliam denique Civitatem devenit, ubi, persequente eum injuriosa plebecula, quidam homo interveniens e turba extraxit, dicens, quod eruere eum vellet a furore populari. Induxit ergo Paschalem in porcorum haram, ibique, sublata clave, reliquit usque ad crastinum absque ulla refectione. Quapropter nihil mitius expectabat, quam mortem, ad quam se istic inclusum existimabat. Sed rursus primo mane ille adveniens, & januam aperiens ex immundo loco, eleemosyna data, dimisit. Alias vultu hilari excipiens eum Matrona quædam interrogavit, an venisset ad suam, idest hæreticam transiturus religionem? quo respondente, se esse Religionis S. Francisci, confusa mulier retro abiit. Tandem per mille pericula, injurias, & incommoda demandatum sibi iter emensus, remensusque in Hispaniam redivit tam cumulatus meritis, quam attenuatus laboribus. Narravit autem Joanni Ximenes, aliquando obviasse sibi equitem lancea instructum, qui, nulla salutatione præmissa, dixit: *Frater, Deus est ne in Cælo?* Ipso respondente, quod vere ibi esset, rediisse hominem

minem unde venerat. Credere vero se, quod si respondisset: *In cælo pariter, & in Eucharistia esse*, intendisse eum lancea conficere, sed martyrio fuisse se indignum.

LXXIX. Per hoc tempus, uti dicebamus, Petrus Nicolaus Factor morabatur in Cœnobio S. Mariæ de Jesu, ubi amici sui Baptistæ Mercader morti præsens adfuit, sicuti in Cœnobio de Valle Jesu olim Guardianus decessisse vidit Fratrem Gundisalvum Sacerdotem, de quo ad æternam gloriam profecto scripsit ad Ministrum Provinciæ, ut in Domino lætaretur. Consuetum vitæ rigorem ibi tenuisse, ac præcipue quum publica aliqua necessitas occurreret, aut ageretur de conversione insignis alicujus scelesti, ex testibus locupletissimis discimus in processu Valentino examinatis; tunc enim verbera duplicabat, & ferrea cilicia carnibus suis fortius stringebat, quibus moveri non poterat sine contractione, ut accidit, quando artus asperitatem sentiunt non usitatam. Refert Petrus Pallares Dominus Oppidi de Burjasot Diœcesis Valentinæ, se quadam nocte curiositate ductum, quum ille per Quadragesimam concionaretur in eodem Oppido, & degeret in domo sua, accessisse ad ejus cubiculum, & per januæ rimulas illum vidisse tunica exutum, cilicio revinctum, æneis laminibus corpus suum percutientem, interque lacrymas, & singultus dicentem audivisse: *Fierine potest, Domine, ut cælum pateat tam magno peccatori?* Quod spectaculum pluries etiam se intuitum testatur eodem modo in Conventu S. Mariæ de Jesu ante cubiculum, quod ille Montem Alvernæ appellabat, & sanguinis guttas ex laceratis membris defluentes pavimentum infecisse, quas Vir Dei pedibus abstergere conabatur.

Compafiy loc. cit. lib 3 cap. 4. pag. 312.

Processus Valentin. num. 1. pag. 16. & seq.

LXXX. Ecclesiastes Cœnobii incredibili pietate, & zelo Dei verbum annuntiabat; nec vox ei deerat sonora, ac penetrans, firmaque latera, & numeris omnibus absoluta Apostolica pronuntiatio. Doctrinæ, quam studio, & meditatione sibi comparaverat, accedebant accersita a Cælo subsidia; quoties enim esset populo verba facturus, in genua provolutus ante Imaginem Crucifixi dicebat: *Loquere, Domine, quia audit Servus tuus*. Præterea Fratres doctiores rogabat familiares suos, ut in rebus Domini sibi vellent esse Magistri. Michaeli Angelo Almenara Theologo dixit aliquando: *Annuntia mihi verbum, meque ea doce, quæ ignoro*. Repugnavit ille, sed frustra; dimissus enim non est, donec petenti satisfaceret. Pergebat dein ad suggestum velut numine plenus, & eloquia Divina ceu flumen effundebat, ingenti cum improborum terrore, justorum solatio, virtutum, & Religionis incremento.

Ibid. numer. 23 pag. 50.

LXXXI. Sedebat in pervigilio Nativitatis Dominicæ ad latus Stephani Giner Guardiani in Capitulo Cœnobii, ubi peracta concione perseveravit in ecstasi a media nocte usque ad auroram, apertis oculis sursum, facieque incensa cum profundo silentio, nisi quod interdum a subsellio surgens, & pedibus stans de Jesu loquebatur, & propagatione Ecclesiæ Catholicæ his verbis: *Domine, munera. Domine, coronam pro Rege Philippo defensore Ecclesiæ*, auditusque est dicere, *Ecclesiam Dei ad Indias esse transplantandam*. Aliam ecstasim passum ibidem eodem die invenio; oportet tamen, vel hanc, vel alteram hoc anno non contigisse; circumstantiæ enim diversæ sunt. Sic factum narratur: Sermonem habens ad Fratres, repente altam edidit vocem, & nominavit puerum Jesum. Mox a sensibus alienus perstitit duabus horis, ab hora quarta post mediam noctem. Pia interim verba interrupte proferebat, in quibus hæc:

Ibid. num. 48. pag. 186.

Ibid. pag. 187.

O Rex Philippe! Deus te custodiat. O Tribunal S. Inquisitionis! Deus te conservet. Va sibi Hispania. Dixit etiam, in perditionem iturum esse Lusitaniæ Regnum, funestam Regis Sebastiani sortem indicans verbis. Quum autem concionem in medio reliquisset, eam prosequutus est Guardianus, qui ecstaticum collaudavit his verbis: *Habemus hic unum Fratrem Sanctum, qui magis existit in cælo, quam inter nos.*

Ibid. pag. 119.

LXXXII. Humilitatis operibus deditus nihil magis exoptabat, quam contumeliis affici, & ludibrio haberi. Quatuor religiosos, Michaelem Augulon Martyrem postea ab Infidelibus decoriatum, prout ei prædixerat Margarita Augulon Tertii Ordinis S. Francisci Germana ejus Soror, Jacobum Tos, Petrum Caralis, & Michaelem Ægidium, deinde Provincialem Capuccinorum in Aragonia, rogaverat, ut matutinis laudibus absolutis, fune sibi ad collum injecto se raptarent per claustrum, & alias inter ignominias hanc proferrent: *Iste est latro ingratus beneficiis Dei.* Quod illi faciebant, atque hinc tractum ad Ecclesiam, & crati ferreæ alligatum fustibus asperrime percutiebant. Res hæc Stephanum Giner Guardianum non latuit, qui jussit, ut ab incœpto desisterent, solumque permisit, ut eum, quandoquidem ita vellet, male afficerent per id temporis, quo unum *miserere* diceretur. Sternebat lectos ægrotorum, commutabat cellas, evacuabat latrinas, ministrabat illis, ut Mater filiis. Requisitus quid de seipso sentiret, respondit: *Sum unus infernalis Draco. Si Deus Dominus noster communicaret alteri personæ gratias, quas mihi fecit, magis Deo grata foret, & illi inserviret.* Projectô ad pedes cujusdam hominis, qui immunditias deferebat extra Civitatem, eosque deosculanti dixit F. Joannes a Castro Sacerdos: *Cur hæc facis, homo perdite, & inutilis?* At ille: *Utique ego te indigeo, qui me optime nosti.* Tunc Joannes: *Osculare ergo mihi pedes.* Quod ille lætabundus statim præstitit!

Ibid. num. 40. pag. 176.

Ibid. num 4 pag. 169.

LXXXIII. Concionaturus ad populum ascendebat in suggestum, quum Mulier nomine Besturs ob sanctitatem, quam in ipso venerabatur, pallii frustulum illi furtim abscidit; quod Sanctus animadvertens, antequam concionem inchoaret, multis colaphis percussit faciem suam, se Inferni titionem clamitans, & indignum, ad quem Christifideles accederent verbum audituri. Obvius factus duobus Fratribus Tertii Ordinis ambos amplexus est, viæque causam sciscitatus, illis respondentibus: *Venimus ad te invisendum, quia non habemus linguam ad exprimendum mirabilia, quæ de te narrantur;* humi projectus dixit: *Fratres, venite, & conculcate mihi faciem, & os, & omnia; quoniam totum id, quod est in me, & subtus me, totum est lutum.* Et hoc modo mansit satis diu, donec eum e terra elevarunt.

Ibid. num. 40. pagina 178.

Ibid. pag. 177.

LXXXIV. Magna inter ipsum, & S. Ludovicum Beltrandum familiaritas intercedebat non terreno affectu consociata, sed virtutum, & sanctitatis similitudine, postquam Ludovicus ab Indiis rediisset; etsi enim antea ignoti mutuo forent, repente tamen sibi obviantes genuflexerunt unus coram alio, surgentesque junxerunt dexteras, atque ita abierunt ad cubiculum S. Vincentii Ferrerii, ubi novum amicum ecstasi correptum Ludovicus intuitus quæsivit ab illius socio, an Petrus Nicolaus morbo aliquo laboraret. Quo respondente non: *Utinam*, inquit, *ego starem, ut is modo stat?* Alio die dixit Didaco Perez Concionatori Apostolico: *Estne tibi notum, quod successit in Conventu de Jesu? Quum Processio Resurrectionis Domini, quæ fit hora matutina, jam exiret, erat circum SS. Sacramentum tam magnus numerus avicularum ad similitudinem Hirundinum,*

Ibid. num. 46. pag. 181.

dinum, ut videretur cooperire Solem. Fratri autem Primo socio suo dixit: *O Frater, si fuisses hic præsens, vidisses quamdam rem, qua maxime sum lætatus. Illinc* (signum faciens versus domum de Jesu) *veniebant volantes quædam pulcherrimæ Aves in magno numero diversæ ab illis, quas communiter videmus*.

LXXXV. Die primo, quo se cognoverunt, accessit Petrus Nicolaus ad circumstantes, quibus deosculandas præbuit extremitates digitorum, & vicissim petiit ab eis, ut eorum manus deoscularetur; quod postremum quum illi facere renuissent, dixit socio suo: *Ego præcipio tibi in virtute S. Obedientiæ, quod, quoniam Fratres isti noluerunt, ut eorum manus deoscularer, des Tu mihi pedes, ut eos deosculer, seque statim in terram projecit*. His factis, tales de ipso sensus Ludovico inhæserunt, ut passim illum appellaret verum Israelitam, in quo dolus non erat; eamque al- Ibid.num.57.pag. 269. & seq. ter de Ludovico opinionem habebat, ut ipsum futurum existimaret novum S. Vincentium Ferrerium in Civitate Valentiæ, & ab eo sollicite quæreret: *Sumne ego iturus ad cælum*? Cui Ludovicus: *Si tu non, quis*?, aliisque affirmabat, sibi videri Petrum Nicolaum, in hoc mundo frui cælo, ac correptum ecstasi aliquando manu tetigit, & dixit: *In maxima beata Anima, quæ prædestinata exsistit*. Post spiritualia colloquia, quæ fiebant ut plurimum in Cœnobio Patrum Prædicatorum, Ibid.num.46. pagina 202. Servi Dei ante cubiculum S. Vincentii Ferrerii in terram discessuri se projiciebant, sibique invicem pedes osculabantur; quumque id semel facerent, lucida nubes ambos circumdedit, & texit, quæ, iis surgentibus, se elevavit, & evanuit. Arctissima virorum amicitia nota erat Ibid.num.27.pag. 61. Valentiæ; vulgatumque apud omnes, Ludovicum incedere per viam timoris, Petrum Nicolaum per viam amoris Dei.

LXXXVI. Facta, quæ recensemus, non omnia fortasse hoc tempore contigerunt; difficile siquidem est, ut in alio loco advertimus, ad Chronologicam seriem ea referre, quæ nullo ordine sunt digesta. At certe in Conventu S. Mariæ de Jesu ad Altare sibi facienti apparuit Dei Filius, & dixit: *Nicolae, si ego exsisterem in stabulo, & illic me videres, quid faceres*? Ibid.num.12.pag. 41. Cui Nicolaus: *Amplecterer te, Domine, & deoscularer pedes tuos*. In eodem Conventu Religiosis in Choro canere incipientibus antiphonam: *Dum complerentur* ad Vesperas Pentecostes, visus est incenso Ibid. num. 9 pag. 34. adeo vultu, ut interioris raptus signa manifesta exhiberet. Ut vero raptum, si posset, absconderet, brachia vellicabat, seque in subsellio movebat, tamquam si incommodum aliquod pateretur. Ad Hymnum: *Veni Creator*, faciei, manuum, & totius corporis incendium erupit, nec continere se valuit, quin lingua Valentina exclamaret in hunc sensum: *O Spiritus Sancte, quam accensæ venitis*! Extra se mox factum Stephanus Giner, arbitratus aliqua infirmitate laborare, deferri præcepit ad Valetudinarium; atque hinc Fratres, absolutis Vesperis, brachiis eum, pedibusque apprehensum veluti mortuum intulerunt in lectum. Doctor Montesa Medicus Cœnobii tetigit ejus venas, cui ille statim ad se reversus, sedensque super tabulas lecti: *Domine Doctor*, inquit, *hujusmodi impulsus non sunt terræ*; iterumque obdormivit ab hora tertia serotina usque ad sextam, nihil sentiens, licet Medici jussu Ludovicus Llinarius Sacerdos ejus crura, & pedes fricaret, incredibilem expertus ardorem, quo jacentis carnes propemodum urebantur. Demum inde exsurgens Sanctus dixit Llinario: *Angelule, magnam charitatem habes; etiam te salvabis*.

LXXXVII In Monasterio Villæ Novæ Provinciæ Carthaginensis e vita migravit Quitteria de Robles, quadraginta annos lecto decumbens, cruribus contracta, & ulceribus scatens toto corpore, & nihilominus hilaris semper, & dicere solita: *Hæc ulcera mihi non displicent*. Quotidianis ferme ecstasibus correpta, ingenti calore æstuabat, quo nuda genua super nivem projiciebat. In Monasterio SS. Conceptionis Conchæ ejusdem Provinciæ Teresia de Gusmanio, quæ infans adhuc quatuor annorum habitum religiosum suscepit. Dominum aliquando rogavit, ut sibi locum indicaret, quem petiisset anima Annæ Manrique Avunculæ suæ in eodem Monasterio defunctæ, idemque ut facerent, duabus aliis commendavit. Post novem menses die Paschatis Resurrectionis ad matutinas assistens vidit illam in Cælum ascendentem, quod & aliæ duæ se vidisse renuntiarunt. In eodem loco Francisca de Castello, cui viginti annis pro lecto fuere tabulæ, & stramen, pro linteo rudis storea, jejunis interim, flagellis, & ciliciis nudæ carni admotis consumpta. In Monasterio Assumptionis S. Clementis ejusdem pariter Provinciæ Lucia de Valderrama illustri genere nata, & ecstasibus in oratione mirabilis.

Monumenta Provinciæ Carthaginensis.

LXXXVIII. Ad Sponsum abiit in Cœnobio de Santarem Provinciæ Portugalliæ Leonora de S. Antonio, quæ brumali tempore recentia cerasa in horto collecta Sorori ægrotæ eadem expetenti detulit. Dum ejus corpus in alium tumulum deportaretur, confestim Moniales decumbentes sanitatem recuperarunt. Floruerunt sub ejus disciplina Elisabeth a S. Hieronymo, & Maria de Plagis Marchionis Villæ Regalis filia. Toleti in Monasterio S. Joannis de Pœnitentia Provinciæ Castellæ Isabella de Hungaria. In Monasterio S. Claræ Leonora de S. Petro. In Monasterio Angelorum Tertii Ordinis Magdalena de S. Clara. In Monasterio Conceptionis de Illescas Tertii Ordinis Catharina de S. Jacobo. In Monasterio S. Elisabeth Regiæ Maria Nino Toletana Civis, quæ cupiens toto cordis affectu Jesum diligere, integras noctes in oratione insumebat, & a Monialibus, quæ ad matutinas surgebant, adeo incensa conspiciebatur, ut igneas scintillas a facie emitteret, & procul jacularetur. In extremo agone lætitia gestiens adstantium Sororum admirationem excitavit, a quibus requisita quid gaudium illud indicaret: *Venit ad me*, ait, *& oculis meis vidi matrem nostram S. Claram, quæ mihi dixit*: *Veni columba mea*. Et in his verbis quievit in pervigilio Pentecostes.

Monumenta Provinciæ Castellæ.

LXXXIX. Meminit Hueberus trium Sororum, quæ S. Petrum Alcantarensem in Civitate Placentiæ de mundi vanitate audientes, S. Virum consuluerunt, abdicatoque sæculi fastu, propriam domum in Monasterium, & Ecclesiam redegerunt, ubi ad hunc usque annum sanctissime sunt conversatæ. Recenset Agnetem de S. Antonio Virginem Bellalcazarii, Passionis Dominicæ devotissimam, quæ corpus suum cruentis flagellis cædens vulnerum Christi recordatione erumpebat in fletus, sic ut inter vehementissimas ecstases lacrymarum imber maxillas exureret; Catharinam de Daimello genere, & religione clarissimam, & Mariam Bellalcazarii accolam, cui infirmæ pœnitentiæ rigoribus Deipara sospitatem spopondit, quam in festo Purificationis post duos menses consequuta est. Resumptis mortificationibus defuncta Sorores de sua beatitudine certiores effecit.

Hueber. ad diem 18. Novembris, 1. Decembris, 7. Julii, 11. Maji.

XC. Eodem anno in Provincia Granatensi decessit Hieronyma de Valdes nobilitate sanguinis, & Regularis observantia commendata, &

& Magdalena de la Cueva in Monasterio S. Mariæ de Bacca Virgo multarum virtutum, & lucidi spiritus, quo futura prædixit, in quibus mortis suæ diem. In Monasterio Volaterrano in Etruria Clara Palvia, cui Christi Domini Passionem Deus oranti in visione ostendit. Id solum de ea dictum sufficiat; more enim suo cætera ad annum 1564. prosequitur superior Annalista. In Monasterio S. Hieronymi, alias S. Georgii Florentiæ Clara de Monte Acuto Tertii Ordinis Pœnitentiæ. Monialis illam Ministræ munus obeuntem invenit in cubiculo genuflexam, & a sensibus alienatam, miroque circumfusam splendore; & quamvis ostium fortiter pulsasset, nihil tamen illa sensit, donec veluti a somno excitata hilari fronte adstantem salutavit. Monachii in Bavaria Barbara Hagenawerin, quæ in Monasterio Ridleriano quinquaginta annis Tertio Ordini S. Francisci addicta, in oratione a sensibus rapiebatur, & semel uberem pluviam in extrema siccitate a Deo impetravit.

Monumenta Provinc. Granatensis. Decades Etrusco-Minoriticæ anno 1570.

XCI. Monasterium SS. Conceptionis Villæ Ulmeti in Provincia Conceptionis illustravit obitus Luciæ Patino, & Antoniæ de Bracamonte. Hæc Adventus, & Quadragesimæ diebus solo pane, & aqua victitabat. Humi breve somnum captans, noctem orando transigebat. Nunquam verbo offendit; aut de proximo oblique judicavit, aut quidquam cæteroquin inexcusabile, in deteriorem traxit partem. Triduo ante mortem Moniales rogavit, ut canerent coram se Antiphonam S. Agnetis: *Ecce quod concupivi, jam video, quod speravi, in manu teneo. Ipsi sum juncta in cælis, quem in terris posita tota devotione dilexi.* Qua finita, hæsit in ecstasi tribus horis, a qua evigilans Monialibus retulit apparitionem Dei Genitricis sibi factam, dixitque, se ad æterna gaudia mox properare. Hueberus eam floruisse asserit in Monasterio S. Claræ Abulæ; sed obstant monumenta Provinciæ, & aliunde, inter insignes Virgines Monasterii S. Mariæ a Jesu, quod est Abulæ Clarissarum, nulla de ea fit mentio; & quamvis in Monasterio Conceptionistarum Abulensium occurrat ejus cognomen, nullibi tamen legitur nomen Antoniæ.

Monumenta Provinc. Conceptionis.

Daza 4. part. lib. 3. cap. 77.

Hueberus ad diem 18. Julii.

XCII. Pœnitentiæ operibus studebat Lucia Patino, singulisque diebus antelucanum Cymbalum pulsabat, quod dicitur *Tocar a la Pelde*; deinde in culina, aut valetudinario, humilitatis, vel misericordiæ exercitia peragebat. A Dæmonibus vexata singulares retulit victorias. Reversa noctu a choro ad cubiculum, supra tabulam, quam pro strato habebat, vidit impurum hostem recumbentem sub forma venusti adolescentis ad turpia provocantem. Tremefacta signo Crucis se munivit, & protulit Joannis verba: *Verbum caro factum est*. Nec mora, horribili cum strepitu, & parietum concussione inimicus aufugit dicens: *Maledictus qui talia te docuit*; fœtidumque odorem exhalavit, qui multis diebus ibi permansit. Sorores, re cognita, Deo publice gratias retulerunt.

XCIII. Isabella de S. Andrea celsi spiritus, & contemplationis, prophetiæ dono illustrata, quo res longinquas, & ignotas eodem temporis puncto, quo contigerunt, narravit; sincera item, simplex, & pœnitens obiit in Regio Monasterio S. Claræ Villæ Comitis Provinciæ Portugalliæ, expansis manibus in his verbis: *Ego nunc morior; sed vivendum mihi est tota æternitate cum Deo.*

Emmanuel de Spe lib 8. cap. 19. pag. 309.

XCIV. Corpus Joannæ Malatestæ Sigismundi Ariminensis Principis Filiæ, Uxoris Julii Cæsaris de Varanis Ducis Camerini in Umbria, quæ in Anacephalæosi Chronologica Matthæi Pascucci Presbyteri Oratorii Hospitii Camerinensis appellatur Ordinis de Observantia S. Francisci, post

Matthæus Pascucci cap. 4. num. 33.

post necem enim a Cæsare Borgia Duce Valentino Marito suo illatam se Deo sacraverat; hoc anno a capsa plumbea, in qua steterat sub arcu Tribunæ, alio translatum est, Pontifice prohibente, ne deposita mortuorum altius, quam altaria, assurgerent. In monumentis Provinciæ Marchiæ solemne æquivocum invenio, quum pro matre filia scribatur, nempe B. Baptista de Varanis, (Camilla olim in sæculo) addito etiam Joannæ nomine, quod Baptistæ nunquam accessit. Visitur hodie Joannæ effigies coloribus expressa in Templo S. Francisci Minorum Observantium Camerini in tabella exhibente fugam B. Mariæ Virginis in Ægyptum, juxtaque ipsam in habitu Tertiariæ cum Filio Joanne Maria, & ab ejus ore ad Deiparam Virginem prodire videntur literis inauratis hæc verba: *Ut Te, & Filium servasti, ita me, & filium servare dignata es*. Habetque subscriptum: *Joanna Malatesta Varana Uxor Pia Camerini Principis*.

Monumenta Provinc. Marchiæ ex Archivo Aracælitano.

Pascucci ibid. nume. 34.

XCV. Hoc anno Q. Marcus Corradus Uritanus Orationem eloquentissimam habuit ad Ordinem, & Populum Uritanum de *Divi Francisci Dyrrachini divinis honoribus*. Describitur in ea illius ortus Dyrrachii in Epiro, professio sub prima adolescentia in Ordine Franciscano circa S. Francisci tempora, adventus Uriam, vita septennio ducta solis oleribus, & aqua. Quibus accedunt miracula; semel enim, quum æs metallicum signum daret, populo in Ecclesia Christi Corpus ostendi, tres interjecti parietes ante ipsum genuflexum, nullo motu, nulloque audito sono, mutuo divisi, atque aperti, Sacris adesse cupientis oculis viam ad Aram fecerunt. In Comitiis Minorum Uriæ habitis collectam a se stipem alendis Fratribus destinatam Infernales furiæ pessumdedere; quum inopinato copiosas dapes varii generis in vasis, & canistris, regioque apparatu accepit a pluribus adolescentibus formosissimis, & Divinam quamdam auram spirantibus, qui Principis Uritani nomine eas se sibi, & sociis afferre, & ad vasa recipienda mox redituros dixerunt. Attamen illorum adspectum ex oculis amisit. Affirmat Orator, se meminisse, in caritate imbrium, aut alia majori vi, atque intemperie, habitis publicis supplicationibus, circumlatoque Francisci Dyrrachini corpore, Uritanos cæli injuria, atque omni incommodo fuisse liberatos; factumque narrat recentis, ut inquit, memoriæ de Mandibula, quam ex Beati corpore hospes quidam furatus erat, ut ad magicas artes illam adhiberet, deque jumenti, quod secum ducebat, lethali ægritudine, viribusque extemplo recuperatis, furis tremitu, & gemitibus. Mandibulam redditam Waddingus asserit, licet utatur testimonio Corradi, immo ejus verba exscribat, qui Corpus ipsum Uritanis exhibet inspiciendum, illudque se, sociosque adolescentes integrum inspexisse testatur. Tota Oratio eo spectat, ut Beato honores intermissi restituantur, diesque ejus festus agatur.

Acta SS. ad diem 17. Maji de B. Francisco Dyrrachino pag. 45.

Annales Min an. 1305. num. 7.

XCVI. Sub idem tempus ex inclyta Capuccinorum Congregatione decessit Mediolani in Cœnobio S. Victoris Franciscus de Canobio, ex cujus ore sub dio aliquo tempore remanentis, priusquam tumulo conderetur, pulcherrimum, & candidum lilium pullulasse scribit Arembergius. Pertinuit antea ad Minores Observantes. In Conventu Montis Calerii Provinciæ Genuensis Gabriel de Javeno successive Conventualis, Observans, & Capuccinus, qui ecstasi inter orandum correptus, & ab Angelis, eodem Arembergio teste, ad cælestis Urbis portas deductus, ingredi illuc postulavit, quem Angelus assistens, ut paulisper sustineret,

ret, admonuit. In Conventu Trainæ Joannes a Nicosia oratione, & jejuniis, maligni Spiritus expulsor a femina Dæmoniaca. In Conventu Montis Politiani Ludovicus de Monte S. Savini infirmis redditor sanitatis, extensis brachiis in Crucem ante Altare Eucharisticum, tantoque pauperum amore succensus, ut panes arca reconditas eis semel distribuerit, quos tot numero, quot erant Fratres, a formoso adolescente mox accepit, qui statim ab oculis evanuit in Cœnobii foribus. In Provincia Bononiensi Modestus a Placentia Clericus innocens, cui morienti adstitit Crux splendidissima, quam sequutus est ad Patriam pergens.

XCVII. Memoratu præterea digni sunt Angelicus Stephanus, & Sylvester Boccherienses sacerdotes Provinciæ Siciliæ, Valentini Drepanensis, & Nicolai a quinque frontibus Laici. Ille, ut vitæ necessitatibus indigeret, pauperrimum Conventum Castriboni adiit, suique, & Fratris sibi ægroto inservientis eodem die mortem prædixit. Hic Guardiani jussu ramum aridum ficulneæ infixit humi, aquisque rigavit in arborem excrescentem fructibus opimam, & Dominicæ Passionis cultor Christum Jesum adspexit Crucem in humeris ferentem Calvariam versus. Dialogum ejus cum Pilato ex Boverio exscribam: „ Semel quum „ Dominicæ Passionis meditationi intentus, sententiam a Pilato adver- „ sus Dominum vehementer deploraret, eidem repente Pilatus atris „ vestibus indutus, atque undique nigerrimis, atque horrendis corvis „ circumseptus apparet, cujus quum primo adspectu Nicolaus horruis- „ set, ad eum inquit: Quis es Tu? Cui Pilatus: Ego sum Pilatus Chri- „ sti Judex, & condemnator. Mox ad eum Nicolaus: Heu miser! Cur „ tam injustam erga Dominum meum sententiam ferre ausus es? Cui „ ille: Id non sponte, sed timore perculsus præstiti. His dictis volu- „ cre citius cum corvis nigris se condidit umbris „.

Flores Seraphici pag. 312. 392. & 400.

Boverius ad anno 1570.

XCVIII. His nihil addendum arbitror, nisi me tempus, operamque perdidisse in refellendis Annalistæ dicteriis adversus Observantes, qui ne proprio quidem suo Ordini parcit, nullo in rebus ad illum spectantibus referendis adhibito decore, & gravitate. Hoc anno Stephanus de Buccherio ejusdem Ordinis sermonem habens in Templo Parochiali S. Ambrosii Buccherii in Sicilia, & peccati fœditatem amplificans, extenso digito ad accensam lampadem ait: *Sicut si extingueretur lampas ista, in tenebris essemus, & Ellychnium illius magnum nostris naribus immitteret fœtorem; ita & anima peccatoris gratia Dei destituta*. Mox Divinitus extincta lampade, tenebris obrutus populus malum sensit odorem. *Adveniente deinde Divina gratia, ac si lampas accenderetur, anima illuminatur*. Et statim lampas accensa splendorem, & odorem emisit. Iterum invehens contra peccatores, extenso digito simulacrum Christi indicavit his verbis: *Respicite, o Peccatores, hunc pium, clementem Christum manus Cruci affixas habentem. In die universalis judicii ipsemet ira contra vos accensus eadem manu vulnerata vos maledicet*. Buccherenses Crucifixum illum respicientes illius manum extensam e Cruce sublatam, & sic remansisse viderunt. Hoc sane Crucifixi signum non tantum, teste Pirro, ex quo hæc desumpsimus, ibidem, ut deceret, devotione colitur.

Sicilia Sacra tom. 1. pag. 681.

XCIX. Decretum prodiit vetans, ne Minister Generalis mitteret Commissarios in Provincias, nisi tempore visitationis pro celebrandis Capitulis Provincialibus, aut aliis urgentibus ex causis, vel demum ab ipsis Ministris Provincialibus, seu majori parte Discretorum petantur. Prohibuit Pontifex, ne coram idiotis disputatio institueretur de materia

Monumenta Provinc. Poloniæ.

ria SS. Conceptionis: *Super speculam Domini*. Pridie Kal. Decembris. Beneficium SS. Sylvestri, & Genesii in Ecclesia S. Francisci Lauri Dioecesis Firmanæ Minorum Conventualium de Observantia contulit Joanni Buzolino: *Vitæ, & morum honestas*. VI. Idus Aprilis. Præcepit, ut literæ Clementis VII. pro Capella S. Joannis Baptistæ in Ecclesia S. Francisci Hidruntina serventur: *Provisionis nostræ*. Die 17. Februarii. Indulsit Elisabethæ Etluaros Infanti Portugalliæ statis anni diebus ingressum in Monasterium Villæ Vitiosæ Dioecesis Eborensis Ordinis S. Francisci de Observantia: *Præclaræ vestræ*. Die 10. Martii. Idem Fulviæ de Corregio Picæ Comitissæ Mirandulæ, quoad Monasterium S. Ludovici Oppidi de Mirandula ejusdem Ordinis: *Tui nobilitas generis*. Die 5. Augusti. Idem Mariannæ de Castillo Puellæ Burgensi, quoad Monasterium Burgense S. Claræ, vel alterius Ordinis: *Sinceræ devotionis*. Die 28. Septembris. Idem iisdem literis & die Beatrici Sarmiento filiæ commendatarii Militiæ de Calatrava Domini Villæ de Salvaterra Dioecesis Tudensis. Idem Vincentiæ de Castro Uxori Antonii Dalmada Suarez Dioecesis Conimbricensis, quoad Monasterium S. Claræ Conimbriæ: *Tuæ fidei sinceritas*. Die 23. Septembris. Idem Isabellæ de Mendoza Uxori Joannis Tello de Meneses Regis Lusitani apud S. Sedem Oratoris, quod Monasterium S. Claræ de Santarem Ordinis S. Francisci de Observantia: *Exponi Nobis*. Die 8. Junii.

C. Extinxit Præceptoriam, & restituit in integrum Vicariam, de consensu Regis, in Monasterio S. Claræ Conimbriæ: *Exponi Nobis*. Die 20. Februarii. Scripsit Archiepiscopo Theatino, ut quæstionem instituat contra Fratrem Rosatum de Loreto Minoritam Conventualem: *Quum sicut accepimus*. Die 16. Junii. Concessit Indulgentiam post annum Jubilæi præcipue Minoribus: *Universis, & singulis*. Die........ Capuccinis largitus est, ut recitare possent Officia, & Missas proprias S. Francisci, aliorumque SS. Ordinis, ita tamen ut Missali Romano non apponantur.

Julius Antonius Sanctorius miseratione divina S. R. E. Tituli S. Bartholomæi in Insula Presbyter Cardinalis S. Severinæ appellatus FF. Capuccinorum nuncupatorum Ord. Min. Viceprotector.

Omnibus, & singulis præsentibus, & futuris, ad quos præsentes pervenerint, seu quomodolibet spectaverint, notum facimus, & attestamur, qualiter Nobis nomine dilectorum Nobis in Christo Fratrum Capuccinorum nuncupatorum Ordinis Minorum die Sabbati infrascripta supplicantibus SS. Dominus Noster Pius divina Providentia Papa V. viva vocis oraculo nobis facto concessit, & indulsit Fratribus prædictis, ut quemadmodum per Sanctitatem Suam concessum, & indultum fuit Fratribus eisdem, ut non obstante Bulla ejus edita super Breviario Romano noviter reformato, festos dies, seu solemnitates, propria officia, Horas Canonicas Beati Francisci Ordinis Minorum Fundatoris, & aliorum ejusdem & Ordinis Sanctorum celebrare, recitare, seu decantare possent, ita etiam non obstante Bulla Beatitudinis super Missali Romano nuper reformato, & edito, proprias Missas eorumdem Sanctorum Ordinis præfati in veteri Missali contentas, servata tamen forma novi Missalis, seu ad illius ritum, & normam celebrare, & legere libere, & licite possint, ac valeant, dummodo Missas hujusmodi in aliis diebus solemnibus non celebrent, nec in novo Missali Romano apponant, seu imprimant, & seorsum habeant. In quo-

quorum &c. Datum Romæ in Palatio Apostolico die XXVI. Mensis Augusti Anno Incarnationis Dominicæ MDLXX. Pontificatus ejusdem Sanctissimi D. N. D. Pii anno V.

Julius Antonius Cardinalis S. Severinæ.

Joannes Matthæus de Robertis Secretarius.

Locus ✠ Sigilli Pendentis.

Anno Christi 1571.	Pii V. anno 6. & 7.	Maximiliani II. anno 8.	Religionis Minorum anno 364.

ARGUMENTUM.

Celebratur Capitulum Generale Minorum Observantium, ejusque acta referuntur. Fundantur ædes. Insignem de Turcis victoriam reportant Catholici Principes. Festum solemne agitur in Templo Aracælitano. Minoritæ Martyres occumbunt. Renuntiantur Episcopi, & florent viri. Alii sancte decedunt. Concessiones Summi Pontificis recensentur.

I. Deliberatum est in Comitio Florentiæ habito sub Bonaventura de Clavaro Ministro Provinciali, ut pretiosa vestis, sub qua Seraphicus Pater Redemptionis signa receperat, ab Ecclesia S. Salvatoris Montis S. Miniati extra Urbem Florentinam inferretur in Ecclesiam Omnium Sanctorum, ad quam, majori ex parte ruinis involuto Cœnobio S. Salvatoris ex fundamentorum debilitate, bellique incommodis, Fratres migraverant una cum aliis, qui ad S. Catharinam degebant. Nihil jucundius, & optatius Civibus contingere potuit, quam spectaculum intueri illi simile, quod eorum Majores celeberrimum excitarunt, quum sacrum pignus a domo Gentis Barbolanorum Montis Acuti Florentiam transferrent. Marianus rem tunc gestam accurate describit, exciti populi frequentiam, Magistratuum pompam, & dignitatem, Cleri utriusque supplicationem, Civium omnium pietatem, & alacritatem, opulentissimi denique apparatus magnificentiam, sic ut Urbs tota suis pene sedibus mota videretur. Idem prorsus festum rediit hoc anno die sexta Maji, sacris exuviis ad præfatam Ecclesiam solemniter delatis, ubi infra lapideam Tabernaculi Aræ maximæ basim repositæ, nonnisi multo post inclusæ sunt arca argenteis cancellis munita triplici sub clave, quarum unam sibi vindicavit Magnus Dux Etruriæ, alteram Magistratus Mercatorum, reliquam Guardianus Cœnobii. Arcæ apposita est Inscriptio: *Hac Theca Habitus S. P. Francisci clauditur, quo, dum a Jesu Christo Stigmata recepit, erat indutus. Hic Fratres posuere Anno D. MDCXII. Die III. Novembris.*

II. In Capitulo Generali, quod in Cœnobio S. Mariæ Angelorum prope Assisium indictum erat, Romæ tamen celebrato in Ædibus Aracælitanis, supremam Ordinis præfecturam suscepit Christophorus a Capite Fontium Britannus vir doctissimus, & Auctor plurium operum singularitate styli, & eruditione insignium, quorum aliqua molestias nonnullas ipsi pepererunt ob peregrinas quasdam exuberantis ingenii opiniones, & novitatis plena systemata. Eorum indicem suo loco dabimus. Provinciæ Britanniæ primum Ministrum ipsum dicit Petrus Marchant, quod si ve- *Marchant in fundament. XII. Apost. pag. 311.*

rum est, quum Britanniæ Cœnobia erecta sint in Provinciam anno 1517., in extrema certe, atque impotenti senectute Ordini præfuit, et quum certum sit, eum Sixto V. carum, acceptumque fuisse, senectutem ipsam longissime produxit. Asserit Waddingus, eum renuntiatum Ministrum Generalem eo tempore, quo Ministrum Britanniæ Provinciæ agebat. Sed neque id veritate nititur, nisi erret Michael Angelus a Neapoli, juxta quem Christophorus Custos accessit ad Capitulum Generale.

Waddingus de Script. Ord. Lit. C.

III. Commissarius Generalis Familiæ Cismontanæ præfectus est memoratus Bonaventura de Clavaro. Procurator Ordinis Franciscus de Figueroa Provinciæ S. Michaelis. Commissarius Curiæ Franciscus Visonus Genuensis Minister Provinciæ S. Antonii Venetiarum. Dicti sunt Discreti Ordinis pro Familia Ultramontana Garcias de Ribera Custos Provinciæ Bethicæ. Pro Familia Cismontana Paulus de Terra Nova Minister Provinciæ Calabriæ. Diffinitores Familiæ Ultramontanæ Michael de Medina Custos Provinciæ Castellæ. Joannes Mabillé Minister Provinciæ Franciæ. Joannes Vilhesius Minister Provinciæ Coloniæ. Guglielminus Commissarius Provinciæ Britanniæ. Garzias de Ribera qui supra. Julianus de Quercu Minister Provinciæ Flandriæ. Diffinitores Familiæ Cismontanæ. Bernardinus de Collestate Custos Provinciæ S. Francisci. Laurentius de Tricasio Minister Provinciæ S. Bernardini. Seraphinus Mons-Albanus Custos Provinciæ S. Antonii. Bernardus Dragoncinus Custos Provinciæ Tusciæ Cornelius Busetus Minister Provinciæ Bononiæ. Baptista Corsicus Custos Provinciæ Corsicæ. Guardianus Hierusalem confirmatur, videlicet Joannes Franciscus de Argignano cum tota Familia. Guardianus S. Claræ Neapolitanæ Petrus de Massa Provinciæ Marchiæ.

Chron. Seraph Ord. tom. 1. pag. 318.

IV. Notavimus, Summum Pontificem indignatum, quod plerique Fratres veriti non sint falsis accusationibus impetere Aloysium Puteum Ministrum Generalem Ordinis, virum integerrimum, & probitatis exemplar, præcepisse, ut Provincias Cismontanas regerent Ministri extranei, qui hoc anno electi sunt in Capitulo Generali. Minister Provinciæ Romanæ Ludovicus de Petra Acuta Custos Custodum Provinciæ Marchiæ, renuntiatus hoc ipso anno in Capitulo Corinaldi. Minister Provinciæ S. Francisci Gerardus a S. Georgio Provinciæ Marchiæ. Minister Provinciæ Tusciæ Joannes Avogadrus Provinciæ Mediolanensis. Minister Provinciæ Bononiæ Bonaventura Rampinus. Provinciæ Mediolanensis. Minister Provinciæ S. Antonii Seraphinus Pralboinus Provinciæ Brixiæ. Minister Provinciæ Calabriæ Angelus a Melita Provinciæ Siciliæ. Minister Siciliæ Eustachius de Molochio Provinciæ Calabriæ. Minister Provinciæ S. Nicolai Paulus de Mazara Provinciæ Siciliæ. Minister Provinciæ S. Angeli Aloysius a Nola Provinciæ Terræ Laboris. Minister Provinciæ Corsicæ Archangelus de Tricarico Provinciæ Basilicatæ. Minister Provinciæ Sardiniæ Joseph de Saponara Provinciæ Basilicatæ. Minister Provinciæ Cretensis Joannes de Bergomo Provinciæ S. Antonii. Minister Provinciæ S. Bernardini Paulus Arriguccius Provinciæ Tusciæ. Nullus legitur Minister Provinciæ Marchiæ, quia ante celebrationem Capituli Generalis electus fuerat Minister illius in Conventu Æsii Sanctes ab Orta, de quo alias diximus. Publicata est in Capitulo Constitutio: *Pastoralis Officii* die 28. Maji.

STATUTA GENERALIA.

V. 1. *Quod Fratres Officium divinum celebrent secundum Breviarium novum. Similiter, & adamussim servetur Calendarium in novo Breviario. Licebit*

cebit tamen juxta Rubricam Breviarii Solemnia, Festivitates, & Officia Sanctorum, Sanctarumque Ordinis nostri, prout antiquitus consueverant, servato ordine Breviarii, celebrare. Similiter & Missale respectu Missarum.

2. *Lectores post lectionem ordinariam declarent aliquot casus conscientiæ, vel de eis lectionem ordinariam habeant, aut tres in hebdomada particulares pro eorum arbitrio.*

3. *Diffinitores sive Generales, sive Provinciales non priventur Officiis Ordinis; nam oppositum observari vix potest ob Fratrum penuriam.*

4. *Fratres, qui abeunt Apostatæ ab una Provincia, non recipiantur in alia, nisi prius agnito peccato, quod commiserunt, ne Fratres delinquentes impuniti remaneant.*

5. *Instituantur magistri, & directores Juvenum tales, qui eos Grammaticam doceant, & qui non acquieverint, graviter puniantur a Ministris Provincialibus in sua visitatione, ante cujus adventum deponantur a Guardiano, & alii instituantur.*

6. *Nulli sint Lectores, vel Prædicatores in Conventibus, nisi actu officium Lectoris, vel Prædicatoris exerceant prædicando, vel legendo.*

7. *Fratres, qui a suis Provinciis mittuntur ad alias Provincias gratia literis studendi, nullo modo incorporentur illis Provinciis sine consensu suorum Provincialium, ita quod talium incorporatio annulletur præsenti statuto. Præcipitur quoque Ministris, sub quorum obedientia student, quod completo suo studio eos remittant cum laudabili obedientia, si meruerint.*

8. *Provideatur de Magistris Novitiorum in Capitulis, qui sint Religiosi, & prudentes viri reformati in moribus, & qui exactissimam curam habeant eorum.*

9. *Nullus Conventus accipiatur absque licentia Reverendissimi Patris Generalis. Et rogamus Reverendissimum Patrem, ut hanc licentiam non tribuat, nisi major pars vocalium super hanc rem ipsum rogaverint.*

10. *Quando Reverendissimus P. Generalis miserit aliquem Commissarium ad aliquam Provinciam, ipse Commissarius priusquam aliquid agat, ostendat suam commissionem Ministro Provinciali.*

11. *Sacerdotes etiam confessores possint, & debeant examinari ab Episcopis de habilitate, & scientia.*

12. *Quicumque absque necessitate per Medicos, & Prælatum decreta, & examinata camisiis, & linteamentis utuntur, voce activa, & passiva priventur. Et si admoniti non se correxerint, tribus mensibus carceribus mancipentur. Mandamus autem Patribus Ministris, ut super hac re invigilent.*

13. *Quod electiones fiant cum cedulis secretis. Moniales autem, quæ nesciunt scribere, dent vota per fabas, tribus, aut quatuor aptioribus propositis.*

14. *Abbatissæ statutum S. Concilii Tridentini de tribus confessoribus extraordinariis suis Monialibus exhibendis exequantur; postulentque eos, quum tempus accesserit, a Ministris Provincialibus, illisque dare teneantur, nec in hac parte dispensare valeant.*

15. *Quod Provincia Lithuania uniatur Provinciæ Poloniæ.*

16. *Quod nulli Prælato etiam Ministro Generali relinquatur facultas in istis dispensandi saltem in foro externo, nisi in aliquibus paucis statutis, & pœnis expressis, idque solum ex causa cognita, & cum consilio aliquorum Patrum Provinciæ, vel Conventus, ubi dispensandum est, de quibus dispensationibus Prælati in Capitulo Generali, & Provinciali rationem reddant, si de his fuerint visitati, vel requisiti.*

PRO FAMILIA CISMONTANA.

1. *Quod in Provinciis statuatur certus numerus Diffinitorum, nempe sexdecim respectu latiarum Provinciarum, strictiorum autem duodecim; ultra quem numerum alii non possint eligi sine licentia Reverendissimorum Patrum Ministri, vel Commissarii Generalis, ut in Statutis generalibus habetur.*

2. *Qui quidem Diffinitores Provinciales, inimo etiam & Diffinitores Generales nullo prorsus gaudeant privilegio, aut prærogativa, quamprimum expletum fuerit tempus officii illorum. Prærogativas autem, & privilegia vocamus scilicet asciscendi sibi potestatem socios particulares, Conventum exeundi sine licentia Guardianorum, exemptionem interessendi choro, cæteraque id genus omnia, quæ communi omnium vitæ derogant, Assideantque choro, & mensis ordine usitato in Religione, plus siquidem, minus juxta tempus ingressus in Religionem.*

3. *Ministri curent omnino, ut in suis visitationibus cellas, resque Fratrum visitent ad purum, quemadmodum ab antiquo usitatum fuit in Religione nostra.*

4. *Quod Diffinitores possint esse Guardiani eodem in Capitulo, dispensante tamen Ministro, aut Commissario Generalibus, juxta diplomata Sedis Apostolicæ.*

5. *Quod Prælati cum duobus Patribus ex Provincia sibi assumendis faciant suas visitationes contentiosas, excipiantque dicta testium, & audiant defensiones reorum prætensorum super criminibus tantum, propter quæ punitio publica inferenda esset.*

DE MONIALIBUS.

1. *Quod observetur Canon Concilii circa bona particularia.*

2. *Quod cancelli, seu crates laminentur interius, relictis dumtaxat parvis foraminibus.*

3. *Quod familiaritates suspectæ, amicitiæ, seu devotiones secularium, Clericorum, & Religiosorum interdicantur sub pœnis gravissimis.*

4. *Quod servetur Canon Concilii in offerendis Monialibus a Prælato Confessariis ordinariis.*

5. *Quod præcipiatur Confessariis, ut audiant confessiones earum, quoties fuerint interpellati, potissimum confessiones illarum, temporibus, in quibus debent vel ex Regula, vel ex Concilio Moniales confiteri. Alioquin convictus Confessarius de opposito mox sit suo officio destitutus.*

6. *Quod Moniales conversæ eligi non possint ad officia alia præter coquinam, & cætera id genus officia servilia, quæ nullius sunt dignitatis.*

7. *Quod Fratres apud Monasterium Monialium cibum non capiant, nec cum ulla loquantur, etiam in diebus festis, in quibus agitur solemnitas Monasterii Monialium.*

DE PROVINCIIS GALLIARUM.

1. *Guardiani continuentur in suis officiis, & in eodem loco, quo tempore videbuntur utiles tali officio, & communitatibus; quorum electio fiat secundum Statuta Barchinonensia, ut ipsæ Provinciæ Galliarum consueverunt, servata tamen forma præscripta a Concilio Tridentino.*

2. *Con-*

2. *Conceditur ipsis Gallis vivere, & regi secundum statuta Barchinonensia, prout eis concessum est per alia Capitula Generalia.*

3. *Renovatur Statutum Vallisoletanum de Monialibus S. Claræ non visitandis, nisi per Ministrum Provincialem, vel virum probum, & gravem.*

4. *Confirmatur statutum Vallisoletanum de promovendo aliquos ad lecturam Magistri sententiarum in facultate Parisiensi, quibus non dentur literæ obedientiales a Reverendissimo Patre, nisi postulentur a Ministris Provincialibus juxta placita Patrum Provinciæ. Et illis obedientiis non gaudeant, nisi respondeant in Capitulo Provinciali; deferantque testimonium fidele Patrum suorum de doctrina, & sufficientia sua; sine quo testimonio non recipiantur a Discretorio Parisiensi.*

5. *Si sententia punitionis a Judice ordinario lata sit adversus Fratrem delinquentem, quæ non possit cito executioni mandari propter rebellionem Fratris delinquentis, aut favorem secularium, ad nullius postulationem revocetur sententia illa, inconsultis Patribus viva voce, si adsint, vel scripto, si absint.*

6. *Si contingat, quempiam scribere ad Reverendissimum P. Generalem adversus Prælatum, vel aliquem Fratrem, detur locus parti delatæ seipsam defendendi scripto, si absens sit, vel verbo, si præsens.*

7. *Quia Ministri, & Custodes ex Regula, & per obedientiam tenentur accedere ad Comitia Generalia, quæ in remotis partibus celebrantur, præcipitur Conventibus Provinciarum suppeditare sumptus necessarios eisdem Ministro & Custodi, ac sufficientes; idque proportionaliter, ut Conventus, qui ampliores habent eleemosynas, amplius contribuant secundum judicium Patrum Provinciæ. Et qui restiterint ex nunc, prout ex tunc, priventur omnibus actibus legitimis.*

8. *Addatur gravior pœna ea, quæ est in Statutis, adversus recurrentes ad seculares, & appellantes a sententia suorum Ordinariorum.*

9. *Ordinat præsens Capitulum Generale juxta consensum Provinciarum Galliæ, quod Provincia Aquitaniæ Recentior habeat Discretum in Conventu Parisiensi, sicuti cæteræ Provinciæ Galliarum conformiter ad Statum Parisiense, ut qui tempore studii fuerit in illo Conventu antiquior, modo a Provinciali Capitulo judicetur habilis, in Discretum assumatur.*

10. *Si quæpiam Monialis unius, vel alterius Ordinis, per SS. Pontificem ad Regis postulationem instituenda erit Abbatissa alicujus Monasterii Ordinis nostri, vel jam instituta fuerit, teneatur, & cogatur, deposito habitu prioris Ordinis, assumere habitum Monialium, quibus est; & secundum earum Regulam vivere, & rationem reddere bonorum temporalium bis, vel ter in anno ad minus. Secus teneatur Minister Provincialis, quibusvis mediis, & viis licitis procedere ad illius depositionem.*

11. *Quod administratio facultatum Monasterii fiat per duas electas, scilicet per Syndicam, & Ministram, quæ Abbatissæ quam sæpissime reddant rationem administrationis suæ.*

12. *Non mittantur passim Commissarii Ordinarii ad Provincias, nisi requirantur ab illis Provinciis, aut majori parte, & pro negotio arduo, quo peracto revertantur, nec præsint Capitulis Provincialibus, nisi specialiter requirantur, & contineantur expresse in suis literis.*

13. *Fratres, qui derelictis suis Provinciis abeunt ad alias Provincias sine licentia suorum Provincialium, arceantur in punitionem suæ Apostasiæ, vel cogantur redire ad suas Provincias, a quibus sunt edocti, & enutriti, atque ad*

ad studia literaria evecti; & qui post discessum a suis Provinciis per suas literas subornare suos Fratres, ut similia faciant, ausi fuerint, subjiciantur eisdem pœnis.

14. *Inhibet strictissime Capitulum Generale omnibus Monialibus nostro Ordini subditis, ne augeant suam clausuram, aut aliquam partem terræ addant. Neque novas, & recentes fenestras, ut & videre sæculares, & ab iis videri possint, effici faciant, vel quovis prætextu, vel velamine necessitatis, vel utilitatis temporalis allegata, & allegandæ; idque sub pœna depositionis.*

15. *Licebit Ministris Provincialibus intermedium Capitulum celebrare, aut Patres Provinciæ pro negotiis ejusdem ad certum locum, & certum diem convocare.*

PRO PROVINCIIS HISPANIARUM.

1. *Conceditur Provinciæ Conceptionis, ut in Conventu Tordesillas, S. Antonii de Segobia, & Calabazanos Vicarii habeant vocem in Capitulo Provinciali.*

2. *Item statuitur, ut biennio post Provinciale Capitulum fiat a Provincialibus, & Diffinitoribus congregatio, quæ gerat vicem Provincialis Capituli ad peragenda ea, quæ solent fieri in Capitulis Provincialibus.*

3. *Litium agendarum gratia, aut quacumque alia ratione ad Principum curias Fratres non mittantur, sed mittantur negotia ad Commissarium Curiæ.*

4. *Tempore quadragesimæ non fiat Capitulum Provinciale in aliqua Provincia, quia multa ex hoc inconvenientia oriuntur, & hoc in utraque Familia.*

5. *Fratres Provinciarum Recollectarum curam Monialium non suscipiant; sed illa ad proximas Provincias pertineant.*

6. *Reverendissimus P. Generalis, aut ejus Commissarius Monasterium aliquod Monialium, aut Fratrum, aut Custodiam aliquam etiam ad preces quorumcumque Principum ab ordinaria Ministri Provincialis visitatione, gubernatione, & regimine non eximant; sed sub immediata cura Ministri Provincialis sit.*

7. *Provincia, quæ non habuerit tres saltem domos studio literarum occupatas, Grammaticæ scilicet, Logicæ, & Theologiæ, careat nomine Provinciæ, fiatque Custodia, & applicetur alicui Provinciæ, ex qua possit habere Prædicatores, Confessores, & Sacerdotes doctos.*

8. *Quicumque equo, aut curru per publicas vias civitatum aut negotietur, aut deambulet, pœna carceris puniatur ad arbitrium Ministri Provincialis, quia hoc scandalosum est, & statui nostro, & Regulæ contrarium.*

9. *Propter multas, atque justissimas causas statuit Capitulum Generale, ne deinceps Confessores Monialium, quos Vicarios vocant, in domibus earumdem commorentur, nisi in his dumtaxat, de quibus necessarium visum fuerit Capitulo Provinciali proximo.*

SEQUUNTUR SUFFRAGIA.

Quoniam SS. Dominus Noster Pius Papa V. ultra immortalia pro sua erga nos singulari devotione, & protectione beneficia Nobis collata, nos nuper largissimis eleemosynis in hoc Capitulo Generali impense elargitis amplissimo donavit Indulgentiarum, & gratiarum thesauro, nempe instar Thesauri Indulgentiarum, gratiarumque impræsentiarum Universo elargiti: hinc a quolibet Sacer-

Sacerdote dicantur tres Missæ, a Clericis Psalmi Pœnitentiales semel, & a quolibet Laico centum Pater noster *cum totidem* Ave Maria. *Hujus autem Indulgentiæ summam in calce hac Tabula complectitur; hoc declarato, quod tempus Indulgentiarum incipiat a publicatione Tabulæ in singulis Conventibus facienda.*

Pro Christianissimis, & Catholicis Majestatibus, nempe Cæsarea, & Regia duæ Missæ.

Pro Illustrissimis, & Reverendissimis Cardinalibus Borromæo nostro Protectore, & Cribellio Vice-Protectore Præside hujus nostræ celeberrimæ Congregationis, qui nos perhumanissime fovit, & tractavit, duæ Missæ a quolibet Sacerdote.

Pro Serenissimo Magno Duce Tusciæ, ejusque Illustrissima Familia, quæ ita incredibili devotione, ac benevolentia Religioni nostræ assistit, ut pro illa ingentes expensas facere pro nostris Comitiis non dubitaverit, duæ Missæ a quolibet Sacerdote.

Pro universo Cardinalium cœtu, & pro Populo, Senatuque Romano, ac omnibus Principibus Christianis, ac cæteris Benefactoribus nostris a singulis Sacerdotibus una Missa.

Et universaliter pro pace, & confœderatione retinenda inter Principes Christianos, prostratione hostium fidei, Hæreticorum, ac Turcarum, & Status Ecclesiastici conservatione duæ Missæ.

Capitulum Generale futurum signatur in Conventu nostro Cæsaraugustano anno Domini MDLXXIX.

Mortui sunt a Capitulo Vallisoletano 4954. *Fratres, inter quos sunt plurimi, qui pro tuitione, & defensione Fidei se se morti tradiderunt, quorum nomina, genus, & Martyria diligentius exquirentur pro temporis opportunitate.*

PIUS PAPA V.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

UNiversis, & singulis utriusque sexus, qui postquam harum literarum notitiam habuerint, primæ, vel secundæ immediate sequentis hebdomadæ quarta, & sexta feria, ac Sabbato jejunaverint, & eadem, seu subsequenti hebdomada Confessori idoneo peccata sua devote confitentes primo quidem omnipotenti Deo pro felici prædicti fœderis conclusione gratias egerint; deinde pro ejusdem prospero successu, majorique in dies Christianorum Principum, expeditionisque adversus communes hostes Turcas susceptæ victoria preces fuderint, & pro sua devotionis affectu eleemosynas erogaverint, Sacramque Eucharistiam perceperint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, quæ Christifidelibus Ecclesias Almæ Urbis visitari solitas anno Jubilæi visitantibus concessa est, elargimur, dantes eis potestatem pro hac vice tantum eligendi Confessorem sæcularem Presbyterum, vel cujusvis Ordinis Regularem ab Ordinario loci, vel ab hac Sancta Sede Apostolica approbatum, qui eorum audita confessione, ipsos, & quemlibet ipsorum (quibuscumque Hæreticis, & libros damnatos sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicæ scientia quomodolibet legentibus, aut in domibus suis tenentibus, vel imprimentibus, aut portantibus, seu disseminantibus, aut Officium Sanctæ Inquisitionis sub quocumque prætextu, vel colore impedientibus exceptis), quibusvis peccatis, criminibus, & delictis, atque excessibus quantumvis gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & in Bulla, quæ die Cœnæ Domini legi consuevit, contentis,

tentis, & a sententia, ac censuris Ecclesiasticis, & pœnis, in quas quomodolibet incurrerint, injuncta eis pro modo culpæ salutari pœnitentia in foro conscientiæ, & pœnitentiali dumtaxat, absolvere, & quæcumque vota ab eis emissa, castitatis dumtaxat, & Religionis exceptis, in alia pietatis opera commutare valent. Præterea eisdem Christifidelibus, qui aut adversa valetudine, aut aliquo alio impedimento detenti prænissa omnia, vel aliqua implere nequiverint, ut illa in alia pia opera arbitrio suorum Confessorum commutare possint, quibus super hoc facultatem impertimur. Similiterque iis, qui in itinere fuerint, si quum primum iter perfecerint, præmissa, ut dictum est, adimpleverint, de ejusdem omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus Auctoritate confisi, plenissimam, & eam, quæ Christifidelibus Ecclesias, ut præfertur, ad id statutas anno Jubilei visitantibus, concessa est, Indulgentiam, & omnium peccatorum suorum remissionem tenore præsentium misericorditer in Domino concedimus, & elargimur.

Fr. Christophorus a Capite Fontium Minister Generalis.

Loco ✠ *Sigilli.*

Acta omnia Capitularia confirmavit Pontifex; *Quum sicut accepimus*. Die 23. Julii.

VI. E rostris dixit Franciscus Panigarola consulto Pisis accersitus, ubi Philosophiæ vacabat. Pluries adolescens hac occasione Populo Romano verba fecit, qui lubentissime ad ejus conciones accurrebat. Oratio inauguralis, quam in Templo Aracælitano habuit coram Pontifice, tanto omnium plausu, & acclamatione excepta est, ut ad osculum pedum provolutum Pontifex laudibus cumulaverit, & ad sacrarum literarum studia hortatus fuerit; quod ut facilius consequeretur, ei suasit, ut Parisios adiret, & Cardinali Alexandrino, qui in Galliam Legatus proficiscebatur, illum dedit in comitatu.

[Nicolaus Bonavilla cap. 7. pag. 134.]

VII. Eos inter, qui Romæ fuerunt ex omnibus Christianæ Reipublicæ partibus, doctrina, & sanctitate florentes, non est omittendus Petrus a Xerez Minister Provinciæ S. Joseph, cui ad Urbem venienti in montibus Pyrenæis jejuno, omnique humana ope destituto Angelos escam detulisse scribit Marcellus a Ribaldeneira, & habetur in Chronica Provinciæ Conceptionis. Consulturus Pontificem de negotiis quibusdam suæ Provinciæ, ad Aulam accessit, ubi Alphonsus Lupus ejus socius rem exposuit, ipso interea silente, oculis in terram defixis. Relatione expleta, dixit Pontifex adstantibus: *Iste* (Fratrem Lupum insinuans) *non parum ædificationis mihi exhibuit loquendo; sed amplius Provincialis tacendo*, ejusque orationibus se commendavit, ut oneri totius Ecclesiæ difficillimis temporibus ferendo par esset, & quidquid vellet postulandi veniam fecit. Ille unum Indulgentiæ granum petiit, quo Pontifex opinionem auxit, quam de eo conceperat.

[Monumenta Provinc. Conceptionis.]

[Monumenta Provinciæ S. Joseph.]

VIII. Habitum quoque est hoc anno Capitulum Generale Minorum Conventualium in Civitate Camerini, electusque Generalis Magister Joannes Picus, qui, computato Vicariatus Generalis tempore, Ordinem rexit annos quinque, & sex menses, ejusque electionem Pontifex confirmavit: *Quum sicut accepimus*. Die 8. Junii. Antea curam exercuerat Cœnobii Recinetensis, quod structuris, & opibus auxit. In Cœnobio Camerini Regularem vitam promovit, & Novitios sibi commissos erudivit. Multa valuit gratia apud Carolum Cardinalem Borromæum virtutis, & meritorum sapientissimum judicem. Claruit humanitate, & morum elegantia, quum omnes indiscriminatim benigne exciperet, qui-

[Rodulphus lib. 2. pag. 298. a tergo.]

quicumque ad se accederent, & recedentes lætos dimitteret. Numerus Fratrum Capitularium excessit fere millenarium. Magister Franciscinus Ferrariensis, qui inter Oratores nominis immortalitatem est assequutus, habuit duas conciones, & Magister Marcus Forosempronienſis Theologus eruditissimus, peracta Theorematum disputatione, lauream accepit a Magistro Generali. Hic primus decrevit in Ordine, ut hora Primæ persolveretur statim post matutinas juxta veteres Canones, quod servatum est in locis, ubi matutinæ dicuntur circa ortum Solis.

IX. Franciscus Zamorensis, qui Romam petebat hoc anno, ut ad Comitia Generalia assisteret, non autem, ut scribit Willotus, visitandis Provinciis pro officii ratione occupatus, mortali vitæ finem imposuit summo cum omnium mœrore ob spectabiles ejus virtutes, ingenium, & pietatem. Præter illa, quæ de eo narrantur in Annalibus superioribus, novimus, eum anno 1561. in Comitio Provinciali Gandavensi omnium primum paradoxas, & a Fide Catholica alienas Michaelis Baji, & Joannis Hesellii Doctorum Lovaniensium propositiones sedulo examinasse, & proscripsisse, quamvis id ob rerum circumstantias, ne turbæ excitarentur, Cardinalibus S. Romanæ Inquisitionis minus gratum acciderit. A Rodulpho Pio Cardinali Carpensi anno 1552. institutus est Ordinis Procurator, & in congressu Salmaticensi Commissarius in Romana Curia designatus, singulari, & doctissima apologia, jura Ordinis defendit adversus nonnullos, qui Visitatores Provinciarum deputari obtendebant in Curia. In Concilio Tridentino anno 1562. Dominica Secunda Quadragesimæ, habuit Orationem, quæ incipit: *Vereor, ne mihi hodierno die*, habitam prius Romæ in Aula Pontificis. Quum Tridenti detineretur, & ad Congregationem intermediam in S. Alvernæ Monte indictam accedere non posset, nominavit Commissarium Generalem Franciscum Aretinum, factamque nominationem Pontifex ratam habuit.

Willot Athen. Orthod. Lit. F.

Labbæus tom. 20 pag. 546.

X. Natalem diem sortitus in Civitate Conchensi ex familia nobilissima, Ordini Minoritico se adscripserat in Provincia Carthaginensi, in qua juvenis adhuc viginti annorum Concionator fuit institutus. Plurimas Provincias nondum Minister Generalis visitavit. „ Expleto Ge„ neralatus sexennio, inquit Dominicus de Gubernatis, ad humilitatis, & „ animæ suæ negotia anhelans, a Philippo II. Rege Catholico ad gra„ vissima negotia distractus, omnia mira celeritate, maximaque pru„ dentiæ gloria quum jam complesset, oblatos sibi a Rege Episcopa„ tus invicta constantia recusavit, ut ad devotissimum Dominæ Nostræ „ de Hortis Conventum sibi tandem secedere liceret, ubi omnibus hu„ militatis, & charitatis officiis totus incubuit. Verum ad compo„ nendas Gallæciæ totius ex causa regiminis gravissimas commotiones „ a Rege iterum destinatus, eisdem ad Regis votum perfectissime com„ positis, Tuensem Episcopatum iterum, & tertio oblatum admirabili „ constantia recusavit, Philippo Catholico præ cæteris exclamante, „ *paucos huic similes viros in Ecclesia Dei reperiri* „.

De Gubernatis tom. 1. lib. 5. §. 53. pag. 514.

XI. „ Ad Generale Capitulum tamquam Pater Ordinis evocatus, „ licet ætate jam confectus, pro Religionis suæ bono maxima veniens „ exemplaritate, Plumbini in Tuscia morbo correptus, & a Patribus „ & coram, & per literas rogatus, ut Romam properaret, iterum in „ Generalem eligendus, quasi divinans respondit, (quamvis infirmi„ tate nondum ad mortem aggravante) *se ad Patriam cælestem, non ve-*

„ *ro ad Romanam Curiam fore citius migraturum*. Addidit etiam, quod „ Superiorem omnibus numeris absolutum essent in Comitiis receptu„ ri. Post dies aliquot, invalescente morbo, Sacramentis Ecclesiæ de„ votissime receptis, obiit in Domino, Tusciæ Ministro Provinciali fu„ nebria peragente. Magister Provincialis Conventualium ipsius laudes „ peroravit. Romæ in solemnibus exequiis eum laudavit e suggesto „ F. Angelus Aversanus Archiepiscopus Tranensis.

Gonzaga inProv. S. Joseph con. 6. XII. Cœnobium S. Andreæ Apostoli de Monte Arenarum in Provincia S. Joseph expensis Ducis de Infantado hoc anno constructum scribit Gonzaga. At Amanuensis imperitia id sane est factum; in eo enim vixit, & tumulatus est, ipso etiam Gonzaga teste, S. Petrus Alcantarensis defunctus in Valetudinario extra Oppidum. Quamvis situm sit in loco alpestri inter montes sesquimilliari ab Oppido, non deest tamen Fidelium pietas quindecim Fratribus, & Novitiis, qui inibi morantur. Floruit in eo B. Petrus Baptista Protomartyr Japponensis ex Oppido de Esteban Diœcesis Abulensis, qui emenso Salmanticæ literarum curriculo, & nobilibus Parentibus valedicto, in eadem domo Minoriticam Regulam professus est. Decesserunt Didacus Machado, de quo supra, Petrus de Albaceta, Joannes a Calzadilla, Joannes a Jesu Abulensis, Joannes de S. Maria Conchensis, & Michael a Serradilla, quorum gloriosa gesta ad suos annos, vita comite, prosequemur. Monumenta Provinciæ.

Gonzaga inProv. Pietatis con. 20. XIII. Eduardus ab Almeida Comitis Abrantinensium filius perficiendum suscepit hoc auno Cœnobium S. Mariæ de Charitate Sordoalii Diœcesis Guardiensis in Provincia Pietatis, postquam hoc eodem anno Civium expensis incœptus foret in Eremitorio devotissimo, nec æris publiei inopia ad culmen potuisset adduci. Pius vir sepulchrum nactus est in Majori Sacello. Degunt ibi duodecim Fratres, qui Sodalitio Tertii Ordinis præsunt. Loci juspatronatus obtinent successores Gaspari Baratæ Archiepiscopi Brasiliensis. Monumenta Provinciæ.

Gonzaga ibidem con. 21. XIV. In eadem Provincia, & Oppido de Pennamaçor ejusdem Diœcesis Guardiensis Episcopi Joannis de Portugallia suasionibus, publico, privatoque sumptu fundatum est Cœnobium S. Antonio de Padua sacrum, opus promovente Matthæo de Evaso Provinciæ Ministro. Exstat hic quoque Sodalitium Tertii Ordinis; majusque Sacellum ære proprio exstruxit Stephanus Tavares Eques Sacræ Militiæ Christi. Monumenta Provinciæ.

Gonzaga inProv. Granatensi con. 23. XV. Cives Oppidi Cazorlæ in Provincia Granatensi desiderio, quo tenebantur, habendi apud se Fratres Minores, eis hoc anno inhabitandam assignarunt Ædiculam S. Georgii, seu Veræ Crucis, dum Cœnobium S. Francisci, cui manus admoverant, construeretur, quod tamen nonnisi post octo annos ex publicis facultatibus absolvi potuit, atque in ipsum solemni pompa Minoritas deduxerunt.

Cherubinus in Bull. tom. 2. pag. 448. XVI. Ex præposituris extincti præterito anno Ordinis Humiliatorum Minoritis accessit Ecclesia S. Marci Terdonensis, loco alterius Ecclesiæ, quam Episcopo, & Capitulo cesserunt. Ita in literis Apostolicis: *Quoniam per extinctionem*. VI. Idus Februarii: *In singulis domibus de Canonica S. Joannis Evangelistæ, & SS. Trinitatis Mediolanensis, & S. Bartholomæi Bergomensis, & S. Francisci Paduani, & S. Marci Terdonæ, & S. Odrici, & Omnium SS. Papien., & etiam Omnium SS. Modœtiæ supprimimus perpetuo, & extinguimus nomen, titulum, & essentiam præpositura, omniaque insignia veteris Instituti dividimus, & separamus, omnia harum sic suppressarum præpositurarum bona, res, actiones, & jura a sua quoque Ecclesia,*

clesia, & domo, nec non hortis, viridariis, & pertinentiis intra Clausuram cujuscumque domus consistentibus in hos, qui sequuntur, usus perpetuo assignatis. Siquidem concedimus Ecclesias, ades, hortos, viridaria, & pertinentias intra prædictam clausuram existentes suppressarum præpositurarum, videlicet de Canonica S. Joannis Evangelistæ, & SS. Trinitatis ad usum Seminarii &c. S. Marci Terdonensis Fratribus domus S. Francisci Ordinis Minorum, qui a sua domo, & ejus Ecclesia Episcopo, & Capitulo Terdonensi pro illorum futura, loco occupata, Cathedrali, relicta, in dictam Ecclesiam S. Marci debeant demigrare &c.

XVII. Franciscus a Rogia, seu de Rojas, Dominus Oppidi Moræ Diœcesis Toletanæ, ex facultate Licentiati Busti de Villegas Toletanæ Ecclesiæ Regii Administratoris, in proprio fundo hoc anno fundamenta jecit Cœnobii S. Francisci, vulgo S. Eugenii in Provincia Castellæ, ejusque possessionem, absente Antonio de Corduba Provinciæ Commissario, accepit Franciscus Gusmanus. Intrarunt Fratres die 20. Maji numero duodecim satis inviti ob ædis angustias, & fabricam ad finem non perductam nec tempore quidem Generalatus Francisci Gonzagæ. *Gonzaga in Prov. Castellæ con. 28.*

XVIII. Uno milliari ab Oppido Burgiliorum, seu de Burguillos, in Provincia S. Gabrielis construi cœperat sex ab hinc annis Cœnobium Sacrorum Stigmatum expensis Teresiæ a Zuniga Passionis Christi devotissimæ, Ducissæ Besiaranorum, & loci Dominæ, quæ morte præventa supremis tabulis hæredes obstrinxit ad opus perficiendum, hoc anno completum Fratrum cura in proximo Eremitorio habitantium. Decessit inibi Michael a Valentia pœnitens valde, & spectatæ perfectionis. Ex Pontificis decreto Cœnobium Hippolytanum S. Bernardini in suburbiis Wratislaviæ insertum est Vicariæ Bohæmiæ, & Austriæ. Decretum alterum concessit Ministro Provinciæ S. Francisci, & Guardiano S. Hieronymi Narniæ, ut possent recipere possessionem rerum mobilium Cœnobii Clarenorum B. Mariæ de Sylva, & vendere Sylvam annexam; quod postremum executioni non est demandatum, domumque hanc, non alteram S. Felicianelli Fulginii Observantes occuparunt. Hoc vero anno, vel antecedenti receperunt domum eorumdem Clarenorum prope Collescipolim ad Civium instantiam. *Idem in Provinc. S. Gabrielis con. 21.* *Archiv. S. Isidori Arm. 5. num. 17. pag. 115.*

XIX. Optaverant Cives Fori Julii juxta mare ad ripam fluvii Argentii in territorio Echibiensium in Provincia Minoritis Cœnobium ponere; quod, temporum injuria, in hunc annum distulerunt. Interim Minimis S. Francisci de Paula a domo B. Mariæ de Pietate intra Civitatem sponte excedentibus, translatisque bonis ad proximiorem illorum Conventum, Episcopus nomine Romanus, & Consules Claustrum vacuum obtulerunt Joanni Rivotorto Ministro Provinciæ S. Ludovici, qui aliquot Fratres eo misit, donec Pontificium accederet beneplacitum, quod tamen obtineri non potuit, nisi post tresdecim annos. Commorantur ibi decem circiter Religiosi. Fabrica Cœnobii Dominæ Nostræ Carpentoractis his temporibus augebatur, eamque promovebat Summus Pontifex, postquam Fratres expulsi Hæreticorum armis a Cœnobio loci de Montiliis, & intra mænia Civitatis recepti a Fabricio Sorboleto domum habitassent ab Hæretico Dalmatio ereptam, & a Pio IV. eisdem attributam. *Gonzaga in Provinc. S. Ludovici con. 12.* *Idem ibidem con. 22.*

XX. Moniales Ordinis S. Augustini Civitatis Guastallæ, seu Vastallæ, prope Padum in Lombardia, quæ a Regulari Observantia deflexerant, Cæsar Filius Ferdinandi, seu Ferranti Gonzagæ Dux transtulit ad aliud severioris disciplinæ Monasterium ejusdem Ordinis in Oppido Castri Novi

vi. Diœcesis Parmensis, & Territorii Rhegini, domumque tradidit Minoritis Observantibus, Summo Pontifice id approbante: *Inter cætera*. Die 7. Novembris. Ex bonis Monasterii aureos nummos circiter quingentos fabricæ applicavit, & hæredibus suis injunxit, ut annuas eleemosynas largirentur pro Fratrum sustentatione. Id constare scribit Flaminius de Parma ex ejus decreto sub die 7. Aprilis anno 1584., & diplomate originali Ferdinandi II. ejus filii sub die 24. Martii anno 1583., quo Parentis sui dispositionem confirmat. Oportet vero, ut error aliquis sit in numeris, quum Ferdinandi confirmatio posterior esse debeat parentis decreto. Idem Ferdinandus, loco Ecclesiæ nimis angustæ ampliorem sub titulo S. Francisci excitavit juxta archetypum a se delineatum, quam consecravit anno 1662. die 17. Octobris Christophorus Carletti de Capranica Ordinis Minorum Episcopus Firminæ in partibus. Initio pertinuit ad Provinciam Mediolanensem una cum Cœnobio Vitellianæ Diœcesis Cremonensis. Utrumque subjacuit Provinciæ Bononiensi sub Innocentio XI. Pontifice.

Flaminius de Parma in Con. Vitallæ.

XXI. In Provincia Septem Martyrum fundatur Cœnobium B. Mariæ de Succursu Scyllæ circa hæc tempora beneficentia Fabritii Ruffi Comitis Sinapolitanorum, paterni Avi sui fundatoris Cœnobii S. Francisci Sinopolis pietatem æmulati, ut navigantium quoque saluti consuleret, erecto inter Scyllæ, & Carybdis scopulos in freto Siculo Templo Deiparæ Virgini, quæ in illarum faucium angustiis periclitantibus opitulatur.

Gonzaga in Prov. Sept. Martyrum con. 9.

XXII. Joannes de Ribera Archiepiscopus Valentinus facultatem accepit a Pontifice construendi intra, vel prope muros Valentiæ Monasterium cum Oratorio pro Fratre Petro de S. Maria, quem secum duxerat ad Ecclesiam Valentinam, viro Religionis zelo, literarum scientia, probitate, & prudentia eximio, & decem, vel duodecim aliis Fratribus Custodiæ S. Joannis Baptistæ in Provincia S. Joseph: *Piis Fidelium*. Die 18. Martii. Gonzaga, Archiepiscopi facta mentione, ædificium inchoatum scribit anno 1575., ipsumque, quum lente promoveretur, ex domesticis facultatibus absolvisse Roccam Decanum Ecclesiæ Valentinæ. Putaverim, Archiepiscopum multo libentius favisse his temporibus operi, quod faciendum impetraverat, quam anno 1576., ut idem Gonzaga asserit, fundationi Conventus S. Onuphrii Setabis, vel de Xativa.

Idem in Provinc. S Joannis Baptistæ con. 9. & 10.

XXIII. Literis Pontificis: *Quum sicut accepimus*. Die 29. Martii, injungitur Carolo Cardinali Borromæo, ut, alio translatis Fratribus Minoribus Observantibus, immittat in Cœnobium S. Lucæ Cremonæ Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis, dummodo constet, Provinciam Bononiensem in Oppidis unam, ut plurimum, habere domum, & Fratrum copia non esse divitem; ac præcise Fratres Cœnobii S. Lucæ curam, & onera possidere illorum professioni contraria, eosque inter, & Fratres S. Angeli dissentiones vigere in Civium scandalum. Necesse est, nihil horum fuisse verum, quum Observantibus Cœnobium ad nostram usque ætatem remanserit.

XXIV. Observantes S. Salvatoris in Hungaria deseruerunt Conventum de Lyptovue, seu Lypchoviensem in Custodia Ozoræ, ut reperio in Chronicis Provinciæ, vel potius Conventum Okolicsnensem, qui loco illius antea Provinciæ cesserat, teste Vigilio Greiderer, nisi dicere velimus cum præfatæ Chronicæ Auctore, unum, eumdemque Conventum

Greiderer lib. 1. num. 955.

tum duplici nomine vocatum, Lypchoviensem scilicet a Comitatu, in quo exsistit, & Okolicsnensem a familia Okolicsna, quæ eum fundaverat. Vetus membrana charactere Gothico de illius fundatione hæc habet: „ Anno Domini 1476. posita sunt fundamenta Conventus Lypchoviensis ad honorem Virginis Mariæ de Angelis, sive de Paradiso „. In Tabulario Gentis Okolicsnæ sequens monumentum occurrit.

Ego Frater Joannes Magots Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia Discretus Provinciæ Hungariæ S. Salvatoris, & Commissarius Reverendi Patris Ministri, Fratris videlicet Emerici de Toris ejusdem Provinciæ significo omnibus, quibus expedit per præsentium tenorem, quod nos Fratres Minores de Observantia, egregii Domini Nobiles, Petrus videlicet de Okolicsna, & Sebastianus de eadem, dt Claustro in possessione Okolicsna fundato, ex quo ibidem propter defectum Fratrum Slavorum victum habere non poteramus, una cum omnibus rebus monasterii, & ornamentis Ecclesiasticis aliunde delatis in pace exire permiserunt. Propria tamen, quæ erant loci, ibidem reliquerunt. Quos quidem Dominos nobiles Patronos nostros in persona nimirum Patris Ministri, & omnium Fratrum notre Provinciæ per præsentes sigillo nostro roboratas reddo securos, & imposterum immunes reddimus, ita ut nunquam aliquis suas egregias Dominationes de his rebus tam in jure Ecclesiastico, quam in Civili quærere, perturbareque possit. Interfuerunt autem huic negotio venerabiles Domini Plebani, Dominus R. Laurentius Pastor de S. Nicolao, Dominus Albertus de S. Andrea; ex egregiis vero Dominis Dominus Benedictus Kubinyi vice Comes Lyptoviensis, Petrus Pongracz de S. Nicolao, Georgius Bellevary, Benedictus Cserniczky, Jacobus Berna, Martinus Zaboroczky. Datum in eodem claustro I. Junii MDLXXI.

L. S. Commissarii Provincialis.

XXV. Patres Capituli Generalis approbarunt, & Summus Pontifex confirmavit fundationem Collegii, seu Gymnasii, quod, Francisco de Tolosa Guardiano rem promovente, Joannes de Arana, & ejus uxor Mentia a Villella Victoriani Cives propriis expensis Annuntiationi Deiparæ sacrum construi jusserant, & adjungi Cœnobio S. Francisci Victoriæ in Provincia Cantabriæ. Pii fundatores primogenito, ejusque successoribus demandarunt, ut, ædificio quanto citius absoluto, singulis annis trecentos aureos coronatos pro duodecim Fratribus studentibus, & Sacelli inibi erecti Sacellanis, & duobus Lectoribus, quorum alter Scholasticam ex Angelico Doctore, alter ex Doctore Subtili explicaret, alendis, induendisque penderent; insuper ut & primus eorum successor infra quadriennium a capta hæreditate octoginta aureos coronatos, secundus infra idem tempus sexaginta tritici modios, tertius quinquaginta alios aureos, quartus, & qui hunc sequuti fuerint, totidem aureos perpetui redditus jure, sub præfixis pœnis, adjiciendos curarent, utque tandem juxta redditaum quantitatem, numerus studentium augeretur. Gonzaga inProv. Cantabriæ con. I.

XXVI. Joannæ de Toleto attributum est jus sepulturæ in Majori Sacello Ecclesiæ S. Francisci Cæsaraugustæ in Provincia Aragoniæ, quod ipsa non solum restauraverat, verum etiam septem, aut octo millia ducatorum erogaverat ad reparandum Claustrum, totumque Cœnobii ædificium: *Exponi Nobis*. Die 29. Julii. Prædictum jus acceperat prius a Superioribus Provinciæ, & Ordinis nobilis mulier, sed, ut hominibus plerumque mos est, parum gratos eos invenerat, quibus benefecerat. Bernardus de Fresneda Episcopus jam Conchensis, modo Cordubensis

bensis obtinuit, ut neque pretiosa ornamenta, quæ intulerat in Ecclesiam Cœnobii S. Dominici Calciatensis, neque Bibliothecæ a se erectæ libri extraneis commodari possent: *Ex commisso Nobis*. Die 4. Januarii.

XXVII. In Templo Aracælitano tumulum, in quo post tres annos est conditus, sibi posuit Alexander Cardinalis Cribellius Vice-Protector Ordinis cum Inscriptione: „ A Te vita. Per Te salus. In Te quies. Alexander Cribellius Mediolanensis Tituli S. Mariæ de Araceli S. R. E. Presbyter Cardinalis sexagesimum annum agens An. MDLXXI. Mense Decembri die XXII. Obiit die XXII. Decembris A. D. MDLXXIV. „

XXVIII. Cœnobium S. Mariæ ad Nives Civitatis Divitis in Custodia SS. Trinitatis de Chile, de quo jam diximus, hoc anno intrarunt tres Religiosi eo missi a Joanne Vega, quem Gonzaga appellat Ministrum Provincialem, quamvis fateatur, Custodiam hanc titulum Provinciæ non adeptam, nisi anno 1572., & Joannem Vegam primum Ministrum fuisse. Idem Vega honestas mulieres, quæ Osornii Tertio Ordini de Pœnitentia S. Francisci nomen dare cupiebant, Religionis habitu donavit, traditis vitæ, quam sequerentur, præceptis. Cœnaculum, seu Refectorium Conventus S. Francisci Corneti in Provincia Romana abiit in horreum frumentarium Cameræ Apostolicæ, quum partim dirutum, partim ruinæ proximum foret: *Quum Camera Apostolica*. Die 25. Februarii.

(Idem in Provinc. SS. Trinitatis de Chile con. 9. & mon. 3.)

XXIX. Pro Minoribus Conventualibus exstructum est Cœnobium S. Blasii in Custodia Salernitana sumptibus Fratris Mariani de Caligario Tertii Ordinis. Mediolani translatus est Chorus, sive Odæum a medio Ecclesiæ S. Francisci, ubi erat situm, ad locum, in quo nunc est. Hac occasione corpora SS. Naboris, & Felicis Martyrum, S. Materni Archiepiscopi, aliasque plures Reliquias, quæ in Chori ipsius Altari servabantur, & cum illis Cineres S. Barnabæ Apostoli, qui manebant in Sacello olim S. Barnabæ, nunc S. Francisci, Carolus Cardinalis Borromæus die 12. Septembris solemni pompa reposuit in Ara novi Chori, sic ut in fundo quidem starent corpora SS. Naboris, & Felicis; deinde supra cratem ferream per mediam Aram extensam ad Cornu Evangelii Capsa S. Barnabæ, & ad Cornu Epistolæ S. Materni; ejusque translationis memoriam quotannis recolendam præscripsit, concessis centum annorum Indulgentiis. Recognita quoque sunt corpora SS. Felicis, & Fortunati Martyrum, & S. Gaji Archiepiscopi in Sacello S. Bonaventura. Rem promovit Frater Eleuterius Medulani Cremensis Cœnobii S. Francisci Guardianus, & sui Ordinis Commissarius Generalis, quem Mediolanensium Antistiti adfuisse narrat Placidus Puccinellus in Vita S. Barnabæ, una cum Fratribus Hieronymo a Cruce celeberrimo Oratore dicto a S Augustino, Joanne Antonio Fantini, vel Faventino, Carolo Uberti, Hieronymo Pallanterio, Jacobo Gonzaga, Joanne Baptista Ghisulfi, Paulo Carena, Jacobo Mochiani, Leonardo Larrada, Francisco Desio, Francisco Pirovani, Augustino Lampugnani, Francisco Ullis de Felizzano.

(Rodulphus lib. 2. pag. 276. Acta SS. ad diem 12. Junii pagina 455.)

XXX. Iidem excesserunt a Cœnobio S. Athanasii Rethymi in Provincia Candiæ Turcarum furore expulsi fortasse non hoc anno, sed certe, ut scribit Gonzaga, sub Pio V. A Cœnobio Fuldensi ob hæreses, & bella, quod desertum hoc anno occuparunt Jesuitæ, ipsis favente Balthassare de Bernebach Principe, & Abbate Fuldensi. In hoc loco Observantes stationem sortiti sunt sub initium Sæculi XVII. immissi a Joan-

(Gonzaga in Prov. Candiæ con. 5.)

(Monumenta Provinciæ S. Elisabeth Thuringiæ.)

a Joanne Friderico de Schivalbach Abbate in domum Sacello S. Severi contiguam, donec paullo post Joannes Bernardus Schenck a Sweinsberg ad montem Fuldæ proximum, vulgo montem Episcopi, seu Marianum, eos transtulit.

XXXI. Capuccinorum Familia excepit Cœnobium Montis Drepani, seu S. Juliani, sub iuvocatione S. Hieronymi in valle feracissima, ubi anno 1577. obiit Frater Vitus a Monte, sanctitatis fama notissimus; Cœnobium Leonissæ Diœcesis Spoletanæ, Tuderti, Drugnoli, & Rezati, seu Rossati Diœcesis Brixiensis. Veronæ divisit Pontifex curam animarum a Monasterio S. Crucis de Cittadella, quæ unita erat Cœnobio Monialium S. Sylvestri Ordinis S. Benedicti, ratamque habuit assignationem illius, & Ecclesiæ in habitationem Capuccinorum: *Ex commisso Nobis*. Die 30. Novembris.

Sicilia Sacra tom. 2. pag. 888.

XXXII. Numerabat eadem Familia plusquam trecenta loca, & in his tres mille trecentos Capuccinos, in Gallia etiam immissos, ut minus vere scribit Joannes de Terra Nova in libro, quem hoc anno Italice scripsit de Origine, & Principiis Congregationis Capuccinorum. In eo refutat objectionem adversariorum his verbis conceptam: *Quod nullus Capuccinus fuit Sanctus, nec fecit miracula, sicut illi, qui de Familia fuerunt*. Ego nescio, an id unquam Capuccinis ab aliquo objectum fuerit; neminem enim, qui id dixerit, scriptor in medium affert. Ex nominibus contumeliosis, quibus Observantes passim appellat, argui merito potest, eum de ipsis tamquam adversariis loqui. At tantum abest, ut Observantes ea verba protulerint, quin potius, ut ex dicendis patebit, circa ipsa tempora, quibus Auctor opus suum exarabat, non defuerint ex Ordine Observantium, qui Capuccinos sanctitate insignes perpetuis laudibus fuerint prosequuti.

Joannes de Terra Nova in Origine Fr. Capuc. §. 4. num. 86.

Ibidem num 32.

XXXIII. Sed ista omittamus. His temporibus missos hujus Ordinis alumnos in Vallem Lucernæ, aliasque regiones ad hæreses conterendas scribit Boterus: „ Ad viam salutis in reducendis Lucernensibus, & Angronianis Philiberti VIII. Ducis exemplis inhærendo, quibusdam elapsis annis Pius V. Papa, & Dux Emmanuel Philibertus primo, deinde Gregorius XIII., & Carolus Emmanuel, & ipse Dux secundo unanimi consensu zelum Catholicæ Fidei zelantes Pontifices, ac Duces uniformi consensu in Narbonensi, ac Viennensi Gallia insigniores Religiosos Jesuitas, & Capuccinos proprio ære stare, & perstare voluerunt, qui Valdensibus prædicatione, & exemplo Evangelicæ doctrinæ candorem, & nitorem, idest perfectionem demonstrarent „.

Boterus in lib. de Sabaudiæ Principibus.

XXXIV. Magnifici Templi S. Bernardini Senensis in Civitate Aquilana, cujus primum lapidem posuit anno 1520. die 19. Junii Nicolaus de Amatrice Architectus, triplici structuræ ordine distincti Consecrationis memoria ad finem Chori lapide inscribitur his verbis.

MDLXXI. Die XIV. Mensis Maji Ego Joannes de Acugna Episcopus Aquilanus consecravi Ecclesiam, & Altare majus in honorem S. Bernardini; & Reliquias Beatorum in eo conclusi, singulis Christifidelibus hodie unum annum, & in die Anniversario Consecrationis hujusmodi ipsam visitantibus XL. dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiæ consueta concedens.

XXXV. Circa hæc tempora ad normam literarum Apostolicarum tollentium Congregationes absque votis, Sorores Tertii Ordinis sub titulo Conceptionis in suburbio Civitatis Vilnæ emiserunt vota castitatis, & obedientiæ, non tamen paupertatis, quamvis bona nulla possiderent, sed

Monumenta Provinciæ Lithuaniæ.

sed viverent ex honestis laboribus, & educatione nobilium puellarum. De hac æde nihil Gonzaga. Ipsam anno 1508. fundavit Anna Olechnowiczouna filia Palatini Vilnensis, & anno 1541. fundationem diplomate cofirmavit Sigismundus Augustus Rex Poloniæ. Religionis habitu sumpto, aliarum Magistra nobilissimas mulieres exemplo suo traxit, quæ in Monasteriis Vilnæ ad S. Michaelem, Brestæ, Kalisy, Prasnyæ, Caunæ, & Grodnæ Regularis Disciplinæ sub tribus votis, & Clausuræ fundamenta jecerunt. Habent duo Oratoria, quorum unum cum Choro assurgit supra porticum Ecclesiæ Minorum Observantium, undique clausum, pulcherrimisque ornamentis refertum.

XXXVI. Hoc anno in Provincia Conceptionis fundatum est Monasterium S. Annæ Oppidi Collaris, seu de Cuellar, quod minus vere Chronologi recentiores cum Gonzaga referunt ad annum 1552., ut Inscriptio ostendit in Porticu Ecclesiæ ex Hispano idiomate in latinum versa: *Hoc Collegium funditus erexit in honorem B. Annæ Domina Francisca de la Cueva Comitissa de Luna Filia Illustrissimorum D. D. Ducum de Alburquerque hujus nominis II., & D. Elisabeth Giron ejus Conjugis anno MDLXXI.* Idipsum habetur in clausula Testamenti ejusdem Franciscæ e vivis sublatæ, antequam fabrica compleretur, die 11. Januarii anno insequenti, & sepultæ in majori Sacello Conventus S. Francisci. Instituerat Monasterii Patronos Primogenitum Ducum de Alburquerque, Senatores loci, & Guardianum prædicti Conventus. Sed hypotheca annuorum redituum non assignata, institutio effectu caruit.

Gonzaga in Prov. Conceptionis Mon. 37.

Monumenta Provinciæ.

XXXVII. Approbavit Pontifex fundationem Monasterii SS. Annuntiationis Lignei Diœcesis Tullensis factam ab Antonio de Lucemburgo Briannensium, & Ligneianorum Comite in gratiam Margaritæ a Sabaudia, & indulsit, ut Moniales quindecim, quæ inibi degunt, privilegiis a suis Prædecessoribus concessis fruerentur. Ecclesiam consecravit post annum a fundatione die 18. Septembris Clemens Christopolitanus Episcopus, & Tullensis Suffraganeus.

Gonzaga in Prov. Franciæ Parisien. Mon. 31.

XXXVIII. Reformatæ sunt hoc anno Moniales omnes Ordinis S. Claræ in Regnis Hispaniarum, apud quas Scalarum abusus invaluerat, non amplius ipsis ad necessaria accipienda inservientium, sed ita numero auctarum, ut per illas personæ sæculares, & Clerici ascenderent ad comessationes: *Indefessa Romani Pontificis*. Die 14 Septembris. Datur facultas Commissario Generali Familiæ Ultramontanæ, & Ministris Provincialibus, ut malo promptum remedium afferant.

XXXIX. Joannes Cardinalis Moronus Episcopus Ostiensis facultatem accepit reformandi Monasterium S. Claræ Mutinæ, transferendi ejus Moniales, & alias aliunde accersitas, si bene visum fuerit, in illud immittendi: *In suprema*. Die 8. Septembris. Nicolaus Sfondratus Episcopus Cremonensis facultatem reformandi Monasteria Ordinis S. Benedicti, & S. Claræ Conventualium propriæ Diœcesis: *Exponi Nobis*. Die 8. Decembris. Petrus Episcopus Cajetanus facultatem visitandi, & reformandi Monasterium B. Claræ de Monte Falco administratum a Fratribus Ordinis S. Augustini: *Promeretur tua fidei*. Die 10. Novembris. Fulvius Episcopus Spoletanus facultatem supprimendi etiam, si opus fuerit, Monasterium Monialium Tertii Ordinis S. Francisci Villæ Valliæ Caldaræ Ditionis Nursiæ: *Non sine magna*. Die 20. Aprilis. Stephanus de Molina Minister Provinciæ Neapolis facultatem assumendi quatuor Moniales ex Monasterio SS. Corporis Christi, aut SS. Eucharistiæ Ordinis S. Claræ Civita-

vitatis Aquilæ, illasque transferendi ad Monasterium S. Claræ Neapolis, ubi Abbatissæ, Vicariæ, Sacellanæ, & Ostiariæ munere fungerentur: *Cupientes*. Die 2. Januarii. Minister Provincialis, seu Guardianus Minorum Observantium Superior Monasterii S. Joannis de la Peña Belvisii Diœcesis Abulensis facultatem concedendi Franciscæ de Belem, & Magdalenæ de Sepulchro, spectatæ integritatis, & prudentiæ Virginibus, quæ a proprio Monasterio Conceptionis de Oropesa transierant ad Monasterium prædictum ad introducendam in illud Regularem Observantiam, ut religiosum habitum illic suscipere, & professionem emittere possent: *Exponi Nobis*. Die 15. Februarii. Vicarius Generalis Archiepiscopi Florentini, Prior Hospitalis Innocentium, & Provincialis Minister Tusciæ Minorum Observantium facultatem reformandi Monasterium S. Claræ prope Castrum Florentinum Diœcesis Volaterranæ: *Exponi Nobis*. Die 18. Septembris.

XL. Ingrediuntur Mulieres pœnitentes Cœnobium S. Mariæ Magdalenæ Civitatis Catanæ fundatum ære publico Senatus, & piorum eleemosynis, Episcopo loci subjectum, sed sub Instituto Franciscano. In illo cum sanctitatis opinione decesserunt Maria natione Hispana, Seraphina Portio, & Apollonia Zuccarello, de quibus ad suos annos.

Monumenta Provin. Siciliæ.

XLI. Moniales Clarissæ Tiburis ad S.Catharinam hoc anno die 3. Octobris translatæ sunt solemniter ad novum Monasterium S. Joannis, seu S. Michaelis, erectum in fundo Octavii Mancini in regione Castri Veteris juxta Ecclesiam S. Joannis de Votano extra portam Collis, applicatis utriusque redditibus ad Monasterii constructionem, Sumptus alios impenderunt pii Cives, & Moniales ex propriis dotibus, quas inter Gregoria, & Portia Sorores nobilis familiæ de Viscantis, non de Vicecomitibus, ut per errorem habetur in anteactis Annalibus, fieri curarunt parvam turrim Ecclesiæ. Novæ domus Abbatissa renuntiata est Soror Birgitta de Falconeriis.

Casimirus Romanus cap. 22. in fine pag. 377.

Annales Min an. 1543. num. 23.

XLII. Didacus de Almansa, & Maria de Ulloa pii Conjuges instituerunt hæredes ex asse, quum absque liberis decederent, Moniales S. Claræ Cassaliæ, vel Caxallæ in Provincia Angelorum, tantaque ipsis obvenit patrimonii opulentia, ut quadraginta Moniales ibidem commode alantur; prius enim maxima paupertate laborabant. Eodem anno dos etiam augetur Monasterio Sororum Tertii Ordinis Castri Villani in Provincia S. Bonaventuræ.

Gonzaga in Provin. Angelorum Mon. 3.

Fodere loc. cit. pag. 227.

XLIII. Præcepit Pontifex, ut Minoritis Observantibus restitueretur Cœnobium S. Michaelis Victoriarum Lacunæ in Provincia Canariæ, in quod, Fratribus translatis ad Xenodochium S. Sebastiani, Petrus Hispalensis Custos immiserat Moniales aliquas secum ab Hispania advectas. Id tamen executioni statim non est demandatum.

Gonzaga inProv. Canariæ con. 4.

XLIV. Hieronymus Ruolicis, seu potius, ut ait Ughellus, de Rusticis, Romanus Episcopus Tropejensis ratam habuit hoc anno fundationem Cœnobii S. Francisci de Nuceria in Calabria incœptum antea dimidio milliari ab Oppido sumptibus Mariani Caloyero nobilis Viri, impositis Missarum oneribus, & eorum applicatione ad Ecclesiam SS. Annuntiationis Neapolis, si Minores Conventuales ea acceptare recusarent. Puto, hunc Conventum esse eumdem cum memorato ex Rodulpho Conventu S. Blasii. Conceditur etiam ipsis Cœnobium SS. Annuntiationis Oppidi Gradoli Diœcesis Montis Falisci non procul a mænibus ex Communitatis decreto sub die 8. Januarii.

Ughellus tom. 9. pag. 478.

Ex Archivo Aracælitano.

Ex Archivo Aracælitano Monumenta MSS. pag. 695.

XLV. Quum maritimum bellum adversus Turcas instaret, & Hieronymus Pistoriensis, ut dictum est, decessisset, ejus locum iniit Anselmus de Petra Molaria, qui Capuccinis praeesset ad Christianam classem mittendis: *Quum dilectus Filius*. Die 10. Martii, facta ei, & sociis venia absolvendi milites a censuris Ecclesiasticis, & casibus reservatis in Bulla Cœnæ in foro conscientiæ, commutandi vota, exceptis votis Religionis, & castitatis, ministrandi Sacramenta Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis, conquirendi eleemosynas pro militibus, & infirmis, medio Syndico a Commissario Apostolico deputando, ac nomine Sanctitatis Suæ iis benedicendi, qui Fidei causam terra, marique defendissent.

XLVI. Navalem pugnam commiserunt fœderati Catholici quinquaginta circiter milliaribus a Promontorio Actio, ubi Romana classis Octaviani Cæsaris, Ægyptiam Marci Antonii, & Cleopatræ profligavit, atque evertit. Ibi prope Insulas Curzulares, seu Echinadas, ob similitudinem, quam habent cum scopulis, vel potius cum castanearum cortice, uno circiter milliari ab ora Epiri, in loco undique clauso; cui a Septentrione Epirus obversatur ab Austro Zacynthus, ab Oriente Cephalenia, ab Occidente Leucsdia, adversæ acies signa contulerunt Nonis Octobris. Quamvis autem hostes navium, militumque numero, & audacia præterea, quam conceperant, recenti expugnatione Famæ Augustæ in Insula Cypri, nostris multo prævalerent, tamen ita faustis ominibus pugnatum est, ut illorum sanguine mare circum ruberet, innatarent extincta cadavera, capita a cervicibus desecta, brachia, crura, thoraces, inter perpetuos flammarum ictus, horribilesque tormentorum bellicorum fragores, dum magno pondere navigia in se ruerent, bombardisque, machinis pyrotechnicis, gladiis quoque, & hastis dimicaretur; quibus accedebant intermicantia fulgura, fumique sublatæ nubes, tubarum clangores, voces ad pugnam hortantium, gemitusque cadentium in unum congesti. Non est hic omittendum insigne facinus Anselmi de Petra Molaria, qui quum hostes in puppim suam irrumperent, Crucifixi Imagine deposita, arreptoque gladio septem eorum interfecit, cæteris in fugam versis. Plura Turcarum millia ciciderunt; plura in servitutem abducta sunt, navesque combustæ, vel submersæ. Minimam vero Christianorum jacturam compensavit ingens fidelium numerus a barbarorum catenis in libertatem vindicatus. Turcarum clades, & excidium cumulatissimum eam Christiano nomini peperit gloriam, quam nulla unquam obscuratura sit oblivio; etsi, quod ingenue fatendum est, successum victoria non habuerit, quæ Othomanum Imperium deletura esse videbatur, Ducum dissidiis, & cunctatione, qui domum reverti triumphantes maluerunt, quam hostes fugientes persequi, & desperantes intra Hellespontum ipsum urgere, atque opprimere. Patuit tunc omnibus, Turcam vinci posse, & non aliud, valetque in hac re illud Joannis Sagredi Veneti Historici: *Christianos tunc se beatos putare, quum Turcarum catenis non constringuntur*.

Sagredus ad an. 1571. pag. 404.

XLVII. Christiani exercitus Imperatori Joanni Austriaco adsuerunt Marcus Antonius Columna Præfectus classis Pontificiæ, Sebastianus Venerius Venetæ, Joannes Cardona Siculæ, Prior Messanæ Melitensis, & Andreas de Auria cum undecim triremibus, & novem navibus onerariis, quæ tamen inutiles fuerunt, illo in altum, dum cæteri dimicarent, se subducente. Adsnerunt quoque principes viri quamplures, Itali, Germani, Hispani, & Galli, ex quibus unus Sebastianus Venerius

ad

ad victoriæ fructus colligendos paratum se ostendit, quamvis dubitando tempus frustra consumpserit, spatiumque hostibus trepidantibus præbuerit Hellesponti fauces, impositis castellis, muniendi.

XLVIII. Gestorum fama ingenti lætitia Christianorum animos cumulavit, ac tum primum Pontifex instituit festum quotannis celebrandum S. Mariæ de Victoria, diplomate tamen promulgato a Gregorio XIII. Eadem ipsa hora, qua prælium commissum est, victoriam prænuntiavit: *Vade*, inquit Bartholomæo Bussotto Ærarii Præfecto, *non est nunc tempus negotiandi. Domino Deo gratias age; nam classis nostra cum Turcica congressa hac ipsa hora victoriam retulit*. Idem prædixit Petrus Nicolaus Factor hospes in Cœnobio S. Francisci Valentiæ. Circa horam noctis undecimam, paullo ante Nonas Octobris, aliquantulum perturbatus dixit Fratri Michaeli Laurentio familiari suo: *Germanule, habesne aliquod peccatum mortale; nam bene te ego reconciliare possum, quum sim Guardianus de Valle Jesu?* Illo respondente, sibi id non videri: *Veni ergo*, inquit, *mecum, quia Christianitas in magno labore posita est*. Ambo igitur iverunt ad Ecclesiam, ubi separatis in locis flagellis se percussere, extinctisque sponte sua lampadibus, auditus est rumor quasi avium circumvolantium, & alis parietes cum strepitu ferientium, dum interim Petrus Nicolaus sæpius inclamaret: *Centum pro uno. Laurenti, fortiter sustine.. Victoria, Victoria*. Perstiterunt in hoc opere ad horam usque Matutini, qua accedentibus ad Ecclesiam Fratribus, flagella deposuerunt. Mane postero Michaeli requirenti quid significarent voces illæ de victoria, respondit vir Dei: *Mahoma destruitur, & major victoria reportatur disciplinis, quam armis*; tantamque asseruit adstitisse Maurorum catervam Christianos invadentem, ut rogasset Deum pro Christianitate, & Deus Christianorum misertus fuisset, & Victoriam consequuti essemus. Id autem nemini diceret, quia ante non multos dies illius nuntius afferri deberet; clariusque rem ad Echinadas gestam indicavit his verbis: *Ob victoriam D. Joannis, quam Dominus Deus noster illi dabat propter orationes S. Pontificis Pii V.*

Ex Processu Valentino pag. 210. & 240.

XLIX. Romam redux Marcus Antonius Columna magnifica pompa per viam Appiam triumphum egit cum barbarorum spoliis, captivis, armis, & opibus, effuso ad spectaculum Populo Romano, & Capitolium conscendit, ubi in Templo Aracælitano die S. Luciæ sacro solemnes actæ sunt grates Supremo Numini. Festi descriptionem Italice exaravit Augustinus Torellus Academicus missam ad Virginium de Crescentio. Sed Templi ornatum, peristomata, lemniscos, arcus, pyramides, vexilla, stemmata, epigraphes potissimum respicit, nec memorabile præsefert, nisi donum Columnæ argenteæ rostratæ, quam in Templum intulit Victor impositam basi ligneæ coopertæ villoso holoserico, prætextis aureis, aureisque laciniis, & sericis coccineis. Aderant ei Urbis Conservatores Joannes Georgius Cæsarini Vexillarius Populi Romani, Hieronymus Spannochia, Horatius Naro, Hieronymus Gualterius, Marcellus Albertnus Decuriones, Scribæ, & quatuor Præfecti Festi induti serico villoso nigri coloris, & septuaginta duæ puellæ amictu purpureo redimitæ nuptui dandæ, matronis comitatæ. Facta est supplicatio in Templo. Orationem habuit Marcus Antonius Muretus, sacrumque peregit Episcopus Minorum. Ita laudatus Torellus, qui incertum relinquit, an Episcopus fuerit Minorita, vel Minoris, parvæ scilicet Civitatis Regni Neapolitani Principatus Citerioris in Picentinis

Oo 2 ad

oram Maris Tyrrheni. Franciscus de Albertonibus eum appellat Episcopum de Minoribus, nec altero clarius loquitur.

L. Columna præfata, quam haud vere Torellus scribit esse altitudinis duorum palmorum cum dimidio, ornatur aureis Epistylio, & Corona, supra quam assurgit ænea Salvatoris Imago Crucem bajulantis, fabrefacta a Metello Porcario, juxta exemplar alterius Imaginis perfectæ a Michaele Angelo Bonarota in Templo S. Mariæ supra Minervam. Ab ejus lateribus exeunt protypa, seu toreumata, capita Arietis, Elephantis, Tauri personarum, cum reliquiis navigiorum auro respersis. Basim excipit argentea Stylobates cum Epigraphe:

Christo Victori Marcus Antonius Ascan. F. Columna Pontificiæ Classis Præfectus post insignem contra Turcas victoriam beneficii testificandi causa MDLXXI. Pridie Nonas Decemb.

Iconem Chalcographicam exhibet Casimirus Romanus, ad cujus calcem alteram hanc apponit Epigraphem.

Columna rostrata Argentea pondo XXX. alt. palm. V. unc. IX. a M. Antonio Columna Pont. classis Præfecto post relatam ad Echinadas maximam de Turcis victoriam, actumque triumphum in Sacra B. M. V. Capitolina Æde Christo Redemptori dicata. Munificentia excelsi Principis Fabricii Columnæ M. Comest. R. Neapol. ejusdem M. Ant. Trinepotis.

LI. Lovestiensem Arcem, seu Lovestonii, occiso Præfecto, invaserat Hermannus Ruyterus Boscoducensis, custodias fallens sub habitu Franciscano, tribusque aliis comitatus, ut narrat Bzovius; quod si verum
Brovius ad anno 1571. est, oportet, arcem militibus penitus vacuam fuisse, aut ligneis, lapideisque hominibus refertam. Quamvis enim Hermannus se in conclave recipiens, sparso pulvere tormentario in aditu, ac romphæam ingentem utraque manu versans immissos ab Albano Hispanos milites sustineret, ita ut viri fortitudinem hostis ipse miraretur; nemo tamen facile credet, Herculem istum Pseudo-Franciscanum arce potiri potuisse, nisi præsidiarii milites aut vino, aut somno obruti jacerent, quo etiam dato, timendum ipsi erat, ne numero tandem opprimeretur. Lepidum vero est, eum tantam pulveris tormentarii copiam in arcem detulisse in sacco, ut arbitror, sub tunica appenso, ut formidinem militibus injiceret, qui aliunde nullo negotio invasorem proprio pulvere cremare potuisset, nec terribilem romphæam utraque manu quassanti incommodam fuisse tunicam Franciscanam. Hæc Annalibus Ecclesiasticis inserere Bzovius dignum existimavit; nostra autem sententia multo melius fecisset, si Religiosorum hominum etiam Ordinis sui Martyrium prosequutus foret, quos Ecclesia in iis regionibus passos pro Christi fide Beatis adscripsit, de quibus inferius erit sermo.

LII. Comes de Waldek Geusiorum fautor minis, & vi Minores Regularis Observantiæ ejecit a Conventu Civitatis Corbacensis, in qua dominium exercebat. In sævas prædonum manus incidit Petrus Pricus, Prus, seu Pius, doctissimus, & eloquentissimus, idemque pietatis eximius cultor, dum, die 19. Novembris, Atho Gandavum properaret, ut de negotiis quibusdam ageret cum Provinciæ Ministro. Primo ab
Arnoldus de Raisse die 19. Nov. Urbe lapide, quasi saxi jactu a socio Laico divulsus ab Hæreticis in insidiis latitantibus comprehensus est, quorum unus ballistam igneam in ejus corpus illisit, alter ballistam per medium latus explosit, tertius gladio eum in pectore sauciavit, & sic seminecem, animamque exhalantem, abrepta fuga, in via reliquerunt. Martyr cruore madidus non

fine Angelico ductu ad tuguriolum proximum juxta molendinum frumentarium reptando potius, quam incedendo pervenit, ibique fores sibi aperiri, atque aliquam in extrema calamitate miserationem adhiberi poposcit lamentabili voce, admissusque in cubiculum, quum pietatis officia illi exhiberentur, laudes Deo hilari vultu persolvens, suisque hospitibus agens grates occubuit. Re Gandavi nuntiata, Fratres confestim accurrentes corpus sanie, & tabe conspersum abluerunt, & summa veneratione a porta S. Livini ad Cœnobium detulerunt, Clero, populoque funus comitantibus. Inventæ sunt ejus manus laceræ, ex quibus, carne decussa, nihil præter nervos, & ossa, horrendo cunctis spectaculo apparuit.

LIII. Sub finem mensis Augusti Piratæ Hæretici ad Oppidum S. Sebastiani in Insula Gomeræ, quæ ex fortunatis Canariæ altera est, prædæ causa instructis navigiis appulerunt. Civibus in editiora proximi Montis diffugientibus, plurimisque Minoritis, soli sedem tenuerunt in Cœnobio S. Francisci Pater Didacus Munosius, Frater Gumiel, aliique pauci. Hostes Conventum ingressi, & in Christi, & SS. Imagines temere bacchantes Didacum igneis globulis transverberarunt, quia eorum impietatem gravibus verbis reprehendere non dubitaverat. Ejus morte turbatus Gumiel e latebris, quas tenebat, erumpens acriora verba in sanguinarios profudit, quibus irritati diris vulneribus affectum necarunt. Antonius a S. Maria ex Icode Magnæ Canariæ Guardianus, qui cum aliis profugerat, derelictæ in Sacrario SS. Eucharistiæ recordatus, veritusque, ne Sanctum canibus daretur, ad Cœnobium redivit, ubi illam devote comedit. Quod ut impii conspexerunt, captum, & ad prætoriam navim adductum, quum nec minis, nec blanditiis flecteretur, immo potius producto ex manica Crucifixo, eos ad resipiscentiam hortaretur, inter opprobria, & colaphos, & ballistarum explosiones occisum in mare projecerunt, eodemque tempore necarunt etiam Parochum Oppidi. Hæc insequenti anno accidisse narrat Arturus. Sed Gonzagæ antiquiori magis cedendum.

Gonzaga in Prov. Canar. con. 8.

Arturus die 30. Augusti.

LIV. Venia in Galliis a Rege data, promulgatoque edicto, & amnistia in Fano Germani usi Hugonotti, infando Regni totius damno, Rupellæ Synodum habuerunt, præsidentibus Theodoro Beza, qui Geneva advenerat, Regina Navarræ, Collinio, & Hæreticorum optimatibus. Experti sumus hoc tempore quibus malis generationis hujus pravæ intoleranda audacia non Galliam tantum quondam florentissimam, modo vastatam, funditusque excisam, ac ferarum potius latibulum, quam hominum, sed Europam quoque objecerit universam, ostensa imperitis præclara illa libertate, quæ ne apud inventores quidem suos tuta consistit, quæque impietatis, & crudelitatis filia in Deum, & humanum genus impotenti ira fremit, quam nunquam stragibus, & sanguine saturata atrociter in suos quotidie exercet. Quarum calamitatum si originem investigemus, palam erit, ex veteri indulgentia ea, quæ nunc fiunt, tanquam ex fonte redundare.

LV. Vesano tumultuantium impetu cecidit in Aquitania Antiquiori Cœnobium Ortensii fundatum sub Ordinis Minorum initiis ad ripam fluminis Gadii a Principibus Biernensibus, quorum dissimiles nepotes monumentum illorum pietatis humi projecerunt, neci dato die 17. Octobris Bernardo de Lazanoba viro religiosissimo, qui cæteris Fratribus fuga saluti consulentibus in æde remanserat. Pariter Cœnobium Civitatis

Gonzaga in Prov. Aquitaniæ Antiq. con. 9.

Monumenta Provinciæ.

tatis Ruthenæ; difficile enim est, ut tres ibi Minoritæ Petrus Borgelarius Concionator, & Guardianus Petrus Tauzietius Sacerdos, & Joachimus Dordanius die 30. Octobris Martyrio fuerint affecti, loco incolumi, & minime direpto. Sed hos postremus Annalista passos affirmat anno 1563. ex MSS. authenticis contra Baretium. Atqui etiam necesse erat, MSS. proferre, aut ad marginem saltem citare, quonam ex fonte eruta forent, quum non Baretio tantum, quin etiam Waddingo contradicant; nam si Baretius solum confutandus esset, equidem fateor, unico verbo id fieri potuisse; palam enim est, nullam ferme temporum rationem eum sequi. Waddingus certe scribens, illorum Martyrium hoc anno contigisse, facete accipiet, sibi sub Baretii nomine Annalistam adversari, & in se jacula conjici in alium directa. Video, a Gonzaga referri ad annum 1575., a Waddingo ad præsentem Martyrium Claudii Roleti Sacerdotis Cœnobii S. Marthæ prope Montem Vosagum in Provincia Franciæ Parisiensis, interfecti die Inventionis S. Crucis, quum a visitanda S. Quirini Ecclesia reverteretur. Nihil hic dico; desunt enim monumenta, quibus veritas in aperto collocetur. Nonnulli ignoti nominis Fratres, quos sex aliqui fuisse contendunt, Provinciæ S. Bonaventuræ in Hugonottorum manus inciderunt, statimque prehensi, & vinculis constricti, per vias raptati sunt inter opprobria, contumelias, & injurias, donec propriis chordis suspensi animas Deo reddiderunt.

Gonzaga ibidem con. 3.

Waldingus de Martyribus Ord. Lit. P.

Waddingus ibid. Lit. C. Gonzaga in Prov. Franciæ Parisien. con. 12.

Marcus Ulyssiponensis part. 3. lib. 8. cap. 64.

LVI. In Provincia Turoniæ Pictaviensis concidit Cœnobium S. Francisci Xantoni ad fluvium Carentonam. Factum narrat Gonzaga anno non apposito, quod satis fuit, ut idem Annalista arbitratu suo illud retulerit ad annum 1562. At si Waddingum in libro de Martyribus Ordinis consuluisset, pronum erat advertere, Conventum Xantonensem præfato anno substitisse: „ Franciscus Mirambellus, ait, Conventus Xanto„ nensis pugionibus Hæreticorum confossus est anno 1571. die 6. Octo„ bris „. *Ab Hæreticis Urbe Xantonica capta P. F. Mirambeau velut alter Petrus a quatuor quaternionibus militum hastis conficiendus in medium productus, pugionibus punctus interiit. Fortes milites scilicet, qui tanto apparatu in tam imbecillem, ac juvenem hominem, sed probum, sed pium, sed in fide, qua vincit mundum, victoriosum, ac invincibilem sævire non erubuerunt. O plusquam parricidas, immanesque belluas! qui cæteris impiis, ac detestandis facinoribus, ab ipsis immanissime perpetratis, hoc unum addere voluerunt, ut evidentissimo argumento declarent, quanto odio Fratres Minores, SS. Romani Pontificis auctoritatem, & Sacrosanctæ Ecclesiæ Romanæ fidem suo sanguine usque ad gloriosam mortem protestantes, defendentes, & confirmantes prosequerentur.* Ita Gonzaga duobus ab hinc sæculis Hugonottorum scelera detestatus, quæ cum hodiernis nullo modo sunt comparanda.

Idem in Provinc. Turoniæ Pictaviensis con. 31

LVII. Edidit hoc anno Romæ Gabriel Barrius Provinciæ Calabriæ Alumnus in re Geographica eruditissimus latino stylo libros quinque de Antiquitate, & Situ Calabriæ impressos apud Josephum de Angelis, dicatosque Bernardino Sancto-Severino Principi Bisdianensium. Locum habent inter auctores Italiæ illustratæ. Paulus Æmilius Sanctorius, aliique hoc opus adscribunt Cardinali Sirleto. Fieri tamen non potuit, ut, nisi amentissimus foret, nomine suo Barrius illud publicaverit sub ipsius Cardinalis oculos, qui Romæ degebat, nec nisi anno 1585. ibidem decessit sepultus in Ecclesia Monialium S. Laurentii in Monte Vimina-

minali. Florebat Ludovicus a Tipherno cognomento Philosophus, qui circa hæc tempora typis mandavit Compendium Indulgentiæ Portiunculæ. Hortum diversorum florum. Chronologiam Franciscanam; & Expositionem S. P. Francisci in Orationem Dominicam. Hieronymus de Fossato Diœcesis Nucerinæ Vir doctus, & exemplaris a Pontifice, cui erat Confessarius, dono accepit Imaginem B. Virginis, ut dicitur, a S. Luca depictam, quam ad Conventum SS. Annuntiationis Gualdi mittit, ubi religiose asservatur.

Jacobilli in Bibliotheca Umbriæ.

Monumenta Provinc. S. Francisci.

LVIII. Andreas de Vega ex Oppido Campi Toletani Tertii Ordinis S. Francisci, alter ab Andrea de Vega Segoviensi Salmanticæ defuncto, edidit hoc anno Ulyssipone typis Francisci Corte latino carmine opusculum sub titulo: *Accettarium varias rerum materias continens*. Floruit virtutibus, & miraculis, vitamque produxit ad annum usque CX. tumulatus in Cœnobio S. Catharinæ Scalabicanæ.

Biblioth. Franciscana Lit. A.

LIX. Antonius Gaspar Rodriguez Hispanus, dictus de S. Michaele, Ordinis Minorum Strictioris Observantiæ jam ab anno 1552. Episcopus Montis Marrani in principatu Ulteriori non longe a Metropoli Beneventana possessionem inivit pridie Nonas Martii Ecclesiæ Archiepiscopalis Lancianensis, seu Ansanensis in Aprutio Citeriori, ad quam præterito anno translatus est vacantem per obitum Hectoris Piscicellæ Neapolitani; eodemque hoc anno primum posuit lapidem Ædis S. Bartholomæi. Episcopalem Ecclesiam Firmanam regendam suscepit die 17. Decembris Felix Cardinalis Perettus de Monte Alto vacantem per obitum Laurentii Lentii Florentini Apostolici Legati in Galliis, eamque sex annos administravit.

Ughellus tom. 6. pag. 798.

Idem tom. 2. pag. 729.

LX. Regio Philippi II. rescripto designatus est Episcopus Toletanus Bernardus de Fresneda, ut ex Bulla patet, quam refert F. Aloysius a Cruce de Crucesignatis eidem Bernardo directa. Animadvertens, Reginam optare, ut Episcopatum Toletanum obtineret ejus Confessarius, eo se munere abdicavit, translatus propterea ab Ecclesia Conchensi ad Cordubensem, ut literæ superius recensitæ circa Conventum S. Dominici Calciatensis ostendunt. Hoc anno interfuit Baptismo Infantis Ferdinandi ejusdem Regis Filii.

Hieronymus Quintana Hist. Matrit. pag. 370.

LXI. Renuntiatur Archiepiscopus Tranensis Angelus de Aversa, qui Ecclesiæ Cathacensi præerat, per translationem Joannis Baptistæ Archiepiscopi: *Romani Pontificis*. XVI. Kal. Aprilis. Episcopus Ecclesiæ Brugnatensis, non Burnacensis, ut scribit Ughellus, vacantis per obitum Julii Episcopi Antonius de Monilia: *Apostolatus Officium*. XVII. Kal. Augusti. Ughellus, & Flaminius de Parma minus vere ejus promotionem rejiciunt in annum superiorem. In Consistorio eum Pontifex hoc elogio decoravit: *Nec præconizatione, nec processu opus est. Jam notus in Urbe est*. Scribit Ughellus, Antonium Pagliettinum Monilianum fuisse Ordinis Minorum Conventualium, diuque Ordinis sui Procuratorem Generalem. At fallitur, non solum enim in literis Pontificiis habetur, eum pertinuisse ad Observantes, sed insuper certo certius novimus, habitum Observantium sumpsisse in Cœnobio SS. Annuntiationis Bononiæ, professumque inter ipsos, quorum fuit Procurator Generalis electus in Conventu Aracæli anno 1557. in Comitiis intermediis, & Commissarius Generalis Curiæ electus anno 1559. in Capitulo Aquilano.

Cardinalis de S. Severina in Diariis.

Ughellus tom. 4. de Episcopis Brugnaten. num. 30.

LXII. Joannes a Vicis Neapoli Romam vocatus constituitur Præsidens Lateranensis Pœnitentiariæ. Licet enim ibi prius fuissent Fratres Mino-

Minores Pœnitentiarii; non erant tamen perpetuo deputati, sed ad tempus. Pontifex præterito anno eis construxit Conventum in eo loco, ubi erat Aula, in qua Innocentius III. Ordinem Franciscanorum approbavit, ut ibi manerent octo Fratres, scilicet unus Præsidens, quinque Pœnitentiarii, & duo Laici, eosque declaravit suos Capellanos, verosque commensales, & familiares. Primus Præsidens fuit Angelus ab Apulia, quem Christophorus a Capite Fontium Minister Generalis amovere debuit ob surditatem, & nimiam senectutem. Ut autem reformatio Fratrum jamdiu instituta magis in dies augeretur, has edidit literas:

Quum Nobis relatum sit, nonnullos Fratres nostri Ordinis bonam voluntatem habere vivendi quiete, & spiritualiter inter vos, & nostrum sit, eis favere; hinc est, quod Nos auctoritate, qua fungimur, vobis facultatem concedimus, quatenus possitis omnes quoscumque Fratres Provinciæ cujuscumque ad vos transire volentes recipere; omnibus Nobis inferioribus, ut nec vos, nec illos impedire, aut amovere possint, sub merito salutaris obedientiæ præcipientes. Valete in Domino, & orate eum pro me. Aracæli die VII. Junii MDLXXI.

F. Christophorus de Capite Fontium Min. Generalis manu propria.

LXIII. Idem sub tempus Bonifacio de Ragusio Minoritæ Episcopo Stagnensi mittuntur literæ Pontificiæ, ut reformationem inducat in Provinciam Bosnæ Argentinæ, ac Fratres a Regulari Observantia aberrantes, minusque religioso vitæ generi addictos corrigat, & Provinciale comitium in ea celebret: *Quum sicut*. Die 25. Januarii.

LXIV. Excolebant Minoritæ in Indiis Evangelicum agrum ea sedulitate, & zelo, quibus ingentem animarum fructum referebant. Sed quum messis multa foret, operarii pauci in latissimis, populosisque regionibus, in quibus spes erat Christi fidem longe, lateque dilatandi; huic, Catholico Rege petente, veniam fecit Pontifex Fratribus quibuslibet piis, ac doctis, qui a propriis Prælatis nominarentur, ut in Indias navigarent, seque aliis Apostolicorum laborum socios adjungerent, eorum tamen numero a Rege, vel Consilio ipsius præfixo, additisque privilegiis. Rem declarant literæ: *Quo carissimum*. Die 24. Januarii, quas subjicimus in Regesto.

LXV. Iidem Fratres in Indiis eximuntur a jurisdictione Judicum Sæcularium, qui in illorum causis se immiscebant. *Decet Romanum Pontificem*. Die 2. Augusti. Declarat Pontifex, Constitutionem: *Pastoralis Officii* supra memoratam quoad interdictum illud, ne Ministri iterum eligantur, nisi post sexdecim annos, locum non habere in Provinciis earumdem regionum: *Licet alias*. Die 22. Februarii.

LXVI. In Conventu S. Bonaventuræ Fortis Venturæ unius ex Insulis fortunatis in Provincia Canariæ, orante coram Imagine Dominici vultus, quæ in Altari S. Bonaventuræ colebatur, Ludovico de Lugo, illa inopinato copiosissimum sudorem emisit; quod referens Gonzaga scriptor coævus ab hominibus criticæ intemperantioris, & ad omnia, quæ naturalem ordinem transcendunt, in dubium revocanda paratis, appellat ad testes, qui id retulerunt, omni exceptione majores. Sacra Imago mox imposita est Aræ maximæ, ubi Fideles illam pie venerantur.

LXVII. Martinus a Sanctis natus in Regno Algarbiorum inter Arrabidas admirabilis vir humilitatis, & in corpus suum austeritatis, ipsum perpetuis ciliciis constringens, flagellis cædens, jejuniis extenuans, &
vigi-

Anno Christi 1571.	Pii V. anno 6. & 7.	Maximiliani II. anno 8.	Religionis Minorum anno 364.

vigiliis, Conventus de Salvaterra iterato Guardianus, & Confessarius Mariæ Portugalliæ Infantis, magnique habitus ab Henrico Cardinali illius Fratre; hoc anno in extremo agone Crucem amplexus dixit: *Parce mihi, Domine, & indulge peccatis meis; nihil meriti apud te habeo, nisi quod inter homines vivens, semper pro tui nominis amore me simplicem, fatuum, & abjectum demonstravi*. Hæc verba repetens ad Deum migravit die 24. Januarii; eique socius fuit die 23. Octobris Ludovicus ab Elna, olim Provinciæ Cathaloniæ Alumnus, pluribus linguis, maxime Græca, eruditus, ingenio, & pietate præstans, in rebus mysticis versatissimus. Quum adhuc Cœnobia Algarbiorum Custodiæ nomen obtinerent, bis eis præfuit Moderator, effecitque, ut Andreas ab Insula, qui Custodiam extinguere meditabatur, a proposito decideret. Obiit Deiparæ hymnos decantans. Ex humanis excessit in Conventu S. Francisci Magnæ Canariæ Emmanuel Lomadas exemplari vitæ, & Divinis rebus addictissimus, animarumque salutis zelo refertus. In Conventu S. Antonii Montis Sancti Diœcesis Firmanæ in Provincia Marchiæ Ludovicus a Pierosara Fabrianensi pago, & Bartholomæus ab Ophida insigni oppido Diœcesis Asculanæ, ambo octogenarii, Religione, & sanctimonia præstantes. In Conventu S. Mariæ de Jesu Liviæ, seu Aviæ, vulgo Villalon Diœcesis Legionensis in Provincia S. Jacobi Didacus Villalonius Novitiorum Magister incredibilis patientiæ in laboribus, & infirmitatibus, & charitatis in Deum, ac proximum, quam modestia, abstinentia, orationis spiritus, morum compositio, paupertas, & innocentia comitabantur. Animam agens vidit Christum Jesum, & Deiparam, cælestem gloriam ostendentes, quam erat petiturus.

Chron. Prov. Algarbiorum part. 2. lib. 3. cap. 40. num. 618.

Ibid cap. 44. num. 617.

Arturus die 26. Octobris.

Calcagni in Regia provinc Marchiæ pag. 3. & 12.

Monumenta Provinc. S. Jacobi.

LXVIII. Franciscus Picardi Alumnus Provinciæ Turoniæ Pictaviensis magni nominis Concionator vitam reliquit Aureliani in die S. Joannis Evangelistæ, apoplexia correptus in ipso Verbi Divini ministerio; quod duodecim circiter annos in eadem Civitate exercuerat. Curam habuit, ut restauraretur ibidem Ecclesia Minoritica anno 1563. ab Hæreticis direpta. Jacet in ejusdem Ecclesiæ navi juxta Cathedram prædicationis. Cives tumulum decorarunt ænea statua ejus effigiem repræsentante ad modum jacentis Minoritæ.

Gonzaga in Prov. Turoniæ con. 2.

LXIX. In Provincia S. Evangelii sancte decessit Michael de Garrovillas Alumnus primo Custodiæ Pietatis, deinde Custodiæ S. Gabrielis, a qua anno 1531. in Americam trajecit Alphonsi de Escalona socius. Nescivit linguam Mexicanam, attamen virtutum suarum exemplo Infideles ad Christum, Fideles ad Christiane vivendum traxit. Attigit ætatis annum centesimum nudis semper plantis incedens, pauperrimo habitu, victu modico, insipidis herbis, & exiguo jusculo nutritus. Quiescit in Cœnobio S. Antonii de Padua Tezcuci. Hoc anno, teste Baretio, obiit in Provincia Austriæ Medardus, seu Methardus, Ferdinandi Regis Romanorum, & deinde Imperatoris a Sacris Confessionibus, & Concionator, doctissimus, eruditus, & Lutheranorum acerrimus oppugnator, relicta præclara sanctitatis opinione. Varthæ in Provincia Poloniæ Matthæus de Leczyca, expansis manibus coram Imagine Crucifixi, obiit Dominica Passionis, cujus fuerat devotissimus.

Baretius 4. part. lib. 5. cap. 35.

Idem part. 4. lib. 5. cap. 95.

Gonzaga in Prov. Austriæ in fine.

Monumenta Provinc. Poloniæ.

LXX. Posnaniæ in Conventu S. Bernardini Justinus Laicus diu phthysi vexatus, morti appropinquans, invocato S. Francisci nomine, adspexit Seraphicum Patriarcham sibi adesse cum agmine SS. Ordinis, lætitiaque perfusus animam Deo reddidit in his verbis: *Veni*

Arch. S Isid. arm. 5. num. 4 pag. 181.

Pater Sancte. Veni Clare Francisce. Veni citius. Desiderati sunt in eadem Provincia Gabriel de Bydgostia Custos Custodum in reditu a Comitiis generalibus Venetiis defunctus, & Hieronymus Minister in Conventu Casimiriæ, ambo cum Fratrum lacrymis; præclare enim in officiis se gesserant, & Provinciam cum laude, & utilitate administrarunt, juventutis educandæ in bonis moribus, & disciplinis studiosi. Gabriel primum Fratres juvenes Romam deduxit ad perdiscendam Philosophiam, & Theologiam, proviso sumptu a Benefactoribus Regni. In Conventu S. Francisci de Alcazar de S. Joanne F. Joannes de Villa Carrillo Diœcesis Giennensis juvenis triginta annorum, sed in operibus pœnitentiæ maxime consummatus. Horam mortis suæ prævidisse creditur, quum enim ad Patriam suam redeundum ei foret, Religioso, cui coquinæ claves tradiderat, dixit, sibi longius iter superesse, nec multo post eventus prædictionem comprobavit.

Monumenta Provinciæ Carthaginensis.

LXXI. Franciscus de Toral oriundus ex Civitate Ubedæ, & a teneris annis Minorum Regulam professus in Provincia Bethicæ, in Mexicum transfretaverat; ubi linguam Mexicanam edoctus ingentem Infidelium numerum Christo lucrifecit. In Popoclano etiam idiomate, quamvis barbarico, & difficillimo, eruditus Grammaticam illius scripsit; Renuntiatus Provinciæ Custos adfuit Comitiis generalibus Salmanticæ habitis anno 1553., pedibus iter aggressus, & umili tunica indutus Hispaniam peragravit, ut Fratres in paupertatis studio confirmaret, atque eos, qui secum ire vellent, abduceret in Americam. Insequenti anno in Mexicum festinavit cum XXXIV. operariis Vineæ Domini, ibique Episcopus designatus rexit Ecclesiam Jucatani ab anno 1561., quo literæ Pontificiæ erectionis Ecclesiæ ejusdem in Episcopalem prodierunt. Hinc primus Jucatani Episcopus dici solet, quamvis Regio diplomate Ecclesiam Jucatanicam obtinuisset anno 1541. Joannes de S Francisco, eique renuntianti successerit Joannes de la Puerta anno 1558., ambo Ordinis Minoritici. Scribit postremus Annalista ex Raynaldo, Ecclesiæ Jucatanicæ additam fuisse Cucumalensem, melius Cozumelensem. At si Acta Consistorialia, quæ citat, perlegisset, a Raynaldo id non erat ediscendum: *Anno 1561. Die 19. Novembris, Referente Reverendissimo Camerario, erexit in Jucatan Cathedralem Ecclesiam pro uno Episcopo Jucatanensi, & Cozumelensi...., illique sic ab ejus primæva erectione vacanti de persona Domini Francisci de Toral Ordinis Fratrum Minorum professoris providit.* Suscepit ille hanc dignitatem, quia in iis Regionibus nulli alii reperiebantur Ministri Evangelici præter Fratres Minores, motusque desiderio Indos ad veram fidem deducendi. Ante consecrationem, negotiis plerisque urgentibus, rediit in Hispaniam, atque inde consecratus ad propriam sedem reversus est, quam sæpe dimittere optavit, cellulæ suæ veteris quietem amans, & sepulturæ locum inter suos. Quod denique obtinuit; dum enim a Jucatano in novam Hispaniam iter faceret, decessit in Cœnobio S. Francisci Mexici tumulatus in medio majoris Sacelli. Ejus effigies visitur in Cœnobio Tecamachalci; Provincia enim ejus nominis primum ipsum habuit Apostolum.

Gonzaga in Prov. S. Evangelii con. 1.

Vetancur in Menol. Francisc. Die 20. Aprilis.

LXXII. In id incumbebat Andreas de Olmos, ut pauperibus evangelizandis præsto esset, sicut assueverat, totius animi, corporisque viribus usus ad majus semper in dies Catholicæ Religionis incrementum; Lingua Mexicana judicium finale descripserat peculiari actu, inductis personis, & scenicis varietatibus, tantisque opus exegerat eloquentiæ lumi-

Ibidem die 8. Augusti.

luminibus, & colorum vi, ut dum repræsentaretur coram immensa populi multitudine, nemo foret, qui non expallesceret, & ad Deum, moresque rediret. Adfuerunt spectaculo Joannes de Zumaraga Archiepiscopus, & Antonius de Mendoza Pro-Rex Mexici. Extenuatum laboribus, & infirmum hortabantur Fratres, ut quiesceret, quibus ille: *Filius sum Crucis Christi. Hoc agam, ut ipsa sim dignus.*

LXXIII. Dum hæc fierent, Indi Cicimechæ ad rebellandum procliviores arma sumpserunt contra Pro-Regem, & Archiepiscopum Mexicanum, ut scribit Gonzaga, quod postremum verum esse nequit, quum hoc anno, Mexicum moderante Martino Enriquez, nullus fuerit inibi Archiepiscopus; post obitum enim Alphonsi de Montufar, præterito anno die 7. Martii, vacavit Sedes Archiepiscopalis ad annum usque 1573., quo eam obtinuit Petrus Moya de Contreras, hoc anno primus contra Hæreticam pravitatem Inquisitor in Civitate Mexicana. Castrametati Barbari inter præcipites montium rupes, Hispanos exspectabant, si forte accederent, ad libertatem solemni certamine vindicandam parati. Andreas, etsi mala valetudine affectus, & inclinata jam ætate, Barbaros reducere cogitavit, vitæque discrimine, & amicorum vocibus posthabitis, iter aggressus est alpestre, & periculi plenum; nec frustra; nam simul ac ad illos penetravit, precibus, & concionibus ita valuit, ut ad unum omnes, positis armis, ad saniorem mentem revocarentur. Discedens, quum se brevi moriturum, nec eos amplius visurum assereret, tale illis sui desiderium reliquit, ut non sine lacrymis, & questubus dimitteretur.

Gonzaga in Custodia S. Salvatoris part. 4. pag. 1276.

LXXIV. Tampicum se contulit in Custodia S. Salvatoris, ubi mortem suam annuntiantem igneus repente globus miraculose circumdedit. Apostemate sauciatus, & se fini proximum animadvertens populum Regionis vocavit, quem inter, & Fratres rosarium, grana aliqua a Summo Pontifice benedicta, cilicium quo erat præcinctus, & flagellum, quo se cædere solebat, distribuit, ac rite susceptis Ecclesiæ Sacramentis, adstantes Fratres admonuit ad paupertatem, mutuamque concordiam, & charitatem. Venia demum petita de malis exemplis, si quæ exhibuisset, & Apostolorum Symbolo devotissime recitato, animam exhalavit die 8. Octobris juxta Torquemadam; juxta Arturum die 8. Augusti. Ejus corpus antea subfuscum, mox candidum, lucidumque, & suave olens apparuit. Audita est circum dulcis instrumentorum musicalium in aere harmonia, & Angelicus concentus, qui die anniversario ad ejus sepulchrum pluribus annis continuavit. Quidam nominis ejus detractor, qui viventi maledixerat, labiis pestifero ulcere obductis, e vivis sublatus est.

LXXV. Spiritu prophetico Consobrino suo Ordinis Eremitarum S. Augustini prædixit calamitates, quæ illi evenerunt. Indo infirmo, qui Andreæ commissas culpas in confessione detexerat, bene adhuc valens dixit: *Maneto in pace; & pro me orare memento, quia per horam tantum ante me moriturus eris.* Quod ita accidit. Terra ejus sepulchri contra varias infirmitates prompte medetur. Hispanus homo Andreæ familiarissimus, quum defuncti corpus ab antiquiori tumulo ad decentiorem alium deferretur, e lecto, in quo gravissime ægrotabat, deduci voluit ad Ecclesiam, haustumque pulverem languido admovit corpori; nec mora, cunctis, qui aderant, stupentibus, domum incolumis redivit.

LXXVI. Ingenio excellens, & multiplici eruditione reliquit sequentia

tia opera. Tractatus Alphonsi de Castro adversus Hæreses in Hispanum idioma translatos. Libellum doctissimum, atque Indis omnino necessarium de finali Judicio idiomate Indico. Artem addiscendi linguam Mexicanam, & Lexicon ejusdem. Doctissima quædam Problemata. Tractatum de Sacramentis. Tractatum de Sacrilegiis. Septem Sermones lingua Mexicana. Artem addiscendi linguam Vastecanam cum Lexico ejusdem. Tractatum de septem Peccatis mortalibus. Doctrinam Christianam lingua Mexicana explicatam. Modum confitendi Vastecano sermone. Artem addiscendi idioma Totonacum cum ejusdem Lexico. Omnia hæc pluries typis sunt commissa.

LXXVII. In Monasterio S. Isabellæ Doleti obiit Maria Vasquez nobilissimi generis, ibidem ab ineunte ætate in virtutibus exercitata, & quotidianis pugnis contra communem hostem, quem fidei clypeo munita pluries gloriose devicit. In Monasterio S. Crucis Cordubæ Florentia ab Angelis priori simillima in sanctitatis luce, qua ad exitum usque vitæ coruscavit. Obdormivit in Domino in Monasterio Montis Lucis Perusiæ Virginia Randoli Perusina die 18. Julii, quæ exscripsit medietatem Historiæ Seraphicæ, seu Speculi Ordinis Minorum, quod Francischinam appellant, stylo quidem barbaro, sed veridico.

Monumenta Provinciæ Castellæ, & Granatensis.

Monumenta Provinc. S. Francisci.

LXXVIII. Sanctam CapuccinorumFamiliam decoravit beata mors plurium Alumnorum. Pisis in Tuscia decessit Franciscus de Monte Politiano Concionator ex illustri Burattorum domo, & Marcelli II., ut ferunt, consanguineus. In Conventu Neapolis Bonaventura Cremonensis olim Amadeorum Congregationis, cui Faventiæ Capuccinorum extinctionem metuenti adstitit, Boverio teste, Deipara, certumque reddidit, nullo unquam tempore id futurum. In Conventu Manfredoniæ Leo Genuensis prius Eremita Montis Gargani, & monente Deipara ad Capuccinos adductus, quamvis expertus Dæmonis insidias, in vocatione secundo confirmari debuerit ipsius Deiparæ vocibus.

Boverius ad annum 1571.

LXXIX. Horum vestigia pressit Otto a S. Germano ad navale bellum cum cæteris profectus, ibique defunctus. Nocte quadam Dæmon ante ipsum orantem in Conventu Herbæ demortui Fratris cadaver non adhuc sepultum sustulit in humeros Ecclesiam ingressus. Ottonis vero jussu sarcinam deposuit, & abscessit, quam Vir Dei nihil turbatus correptam ad locum suum restituit, atque ad orationem rediit. Apparuit defunctus in Urbe Mediolanensi cuidam Fratri, & illi dixit, se æternam quidem salutem adeptum, sed paupertatis strictissimam rationem reddidisse. In Conventu Apiri Bernardinus a Lauro Clericus, cælesti animam agens Seraphici Patris visione recreatus. Decesserunt etiam Joannes Baptista de Monte S. Petri pariter Clericus, cujus sanctitatem Dæmon testatus est vocibus, & fuga a corpore mulieris energumenæ; Franciscus a Crotone, Martinus Rheginus, & Massæus Genuensis Laici. Hic socius fuit Anselmi de Petra Molaria ad Echinadas, & Magister Novitiorum in Conventu Camerini, ubi juvenem in oratione ex obedientia perstantem, a Dæmone pene suffocatum liberavit.

LXXX. Hoc anno Franciscus de Argignano Vicentinus, quem diximus confirmatum Guardianum Hierusalem, (Bernardino enim de Collestate electo in Comitiis Vallisoletanis successerat anno 1568. Angelus de Portu Provinciæ Genuensis, qui eodem obiit anno in Insula Cypri; atque hinc ipsi statim successerat Franciscus) plurimas calamitates perpessus est in Insula Cypri, ubi reperiebatur, Turcarum furore,

Viridar. Seraph. tom. 2. pag. 261.

rore, qui eum captivum abduxerunt in Insulam Chii una cum Angelo Calepodio Vicario Generali Prædicatorum, Vicario Eremitarum S. Augustini, & Provinciali Carmelitarum Discalceatorum. Argento redemptus redivit Hierusalem, ubi paullo post munere se abdicavit. Suffectus est in ejus locum Antonius de S. Angelo Guardianus Cœnobii S. Mariæ Novæ Neapolis, qui, dum navim conscendere vellet, Venetiis decessit. Iidem Turcæ hoc anno combusserunt Cœnobium S. Mariæ de Gratia Phariæ, seu Lesinæ, in Provincia Dalmatiæ, restauratum postea, ut indicat Epigraphe:

Hoc Virgini S. Deiparæ Templum post incendium ab immanitate Turcarum factum an. D. MDLXXI. XVII. Kal. Sept. Eleemosynis Christi Fidelium LII. Magistratuum, Nobilium, Mercatorum, Nautarum, Pauperum, Piscatorumque ob maxima beneficia eis collata, nunc una cum Domicilio restauratum manet. MDLXXIIII. VI. Kal. Novemb.

LXXXI. Bonifacius a Biturgia Provinciæ S. Francisci mittitur Commissarius Apostolicus in Provinciam Bononiæ. Conventuum vero, & Monasteriorum Umbriæ instituitur Visitator Apostolicus Paulus Episcopus Calliensis, qui die 21. Decembris ingressus in Monasterium Montis Lucis Perusiæ admiratus est disciplinam Monialium. Vetuit tamen celebrationem Missæ in Infirmaria, & quosdam S. Scripturæ libros Italico idiomate, qui legebantur a Monialibus. Congregatio Fratrum Tertii Ordinis in Sicilia constans ex septem Cœnobiis obtinuit a Pontifice jus eligendi in Capitulo ex ipsorum Alumnis Priores, & Visitatores Provinciæ. Gonzaga in Prov. Siciliæ in fine.

LXXXII. Recollecti Provinciæ Algarbiorum in Verbi Dei prædicatione proficiebant in Indiis Orientalibus. Circa autem hæc tempora receperunt Cœnobium sub invocatione Matris Dei paullo ante fundatum a Gasparo Archiepiscopo in Civitate Goæ totius Indiæ Orientalis Metropoli. In quibusdam Chronicis lego, eos in novam ædem introductos hoc anno; in aliis anno 1569. die 31. Octobris, præfecto in Novitiorum Magistrum Petro de Magdalena, quem Hyacinthus a Matre Dei asserit Fundatorem Provinciæ Matris Dei, negat Ferdinandus a Solitudine. Hiacinthus a Matre Dei in Chron. art. 1. Ferdinandus a Solitudine tom. 5. num. 3.

LXXXIII. Plura statuit Pontifex hoc anno. Vetuit, ne Regulares quilibet, secluso examine Episcoporum, exciperent Confessiones sæcularium: *Romani Pontificis*. VIII. Idus Augusti. Injunxit Carolo Cardinali Borromæo, ut corrigeret Religiosos delinquentes in Diœcesi Mediolanensi: *Non sine animi nostri molestia*. Die 10. Martii. Domibus Monialium pauperum in Hispania attribuit bona Claustralium ad Observantiam redactorum: *De Statu Ecclesiarum*. Die prima Octobris. Præcepit, ut bona, quæ spectabant ad Cœnobium de Monson Diœcesis Ilerdensis, quæque, instante Reformatione, Conventuales donaverant, vel vendiderant Communitati loci, recuperarentur, partim applicanda fabricæ prædicti Conventus, & Ecclesiæ ornamentis, partim alicui Monasterio S. Francisci, seu S. Claræ: *Quum ad hoc nos Deus*. Die 2. Julii. Indulsit Antonio de Condonal, ut ad Presbyteratus Ordinem promoveri posset, etiamsi ante ingressum in Religionem Minorum Observantium Advocatum egisset in causis criminalibus: *Apostolicæ Sedis*. Die 14. Januarii. Composuit litem inter Bernardum Piscinam Cameræ Apostolicæ Commissarium, & Fratrem Julium de Corregio Minorem Conventualem super quadam hæreditate per literas Aloysii Cardinalis Cornelii: *Tibi Domino*. Die 14. Martii. Scripsit Josepho de Roccaberti viro nobilissimo Ord. Min. Observ. Provinciæ Cathaloniæ hortatoriam ad scrupulos eximendos circa Regulæ observantiam: *Quum ex fide*. Die 4. Martii. Dedit facultatem Isabellæ Infan-

Infanti Portugalliæ Viduæ Eduardi ingrediendi sine Ancillis Monasterium S. Claræ, seu S. Francisci de Villa Vitiosa a suis consanguineis fundatum, quoties illi placuerit, de licentia Abbatissæ: *Sincere Devotionis*. Die 11. Octobris. Guiomaræ Enriquez nobili mulieri Ulyssiponensi facultatem ingrediendi quolibet anno cum honesta Matrona Monasterium S. Claræ de Santarem: *Promeretur tua fidei*. Die 13. Novembris.

LXXXIV. Concessit præterea privilegium lucrandi Indulgentias Festi Portiunculæ in Ecclesia S. Mariæ de Angelis Oppidi de Cerralvo: *De salute gregis*. Kal. Martii. Privilegium lucrandi Indulgentias in Ecclesiis S. Martini de Mannubaulle, & S. Nicolai de Carillon Diœcesis Belluacensis: *Ante tronum*. Kal. Julii. In die Conceptionis in Ecclesia S Francisci Accii, seu Guadix, Provinciæ Granatensis. In die S. Annæ in Ecclesia S. Annæ extra Oppidum de Abarca Diœcesis Palentinæ ad instantiam Joannis de Reinoso Ordinis Minorum Observantium: *Super gregem Dominicum*. Pridie Kal. Martii. In monumentis Provinciæ Lithuaniæ invenio literas Pii V. sine die, & anno, quæ datæ dicuntur pro Ecclesia S. Catharinæ Virginis, & Martyris Oppidi Nesvisii Diœcesis Vilnensis. At in ipsis Ecclesiæ nomen non exprimitur, neque exprimi potest; fundata enim non est, nisi circa annum 1600. una cum adnexo Cœnobio, ut ostendunt diplomata Clementis VIII., Capituli Cracoviensis, & Francisci a Sosa Ministri Generalis, licet fundari antea debuerit eleemosynis Euphemiæ Catharinæ Inwiszniowich Ducissæ Uxoris Nicolai Christophori de Radzwit Palatini Vilnensis. Literarum tenor est hujusmodi.

Omnibus Christifidelibus, qui vere pœnitentes, & confessi diebus festis SS. Instituti Seraphici Fratrum Minorum Ecclesiam a primis Vesperis usque ad Occasum Solis eorumdem dierum singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, & hæresum exstirpatione, & S. Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam perpetuis temporibus valituram concedimus.

ALIÆ CONCESSIONES SUMMI PONTIFICIS.

1. *Quando Moniales sunt in extremis, receptis etiam omnibus Sacramentis, eorum Confessor, si sit sexagenarius, possit intrare cum socio, qui etiam sit sexagenarius, clausitrum, ut usque ad spiritus emissionem possint in Domino consolari. Quod si Confessor non sit ita senex, & in Monasterio propinquiori inveniatur talis, de licentia Guardiani possit illud facere, dum tamen sit Religiosus, & exemplaris.*

2. *Item declaravit ad mentem Concilii Tridentini cap. 6. sess. 25. de Regularibus, & ad supplicationem multorum Religiosorum, ut omnes electiones fiant per vota secreta mediis schedulis, & nunquam publicentur tegentium nomina, & peracto scrutinio, illi, qui plura habebunt suffragia ultra medietatem, habeantur electi; quo facto, coram capitulo crementur schedulæ; & irritentur electiones, quæ non servaverint prædictum modum.*

3. *Item ad instantiam Fratris Joannis de Aguilera concessit, quod Puellæ, quæ designatæ fuerint a parentibus pro Religione, possint recipi in habitu sæculari septimo ætatis anno in Conventu, seu Monasterio Monialium, & ibi manere usque ad duodecimum, vel decimum quartum annum, ut sic possint addiscere literas, & cantum, & bonis moribus imbui. Sed expleto prædicto tempore, libere mittantur in domos parentum ab Ordinario, seu Guardiano, quæ si Religionem elegerint, induantur habitu regulari; si autem non, amplius non ingrediantur Monasterium.*

4. *Tan-*

ANNO CHRISTI 1571.	PII V. ANNO 6. & 7.	MAXIMILIANI II. ANNO 8.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 364.

4. *Tandem concessit, quod captivi, qui in terris Infidelium detinentur, in articulo mortis consequantur Indulgentiam plenariam, & remissionem omnium peccatorum, præmissa tamen confessione, si fuerit copia Sacerdotis, si autem non, hoc consequantur habendo contritionem suorum peccatorum.*

ANNO CHRISTI 1572.	GREGORII XIII. ANNO 1.	MAXIMILIANI II. ANNO 9.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 365.

ARGUMENTUM.

Acta Martyrum Gorcomiensium, aliorumque pro Christi fide occisorum. Construuntur Cœnobia. Erigitur Provincia SS. Trinitatis in Regno Chilensi. In Indiis Occiduis instituitur Commissarius Generalis. Elevatur corpus B. Ladislai Gielnovii. Florent Minoritæ, sancteque decedunt. In Gallia alii necantur, & ædes diruuntur. Episcopalem dignitatem obtinent Franciscani. Virgines obeunt virtute spectabiles.

I. CHristianorum Respublica pie, sanctèque administrata, naturæ debitum solvit, & laborum mercedem in Cælis accepit Kal. Maji, ætatis suæ anno LXVIII. SS. Pontifex, ingenti luctu Urbis, & omnium ubique Catholicorum, ob summam ejus humanitatem, beneficentiam in omnes, pietatem, fidem, zelumque vere Apostolicum in tuendis Ecclesiæ juribus, Religione vindicanda ab impiorum conatibus, augendoque cultu, & majestate sacrorum; quod moriens piis ad Deum vocibus testatus est, quodque Hæretici, ac Turcæ ipsi agnoverunt, qui sanctitatis exemplar, justitiæ vindicem, & fidei propugnatorem formidarunt. Quamvis nos in ea tempora inciderimus, ut non cum antiquis hostibus, sed, quod multo est gravius, cum Atheorum gente nunc primum in lucem aperte prodeunte, & scelerum omnium colluvie, ac furiis veneno actis dimicandum sit, tamen inter dolorem, & lacrymas erigimur animo, quum Petri naviculam moderetur PIUS VI. PONTIFEX OPTIMUS MAXIMUS Prædecessoris sui nomine, ac virtute æmulus, quem Divina Providentia in ætatem hanc miserrimam reservavit, ut magnis laboribus, curis, vigilantia, sapientia, nullique æquanda animi fortitudine fidelibus adsit, & dispulsis errorum tenebris, ac procella, tranquillitatem, quam sperant omnes, in Ecclesiam Dei tandem reducat.

II. Paucos post dies ad summum Pontificatum conscendit Hugo Boncompagnus Bononiensis Cardinalis S. Sixti, Gregorii nomine assumpto in memoriam S. Gregorii Magni, coronatus in festo Pentecostes. Nobilissimo loco natus, Parentibus Christophoro Boncompagno, & Angela Marescalca nobilitate, literis, moribus, & pietate excellens nihil non faustum, fortunatumque omnibus repromisit. Reintegrando sacro fœderi adversus Barbaros omnium primo animum applicavit, & ne tempus nequicquam flueret, Legatos misit ad Principes Catholicos, ut susceptum negotium urgerent. Hinc Christiana classis mare tenuit iisdem Ducibus, etsi obortis inter Imperatores dissidiis, navalis pugnæ apud Navarinum Pelopennosiacum commissæ exitus minus feliciter nobis cesserit. Hunc Pontificem non æque facilem se præbuisse Observantibus, ac se præbuerat Pius V., autumat Auctor Bataviæ Sacræ. Multa, inquit, quæ ni-

nis

mis liberaliter Pius concesserat, utiliter revocavit. Quænam vero hæc sint non explicat; immo vero profitetur se nescire quid profecerit recursus Romam circa Cœnobium Delphense S. Barbaræ. Moniales, ut dictum est, Observantibus obedientiam sub initium præstare recusarunt. Acquieverunt denique, ut notavimus, invitæ. Si verum est, eas reclamasse, ex eo quod ignoretur exitus, deduci nequit, Pontificem Monialibus potius favisse, quam Observantibus.

III. Non parum Belgarum animos commoverat Dux Albanus, erecto sibi in Arce Antuerpiensi trophæo de extincta seditione, rebellibus pulsis, Religione procurata, justitia culta, & Provinciæ pace firmata, non, ut scribunt nonnulli, de subacta nobilitate, & populo; hæc enim verba in marmore non leguntur. Sed invidiæ potius, quam rebellioni ansam id præbuit; vera siquidem novorum tumultuum causa accepta est referenda exactioni tributi decimæ, vigesimæ, & centesimæ, quam imperavit non pacatæ Provinciæ hominibus, sed iis, qui metu odium occultabant, neque minus Catholicæ Religioni, quam Hispanis infensi bellum rursus concitandi occasionem studiosissime conquirebant. Edictum ea super re propositum rejecerunt Antuerpienses, Bruxellenses, & Ultrajectenses, ex quibus plures idcirco capite damnati alios quid agendum foret, taciti admonebant. Ad arma igitur conclamatum est, & exercitus collecti.

IV. Guilielmus Lumnius, seu Lumæus, Comes de Marca, vir animi truculenti, & sanguinarii, Religiosorum omnium, ac præcipue Minoritarum hostis crudelissimus, quem demum justo, & terribili Dei judicio, rapidi canis morsus sustulit miserrime ejulantem, & incerta admodum salutis suæ opinione Catholici speciem simulantem, quadraginta navium classem in Anglia comparatam, & prædonibus instructam adduxerat in Vornam Hollandiæ Insulam vel meditate, vel tempestate actus, ubi mercaturam simulans Brilam Insulæ portum hostili impetu invasit, &, nemine obsistente, Dominica Palmarum in sui potestatem redegit, fractisque SS. Imaginibus, & nulla posthabita in res sacras, sacrumque Ordinem irreverentia, impositis præsidiis communivit. Prædæ nullo ferme negotio adjecit, Civitates Enchusæ, Flissingæ, Alcmariæ, Dordraci, & Gorichem, seu Gorcomii, ad Lingiæ & Wahalis Mosæ juncti confluentes. Postremam hanc receperunt Marinus Brantius Flander, & Adrianus Ficus Tielensis ex grege nebulonum, annuentibus perniciosis Civibus ab Adriano Hovelio exule ad seditionem concitatis.

V. Erat in ea Urbe Cœnobium Franciscanorum, quibus præerat Nicolaus Pichius natus ibidem anno 1534. die 29. Augusti parentibus Joanne Pichio, & Henrica Clavia Catholicis, & honestissimis, utque per ætatem licuit Minoribus adscriptus in Cœnobio Buscoduci, quo in Oppido humanioribus literis operam navabat. Theologiam audivit Lovanii sub Adamo Sasboldo insigni præceptore, & discipulo olim Theodorici Munsteri viri celeberrimi, sociumque habuit Danielem Arendocanum, de quo mox dicemus. Singulari humilitate, & animi modestia nativo præterea vultus candore, oculorum tranquillitate, ac frontis serenitate omnium benevolentiam sibi conciliabat. Interrogatus a quodam, num se Sanctum crederet, (dixerat enim in concione, se eleemosynam rogare pro Sanctis, qui erant Gorcomii in Conventu Minoritico) respondit: *Minime vero. Sed Sancti sunt Fratres mei. Sancta est nostra pauperum Congregatio.* Si errati moneretur etiam ab eo, qui æta-

te

te minor esset, vel dignitate, benigne, placideque correptionem admittebat, ut qui non tam personam intueretur corripientis, sed correptionis fructum. Dixit ei per jocum Leonardus Parochus Gorcomiensis: *Monache, Geusii suspendent te*. Cui ille: *Hoc ego nondum merui*. Tum Leonardus: *Hac tempestate multi suspenduntur immeriti*; at alter: *Martyrii gratia dari non solet immeritis; sportes enim, ut per sanctæ vitæ præcedentis actiones ad eam tandem perveniatur*.

VI. Hilari spiritu Deo serviendum sibi proponens concionibus habendis, excipiendis confessionibus, aliisque oneribus noctu, diuque subeundis vacabat, etsi corpore, & natura non usquequaque validus. Reformavit Cœnobium Gorcomiense, Fratribus licet non paucis repugnantibus, quorum nemo secum Martyrii palmam est consequutus, eoque zelo rem promovit, ut Petrus Montanus ejusdem Cœnobii accola dicere soleret, eum semper sibi visum aptissimum ferendo Martyrio. Antequam quidquam inciperet, dicebat: *Ad honorem Dei*. Si quid peteret, addebat: *Ex charitate*. Si quid pretiosius, aut ornatius ei offerretur, recusabat afferens, S. Franciscum, si videret, ægre id laturum. Nihil non tentavit, ut duo ejus Fratres secundum carnem ab hæresi ad Ecclesiæ gremium reverterentur. Magno, & constanti animo egit, ut quidam Monialium Rector, quod laqueo foret castis animabus, etsi amicorum numero fretus, & apud multos gratiosus, officio privatus ablegaretur. Supplex, & in terram projectus Judici supplicavit, ut mitigato justitiæ rigore Hæreticos quosdam extremo supplicio afficiendos, & jam resipiscentes dimitteret. In consiliis dandis monebat in primis, ne Deus offenderetur. Acri judicio præditus, quum in disceptationem Theologi adducerent, an nonnullæ mulierculæ Divinas revelationes haberent, primus ipse in præstigiorum censum illas retulit; quod & eventus comprobavit.

VII. Duos Sermones, ingruente novissimæ persecutionis tempestate, ad populum habuit, alterum instructivum die infra Octavam Corporis Christi de veritate realis præsentiæ Domini in Altaris Sacramento; alterum hortatorium, quo docuit, nulla ratione, nulloque casu licitum esse homini Christiano fidem negare, ne intentatis quidem sævissimis cruciatibus, & mortis supplicio proposito. Ejus constantiam alii in superbiam detorquebant, & inflexibilem ostinatæ mentis pervicaciam, dum ab aliis simplex diceretur, quod fidem suam non dissimularet.

VIII. Statuerat Nicolaus a Conventu discedere cum tribus Fratribus, qui ibidem remanserant, hostium expectaturus inclementiam, nisi magis muneris sui esse putavisset, majori Fratrum numero adhærere, qui, asportatis prius Ecclesiæ ornamentis, vestibus sacris, & librorum suppellectile, in arcem Turris Marmoreæ ceruleæ, quam pauci milites armis tractandis idonei defendebant, se receperant; maxime quum tres illi in Cœnobio superstites nulla necessitate ibi perstarent, & possent cæteros facile comitari, quorum illustre martyrium describemus ex Memoriis Guilielmi Estii Hesellii impressis Duaci anno 1603., & Namurci anno 1655., quas ipse hausit ex Memoriis aliis Rutgeri Estii testis oculati communem cum martyribus sortem aliquando experti. Ne tamen in immensum volumen excrescat oratio, scitu tantum digniora delibabimus.

IX. Martyres omnes decemnovem numerantur, in quibus Joannes Sacerdos Ordinis Prædicatorum, Adrianus Becanus, & Jacobus Lacopius

pius Aldenardensis Ordinis Præmonstratensium, Joannes Osterwicanus Canonicus Regularis S. Augustini, Leonardus Vechelius Boscoducensis, Nicolaus Poppellius Weldauus, Godefridus Dunæus Gorcomiensis, & Andreas Waltherus Sacerdotes, & Parochi Sæculares. Cæteri undecim Ordinis Minoritici, nimirum laudatus Nicolaus Pichius, Hieronymus Werdanus Vicarius, Theodoricus, seu Theodorus Endemus Amerstfortius, Nicasius Joannis, Godefridus Mervellanus, Willehadus Danus, Antonius Werdanus, Antonius Hornariensis, Franciscus Rodius Bruxellensis Sacerdotes, Petrus Ascanus, & Cornelius Wicanus Laici, quorum elogia subjicimus.

X. Hieronymus ex Oppido Werdæ Hornani Comitatus ob susceptum iter in Palæstinam peregrinus Hierosolymitanus dictus, & obedientiæ ita deditus, ut locum omnem, ad quem mitteretur, Paradisum suum appellaret, magicis incantationibus, & superstitiosis ritibus destruendis plurimum insudavit. Libere, & sincere concionabatur, patriæque suæ calamitates deflebat his verbis: „ Nulla nunc tuendæ Religionis cura. „ Nusquam quæruntur Hæretici. Nulla pro iis sollicitudo, ne pereant, „ vel ne perdant. Jacent leges, dormit Inquisitio, pullulant hæreses, „ atque succrescunt, & passim, nemine prohibente, grassantur impu- „ ne. Solus quæritur decimus denarius. In hunc jam omne studium, „ & cogitatio convertitur. Et quid vultis? Omnes ea, quæ sua sunt, „ non quæ Jesu Christi „. Pari zelo ardebat ejus conterraneus Antonius Werdanus oppida, & pagos circumire solitus, ut rusticos homines in rebus fidei instrueret, & panem pauperibus frangeret, quo Ecclesiæ Dei Ministris nihil esse potest gloriosius. In ultima concione dixit: „ Nunc, „ si umquam alias, tempus est, quo instantissime Deum orare oportet; „ gladius enim jugulo jam admotus, & securis posita est ad radicem „.

XI. Pios, Catholicosque parentes Theodoricus Endemus sortitus Amfortiæ in ditione Ultrajectina, ex familia adeo numerosa, ut ipse a centum ferme diversæ ætatis, & sexus hominibus patruus, vel avunculus salutaretur, recusatis pingui beneficio Ecclesiastico, & dignitate, quam, si Monachi habitum sumeret, erat consequuturus, Minoribus adscribi voluit adhuc adolescens, quos inter ad senium usque Regulari observantiæ perfecte studuit. Rexit Moniales Tertii Ordinis in Monasterio S. Agnetis Gorcomii.

XII. Nicasius Joannis Adriani filius a quodam Campiniæ pago Hezii nomen accepit, quo appellati sunt cæteri ejusdem familiæ, in quibus Theodoricus Hezius ejus patruus Adriani VI. Summi Pontificis a sacris ministeriis, maximæque apud Leodienses auctoritatis. Ante ingressum in Ordinem Minoriticum Baccalaurei titulum meruit Lovanii in Collegio Adriani VI. Totam ferme S Scripturam memoria retinebat, & Epistolas Apostolicas literaliter extemplo recitabat. Excoluit Mysticam Theologiam; atque hinc subtilius loquebatur, quam a vulgo posset intelligi. Reliquum tempus impendebat exarandis lucubrationibus suis, aut a Latino in Belgicum vertendis libellis piis, & devotis. Quum, pacatis rebus, Catholici se tutissimos putarent, mox futuros tumultus prædixit, licet id omnes risu exciperent. Sub ipsum periculum imperturbatus dicebat sociis: *Hæc est voluntas Altissimi*.

XIII. Godefridus Mervellanus erat in Cœnobio Gorcomiensi sacræ suppellectilis custos, Confessarius, & Pictor Imaginum Christi, & Sanctorum, quas devotionis causa inter fideles distribuebat. Willehadus Danus

Danus statura procerus, & corpore macilentus sic ut ossibus, & pelle tantum constare videretur, Hæreticorum gladios fugerat in Regno Daniæ, vir purus, simplex, et parcus verborum. Antonius Hornariensis ex Oppido Hornariæ Ditionis Gorcomiensis, & familia paupere, ac rusticana, sed religiosissima, verbi Dei ministerium obibat una cum Francisco Rodio Bruxellensi juvene florentis ætatis. Petrus ab Asca in Brabantia, & Cornelius a Dorestato, alias Wica Batavorum in agro Ultrajectino, Fratribus inserviebant. Hic quum Buscoduci maneret, & vocaretur a Guardiano suo dicente: *Frater Corneli, eundum tibi est Ultrajectum*, nihil ultra quærens continuo iter arripuit. Ut venit Ultrajectum, a Guardiano requisitus, cur venisset, retulit mandatum, quo ei dictum fuerat: *Eundum tibi est Ultrajectum*. Miratus ille Fratris obedientiam, eum remisit ad suum Guardianum, ut quid vellet quæreret, ac renuntiaret.

XIV. Ingressus Gorcomium Marinus Brantius Lumnii Satelles Arcis expugnandæ consilium cœpit; prius tamen ut Gasparum Turcum ejus Præfectum ad deditionem sollicitaret, literas ad illum perferendas tradidit Laico Franciscano ex iis, qui in Cœnobio remanserant. Ivit is, rejectusque a Præfecto, literas non obsignatas aperuit, & elata voce legit ad eos, qui in arce stabant januæ proximi, quarum summa erat, ut Præfectus retineret dignitatem suam, & officium, si reciperet præsidium Principis Aurasii; milites vero vitam incolumem, bona intacta, liberumque discessum obtinerent. Et quo tutius res transigeretur, Præfectus adesset in Curia, cum Senatu, & Duce Principis Aurasii præsens acturus.

XV. Conditionibus rejectis irritati Geusii, & moleste ferentes, Præfectum respondisse, multo justius esse, ut qui colloquium petebant, ad eum in arce venirent, quod ab internuntiis ferocius dictum, vel a simplici Laico parum commode relatum erat, armis impetere mox Arcem deliberarunt, tantamque primis tormentorum, & machinarum æenearum ictibus formidinem obsessis injecerunt, ut partim arma abjecerint, partim ad hostes clanculum diffugerint. Exspectabat Gaspar Turcus Filium Guilielmum cum copiis, quas accipere debebat a Comite Bossutano Trajectensium ad Rhenum Regio Præfecto, qui quum minime reverteretur, arcem dedere proposuit, ne Uxorem suam, & lacrymantem filiam, reliquosque omnes ad unum perderet; animadvertebat enim, locum diutius se tueri non posse contra audaces, perditosque adversarios. Restitit tamen aliquantulum victus Pichii rationibus, qui Hæreticis fidem habendam non censuit, etsi dejerantibus; facile enim esse, ut homines in religionem perjuri humanas leges, & fœdera non sinant inviolata. Verum quum hostes acrius instarent, & inexpertorum animos terrefacerent ingentia bombardarum tonitrua, & fulmina, quibus Arx a fundamentis concuti, & in mediis flammis ardere videbatur, non potuit paucorum virtus efficere, quominus deditionis consilium obtineret.

XVI. Arcem recepturus Brantius conceptis verbis juravit, omnibus, qui in ea forent, Ecclesiasticis, & Laicis, nemine excepto, vitam incolumem servatum iri, & integram libertatem. Dum pacta obsignarentur, Nicolaus Pichius, aliique Fratres religiosum habitum iterum sumunt, quem deposuerant, ne vestitu notabili periculum sibi ultro accerserent in arcis defensione occupati; quod exemplo fecerunt quinque illorum Minoritarum, qui ut facilius in Saracenorum regiones pe-

netrarent, habitum ad tempus occultaruut, quorum audito Martyrio, S. Franciscum dixisse ferunt: *Nunc vere dicere possum, me quinque habere Fratres*. Alius subinde alii peccata confitetur, eorum exemplum sequutis non paucis ex Sæcularibus, quos Nicolaus Pichius sacra Synaxi refecit allata a Templo Civitatis, ne ludibrio ab Hæreticis exciperetur.

XVII. In arcem immissi hostes post mediam noctem, quæ Kalendas Julii proxime sequebatur, fidem iterum dant, se nemini injuriam facturos, ipseque Brantius dexteram porrigens Hesellio Estio, qui intus ad portam stabat, dixit: „ Nolite metuere. Quod promisi, promitto etiam „ nunc, fidemque meam cum jurejurando obstringo, me omnibus, qui „ in arce sunt, minoribus, atque majoribus, & tam Ecclesiasticis, quam „ Laicis pacta omnia servaturum. Tantum opus, ut paullum adhuc istic „ subsistatis „. Quo dicto, introgressus cum suis cogit omnes in hypethrium superius, planitiem nempe media in arce subdialem quadratam. Irruentes vero præstantes illi juramenti adsertores ex exulum, fugitivorum, & sceleratorum omnium fæce, & colluvie, singulorum vestes, & loculos prædæ causa avidissime scrutantur, & Hieronymum Werdanum, quem fortasse Guardianum putabant, præcipue infestant, prehenso pectore cum vi trahentes hominem, ut ab eo nummos extorquerent, quos nullos habebat. Mox Præfectum Arcis in vincula conjiciunt, duosque fortissimos viros Theodoricum Bommerum, & Arnoldum Regium in medio Civitatis foro crudelissime suspendio interimunt.

XVIII. Dimissis paucis, qui multo ære se redemerant, cæteri omnes, Religiosi potissimum, & Ecclesiastici, carceri traduntur gravissimis contumeliis affecti: „ En, dicebant Geusii, & experimini manifestam adversus vos Dei vindictam, qui si nobiscum non esset, & pro nobis „ non faceret, quonam pacto fieri potuisset, ut nos numero tam pau- „ ci arcem tam munitam caperemus? En quomodo unus nostrum supe- „ rat, & in fugam vertit mille vestros. Nempe recessistis a Domino Deo. „ Nunc ergo tempus est, ut meritas pœnas luaris, quandoquidem in le- „ ge Domini noluistis ambulare „. Alii victis miseriam exprobrabant; alii nihilo mitiores rogabant priores illos, ne infelicibus tantopere molesti essent; futurum enim, ut in ipsorum sententiam, partesque concederent. Tum illusores vultu ad lenitatem composito: „ Oh si faciant! „ inquiunt; debitis honoribus eos ornabimus. Alium hic publicum Ec- „ clesiastem faciemus; alium, atque alium in locis eidem muneri præ- „ ficiemus, aut certe ad paria officia, & dignitates provehemus „. Miles interea tabellam in Arcem illatam, qua pacis osculum datur in Missa, petulanter, & cum vi ori Nicolai Pichii obtrusit, & illisit; qua ille militari insolentia nihil turbatus gaudenti magis, quam dolenti similem vultum tenuit.

XIX. Captivorum alter milites modeste admonuit juramenti solemniter præstiti, qui in hæc verba responderunt: „ Si vitam solam pacti su- „ mus, vestibus igitur spoliatos vos, ac veluti Adamos penitus nudos „ hinc ejiciemus „. Ad Nicolaum Pichium accessit consanguineus suus Civis Gorcomiensis scelestus quidem, sed beneficii memor, quum illo deprecante apud Comitem Bossuranum, capitis periculum Roterodami evasisset, illique operam suam, & officium spopondit, ut liber dimitteretur; & licet Nicolaus Fratres suos se non relicturum assereret, animadvertentes tamen Fratres, eum exire inde posse, si vellet, dicebant ei: *Siccine nos, Pater deseris*? Alii dicebant: *Tu nos huc duxisti, & nunc in dis-*

discrimine positos derelinques? Durum hoc illi erat, & acerbum auditu; neque enim quisquam jussu, vel suasu suo arcem petierat, sed pridie quam Urbe hostis potiretur, omnibus veniam fecerat, quo vellent, & salvos se fore sperarent, discedendi. Ipse autem idcirco arcem intraverat, quia Fratrum Conventum, qui in majori, & potiori numero consistit, dimittere noluit. Eos itaque solatus est multis verbis, promittens, se nullam sui liberationem unquam admissurum, nisi omnes una secum liberatum iri videret. Quod si vel unus ex numero, idemque minimus morte mulctandus foret, illi in morte se socium futurum.

XX. In obscurissimum, & fœtidum carcerem detrusis appositæ sunt feria sexta pro cibo carnes, quas Divinæ legis Zelatores sub impio Antioco imitati comedere renuerunt. A cœna hostes vino madidi custodiam ingressi pugnis, calcibus, & verberibus impetere, sævisque, prout cuique lubitum erat, modis Christi Athletas exagitare cœperunt. Resonabant convicia, & maledicta; cumulabantur terrores. Dicebat alius: Hem Sacrificule! ubi nunc os tuum, & gloriatio tua? Alius dicebat: Abscindamus singulis virilia, nares, aures, & in crucem subigamus Idololatras istos, & Deificos. A Nicolao Poppellio tradi sibi Ecclesiæ thesauros postulabant, instructamque pulvere pyrio ballistam ori ejus opposuerunt, veluti continuo explosuri, ac cinctorii funis cuidam ex Minoritis detracti altera parte collum ejus strinxerunt, alteram januæ superimmiserunt, sursumque eum trahentes, & deorsum demittentes parum absuit, quin spiritum intercluderent, eodem tandem humi strato miserabiliter, & semianimi relicto.

XXI. Similes pecuniarum quæstiones instituerunt in Minoritas, quorum nomine Nicolaus Pichius respondit, sibi dubium non esse, quin calices, & ornamenta Templi in arcem allata ipsi jam repererint, & occupaverint; Franciscanos ex eleemosynis vivere, & pecunias ad eorum sustentationem sæcularium hominum manibus tractari, & dispensari; se autem nescire, an aliquid earum supersit, & ubi sit. Cui milites: Mentiris Monache. Et fune ad collum religato, suspendio torquent ad ostium carceris, donec, fune attritu dirupto, in terram cecidit pallens, ac plane mortuus, ipsique vel per ludibrum, vel ut explorarent, an animam exhalasset, ardentes candelas faciei admovent, flammamque naribus insertam in cerebrum submittunt; linguam etiam, & palatum adurunt, sic ut gustu hebetato, ac pene extincto nullum amplius, aut perexiguum saporem perceperit. Abscedentibus militibus, paullulum refocillatus, Fratribus dixit, se per animi deliquium nihil omnino eorum, quæ facta erant, sensisse, eosque ad martyrium hortatus est, modicum videlicet, & momentaneum cruciatum, quem illico animi, sensuumque defectio consequitur, ut sane liqueat, non esse condignas passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Reversi milites, eumque vivum præter spem reperientes: Vivit ne Monachus? Vivitne adhuc? exclamant, pedibusque humi sedentem impellunt, in ventrem, & latera calces impingunt, & plagis acerbissime cædunt.

XXII. Insequentibus noctibus crudelitates instaurarunt in Sanctos. Frisius cohortis Dux vino temulentus: Volo, inquit, ut omnes ordine mihi buccas vestras infletis. Tunc ad singulos progressus duas, vel ternas alaphas unicuique impegit tam violenter, ut plerisque cruor a faucibus, & dentibus, a naribus etiam, & oculis erumperet. De quo egre-

egregio facinore homo insanus die postero apud Prætorem Civitatis prandens serio gloriatus est. Villehadus Danus ad singulos ictus respondebat: *Deo gratias. Ego Dominum Deum pro te rogabo*. Quibus verbis iratus percussor: Tune, ait, pro me orabis? nec mora efferatæ belluæ ritu in optimum senem irruit, tantumque illum non enecavit. Novo petulantiæ genere invento filii Satanæ, consertis brachiis unius Fratris cum sinistro alterius, binos colligant, & educunt alios post alios tamquam ad supplicationem. Dicunt autem: Cantate Monachi. Nunc ad mortem hac pompa proceditis. Eunt illi Ecclesiæ canticum: *Te Deum laudamus*, lætissimis vocibus modulati, ductique ad Arcis propugnaculum inveniunt mensam laute instructam, ad quam assidebant aliquot nebulones inter magna vini pocula ebrietate confecti, qui apposita pelvi lusoria, & porrectis aleis: „ Ludite, iuquiunt Sanctis, & aleas in „ pelvim projicite, ut in quem sors ceciderit, primus suspendatur, „ cæteris ordine sequuturis „: Quibus respondit Nicolaus Pichius: *Nihil jactu aleæ opus est. Ego me libentissime omnium primum ad supplicium offero.* Postquam convivantium voluptati satis factum foret, eadem pompa in carcerem reducuntur.

XXIII. Leonardus Parochus solutus vinculis jam abierat, (postea contra datam publicam fidem iterum constrictus in via, dum Buscoducum pergeret) ut morientibus assisteret Theodorico Bommero, & Arnoldo Regio, ut diximus, capite damnatis, eo quod ille præternavigantes Geusios sacrorum calicum suppilatores, & sacrilegos ex arce inclamasset, alter vero milites nomine Regio ex vicinis locis collegisset. Eum itaque Henrica Nicolai Pichii Mater prope septuagenaria pro filio suo sollicita sic affata est: Ubi, quæso, moratur filius meus cum Fratribus suis? Numquid & non illi venturi sunt? Cui Leonardus: Optarim equidem, o cara Mater, vel has aures mihi præcisas, dum eos a captivitate liberos hic præsentes apud nos habere liceat. Atque his verbis Matrem collacrymantem de filii sui periculo admonuit. Interim Clemens Claudius vir Catholicus, venia a Brantio impetrata, Theodorum Chirurgum ad Nicolaum Pichium in carcere adduxit, qui immaniter, & fœde tractatum Dei servum inveniens a fletu non abstinuit. Nicolaus vero subridens ait: *Quid lacrymaris?* Et Chirurgus: quomodo lacrymas continere queam, qui te ita affectum video? Contra Nicolaus: *At ego modicum esse revera censeo quidquid hactenus fidei meæ causa pertuli, quum Dominus noster Jesus Christus tam multa sit passus pro nobis .... Utinam mihi contingat etiam membratim, & frustulatim dissecari pro fide Catholica!* His, similibusque verbis Chirurgum in fide Catholica, quam profitebatur, ita confirmavit, ut Hæreticis invisus post durissima vincula in exilium sponte abierit cum uxore, & filiis, atque ad finem usque vitæ Orthodoxus permanserit.

XXIV. Venerat Gorcomium sub his diebus Joannes Omalius, seu Oumallus, homo insolentissimus, turpissimus, natura Scythicus, & sacrorum omnium contemptor, antea Canonicus Ecclesiæ Leodiensis, apostata, sacrilegus, & pirata, a Lumnio Brila missus cum mandatis. In carcerem introductus captivos vultu truculento, veluti devoraturus, circumspiciens: Hem, inquit, vos Deivori. Huc ego a Domino meo Comite de Marca festinavi ea gratia, ut vos omnes a patibulis suspendi jubeam. Cui Hieronymus Wendanus: *Sic age, ut loqueris. Nulla in nobis est mora. Parati sumus omnes, ac ne unus quidem repugnabit.* His au-

ditis

ditis barbarus dextera manu truncus ex ictu bombardæ, impotenti ira fremens excessit. Adstitit paullo post Lictor publicus, qui depromptos ex loculis suis restes Sanctis ostendens ait: Adspicite quid hic sit. Responderunt Guardianus, & ex Fratribus aliqui: *Laus Deo, Deo gratia, quod hucusque pervenimus*. Tum Lictor tunicis illos exuit, relicta tantum veste interiori, illasque abstulit; atque interea Geusius quidam per convicium cantillabat aliquot versus, seu prosam, quæ inter Missarum solemnia, die natali SS. Petri, & Pauli, in quibusdam Ecclesiis cantari solet, & hæc verba clarius audiebantur: *Ibi Neronis feritas, Principes Apostolorum præliis plurimis victores, diversa te, Petre, & Paule, addixerat pœna mortis. Te Crux associat. Te vero gladius cruentus mittit Christo*.

XXV. Omalius ab Hispanis victus, quatuor fere a Civitate Gorcomii milliaribus apud Oppidum Bomeliæ, quod expugnatum iverat, reversus erat die tertia Julii in Catholicos iracundior. Agebatur in Senatu, & privatis Civium congressibus de redimendis captivis, nullo tamen exitu, Brantio negante, se quidquam posse statuere sine auctoritate Principis Aurasii, qui nondum venerat in Hollandiam. Tentatus quoque est animus Lumnii; sed quis immanissimam, ferocemque belluam ad humanitatem flexisset? Omalius tumultum veritus popularem, si illos Gorcomii necaret, die quinta Julii intempesta nocte seminudos in navigium imponit per Mosæ fluvium Brilam advehendos. Leonardus Parochus conversis ad Civitatem oculis: *Gorcomium, Gorcomium*, inquit, *o quantum tibi malorum impendet*? Quod prophetice ab eo dictum Cives didicerunt, illatis ex die illo inter ipsos per triginta annos bello, fame, pestilentia, & sacrorum mysteriorum cessatione.

XXVI. Dordracum appulsis nihil eis milites reliquerunt, præter amiculum lineum nigri coloris camisiæ intimæ superindutum, impransosque accurrentis plebeculæ sibilis exposuerunt, quæ clamabat: Ah! seductores, & impostores hominum! quam multos male credulos commentis vestris Papisticis, & anilibus deliramentis in errorem abstraxistis! Ah! quam multa animarum millia pravis, & pestiferis vestris doctrinis in Infernum præcipitastis! O quam pulchre nunc patibulum ornaturi estis! Cæterum milites custodiæ destinati velum navigii obtendentes, & circumponentes, neminem ad spectaculum admittebant, nisi nummum solveret, totoque illo die, qui Dominicus erat, naviculatores, lintrarii, mesonautæ, omnisque generis nebulones, scurræ, & furunculi, quidquid libuit, maledictorum, & dirarum in Sanctos impuro ore vomuerunt.

XXVII. Calvinianus quidam Minister instituit cum illis quæstionem de Eucharistiæ Sacramento. Sed audacis, & ignorantis pseudo-theologi sophismata profligarunt Leonardus, & Nicolaus Parochi, & Hieronymus Werdanus realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia contineri solidis rationibus confirmantes; hoc enim, dicebant, clarissime sonare S. Scripturæ verba, hanc omnium anteactæ ætatis Patrum fuisse sententiam etiam tot illustrium Martyrum sanguine consignatam.... Non esse humani ingenii, nec Angelici intellectus Mysterium cognoscere. Non homo est, inquiunt, qui faciat Christi corpus, & sanguinem, ut vos subsannando misero nugamini modo; sed ille, qui pro nobis crucifixus est Christus. Sacerdotis ore verba proferuntur, & Dei gratia, ac virtute proposita consecrantur; ait enim: Hoc est corpus meum. Vox autem illa semel quidem dicta est; sed per omnia Ecclesiæ altaria,

ria, usque ad Christi adventum, præstat Sacrificio firmitatem. Quæ nisi credideritis, non intelligetis, quum intellectus merces sit fidei. Hic Hæreticus pudore suffusus, quum nihil ultra respondere posset, argumentis posthabitis, conviciis Sanctos impetit, & infamibus verbis lacessit, quibus plaudit mirum in modum circumfusa stupidorum hominum multitudo, donec Nicolaus Pichius rei finem imposuit usurpans illud Dominicum: *Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas ante porcos*.

XXVIII. Die postero Brilam adsportantur, quam ob necem eis illatam Pomarium Sanctorum Geusii ineptissime, si illorum sensum respicias, postmodum appellarunt. Inter populi illudentis vociferationes Lumnius pietatis parentum suorum oblitus, qui religiosos viros, potissimum Franciscanos etiam hospitio excipiebant, ut ipse quoque aliquando fecerat, atque humanitatem omnem exutus, equo advectus ad navigium adstitit una cum Laslato Bredenrodio, Reinetinotho, Guilielmo Treslongo, Joachimo Ortelio, Omalio, aliisque satellitibus. Illic vinctos aliquantisper contemplatus, in cachinnum erupit adeo effuse, ut homo vix sui compos super equum dorso resupinus caderet; deinde hæc dixit: „ Quid vobis est hic negotii, obsecro? Numquid bellum hic nobis inferre, nosque hinc a sedibus nostris ejicere vultis? An eo consilio huc accessistis, ut proditionem adversus nos aliquam machinemini? Quid enim causæ esse putabimus, quod non domi vestræ manseritis, Missis scilicet vestris solito vestro more celebrandis satis superque occupati? „. Hæc delirus, & execrabilis Tyrannus.

XXIX. Expositi in terram Sancti ante eum genuflectere jubentur, qui simulata humanitate dixit: Surgite Domini. Hinc tradito Heurico Laico Minoritæ S. Crucis Labaro, coguntur supplicationis ritu Civitatem versus incedere, & multoties sub erectum patibulum transire, atque elata voce hymnum quemdam B. Mariæ Virginis canere; præterea fixis humi genibus patibulum ad instar coronæ cingere, & *Salve Regina* decantare, ne quid ad ludibrium, & impietatem deesset. Carnifex sic se comparat, ac si omnes esset e vestigio suspensurus. Spectatores miseris insultant, magnisque vocibus conclamant: En cœmeterium vestrum. En Ecclesia vestra. In ea nunc, ut soletis, istam vestram exercete Idololatriam. Post hæc Henrico pileum holosericum imponunt, & duobus aliis Laicis Franciscanis dant hastilia in manibus ferenda, circumligatis ad ornatum in summitate lappis, aliisque herbis. Inter hos duos ibat Carnifex. Martyres, ut jussi erant, modulabantur canticum: *Te Deum*; paullulumque cessantes, aut vocem non attollentes, adeo fortiter vapulabant, ut ex inflatis humeris cruor efflueret, carneque dehiscerent. Lumnius equo insidens, illosque ante se agens virgula, quam in manu tenebat, subinde verberabat, ipso, & circumstantibus immoderate ridentibus; ad quos Hieronymus Werdanus viriliter, celsoque animo: „ Quodnam hoc hominum genus, inquit, quæve tam „ barbara hunc morem permittit patria? Navigavi quondam ego Adriaticum, Jonium, Lybicum, Syriacum maria. Adii Cretam, Cyprum, „ multasque latrociniis infames insulas. Peragravi Palæstinam, vidi „ Judæos, Græcos, Saracenos, Turcas, & Mauros. Sed nusquam hosce „ tam Christianis infensos hoc pacto inveni. Neminem læsimus, neminem circumvenimus; & hæc tam atrocia, atque abominanda pati „ nunc cogimur. En quomodo benignissimus Deus nos novissimos osten-

„ dit

„ dit tamquam morti destinatos. Spectaculum facti sumus mundo, & „ Angelis, & hominibus „.

XXX. Inter verbera, clamores, horrendosque strepitus insanientium turbarum, dum maledicta, & scommata per Civitatis vias, & fora in eos conjicerentur, erant qui vas aqua plenum ante domorum januas juxta se ponerent, scopisque intinctis prætereuntes aspergerent, & canerent: *Asperges me hyssopo, & mundabor*. Neque, ut observatum est, in tam incredibili virorum, & mulierum numero ullus pietate motus vel suspirium duxit, vel miserorum commoveri malis vultu, aut verbo significavit. Sic enim vero justissimus Deus impiorum oculos excæcat, & cor aggravat, ut in profundum malorum ruant.

XXXI. Eadem cæremonia, qua antea, patibulum medio in foro circumire coacti sunt, & sacras quasdam Deiparæ laudes concinere. Orationem: *Interveniat, quæsumus Domine, nunc, & in hora mortis nostræ apud tuam Clementiam &c.* clara voce recitavit Godefridus Dunæus. Hinc in carcerem sub latrina superiori fœtidissimum abducuntur, ubi reperiunt Andream ab Heinorto, & Adrianum a Maesdamo Parochos eamdem ob causam vinctos, nec semihoræ spatium præterlapsum est, quum eo adveniunt duo Præmonstratenses a Geusiis capti prope Brilam latrocinantibus. Hi primum ante tribunal ad fidem Catholicam deserendam sollicitati, in faciem seductoribus restiterunt. Lumnius Jacobo, qui erat senior, dixit: Nisi baptismo nuntium remittas, morieris. Cui Jacobus: *Nequaquam; non enim moriemur, sed vivemus*. Tunc Lumnius: An ego potestatem non habeo occidendi te? *Ita quidem*, inquit Jacobus, *occidendi corpus, sed non animam semper victuram*.

XXXII. Instituta in omnes quæstione coram Tyranno, Leonardus Parochus aliquid, ut solebat, pro fidei defensione libere dixit; & assistens Satelles bipenni eum percussit in capite. Illo autem dicente: *Percutite carnem meam, ut lubet, dum vobis permittitur; non enim diuturnum hoc erit*; satelles alius malleum militarem in occiput ejus impegit, & ex vulnere sanguis exivit. Instaurata rursus est quæstio die sequenti octava Julii, adductis in Curiam solis Leonardo, & Nicolao Parochis, Nicolao Pichio, Hieronymo Werdano, Godefrido Mervellano, & duobus Præmonstratensibus. Judices sedebant Joannes Duvenvordius Urbis Præfectus cum Scriba, Andreas Parochus S. Catharinæ Apostata, & Cornelius Gorcomiensis nauta vini potor egregius, qui inter interrogandum sæpius dicebat: Tantum suspendite eos, tantum suspendite. Erant ibi duo Germani Fratres Nicolai Pichii eo consilio, ut ipsum, sociosque, si possent, a barbarorum unguibus eriperent, non Religionis studio, quam parum curabant, sed in Fratrem suum charitate, & benevolentia.

XXXIII. Rei summa eo spectabat, ut captivi in Calvini sententiam irent. Falsam omnes uno ore conclamarunt, in tantum, ut Andreas, & Cornelius Judices ad singularem disputationem provocarent Leonardum Parochum, & Nicolaum Pichium. Determinata quæstione de puro Dei verbo, Leonardus Andream interrogat: *Quodnam est purum Dei verbum?* Respondet Andreas: *Vetus, & novum Testamentum*. Quærit Leonardus, quid veteris, & novi Testamenti nomine intelligat? Scripturamne veteris, & novi Testamenti? Annuit Andreas, quem his quæstionibus urgere cœpit Leonardus. A quo persuasus, & edoctus Scripturam utriusque Testamenti pro Verbo Dei reciperet? Quod certum ejus rei

rei argumentum proferre posset? Premebat similiter hominem Nicolaus Pichius petens: Num reciperet Evangelium? Unde Evangelium accepisset? Quo Magistro didicisset, hoc a Matthæo, illud a Joanne conscriptum? Andream hæsitantem, (nam Cornelius collega pugnæ, quæ de doliis, & amphoris non erat, se prorsus non immiscebat) Prætor compellavit: Hem, Andreas; quid est, quod ad hæc non respondes? Nescis a quo traditum Evangelium Christi? Nunc loquere. Tum Andreas: „ Seductores isti non aliud, quam sophismata sua norunt in dis„ putationem afferre, ut nebulas offundant suo more. Sed aliud est, „ quo tendunt; nimirum id agunt, ut fateri nos cogant, suum Idolum, „ & Antichristum Pontificem nobis Verbum Dei tradidisse. An non „ eorum percipis fraudem, & sycophautias? „. Ad hæc Catholici: Disputate, inquiunt, ex Scripturis, uti placuerat; nam mutuo nos ex iis redarguere non possumus, nisi prius constet, ea, quæ libris novi, & veteris Testamenti continentur, vere Divinas Scripturas, & Verbum Dei esse; quod nos quidem credimus, vestra interest demonstrare.

XXXIV. Disputatum est eodem tempore inter Jacobum Præmonstratensem, & adstantes Calvinianos de veritate præsentiæ Corporis Christi in Altaris Sacramento, & nequicquam tentati sunt simpliciores Fratres Laici Franciscani ad illam pernegandam, quorum unus respondit, se omne id credere, quod credebat Guardianus suus. E concilio tandem nescii quo se verterent Judices, dedecus inter; & rabiem, Sanctos ejecerunt non sine horribili maledictorum tempestate, & crucium, laqueorum, & suspendiorum minis.

XXXV. Legati interea Gorcomienses Brilam advenere a Senatu missi, ut pro captivorum libertate, ac præcipue Nicolai Parochi instarent. Sed Lumni arrogantia, & Geusiorum artibus nihil peractum. Germani Fratres Nicolai Pichii obtinuerunt denique, ut eum quo vellent, liberum adducerent. Eo tamen negante, se absque aliis discessurum, impetrarunt rursus, ut captivi omnes abirent, si fide illorum in cæteris articulis incolumi, solam Romani Pontificis auctoritatem negarent. Hoc fine cœnam instruunt epulis, potuque affluentem, ad eamque vocatum Fratrem exhilarare nituntur, quo facilius illi persuadeant, ne pro tuendis rebus alienorum vitam suam in discrimen adduceret: „ Tu ne, in„ quiunt, adeo stultus es, ut pro Papa mori inducas in animum, qui „ ne digito quidem se cruentari tua causa pateretur? Et quam ille „ gratiam tibi relaturus est, posteaquam pro eo mortem oppetieris? *Nemo est*, dixit eis Nicolaus, *in toto orbe, cujus gratia discedam a Domino meo, & ad partes Diaboli me transferam*. At illi: „ Minime vero, „ Frater, nos id abs te petimus, ut Deo renunties, sed ut Papæ tan„ tummodo, qui utique non Deus est, sed homo „. Mortem hinc ejus oculis teterrimam proposuerunt, orantes, ut vitæ servandæ gratia saltem dissimularet. „ Crede, ajunt, quodcumque placuerit, eamque fidem „ tuam clausam in animo retine; etenim nostra non interest, quam „ tu fidem eligas, teneasque; dummodo te ab hac probrosa morte „ salvum habere possimus „. Ille vero: *Quid stultius, quam pro vita hac mortali, cujus ne unius quidem horulæ spatium certum habemus, aliquantulum producenda, fidem prodere, Deum offendere, atque æternæ gehennæ obnoxium fieri, quando vel paullo post accidere potest, ut moriar, vel certe post sex, septemve annos ad mortem naturæ debito vocandus sum?* Hæc dicebat, etsi ætate, & constitutione corporis adhuc integra, plures sibi vitæ annos

nos haud repromittens. In cæna autem, quantum satis erat, manducavit, & bibit, vultumque præbuit serenum ut moris est inter amicos.

XXXVI. Quum constantiam labefactari non posse viderent, postquam nervos omnes, & eloqnentiæ vires Germani frustra intendissent, acerbe dolentes, & in illum commoti abierunt. Interim seditione nata inter Geusios, Lumnius iram, quam adversus Marinum Brantium conceperat, qui auctor esse seditionis haud dubie credebatur, & a quo non autographum, sed exemplar literatum acceperat nomine Principis Aurasii, qui captivos liberos dimitti jubebat, in Martyres effudit. Hinc prope mediam noctem compotationibus oppletus latam in eos mortis sententiam Omalio tradidit exsequendam. Nihil turbatus Nicolaus Pichius dixit lictoribus: *Si me vultis, libenter comitabor. Quod Dominus dederit, recusare non possum.* Educuntur omnes a custodia hora prima post mediam noctem, eisque additur Henricus Laicus, qui supplicii metu una cum Parocho Measdamensi, &. Gorcomiensi quodam Canonico Geusiis adhæserat, factique pœnitens ad suos redierat, quamvis coronam promereri renuerit vel animi levitate, vel nimia adolescentia octodecim annos natus, & in Ordine nondum professus. Deus tamen illius misertus est, qui male a Geusiis habitus, & ad Ordinem regressus paucos post annos in Cœnobio Buscoducensi sanctissime vitam explevit.

XXXVII. Adducti sunt Martyres ad Monasterium Windesbemense S. Catharinæ, Ruggæum dictum, Canonicorum Regularium S. Augustini extra Civitatem, & in horreo cespitibus focariis servandis destinato suspensi duabus trabibus oblongis, & transversis ad nudum exuti. Godefridum Dunnæum non difficulter Geusii liberum dimisissent, eo quod Parisiis humaniorum literarum studiis mentis alienationem passus desipere videretur: sed continuo vociferatus est, nolle se a Martyrum societate disjungi, & Leonardum Parochum nonnihil tardantem in scalæ vestibulo, quia amore matris suæ optimæ mulieris se commoveri sentiebat, ita compellavit: *Cur non, Magister Leonarde, celeriori gradu contendis ad epulas? Hodie enim cum Deo, & Angelis convivabimur in cælis.* Interea milites clamabant: Ah! ne suspendatur hic homo; siquidem plane innocens est, & mentis impos. Ille autem: *Properate, quæso, consociare me Fratribus meis; video enim cælos apertos. Si quid adversus aliquem deliqui, rogo per amorem Dei, ut id mihi condonetis.* Godefridus Mervellanus in illa verba moriens exclamavit: *Domine, ignosce illis; neque enim sciunt quid faciant.* Nicolaus Pichius Fratres suos tenerrime complexus: *Coronas*, dixit, *paratas, & capitibus imminentes ne per ignaviam amittatis, sed morte contempta viriliter apprehendite.* Nicasius Joannis militibus, qui juniorum fidem tentabant, vitæ, & commodorum spe ostensa: *Non volunt*, inquit, *non facient; nunquam id admissuri sunt. Nobiscum statuerunt vivere, & mori.*

XXXVIII. Quetebatur in scala patibuli Hieronymus Werdanus de Hæretico, qui Henricum adolescentem a cæteris abstraxerat, & militi, a quo ad Romanam Ecclesiam abjurandam subinde sollicitabatur, magno spiritu dixit: *Discede hinc, mortalium nequissime, organum Diaboli; neque enim tu quidquam istorum loqueris, sed quæcumque loqueris, ea per os tuum Diabolus loquitur.* His ira magis perciti execrabiles carnifices faciem ejus cultro laniatam deformarunt, & figuras Crucis Hierosolymitanæ, quas in brachio, & pectore insculptas gestabat, a viva carne abraserunt. Tradunt, aliquem junioris ætatis a militibus postulasse, ut, inciso fune, clanculum dimitteretur, & aliquem non eamdem ac cæteri

teris alacritatem ostendisse. Hæc tamen, si vera sint, naturæ sponte fiebant mortem reluctantis, nec eorum gloriam minuunt.

XXXIX. Neglecte Lictores partes suas egerant. Hinc alius ore funem veluti frænum mordebat, alius extremo mento suppositum, alius gutturi quidem admotum, sed non satis adstrictum habebat. Quare licet supplicium inceptum hora secunda a media nocte, absolutum fuerit hora quarta; mane tamen sole lucescente, eorum aliqui spirabant adhuc; quibus reversi illuc milites, inaudita barbarie, auriculas, nares, & pudenda præciderunt, eaque galeris affixa triumphali pompa in Civitatem retulerunt, non veriti in mensis bellariorum loco per jocum apponere, ac coram matronis honestissimis, & sacris quoque virginibus ostendere. Aliis ventres cultro aperuerunt, intima viscera scrutati, abdomen inquirentes, & præcipue ex corpore Hieronymi Werdani pinguioris adipem colligentes, quæ omnia Medici circumforanei Gorcomii in foro tamquam pharmaca venum exposuere ...

XL. Hora diei tertia pomeridiana accessit ad locum supplicii Gorcomiensis vir Catholicus, vidensque Sanctorum corpora pendentia adeo crudeliter mutilata, puerorum, & infimæ plebis ludibrium, multis precibus egit apud Præfectum Civitatis, ut sibi terræ mandanda traderentur. Erogato pretio, votique compos insequenti nocte in duabus foveis illa tumulavit.

XLI. Ex captivis Gorcomio Brilam advectis ad Geusios transierant duo Minoritæ, nempe Henricus, & Guilielmus Leodiensis Gallus. De illo jam diximus. Alter castra sequutus sub Trelonio Duce stipendium meruit, piraticam exercuit, scortum habuit, multa audaciter fecit, multaque mala Catholicis intulit. Verum tribus circiter mensibus ab apostasia, de panis, ac vini furto, & veneficio accusatus apud Omalium, tertio Kal. Octobris laqueo vitam finivit. Hæc eadem, Deo justissimo scelerum vindice, utinam referre non debeant ii, qui sequuntur, Ordinis nostri Annalistæ! Parochus Measdamensis, & Canonicus Gorcomiensis diversum pariter finem sortiti sunt; ille enim Omalii jussu mortem subiit, quam pro Christo detrectavit; hic ab Omalii, cui inserviebat, manibus elapsus, & Ecclesiæ reconciliatus probe vixit, Martyrumque Gorcomiensium historiam Teutonico rhythmo conscripsit. Notatu dignum est, quod etsi duo Religiosi defecerint, tamen eorum numerus ad coronam pervenit, accessione duorum Præmonstratensium; quin etiam, quum Brilam appulissent sexdecim Sacerdotes, nihilominus coronati sunt decemseptem, subrogato Sacerdote in locum Henrici Laici. Præterea Andreas Walterus ab Heinorto, & Præmonstratenses tribus Apostatis successere, ut pristino numero nihil deesset, & coronarum nulla possessore vacua relinqueretur, perinde ac olim quadragesimam coronam turpiter ab uno desertam alius feliciter occupavit. Consimilem historiam refert Petrus Alexandrinus Magni Athanasii successor de novemdecim partim Presbyteris, partim Diaconis, quos Ariani excruciatos navigio imposuerunt, & in barbaram quamdam Phœniciæ Civitatem asportarunt.

XLII. Hic Martyrum finis, quos in Beatorum album retulit anno 1675. die 24. Novembris Clemens X. Pont. Max., statuto eorum festo cum Missa, & Officio die nona Julii in Belgii Ecclesiis, totoque Ordine Minoritico quotannis celebrando. Effigies Nicolai Pichii ab Estio asservata adscriptum habebat Epigramma:

Quem

Quam nova præsentet, si forte requiris, Imago,
  Neomartyr iste Nicolaus Picus est.
Fratribus ad normam, quos Cœnobiarcha regebat,
  Hortator idem, Duxque Martyrii fuit.
Quam tenuit vivus, pietatem morte sacravit,
  Totumque se dicavit hostiam Deo.
Hæreticæ maledicta, minas, opprobria plebis
  Vicit ferendo, nomine instructus suo.
Bis laqueum passus, Domino, sociisque fidelis
  Palma triumphat, & corona duplici.

XLIII. Locus, in quo Martyres sepulti sunt, in magna habitus fuit veneratione a Catholicis, qui ad illum confluxerunt, licet Brilæ proximum, cui præsidio aderant milites hæretici in Catholicos infensissimi; utque retulit Petrus Van Duuelant in Processu remissoriali coram Episcopo Nanurcensi anno 1658., flores albi in loco sepulturæ creverunt prius nunquam visi, qui vulgo flores Martyrum Gorcomiensium vocabantur, & custodiebantur in honorem eorum. Apud omnes sacra habita est SS. Memoria; quod animadvertentes Geusii, illos ut Patriæ proditores traducere non destiterunt. Hinc Adrianum Danderum Parochum Maesdami ad veterem Mosam, qui Sacerdotium negaverat in Viridario Leonardi Cæsarii non procul a Civitate Brilæ, necarunt, persuadentes populo, ipsum fuisse socium proditionis. Idem facere cogitarunt Pontio Heutero Delphensi olim Canonico Gorcomiensi. Quia tamen callebat optime linguam Latinam, & Gallicam, & pro œconomo inserviebat Joanni Omalio, idcirco eum vita donarunt.

XLIV. Sed quid hostes Dei facerent, si etiam apud Calvinianos ipsos male audiit eorum furor? In Historia Belgica Petri Hooft Calviniani legitur: „ Geusii Gorcomium invadentes in furore impetus pepercerunt Civibus, & omnis oppressio, & circumventio conversa est in Ecclesiasticos..... Lumnius non habebat alium finem, quam deprædandi „. Agens postea de Martyrum nece ait: „ Ignominiæ, afflictiones, & fœdæ contumeliæ Ecclesiasticis illatæ satis demonstrant, terram nullum adeo atrox animal alere, quam hominem, qui iniquitate apparatus suis feralibus cupiditatibus & Deum, & suum honorem oblivioni tradit. Postquam enim omnes in Monasterii horreo incurie strangulati tota nocte palpitarunt, & agonizantes tota nocte pependerant, crudeles milites proterviam, & immanitatem exercuerunt talem, ut illorum abscissa membra suis pileis imposita ovantes, atque egregie Geusios agentes in Civitatem retulerint „. Petrus Bor Christiani Calvinianus in Historia Belgica: „ Erant omnes, qui Brilam cum Comite de Marca appulerunt, numero circiter ducenti quinquaginta. Leodienses erant audaces, & strenui milites, sed valde dissoluti, & protervi nebulones; alii erant continentiores, vestibus obsoletis, & laceris cooperti, & pro majori parte Belgæ e sua patria profugi.. ... Dum ad mortem Monachi procedebant, cogebantur canere litanias, varie collisi, concussi, & verberati, ac plurimis contumeliis, & probris affecti non sine magno bonorum Civium mœrore, & molestia, qui talem crudelitatem abhorrebant ... Personas Ecclesiasticas, & Minores valde crudeliter tractarunt „. Emmanuel Van Meteren Calvinianus in Commentariis Status Belgii, gestorum &c.: „ Ubique jussu, & nomine Domini Lumnii, qui se tamquam Gubernator ubique gerebat, plurimi Papistæ, & Monachi necati fuere „.

Petrus Hooft in Hist. Belgica Amstelodami typis Joannis Jacobi Schipper an. 1656 lib. 6. pag. 213.
Ibid. pag. 237.

Petrus Bor in Historia Belgica Leidæ apud Gouardum Basonan. 1621. lib. 6. pag. 365.
Ibid. pag. 366.
Ibid. pag. 377.

Emmanuel Van Meteren in Commentariis impressis in Terra Scotiæ extra Danswicum apud Hermetem a Lovanio an. 1608. pag. 76.

XLV. Beatorum Martyrum ossa translata sunt anno 1615. ab Everhardo Bottero natione Gheldro, & tribus viris Franciscanis a loco supplicii ipsis indicato ab Anna Centens muliere septuagenaria, ad Ecclesiam Oppidi Nivellensis Diœcesis Namurcensis, & recondita inter duo Altaria B. M. Virginis, & S. Francisci supra portam, quæ ducit ad Chorum. Illic ad viginti circiter pedes elevata est cornix lignea media inter columnas parvulas deauratas hinc inde dispositas, depicta coloribus marmoreis. In ea feretrum, seu Capsula apparet latitudinis trium pedum, altitudinis unius, seu paullo amplius, altitudinis duorum pedum, desinens in apicem, tecta panno holoserico rubro, cui assutæ a parte anteriori ex filo aureo literæ exprimunt hæc verba: *De Reliquiis SS. Martyrum Gorcomiensium*. Mediam capsulam circumdat fimbria ex filo pariter aureo. Ab eadem parte, in qua præfatæ literæ sunt exaratæ, eminent duo cerei, seu Agnus Dei tela argentea ornati. Intus capsulam obtegit sericum tenuius rubrum, & in eo exstat involucrum, seu fasciculus scripturarum, nempe testimoniorum authenticorum, & alter fasciculus ex serico rubri coloris, in quo S. Reliquiæ asservantur.

XLVI. Martyrum suorum nomen Deus signis glorificavit. Matthias Thoranus ex Campiniæ municipio post horam quartam mediæ noctis, qua passi illi sunt, precibus insistens, vidit eos in visione candidis stolis amictos, aureisque sertis coronatos, quorum in humeros demissa cæsaries pulchro cincinnorum ordine discriminata, & decenter sparsa eos ornare, & quamdam illis majestatem conciliare videbatur. Mane facto, Cives Gorcomienses pro captivorum redemptione sollicitos sic est alloquutus: *Non est, Cives mei, quod illos huc reversuros amplius speretis; jam enim martyrio defuncti sunt. Ac ne dubitetis, ipse ego, mihi credite, coronatos vidi*. Idem Matthias hernia intestinali laborans, adhibitisque frustra remediis humanis, morti proximus Divinam opem imploravit per intercessionem, & merita Martyrum Gorcomiensium; nec mora coram adstantibus plurimis integram sanitatem recepit.

XLVII. Brilensis Catholicus podagra vexatus ad sepulcrum Martyrum, ut potuit, accessit, factaque oratione, incolumis domum redivit. Matthias Estius Gorcomiensis postquam pro illorum liberatione una cum uxore potiorem noctis partem orando transegisset, ante stratum, quod tandem petierat, non per somnium, vel in phantasmate, sed apertis, & vigilantibus oculis adspexit Martyres ordine stantes, & ingenti luce perfusos; et Franciscanos quidem habitu consueto, duos vero Pastores lineis epitogiis redimitos; porro Guardianum, cujus amicissimus fuerat, singulari humanitate sibi arridentem. Iis discedentibus, Nicolaus Parochus, extensa dextera, signo Crucis benedixit Uxori suæ juxta cubanti, cujus confessiones audiverat. Miracula alia ex authenticis processibus deprompta ad posteriorem ætatem pertinent.

XLVIII. Eisdem ferme diebus, quibus Sancti Brilæ occisi sunt, Alcmariam vastarunt Geusii, & Conventum Minoriticum in loco *Heilige-velt*, ubi ante Minorum adventum anno 1447. septem Sacerdotes religiose morabantur. Modo etiam vocatur Monachorum prædium *Munniken-erf*. In vincula conjecerunt ante summum Altare cum gemitibus, & suspiriis procumbentem Danielem Arendonckium a pago non incelebri ejus nominis apud Campinienses loci Guardianum, quem vigiliis, jejuniis, curisque continuis media etiam num ætate maceratum, pallentemque singularis, raraque sacrarum Scripturarum cognitio commendabat,

dabat, quas in Cœnobio S. Francisci didicerat Lovanii sub Adamo Sasboutio S. Theologiæ Professore, Hebraicæ linguæ, & Græcæ peritissimo, & insignium operum Auctore.

XLIX. Guardianum mox sequuti sunt Cornelius a Platea, seu Diestenus nobili genere ortus Confessarius Monialium Pauperum S. Claræ ad portam Greefterpoort, sociusque ejus Joannes Nardenus Ecclesiæ Minoriticæ Æditmus, Ludovicus Voetz ab Arquennes Gallobrabantus biennio ante sacris initiatus, juvenis permodestus, Adrianus Goudanus, non Gandavus, ut scribit Waddingus, Cœnobii janitor, & Engelbertus Terborgius frugi homo ambo Laici. Excessissent hi omnes a Civitate ante adventum Geusiorum, qui non procul, ac præsertim Enchusæ tumultus ediderant, & infanda perpetraverant in Templa, aras, tabulas Sanctorum, Virgines Deo sacras, & Sacerdotes indiscriminatim bacchantes, nisi discedere paratis Consules jussissent bono animo esse; sibi curæ fore, ne quid damni paterentur; quin etiam de annona ex ærario se illis provisuros affirmarunt. Dolum tamen, vel saltem Consulum negligentiam senserunt; intromissis enim per effractas portas hostibus, quum Harlemum profugere conarentur, a perniciosis Civibus exitu portæ prohibiti sunt, nec ullus inventus in universa Civitate, qui illos recipere, aut occultare auderet.

L. Educti post triduum a custodia Enchusam vehendi curribus imponuntur, prædonibus stipati, Foxo notæ crudelitatis Frisone, cui quod claudus foret, Lignipedi inditum nomen fuerat, Holbero, Ænocapitone, aliisque hujus furfuris, qui detracta a Captivorum manicis Breviaria in ipsorum caput impingunt, dirisque ora tundunt modis. Forte propinqua viæ erat taberna cauponaria, ad quam sedandæ sitis gratia, qua barbara hæc hominum proluvies perpetuo laborat, currus acti quum essent, epoto poculo, cruorem, qui a naribus Cornelii Diesteni largiter effluebat, sedulo nebulones excipiunt, Fratribusque propinant ita proloquuti: En Lupi rabidi. Nunc vestro tandem satiamini sanguine, qui toties nostrum sitistis.

LI. Non longe a Civitate Enchusæ præconem jumento imponunt, qui Civibus nuntiet, captivos adventare proditores. Hinc multitudo in vias procurrit, pars in ædium vestibulis stat, plerique ex fenestris, tectisque prospectant, & quid rei sit cogitant, donec advenientibus vinctis, omnia strepitu complentur. Gerardus Borkerodius vir stolidus æque ac crudelis, cui quod presbyteratu se abdicaverat, & Enchusæ idcirco extorris morabatur, multum fidebat Aurasius, Danielem ad se adductum, prolato pane azymo, ita compellat: Hiccine Deus vester ille Christus Jesus est, a quo salutem expectatis? Cui Daniel: *Video formam azymi panis. Nescio autem, an sit consecratus. Sed panis, supra quem Sacerdos verba consecrationis protulerit, non effigie, verum natura mutatur in eum, qui est Deus, & Dominus noster Jesus Christus. Atque hæc est fides mea, sociorumque Fratrum meorum.* Hoc responso ad furcas horrenda voce statim conclamat homo nefarie ferox, omnesque in crastinum, ut patriæ hostes, suspendendos pronuntiat.

LII. Tota nocte vigiles ad extremum certamen mutuo se hortantur Sancti, captivumque militem, qui ibidem manebat, cuique ob juventam flagitiose peractam exigua spes salutis superérat; ad Deum erigunt, & commissorum pœnitentiam, licet paullo post Geusiorum artibus circumventus, & dimissus ad priora scelera redierit. Postridie vero in festo

sto S. Joannis Baptistæ summo mane Vigboldus Præfectus Fratri Adriano ad se accersito mandat, ut Fratres suos suspendat, vita propterea donandus: Cui Adrianus: *Mori*, inquit, *possum*. *At carnificem agere in eos, qui me fidem Christianam, omnemque virtutem docuerunt, non possum*. Ipse itaque primus necatur, quem mox alii quatuor subsequuntur propriis cingulis suspensi, quos Daniel præcessit psalmum: *In Te Domine speravi*, clara voce, ut a circumstantibus audiri posset, pronuntians. Eorum corpora projecta extra portam Civitatis in ripa lacus, cænum ab unda refluente relictum nudata cooperuit, ardentesque faces illis in locis per complures noctes apparuerunt. Eamdem sortem non multo post subiit Gerardus Campensis vir bonus, & opulentus, tum quia Catholicus, tum quia dives, productis quoque ad triste, ac crudele spectaculum Uxore ejus, ac liberis.

LIII. Engelbertum superstitem, (Carnifex enim vel imperitus, vel negligens collum levissime strinxerat) & se occultantem vilis femina prodidit. Hinc comprehensus, postulatusque, ut traderet vasa sacra, & Templi ornamenta, quum Geusiorum voluntati morem non gereret, durissimas quæstiones, & supplicia tolerare coactus fuit; nam ut fidiculas, pedumque exustiones, catastam, & urinam ori infusam, flagraque sileam; ferunt inflictas dorso ejus plagas ferventi superinfusas oleo, & igne, quam maxime fieri poterat, artus undique calefactos, quin etiam axillarum pilos exustos fuisse. Sub finem mensis Novembris situ, ac squallore carceris horridum, macieque deformatum Livinus Decrocius Gandensis Centurio ad pagum Ransdorf adduxit ex adverso Amstelodami, ubi ex arbore guttur ei fregit, conditusque est ibi prope Cœmeterium.

LIV. Ruræmunda ad Mosam in Gheltria ab Aurasio expugnata, direptisque Carthusianorum, & Franciscanorum Cœnobiis, inter viginti sex Sacerdotes necatos corruerunt die 23. Julii tres Minoritæ Joannes Vicarius, Gorgonius a Maldeberto, & Raynerius a Lintris. Postremum hunc juxta tabernaculum Dominici Corporis orantem veluti sanctam, Deoque placentem hostiam infernales furiæ mactarunt, auribus, naribusque mutilatum, & plagis confectum.

LV. Delphense Cœnobium eversum, ut diximus, ab insanis mulieribus illico Senatus pietas restauraverat, sic ut ab excidio maximum Fratribus emolumentum accreverit, qui pro ruinosis, & cariosis ædibus, teste Martino Duncano, nova omnia, & meliora acceperunt. Hoc anno rursus ab Iconoclastis destructum in forum pecuarium versum est, cui adhuc adhæret nomen *Het-Broerhuys*. Exstant Guardiani syngraphæ viatoriæ, quibus discedendi licentiam suis tribuit.

Duncanus in Epistol. ad Senatum Delphensem.

Salutem in Domino sempiternam omnibus has literas inspecturis. Quum Christiana Religio in Batavia ab Hæreticis, & Geusianis miserrime (proh dolor!) conculcetur, ita ut Religiosis nulla restet vitæ defensio, idcirco huic confratri nostro Fratri Joanni Antuerpiensi Diacono in Ordine nostro Divi Francisci professo dedi licentiam eundi ubicumque tutiorem invenerit locum, donec favente Deo tranquillius affuerit tempus, ex animo rogans Pastores, & alios catholicos viros, ut secundum fraternam charitatem humaniter eum tractent, invitent, & defendant, sicut in simili necessitate sibi fieri velint. Valete in visceribus Christi Jesu. Raptim ex conventu nostro Fratrum Minorum Delphensium anno MDLXXII. XXIV. Julii.

Fr. Adrianus Hugardius Guardianus Fr. Min. Delphensium.

LVI.

LVI. Infami Lumnio perduellionis, & crudelitatis initia pro voto succedebant. Ad interiorem Hollandiam progressus in Civitate Goudæ, seu Goldæ, ad marginem fluvii ejus nominis, qui sub mænibus Islæ jungitur, Guardianum, & Vicarium ad se adductos, & ad pedes ejus abjectos Civium rogatu vivos dimisit, non sine terrore, & periculo: nam supplicantibus cum ira, & contemptu ter respondit: *Sacrifici! Monachi!* Vocabatur Guardianus Antonius Nusculus Nicolao Pichio veteri familiaritate conjunctus. Post aliquot dies, ambos ad necem nequicquam conquisivit, Catholici Senatoris, & amicorum opera servatos. Præda frustratus Tyrannus, in Fratres S. Hieronymi acerbe sævit, & in alios passim quoscumque invenit.

LVII. Gertrudenbergæ in Brabantia habitabat Guilielmus Goudanus Cœnobii Lovaniensis Alumnus; postquam enim Dordracum in Geusiorum potestatem venisset, profugus Gertrudenbergam, alias inter, duas habuit conciones, Cives hortatus ad constantiam in fide retinenda, mouensque, ut secum reputarent in quæ, quantaque mala Hæreticorum fautores incidissent, Hollandi videlicet, & Zelandi, qui eo jam pervenerant, ut viverent tamquam Athei. Quod verbum ei captivo objectum est, quasi dixisset apud illos populos non esse Deum, studiose nempe verbum in deteriorem sensum detorquentes, quum aliunde etiam vulgo dici soleat, Deum non esse apud eos, a quibus vel ignoranter, vel non recte colitur, & Scripturæ Sacræ ad eum modum non raro loquantur.

LVIII. Civitatem hostes invadentes Guilielmum vinctum ad Tribunal adduxere, ut laqueo suspenderetur Monachus. Ita ipsi per viam loquebantur; quod audiens ille: *Paratus sum*, inquit, *mori pro fide Catholica. Mecum agite ut vultis.* Quibus verbis Barbari cruore madentes, qui Guilielmum Galenum Canonicum sibi obviam factum, aliosque Presbyteros gladio paullo ante trucidaverant, contumeliis affectum, ferreis compedibus constrixerunt in conclavi ædium Præfecti. Manebat illic eamdem ob causam in vinculis Joannes Vogelsagius Tertii Ordinis S. Francisci, seminudus, membrisque sauciatus, quem pœnarum consortem adspiciens Goudanus dixit: *Gratias tibi ago, Domine Jesu Christe, quod in conspectu tuo dignus habear pro Religione Catholica hanc vinculorum, & carceris contumeliam pati. Gratias, quod me huc miseris, Sanctorum tuorum coronis participem fieri. Da virtutem, obsecro, ut fortis in hac confessione persistam, nec ullis Dæmonum artibus a Verbo tuo, & Apostolica fide abstrahi me sinam.* Ambo igitur, soli quum essent, Christiano ritu mutuo confessi, precibus, & SS. Martyrum exemplis ad perseverantiam se disposuerunt.

LIX. Venit ad eos post triduum Adrianus Cocus Ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini, ex Monasterio Doncano prope Dordracum, Apostata, ut ajebat, a Principe Aurasio missus, statimque in limine: Ubi est, inquit, impius ille Monachus concionator? Guilielmus nihil veritus hominis ferocitatem: *Ego sum*, ait, *quem quæris*. At ille: Ego huc missus sum examinandi tui gratia. Tunc Guilielmus, oculis in cælum sublatis, Dominum precatus est, ut sibi os, & sapientiam daret contra adversarium, multisque præsentibus, instituta quæstione, ejus arrogantiam ad silentium adegit, qui quum nihil solide respondere posset: Impie, & profane Monache, dixit, para te, nam cras tibi moriendum erit: & scurrilibus irrisionibus eum proscidit. Illo abeunte, Guilielmus multo sermone se, & Joannem ad extremam luctam accinxit, scri-

ſcripſitque epiſtolam conſolatoriam ad Matrem ſuam, quæ ex Hollandia Religionis cauſa Bredam iverat, quacum ſæpe numero de martyrio loquutus erat, quod ſe ſubiturum ſperabat.

LX. Mane poſtero sub horam octavam Marlianus Centurio Cuſtodem carceris interrogat: Ubi eſt Monachus ille Concionator Papiſticus? Huic Cuſtos: Ecce ille eſt. Tum Centurio: Para te Monache; jam enim ſuſpendendus es. Ad quem Guilielmus: *Deo Gratias*, elataque voce preces ad Deum fudit. Tunc adveniens Satelles ait: Monache, porrige manus; porrectasque fortiter ſtrinxit, & ſanguis erupit. Quare ſatelliti dixit: *Eja ſic age, quantum potes adſtringe. Præſto ſum ad quidlibet ferendum*. Oratione facta, ſocium ſuum ſalutavit; verſuſque ad lictorem: *Propera*, inquit, *propera, nam Chriſtus Sponſus me præſtolatur*. Miles quidam morti cum ipſo addictus patibulum conſcendens eum compellavit dicens: *Domine ora pro me*. Ille autem, fidei Symbolo recitato, trepidantem confirmavit ad mortem pro fidei cauſa.

LXI. In ſcala conſiſtens, injecto ad collum laqueo, vocem totis viribus veluti tubam intendit, ut tota Civitate, quæ non magna eſt, audiretur: *Optimi*, inquit, *mihique cariſſimi Cives, unum hoc poſtremis verbis vos oro, obteſtorque. Permanete ſtabiles, & firmi in ſincera Catholica fide, quam frequentibus meis concionibus vos docui, quamque morte mea nunc confirmare, atque obſignare paratus ſum*. Adſtabat juxta patibulum Eccleſiaſtes Hæreticus, qui ægre ferens tantam viri fortitudinem, & libertatem, blandioribus verbis cum eo egit; cui Martyr: *Diſcede a me, Miniſter Diaboli. Non eſt, quod fidem meam tentes, quia prorſus audire te nolo*. Sed & alia in eamdem ſententiam Latine dixit; deinde ait: *Domine, ignoſce illis; neſciunt enim quid faciant*. Quæ verba irridentes Geuſii clamabant: Neſcimus quid facimus? En laqueo collo tuo innectimus. Hoc enim vero nos probe ſcimus. Petierunt autem, ut non laqueo periret, ſed quatuor equis in diverſa nitentibus in partes diſtraheretur. At Præfectus & Centurio, ne quid forte milites ſibi per licentiam arrogarent in poſterum, ſignificarunt carnifici, ut opus abſolveret. Tunc Martyr iterum, & tertio illa verba protulit: *In manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum*. Quum de ſcala penderet, inclamabant Geuſii ad carnificem, ne guttur arctius conſtringeret, quo tardius exſpiraret. Inter inſanos ſtrepitus animam emiſit hoc anno die 4. Septembris, ut hiſtoriæ omnes noſtri Ordinis tradunt, uno repugnaute Henrico Sedulio, qui ſignat annum inſequentem.

LXII. In demortui juvenis triginta circiter annorum facie gratia, quæ prius inerat, remanſit, non abſque ſpectantium ſtupore, ejuſque corpus in eam foveam ſatellites projecerunt, in qua congeſta erant corpora Regiorum militum interfectorum. Cives eum multis lacrymis luxerunt, & aliqui extremam vocem clamantis audientes in domos ſuas abierunt, foreſque clauſerunt, quod nec morientem adſpicere, nec audire ſuſtinerent. Geuſii vero nonnullos domibus per vim extraxere, ducentes ad locum ſupplicii, ut ſaltem exanime cadaver intueri cogerentur, eoſque diverſimode vexarunt, quod juſtum in nomine juſti recepiſſent.

LXIII. Menſe Decembri Theodoricus Loet Guardianus Cœnobii Zutphanienſis, olim Moderator Conventuum Neomagi, & Embricæ, comprehenditur a militibus Adolphi Guilielmi Comitis de Monte, cui adfuerat a Conſiliis, & Confeſſionibus, falſo accuſatus, quaſi a Papa (ſciebant

bant enim Geusii, cum anno præterito fuisse Romæ socium Willegii Ministri Provincialis) mandatum haberet, Comitem de medio tollendi. Franciscus Rensinck Minister Provinciæ Coloniæ narrat, sibi Neomagi anno 1588. habitanti, & videnti in duabus parvis fenestris juxta Altare maximum ad Aquilonem capita Joannis Brugmani, qui obiit circa annum 1473., & Theodorici Loet, testes coævos, & oculatos retulisse, quod Theodoricus Guardianus Zutphaniæ iverit ad Comitem de Monte Patronum, & quasi Patrem Minorum Embricensium, carissimum, & familiarissimum suum, ut ligna combustibilia peteret pro Conventu suo; eique obtulerit vas vitreum aquæ odoriferæ a Fratribus distillatæ. Quidam ex Aulicis veriti, ne Theodoricus eo se contulisset, ut Comitem ad Hispanorum partes retraheret, persuaserunt ei, ne Monacho fidem adhiberet, qui Roma nuper reversus Papæ promisisset, se ipsi venenum propinaturum, quod inclusum lateret in aquæ vasculo, quam proinde caveret, ne olfaceret; Monachum vero id negaturum non esse, si veritatem fateri cogeretur. Instant ergo, ut quæstionibus subjiciatur.

LXIV. Comes equidem induci ægre potuit, ut ita crederet. Attamen apud rebelles suspicionem vitaturus, consensit delatoribus. Postridie igitur summo mane adest carnifex cum ministris, captumque, & nudatum vestibus, virum innocentem fune constrictum trahunt in Curiam, ubi vitilibus ejus alligant lapidem prægrandem, pudenda adurunt ardenti face, aculeato instrumento, quo feminæ linum carminare solent, corpus pectunt, trochleisque attollunt, & distentorum membrorum juncturas solvunt; laridum denique liquefactum vulneribus superinfundunt, ut nedum costæ, sed & viscera nudarentur. Exclamant interea: *Bekenne, Bekenne*; hoc est: *Fatere, fatere. Non cessabunt tormenta, donec fatearis*. Respondit Martyr: *Ecquid fatebor?* At illi: *Fateri debes, te venisse, & voluisse aqua Comitem interficere*. Tum Martyr exanimatus, & gemebundus voce debiliori respondit hoc tantum verbum: *Itane?*

LXV. Responso accepto, Comiti renuntiant Monachum jam fassum crimen, mortisque reum supplicio afficiendum. Comes aliquantulum perplexus Geusiis tandem illum tradidit, qui quasi capta præda venatores feminecem imponunt trabæ, adductumque ad patibulum capite plectunt, cadaver in quatuor partes scindunt, quas ad rotam appendunt, & caput in medio erigunt palo infixum. Facies ejus speciosior apparuit, & plerique viderunt albas columbas supervolitantes, & capiti insidentes; noctu vero lumen quasi tædarum ardentium. Ab ipsa necis hora Comes lanienam quamdam quotidianam se interius sensisse affirmavit, & visione necati Monachi Franciscani fuisse perturbatum. Fridericus Filius Ducis Albani Martyrem a rota sublatum honorifico tumulo condidit in Ecclesia Minorum. Caput summa veneratione Neomagum translatum perstitit in loco memorato, donec Iconoclastæ Ecclesiam diruerent cum Altaribus, Imaginibus, & SS. Reliquiis.

LXVI. In his narrandis Memorias Francisci Rensinck sequuti sumus. Gonzaga, productis testibus Joanne Priore Ordinis Prædicatorum Ministro Provinciali in Frisia, & Gheldria, qui Theodoricum Collegam habuerat in Evangelico ministerio; Hermanno Lochem Guardiano Daventriæ, & Philippo Boestio Parocho ejusdem Civitatis, aliisque facto præsentibus, Martyris apologiam orditur adversus nonnullos, qui vociferati sunt, juste in eum animadversum, ut in proditorem. Itaque dicit,

cit, hujus rumoris auctores eos fuisse, quorum Theodoricus vitia carpserat, hæresesque convicerat, qui odio acti calumniam conflarunt, in vulgus spargentes, Theodoricum Romæ ab Antichristo (sic Sanctissimum Christi Vicarium appellabant nefarii homines) tot Indulgentiarum grana impetrasse, quot Hæreticos diversis maleficiorum artibus perimere posset, ac propterea Zutphaniam venisse, ut puteos, fontesque toxico inficeret, & Comitem ignito globulo sterneret. Addebant, eum Romam euntem dissimulasse habitum, & quodammodo militariter incessisse (id fecerat, ut militares stationes tuto pertransiret). Roma autem asportasse aliquot grana a Pontifice benedicta, multisque Indulgentiis donata Catholicis distribuenda. Apologiam claudit dilemmate: Cruciatuum magnitudine Theodoricus aut in mentis stuporem incidit, aut non. Si primum; Ergo cum innocentibus Christi non loquendo, sed moriendo confessus est. Sin alterum; hoc illustriorem reddit Martyrem, qui, terrore victo seculi, mortis sacræ compendio æternam vitam firma spe possidere incipiebat.

LXVII. Argumentum, ut ut firmum, supponit Christi Martyrem de crimine interrogatum tacuisse. Ast quando nam examen subiit, aut saltem adductus est in judicium? Repente captus, eodemque temporis momento laniatus, ustus, attractus, & concisus, nesciens quid id rei foret, audiebat insanos illos furentium belluarum sonitus: *Bekenne, bekenne*. Hoc nimirum non examen est, non judicium, sed oppressio, sed exsecranda vis, sed intolerabilis tyrannis, qua nulla unquam fortasse extitit horribilior, iis unice digna, qui cum Religione naturam, rationem, & sensum omnem exuerunt. Miror, hominem tam immaniter habitum aliquid eloqui potuisse. Nihilominus quæsivit primo quid fatendum ei foret; deinde crimen exclusit simplici verbo: *Itane?* Carnificum enim dicto e diametro opponitur, vimque habet negationis, & non solum innocentem, verum etiam admirantem ostendit. Cæterum quis apertam calumniam non perspicit? Accusatur SS. Pontifex de conspiratione in Comitem. A quibus? A Geusiis. Pudet, comparationem instituere inter virtutem spectatissimam, & scelerum omnium pestem exsecrabilem. Accusatur Minorita, qui Romæ fuerat, ob id tantum, quia Romæ fuerat, nam nec grana benedicta mortem inferebant Hæreticis, nec fontium, & puteorum infectio perfici poterat sine incredibili pharmacorum apparatu, neque, ut popularia hæc, & vana omittamus, aquæ vasculum ad experimentum adductum fuit. Rapitur infelix non ad judicium, sed ad carnificinam, torquetur, comburitur, dissecatur ... Velum obducamus horrendo huic, & infami crudelitatis Geusiorum theatro.

LXVIII. Delphense Monasterium S. Agathæ regebat Cornelius Musius Sacerdos Sæcularis Wlardinga in Batavia oriundus, Delphi natus anno 1503. parentibus Joanne Musio, & Elisabetha Woudana, industria, & pietate magis, quam opibus præcellentibus. Triginta sex annos in eo munere versatus multos nobiles viros exceperat hospitio, in quibus sæpe Principem Aurasium, qui illum Episcopatu dignum dicebat. Hoc anno, Principe apud eum cœnæ accumbente, Aulici Musium petulanter deriserunt, qui veritus, ne sibi pejus accideret, de amicorum consilio Hagam Comitum profugit, duarum ferme horarum itinere distantem, ubi proditum a Delphensi propinquo suo, & in manus prædonum illapsum Aurasius datis literis Delphum revocavit. Interceptus in via a Lu-

Lumnio; catenis oneratus abducitur Lugdunum Batavorum, contemptusque prope Tribunal, a Ghisberto nobili viro beneficiis a se cumulato, & ad Calvinianorum sectam sollicitatus, quæstioni adjicitur de thesauro Monasterii coram Præfecto rerum capitalium, eodem ingrato Ghisberto assessorem agente.

LXIX. Detractis caligis, & thorace, seminudus ad scalam, aculei loco alligatur, funiculisque distento, ac resupino per os linteolo opertum aquam frigidam instillant carnifices, eousque donec venter, intumesceret. Audiebantur singultus, & gemebundæ voces dolore expressæ. Hinc eum suspendunt ex duobus pedum digitis, quibus pondere avulsis, deorsum ruit Sanctus, cano capite ad solum illiso. Admotis tunc facibus eum ita comburunt, ut gravi odore locus repleretur. Jamque tormentorum vi sensus eum defecerat, quum barbari magis explendæ sævitiæ causa, quam ad augendum supplicium, reliquos pedum, manuumque digitos amputant, quorum unum, vel alterum ibidem neglectum postridie ancilla quædam forcipe excepit, & in Cœmeterio S. Petri reposuit. Tandem sub horam nonam post meridiem die decima Decembris S. Eulaliæ Virgini, & Martyri sacra, non octava Septembris, ut ait Arturus, multa jam nocte, per plateas, & vias alta nive contectas ad forum Civitatis tractum, & in sublime medio fune sublatum, laqueo crassiori ad collum injecto, interficiunt, haud solliciti, ut quod accelerandæ mortis gratia fieri solet, arctius guttur stringeretur; quo factum, ut, non statim intercluso spiritu, pœna morienti producta fuerit.

LXX. Circa meridiem diei subsequentis exanime corpus dejicitur a Cruce, & homini nano sesquicubitali pro libidine tractandum permittitur. Amputat impudens ille in omnium conspectu genitale membrum; nasum quoque, & aures ei truncatas fuisse scriptum est. Tum dissecto ventre, Pharmacopola circumforaneus omentum extrahit, & aufert questum facturus. Post hæc vix datum est precibus religiosæ, & nobilis Virginis, ut, nulla adhibita funeris cura, in Ecclesia S. Petri terræ mandaretur. Epitaphium ipse sibi scripserat.

Quod Cornelius Musius
Hoc in tumulo conditur,
Nemo indecore lacrumet,
Vivens resurget denuo.

LXXI. Martyris Iconi Bartholomæus Bodeghemius Delphius Poeta hos versus inscripsit.

Geusica quem rabies immani cæde peremit,
Musius hoc moriens ore poeta fuit.
Virgineas coluit pius, & sine fraude Camœnas,
Virginei Custos, præsidiumque chori.
Post pia multa Deo, post scriptaque carmina Divis,
Hac meruit Vates conditione mori.

LXXII. Venerabilis senis sortem boni omnes doluerunt, in primis Petrus Opmerus, qui ejus vitam eleganti stylo exaravit. Ferunt, Principem Aurasium, re audita, lacrymas non tenuisse. Minus vere scribit Cornelius a Lapide: *Delphis Batavia Urbe Cornelius Musius captus est, & jussu Guilielmi Principis Auriaci sic varie est excruciatus.* Ut enim diximus, neque captus est in ea Urbe, neque excruciatus jussu Aurasii; immo, juxta Guillielmum Estium Hesellium, Lumnius, qui Delphum redeuntem intercepit, non solum id faciendi mandatum ab Aurasio non habe-

Cornelius a Lapide in Isaiam cap. 53. v. 7. In Danielem cap. 11. v. 35.

Estius cap. 3. n. 561.

habebat, quin etiam Aurasii diploma, quod Musius pro sui tutela legendum ei obtulit, abjecit cum risu, & contemptu.

LXXIII. Clerus Batavus promovit Romæ ejus beatificationem quo tempore Martyres Gorcomienses illic Divis adscripti sunt. Officium novem Lectionum in ejus laudem apud Batavos asservatum disposuit Sasboldus Archiepiscopus. Ingenii sui monumenta aliqua recenset Possevinus. Scripsit carmine familiari Instructionem feminæ Christianæ ex capite ultimo Proverbiorum. Odas, & Psalmos. Tractatum de temporum fugacitate, suorumque carminum immortalitate. Imaginem patientiæ versu Elegiaco. Libellum tumulorum Desiderii Erasmi. Encomium solitudinis rhythmice. Hymnum de SS. Cornelio, & Agatha &c. Preces honorarias insertas Sylvulæ precationum Regiarum. Hæc omnia typis sunt edita. Exstant Delphi in pastoralibus ædibus S. Hippolyti Preces septenæ, & quotidianæ ad Unum, & Trinum Deum MSS., & Lindani subscriptione approbatæ Hagæ Comitum anno 1569. die sexta Maji. Quæ composuerat in gratiam Chori Delphici, horum ut usus esset in Ecclesia, approbavit Nicolaus Novaterranus Episcopus, concessis XL. dierum Indulgentiis pœnitentibus, qui ea religiose legerent, vel cantarent.

Possevin. in Apparatu sacro Lit. C.

LXXIV. Omnes ferme Scriptores rerum Minoriticarum occisum ajunt hoc anno, Blommardo Duce, in patria sua Joannem Mahusium, seu Mahieu, Aldenardensem, primum Daventriensem Episcopum electum, non anno 1559., ut scribit Miræus, tunc enim, ipso teste, nondum Ecclesia Daventriensis erat Episcopalis; sed vel anno 1560., vel anno 1561.: Miræus, enim nunc dicit, literas Pontificis pro erectione ipsius in Cathedram Episcopalem datas uno anno, nunc altero. Daventriam Transylvanæ Regionis Civitatem facit postremus Annalista; sed error est; voluit enim indicare regionem Transisalaniæ. In Choro Fratrum Minorum Aldenardæ hæc legitur Inscriptio.

Miræus op. diplom. tom. 1. circa finem.

Vera Effigies

Reverendi Ad. P. Fratris Joannis Mahusii primi Daventriensis Episcopi electi, in odium fidei a Geusiis in hoc oppido interfecti quarto Octobris anno MDLXXII. de quo Martyrologium Franciscanum quarto Nonas Octobris. Jacet sepultus e regione hujus Tabellæ sub lapide, cui insculpta est effigies Fratris Minoris. Hanc memoriam affectus ergo curarunt renovari ejusdem Reverendi Patris devoti, & honorabiles Nepotes D. D. Mahusii anno MDCLV.

Ad Inscriptionis calcem in MSS. Aloysii Minne Ministri Provinciæ S Joseph in Comitatu Flandriæ hæc nota reperitur: „ *Error est in hac Inscriptione; non enim interfectus fuit Præsul Mahusius, sed solum graviter a Geusiis vulneratus, & nonnisi post quinquennium ille obiit* „.

LXXV. Arnoldus Knapper Laicus patria Amfordiensis senex, qui Fratribus per pagos concionantibus stipem colligebat, ruri deprehensus injectus est usque ad lumbos fossæ subterraneæ, & ballistis igneis occisus die 25. Octobris. Adrianus Lambertus, & Joannes Rixtellus apud Goudam tunicis exuti, pugionibus confossi, per dumeti spinas raptati, laqueo suspensi, & medio ventre dissecti sunt eadem die. Hunc postremum passum Zutphaniæ contendit Ardinghellus in appendice Congeminatæ Vocis Turturis. Jacobus Schuerman egregius Concionator Antuerpia Wertheam missus occiditur in itinere non procul a Pera Leodiensis Campiniæ Oppido, ubi ante sedem concionatoriam tumulatus est in Ecclesia.

Ardinghellus Ostensione 4. pag. 25.

LXXVI.

LXXVI. Quid autem scelerum, & crudelitatum intactum impii reliquerunt? Sub his furoris procellis dejecta sunt Cœnobia Delphi, Gorcomii, Alcmariæ, Harlemi, Lugduni Batavorum, Dordraci, Zierckeæ, Ruræmundæ, Zutphaniæ, & Goudæ. Ultimum tamen Auctor Bataviæ Sacræ dicit ab Oppidanis splendidius ædificatum hoc anno, nec concidisse, nisi anno 1576. Duo exstabant Gorcomii Monasteria, unum primæ Regulæ S. Claræ, alterum Tertiariarum. Utroque ruinæ cedente Virgines ex impuris accipitrum unguibus elapsæ cum Fratribus exularunt. Sorores Tertiariæ excesserunt a Monasterio Dordraci, a duobus Monasteriis Alcmariæ, a duobus Monasteriis Endamis, & Enchusæ, Clarissæ a Monasterio Alcmariæ. Frater Cornelius Weidert Confessarius in Monasterio Audomarensi de Nazareth in Zelandia, intempesta nocte Virgines in navigium imposuit; qua de re Geusii certiores facti ipsum captivum abduxerunt, qui tamen ab eorum manibus sub piscatoris veste Antuerpiam aufugit, Sororibus in medio turpium belluarum remanentibus, quæ dum pallentes trepidarent, & questubus locum implerent, ecce Vir quasi annorum viginti turbæ inclamavit, exitium Urbi parari, nisi Virgines dimitterentur; manuque unius prehensa, eduxit illam a navi; aliæque post illam festinarunt, nemine contradicente, vel mussitante. Disparuit hinc juvenis non ultra visus. Illas mortuis, quam vivis similiores Consul Civitatis per bimestre benigne retinuit in suis ædibus, ubi militum contumeliis, & vexationibus, ipsarum una metu exanimata decessit. Paullo post Antuerpiam petentes, atque iterum exules in Oppido demum S. Audomari quieverunt, constructo ibi munificentia Philippi II. insigni Monasterio.

Batavia Sacra lib. 1. pag. 180.

Monumenta Provinc. Flandriæ.

LXXVII. Has calamitates, ut de aliis sileam, quas Catholica Respublica longe lateque perpessa est, in concione sæpius multo antea prædixerat Otto Hilverebecanus verbis Ezechielis: *Hic est gladius occisionis magna, qui obstupescere eos faciet*. Observat Henricus Sedulius in notis numeralibus horum verborum signari annum MDLXXI. Visa sunt etiam non obscura impendentium malorum inditia in mari, & fluminibus aggeres disjicientibus, & arva inundantibus, in Aquilonari luce sub altissimis noctis tenebris coruscante, in cinereis palliis, pileisque, & pera mendicorum, poculis insuper ligneis, quibus Belgica nobilitas superbiebat, ac ferreis catenis, quas captivarum more ad ornatum mulieres adhibebant. Nec miracula defuerunt in historiis ejus tempore fuse recensita; quibus rebus Belgarum nemo animum advertit, aut vitam in melius mutavit.

Sedulius loc. cit. cap. 15.

LXXVIII. Intra mænia Civitatis Encermæ, vel S. Annæ de Equitibus in Novo Regno Granatensi, ut Indi neoconversi in officio Civili, & Religioso continerentur, Civium sumptibus construitur hoc anno Cœnobium Conceptionis Deiparæ, & octo Fratribus traditur incolendum cum Domorum doctrinalium cura in longe dissitis Indorum pagis.

Gonzaga in Prov. S. Fidei con. 8.

LXXIX. Andreas de Noronha Portalegrensium Episcopus transfert Fratres a Conventu S. Antonii de Padua de Portalegre, ubi gravibus obnoxii incommodis ob nimiam a Civitate distantiam, & aeris inclementiam, quinquaginta annos habitaverant, ad Cœnobium alterum sub eadem invocatione ipsius Episcopi expensis erectum in loco salubriori, & Civitati proximo duodecim Fratribus continendis aptum.

Idem in Prov. Pietatis con. 9.

LXXX. Franciscus a Fonseca Dominus Oppidi de Alaejos decreverat Fratribus Provinciæ S. Joseph Cœnobium ponere non procul ab Oppi-

Oppido. Sed publicarum rationum Ministri, & major pars Civium repugnarunt, arbitrati, Fratres sibi gravamini futuros. Paullo post, quum locum Fratres acceptare renuerent, contradictores, illorum vivendi disciplina proprius inspecta, etiam operi promovendo manus adhibuere, quod hoc anno inceptum, & ad perfectionem adductum est sub titulo S. Francisci. Ex hoc tempore tanta segetum fœcunditas, & vini copia Oppidanis accrevit, ut Religiosorum conversatione, & convictu id evenire affirmarent. Accessit prodigium; unicus enim peritissimi Medici filius ad mortem infirmus, post incassum tentata artis remedia, Fratrum oratione optime convaluit. Hinc Pater voto se obstrinxit, infirmos Fratres, quamdiu viveret, gratis curaturum. Ex hoc Cœnobio decessit anno 1577. iter faciens ad Insulas Philippinas Antonius de Barriales ex loco de Valdes Diœcesis Legionensis, Religiosus ardentissimæ charitatis. Floruerunt ibi Joannes de Zebreros, & Joannes Baptista a Visitatione, ille defunctus anno 1626., alter anno 1641.

Idem in Prov. S. Joseph. con. 13.

LXXXI. Habitaverant Minores Observantes in Cœnobio S. Nicolai de Hortis Catari, seu Ascrivii, quod a Waddingo dicitur S. Hieronymi, licet compertum sit, nobilem gentem de Drago eis concessisse vetus Templum S. Nicolao sacrum extra portam. Transierunt inde ad domum cum Ecclesia uno lapide a Civitate in loco, vulgo *De la Madonna*, sub auspiciis S. Bernardini Senensis. Eam Senatus dirui jussit, instante bello Turcarum, qui domitis Antibaro, & Vicinio, toti Illyrico imminebant, Fratresque intra mœnia se receperunt in ædibus Franciscæ viduæ Tryphonis Bucchia, quæ supremis tabulis hoc anno signatis die 17. Maji illas donavit pro hospitio, præsentibus DD. Judicibus, & Consiliariis Civitatis, & R. P. Augustino Bizansi.

Monumenta Provinc. Dalmatiæ.

LXXXII. In memorata Provincia S. Joseph Moregionius Commendatarius Militiæ S. Jacobi obtulit Fratribus hortum, & situm adjacentem, quem uno milliari a Methimia de Campo possidebat in Castella Veteri, ad fundationem Cœnobii S. Joseph. Ædificium posuerunt Methimienses Mercatores ex voto S. Joseph nuncupato, si navis opulentissimis mercibus onusta, quam exspectabant, ad portum tuto appulisset, ut accidit, quamvis viginti quatuor Maurorum triremibus integro die fuerit exagitata. Habitant ibi XX. circiter Fratres.

Gonzaga ibidem con. 14.

LXXXIII. Accessit Provinciæ Algarbiorum Cœnobium Dominæ Nostræ de Succursu inter Oppida Alde Galega, & Alcochete. Erat illic Ædes Deiparæ dicata cognomine *Ciconia*; atque hinc vocatur aliquando Conventus de Cegonha Alcochete. Tradunt, eam olim fuisse Parœciam proximorum locorum, quam desertam occuparunt Fratres Recollecti sub jurisdictione Archiepiscopi Ulyssiponensis. Patronos habet hæredes Michaelis Caroli Comitis Oppidi S. Vincentii.

Monumenta Provinciæ Algarbiorum.

LXXXIV. Surgebat Villænovæ de Attigiana in Sabaudia Conventus S. Mariæ Angelorum, quem bello periisse constat ex Memoriis Archangeli Bernezzi Provinciæ S. Thomæ. Fratres primo intra arcem commigrantes, piorum eleemosynis emerunt ab Antonio de Fattis Cremonensi Parocho S. Petri de Supponico Ecclesiam S. Pauli de Villanova, quæ construi incipiebat, ut prope ipsam Cœnobium erigerent in fundo ipsis vendito a quodam Domino Familiæ de Ruvere anno 1563. Civibus deinde renuentibus, & vetantibus, ne fundum prædictum Fratres occuparent; Emmanuel Philibertus Dux Sabaudiæ jussit hoc anno, ut ad litem compescendam illis solverentur CCCL. aurei nummi;

Bernezzi in Chronol. pag. 101.

quo

quo demum ædes pro duodecim Religiosis inibi constructa est cum amplissima Ecclesia octo Sacellis ornata.

LXXXV. Ingens terræmotus iu Calabriæ, & Lucaniæ finibus humi stravit majorem partem Cœnobii S. Francisci in Oppido S. Martini Diœcesis Anglonensis Provinciæ Basilicatæ. Fratres domo profugi aliam sibi construxerunt, ut dicemus. Ad culmen pervenit Ecclesia S. Francisci Llerenæ inceptam sumptibus Santii de Pace Quæstoris Caroli V., quem propterea Antonius Gusmanus Minister Provinciæ S. Jacobi donavit jurepatronatus. In eam illata fuisse hoc anno corpora Religiosorum sepulta in Eremitorio S. Helenæ, antequam se transferreut Fratres ad Ædiculam Hospitalis S. Lazari, ostendit Epigraphe eorum tumulo inscripta: *Anno MDLXXII. Julii die XI. translata sunt ossa Fratrum XXXII. huc ex æde S. Helenæ post XLII. annos. Cum Christo sint, & orent pro nobis.*

LXXXVI. Ludovicus a Zuniga Primipilus iu exercitu Joannis de Austria, & Requesennius Major Castellæ Commendatarius, absoluto bello ad Echinadas, cui interfuerunt, construi curarunt Cœnobium Dominæ Nostræ de Victoria apud Oppidum Villarejo Diœcesis Toletanæ, ipsumque ditarunt optima Bibliotheca, libris Choralibus, vasis aureis, & argenteis, aliisque ad Divinum cultum ornamentis. Quotannis ibidem die septima Octobris celebratur Festum Victoriæ B. M. Virginis ex concessione, ut scribit Gonzaga, Pii V. Gregorius XIII. indulsit, ut in summo Altari, applicato merito cujuslibet Missæ, una anima a Purgatorio liberetur. Idem Pontifex ad instantiam Joannis Tello de Meneses, die secunda Septembris affecit plenaria Indulgentia Sacellum animarum, seu *dos perdones*, in Ecclesia Realis Cœnobii S. Francisci de Santarem.

Gonzaga in Prov. Castellæ con. 16.

Emmanuel a Spe Part. 1. cap. 13. num. 7.

LXXXVII. Conventui S. Annæ juxta Jonivillam, de quo superius, munificentia Caroli Cardinalis de Lotharingia, & Ludovicæ de Borbonio adnectuntur vinea pertinens ad Prioratum S. Annæ, aliæque vinearum portiones ad usum, & alimentum Fratrum: *Harum tenore*. Nono Kal. Novembris. Minoribus Conventualibus accedit Locus Novus in Custodia Drepani fundatus die 20. Septembris sub titulo S. Mariæ de Succursu, quem vir pius nomine *il Signor Croce* beneficiis cumulavit. Hoc anno die 6. Julii intra muros Oppidi Celenzæ de Valfortore Conventualibus Provinciæ Calabriæ construitur Conventus S. Mariæ Gratiarum, consentiente Carolo Gambacurta dicti Oppidi Marchione, ad populi instantiam, qui Minores inibi sedem habere cupiebat. Duobus milliaribus ab Oppido Rossigni in Provincia Neapolis Conventus S. Mariæ Magdalenæ fundatus a Victoria Cameraria loci Domina, quæ ducata mille ducenta, & septem idcirco erogavit. Uno milliari ab Oppido S. Gregorii in Provincia Romana Conventus S. Mariæ Novæ fundatus a Violante Farnesia de Cento, qui anno 1637. cessit Minoribus Strictioris Observantiæ. In Custodia Panormitana pauper Locus Isnelli a Confraternitate S. Mariæ Magdalenæ cum Ecclesia eidem Divæ dicata permittitur eisdem Minoribus Conventualibus, ejusque nulla apparet Scriptura. Confirmatur possessio Cœnobii Castri Talachii Diœcesis Urbinatensis Fratribus Congregationis S. Hieronymi, B. Petri de Pisis, sive de Gambacurta, qui anno 1569. trium votorum professionem emiserunt, a Capitulo Lateranensi, licet aliquas conditiones non implevissent præscriptas eorum prædecessoribus, & Fundatoribus Fratribus Tertii Ordinis S. Francisci, dum facultatem acceperunt ipsum construendi in fundo ejusdem Capituli.

Rodulphus lib. 2. pag. 151.

Monumenta MSS. ex Archivo Aracælit. pag 176.

Ibidem pag. 451. & 480.

Ibidem pag. 727.

Philippus Cagliola de Prov. Siciliæ expl. 5. pag. 106.

LXXXVIII. Transfertur Conventus Observantium Dominæ Nostræ Visitationis de Villa Verde Diœcesis Ulyssiponensis ad Recollectos Provinciæ Algarbiorum, curante Ministro Generali, qui vicissim Observantibus assignavit Conventus Dominæ Nostræ de Loreto una leuca ab Oppido S. Jacobi de Cassem; S. Antonii de Serpa in ditione Transtagana ad orientale latus fluvii Anæ Diœcesis Eborensis; & S. Antonii de Alcaceredosal olim Imperatoria Romanorum Urbe, non intra, ut scribit Gonzaga, sed extra Oppidi muros.

LXXXIX. In monumentis Provinciæ S. Joseph invenio hoc anno fundationem Conventus S. Laurentii Martyris Civitatis Conchensis prope fluvium Xucar, eumque in aliorum album retulisse circa annum 1579. Petrum de la Rivera Plici Guardianum sub Provincialatu Francisci ab Hinojosa. Gonzaga pro fundatione assignat annum 1580., quo fortasse Fratres novum locum primo habitarunt. Exstitit sumptibus Marci a Parada Archidiaconi Alarconiensis, & Conchensis Canonici. Ecclesia ædificata non est, nisi anno 1608. sub Ministro Provinciali Andrea de Ocania, & Guardiano Antonio de Martyribus, primum lapidem ponente Andrea Paceco Episcopo Conchensi.

XC. Possessionem accipiunt Minores Observantes in Provincia S. Michaelis, aut circa hæc tempora, aut præcise hoc anno Cœnobii S. Francisci de Tresenal tribus leucis a Civitate de Xeres, in territorio Hispalensi Diœcesis Pacensis, & temporalis Dominii Equitum S. Joannis Hierosolymitani. Item Cœnobii Dominæ Nostræ Angelorum de Torralva, fundatum a Roderico Paceco, & Anna de Toleto conjugibus. In Provincia S. Antonii Venetiarum consecratur die septima Julii Ecclesia Cœnobii S. Mariæ de Jesu Tarvisii fundati post annum 1512., quo imminentibus bellorum terroribus vetus Cœnobium extra Civitatis mænia publico decreto dirutum fuit.

XCI. Emmanuel de Tello, & Joanna de Papia Conjuges ex consilio Antonii de Tello illius uterini Fratris fundarunt Segoviæ Monasterium S. Claræ sub titulo Corporis Christi in Eremitorio ejusdem nominis Canonicorum Abbatiæ de Parrazes, ubi fuit olim Synagoga Judæorum, quam Episcopus Segoviensis Christiano cultui deputavit, ob immissam in ferventis aquæ lebetem hostiam consecratam a Don Mayr Medico Judæo, qui eam, pecunia mutuo tradita, acceperat a Sacellano Ecclesiæ S. Facundi. Factum fuse narrant Espina in Fortalitio Fidei, & Colmenarius in Historia Segoviensi. Hoc anno die 13. Januarii illud ingressæ sunt undecim feminæ a liberiori vivendi consuetudine conversæ, & una jam habitantes in æde Xenodochii S. Michaelis prope Civitatem, comitatæ quatuor bonæ famæ, & sanctæ conversationis mulieribus. Ibant in habitu Franciscano nudis pedibus, & Cruces in humeris gestantes, præeunte eodem ritu Joanne Leon Doctore, & Visitatore Ecclesiæ Segoviensis, magna circum affluente populi multitudine. Ad fores Monasterii stabant Soror Philippa de Mendoza Abbatissa, Soror Joanna de Angelis Vicaria, & tres Moniales Regii Monasterii S. Antonii, omnesque Regulam Urbanistarum sunt professæ.

Monumenta Provinc. Conceptionis.

XCII. Curam suscipiunt Monasterii S. Claræ Gavajolæ in Urbe Lucensi translati anno 1330. juxta Cœnobium S. Francisci, Minores Observantes Provinciæ Tusciæ. Quum autem ægre id tulisset Episcopus, post aliquot annos sponte illud dimiserunt. Reformatur Monasterium Tertii Ordinis S. Catharinæ Tabernæ in Provincia Calabriæ, mis-

fis

fis ad illud ex Monasterio Medamensi primæ Regulæ S. Claræ Lavinia, & Tiberia. Moniales partim domum redierunt, partim Clarissarum Ordinem sunt amplexatæ cum Regularis disciplinæ augumento. Episcopus Calliensis Visitator Apostolicus executioni mandat Perusiæ ordinationes Pii V. de Clausura a Monialibus servanda, quam Sorores Tertii Ordinis acceptare noluerunt. Hinc a Monasteriis S. Antonii, S. Agnetis, & Colommatæ ejicit inobedientes. In Monasterio S. Antonii nulla penitus remanet; sed paullo post redeunt circiter octo, quæ Clausuræ se subjiciunt. Monialium S. Agnetis dimidia pars tantum paret; reliquæ omues proprias domos repetunt. Hac occasione cessarunt Sorores Conversæ Montis Lucis, quæ prius exibant tantum ad mundandam, & ornandam Ecclesiam. Sorores Tertiariæ Zamorenses addictæ sunt legibus Clausuræ. Clarissæ Monasterii Corporis Christi Bononiæ acceperunt privilegium recipiendi CCC. Scutorum super datio vini. Gonzaga in Prov. Calabriæ Mon. Ultimo. Monumenta Provinc. S. Francisci.

XCIII. Moniales Urbanistæ Assumptionis B. M. Virginis Aquilarii in Religiosa domo collectæ anno 1553. a Teresia Henriquez Plicensium Marchionis Filia, ea conditione, ut triginta sex forent, ad hoc usque tempus numerum non excesserunt. Quia vero aliquæ Sorores Episcopo subjectæ ex Granatensi Monasterio Annuntiationis disciplinæ Monasticæ illuc introducendæ causa locum petierunt, hinc octennio Episcopo obtemperarunt; sed hoc anno die quinta Octobris, mandante Summo Pontifice, ad Franciscanorum regimen denuo redierunt. Congregationem Virginum Ursulinarum opera Angelæ de Disenzano ad Lacum Benaci inter Veronam, & Brixiam Tertii Ordinis S. Francisci reducis a suscepta Hierosolymitana peregrinatione, speciali Angelica revelatione institutam, approbatamque ab Episcopo Brixiensi, & Episcopis aliis, hoc anno ad instantiam Pauli Leonis Episcopi Ferrariensis, & Caroli Cardinalis Borromæi die 24. Novembris edito diplomate ratam habuit Summus Pontifex. Alio diplomate concessit Indulgentias lucrandas in Sacello B. Mariæ Angelorum de Portiuncula: *Salvatoris Domini*. Die prima Maji. Monumenta Provinc. Granatensis. De Gubernatis tomo 1. lib. 11 cap. 8. pag. 240.

XCIV. Custodia SS. Trinitatis de Chile fundata a Martino Robleda, Joanne de Torralva, Christophoro Ravanera, Joanue a Turre, & Francisco de Fresneda Minoritis Lima profectis, Provinciæ titulum obtinuit, renuntiato in primum Ministrum Joanne Vega. Extenditur Regio a Peruvia ad Terras Magellanicas, initio sumpto ab ostio fluvii Salado usque ad Archipelagum de Choni, per mille, & ducenta milliaria quadrata. Tota extensio in area quadrata conficit ducenta sexdecim mille milliaria geographica quadrata, superat nempe amplitudinem cujuslibet regni in Europa. In hac enormi vastitate pauci sunt habitatores, quorum duo tantum capita adscribenda forent cuilibet milliari quadrato, si per septemdecim Provincias, quas continet, sigillatim distribuerentur.

XCV. Nulla fortasse noti Orbis pars ista aut ditior est, aut amœnior, sive montana spectes, sive campestria ob aeris tranquillitatem, frugum, pecudum, rerumque omnium varietatem, & opulentiam, maris etiam copiosas adeo piscationes; ut piscium numerus incredibilis judicetur. Regnum Chilense auri solidam esse massam Hispanus quidam scripsit; ita auro abundat; argento præterea refertum est, cupro, aliisque mineralibus, & pretiosis lapidibus. Anni stationes æquabiliter sibi illic succedunt. Æstivo tempore Atmosphæra nullis turbatur nebulis, ignotaque sunt tonitrua, & nimbi, præterquam, licet raro, in montium summi-

tatibus. Imbrium inopiam compensant nocturui rores, & ingentes fluvii a montibus descendentes interdiu citato cursu, noctu lente, ac submisse, quasi gelu obriguissent. Calorem temperant venti meridionales leniter flantes, & montium nives, in quibus ardent perpetuo quatuordecim Vulcani, nullo incolarum periculo. Chilenses obnoxii non sunt febribus, vel pestilentiis, nec regio alit serpentes, ferasque noxias, & in sylvis errantes Leones ab hominibus sponte abstinent.

XCVI. Regionem subegit circa annum 1540. Petrus de Valdivia Hispanus, excepta Auricauia, quæ nulla adhuc vi potuit sub jugum mitti. Chilenses vero non reperit cæteris nationibus cultiores, de quibus in antecessum loquuti sumus. Hac tempestate Scriptores nonnulli de Indis mira prædicarunt, eosque in moribus, artibus, industria, Reipublicæ administratione, legibus, & politica œconomia Europeis, & Asiaticis vel æquare, vel anteferre non dubitant. Haud solliciti, utrum quæ isti jactitant, vera sint, aut falsa, advertimus tantum, ex aliis Historicis fide dignis, nos ea, quæ retulimus, deprompsisse, nec nobis persuadere unquam potuisse, homines, ut erant Indi, antequam America detegeretur, destitutos ferro, literis, & commercio in civili cultura admodum potuisse proficere. Hinc iis, quæ ex adverso narrantur, plus poesis, quam veritatis inesse arbitramur.

Joannes Raynaldus Comes Caroli *Lettere Americane*. *Milano* 1766.

XCVII. Hæc Provincia habet Conventus.

1 B. Mariæ de Succursu Civitatis S. Jacobi.
2. Conceptionis apud Civitatem Conceptionis, seu de Penco. Hoc anno Ædem terremotus disjecit, cujus vis adeo Regnum Chilense concussit, ut montes transtulerit ex suis sedibus, fluviorum ostia objectis molibus occluserit, & fractis litoribus mare in terram immiserit nonnullis in locis ad trecentum leucas.
3. S. Francisci Serenæ, seu de Coquimbo.
4. SS. Cosmæ, & Damiani Osornii.
5. S. Mariæ de Angelis Angolis.
6. S. Francisci de Jesu Civitatis Imperatoriæ.
7. Dominæ Nostræ de Remediis Valdiviæ.
8. S. Francisci Castri, sive Chiloæ.
9. S. Mariæ ad Nives Civitatis Divitis.
10. S. Francisci de Monte.
11. S. Bartholomæi de Chillan.
12. . . . . . prope Valdiviam.
13. Monasterium Tertiariarum Osornii.

XCVIII. In his regionibus hoc anno renuntiatur Commissarius Generalis Franciscus de Gusmano, non nova officii institutione, ut putat Emmanuel Rodericus, quum id tantum factum fuerit anno 1585. in Congregatione Generali Toletana; sed delegatione auctoritatis, quæ Ministro Generali inerat ad universalitatem causarum in Indiis. Antea nonnisi difficulter Indorum quæstiones tractari poterant; oportebat enim, ut in Hispaniam deferrentur per Fratres ipsos. Hinc sive ageretur de Iudis a militum injuriis vindicandis, sive de opera novis Missionibus navanda, sive de Domibus doctrinalibus fundandis, sive demum de domesticis Fratrum rebus, & Provinciarum administratione; currebant anni, priusquam innotesceret quid agendum foret, præsertim quum Minister, vel Commissarius Generalis negotiis undique premeretur, nec uni potius rei, quam alteri posset animum applicare. Instan-

Rodericus quæst. 32. art. 2.

Instante igitur Philippo II. Rege, Christophorus de Capite Fontium has dedit literas, quas mutilatas refert Dominicus de Gubernatis, non apposito nomine Commissarii, sed Regi facultate relicta quemcumque vellet nominandi.

Frater Christophorus de Capite Fontium Minister Generalis Totius Ordinis Minorum Regularis Observantiæ, & Servus.

Dilecto Nobis plurimum in Christo P. Fratri . . . . . .

Quum Nobis commendata sit, licet sine meritis nostris, administratio Ordinis Seraphici per totum orbem diffusi; hinc majori, quo possumus, studio, cura, & laboribus, quoad nos pertinet, optamus, ut non solum in omnibus locis idem Ordo pristinum vigorem recuperet, sed etiam ut Fratres omnes nostræ Jurisdictioni subjecti ædificent populos doctrina, prædicatione, & vita regulari, ob quam Seraphicus Pater nos instruxit, ut Fratres nostros visitaremus, hortaremur, & secundum peccatorum mensurant humiliter, & charitative corrigeremus. Quum hoc autem per nos ipsos perficere nequeamus, propter multitudinem negotiorum, quæ humeris nostris commissa sunt; cogimur idcirco juxta circumstantias, & temporum opportunitates mittere nostros Commissarios per varias Regiones, & Provincias, qui nomine, & auctoritate nostra eas visitent, & corrigant. Dubitari nequit, quin in præsentiarum Fide catholica in toto ferme Occidente pene jam labefactata, Deo O. M. sic disponente, vinea ejus velut ex altera Ægypto fructum Domino suo denegans, non sine magno Fratrum nostrorum labore, ac industria ad nova Indiarum regna translata esse videatur. Quum vero, ut majorem posthac Domino suo fructum afferat, atque ad ultimos usque terræ fines magis, ac magis operariorum sudore dilatetur, ac in dies protendatur, illuc, urgentibus aliis quampluribus negotiis alio vocantibus, accedere nobis non liceat, ex probatissimorum Patrum maturo consilio operæ pretium fore duximus, Generalem aliquem substituere nostrum Commissarium totius illius novi Orbis, qui juxta Regiæ Catholicæ Majestatis piam, & religiosam voluntatem, ejusque Indiarum Illustrissimi Senatus consilium in omnibus, quæ ad promovendam Christianam Religionem prodesse viderit, agat, & disponat cum omnimoda potestatis plenitudine. Idcirco tibi, quem ex fide dignis testimoniis esse virum singulari virtute, animi eximii, ardore, & zelo Religionis, magna integritate, summa maturitate, prudentia, discretione, & multimoda experientia, rerumque usu præditum intelligimus, super prædictas omnes Indiarum Provincias officii nostri vices omnes committimus, Teque, ut muneri nostro, & publicæ utilitati consulamus, nostrum legitimum Commissarium eligimus, & nominamus, tenore præsentium, & in virtute Spiritus Sancti, ut dictas Provincias regas, omnesque personas utriusque sexus in eis degentes nobis subjectas, easque personaliter visites quocumque officio, vel dignitate praditas cum libera facultate morandi cum uno, vel pluribus sociis in quolibet Conventu Ordinis illarum Provinciarum, qui tibi aptior videbitur ad res commodius tractandas, neque in his subditus aliquis noster tibi possit hoc, vel alio tempore contradicere. Insuper potestatem tibi facimus in utroque foro super hujusmodi Provincias, & singulas earum personas quovis officio, vel dignitate pollentes, ad effectum visitandi tam Fratres, quam Moniales, eligendi Fratres, qui a Provinciis Hispaniarum transeant ad Indias, deputandi Commissarios, mittendi Fratres ab uno in alium locum, eos, qui scandalum præbent, inde amovendi, sontes, atque inobedientes vinculis man- Torrubia lib. 1. cap. 46.

mancipandi, excommunicandi etiam, si opus fuerit, & absolvendi. Pariter potestatem promovendi quoscumque ad officia, & dignitates Ordinis, eos ab officiis, & dignitatibus, quoties id expedire videbitur, vel perpetuo, vel ad tempus dejiciendi, aliosque ipsorum loco substituendi, literas expediendi, ut Clerici ad sacros Ordines ascendant, instituendi Prædicatores, & Confessarios. Item tibi largimur, ut possis Fratres ad officia habiles reddere, actus legitimos declarare, eligere Procuratores, & deputare Conservatores nostrorum privilegiorum, omniaque ad utilitatem, & beneficium illarum Provinciarum agere, quæ nos ipsi agere possemus, invocato etiam, si necesse fuerit, brachii sæcularis auxilio. Concedimus præterea, ut deputare queas Commissarium, qui pro te in casu necessitatis easdem Provincias visitet, tibi tamen uni relicta auctoritate tractandi negotia earum Provinciarum, & Fratrum tam in curia Regis Catholici, quam in reliquis Tribunalibus vel Sæcularibus, vel Ecclesiasticis. Mandamus in virtute S. Obedientiæ, ut si Fratrum aliquis extrahat ab Indiarum Provinciis vel lapidem pretiosum, vel portionem quamlibet auri, aut Platæ contra Regis Catholici decreta, præmissa exemplari pœna, easdem res fideliter tradas Illustrissimo Indiarum Senatui. Insuper concedimus, ut retinere possis in tua Curia Fratres ab Indiis advenientes per totum id tempus, quo eorum negotia absoluta fuerint; & si necesse fuerit, eos mittere aut ad Nos, aut ad Curiam Romanam. Mandamus in virtute S. Obedientiæ, & sub pœna privationis officiorum, quæ obtinent, Reverendis Patribus Provincialibus, Guardianis, Vicariis in toto Regno Hispaniarum, ut recipiant statim in suis conventibus Fratres omnes, quos Tu, vel Commissarii tui ad Provincias Indiarum delegabunt, donec per te, vel per illos aliud determinetur. Fratres vero ad Indias euntes, vel ab illis advenientes sint immediate tuæ correctioni subjecti, quemadmodum & illi, qui in iis locis morantur, in quibus ipse reperiris. Mandamus, ut literæ omnes, quas expedies pro officii tui executione, legantur publice in Refectorio, aut Capitulo coram cunctis Fratribus; in Provinciis vero Hispaniarum publicentur in Cœnobiis Matritensi, & Hispalensi. Declaramus, te, tuamque personam nobis immediate esse subjectam, & neminem nobis inferiorem auctoritati tuæ obsistere posse. Mandamus in virtute S. Obedientiæ, & sub pœnis excommunicationis latæ Sententiæ, & privationis officiorum, aliisque tuo arbitrio infligendis, omnibus personis utriusque sexus Provinciarum in Indiis existentium, omnibusque Prælatis Hispanis, ut ibi pareant, sicuti parerent nobis, in iis, quæ concernunt officii tui executionem, neque contraria sunt animæ suæ, & Regulæ nostræ, quibus Te enixe commendamus in visceribus Domini nostri Jesu Christi. Dominus te servet, & pro nobis eum roga. Datum Lutetiæ die XXVI. Martii MDLXXII.

Clausulæ additæ post signatas literas.

Præterea mandamus omnibus subditis nostris cujuscumque officii, & auctoritatis, sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, ut nec directe, neque indirecte impediant Fratres ad Indias destinatos, vel eos a sancto proposito dimovere conentur. Concedimus tibi facultatem, ut necessitate id exigente in officii tui executionem mittas ad nos eum numerum Religiosorum ex Provinciis Hispaniarum, qui tibi conveniens videbitur. Nostra intentionis est, ut tu solum, omnibus aliis exceptis, quacumque auctoritate, vel officio polleant, cognoscas de negotiis Provinciarum in Indiis, quæ in Hispaniam per Fratres deferuntur. Fratres autem, qui in Indiis religiosum habitum sumpserunt, redeant statim ad proprias Provincias post confecta negotia, ob quæ Hispaniam petierunt. Datum eodem die, & anno.

Fr. Christophorus de Capite Fontium Minister Generalis manu propria.

XCIX.

XCIX. Stanislaus Carnecovius, seu Karnkowski, Archiepiscopus Gesnensis hospitatus hoc anno in Cœnobio S. Annæ Varsaviæ, occasione Generalium Regni Comitiorum, & accedens quodam die ad Chorum, in terram concidit ante Altare majus, nullo impulsus casu. Quare ratus Divinam dispositionem, quæsivit a Fratribus, quinam locus ille, aut cujus tumulus foret tectus desuper prægrandi lapide. Audivit, illic condita ossa B. Ladislai Gielnovii, seu de Gielniow, Oppido in Palatinatu Sandomiriensi prope fluvium Pilczam, ubi natus est circa annum 1440., quæ adnotare supervacaneum non est; Gonzaga enim Ladislaum, de quo loquimur, cum altero Ladislao Hungaro sepulto in Cœnobio Cracoviensi temporibus S. Joannis de Capistrano, cui adhæsit laborum, & prædicationis socius, postquam Conventus Coslensem, & Bythoniensem Guardianus rexisset, & cum duodecim Fratribus in Scythiam profectus a Duce Moscoviæ viam redire fuisset jussus, mirum in modum confundit, varia Ladislao Gielnovio adscribens, quæ ei non conveniunt, & varia Ladislao Hungaro, quæ sunt penitus ab illo removenda.

C. Motus Viri Dei gestis, quæ Fratres retulerunt, Archiepiscopus illorum negligentiam reprehendit, qui pretiosum thesaurum obscuro in loco tamdiu consistere passi forent, annis scilicet sexaginta septem, nulla adhibita veneratione. Illum itaque in lucem extrahere decrevit; & quonam pacto confici res posset cogitanti apparuit Beatus, admonens, voluntatis esse Divinæ, ut corpus suum honestiorem locum obtineret.

CI. In proposito itaque revelatione confirmatus Legatos Sedis Apostolicæ Cardinales Commendonum, & Porticum, ut in re tam pia sibi faverent, rogavit. Annuerunt ambo ea conditione, ut de virtutibus, & miraculis Ladislai authentica præcederet inquisitio. Ea ab ipso peracta, licet jure adhibendus fuisset Episcopus Posnaniensis loci Ordinarius, die 13. Aprilis Dominica in Albis, adfuerunt Rex Sigismundus, Soror ejus Anna, Purpurati Patres Episcopi totius Regni, Abbates, cæterique Prælati, Principes Palatini, Regni Officiales, Nuntii terrestres, ac alii Senatores. Celebratis Sacris, Archiepiscopus Pontificali habitu lapidem sepulchri amoveri jubet; & ecce ossa sancta in terræ superficie modico pulvere conspersa miro ordine disposita cernuntur. Sublevata inde, vinoque abluta includuntur arca lignea, & ad dexteram Aræ maximæ satis decenter collocantur, non sine reddita infirmis sanitate, qui magno numero accurrentes de vino ablutionis sumpserunt. In marmore ad tumulum admoto sculpta conspicitur Imago Beati supine jacentis. Desuper imposita est Imago altera ex ejus vultu depicta, radiis in gyrum circa caput redimita. Marmor hanc habet Epigraphem.

Ossa Ladislai tumulus tegit iste Beati,
Qui minime favit mundi nequam iniquitati;
Corregnat Sanctis, succurrit debilitati.

CII. Lateri sepulchro adstanti dextro contiguum est Altare, in quo Missa celebratur, ut plurimum, ad instantiam eorum, qui voti solvendi gratia ad Beatum recurrunt. Pendent circum ex tabula Beati, & Altari vota aurea, & argentea, cledonia, & imagines innumeræ beneficiorum testes, quæ devoti quotidie impetrant. Benedictus XIV. ejus

ejus cultum Apostolica auctoritate confirmavit. Inter primarios Patronos eum Varsavienses, & Gielnovienses adlegerunt.

CIII. Indulsit Pontifex, ut quatuor Religiosi Provinciæ Angelorum studerent literis in Universitate Complutensi: *Dum ad illam*. Die 5. Septembris. Clarebat in Conventu S. Andreæ Leontii in Sicilia Simon Oscinius Minorita Conventualis Vir doctissimus, & in magna apud Pium V. æstimatione, a quo Provincialis, & Visitator est institutus. In Tuscia Franciscus Florentinus Minorum Observantium Botanicæ peritissimus Florentiæ edidit librum quinque partibus distinctum de Virtutibus Simplicium Magno Etruriæ Duci dicatum. Scribit Waddingus floruisse hoc eodem anno Alphonsum Maldonado Commissarium Generalem in Indiis Occidentalibus ex Provincia S. Jacobi, Prædicatorem Apostolicum, qui pro Fratribus Observantibus moleste a quibusdam acceptis in Hispania, dedit ad Regem Philippum II. eruditum tractatum idiomate Hispano sub titulo: *Defensio Parvulorum*, qui exstat, non, ut ait Waddingus, in Bibliotheca Minorum Cœnobii Lucensis in Galætia, sed verius S Francisci Lucentiæ in Gallæcia, quod est decimum septimum Provinciæ S. Jacobi. Ego neque in Indice Commissariorum Augustini de Vetancur, neque in altero Josephi Torrubia nomen reperio Alphonsi, sed tantum Josephi Maldonado Provinciæ de Quito, qui anno 1641. Regii Senatus Indiarum favore Commissarium egit.

Waddingus de Scriptoribus.

CIV. Confessarii munus exercebat in Monasterio SSmæ Trinitatis Valentiæ Petrus Nicolaus Factor. Ibi, ut solebat, charitate succensus, & cor habens sursum ad Dominum, extra sensus semel permansit novem horarum spatio cotam Elvira Roiz Moniali, aliisque. In festo Nativitatis Dominicæ in Laudibus ad primum verbum elevatus est, & sacra peragens ad Auroram perseveravit ecstaticus duabus horis, madidus abundantiâ lacrymarum. In electione Abbatissæ Violantis Monpalau, cotam Ministro Provinciali Petro Mantique, Religiosis, & Monialibus in Choro Monasterii, dum caneretur: *Te Deum laudamus*, sublatus est genuflexus, ut erat, in aerem lacrymas similiter fundens, donec hymnus absolveretur. Postulavit postmodum ab illo Mariâ Fernandes, cur lugeret. Cui Nicolaus: *Heu*, inquit, *Soror Monpalau, si tu scires tuum finem! Si tu scires tuum finem!* Verborum sensum Moniales non intellexerunt, nisi post sex annos; tunc enim illa denuo in Abbatissam electa loco Sororis Collado, dehiscentibus latetibus cubiculi deorsum cecidit in inferiorem latrinam, & misere occubuit.

Ex Processu Valentino num. 16. pag. 105.

Ibid. num. 175. pag. 222. & seq.

CV. Spiritualia officia Monialibus suis sedulo præstabat, ex quibus Isabellæ Joannis in extremo agone adfuit, & malignos spiritus, quibus illa vexabatur, signo Crucis expulit, obductumque eorum vi, cælum nubibus eodem signo Crucis serenum reddidit, ex fenestra cubiculi illos increpans: *Filii maligni, minime partem habebitis in anima hujus Religiosæ*. Jejunia quoque, & flagella in suum corpus propterea adhibuit. Hinc ab illis non semel correptus, & fustibus verberatus in atrio Monasterii, incolumis non evasit, nisi tutela Deiparæ apparentis, cujus sacram Imaginem sub titulo Virginis de Vela in medio Dormitorii interioris Monasterii ea devotione colebat, ut in theca Reliquiarum, quam gestandam dedit Joannæ de Luca piæ Moniali, incluserit tria parva corda proprio sanguine depicta, & eodem sanguine hanc Orationem exaratam: *Purissima Virgo Maria de Vela, meum cor vobis commendo, & animam meam: Ab hoste maligno defende me nunc, & in hora mortis meæ.*

Ibid. num. 16. pag. 106.

Ibid. num. 21. pag. 23. & num. 25. pag. 54. & seq.

CVI.

CVI. Eloquia ejus Virginibus Deo sacris dulciora erant super mel, & favum. Cæleſtis gratiæ torrentes ea comitabantur, & uberes virtutum fruges. Præſtantiſſimi viri opera omnes admirabantur, eorumque æmulandorum deſiderio ardebant. Portionem victus, & munera a Monialibus accepta donabat pauperibus Noſocomii S. Lazari. Sorori Paulæ Lopez dixit quodam die: *Nunc venio, & lætor, quod eripuerim hominem a mortis faucibus; hoc enim fune ſe erat ſuſpenſurus*. Manſit aliquando ecſtaticus in feneſtra cubiculi ſupra rivum subtus profluentem, & requiſitus ab homine tranſeunte, quidnam ei accidiſſet, reſpondit: *Fili, contemplabar modo aquas hujus rivi in mare properantes, ut in ſinu ſuo illas excipiat. Hæc autem cogitatio excitavit in me memoriam magnitudinum Dei Domini noſtri, ad quem Creaturæ omnes ire debent celeri gradu, tamquam ad immenſum pelagum perfectionum, ut in ejus centro demum quieſcant*. Ibid. num. 56. 166. Company loc. cit. lib. 3. cap. 2. pag. 219.

CVII. Superſunt duæ Epiſtolæ, & meditationes, quas hoc anno ſcripſit ab eodem Monaſterio SS. Trinitatis ad amicum ſuum Jacobum Ferrerium, ex quibus manifeſtum eſt, immerito ab aliquibus rejici in aliud tempus ejus inſtitutionem in Confeſſarium præfati Monaſterii. Meditationes non exſcribimus valde prolixas, easque differimus ad locum opportuniorem. Ex Proceſſu Valentino num 21. pag. 18. & seq.

Admodum Illuſtri Domino Don Jacobo Ferrerio &c.
mihi ex corde chariſſimo.

JESUS MARIA.

Admodum Illuſtri Domino in Chriſto Crucifixo.

Benedicat Dominationem Veſtram Deus, ac adeo ſui Amantem vos faciat, atque ſervum, ut vocatum in extrema die hujus vitæ vos laudet dicendo ſibi: o ſerve bone, & fidelis, quoniam in parvis rebus, quæ tibi mandavi, fuiſtis fidelis; intra in gaudium Domini tui &c.

De menſe præterito Julii adſunt quinque hebdomadæ, & de hujuſmodi menſe Auguſti adſunt aliæ quinque, licet non ſit finitum. Dominatio Veſtra dare poterit preſenti portitori eleemoſinam, quia debetur, & ſolvi debet cuidam Librario, quia illam illi debeo. Quo ad dicere Miſſas, Dei gratia dicuntur, ac rogo pro Dominatione Veſtra, licet ſim indignus, & miſerabilis peccator, & dulciſſimus Jeſus ſit in noſtram divinam conſervationem. Iſte peccator.

Jeſus. Frater Petrus Nicolaus Factor Confeſſor in Monaſterio Trinitatis.

Admodum Illuſtri Domino Don Jacobo Ferrerio &c.

JESUS MARIA.

Admodum Illuſtris Domine in Jeſu Chriſto Crucifixo &c.

Jeſus Sapientia Æterni Patris, ac fons totius bonitatis infundat in hujuſmodi cæleſti Oratorio ſui illuſtris cordis liquorem ſui dulcis ſaporis, ad hoc ut moleſtia affectus ſaporis terreni, reperiat, & fruatur, ſeu guſtet, quam ſuavis eſt Dominus, & ex hujuſmodi anguſto Paradiſo, & clauſura Angelica, aſcendat ad Divinam unionem, ubi eſt cognitus, amatus, & fruitur Dominus,

quoniam omne hujusmodi stomachatur, & defatigat, ac solum Deus dat requiem, & quietem Animæ, quia illam pro se solum creavit Creator, & videns illam deperditam suo pretioso Sanguine redemit illam, qua propter valde parum grata erit anima, nisi correspondeat adeo altæ obligationi sub pœna cadendi in casu indiscretionis, & ingratitudinis luciferinæ. Illuc stent igitur nostra corda, ubi existunt Divini amores &c. De mense Maij, & de mense Julij adsunt octo hebdomadæ. Dominatio Vestra faciat illud, quod mandabo, quia Dei gratia illi dico Missas; rogando pro ejus Anima, quod Deus illam faciat, prout illam vult, pro se; ac roget pro isto peccatore.

Jesus. Frater Petrus Nicolaus Factor Confessor in Monasterio Sanctissimæ Trinitatis.

Sequuntur meditationes. Post quas hæc habetur subscriptio: *Ex Monasterio SS. Trinitatis, ac de mense Novembris V. MDLXXII. Submittit se correctioni S. Catholicæ Ecclesiæ Romanæ iste pauper Peccator.*

Jesus. F. Petrus Nicolaus Factor Confessarius &c.

CVIII. Franciscus Kravendonus magni nominis Concionator, qui in re Ecclesiastica celeberrimo Joanni Fero Moguntiæ successerat, vitam explevit hoc anno in Cœnobio Moguntino. In lucem emisit Sermones Joannis Langespergii erroribus expurgatos, quos tamen legere nequaquam oportet, quum Langespergius notatus sit in Indice Romano, quippe infectus hæresi Lutherana. Parisiis Franciscus Dahyi, quo Hæretici, & cœlesti homines adversarium vehementiorem vix metuebant. Multos a vitiorum cœno ad virtutis tramitem reduxit. Sepultus est in Claustro magna populi frequentia, qui præcisas ex ejus tunica particulas pia devotione abstulit, & ad incredulorum hominum confusionem tota Civitate Sanctum conclamavit.

CIX. Massæ in Diœcesi Firmana ad Dominum abiit Petrus Guerrerius de Massa post secundo expletum officium Ministri, & Custodis Reformatorum in Provincia Marchiæ, & Guardiani S. Crucis, & S. Claræ Neapolis, doctus, & concionator eximius, qui, ut tradunt, verba faciens ad populum in Ecclesia S. Francisci Massæ, impeditus garritu hirundinum, imperavit, ut tacerent, & jubenti aves obtemperarunt. Claruit prophetico spiritu, vitæ integritate, & observantia Regulari. In Conventu S. Joannis Sergiani extra Aretium Angelinus a Civitella ob mores, vitamque innocuam laudatus a Dionysio Pulinari scriptore, & teste coævo. In Regio Monasterio S. Claræ Neapolis, cui Confessarius præerat, Archangelus a Villamagna prope Florentiam Theologus, & Diffinitor in Tuscia. In eodem Conventu Sergiani Franciscus Alpinius Aretinus Concionator Apostolicus, ter Custos Reformatorum, semel vocalis, octies Diffinitor, bis Minister Provincialis, ac demum Commissarius Generalis Familiæ Cismontanæ, utique his muneribus, aliisque illustrioribus dignissimus.

Margin notes: Monumenta Provinciæ Marchiæ. — Pulinari part. 2. pag. 206. — Tervinca Theatr. Ord. part. 2. tit. 9. pag 272. — Decades Etrusco-Minoriticæ ad an. 1572.

CX. In Cœnobio Lovaniensi Joannes Patritius natione Scotus, Provinciæ Scotiæ Minister, & Jacobi V. Regis Confessarius, patria ejectus ab Hæreticis una cum cæteris Fratribus anno 1557. Jacet tumulatus in domo capitulari. In Provincia Siciliæ Innocentius de S. Lucia Siculus, vitæ sanctitate, & miraculis insignis. In Cœnobio S. Francisci Populæ de Angelis Michael a Torrejonsillo Provinciæ Murciæ, qui in Mexicum transfretavit, ibique Mexicana lingua conciones habuit ad Indos assiduas, & ferventissimas, quibus eorum plurimos ad Christum convertit, exercitio præterea orationis, & Regulari observantiæ addictissimus. Ejus obitum

Margin notes: Gonzaga in Prov. Germ. Inferioris con. 8. — Bonifacius de Bonimbellis Chron. Reform. Provinciæ Rom. ad an. 1572.

obitum Arturus, aliique referunt ad annum 1566. sed ex Chronicis accuratioribus Torquemadæ perspicuum est, a veritate eos aberrare. In Conventu S. Francisci Cinguli Valentinus de Christianis Minor Conventualis, qui Anconæ, & Urbini sacras literas cum laude docuit, rexit Provinciam Austriæ, & Visitatoris Apostolici munus obivit in Provinciis Germaniæ. Auxit præfati Cœnobii cubicula ad commoditatem Superiorum. In Conventu Mediolani Joannes Tertius ejusdem Ordinis Bergomensis Sacræ Theologiæ Professor in Gymnasio Papiensi, & Theologus Concilii Tridentini. Hæc reliquit ingenii sui monumenta: Explanationem in librum Proverbiorum, & in eumdem Ethicas Dissertationes. Expositionem in librum Ecclesiastes, Job, & Tobiæ: Decisiones casuum conscientiæ. Fragmenta in Apocalypsim. Dissertationes in Ecclesiasticum habitas in Templo primario Bergomensi. Micas, quæ cadunt a mensa Domini, hoc est Meditationes de Eucharistico Mysterio. Omnia Italice edita sunt, & valde commendata a Nicolao Comneno Papadopoli in Historia Gymnasii Patavini.

Torquemada pagina 606.

Arch. S. Isid. arm. 9. num. 48. pag. 55.

Donatus Augustinianus in Scena lit. pag. 28.

Papadopoli lib. 3. cap. 21.

CXI.* Petrus Joannes Calafat in Universitate Salmanticæ S. Theologiæ laurea decoratus, æque doctus, ac pius in Cœnobio S. Francisci Palmæ Provinciæ Majoricarum, ægris lectum sternere, mundare vasa, & cubiculum verrere solebat. In communi mensa aut legebat, aut inserviebat, aut coquinæ utensilia abstergebat. Quotidie Fratribus lectionem Theologicam recitabat, & diebus festis ad populum concionabatur, nec ad orationem defuit ei aliquando tempus, in qua Divini amoris flammis æstuabat genuflexus, ab occasu Solis, ut plurimum, usque mane. Asperis flagellis carnem suam edomabat. Quum ultimam ageret Quadragesimam in Insula Majoricæ, & prædicationi intenderet, tribus, vel quatuor diebus in hebdomada a cibo abstinuit, reliquos pane, & aqua refectus transegit. Diem obitus sui prænuntiavit, multisque cum lacrymis, & devotione Ecclesiæ Sacramenta recepit. Corpus ejus repertum est catena ferrea cinctum cruore adspersa. Caro vero livida, veluti discissa, & sanguinolenta.

Monumenta Provinciæ Majoricarum.

Arturus die 10. Maji.

CXII. Evangelicis laboribus finem imposuit Petrus de Gandavo, seu de Mura, seu, ut scribit Torquemada, de Villa Yguen, in Americam profectus juxta Gonzagam anno 1529., & juxta Augustinum de Vetancur anno 1523., quod postremum veritati magis consentaneum videtur; tam enim literæ Adriani VI. *Exponi Nobis*. Die 10. Maji, ad Carolum V., quam Pauli de Soncino Ministri Generalis: *Quum Sacra Imperialis*. Die 30 Maji, pro missione Fratrum Minorum in Indias Occiduas, annum præseferunt 1522., earumque literarum exitus fuit, ut Carolus V. a Cœnobio Brugensi Provinciæ Flandriæ tres viros ablegari illuc curaverit, Petrum de Gandavo Laicum, Joannem de Tecto Cathedraticum Theologicæ Facultatis Parisiensis, & Joannem de Aora, quem fratrem Regis Scotiæ appellat Augustinus de Vetancur. Hi tres Ferdinando Cortesio novam post Columbum navigationem suscipienti socios se adjunxerunt spe messis spiritualis in America obtinendæ.

CXIII. Nihil peculiare literis proditum est de Joanne Tectio, nisi quod meritis plenus vita functus sit in loco de las Higueras juxta portum, ad quem Cortesius appulit in Provinciam Hondurarum; nec de Joanne de Aora aliud narratur, nisi Infidelium conversioni operam dantem obiisse in Tezcuco. Superstes Petrus exiguo tempore commoratus in Tezcuco residuum vitæ Mexici transegit, ubi omnium primus artes

 libe-

liberales Indos edocuit literas, picturam, & musicam; erat namque illi solers ingenium, & ad quævis tractanda idoneum, sic Deo disponente, ut eruditione in humanis rebus gens sylvestris duceretur ad ea, quæ spiritus sunt, intelligenda.

CXIV. Domi plusquam quingentos pueros habebat majori ex parte hominum ditiorum, & Principum filios, qui in rebus Religionis instructi parentes suos instruebant; nam & officia Divina more Clericorum peragere, & concionari docebantur. Ex eorum numero selegerat quinquaginta ingenii excellentioris, quos mittebat ad Dei Verbum annuntiandum, quum pauci forent Evangelici operarii. Per hebdomadam itaque eis dictabat quidquid die Dominica populo explicari deberet; ac tum ii exibant, ingenti cum animarum fructu, Domino Verbum dante pueris evangelizantibus virtute multa.

CXV. Fundavit Mexici Ædiculam S. Joseph in Regiis hortis Montezumæ a tergo humilis, & exigui Templi. Franciscanorum, in qua diebus festis ad sacra, & conciones Indi convenirent. Collegium quoque, dumosque contiguas excitavit, in quibus puerorum alii artem pictoriam ediscerent, Sanctorumque imaginibus delineandis studerent; alii cæmentariam, lignariam, ferrariam, & cæteras in societatis beneficium excolerent, se præceptore. Juxta Collegium cellulam separatam sibi posuit, in qua interdum lectioni, & orationi vacaret, tanto robustior ad temporalia rediturus, quanto Spiritu Dei plenior, & auctior. Pueri ipsum veluti parentem venerabantur, ex ejus nutu pendebant, & quidquid præciperet, vel rogaret cum alacritate faciebant. Notatu dignum est, quod licet impeditioris esset linguæ, nec a Fratribus absque difficultate loquens intelligeretur, Indi tamen ejus verba distincte intelligebant. Quoties deesset Sacerdos idiomatis Mexicani peritus, verba ipse ad populum faciebat, eumque ad Sacramenta suscipienda sancte præparabat. Typis excusa circumfertur Doctrina Christiana, quam præfato idiomate conscripsit.

CXVI. Eversis Idolorum delubris, in solo territorio Mexicano plusquam centum Ecclesias Deo sacravit, quas inter, quatuor principaliores, S. Joannis Baptistæ de Moyotla, S. Pauli de Teopan, seu de Xochimilca, S. Sebastiani de Atzaqualco, & Assumptionis Dominæ Nostræ de Tlaquechiuchun. Pia sodalitia instituit, cultum Altarium, præsertim Ædiculæ S. Joseph auxit, vestibus, candelabris, vasis, atque omnimoda suppellectile locupletavit, quæ prima est Indiarum Parœcias, 63000. circiter Ecclesiis Novæ Hispaniæ, & Peruviæ antiquior, ae merito sub Philippo II. Rege privilegiis Ecclesiæ Cathedralis decorata. In ea habitum est primum Generale Concilium Mexicanum, assistentibus Senatu Urbis, universis Magistratibus, Equitibus, & Caziquis Regni, pronuntiataque Oratione in laudem Caroli V. Imperatoris. In ea quoque S. Inquisitionis Tribunal primum actum exercuit. Ad Parœciam hanc pertinent Indi, & Ecclesiæ, de quibus dicemus.

CXVII. Etsi autem Petrus tam eximiis clareret dotibus, humilitate tamen præcipue effulsit; monitus enim a Paulo III. Summo Pontifice, a Vincentio Lunello Ministro Generali, & a Nuntio Pontificio in Aula Regis Catholici, ut Sacerdotium susciperet, nunquam persuaderi potuit ad id faciendum, quamvis Imperator Archiepiscopum Mexicanum renuntiare eum vellet; quo factum est, ut in Joannem de Zumaraga eam dignitatem contulerit. Hic quanti Petrum fecerit, prodit Epistola,

la, quam scripsit Mexico ad Patres Generalis Capituli Tolosani, qua illum miris effert laudibus. Ejus in Archiepiscopatu successor Alphonsus de Montufar Ord. Prædicatorum dicere consueverat: *Non ego Mexici sum Archiepiscopus, sed Petrus de Gandavo Laicus S. Francisci*.

CXVIII. Juvenis venerat in Indias, Indorumque animos sibi adeo devinxerat, ut plusquam centena eorum millia baptismo abluisse semel feratur, unoque die decem, alio quatuordecim millia, præter minoris numeri conversiones. Licet Sacerdotum numerus excrevisset, unum tamen Petrum de Gandavo Laicum, Evangelii cultorem, præ aliis Indi diligebant, quasi Mexicanæ Urbis, & Provinciæ administratio Religiosa ab ipso penderet. Petierat Tlaxalam, quo consuetas invidorum injutias, & in viros Sanctos persequutiones ad tempus declinaret. Diuturnam vero Apostoli sui absentiam ægre ferentes Mexicani, constructa in modum aciei cymbarum classe in magna palude Mexicum inter., Tezcucum, & Tlaxcalam, triumphali ritu cum gentium undique excitarum incredibili lætitia eum in Urbem reduxerunt. Ipse vicissim filios a se in Christo genitos paterna cura complexus, ne ipsi re ulla ad salutem necessaria indigerent, literis sæpe Patres Provinciæ Flandriæ excitavit, ut pergerent in Novam Hispaniam, ubi latissimus Evangelio campus patebat, & Regiones albæ jam erant ad messem. Ibi postquam annos fere quinquaginta Apostolica munia constanter exercuisset, Provinciæ S. Evangelii jactis fundamentis, & Cœnobiorum numero multiplicato: postquam etiam graves tentationes sustinuisset in Patriam suam remeandi, sexagenario major vitæ terminum explevit die 29. Junii, tumulatus in Ædicula S. Joseph. Montenegro lib. 2. Serm. 1. pag. 10.

CXIX. Defunctum omnes publico, privatoque luctu prosequuti sunt. Mulier Mexicana, quæ Religiosis quinque indumenta gratuito quotannis præbebat, dixit Fratri Melchiori de Benevento Guardiano, se illa attulisse; quumque Religiosorum nomina recitaret, inter eos nominavit Petrum de Gandavo. Tunc Guardianus: *Mortuus est*, inquit. Illa vero: *At ego eas Fratri Petro offero. Cui tu volueris, impertito*. Tam Indi, quam Hispani ex Oppidis circumpositis viro Dei parentaturi ad Cœnobium turmatim accurrerunt, eorumque plurimi lugubri toga. Luxit Clerus ereptum sibi morum, & virtutum speculum, populus Apostolum, Ordo Minoriticus Observantiæ Regularis custodem. Justis persolutis, unaquæque privatim Confraternitas, & Indorum societas eadem peregit. Oblationum pro eo factarum abundantia Cœnobium redundavit. Ejus memoria toto Mexico in benedictione est. Visitur ejus effigies in tabula depicta cum duodecim primis fundatoribus Provinciæ S. Evangelii. Supersunt ab eo conscripta: Catechismus pro erudiendis pueris Indorum. Epistolæ variæ, & multæ ad Patres Provinciæ Flandriæ Liber, cui titulus: Symbolum non metentis, sed ferentis. Gravina in voce Turturis cap. 24. pag 61.

CXX. Memorata Parœcia S. Joseph præsidet populis:

1. de Iztacalco.
2. de Mexicaltzinco.
3. de Capultepec.
4. S. Mariæ.
5. Nativitatis,
6. S. Antonii de las Huerras, & aliis quinque, quorum nomina habere non potui.

Præsidet Ecclesiis extra Civitatem.

1. S. Christophori de Aztacalco.
2. S. Annæ de Zacatlalmanço.
3. Purificationis de Malcuitlapilco.
4. S. Crucis de Acatla de los Rastreros.
5. S. Lucæ de Cueztontitlan de los Carzineros.

Præ-

Præsidet Sacellis, seu Eremitoriis.
1. Christi Domini de Tzapotla.
2. S. Veronicæ de Hachuecalco.
3. S. Crucis de Tecpaucaltitlan.
4. S. Petri de Cichuareocaltitlan.
5. S. Spiritus de Yopico.
6. S. Philippi de Jesu de Teocaltitlan.
7. S. Jacobi de Tlaxilpan cum aliis Eremitoriis.
8. SS. Regum de Tequicaltitlan.
9. .... de Atlampa.
10. Ascensionis de Tlalcocomoco.
11. S. Didaci de Amanalco.
12. Infantis Jesu de Tepetitlan.
13. .... de Atizapan.
14. S. Salvatoris de Xihuitongo.
15. S. Joannis Baptistæ ibidem.
16. Nativitatis de Tequixquipan.
17. Conceptionis de Xoloco.
18. S. Salvatoris de Necaltitlan.
19. S. Joannis de Chichimecapan.
20. S. Antonii de Tezcatzonico.
21. S. Sebastiani de Copolco.

CXXI. Construuntur pro Capuccinorum Familia Conventus Portus Gruarii Diœcesis Concordiensis, Asculi, ubi locum antea acceperant, Leocate, seu Alicate ad dexteram ostii fluminis Gelæ, seu Salso in Sicilia sub titulo S. Michaelis Archangeli pro quatuordecim Fratribus, 800. passus extra Urbem, Capitis Aquei, seu Capaccii in Principatu Citeriori Regni Neapolitani, Vetrii Diœcesis Compsæ, Neapolis sub titulo SS. Conceptionis, Castellanetæ in Provincia Hydruntina, Cameratæ in Provincia Panormitana, Palazzoli in Provincia Siracusæ, Casalis Montis Ferrati, & Siciniani Diœcesis Salernitanæ, ubi hoc eodem anno sancte obierunt Rufinus Libutanensis, & Antonius de Lacu Nigro. Alia inter miracula, quæ Boverius contigisse narrat in fundatione hujus ultimi Conventus, Joannes Maffejus nonnisi chordæ ictibus, quos dormiens accepit a S. Francisco, adigi potuit ad cedendum Fratribus fundum, in quo ædificium consurgeret.

Sicilia Sacra Not. Eccles. Agrigentinæ tom. 1. pag. 741.

CXXII. Sacros Concionarores ex eadem Familia designavit Pontifex in Italia Bonaventuram Rhegiensem, & Joannem de Terra Nova, in Helvetia adversus serpentes hæreses Franciscum ab Aquis Bormiis cum pluribus sociis. Misit insuper Petrum Placentinum, & Philippum a Rupe Contracta Algeriam, quo captivos de Turcarum tyrannide redimerent. Eos strenue operi navantes mox sequutus est Angelus a Forlivio Vir integerrimæ castitatis, & charitatis excellentioris.

Matthæus Fererius in Rationario part. 1 sect. 1 præamb. num. 1. pag. 55.

CXXIII. Migravit ad Dominum in Conventu Scapetiani Provinciæ Marchiæ Bonaventura de Rhegio Lepidi, prius Minorita Conventualis, facundus, & ferventissimus Ecclesiastes, cui nec propheticus spiritus, nec signa defuerunt, jam Ordinis Procurator Generalis. In Conventu Castriboni Sebastianus a Gratterio educatus inter Minores de Observantia, pœnitentiæ addictus, prophetiæ dono, & miraculorum nobilitatus. Aliis in locis Ivo Messanensis, de quo alibi diximus, Alexander Catanensis Clericus, Paulus a Villa Franca, Augustinus Drepanensis, Bernardinus ab Asculo Sarriani, Petrus Ponceveranus, Angelus a S. Martino, Augustinus Pactensis, Alexander Interamnensis, Petrus de Urbino, & Joannes Baptista ab Asculo. Horum vitæ puritatem, Monasticam disciplinam, morum austeritatem, & orationis frequentiam, sanctumque finem copioso calamo describunt ad hunc annum Boverius, & Arembergius.

CXXIV. Solemni apparatu Parisiis celebratæ sunt nuptiæ Henrici Principis Navarræ cum Sorore Regis Caroli IX. Margarita. Lætitiæ tamen causa non vetuit, ne Religiosorum Minoritarum sanguis flueret hostili mucrone, & ædes diruerentur. In Septumania prope Aquas Mor-

Mortuas, seu fossas Marianas Petrus Menquius Concionator ex Oppido S. Pauli Diœcesis Aquensis in Provincia Phocensi intercipitur in via a Calvinistis ex latibulis loci de Vauverto prodeuntibus die 11. Januarii, dum Joannem Rivumtortum Ministrum Provinciæ S. Ludovici comitaretur Arelate discedentem ad regiones Occitanas. Et primo quidem Joannis contumeliis affecti, & manicis ligati collo laqueum injecerunt. Deinde, in ejus conspectu Petrum pugione transverberarunt, & diu insepultum reliquerunt illatum tandem in Cœnobium Arelatense. In Provincia Turoniæ Pictaviensis Joannes Teudricus Ecclesiastes Cœnobii Magdunensis, sævis cruciatibus exagitatus, Catholicam fidem, cui sæpius testimonium reddiderat, die secunda Septembris sanguine obsignavit.

Fernandus Hist. Eccles. lib. 1 cap. 19.

CXXV. Ad humum dejecti sunt Conventus Albaterranus, & Petrogoricensis in Aquitania Recentiori, Lensii, seu Lendii, Diœcesis Atrebatensis in Artesia, quem hæretici injectis flammis secundo combusserunt; tempore enim Caroli V., quum Oppidum Lensii ad Belgium pertineret, incendium alterum passum fuerat. Parva hæc erat domus, sed vetustissima, & insignis sepulchro B. Pacifici, qui primus Minister rexit Provinciam Flandriæ, non Franciæ, ut scribit Waddingus. Surgebat non in eo loco, quo hodie visitur intra mœnia, sed in suburbio, ubi monstratur fons B. Pacifici, quem adversus morbos salutiferum memorant Scriptores.

Gonzaga in Prov. Aquitaniæ Recent. con. 10. & 18.

Monumenta Provinciæ Flandriæ.

CXXVI. In festivitate S. Patris Francisci post mediam noctem, Civibus Britterarum prope Narbonam somno indulgentibus, & excubias vel negligenter, vel proditorie agentibus, caterva militum *Camisatorum* ad mœnia scalas erexit, ut Civitatem opprimerent. Æditiuus Cœnobii, matutinis absolutis, casu ascendit ad pinnaculum Ecclesiæ, vidensque accedentes hostium cuneos ære metallico classicum insonuit. Tunc illi metu perciti, relictis scalis, fugæ se commiserunt; & quotannis in beneficii memoriam eodem die ab universo populo solemnis supplicatio peragitur, & gratiarum actio.

Gonzaga in Prov. S. Ludovici con. 9.

CXXVII. Nefariis hominibus, qui tot annos innocentium Civium cruore manus impune fœdaverant, advenit tandem nox, quæ S. Bartholomæi festum præcessit, Vesperis Siculis Sæculi XIII. comparanda, in qua, Caroli IX., vel potius Reginæ Matris consilio commissorum scelerum pœnas solverunt ingenti ipsorum edita strage. Nunquam, ut ait Bernardus de Montfaucon, huic Parisino par spectaculum visum est. Guisiis ducibus, in domos nobilium Reformatorum Prætoriani irruebant. Plebs in manipulos distributa Concives, & Artifices trucidabat eo furore, ut aliquis etiam ex innocentibus concideret, quos inter Salseda Hispanus Tribunus militum, etsi religione Catholicus. Omnia clamoribus, & gemitibus personabant, aliorum Corpora projiciebantur per fenestras vel in ædium aream, vel in publicas vias, vel in Sequanam. Sanguinis rivos in viis vidisses, corpora mortuorum in luto prostrata. Nec mulieribus, nec parvulis, nec senibus parcebatur. Cæsorum corpora plusquam decem millia, ut quidam narrabant, visa sunt Parisiis; nam per totum Regnum eodem tempore Tragœdiam Præfecti Civitatum peregerunt. Gaspari Collinii, ut ei prædictum fuerat a Michaele Greleto, quem morti injustissime addixerat, cadaver sanguinolentum a fenestra dejectum a furiosa plebe inter innumeras contumelias, obtruncatis capite, & manibus, ad Monsalconium usque, ubi de reis supplicium sumere mos erat, raptatum, & furcæ uno pede suspensum, relictumque, plures

Montfaucon ad annum 1572. pag. 591.

post

post dies a furente, & plaudente multitudine subjectis flammis semiustum est, nullo ludibriis, & despectui fine imposito: exemplum maxime perspicuum miserrimi exitus hominum sceleratorum, & monumentum vindicatæ Religionis.

CXXVIII. Ferunt, in Cœmeterio SS. Innocentium Oxyacantham, seu Albam spinam exsiccatam, Lunæ die sequenti in meridie refloruisse. Accurrit Parisina plebs, idque veluti indubium signum habet, peractam Hugonottorum cædem Deo gratam esse. Tanta vero accessit populi turba, ut armatorum custodias admovere necesse fuerit. Nec dissimulandum, aliquos dixisse, Franciscani cujusdam arte id factum, qui tali techna lanienam illam hinc probatam, acceptamque fore putabat. Ast nunquam aut increduli defuerunt, qui naturalibus causis omnia adscriberent, aut maligni, qui Religiosos viros calumniose traducerent. Spinam refloruisse testata est tota Civitas. De fraude nemini suspicio injecta, nisi paucis nebulonibus ingenii adeo crassi, ut sibi serio persuaserint, plantam exsiccatam, arte aliqua iterum germina, & flores emittere repente potuisse.

Idem ibid. pag. 194.

CXXIX. Mense Aprili in Capitulo Provinciæ S. Francisci ad S. Mariam Angelorum Frater Gerardus Minister cedit officio, causatus, se requiri a Duce Urbini, cui erat a Sacris Confessionibus. Eligitur Minister Paulus de Matelica Provinciæ Marchiæ. In Comitiis Gyongyosini confirmatur Minister Emericus Torisius, qui, Provincia S. Salvatoris sensim imminuta, sex domos, & LVII. Fratres regendos suscepit. Quamquam vero domi Sacerdotum adesset penuria, tamen ad Urbes, & Oppida abierunt Verbi Dei Ministri, Agriam quidem Thomas de Mohats, Varadinum Joannes de Magots, Berentium Lucas de Csnadino, & Kecskmetrinum Franciscus Gyongyosinus. Renuntiatus est Guardianus Hierusalem Hieremias Brixiensis Alumnus Provinciæ S. Antonii, & Confessarius S. Claræ Neapolis. Superatis molestiis, quas ab Urbis Præfecto pertulit, seu Bassà, suspicione thesauri, quem secum in Asiam ab Italia detulisse Barbari suspicabantur, pontem construxit inter Hierosolymam, & Montem Oliveti, ut aquæ Torrentis Cedron in Templum Sepulchri B. M. Virginis non irrumperent; & ante ipsius vestibulum plateam aperuit in ædificii ornamentum, & aditum sacræ Speluncæ Gethsemani.

Viridar. Seraph. lib. 2. pag. 102.

CXXX. Hoc anno Senis institutus est Inquisitor Magister Franciscus Pratelli Pisaurensis, vel, ut lego apud Antonium de Terrinca, Franciscus de Monte Florum. Florentiæ Magister Franciscus Pisanus electus de mandato Pontificis die 14. Novembris; antea enim, scilicet ab obitu Francisci de Saponaria, qui contigit anno præterito, fuerat tantum Vice-Inquisitor.

Terrinca theat. Ord. Serie p. & 10.

CXXXI. Episcopi renuntiantur, Joannes Mela promotus ad Ecclesiam Bosanensem in Sardinia: *Apostolatus Officium*. XIII. Kal. Decemb., facta insuper potestate, ut consecraretur extra Urbem: *Qum Nos pridem*. XV. Kal. Decemb. Joannes Canavera ad Ecclesias Uxellensem, & Terralbensem unitas: *Apostolatus Officium*. Kal. Augusti. Didacus de Landa præsentatus a Rege Catholico pro Ecclesia de Jucatan die 30. Aprilis, & a Summo Pontifice Electus in Consistorio die 17. Octobris. Julius Florettus ad Ecclesiam Chironensem, & Milopatamiensem in Insula Cretæ sub Cretensi Metropolitano: *Apostolatus Officium*. Die 5. Septembris.

CXXXII.

CXXXII. In Monasterio S. Desiderii Pistorii ad Sponsum cælestem migravit Helena Celleja Leonis filia patria Pistoriensis Abbatissa, quod munus plures annos laudabiliter exercuit. Molestissima ægritudine vexata, nullum unquam tristitiæ signum edidit, nullumque querimoniæ verbum protulit, hilari, jucundoque vultu Deum rogans, ut sibi cruciatus multiplicaret. Adduci non potuit, ut lineis vestibus uteretur, ne, ut dicebat, de Cruce, quam amplexa erat, descenderet. Morti proxima Moniali epilepsia laboranti dixit: *Si Dei misericordia salvabor, eum pro te orabo, ut ab ista infirmitate saneris*; paucisque elapsis diebus, nullo adhibito remedio, repente convaluit.

Monumenta MSS. ex Archivo Monasterii.

Joseph Donderius cap. Pistoriensis pag. 59.

CXXXIII. Extra Muros Castri Xeresii in Monasterio S. Claræ Provinciæ Conceptionis decessit Elisabeth de Salsedo Deiparæ adeo devota, ut omnia, quæ habere poterat, in ejus cultum impenderet. Fini suo appropinquans, quum cuperet peccatum aliquod, cujus oblita fuerat, confiteri, nec id posset præ sensuum stupore, Sorores adstantes Imaginem B. M. Virginis miraculis insignem in Capitulo Monasterii asservatam illi detulerunt, statimque loquelam recuperavit, & dixit, se vidisse Virginum choros ordine procedentes, earumque unam splendidissimam amictu candido, reliquas specie, & majestate superantem. In Monasterio S. Joannis Baptistæ de Caçorla Provinciæ Granatensis Beatrix a Padilla vitæ integerrimæ, humilis, & pœnitentis.

Monumenta Provinc. Conceptionis.

CXXXIV. Non longe ab Oppido Tordehumos Diœcesis Palentinæ in Monasterio S. Claræ obiit Maria de Cruce, quæ cum Sororibus conversata est sexaginta annos, pœnitentiæ, & humilitatis operibus dedita. Morienti adstiterunt SS. Vincentius, & Anastasius Martyres, quos vivens maximo affectu coluit. In Monasterio Conceptionis Vallisoleti Leonora Doria illustri genere nata, virtutibus, ac præcipue fortitudine spectabilis adversus communem hostem, quocum perpetuam luctam gessit. Die 28. Novembris in Monasterio Ferrariensi Corporis Christi Lucretia Filia Henrici II. Ducis honorifice est sepulta cum Epigraphe:

Arch S. Isid. arm. 5. num. 241. pag. 32.

D. O. M.

Lucretiæ Moribus, ac Sanctitate insignis Her. II. Duc. Ferr Filiæ, primoque Virgini Divæ Clar. profes. H. Q. O. obiit. DXXVIII. Novembris MDLXXII.

CXXXV. Has sequuta est in Monasterio S. Elisabeth Oppidi Spineti, seu de Espinar, Diœcesis Segoviensis altera Maria de Cruce Sororum Tertii Ordinis viginti annos Præfecta. Lacrymarum imbribus in oratione madebat. Lanam nebat, & linum, ut pauperrimo Monasterio succurreret. Hortum manibus suis rastro, & ligone excolebat. Vinum nunquam bibit, in jejuniis, & abstinentia vitam transigens. Officii Divini psalmos recitantem vehemens symptoma corripuit, quo viribus destituta, orandi tamen affectu plena: *Deus in adjutorium*, quod unum poterat, repetebat. Dolentibus Sororibus, eam de more peccata confiteri non posse, venit eo præter spem Frater Hieronymus Olivarius notissimæ sanctitatis, qui sine calceis, ut solebat, per imbrium tunc decidentium, & frigoris rigorem ad ostium Monasterii interrogavit, an novi aliquid accidisset? Audito Præfectæ casu, Pœnitentiæ Sacramentum illi ministravit, & discessit. Ferunt, in ejus funere sub primis noctis tenebris aves quasi agmine facto in Templum ingressas suavissime cecinisse, nec inde evolasse, donec corpus terræ mandaretur juxta Cathedram concionatoriam in Ecclesia Parochiali ejusdem Oppidi.

ARGUMENTUM.

Joannes de Terra Nova emendatur. Floret B. Benedictus a S. Philadelpho. Novæ ædes consurgunt, & reformantur Monasteria. Sæviunt Heretici in Minoritas. Clarent viri, aliique decedunt literis, & sanctitate præstantes. Julius Cardinalis de Ruvere Ordini Seraphico adest Protector, & Moderator. Conceduntur Ordini privilegia a Pontifice, & Rege Hispaniarum Catholico.

I. Diximus, Joannem de Terra Nova minus vere in anteactum tempus retulisse propagationem Sacræ Capuccinorum Familiæ in Galliis; hoc enim anno in Comitiis Anconitanis, tradita Vincentio de Monte Ulmi suprema rerum administratione, statutum est, aliquot Capuccinos in eas Regiones ablegare ad investigandum, an Gallis placeret, ejus Ordinis Alumnos apud se habere; missique sunt, qui negotium perficerent, Dionysius a Mediolano, & Remigius a Lauda, magis ob utriusque prudentiam, & dexteritatem, quam, ut inquit Boverius, quia nominibus vocabantur duorum ex præcipuis Sanctis Gallici Regni; hoc namque, ut arbitror, tum ineptum, tum etiam lepidum aliquantulum fuisset. Vetuerat ipsis Paulus III., ne Institutum propagarent apud Ultramontanos: *Regimini Universalis*. Die 6. Januarii anno 1537., qua in re Pontificem morem gessisse Ministro Generali Observantium, qui id petierit, confidenter nimis autumat Boverius. Apostolicæ literæ prostant in Annalibus Ordinis, in quibus nihil aliud dicitur, nisi rem in eo statu esse mansuram usque ad Capitulum Generale Minorum de Observantia Romæ celebrando. Interdictum hoc anno substulit Gregorius XIII. Capuccinis concedens, ut Conventus erigere possent ubique: *Ex nostri Pastoralis*. Pridie Nonas Maji.

Boverius ad annum. 1573.

Annales Min. ad an. 1537.

II. Alterum, quod notandum est in libro Joannis de Terra Nova, respicit objectionem, quam sibi solvendam proponit, neminem scilicet Capuccinorum fuisse Sanctum, nec fecisse miracula, sicut Fratres de Familia. Dummodo objectio ab Observantibus non prodierit, omni culpa ipsi liberantur; quamvis, ut veritati locus detur, ea tempestate, qua id dictum supponitur, nemo Capuccinorum inter Beatos relatus erat. Novimus etiam S. Felicis de Cantalicio, qui hoc tempore florebat virtutibus maximis, admiratorem, & laudatorem perpetuum fuisse Fratrem Marcellinum celeberrimum ex Ordine Observantium Ecclesiastem, qui cum fama Sanctitatis transiit ex hoc mundo in Conventu de Aracæli, ut ipsi Capuccini narrarunt. Testem quidem singularem in medium adducimus, sed testem tamen; quum ex adverso nullus adducatur, qui verbum protulerit in Sanctitatem Capuccinorum.

Acta SS ad diem 18. Maji pag. 216.

III. Hæc animadvertisse satis fuerit; nam licet subobscurum sit, quosnam adversarios sibi Scriptor revincendos statuat, ex contextu tamen nemo non perspicit, ejus jacula dirigi in Minores Observantes, a quibus egressus erat. Quid enim attinebat, Ordinem eorumdem Ægyptum dicere? Quid Regulæ transgressiones; quæ nullibi erant, non eorum uni, vel alteri, sed omnibus inverecunde objicere? Quid de Prælatis Ordinis queri tamquam de persequutoribus? Persequutor is tantum habendus est, qui alteri injuriam infert, non is, qui quantum in se est,

est, impedit, ne subditi nova moliantur, aufugiant ab Ordine, eumque scindant quacumque ex causa, sed maxime prætextu caputii sphærici, vel quadrati, aliarumque rerum levissimarum; etiamsi bona mille exinde successu temporis profluere possint, quæ nemo, nisi spiritu prophetico polleat, unquam prævidebit. An Superioribus interdictum, ne subditos contineant in vocatione, in qua sunt vocati? Sed prætermittamus ista, libeuterque sinamus, homines quosdam propriæ laudis, & existimationis apud vulgus fundamentum statuere aliorum oppressionem, ea demum in deteriorem partem accipientes, quæ legitime, & rectissime sunt gesta.

IV. His temporibus virtutum, & miraculorum laude coruscabat in Provincia Siciliæ Benedictus ex Oppido S. Fratelli, seu S. Philadelphi Diœcesis Messanensis, Niger dictus, natus anno 1524. Parentibus Christophoro Manasero, & Diana Larcana, seu Arcan, Æthiopibus, qui a Christianis capti, & venditi Vincentio Masanero mancipiorum more, in Sicilia Christianam fidem amplexi sunt; & conjugium mutuo inierunt. In Dei amore, & timore sedulo educatus studebat rei rusticæ adolescens, & quamvis Ordini alicui Religioso nomen dare vehementer expeteret, desiderium tamen suum se ad exitum perducere non posse arbitrabatur tum ob nigredinem, qua infectus erat, tum ob servilem parentum suorum conditionem.

Ex MSS. Bonifacii Bonimbelli in Archivo S. Isidori arm. 6. num. 54. pag. 62.

V. Quodam die dum boves ipse per aream circumduceret frumento purgando occupatus, transivit forte illac Frater Hieronymus Lanza Franciscanus, qui tunc sub obedientia Magistri Generalis Minorum Conventualium, ex Pontificia concessione Julii III. præerat Fratribus ferme septuaginta Eremiticam vitam sectantibus sub Regula S. Francisci in montibus prope Caroniam sex milliaribus ob Oppido S. Philadelphi, locis asperis, & sylvestribus, contemplatusque Benedictum, visum est ei Divinum quoddam, & pietatis speciem non usitatam in illo intueri, ac dixit: Hic ex nostris futurus erit. Nec plura loquutus verbo tantum juvenem Patri illic præsenti commendavit, & discessit; adhuc enim inopportunum judicabat, eum a domesticis negotiis retrahere, quum triticum congerendum esset in horreum. Rediit tamen non multo post, obsequentemque duxit in sylvas.

VI. Rem ita narrat Bonifacius Bonimbelli. Aliter autem eam describunt Ermenegildus de Roma, & nuperrime Joannes Alphonsus de Mendrisio disertissimus Concionator, & Diffinitor Generalis Minorum Reformatorum, qui B. Benedicti vitam edidit copiosissimam, ob rerum delectum, nitidum ordinem, & styli elegantiam ab omnibus commendatam. Quum per viam, inquiunt, transiret Hieronymus prope Oppidum S. Philadelphi, vidit Benedictum in agro metentem fruges cum sociis, a quibus ob vultus nigredinem ludibrio excipiebatur: ad illos itaque conversus dixit: Vos ridetis hunc servulum, & paucos post annos audietis ejus nomen. Domino autem agri enm commendavit. Transactis aliquibus diebus illuc reversus invenit Benedictum armenta pascentem, in quibus, duos boves; quidque agis hic? inquit. Surge, vende boves tuos, & mecum perge ad desertum. Atque ita illum duxit ad Eremitorium S. Dominicæ prope Caroniam, maxima sui, sociorumque suorum gratulatione, & lætitia.

Ermenegildus de Roma in compen vitæ B. Benedicti Romæ anno 1743. cap. 2. pag. 5. & seq.

Joannes Alphonsus a Mendrisio in Vita B. Bened. Neapoli anno 1794.

VII. Sumpsit ibi pauperem Eremitarum saccum Benedictus nullum ex anteactis diebus eo jucundiorem reputans; atque in iis, quæ peragenda

sibi foreut, sollicite instructus, nihil laborum, & austeritatum adspectu territus, immo vero eo alacrior, & promptior, quo majores illæ proponebantur, Instituti Anachoretici normam se adamussim sectaturum promisit. Mos invaluerat, ut ei vitæ generi addicti homines tribus præcipuis votis se obtringerent iu Religione Minorum consuetis, aliudque emitterent perpetuo a carnibus abstinendi, ac ter in hebdomada jejunium agerent; præterea separatis in cubiculis, quæ incolebant, rerum Divinarum contemplationi vacarent, & variis, prout unicuique lubitum erat, operibus pœnitentiæ. Leve id visum est magnitudini animi, & ferventi charitati, qua novus Alumnus æstuabat, cui proinde satis non fuit cæteros imitari; sed longius progressus solo pane, herbarum radicibus, & aqua corpus suum reficiebat, totis diebus, & noctibus instabat Divinis Mysteriis meditandis vel parietibus inclusus, vel in abditis nemorum recessibus umbras inter, & silentium Deum suum quærens, & in illum cordis sinum effundens, carnem spiritui cæteroquin obsequentem durissimis catenis vinciebat, & ne quid perfecto Anachoretæ deesset, quotidianis, cruentisque asperrime mactabat flagellis. Audivit aliquando, S. Paulum primum Eremitam solitum deferre vestem ex palmæ corticibus intextam. Hinc similem & ipse sibi aptavit, quam tamen brevi abjicere coactus est ob incredibilem asperitatem, & frigus, quum recens indumentum ictibus suis pellem gluberet, & carnes vix tangeret, quo nudus propemodum incedere videbatur.

VIII. A loco S. Dominicæ transivit ad Eremitorium *della Giudeca* ad ripas fluvii Platani prope Oppidum Reusadali, & successive ad alterum de Manchusa in territorio Partenici, ubi cellulas aliquas exstruxit Sociis advenientibus accommodatas, in tantamque crevit apud omnes existimationem, ut Cives Oppidi Carini non procul distantis frequentissime eum inviserent, & veluti Sanctum magno honore, ac veneratione prosequerentur. Quapropter ut popularem auram, plausumque declinaret, & mundo absconditus Deo unice inserviret, clam inde abscedens secessit primo in Eremitorium Montis Peregrini prope Panormum celebris incolatu S. Rosaliæ Virginis Panormitanæ, deinde eisdem motus causis in aliud multo secretius juxta Marinæum.

IX. Septemdecim annos jam absolverat in Eremitarum Collegio, quum Hieronymus Lanza cæterorum Præfectus, & Moderator officio se abdicavit passus mentis alienationem aut veram, aut simulatam; non deerant enim qui dicerent, illum nimio pœnitentiarum rigore in eum statum devenisse, & qui existimarent, imminenti periculo perturbatum, quum animadverteret, homines quosdam id unum moliri, ut Eremitarum Congregatio supprimeretur, insaniæ speciem prætexuisse; quo videlicet honestius loco cederet, sociique simplices, & rerum ignari, qui sine Duce remansissent, quandoquidem necesse ita foret, seorsum a populari admiratione, & strepitu tacite dissolverentur. Postremæ hujus opinionis erat etiam Benedictus, ut tradunt Memoriæ authenticæ Bonifacii Bonimbelli, quem utpote Scriptorem vetustum, & ingenuum sequimur; cæteri namque Biographi in unam Hieronymi mortem causam refundunt, cur Eremitarum Congregatio cessaverit.

X. Quum nemo igitur foret, qui in posterum Eremitis præesset, etsi ad numerum circiter septuaginta excrevissent, Religiosi eorum æmuli facile impetrarunt a Pio IV. circa finem ejus Pontificatus, ut homines

nes in sylvis degentes, nullo ductore, ad quos sæcularium, ac mulierum aditus Religionis causa pateret, licet nulla hactenus suspicione laborassent, ob ipsius tamen periculi metum dimitterentur. Quare Pontifex literas Julii III. revocavit, & Solitariis veniam fecit quemlibet ex approbatis Ordinibus pro lubitu ingrediendi. Benedictus nihil moratus postquam a Capuccinis non impetrasset, ut inter eos reciperetur, adiit Archangelum Siclensem Guardianum Cœnobii Minorum Observantium S. Mariæ de Jesu extra Panormum, a quo in Ordinem cooptatus est inter laicos auctoritate Capituli Provincialis Messanæ habiti sub idem tempus.

XI. In virtutis palæstra veteranus nec Magistro indiguit, quo doceretur, nec stimulo, quo vitam, moresque suos in viam mandatorum dirigeret, quibus tot annos studuerat. Ante, & post emissa vota, seu potius renovata; illa namque jamdiu Eremita professus fuerat, Religiosos æque, ac Sæculares homines in sui admirationem rapiebat, ab ipsis etiam Optimatibus, Archiepiscopo, & Pro-Rege Siciliæ diligenter observatus, qui quotidie ferme ad illum accedebant, & secum una libentissime conversabantur; quod non jucundum quidem ipsi accidebat, qui procul ab hominum commercio in solitudine educatus Deo suo in abscondito famulari exoptabat. Nihil illo innocentius, nihil pauperius, & humilius, nihil denique, quod perfectionem non ostenderet numeris omnibus absolutam.

XII. Regressus a Conventu S. Julianæ, ubi tres annos vixit, ad Cœnobium S. Mariæ de Jesu Panormi, invitus licet, & reluctans Guardiani munus obeundum suscepit, & Regularem Observantiam, quam iis diebus vel paullo collapsam restaurabant, aut saltem augebant in Provincia Siciliæ viri doctrina insignes, & domus Dei zelatores, mirifice promovit; quamvis enim cæteros dignitate antecederet, illis tamen parem, atque etiam inferiorem se reputabat, nihil eorum prætermittens, in quibus antea occupari consueverat, sive ageretur de rebus ad victum necessariis publice conquirendis, sive de coquendis cibis, ollis abstergendis, mundandis cellulis, & officinis, curandis infirmis, sive de subditorum, ac præcipue juvenum instructione, quos non verborum facundia; ea siquidem homo illiteratus parum pollebat; verum exemplo, præclarisque factis ad virtutem quotidie excitabat. Omnibus ipse humilitate præibat, nec erat qui Ducem nemini æquandum, & in eorum opinione divinitus datum alacri animo non sequeretur.

XIII. Quum ad Comitium Provinciale Agrigentinum iret cum tribus sociis, turmatim populi ex proximis oppidis, & pagis confluebant ad eum, cujus vix nomen audiverant, invisendum, & cognoscendum ex officinis exeuntes, & opera relinquentes, tantumque omnibus viri species modesta, atque humilis devotionis sensum injiciebat, ut Sanctum conclamarent, & particulas ex ejus vestimentis præciderent, secumque auferrent. Quare ne turbæ se committeret, utque obsequium omne, ac venerationem vitaret, quibus se indignum existimabat, ac præterea ne tunicam ipsam tandem amitteret, vel omnino scissam, & laceram deferret, per diem quidem in Cœnobiis se continebat, aut in locis procul a populorum frequentia; noctu vero viam suam sequebatur. Mane quodam obvium habuit Vitum Polizzi Civem Panormitanum, qui Agrigento Panormum revertebatur. Pietate motus erga ipsum, & socios, quos defessos adspiciebat, equo descendens eis pro jentaculo obtulit

tulit panes tostos, & vinum, quæ secum deferebat, illisque refectis, quatuor panes, qui superfuerunt, immisit in peram cum vini amphora, in qua ea vini quantitas remanebat, quæ calicem unum impleret, & abiit multis benedictionibus a Viris Dei cumulatus. Appulsus ad locum, cui nomen Fons frigidus, aperuit peram cibum petiturus, eamque invenit miraculose plenam panibus usque ad culmen, & amphoram vino refertam, quod emerat Agrigenti. Rem cunctis narravit, & testatus est in Processu Panormitano de virtutibus, & miraculis Servi Dei.

XIV. Agrigentum accedenti Cives, & Capitulum obviam properarunt, interque acclamationes, & plausus ad Cœnobium deduxerunt, dum alii ejus tunicam devote oscularentur, alii sanctum, & beatum prædicarent, alii iuvicem circumfusi eminus saltem advenientem hospitem intueri conarentur. Neque possumus, neque debemus omnia hic exsequi. Sed signa aliquot non omittemus, quibus circa hæc tempora Deus ipsum glorificavit.

Idem cap. 11. pag. 85.

XV. Antonius Vignes Mercator Catalanus Panormi accola navim exspectabat cum merce pannorum, rerumque aliarum a Civitate Barchinonensi. Sed quum post quadraginta dierum moram nunquam illa perveniret, rogavit Sanctum, ut pro se Deum precaretur; se enim metuere, ne vel naufragio navis periisset, vel direpta esset a piratis. Cui ille: *Navis*, inquit, *incolumis est*. *In Deo spem habe*; *huc enim quamprimum accedet*. Abiit Mercator, rediitque non multo post de eodem negotio sollicitus, quumque Sanctus ei diceret, navim tempestate detineri in quodam portu Sardiniæ, repente navigium eminus apparuit expansis velis properans ab Occidente. Postulanti Mercatori, an suum illud foret: *Non utique*, respondit; *solvit enim ab Insulis Balearibus*. *Sed navis tua statim sequetur*; dictumque eventus comprobavit.

XVI. Voluit Antonius Vignes, recepta navi, gratum Benedicto, & Fratribus obsequium exhibere. Hinc, consilio suo nemini communicato, statuit, ingentem piscis cocti quantitatem ad illos afferre eo tempore, quo ad mensam accumberent. Imminebat hora prandii, quum Benedictus jussit, ut aliquantulum Fratres exspectarent, donec Antonius Vignes cum dapibus accederet, misitque ostiarium ad januam Cœnobii, qui oblatum donum acciperet. Venit ille, audiensque rem patefactam, de qua penitus siluerat, propheticum spiritum Viri Sancti admiratus discessit glorificans Deum.

XVII. Antonius Benaccoltus Panormitanus de filio suo in Hispania degente anxius, a quo multos post menses nullum nuntium acceperat, consuluit Fratrem Benedictum, qui ei dixit, filio suo bene esse. Appulit Panormum iis diebus Eques Hispanus, & retulit Augustino, filium graviter ægrotare. Turbatus itaque Pater per famulum rem Benedicto nuntiavit: At ille subridens: *Redi*, inquit, *& dic Domino tuo*, *ne tristetur*, *& bono animo sit*. Quum tamen deinde nihil Pater de Filio resciret, adiit Benedictum, qui ei dixit: *Redi domum*, *ibique literas invenies*, *quibus lataberis*. Abiens autem quæ Sanctus dixerat, omnia vera esse cognovit.

XVIII. Joanna Carena sterilis viginti annorum spatio ab inito conjugio, metuens, ne hydropisiæ morbo laboraret; ventrem enim tumidum, atque inflatum habebat; accessit ad Benedictum, qui ei dixit: *Tu paries filium masculum*, *qui Joseph vocabitur*, *& erit Sacerdos*; *sed diutius*

diutius non gaudebis. Quod ordine impletum est, ut prædixit. Similiter mulieri dolenti ob perversos Filii sui mores dixit: *Filius tuus brevi morietur, & male morietur. Sed hoc ipsa minime videbis*. Post quatuor menses decessit Mater, & post alios quatuor Filius ense percussus interiit. Mulieri alteri pro Filio suo sollicitæ, ne ab inimicis, quos plures habebat, necaretur: *Equidem*, dixit, *Dominum Deum pro illo rogabo. Verum illum hortare, ut sit cum Deo; cito enim tribulationem patieris*. Nec multo post cecidit miser ille interfectus.

XIX. Eodem modo mortem prænuntiavit intra præfixum terminum obeundam Blanchæ Sorori Germanæ Marchionissæ de Calatanixetta, & Filio Dianæ de Aragonia; sanitatem autem recuperandam Dominico de Vito, & Nicolao Stizza, qui fuit postea Episcopus Cephaludensis, etsi ambo gravissime ægrotarent, & Medici de illorum sorte jam desperassent. Jacobus Baldesi ad extremum vitæ redactus, & a Medicis derelictus misit amicum suum, qui se Fratri Benedicto commendaret, quem simulac Sanctus adspexit: *Tu*, inquit, *a Jacobo ad me venis, ut Deum rogem pro illo. Vade ergo, & dic ei, ut speret in Domino, & nihil timeat; nam hac infirmitate non morietur*. Et non multo post perfecte convaluit.

XX. Morti proxima Antonia de Vita, ut solatium aliquod animam agens inveniret, jussit duobus servis, ut ad Cœnobium pergerent, & Fratrem Benedictum ad se adducerent. Eos a longe ille venientes conspicatus dixit socio suo: *Hi veniunt ad vocandum me*; accedensque ad ostium Cœnobii, antequam servi mandatum referrent, dixit eis: *Una eamus ad Dominam vestram, quæ in magno discrimine versatur*. Ingressus autem domum illius fecit super eam signum Crucis, quæ post duas horas surrexit a lecto ab omni incommodo liberata.

XXI. Octavius Boscus filiolam habebat variolis periclitantem, quam Sanctus putredine infectam, & consumptam intuitus, facto super eam Crucis signo, Patri quidem dixit, Puellam certo morituram; Matri vero: *Gaude, Domina, quia fers in utero filium masculum, & hunc Altissimus tibi restituet pro filia tua*. Et lacrymas, quas ambo fuderunt in natæ funere, excepit gaudium prænuntiatæ prolis, quam illa edidit.

XXII. Libertus Nicolai Genuensis, qui Panormi habitabat, professione lignarius, opera quædam perficiebat in Cœnobio S. Mariæ de Jesu, quum in celsissimam pinum ascendit ad fructus colligendos. Ad altitudinem octo circiter decempedarum crus extendit super ramum, manuque alterum proximum apprehendit. Disruptis vero utrisque, toto corporis pondere deorsum cecidit in area lapidibus strata, ibique remansit sensu, & anhelitu destitutus. Properarunt Fratres ad strepitum, qui hominem jam extinctum arbitrati vocaverunt Fratrem Benedictum. Hic autem, cunctis ad bene sperandum in Domino hortatis, cœpit eum palpare manibus in capite, & toto corpore; statimque exanimis ille, & ferme concisus surrexit inde absque ulla læsione, & ad opus suum redivit.

XXIII. Exercebat Vir Dei coquinariam in eodem Cœnobio, thynnosque, & alios pisces sale condiebat, quum nobilis Matrona ophthalmia laborans ad januam eum accersivit. Cucurrit eo Benedictus, & illius auxilium, & intercessionem suam implorantis oculos tetigit manibus, salis, & piscium inquinamento sordidissimis, factoque signo Crucis, eo ipso temporis momento perfectum oculorum usum ei restituit, omnibus, qui aderant, admirantibus.

XXIV.

XXIV. Matronæ nobiles Panormitanæ Leonora de Ferro, Aurelia Benvenuta, Lucretia de Carolo, & Francisca Beatrici redibant a Conventu S. Mariæ de Jesu ad Civitatem rheda advectæ, quam equi fortuito conciti, & præcipites in diversas partes traxerunt, sic ut, labente illa, mulieres in se invicem ruerent, & in terram prosternerentur; Leonora autem lapsu suo filiolum opprimeret, quem tenebat in brachiis; qui propterea pallidus, apertisque labiis nullum amplius vitæ signum edebat. Ad locum confestim Fratres properarunt. Benedictus vero mulierem cernens humi sedentem, & lacrymantem ab illius sinu abstraxit puerum fascibus solutum, cœpitque eum attrectare, & preces fundere, donec Crucis signo munitum reddidit Matri, cui dixit: *Accipe, & late eum refice*. Illa exanimem adhuc intuita, & digitum in ejus os inferens: Nihil opus est, ait, ut mortuo mamillam porrigam. At Sanctus: *Crede*, inquit, *& dicta exsequere*. Paruit illa, & statim puer mamillam suxit, atque ita se habuit in posterum, veluti si nihil mali passus foret. Jacebat humi Lucretia de Carolo, cui rotæ præterlabentes ventrem gravidum læserant, semianimis inter singultus, & gemitus proxima abortui faciendo. Super hanc Sanctus fecit pariter signum Crucis, nec mora surrexit incolumis, & opportuno tempore filium peperit integrum, & sanum.

XXV. Signo Crucis sanavit duos filios herniosos Joannis Baptistæ Pontiani, & Petri Narsani, qui Medicamentarios agebant Panormi; ex ulcere in facie, & syphilide famulum Julii Trabonæ; ex strumis, quæ collum undique obduxerant, filium Jacobi Antonii Contarini. Usum brachii restituit filiæ Vincentii Lucidi, loquelam puellæ, quæ eam amiserat infirmitate, oculorum lumen Vincentio Canona, Moniali cuidam Monasterii Abbatiæ Novæ Panormi, & Lucretiæ filiæ Laurentii Cataniæ gravissimo dolore capitis excæcatæ. Leonora Filia Francisci Misciulli octo annorum, consumpta macie ex phthysi, & morti proxima bonam valetudinem recuperavit Signo Crucis a Fratre Benedicto munita, & oleo lampadis peruncta, quæ pendebat ad Altare Deiparæ. Joannes de Panormo Ordinis Minorum Observantium stranguria cruciatus adiit Fratrem Benedictum; & mihi, inquit, adsis, Frater, jam enim dolore moriar, nisi orationibus tuis opem feras misero, qui remedia omnia humana frustra sum expertus. Cui ille, signo Crucis eum tangens; *Abi*, inquit, *lætus*, *& Domino Deo gratias age*; eodemque momento Joannes se persanatum cognovit. Andreas Stagnetta strumis oppletus incurabilibus instantius rogavit Sanctum, ut super se preces aliquas recitaret. Et quamvis humilis Frater se excusaret, & peccatorem diceret, importunitate tamen victus fecit signum Crucis, eumque misit ad orandum ante SS. Altaris Sacramentum. Quod quum perageret, strumæ omnes penitus evanuerunt.

XXVI. Antonia Conjux Laurentii Chiama Civis Panormitani a Dæmone acerbissime vexata, nullisque trium annorum intervallo exorcismis libera, aut sublevata, curationis spe propemodum deficiente, adducta est a Marito ad Fratrem Benedictum, qui precibus nuncupatis ad Altaris tabernaculum, advocataque muliere, dixit: *Præcipio tibi, maligne Spiritus, ut exeas ab hac Creatura in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, utque id facias sine ulla offensione; & in signum egressus tui jubeo, ut extinguas lampadem ante Aram B. M. Virginis*. His dictis prolapsa est humi energumena, inusitatos, horrendosque fremitus edens, ac semimortua

tua ibidem remanlit, & lampas illico lumen amisit. Tunc Benedictus ad illam accessit, & manum super caput illius ponens recitavit Orationem Dominicam; qua expleta, Mulier menti suæ restituta egit Altissimo gratias, & decem annos vitam produxit nulli amplius obnoxia discrimini.

XXVII. Vir quidam scipione innixus; medietatem enim corporis inferiorem apoplexia perdiderat; accessit ad Cœnobium de Jesu, postulavitque a Portario, ut sibi indicaret Fratrem Benedictum. En ille est, inquit Portarius, qui exit ab Ecclesia. Tum Infirmus ad pedes ejus provolutus, petiit sanus fieri, acceptoque ab eo signo Crucis post præmissam orationem, scipionem repente projecit, & exclamans: *Miraculum, miraculum*, expeditus cucurrit per claustrum, & proximam scalam, omnibus, qui aderant, admirantibus.

XXVIII. Hæc collegimus ex authenticis processibus pro Beatificatione, & Canonizatione Servi Dei. Plura autem alibi erunt dicenda. Non procul a mœnibus Oppidi Fontinentis, seu de Ontinent, Diœcesis, & Provinciæ Valentinæ fundatur hoc anno ære publico Cœnobium S. Antonii Abbatis, quatuordecim Fratribus continendis aptum, quibus pro victu, & vestitu non deest munifica, & liberalis Civium pietas. In eadem Provincia Monasterium Conceptionis B. Mariæ Hondæ, Diœcesis Dertusensis, deficientibus Sororibus Tertii Ordinis, ad quas spectabat, transfertur ad Moniales Conceptionistas, quæ Regularis disciplinæ studio laudabilem existimationem, & venerationem apud omnes sortiuntur.

Gonzaga in Prov. Valentiæ con. 31.
Idem ibid. mon. 8.

XXIX. Franciscus de Fonseca Auctor Cœnobii S. Francisci de Alaejos aliud hoc anno posuit in Oppido Cocæ Diœcesis Segobiensis, in quo dominium temporale exercebat, S. Paulo Apostolo sacrum, tum propriis, tum Oppidanorum sumptibus, ut Conjugi suæ Ludovicæ Henriquez juxta Gonzagam, vel Ludovicæ de Rosas juxta Monumenta MSS. Provinciæ S. Joseph, S. Pauli devotissimæ gratum faceret, receptis Fratribus, qui habitabant in parvo Hospitali juxta Ecclesiam S. Marinæ sub S. Crucis invocatione, in ædibus suis, donec opus perficeretur. Quodam die dum ipsi pranderent in Conclavi instar Cœnaculi disposito, vetus paries altus, & crassus, cui major illorum pars adhærebat, per medium divisus corruit ad eorum pedes, leniter tangens capita subjacentium, & se flectens in modum arcus. Aberat mensæ Ministrator, quem Guardianus forte miserat ad coquinam, exitiumque vitavit, quod oppetivisset, si illic servitium præstasset. Strepitu exciti Oppidani ad ædem convolarunt, ubi inter disjecta saxa, & ruinas neminem læsum invenerunt.

Idem in Prov. S. Joseph con 15. Monumenta Provinciæ.

XXX. Sexdecim milliaribus a Civitate Lamacensi prope Oppidum Regium, seu Villæ Regalis, Diœcesis Braccarensis in tractu Ultramontano, curante Marco Ulyssiponensi Provinciæ S. Antonii Ministro, construitur Conventus S. Francisci in æde, quam inibi acceperat Antonius de S. Vincentio. Expensas contulerunt pii Cives, & Marchio Villæ Regalis. Continet tresdecim Fratres. Juspatronatus pertinuit ad Marchiones ejusdem Oppidi, postea devolutum ad Petrum II. Portugalliæ Regem.

Gonzaga in Prov. S. Antonii Portugalliæ con. 9. Monumenta Provinciæ.

XXXI. Duo in Provincia Basilicatæ exstruuntur Cœnobia, alterum Nativitatis B. Mariæ Virginis Castellutii, expensis Communitatis Matheanæ: *Piis fidelium*. Kal. Maji, alterum S. Francisci in Oppido S. Martini, quod superiori anno terræmotu dirutum, non in eodem loco,

Gonzaga in Prov. Basilicatæ con. 3. & 8.

ut Gonzaga videtur supponere, iterum excitatum est, sed extra mænia, Rogerii Guardiani opera, qui non leves molestias propterea tulit, publico edicto excommunicatus una cum Fratribus a Joanne Paulo Amanio Episcopo Anglonensi, eo quod fabricam incœpisset, non impetrata prius ab ipso facultate. Censuram sustulit hoc anno Pontifex, novamque fundationem approbavit: *Sacræ Religionis*. Kal. Maji. Memorat Pirrus datum hoc tempore Minoribus Observantibus Conventum S. Hippolyti in Oppido Maxarini Diœcesis Siracusanæ, de quo nullam aliam notitiam invenio.

Monumenta Provinciæ.

Sicilia Sacra tom. 1. pag. 689.

XXXII. Hoc anno Provinciæ Granatensi accrevit Cœnobium S. Francisci in Oppido Martos, jurisdictionis Militiæ Calatravensis, fundatum a Civibus sub Regiis auspiciis. Præfatæ Provinciæ S. Joseph Cœnobium alterum prope Oppidum Martinmunnoz Diœcesis Abulensis erectum in Eremitorio Corporis Christi sub eadem invocatione auctoritate Episcopi, & Civibus eleemosynas large congerentibus, quamvis non admodum divitiis abundarent.

Gonzaga in Prov. Granatensi con. 615. Idem in Prov. S. Joseph con. 16.

XXXIII. Ex testamento Didaci Gusmani Marchionis Ardalensis, & Comitis Tebensis Ludovicus ejus filius fundaverat Tebæ anno 1551. pro Fratribus Ordinis Prædicatorum Conventum S. Petri Martyris; quem, his post decennium excedentibus, hoc anno attribuit Observantibus, & licet invitis Patribus Provinciæ Bethicæ, Garcia de Ribera Minister in aliorum ejusdem Provinciæ album retulit sub titulo S. Francisci.

Idem in Provinc. Bethicæ con. 30.

XXXIV. Fratribus Provinciæ S. Gabrielis facultas a Pontifice est facta recipiendi Cœnobium S. Antonii de Velada Diœcesis Abulensis situm in Regno, & Provincia Castellæ, & ædificatum a Gozemulo, seu Gomez de Avila Marchione Veladanorum; abnuebant enim novam ædem incolere, eo quod proxima forent Cœnobia Talabricæ, & Oropesæ Provinciæ Castellæ, magnaque ipsum inter, & loca cætera Provinciæ S. Gabrielis interesset distantia. Apud Gonzagam legitur nomen Pii V., sed Apostolicæ literæ aliud sonant: *Sacræ Religionis*. Die 23. Junii. Venerabilis Frater Petrus de Valentia sancto fine locum illustravit. Cœnobium S. Francisci Camerinense restauratur ex pecunia, quam pro aliis usibus reliquit Petra de Fratta Sciolta pia mulier, data ad id a Pontifice facultate Episcopo Camerinensi: *Quum sicut accepimus*. Die 18. Aprilis. Ad instantiam Ministri Provincialis Marchiæ aufertur Fratribus Cœnobii S. Francisci Corinaldi possessio bonorum stabilium, eaque adjudicatur Syndicis Montis Pietatis cum obligatione de necessariis Fratres ipsos providendi: *Copiosus in misericordia*.... Julii.

Idem in Prov. S. Gabrielis con. 13.

XXXV. Blascus de Natoli Sperlincæ Princeps ære proprio fundamenta posuit Cœnobii juxta Oppidum Raccudiæ Diœcesis Messanensis in prædio, quod possidebat, & prope Sacellum marmoreum B. M. Virginis sub titulo Annuntiationis. Fundationis causa exstitit sacra Deiparæ Imago, quæ inibi pluribus diebus sudore madida palam apparuit. Hinc paucis transactis mensibus, horrida fames Siciliam invasit, & pestiferum contagium, quæ mala, supplicationibus ad hunc locum institutis, cessarunt. Dum Ecclesia construeretur, ajunt, Clementem a Pactis Guardianum miraculose absque boum opere detulisse illuc enormia saxa sex, vel octo. Decesserunt ibi cum sanctitatis opinione Rufinus de Raccudia Theologus, Clemens de Raccudia vir doctissimus, & Provinciæ Siculæ Visitator Apostolicus. Jacet etiam Francisca Accordino Tertii Ordinis S. Francisci maxime pœnitens, de quibus ad suos annos.

Monumenta Provinciæ MSS. Josephi Antonii de Messana.

XXXVI.

XXXVI. In Oppido de Almanguel, & Provincia S. Francisci de Quito Minoriticum Conventum ædificarunt pii Cives, eumque Patres cæteris aliis adscripserunt in Provinciali Congregatione, quæ hoc anno subsequuta est. Fratres inibi degentes curam exercent duarum Domorum doctrinalium. Bonifacius Cajetanus, (quem minus vere Gonzaga appellat Cardinalem; nemo enim ex Cajetanorum gente per hoc tempus erat purpura insignitus præter Nicolaum) Domincellus Sermonetæ Cœnobium S. Antonii Abbatis excitavit pro Fratribus Observantibus prope mœnia Oppidi Cisternæ Diœcesis Hostiensis, quod ex concessione Gregorii XIII. hoc anno Fratres receperunt. *Exponi Nobis*. Die 5. Maji. Ex his literis patet, errasse Giacconium, dum scribit, Nicolaum Cajetanum Cardinalem a fundamentis exstruxisse Monasterium Minorum Observantium S. Antonii Abbatis prope Cisternam in Latio.

Gonzaga in Prov. S. Francisci de Quito con. 11.

Idem in Prov Romana con. 32.

Ciacconius ad an. 1534. tom. 3. pag. 543.

XXXVII. Fundatur in Provincia Neapolis Minorum Conventualium Cœnobium S. Severi Neapolis opera Magistri Lucæ della Torella, Archiepiscopo consentiente. In Provincia S. Nicolai augetur Cœnobium Spinatiolæ Diœcesis Venusinæ sub titulo SS. Annuntiationis extra Oppidum, nonnullis a Balthassare Justiniano Episcopo conditionibus præscriptis, ac præsertim ut inibi degerent duo, vel tres Fratres seniores vitæ probatæ, & sanctæ, quorum alter Theologi, & Concionatoris munere fungeretur, Sacramenta ministraret, & quadragesimales conciones, aliasque per annum haberet in Ecclesia. In monumentis Provinciæ signatur non auctio ædificii, sed fundatio hoc anno facta. Verum repugnat Rodulphus, cujus testimonium superius adduximus. In Provincia Siciliæ construitur Cœnobium S. Francisci Gruttarum, seu de Grottis, Diœcesis Agrigentinæ, auctum pietate Desiderii de S. Philippo Oppidi Domini, & Equitis Hierosolymitani; fabricæ tamen sumptuose incœptæ ad perfectionem adductæ non sunt. In eadem Provincia Cœnobium de Palizzi Diœcesis Cephalæditanæ; nisi fortasse hoc anno fuerit restauratum; in quibusdam enim MSS. fundatio rejicitur ad annum 1340. In Provincia Marchiæ Cœnobium SS. Conceptionis in Oppido Barbaræ Diœcesis Senogalliensis concessum Fratribus a D. Abbate Cesis Oppidi Domino.

MonumentaMSS. lib. 2. pag. 355.

Ibid. pag. 542.

Cagliola Man. 3. pag. 119.

Monumenta cit. pag. 844.

Ibid. pag. 100.

XXXVIII. Restauratum est Cœnobium S. Joannis Baptistæ Seravallis Diœcesis Cenedæ, in Provincia S. Antonii fundatum anno 1483. In Claustro legitur Epigraphe: *Cœnobium hoc ex redditibus D. Christophori Galletti, ejusque Uxoris D. Florisiæ, illius Fabricæ RR. PP. Fr. Antonio Bergamo, & Fr. Francisco de Fonte Seravallen. Rectoribus, olim constructum est. Postea causa R. P. Bonaventuræ Maventi a Gabbiano Brixia Sac. Theol. Professoris reparatum est, & in hanc formam redactum An. Domini MDLXXIII.*

Ibid. pag. 441.

XXXIX. In Provincia Germaniæ Inferioris pars fundi, qui spectabat ad eosdem Minores Conventuales Osnabrugi, & direptus olim a Geusiis Magistratui Civitatis fuerat adjudicatus, tradita est Laurentio Scrabæo injuste possidenda. Literis Pontificiis: *Ex commisso Nobis*. Idibus Januarii, restauratur Cœnobium S. Crucis Florentiæ; aliisque: *Piis fidelium*. Nonis Decembris, præscribitur constructio Cœnobii Fratrum Conventualium Reformatorum S. Luciæ de Monte Neapolis.

XL. Pro Capuccinis construitur hoc anno in Provincia Basilicatæ Conventus Salæ Diœcesis Capitis Aquei, in Provincia Barulitana Conventus Baruli, & Sutignani non longe ab Oppidi mœnibus, in Provin-

cia S. Angeli Conventus Venafri, in Provincia Brixiæ Conventus Soncini Diœcesis Cremonensis, ac præterea Conventus Volaterræ in Etruria, Perusiæ, Monticuli sub titulo S. Savini Diœcesis Camerinensis, Meltii Diœcesis Mediolanensis, Cevæ Diœcesis Albensis, & Motycæ Diœcesis Syracusanæ ad 300. passus ab Oppido. Inde tamen ob fluminis vapores ægrotantes sæpe, alio commigrarunt, ut refert Pirrus. Quum autem in Sicilia Conventuum numerus mirum in modum excrevisset, nec ab uno Provinciali visitari commode possent; hinc tota Provincia divisa est in Messanensem, Panormitanam, & Syracusanam.

XLI. Reformatum invenio Cœnobium S. Viti Terræ Clusarum, consecratam Ecclesiam S. Crucis in Civitate Pisana, & erectum in Cœ-

Sicilia Sacra in notitiisEccles.Syracusanæ pagin. 581.

nobio S. Francisci Vimarani, seu Guimaraes, Diœcesis Braccarensis in Provincia Interamnensi inter Durium, & Minium, pium Sodalitium in honorem B. Gualteri, qui socius B. Zachariæ, aliorumque Fratrum sub exordiis Seraphici Ordinis profectus est in Lusitaniam ad annuntiandum

Annales Min. an. 1258.num.8. Antonius a Purificatione pag. 10. Brandaon in Monarchia Lusit.lib. 15. cap. 13.

Dei Verbum, ibique sanctissime quievit, miraculorum gloria decoratus. Obitus annum signat Waddingus 1258.; Antonius vero a Purificatione 1236. Diem adnotat Antonius Brandaon trigesimam Junii ex Necrologio S. Crucis Conimbriæ his verbis: *II. Kal. Julii obiit F. Gualterus, ex Ordine Discalceatorum*. Sed hæc de Gualtero nostro non sunt accipienda, qui non Conimbriæ ad S. Crucem, verum Vimarani decessit die 2. Augusti, quam Vimaranenses natalitiam ei consecrarunt.

XLII. Franciscus de Sousa Oppidi de Vinho in Provincia Portugalliæ accola ædificavit suis sumptibus Monasterium Matris Dei ejusdem loci,

Archiv. S. Isidor. arm. 3. num. 61. pag. 15.

in quo trigintaquinque circiter Urbanistæ Sorores morantur. Gutierrus a Zetina Canonicus Ecclesiæ S. Justi Complutensis facultates suas erogavit ad fundandum Monasterium SS. Conceptionis, seu S. Ursulæ in-

Gonzaga in Prov. Castellæ Mon.15.

tra mœnia Civitatis Compluti in Provincia Castellæ pro vigintiquatuor Monialibus Ordinis Conceptionis.

XLIII. Apud Transtaganos in Oppido Salatii, seu de Alcacere, Diœcesis Eborensis Rodericus Saleme, & Catharina de Soto Major Conju-

Idem in Prov. Algarbiorum Mon. 7

ges fundarunt Monasterium S. Claræ Urbanistarum, dictum de Aracæli, auspiciis, & beneficentia Sebastiani Regis, qui obtulit veteres ædes spectantes ad Magistrum Ordinis militaris S. Jacobi, & Sacellum S. Ja-

Monumenta Provinciæ.

cobo sacrum, cujus Imaginem Moniales in Ecclesia asservare deberent. Ædem initio incoluerunt trigintatres Sorores, quibus, annuente Pontifice, aliæ subinde accesserunt. Donatur Sodalitio Animarum Purgatorii. In dormitorio colitur effigies Immaculatæ Deiparæ, quæ Monialem septennio energumenam liberavit, & in Ecclesia caput unius ex sociis S. Ursulæ. Narrant, in horto arborem mali ab Abbatissa fuisse plantatam, a qua quum fructus latrunculi abstulissent, Abbatissa dixit: *Jubeo per obedientiam, ne fructus ulterius producas*. Et statim arbor arefacta est. Rursus alia Abbatissa præcepit, ut fructus ferret, & statim eos tulit. Hinc *malus obedientiæ* vocata est multos annos. Locum acceptavit Emmanuel Cochilha Minister Provinciæ Algarbiorum.

XLIV. Retulimus ex Gonzaga, duo Monasteria Hinojosæ Tertiariarum in unum Conceptioni sacrum antea coaluisse opera Francisci de Zuniga Ducis Vexerani, & Comitis Bellalcazarensium, cui supremæ tabulæ Ludovici de Zuniga confectæ, antequam is Franciscanam Regulam profiteretur, commissæ erant. Eadem invenimus apud Andream de Guadalupe in Historia Provinciæ Angelorum, ex quo deduximus, Gonzagæ epo-

epocham accuratam esse. At utrumque minus vere loqui ostendunt literæ Pontificis hoc anno datæ: *Catholicorum Ducum*. Die 15. Septembris, quibus Joanni de Hierusalem Provinciæ Angelorum Ministro facultas tribuitur uniendi prædicta Monasteria Hinojosæ ex bonis Testatoris, quæ impendenda erant ad fundandum Monasterium Clarissarum in Oppido Bellalcazarii sub invocatione Conceptionis, & cura Fratrum Minorum. Andreas de Guadalupe lib. 21. cap. 8. & 9. pag. 577.

XLV. Catharina Evangelista Abbatissa Monasterii Conceptionis Oppidi Daniel in Provincia Castellæ ex domesticorum, & consanguineorum facultatibus redegit in amplam, & pulchram Ecclesiam superiori, & inferiori Odæo instructam, privatum Oratorium, ubi Divina persolvebant Sorores Tertii Ordinis. Ædem ipsis construxerat circa annum 1480. Alphonsus Calvillius Militiæ Calatravensis Eques, & Oppidi Commendatarius, sub Roderico Lopetio ejusdem Militiæ Magistro, junctam medio ponte cum Ecclesia proxima SS. Conceptionis. Post aliquot annos quidam Eques Militiæ Calatravensis, & Præses Oppidi Almagri pontem dejecit, quem nullo jure constructum putavit; Moniales enim facultatem, qua constructum esset, proferre non potuerunt. Nova Ecclesia sub eodem titulo paucis mensibus ad fastigium pervenit. Gonzaga in Prov. Castellæ Mon. 11.

XLVI. Monasterium S. Claræ Portus in Lusitania Reformationis leges subiit, sub Reformatricibus ex Monasterio S. Claræ Villæ Comitis Maria a Præsepe Abbatissa, Maria a Conceptione Vicaria, Maria ab Incarnatione, & Isabella de Matre Dei, utrisque ipsius Abbatissæ Consanguineis. Ad alterum S. Claræ Oscæ sub Episcopo Petro Augustino, Provinciæ Aragoniæ Moderator Franciscus Nabatro, seu Nabastro, ex Monasterio Calagurriæ adduxit quatuor Reformatrices Oscam ingressas die 21. Octobris, & ab Ecclesia majori procedentes solemni supplicatione in Monasterium immissas. Clausuram professæ sunt, velumque susceperunt Sorores Tertii Ordinis Illescis in Provincia Castellæ, quibus cunctationem amoverat Pius V., veritis, ne novam obligationem inde contraherent. In Monasterio Conceptionis B. Mariæ Virginis de Logroño Ordinis S. Claræ in Diœcesi Calagurritana ampliatur numerus triginta Monialium, quæ inibi commorari debebant ex decreto Pauli III., usque ad quadraginta: *Debitum Pastoralis*. IV. Kal. Aprilis. Monumenta Provinciæ Aragoniæ. Gonzaga in Prov. Castellæ Mon. 15.

XLVII. Ex Monasterio S. Hieronymi Civitatis Aversæ, Pontificia concessione, Balduinus Episcopus educit Sorores Christianam de Amorosa, & Angelam Martujam, easque Reformatrices immittit in Monasterium recens exstructum in eadem Civitate sub invocatione S. Spiritus Ordinis S. Claræ: *Quum sicut accepimus*. Die 30. Maji. Bonaventura de Clavaro Commissarius Generalis Ordinis, eadem Pontificia concessione, reducit ad propria Monasteria Seraphinam Baronam Monialem S. Eucharistiæ Aquilæ Abbatissam in Monasterio S. Claræ, Agatam Bonifaciam Monialem S. Hieronymi Aversæ Abbatissam in Monasterio S. Mariæ Ægyptiacæ, aliamque Monialem S. Luciæ Aquilæ Abbatissam in Monasterio S. Mariæ Magdalenæ Neapolis, cæterasque Moniales, quas secum illæ adduxerunt: *Exponi Nobis*. Die 3. Junii. Confirmatur vero electio Antoniæ Sylvestræ in Abbatissam, & Isabellæ de Franco in Vicariam ejusdem Monasterii S. Claræ: *Quum Nos nuper*. Die 3. Junii; eisque Pontifex largitur, ut in Sacello S. Claræ, ubi quiescit corpus B. Philippi Alaquerii Ordinis Minorum, a Purgatorii pœnis Missarum suffragiis animæ liberentur: *Ex injuncto Nobis*. III. Idus Januarii.

XLVIII. Conceditur Ludovicæ de la Cerda, de qua superius loquuti su-

ti fumus, facultas ingrediendi Monafteria Monialium a fe fundata: *Exponi Nobis*. Die 23. Junii. Eadem facultas Blanchæ Lomellinæ Uxori Petri Lopez quoad Monafterium Conceptionis B. M. Virginis Vallifoleti: *Meritis tuæ devotionis*. Die 16. Junii. Lucretiæ Uxori Evangeliftæ Canobii incolæ Oppidi Methymiæ de Campo, quoad Monafterium B. Mariæ de Pietate Ordinis S. Francifci Vallifoleti: *Exponi Nobis*. Die 4. Martii. Ifabellæ de Caftilla Nobili Toletanæ quoad Monafterium S. Ifabellæ Ordinis S. Francifci Toleti a fuis Majoribus fundatum, & dotatum: *Meritis tuæ devotionis*. Die 14. Martii.

XLIX. Joanni Pico Magiftro Generali Minorum Conventualium dantur literæ a Pontifice pro convocatione Capituli Generalis anno proximo habendi in Civitate Senarum: *Cupientes*. Die 27. Maji. Minores Obfervantes Familiæ Cifmontanæ obtinuerunt jus eligendi Miniftros ex propriis Provinciis. Adeo id certum eft, ut in Comitio Affifii electus fuerit Felix de Perufio in Miniftrum Provinciæ S. Francifci; in Comitio Florentino Francifcus de Pifis in Miniftrum Provinciæ Tufciæ; in Comitio Maceratenfi Ludovicus de Petra Acuta in Miniftrum Provinciæ Marchiæ loco Sanctis ab Orta officio fufpenfi, Romamque vocati a Cardinale Cribellio. Quid acciderit nescio; eum tamen, licet confuetis invidorum fraudibus, & otiosorum, ignorantiumque hominum falfis criminationibus traductus fuerit, invenio anno 1581. renuntiatum Miniftrum Provinciæ Romanæ in Comitio Corneti, cui præfuit Francifcus Gonzaga Minifter Generalis. In Comitio Viterbienfi, Præfide Bonaventura de Clavaro Commiffario Generali, electus eft hoc anno Vincentius de Roma Minifter ejufdem Provinciæ Romanæ. Scribit Cafimirus Romanus, ad annum ufque 1571. morem viguiffe, ut in Provinciis Fratres exteri Miniftri forent; quum ex adverfo nonnifi eodem anno mos ifte relate ad Provincias omnes incœperit brevi fublatus.

L. Reformantur in Provinciis Auftriæ, & Hungariæ Fratres Obfervantes, qui venia a Superioribus minime petita, vel obtenta, errabant per oppida, & domos Sæcularium, in ipfifque Epifcoporum ædibus recipiebantur ad fæcularia Beneficia Ecclefiaftica miniftranda deputati cum Fidelium fcandalo. Eorumdem reductio committitur Archiepifcopo Strigonienfi: *Accepimus nuper*. Die 25. Augufti. Archiepifcopo Pragenfi committitur, ut affumat ad Magifterii gradum Georgium Benignum de Doyonis Ordinis Minorum Conventualium probitate, & doctrina præftantem: *Accepimus*. Die 18. Aprilis. Vincentio Hifpano, & Antonio Pifano Ordinis Capuccinorum ad navale bellum adverfus Barbaros inftauratum proficifcentibus confertur fpiritualis poteftas in milites Claffis Chriftianorum. *Ut animarum*. Die prima Septembris.

Cafimirus Romanus de Eccl. & Cœnob. Prov. Cap. 29. pag. 477.

LI. Corruerunt Hæreticorum armis in Provincia Coloniæ Cœnobia Zeghenenfe in Comitatu Haffiæ, Corbejenfe, atque Embricenfe Montis Calvariæ a Comite de Monte ante decem annos fundatum non longe ab Embrica Juliacenfium. Geufii Milites Batavi, ejectis Fratribus, bona cervifia illic inventa ad ebrietatem ufque fruebantur; quod advertens Eufebius Neomagienfis Laicus clam Cœnobium ingreffus non mediocrem facræ fuppellectilis copiam fecum afportavit, Jefuitis poftmodum attributam. Quum vero fæpius rediret, incidit tandem in militum manus, qui exutum tunica, fpinifque toto corpore dilaceratum abire permiferunt, mortem comminati, fi denuo illuc reverteretur.

Gonzaga in Prov. Coloniæ con. 7. 10. & 41.

Monumenta Provinciæ.

LII. Tranfactis diebus nonnullis, advenæ quidam fub noctis crepufcu-

pusculum ab ingressu Embricæ exclusi, quum inter diruti Cœnobii rudera peruoctarent, hora quasi undecima audiverunt Campanæ sonitum & cantum, veluti si Matutinæ a Fratribus persolverentur. Viderunt subinde circumeuntium supplicationem, quam claudebat Presbyter toga Ecclesiastica nigri coloris amictus, revinctusque collum ferrea catena. Mane postero visionem ipsis narrantibus renuntiatum fuit, Parochum vicini pagi a Geusiis diris contumeliis affectum, eumque una cum catena tumulatum in Cœmeterio Fratrum, quum illam pii Catholici solvere non potuissent, ramum propterea amputantes. Hæc se audivisse ex ore Fratrum, qui Embricæ morabantur, testatus est Franciscus Rensinck supra laudatus, qui valde senex cum opinione Sanctitatis decessit Bonnæ anno 1630. apud suos Observantes sepultus in Sacello S. Gertrudis.

LIII. Non iidem in Gallia tumultus vigebant, ac antea, Henrico Duce Andegavensi jam Poloniæ Regnum adepto, & libertate Religionis facta Hugonottis Rupellæ, aliisque in locis, sed impendebant, scissis civium animis non opinione tantum, verum etiam nominibus; erant enim *Malecontenti*, erant *Fideles Hugonotti*, erant *Novi Catholici*, illi nempe, qui cædis S. Bartholomæi memores tales se esse simulabant. Augebant Barbari terrores Christifidelium. In actis Consistorialibus die 12. Augusti hæc lego: ,, SS. D. Noster dixit instare festum Assumptionis B. M. semper Virginis Dei Genitricis, & quod in eo erit Capella in Ecclesia S. Mariæ de Aracæli, & quod convenit pro die illa se præparare ad Divinorum Sacramentorum celebrationem, vel susceptionem, & ideo hortatus est Cardinales, ut etiam eorum familias moneant ad confitendum peccata sua, & ad humiliter rogandum Deum, ut dignetur avertere iram suam a nobis, & respicere in nos, & in Ecclesiam suam, & populum Christianum; quandoquidem tantis premimur, tantisque urgemur calamitatibus undique, ut nisi fulti Divino præsidio sublevemur, de re Christiana male actum esse videatur; præsertim quum potentissima Turcarum classis nobis immineat, atque ruinam, & exitium minetur. Quare rogandus est Deus enixe, ut Nobis, & Christianæ Reipublicæ, & Ecclesiæ suæ necessitatibus misericorditer provideat, & Nos faciemus in Ecclesiis haberi instantes orationes, & in Missarum Sacrificiis Collectas prærecitari contra Turcas, & Infideles, atque pro his, & aliis necessitatibus ,,. Hæc acta sunt feria quarta; die vero Sabbati in prædicta Ecclesia S. Mariæ de Aracæli, assistentibus XXV. Cardinalibus coram Pontifice, Felix Perettus Cardinalis de Monte Alto Missam celebravit, elargita fidelibus Indulgentia XXV. annorum, & sic totidem. Acta Consist. an. 1573.

LIV. Nominat hoc anno Rodulphus Fratrem Diegum, seu Didacum de Herrera, de quo inquit: *Vir tam doctus, quam pius ab origine Sanguinis lineam ducens inter primos fuit, qui habuit notitiam peregrinarum Insularum (Sinarum) ubi exploravit illorum animos, novit, quam dociles sint, ut in eis dogmata Christi imprimantur; novit quoque, quam facile cuique sit, Deo adjuvante, in viam veritatis deducere*. Gonzaga in Descriptione Provinciæ S. Gregorii in Nova Hispania nullam Didaci mentionem facit, sed auctorem navigationis Fratrum Minorum in Insulas Salomonis, Philippinas, & Sinarum Regnum asserit Antonium de S. Gregorio non hoc, verum anno 1577., ut narrabimus. Rodulphus lib. 2. pag. 196.

LV. In Cœnobio S. Mariæ de Jesu in horto Valentiæ Petrus Nicolaus Factor in Vigilia Nativitatis Dominicæ Sermonem habuit dictum Ex Processu Valentino num. 41. pag. 189.

de la

de la Calenda, ut ipsi imposuerat unus ex Cœnobii Superioribus. Dum verba faceret, ecstasi correptus est in Chori subsellio, quod occupabat, plusquam dimidiæ horæ spatio, multaque in eo statu dixit interrupte, sine stylo, & humili voce de Religione Christiana, ejus propagatione, de Regis Catholici, & Inquisitionis S. Officii conservatione. Fundebat etiam lacrymas, quum de Hispania loqueretur, rebusque aliis diversis. Reversus ab ecstasi statim se contulit ad cubiculum. Ita retulit Ludovicus Ballester Sacerdos facto præsens, quod suadet, hanc ejus ecstasim non esse confundendam cum alia superius relata, quæque huic similis videtur.

LVI. Conversatus feria secunda Paschalis Resurrectionis cum S. Ludovico Beltrando, cæterisque amicis, quos Didaco Perez Doctore comitatus inviserat in Cubiculo ipsius Ludovici, post multa de rebus Divinis, colloquia, quum, inclinata jam die, discedendum ei foret a Cœnobio S. Onuphrii, dixerunt ii, qui aderant, percommodum fore, si curru uteretur. Ille autem; *Ego*, inquit, *in curru? Quoniam igitur de curru loquuti estis, volo omnibus vobis pedes osculari*. Quod illi audientes, partim sedilia, & lectum ascenderunt, partim exierunt a cubiculo, quos inter Ludovicus excessit. Nec mora Petrus Nicolaus post ipsum celeriter cucurrit fugientem apprehendere conatus, emensoque dormitorio, tenuit tandem in summitate scalæ, altera manu tunicam ejus stringens, alteram autem ad pedes extendens, ut eos sistere, & osculari posset. Quo in opere sursum uno brachio elevato, altero deorsum protenso, Ludovici membris adhærens remansit ecstaticus, ad insuetum spectaculum cunctis obstupescentibus, qui a cubiculo Ludovici, & Fratrum cellulis illuc ad strepitum festinaverant. Tunc Ludovicus leniter mentum ejus tetigit utraque manu; atque ille reversus a raptu: *Pater*, ait, *ego*, *& Tu nihil perficimus*, versusque ad Didacum Perez dixit: *Huic Deus donum Apostolicum communicavit*. *Tu vero læto sis animo, nam sedes tua posita est inter Angelos*.

Ex Processu Valentino num. 46. pag. 159.

LVII. Iverat alio die Sanctus una cum Fratribus Jacobo Tos ejus socio, Petro Canalis, qui postea Capuccinis adscriptus est, assumpto nomine Narcisi a Denia, & Ludovico Beltrando ad domum Sororis Margaritæ Augulonæ, quæ Valentiæ degebat prope Monasterium Coronæ Fratrum Recollectorum S. Francisci, ut præsens esset devoto cuidam exercitio, quod illa facere solebat in memoriam Passionis Dominicæ. Sedebant omnes in pavimento, nullum enim scamnum illic aderat, & Dei Servam intuebantur, quæ manibus ad modum Crucis expansis, unoque genu humi posito, altero erecto, & extra sensus rapta magnam Crucem respiciebat, quæ appensa erat in pariete. Statim autem Petrus Nicolaus, & alii duo Minoritæ se elevarunt, illiusque ecstasis duabus, vel tribus horis continuavit, quum interim Ludovicus caput moveret nihil dicens in admirationis, & lætitiæ signum, quibus afficiebatur. Alias similiter dixit Sanctus Sorori Augulonæ: *Canamus, Canamus*. Et dicentes: *sic sic*, remanserunt abstracti, ille quidem adhærens lateri Servæ Dei, oculis ad cælum versis, hæc vero fixis oculis eum intuens; & ambo sine palpebrarum, aut membrorum motu, donec, præterlapso dimidio ferme horæ quadrante, Soror Augulona immisit brachia sub sede chordis contexta, in qua alter recumbebat, sursumque illam egit, sic ut Petrus Nicolaus humi cecidisset, nisi Fratres Joannes Araus lapsum prohibuisset, nec tamen propterea ad sensus rediere

Ibidem num. 42. pag. 161.

diete ecstatici, eodem Joanne, & pluribus aliis facto præsentibus.

LVIII. His temporibus vitam explevit Lovanii Franciscus Meerbecanus, qui anno 1571. veritus, ne Fratribus Conventus Dordracensis, ubi Guardianum egerat antea, negotium facesserent Hæretici, quorum conatus eo spectabant, ut vel promissis, vel suppliciis ad fidem deserendam Catholicos pertraherent, eo se contulerat, ibique pericula nihili faciens, & in medium libere prosiliens in Anabaptistas, quibus Civitas redundabat, plures habuerat conciones. His fidei osores commoti, quum audirent, palam se Watterramens, seu aquæ venditores appellari; eorum siquidem proselyti aqua a Ministris non adspergebantur ad contemptum veri basptismatis, nisi nummos solvissent, apprehensum, contumeliis affectum, cæsumque verberibus horrendo carcere incluserunt, ubi inter squallorem, ærumnasque perstitit viginti tres menses, argento tandem redemptus ab hostium manibus piorum Catholicorum opera. Lovanium regressus macie cousumptus, & tabefactus post septem dies obiit ætate annorum quadraginta die 18. Aprilis tumulatus in Ecclesia Cœnobii. Martana ad diem 18. Aprilis.

LIX. Lego apud Hueberum: *Rossi in Languedocia circa annum 1573. Julianus Giuliacco pro Romana Ecclesiæ confessione insigne Martyrium sustinuit; quum enim post occultas insidias ab Hugonottis deprehensus fuisset, stricto ferro ita vehementer confossus expalluit, ut cuspis ex altera corporis parte prolixe prodierit*. Addit alio in loco: *Colleti in Gallia circa eumdem annum Emericus Vitetus pro tuenda Catholicæ fidei confessione vitam objecit, & tormenti globo confectus, breve Martyrium gloriosa cæde consummavit*. Primum Waddingus in Catalogo Martyrum Ordinis appellat Julianum Gileer, seu Gubier, Baretius Julianum Giubicum, Picquetus non Julianum, sed Guilielmum. Pariter Martyrii locum Waddingus ibidem statuit Cœnobium de Closis, Gonzaga Cœnobium Rosarum, quod alibi Closense vocat; Daza, & Hilarion a Costa Cœnobium de Osis. Ita fit, ut ob nominum varietatem scepticismo fere implicemur. De Emerico Viteto loquitur etiam Baretius, sed palam est, hunc temporum epochas pro lubitu ponere. Huebérus ad diem 21 Augusti, & 10. Octobris.

LX. Petrus Morselinus Gallus Minorita hoc anno vulgavit Parisiis in Typographia Jacobi Kerver Martyrologium Romanum a se recognitum. Florebat Alphonsus Gutierrez Minister Provinciæ S. Jacobi, qui præter alia opuscula inedita, quæ asservantur in Bibliotheca Fratrum Minorum Zamoræ, scripsit Tractatum doctum, & pium, quem Memoriale nuncupavit, ad Philippum II. Regem Catholicum pro defensione Ordinum Mendicantium. Exstat impressum in quarta parte Chronicorum Ord. Minorum Antonii Dazæ. In Provincia S. Antonii Portugalliæ Marcus Ulyssiponensis, qui hoc ipso anno Provinciam administrandam suscepit. In Provincia Conceptionis Franciscus Horantius, qui idem munus in ipsa exercere cœpit; quo expleto post tres annos, egit Confessarium Joannis ab Austria, & Vicarium Generalem in Flandria, donec Episcopalem Cathedram Ovetensem conscendit. In Provincia S. Gabrielis Antonius de S. Maria vir doctissimus similiter Provinciam moderandam aggressus.

LXI. Floruisse scribit Rodulphus hoc anno Matthiam Felisium Brovers, seu Breuuer, Dannm Ministrum Provinciæ Germaniæ Inferioris, eumque edidisse eruditam, & Catholicam elucidationem Institutionis Christianæ optima methodo per loca communia distributam. De Viro Rodulphus part. 1. pag. 119.

hoc, quem Waddingus Zelandum facit a Browershaven in Insula Scaldiæ, nobili gente Catziorum natum, plenius agemus ad annum 1576., quo obiit Lovanii.

LXII. Tumulatus est hoc anno die 14. Julii Lovanii præ foribus Aulæ literariæ Balthasar de Myriaca Belga pietate, & doctrina spectabilis, ob virtutem, & gratiam, qua pollebat in opere Apostolico, dictus Prædicator Angelicus. Præfuit quatuordecim annos Confessarius Monialibus S. Claræ Lovanii, quibus habuit 85. Sermones super Cantica Canticorum mira eruditione, & suavitatis spiritu refertos, quos sacræ Virgines æque, ac Sæculares scripto avidissime exceperunt, in Religiosorum etiam mensis legi solitos. Exposuit Missarum officia per Quadragesimam. Exaravit insuper 60. sermones de Passione Dominica divisos in septem partes, quæ septem horis Canonicis accommodari possunt. In Psalmum 85. sermones octo. In Psalmum 45. sermones duos. In Psalmum 90. sermones septem. In Psalmum 83. sermones octo. In Psalmum 102. sermones decem. Commentarios in Missæ rubricas.

Carolus de Coudenove Chron. Prov. Germ. Infer. pag. 12.

LXIII. Vir alius præstantissimus decessit Nivellæ XIII. Kal. Februarii Petrus Regis sociatus Francisco Regis patruo suo, acutissimo Theologo, & Divini Verbi Concionatori facundissimo, quo Carolus V. Imperator summe delectabatur propter fervorem spiritus, doctrinam, animique candorem, & ingenuitatem, quique ejusdem Imperatoris eleemosynis, & amitæ ipsius Margaritæ Austriacæ, aliorumque Principum, quibus erat a Confessionibus, magnificum Templum exstruxit in Cœnobio Nivellensi, ubi quievit anno 1544. die prima Maji, conditus ex adverso majoris Aræ. Ingenio, moribus, & eloquentia huic Fratris filius parem se præbuit, auctoritate etiam, & gratia apud eumdem Imperatorem, ejusque Sorores Leonoram Galliarum, & Mariam Hungariæ Reginas, quarum fuit Confessarius, easque in Hispaniam comitatus est. Maximo zelo concionabatur; singularis tamen ejus virtus enituit in insectandis, & exagitandis Hæreticis, quibuscum acerrimum bellum exercuit, sic ut *Calvinianorum flagellum* diceretur. Audomari, Athi, & Nivellæ Sacram Theologiam multos annos docuit, & Guardiani munus obivit undecim annos. Bis Provinciam Flandriæ rexit Minister, electus prima vice Brugis anno 1549., altera Gandavi anno 1561. utrobique Ministro Generali ad Comitia assistente. Propugnavit Mysterium Immaculatæ Conceptionis, tantaque apud omnes valuit auctoritate, ut nefas videretur de ejus dictis dubitare, etiam postquam decessisset. Reliquit patrio idiomate conscripta: Dialogos de reali Corporis Christi præsentia in Sacra Synaxi: Tractatum de Voluntate Dei. Conciones varias, seu aureas; quæ omnia recensent Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, & Dupinus in Supplemento. Ejus tumulo hæc incisa sunt Carmina.

Monte sub hoc tegitur Frater, sed nomine Petrus
Regis, & hic nostræ gloria prima domus.
Ille fuit quondam Reginæ clarus alumnus
Hungariæ, & nostræ Religionis honos.

LXIV. Sacrarum literarum professor, morumque innocentia, & eloquentiæ laude eximius, Henrico II. Galliarum Regi acceptissimus, cujus in aula sacras habuit Conciones, obiit in Conventu S. Annæ juxta Jonivillam in Provincia Franciæ, die ultima Aprilis Nicolaus This a Tretis oriundus, ætatis suæ annum agens sexagesimum quintum, multis

Monumenta Provinc. Franciæ.

tis expletis laboribus pro Catholicæ Religionis augumento, & defensione.

LXV. Hos sequuti sunt ex Ordine Minorum Conventualium in Conventu Brixiæ Hieronymus Girellus, & in Conventu Bononiæ Franciscus Vicedominus Ferrariensis, alias Francischinus. Fuit ille Auditor Hieronymi Gadii Bononiensis, & Præceptor Petri Rodulphi de Tossiniano insignis Auctoris Historiarum Seraphicæ Religionis, & Episcopi Senogalliensis. Floruit Patavii Philosophus, & Theologus magni nominis. Scripsit de primo cognito, de speciebus intelligibilibus, & expositionem lucidam in disputationes Averrois contra Algazelem. Quamvis Brixiæ vitæ finem imposuerit die quinta Martii ætatis suæ anno 83. arthritidis, vel podagræ morbo, tamen Alumnus ejus Maximianus Beniamus Clemensis Episcopus Clodiensis Patavii hoc monumentum ei posuit in Templo S. Antonii. Rodulphus lib. 3. pag. 310. & 312. a tergo.

Hieronymus Girellus Nobilis Brixiensis Ordine Franciscanus, post naturalem Philosophiam, & Metaphysicam prius Bononiæ, ac Ticini explicatam Paduam vocatus, ad Sacraque elatus Theologiam XXV. annos publice est interpretatus. At non contentus, eam in rivulis deguftare, fontem vivum quærens, vitam hanc virtutis in eam gloriæ commutavit.

Apud Rodulphum hos de ipso versus invenio.

Brixia quo gaudet, pauca hæc monumenta Girelli,
Lector habes, doctis cætera nota viris.

LXVI. Franciscus Vicedominus egregia quadam indole, candidis, & virgineis moribus ornatus, ingenioque apto ad quaslibet serias disciplinas capessendas, ab ineunte juventute in literis Latinis, Græcis, & Hæbreis excultus, & ad Magisterium evectus rexit celeberrimum Collegium Bononiense, & alia, summa cum dignitate, & laude. Eloquentia commendatus tota Italia sacras habuit conciones; veluti alter Demosthenes, invita prorsus, ac reluctante natura; quum enim ei lingua, & vox perpetuo interrumperetur, atque hæreret loquenti, ut primas dictionum syllabas in privatis colloquiis iterum, atque iterum anhelando repetere cogeretur; sic tamen repugnantis naturæ malignitatem fortissimo laterum robore, & validissimo spirituum omnium conatu domuit, & expugnavit, ut miraculum sit, quomodo vir lingua hæsitans, & in familiari congressu vix submissa voce verba referens, potuerit in publicis declamationibus expeditissime, exactissime, & gratissime loqui, & quod mirabilius auditoribus videbatur, cursu ab exordio usque ad finem concionando inoffensa lingua decurrere, eodem semper actionis impetu. Eum Cornelius Mussus Episcopus Bituntinus appellabat *Suggesti delitias, & Cytharam nostræ ætatis*; & magnopere laudavit Fridericus Cardinalis Borromæus Archiepiscopus Mediolanensis in libro de sacris suorum temporum Oratoribus. Waddingus de Scriptoribus Lit. F.

LXVII. Decessit die 29. Octobris, cunctis, qui aderant, collacrymantibus, quum sine voce labia movens, dulci quodam murmure exprimeret verba illa: *Me expectant justi, donec retribuas mihi*. Exstant typis impressæ ingenii ejus productiones. Homiliæ decem de Spiritu Sancto Italice. Homiliæ multæ Latinæ de Adventu, de Quadragesima, & de Catechismi Romani Expositione. Homiliæ pro reliquo totius anni tempore. Homiliæ in Psalmos Davidis, ac præcipue in septem Psalmos Pœnitentiales. Homiliæ in Isaiam, in Evangelium Joannis, in Epistolam D. Pauli ad Colossenses, in Epistolam primam Petri. Homiliæ de Pœ-

nis, & suffragiis animarum. De SS. Trinitate. De Imitatione Christi. Disputationes aliquot de rebus fidei, quas in Concilio Tridentino habuit cum Hæreticis. Oratio habita in eodem Concilio anno 1562. Dominica 24. post Pentecosten de duplici mysterio, abominationis uno, desolationis altero.

Ejus Iconi Petrus Rodulphus apposuit hæc carmina:

Visdomini ille ego fama jam super æthera notus,
Aurea cui Dominus, sanctaque verba dedit.

LXVIII. Idem Rodulphus Præceptori suo erexit Bononiæ in Templo S. Francisci lapidem cum epigraphe, quo tempore erat ibidem Commissarius Generalis, & Regens.

Francisco Vicedomino Ferr. Viro liberalium artium scientia, Theologia, sacrarumque concionum facultate, quas aggressus a puero perpetuo constantissima, summaque cum omnium Italiæ Civitatum admiratione habuit, præstantissimo. Qui Provincia Bonon. mirabiliter administrata, honestisque muneribus pro Religione perfunctus, pie, feliciterque obdormivit anno ætatis suæ LIX. Die XXIX. Octob. MDLXXIII.

LXIX. Magno Valentinorum Civium concursu tumulatus est circa hæc tempora in Cœnobio S. Francisci Valentiæ Antonius Nuñez Sacerdos in Theologia Mystica exercitatissimus, operibus pœnitentiæ ita deditus, ut flagellis, ciliciis, jejuniis, atque vigiliis vetustos Anachoretas æmularetur, dono prophetiæ clarus, quo prædixit Melitæ a Turcis oppugnatæ liberationem, S. Jacobo Apostolo id sibi in visione nuntiante, Dæmonum victor, qui ad ejus adspectum ululantes a corporibus obsessorum exibant, & de hora mortis suæ admonitus a S. Archangelo Michaele.

LXX. In pago de Navaelsaz ad portum de Pico in Veteri Castella ad Dominum migravit ætate admodum provectus Christophorus Bravo jam Coriphæus, & Cantor Ecclesiæ Cathedralis Zamorensis, antequam fieret Minorita. Quarto a professionis suæ anno Guardianum egit, deinde Ministrum Provinciæ S. Joseph, ad quod munus singularem attulit modestiam, charitatem, & vigilantiam. Romam profectus est, quia tum ipsi, tum ejus Fratribus probro dabatur, quod qui Regulæ zelatores haberi vellent, Franciscanis Conventualibus subessent, & quia rumor accedebat, eosdem Conventuales in Hispania esse reformandos. Interim S. Petrus Alcantarensis ad obedientiam Observantium transiens voces omnes compescuit. Provinciæ regimine expleto, Christophorus tota animi contentione ad metam festinavit, quam sibi proposuerat, perfectionis viam ingressus. Ejus paupertas in rebus etiam necessariis, patientia in laboribus, & infirmitatibus, constantia in adversis, ardor mentis in oratione, vigiliæ, & abstinentiæ ad extremum usque vitæ productæ illum hominibus admirabilem, & dilectum Deo reddiderunt.

Gonzaga in Prov. S. Joseph sub init.

Joseph a S. Maria lib. 1. & 2. cap. 15.

LXXI. Matriti in Cœnobio S. Bernardini obiit Antonius a Secura Sacerdos excellenti in pauperes charitate, & integerrimis moribus donatus, fortis etiam in pugnis cum Dæmone, quem puritati suæ insidiantem, multisque portentis timorem sibi injicere conantem, oratione, & signo Crucis fugavit. Similiter Petrus de S. Maria doctissimus, & ferventissimus Concionator, & juvenum Novitiorum Præfectus, quibus nihil unquam agendum præcipiebat, quod ipse prius non exsequeretur. Vir fuit magnæ orationis, & pœnitentiæ. Memorat Bibliotheca Franciscana alterum ejus nominis, ejusdemque Provinciæ, qui circa hæc tem-

tempora vivebat, cujus exstat impressum Manuale Sacerdotum, Speculum Christianorum, & Tractatus de Cæremoniis Missæ. Fortasse idem hic est cum primo. In eodem Cœnobio Didacus a S. Martino Laicus, quadraginta quinque continuis annis partim in Provincia S. Michaelis, partim in Provincia S. Joseph educatus in humilitate, suique aguitione, & contemptu.

LXXII. Prope Bargam in Conventu S. Mariæ de Gratiis in Tuscia Julianus a Barga Sacerdos, qui innocentia vitæ, & monasticæ disciplinæ observantia, pia conversatione, & zelo salutis animarum, pro qua nullum renuit subire laborem, summam apud omnes nactus est Sanctitatis opinionem, quam ad tumulum detulit. In Conventu Florentino Omnium SS. Thomas Sermannius Ecclesiastes cælesti Spiritu flagrans. A vocatione sancta, inquit Antonius de Terrinca, non declinavit ad dexteram, vel ad sinistram, nec adspexit retro; sed ad anteriora semper se extendens, fidelis factus est usque ad mortem. Memorat idem Terrinca hoc anno obitum Joannis Tancredi a Colle Magistri Generali Conventualium; sed hac in re eum falli satis superque est compertum.

Theatrum Etrusco-Minoriticum tit. 9. spect. 6. num 21.

Ibid. spect. 22. num. 6

LXXIII. Didacus de Abuseio natus Juliobrigæ, Hispanice Logrono, missusque Salmanticam a parentibus amicitiam ibi contraxit cum S. Proto-Martyre Japponensi Petro Baptista, cum eoque communicato consilio, post expletum S. Theologiæ studium, Minoribus se adscripsit in Conventu Pennaradæ olim Provinciæ S. Joseph, nunc S. Pauli. Sacerdos institutus enituit zelo salutis animarum, humilitate, & paupertate, vili, & aspera contectus tunica, nudisque plantis in hyemis etiam rigore incedens. Infirmus delatus est a Cœnobio Rosarii ad Valetudinarium Oropesæ, ubi ad eum accedens quidam Religiosus vidit cubiculum splendenti claritate fulgidum, quo obstupefactus voces emisit, aliique accurrentes idem spectaculum intuiti sunt, quod perseveravit, donec ille animam Deo redderet. Ingens populorum multitudo ad funus accessit, ejusque corpus quiescit illic in Monasterio Conceptionis.

Didacus de Fonsalita in Memoriis Prov. S. Joseph.

Arturus ad diem 18. Augusti.

LXXIV. Nannetis in Templo Fratrum Minorum honorificus tumulus excepit Julianum David, cujus insignis eruditio maxime refulsit in duobus Comitiis generalibus proxime habitis Vallisoleti, & Romæ. Ex ejus Schola, & disciplina Lutetiæ Parisiorum literatissimi, & optimi discipuli prodierunt, qui successione quadam non interrupta alios inibi moribus, & literis imbuerunt, donec micantes virtutum radios miserrimis iis in locis exceperunt tenebræ vitiorum, & ignorantiæ.

LXXV. In Provincia Algarbiorum Petrus de Atougia vir eximius in omni virtutum genere, & in Cœnobio S. Antonii de Castanheira Provinciæ S. Antonii Portugalliæ circa hæc tempora ad Deum abiit Joannes de Outeiro aliquando Guardianus Cœnobii S. Antonii Ulyssiponensis, assiduæ orationi, & pœnitentiæ deditus, qui adductam ad se puellam energumenam liberavit, maligno spiritu coram se horribiles fremitus edente, cui Joannes præcepit, ut egrediens ab obsessæ corpore ter cymbalum, seu æs campanum pulsaret, quod & ille fecit, servum Dei contumeliis, & maledictionibus proscindens. In Cœnobio Posnaniæ Provinciæ Poloniæ Bernardinus de Kanczeige Laicus specialis ingenii, & eloquentiæ, sociusque Sacerdotum, qui in Vinea Domini adlaborabant. Hæreticos pluries aggressus illos facundia, & rationum pondere ad silentium adegit. In Valetudinario de Zaraziglios, seu Zaray-

Barretius part. 4. lib. 7. cap. 8.

Monumenta Provinciæ Poloniæ.

Vind. Seraph. lib. 1. part. 2. pag. 334. rayceio prope Cœnobium Villæ Vitiosæ Franciscus Melo ex Familia Discalceatorum exemplaris vitæ, inculpatus, & perfectus Sancti Petri Alcantarensis imitator.

Arturus ad diem 19. Octobris. LXXVI. Hoc anno referatum fuisse sepulchrum B. Balthasaris Laici, qui jacebat in Cœnobio Dominæ Nostræ de Consolatione Oppidi Calabazanos in Territorio Palentino adversus Blanconam, qui annum signat 1530., asserit Arturus. At utrumque a veritate abludere manifestum est. Gonzaga in Prov. Conceptionis Mon. 1. Gonzagæ textus, quo utuntur, est hujusmodi: *Quum ante duodecim annos sepulchrum, in quo Religiosissimus quidam Frater Laicus nomine Balthasar, per quadraginta annos jacuerat, forte fortuna aperiretur, ejus corpus integrum, incorruptum, tractabile, ac suaviter redolens inventum fuit; quod præter miraculum accidere non potuit.* Opus Gonzagæ de Origine Seraphicæ Religionis editum fuit prius anno 1587., deinde anno 1603. Itaque expressio illa: ante duodecim annos, vel significat annum 1575., vel annum 1591.

LXXVII. Ex Sanctimonialibus Ordinis in Domino obdormierunt Alcazarii Diœcesis Toletanæ Maria Monacha Tertii Ordinis S. Francisci oratione, humilitate, & patientia; simplicitate præterea, & innocentia incomparabili prædita, sic ut nunquam eam lethaliter peccasse tradant Blasius Langhina, Thielmanf, & Marianus in Chronicis Reformatorum. In Monasterio S. Isabellæ Regiæ Toleti Isabella Enriquez Vidua Tertiaria ex stirpe Dionysii Regis Portugalliæ. Suscepit habitum Religionis cum tribus filiabus, & quindecim annos Monasterium rexit Abbatissa, cui successit Anna, de Gusmanio dicta, ejus filia tam raræ humilitatis, ut indignam se reputans comedendi appositos ad communem mensam cibos, frustilla panis a Sororibus emendicata colligeret. Omnes charitate excelluerunt, maxime erga infirmos, matremque optimam lugentes natæ tumulo composuerunt.

LXXVIII. In Conventu S. Francisci Mexici Minoribus nomen dedit ut Frater Laicus Sebastianus ab Apparitio sub Guardiano Cœnobii Joanne Battidas, Magistro Novitiorum Ludovico de Gusman, Commissario Generali Michaele Navarro. Virum Dei, cujus vitam anteactam inferius prosequemur, Beatorum fastis nuper adscripsit in Ordinem Seraphicum perpetuo beneficentissimus, & clementissimus Princeps PIUS VI. PONTIFEX OPTIMUS MAXIMUS. Augustinus de Vetancur scribit in Menologio Mexicano, hoc anno Sebastianum, assumpto habitu Tertii Menologium Franciscanum die 25. Februarii. Ordinis, inservire cœpisse in Ecclesia Monialium S. Claræ Mexici, quibus libere donavit viginti argenti pondera ex prædiorum, & armenti, quæ possidebat, venditione; & citat acta publica Joannis de Orosco Scribæ Regii, Monasterium Vicarii nomine moderante Fratre Didaco Miranda, & Abbatissa Sorore Maria de S. Nicolao. Quæcumque Torquema in Vita B. Sebastiani. Mexici an. 1602. cap. 4. sit hujus Scriptoris auctoritas, quem novimus historiam suam concinnasse ex Memoriis Joannis de Torquemada, seu Turrecremata; certo certius est, eum hac in re a Magistri sui dictis discedere, qui præsentem annum signat pro receptione Sebastiani inter Fratres ipsos Minores in In libro positionis super dubio: An constet &c. Romæ an. 1694. Conventu Mexici ad probationis annum, & tirocinium peragendum, ut etiam habetur in actis pro ejus Beatificatione, & Canonizatione.

LXXIX. Similiter sub hoc tempus Ordinem Capuccinorum ingressus est Assisii in Cœnobio dicto *le Carcerelle*, Provinciam administrante Urbano de Monte Ulmi, Euphranius filius Joannis de Desideriis, & Franciscæ de Paulinis, natus anno 1556. Leonissæ Oppido Regni

gni Neapolitani in confiniis Sabinorum, sive in Vestinis, dominii quondam Gentis Farnesiæ. Ea, quæ Dei sunt, ferme ab incunabulis sequutus, ac pie, houesteque a Parentibus inter Cives primarios educatus. post illorum mortem, quam luxit adhuc adolescentulus, Viterbii moratus est apud patruum suum Baptistam de Desideriis, qui inibi juvenes literas humaniores publice docebat. Ingenio plurimum excellens in Academia Viterbiensi prolixam Orationem habuit cum Civium admiratione intra paucas horas memoria mandatam, alterius vices agens, qui partes suas exsequi non poterat morbo impeditus. Nuptias a Patruo sibi propositas cum illustri, ac divite puella, eademque pulchra, & honesta ineundas constanter recusavit, ne virginalis candoris jacturam faceret, quem ad finem usque vitæ integrum servare decreverat. Paullo post valetudinis causa reversus Leonissam, & Divinarum rerum amore succensus petiit habitum Capuccinorum, quem obtinuit, assumpto Josephi nomine, consanguineis ægre id ferentibus, ac præsertim Lælio Erculano Consobrino suo, qui bis Assisium profectus, semel quidem solus, iterum vero cum Germano Alimente, juvenem domum reducere nequicquam tentavit, etiamsi non verbis tantum, & promissis, sed auro quoque, & amplissimis muneribus ejus animum expugnare aggrederetur, paupertatem divitiis præferentis.

Angelus Maria de Rubeis in Vita S. Josephi de Leonissa cap 1. & 2.

LXXX. Occurrit hoc anno beata mors Anselmi Panormitani, qui Provinciæ Siciliæ cum Regularis Observantiæ augumento præfuerat, Andreæ de Tuderto, cui Dominus diem obitus revelavit, quem sanctissime clausit in Cœnobio Ferrariensi; Pauli de Pedona juvenis Clerici, Antonii Aletini, & Prosperi de S. Angelo Pisaurensi Laicorum, Joannis de Terra Nova, & Vincentii a Flaviauo. Postremi tres pertinebant antea ad Minores Observantes. Prosper de S. Angelo iis valedixit, & transiit ad Capuccinos, Boverio teste, territus spectaculo Fratris cujusdam, quem in Conventu quodam viderat a Diabolo per nemus miserrime trahi toto corpore; Guardiani enim sui præceptum parvipendens, panem, quem ille jusserat in annonæ caritate nemini dandum, detulerat in nemore Diabolo ipsi sub specie SS. Virginis apparenti. Circumstantias omnes refert Annalista, in quibus, ut sincere fatear, immorari pudet. Ex narratione autem coucludit, Prosperum hoc exemplo ad securum Capuccinorum asylum se contulisse.

LXXXI. Nemini nos certe decus, laudemque invidemus, multoque minus Fratribus nostris, quos non solum diligimus, verum etiam in Domino amamus ex animo, quocumque tandem utantur nomine, & indumento. Sed quænam insania est Boverii, ut hoc ipso anno, quo Capuccinorum Ordinem tutum Asylum appellat, ad quod Observantes, si salvi esse vellent, confugere deberent, hoc, inquam, ipso anno narret, Fratrem Marium de Cannis, aliosque Capuccinos apostatas abiisse ab Ordine, idque Monopolitanis Civibus gravi adeo scandalo cessisse, ut in cæteros ejus Ordinis Alumnos adverso animo forent, nec nisi miraculo a concepta opinione discederent? Ubinam jactatum illud asylum, morum nempe, & Religionis, a quo mala hæc profluebant? An idem est a Diabolo decipi, eique panis eleemosynam deferre, (si tamen Boverii narratio veritate nitatur, cujus nullum præbet inditium) ac deliberate fugam ab Ordine moliri, propriamque mentiri professionem? Nemo hæc in malam accipiat partem, quæ dicta tantum sunt adversus molestissimum conviciatorem.

LXXXII.

LXXXII. Joannem de Terra Nova supra memoravimus. Sequutus est ad Capuccinos abiens Ludovicum Rheginum, & Bernardinum Georgium primos Calabriæ Patres, & Reformatores, librumque præfatum exaravit, in quo nonnulla minus vera, aut exaggerata narravit, quod viro maximis virtutibus insigni vitio non damus; nemo enim est, qui aut partium studio, aut errore in diversa plerumque non abeat. Ecclesiastes ferventissimus scelera, & hæreses verbo, scriptoque exagitavit. Spiritu prophetico multa prædixit, quæ evenerunt. Claruit miraculis, inter quæ Agatium quemdam Galatrinum Sutorem dolore laterum laborantem signo Crucis sanum reddidit. Obiit Galatri, & defunctus Fratri oranti apparuit, cui se cum Deo esse testatus est.

LXXXIII. Vincentius de Flaviano a pueris etiam, ut Boverius narrat, prophetiæ dono, & sanctitate morum excellens, in Ordine Minorum Observantium Sacerdotio insignitus *Dignitatem Angelis venerandam cum Angelica vita conjunxit*. Quod sane probat, nihil ei eorum defuisse, quæ ad perfectionem desiderantur apud suos, quos dereliquit. At, inquit Boverius, nonnihil in Ordine Franciscano Regularis Observantia deflexerat, nec Reformatio sæpe a Superioribus promissa unquam fiebat. Quid vero oportebat, ut Ordo reformaretur, qui Angelos in sinu suo fovebat? Quod si tales omnes Observantes non erant, nemo nescit, obtineri non posse, ut inutiles paleæ frumento permixtæ non reperiantur; quod omni ætate contigit, & in omnibus sodalitiis religiosis, ne illo quidem excepto, quod ad reformandum Ordinem Franciscanum primi Capuccinorum Patres instituerunt.

LXXXIV. Eamdem vitæ normam, quam Vincentius sectatus est inter Observantes, tenuit Capuccinus, asperis carnis suæ flagellationibus instans, omnigenum pœnitentiarum rigori, rerumque cælestium contemplationi, quibus in ecstases rapi a terra sublimis, & Deiparæ adspectu recreari promeruit. Zelo salutis animarum succensus aliquando, abjecta tunica, solis sibi lineis femoralibus relictis, & Crucem humeris bajulans pleraque Etruriæ Oppida uno die peragravit exclamans: *O viri pœnitentiam agite; cito enim veniet ira Dei*. Quod fecit ex oblata sibi visione ingentis tempestatis sanguineæ, quæ Etruriam inundabat. Futura prænuntiavit. Signo Crucis ægros sanavit, irruentes canes compescuit, & fluvios per medium divisit. Colludebant cum illo aves, quarum unam tibiis fractis jacentem juniperi oleo sanitati restituit, quæ circumvolitans, & cantillans nunquam ab eo discedebat. Nardo conterraneo suo homini pauperrimo apparuit in Gallia, pauesque dedit, quibus nunquam in via deficientibus, reversus est in Italiam. Decessit Pistorii septuagenarius inter hymnos, Divinasque laudes, quas decantabat. Corpus diu mansit incorruptum, tametsi tumuli locus humidissimus foret, suavemque odorem emisit.

LXXXV. Seraphicum Ordinem Protector moderabatur hoc tempore Julius Feltrius de Ruvere Cardinalis de Urbino suffectus in locum Caroli Cardinalis Borromæi, qui Ecclesiæ suæ Mediolanensis negotiis distentus ultro munere se abdicavit, licet Vice-Protectores Romæ haberet Alexandrum Cardinalem Cribellium, qui hoc nomine præfuit Comitiis Generalibus Romæ habitis, & Franciscum Cardinalem Alciatum. Dominicus de Gubernatis pro incerto ponit, utrum Alciatus pro Carolo, vel pro Julio suppleverit. Quod si, inquit, Alciatus pro Carolo Vice-Protectorem agebat, Julius Protectoris officium assumpsisse videtur

detur circa annum 1576. At ex monumento, quod produximus, patet, ipsum hoc anno officium exercuisse. Petrus Antonius Venetus in Viridario Seraphico post Rodulphum Pium Cardinalem Carpensem, qui decessit anno 1564., ponit Ordinis Protectorem Julium de Ruvere, deinde Franciscum Alciatum, ac postremo Carolum Borromæum; qua in re a veritate apertissime abludit, una cum Didaco de Le-Quile, qui eamdem tradit Chronologiam in Hierarchia Franciscana, & a Gonzaga, ac Rodulphi Catalogo nulla prorsus ratione suffultus recedit. Quo præcise tempore Protectoris munus Julius susceperit, non constat. Ciacconius post nonnulla ejus gesta memorata anno 1570. addit:,, Civitatis insuper Ravennæ civibus ipsis supplicantibus, Ordinis item Minorum Conventualium Observantium, & Capuccinorum, ac Sacræ Lauretanæ domus protectiones in Curia recepit,,. Quidquid sit, ex quo Cardinalis Cribellius præfuerit, ut diximus, Comitiis Aracælitanis, ut Vice-Protector, & ex precibus Deo ibidem nuncupatis pro ipso, & Cardinali Borromæo, pronum est deducere, Julium non ante annum 1571. renuntiatum Ordinis Protectorem.

Virid. Seraph. tomo 1. part 3. cap. 3. pag. 478.

Ciacconius ad an. 1514. pag. 731.

LXXXVI. Defuncto Marco Antonio Cardinali Amulio anno 1570., cujus corpus Roma circa hæc tempora Venetias delatum conditum est in Sacrario Ecclesiæ S. Jobi Minorum Observantium sine ulla sepulchrali Inscriptione, Vice-Protectoris munus, quod ipse obibat Familiæ Capuccinorum pro Julio de Ruvere, quem primum ei Protectorem datum legimus a Pio IV. anno 1564., suscepit Julius Antonius Cardinalis S. Severinæ, qui subinde dictus fuit Protector.

LXXXVII. Unicum renuntiatum invenio Episcopum Rosnensem Antonium Polum de Matthæis, de quo loquuntur Rodulphus, & Emericus Pavich de Buda, qui eum appellat Ex-Provincialem Bosnensem, quamvis in antecedenti, quem profert, Catalogo Miuistrorum Provinciæ Bosnæ nullus Antonius de Matthæis legatur, nisi fortasse sit Autonius Matkovich, quem recenset ad annum 1529. Corrigendus est Auctor Viridarii Seraphici, qui ad hunc annum ponit translationem Hieronymi de Albornoz ab Ecclesia Episcopali de Tucuman ad Archiepiscopalem S. Fidei in Novo Regno Granatensi; ex una enim parte Hieronymus mortuus est Episcopus de Tucuman circa annum 1577., eique eodem anno successit Hieronymus de Villacarrillo Commissarius Generalis in Peruvia; ex altera vero Archiepiscopalem Ecclesiam S. Fidei regebat hoc tempore Aloysius Zapata de Cardenas, nec ei ullum Franciscanum successisse lego.

Rodulphus lib. 2. pag. 215. Emericus Pavich in . amo Viridantis Olivæ sect. 24. pag. 97.

Virid. Seraph. tomo 1. part. 3. pag. 594.

Torubia in Chronol. Seraph. Religionis in Append. pag. 20.

LXXXVIII. Confirmat hoc anno Pontifex dispositiones factas inter Bernardum de Fresneda Episcopum Cordubensem, & Patres Provinciæ Burgensis super patronatum, & donationem majoris Sacelli Conventus Calceatensis: *In Apostolatus dignitate*. Kal. Februarii. Approbat transactionem, & concordiam inter Fratres S. Mariæ Novæ Neapolis, & aliquot Sæculares: *Romanus Pontifex*. Idibus Decembris; & emphyteusim domus, quam Moniales Monasterii S. Francisci de Eleemosyna Neapolis cedunt Joanni de Piccolominis ab Aragonia sub certis pactis perpetuo possidendam: *His, quæ pro Religiosorum*. Idibus Januarii. Afficit Indulgentia Ecclesiam Monasterii S. Elisabeth Ameriæ: *Salvator Noster*. Idibus Decembris. Modificatur Constitutionem Pii V. circa electionem, & munus Prælatorum Ordinis &c. *Consuevit Romanus Pontifex*. Die VIII. Septembris. Rata habet privilegia concessa a Pio V. Ordini Minorum, ut ex sequentibus patet.

Julius Feltrius de Ruvere miseratione Domini Episcopus Prænestinus, S. R. E. Card. Urbin. & totius Ordinis B. Francisci protector, gubernator, & corrector. Quum Reverendus P. Commissarius Generalis Familiæ Cismontanæ Fratrum Minorum de Observantia exhibuisset Sanctissimo Domino Nostro Gregorio divina providentia Papæ XIII. quamdam cedulam continentem nonnullas gratias alias a felicis recordationis Pio V., ut asserebat, concessas partim Reverendissimo Patri Ministro Generali, partim vero ipsi Commissario in favorem Ordinis præfati de Observantia, eique subjectorum, & humiliter supplicasset Sanctitatem Suam, ut dignaretur eas omnes confirmare, ampliare, & declarare ut sequitur; cujus quidem cedulæ tenor talis est, videlicet: Gratiæ concessæ a Sanctitate felicis recordationis Pii V. partim Ministro Generali, & partim Commissario Generali Ordinis Fratrum Minorum de Observantia, quæ ut confirmentur a Vestra Sanctitate, humiliter supplicatur.

1. *Concessæ Ministro Generali sunt videlicet in primis: Auctoritas absolvendi fratres, & sorores nostræ curæ commissos, ab omnibus casibus Suæ Sanctitati reservatis.*

2. *Item auctoritas absolvendi ab omni irregularitate, præterquam de illa, quæ incurritur ex homicidio voluntario.*

3. *Item, quod Moniales provectæ ætatis, quæ præ senectutis infirmitate, vel caligantibus ex senio oculis non possunt satis commode dicere Divinum Officium secundum novum Breviarium, possint illud celebrare secundum formam antiqui Breviarii, dummodo in Choro Monasteriorum celebretur secundum ordinem novi Breviarii, quod concessit vivæ vocis oraculo.*

4. *Item, quod Fratres, qui per ignorantiam peccaverunt introducendo mulieres in Monasteria, seu Cœnobia nostra contra motum proprium super hoc factum, possint restitui ad actus legitimos, quia remittitur illis quod deliquerint de præterito.*

5. *Commissario Generali concessit, quod quum aliqui Conventus nostri, præsertim ex illis, qui fuerunt Amadeorum, & Clarenorum, habeant vineas intra septa conventuum, ex quibus colligunt singulis annis vinum, quod non videtur convenire puritati Regulæ, & professionis nostræ, possimus illas tenere, & illis uti pro serenitate conscientiæ, quia sic dispensavit, & benigne concessit.*

6. *Item, quod Syndicus, seu Procurator noster sæcularis possit vendere fœnum, quod colligitur in prasis nostris, & convertere pretium in alias res Conventibus, & Fratribus necessarias.*

7. *Item, quod Confessores Monialium Tertii Ordinis in diebus Nativitatis Domini, Paschatis, & Pentecostes possint ingredi Monasteria ipsarum Monialium, ibique in interiori Ecclesia celebrare Missas, & Monialibus Sanctissimum Sacramentum ministrare, in illis dumtaxat Monasteriis, quæ non habent locum commodum ad recipiendum divinum Sacramentum, & donec aptetur locus ad id ministerium idoneus, seu fenestella.*

8. *Item, quod liceat mulieribus sæcularibus, honestis tamen, ingredi primam portam dictorum Monasteriorum, ibique inter primam portam, quæ est secus viam, & secundam, qua intratur in claustrum, tractare negotia ad invicem de suis laboribus, & aliis rebus necessariis.*

9. *Cum ampliatione, Pro-Confessores Monialium Tertii Ordinis non solum in festivitatibus prædictis, sed etiam semel in mense ingredi possint Monasteria, & interiores Ecclesias ad allegatum effectum, & quod idem liceret etiam ubi esset fenestella ad recipiendum Sanctissimum Sacramentum, sed ad minus apta judicio Ministri, vel Commissarii prædictarum, donec melius aptetur; & cum declaratione, quod Commissarius Generalis eamdem facultatem in præmissis, &* eorum

eorum quilibet, quam ipse Generalis Minister, obtineat. De quorum confirmatione, ampliatione, & declaratione ne aliquando dubitare contingat ex auctoritate nobis a præfato Sanctissimo Domino vivæ vocis oraculo attributa fidem facimus indubiam per præsentes, quas ad hujusmodi effectum propria manu nostra, ac Secretarii nostri infra scripti subscriptas, nostrique soliti sigilli impressione communitas fieri jussimus.

Datis Rom. ex ædibus nostris die XV. Maji MDLXXIII.

LXXXIX. Singulare privilegium indulsit Fratribus Minoribus Philippus II. Rex Hispaniarum in Seraphicum Ordinem amantissimus, & beneficentissimus Princeps.

Dominus Philippus Dei gratia Castellæ Rex, Legionis, Aragoniæ, utriusque Siciliæ, Hierusalem &c. Vobis Conciliariis & Senatoribus, Equitibus, Deambulonibus, Officialibus, cæterisque hominibus probis omnium Civitatum, Oppidorum, & locorum Regnorum nostrorum & Dominationum; & etiam nostris Equitum, Peditumque Diversoria parantibus, Regii corporis custodibus, nec non quorumcumque Magnatum, & personarum particularium nostri exercitus, & classis, quæ Nos nunc ducimus, & postea decrevimus erigere, cæterisque personis, ad quas attinet, vel aliquo modo attinere potest quodcumque in hoc nostro Diplomate infra continetur: omnibus & singulis vobis, in vestris locis, jurisdictionibus, & officiis salutem & gratiam.

Rodericus quæst. Regul. tom. 3. quæst. 39. art. 2. pag. 122.

Optime scitis, sicuti omnibus nota est altissima paupertas, quam Fratres Minores de Observantia horum Regnorum nostrorum profitentur, & patiuntur propter Domini Dei nostri servitium, & sui Ordinis Observantiam, & quot quantaque bona spiritualia generalia offeruut in his Regnis nostris, & peculiaria pro horum Regnorum personis privatis, qua de causa & propter magnam devotionem, quam erga dictum Ordinem afficimur, favere cupientes conservationi illius Observantiæ, & etiam dictis Religiosis, & gratiam referre personis devotis, illos charitative hospitio domibus suis accipientibus, ut majore cum honestate,. et silentio, quam in Diversoriis valeant Divinum Officium, horas, & devotiones recitare, & eorum persona non sint in locis profanis. Ut ergo personæ, quæ supradicta exercent, majorem habeant rationem & causam in posterum continuandi, sicut etiam ut alii majore cum voluntate, & liberalitate simile opus præbeant, non solum propter Dei servitium, quod aliquo modo eos cogit, & ob devotionem, & charitatem, quæ in dictum Ordinem haberent, & vellent dictis Religiosis dare. Nostra ergo Regia voluntas est, ut nunc, in posterum, & semper in omnibus Civitatibus, Oppidis, & locis horum Regnorum nostrorum & Dominationum, ubi non fuerit Conventus Sancti Francisci, vel ejusdem Ordinis, seu Observantiæ, una domus cujuscumque personæ, quæ propter dictas causas velit se obligare ad dictos Religiosos Ordinis itinerantes, vel per dictas Civitates Oppida, & loca transeuntes hospitio recipere, libera sit ab hospitibus, dummodo talis domus sit ad hunc effectum, consentiente domino, assignata a Guardiano Monasterii dicti Ordinis, & Observantiæ vicinioris tali domui, & quod ostendens in illa hoc nostrorum diploma, seu exemplar manu alicujus Notarii publici subscriptum, cum littera patentali dicti Guardiani, ex quibus constet talem domum ad supradictum esse assignatam; non collocent in illa alios hospites, nullum Equitum, peditumque nostri corporis custodem, nec Magnates, nec Equites nostri exercitus, & classis, nec aliquas personas cujuscumque status, conditionis, & præeminentiæ, & dignitatis; nec servos talium Magnatum nobilium, nec Ducum. Sed omnibus notum sit, quod si eveniret, quod nos, vel Princeps Dominus Ferdinandus Filius meus charus & amatissimus, vel Reges suc-

successores nostri per dicta loca transirent, in tali eventu, & per totum illud tempus, quo in tali loco, vel locis moraremur, dictæ domus ab hospitibus sint immunes, salvo si tunc aliqui Fratres dicti Ordinis Observantiæ itinerantes fuerint hospitio recepti: quia in tali casu nostra intentio est, ut ab illis minime expellantur, & hospitio priventur, & etiam ut dictas personas aliqua gratia peculiari afficiamus, nostra voluntas est, quod nunc, in posterum, & nullo unquam tempore, nec aliquo modo extrahant ab illis culcitras, sindones, vulgo Lenzuoli, nec stratum, nec palcam, nec lignum, nec. aliquas res, diversoria parantibus necessarias. Quoniam Nos eos propter Dei servitium, & propter causam & rationem supradicta ab his oneribus liberamus, & mandamus supradicto Serenissimo Principi Domino Ferdinando, & Infantibus, Prælatis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Magnatibus, Ordinum Magistris & omnibus nostri Consilii, Præsidi, tribunalium nostrorum Judicibus, Gubernatoribus nostræ Curiæ, Domus, & Cancellariæ Apparatoribus, & etiam Prioribus Commendatariis, & Subcommendatariis, Gubernatoribus Castellorum, & Domorum fortium, & planarum, & omnibus Consiliis, Prætoribus, Gubernatoribus, Assistentibus, exignarum regionum Præfectis, & Judicibus, & omnibus tribunalibus eorum, officialibus quarumcunque harum Civitatum, Oppidorum & locorum horum dictorum nostrorum Regnorum, & Dominationum, etiamque nostris peditum, & equitum turmis diversoria parantibus, & dicti Sererissimi Principis, & nostri exercitus, & Regii Corporis Custodum, & quibuscumque Magnatibus, exercitus, & armorum, aliarum quarumcumque Personarum cujusvis gradus, præeminentiæ, & conditionis, cæterisque personis subitis nostris, tributariis, & indigenis in locis, & jurisdictionibus, muneribus, & officiis, quæ uunc sunt, & iu posterum erunt, omnibus & singulis ut observent, & adimpleant, & faciant observare & adimplere hoc nostrum diploma, & omnia in illo contenta in omnibus, & per omnia, prout in ipsomet continetur: contra ipsius tenorem, & formam minime agatis, nec alios quocumque tempore, vel modo transgredi annuatis, sub nostra voluntatis pœna, & decem mille quadrantium nostræ Curiæ applicandorum, omnibus qui iu contrarium fecerint, & sub eadem pœna jubemus cuicumque Notario, & Juridico ut vobis illud denunciet, & de hac juridica monitione testimonium perhibeat, ut Nobis constet quomodo hoc nostrum mandatum adimpletur. Datum Matritè die XXVII. Augusti MDLXXIII., Dominus Episcopus Segoviensis, Licentiatus Petrus Gasco, Licentiatus Joannes Major, Doctor Franciscus Villafane; Licentiatus Rodericus Vazquez Arce: Ego Petrus a Marmore Catholicæ Majestatis Regius Tabularius ex ejus Ordine scribere feci, assentiente Consilio: In tabulas publicas illud retulè Georgius de Olaal de Vergara Pro-Cancellarius. Georgius de Olaal de Vergara.

ARGUMENTUM.

Describuntur gesta B. Sebastiani de Apparitio. Minoritæ in Indiis propria privilegia tuentur. Sacrum Capuccinorum Institutum propagatur apud Ultramontanos. Decedunt Virgines. Ædium numerus augetur. Renuntiantur Episcopi. Obeunt Martyres, & Viri tum literis exculti, tum Sanctitate præstantes. Summus Pontifex nonnulla indulget privilegia.

I. Roderico de Sequera Commissario Generali in Nova Hispania, Ministro Provinciæ S. Evangelii Antonio Roldan, Guardiano Cœnobii Mexicani Francisco de las Navas, & Marco de Camera Novitiorum Magistro, solemnem professionem in statu Laicali emisit die 13. Junii S. Antonio Patavino sacra Sebastianus ab Apparitio, ut Scriptores omnes ejus vitæ tradunt, quibuscum concordant acta Processus pro ejus Beatificatione, & Canonizatione, uno discrepante Augustino de Vetancur, qui signat diem nonam Junii hujus anni non pro illius professione, sed admissione ad habitum.

Ex libro Positionis super dubio: An constet de virtutibus Servi Dei &c. Romæ 1694.

II. Servi Dei vitam typis commiserunt Daza, Rapinæus, Le-Quile, Benedictus Mazara, Isidorus de S. Michaele, Didacus de Leyva, Felix Contilony, Baretius, & Arturus. Plenius vero de ipso loquuntur Joannes de Torquemada, quem in eo solum, quod supra notavimus, deserit ducem Augustinus de Vetancur, Bartholomæus Parexo Medicus, Paulus Marianus a S. Flora Magister Ordinis S. Augustini, & Nicolaus a Plumbo Minorita Episcopus Diacovensis in Bosna. Librum Parexo habere non potui. Marianus vero ita res componit, ut romanenses potius fabulas, quam biographiam exarare videatur. Nicolaus a Plumbo multa commiscet extranea, quæ non historiam, sed panegyrim redolent excerpta a Bartholomæo de Letona. Quæ ab his narrantur, non solum prosequi, sed consulere res infiniti propemodum esset laboris. Hinc præcipue mihi sectandam propono Biographiam editam Romæ typis Salomoni anno 1789., quam Italico stylo elegantissimo pariter, & simplicissimo ex memorati Processus monumentis elaboravit Gaudentius Patrignani de Coriano amicus meus, S. Theologiæ Lector Jubilatus, & Philosophiæ Professor in Collegio Urbano de Propaganda Fide, quem plurimi facio tum ob ingenuos mores, animique candorem, tum ob eximiam, qua pollet, doctrinam, & eruditionem singularem. Aliud tamen, ubi id commodum acciderit, a cæteris etiam desumam, & prolixitatem vitabo, quam necesse fuit, ut ipsi sequerentur, quum ex instituto argumentum tractarent.

Augustinus de Vetancur die 15. Februarii pag. 18.

III. Natus est Sebastianus anno 1502. die 20. Januarii S. Sebastiano Martyri sacra Gudinæ Diœcesis Orensis, seu Aquarum Calidarum, humili pago jurisdictionis Comitum de Monterrey in Gallœcia, parentibus Joanne de Apparitio, & Teresia de Prado agricolis, pauperibus, & honestissimis, vitæque inculpatæ. Sacro Baptismate ablutus in Ecclesia Parochiali S. Martini, Sebastiani nomen accepit, Confirmationis etiam Sacramento tempore opportuno obsignatus. Ingenio docilis, & corde simplex duos Fratres majores, quos sortitus erat, virtute antecedebat, cujus præcepta sibi a Parentibus tradebantur, adeo ut cresceret in puero cum lacte pietas, & in Domini amore, & timore in dies augeretur.

IV.

Ex Processu citato pag. 7.

IV. Ætatis annum agens non sextum, ut minus certe scribit Nicolaus a Plumbo, sed duodecimum, armentorum curæ præfectus, quum sæva lues, seu morbus epidemicus Gallœciæ Regnum inficeret, & populos undique letho daret, pestiferum subiit anthracem vel in capite, vel in inguine. Quamobrem lege, quæ vigebat, exclusus a populari consortio, & in solitudinem amandatus campestre quoddam semidirutum tugurium incoluit, ad quod sollicita Mater singulis diebus accedebat cibaria deferens, eaque juxta habitaculum caute seponens, abitura filium vocabat, ut exiret ad illa desumenda. Gravius quodam die morbo conflictatus neque ad Matris vocem respondit, neque egressus est. Hinc illa mortuum rata incredibili cum dolore discessit, cibo tamen ibidem relicto. Non multo post Sebastianus exiguos spiritus, qui supererant, recolligens, ad locum accessit, ut potuit. Verum quum cubiculum repeteret, aut ex inadvertentia, aut ex debilitate ostium non clausit. Accidit autem, ut casu illac pertransiens lupus locum ingrederetur, qui juvenem humi jacentem, ac somno parumper correptum intuitus, & anthracem odoratus ulceris crustas dentibus evulsit, & humorem inde scatentem lingua sensim lambendo elinxit; quo factum est, ut æger convalesceret, & domum ad Parentes rediret, qui de illius vita jam desperaverant.

V. Pristinas artes domi resumpsit, & Agriculturæ insuper studuit, quam singulari morum innocentia, & beneficentia erga omnes excoluit ad annum usque ætatis vigesimum, quo non lucri cupiditate illectus, se interiorem quamdam impulsionem sequutus, qua ad peregrinandum in exteras Regiones adigebatur, abiit in Castellam, ubi pluribus Oppidis peragratis, Salmanticæ consedit, animo ulterius proficiscendi, si pecuniam ad iter necessariam compararet. Quare oblatam illic sibi occasionem nobili, & diviti mulieri viduæ pro campestri œconomo inserviendi libenter arripuit; quumque munere sibi concredito fideliter fungeretur, plaustrisque olerum, frumenti, & lignorum sarcinas ex agris domum adsportaret, & singula, quæ agenda erant, diligentissime exsequeretur; ac præterea mansuetudine, peculiarique observantia Dominæ animum sibi devinxisset, inauspicato amore illa ardeus servi sui pudicitiam expugnare cogitavit. Animadvertens vero, illum nec oculorum ardore, nec verborum illecebris, nec femineis machinamentis ullis, & laqueis capi posse, blanditiasque se frustra adhibere, flammis repulsa perpetuo succrescentibus, illum in apertam vim provocavit. Accersitum itaque, ut peracta cœna sibi ad cubiculum pergenti adesset cum funali, obsequentem habuit nil mali suspicatum. Ibi vero inverecunda vestes deponere cœpit, nudatosque lacertos ostendere; quam turpitudinem modestissimus juvenis cernens: *Nonne*, ait, *Domina, magis deceret, Te hac hora, & in re hujusmodi opera ancillarum uti?* Illa impudicam mentem prætexens cum contemptu respondit: Nobiles mei ordinis feminæ malunt se nudas a viro sincero, & simplici conspici, quam ab ancillis. Si te vero tædeat, me sic adspicere, ad lectum tuum abi.

VI. Discessit hæc audiens Vir Dei, qui tamen nunquam sibi in animum inducere potuit, Heram inhonesto consilio ita se gessisse. Paucos alios dies apud illam moratus, & Zafram profectus servitio Petri de Figueron Duci de Ferias consanguinitate conjuncti se addixit, jumentorum custodiæ oneribusque ferendis destinatus, quo in munere meruit gratiam in oculis filiæ adolescentulæ Domini sui, quæ toti domui œco-

œconoma præerat, quæque illum dulcissimis verbis cum familiaritate studiose alloquebatur, & munusculis allicere satagebat, ut sibi bene vellet. Die quodam parva artocreata, seu offas frugibus medicatas ei obtulit comedendas. Ille vero vel quia se ludibrio haberi cupiebat, vel quia nihil tale unquam viderat, aut gustaverat, acceptam escam, præsente Domina, immisit in os proximi jumenti. Tunc subridens illa dixit: Sebastiane, recte ajunt, homines: Melli degustando non omnibus sapit palatum. Cui alter: *Domina*, inquit, *molliusculis his cibis imparem me agnosco*.

VII. Nobilium virorum famulatum exosus, licet a Petro de Figueroa non impetrasset, ut dimitteretur statim, quatuor tamen post menses Bethuriam versus iter festinavit, mansitque in Civitate Sicapi, seu de Guadalcanal infirmitate detentus. Appulit deinde ad portum Sanlucar de Barrameda, ubi operibus rusticis vacans, Matronæ, cui inserviebat, brevi rationes meliores effecit, & rem domesticam auxit. Habebat illa duas filias juvenculas, & venustas, quarum altera matrimonio se ipsi jungi tantopere exoptavit, ut nullum blanditiarum genus præteriret, rejectaque acrius instaret, quidvis potius experiri parata, quam spem semel animo conceptam abjicere. Hinc noctu ad eum in lecto recumbentem furtim accessit, flammasque, quibus urebatur, audacter ei patefecit; & quamvis frustrata desiderio abierit, secundo tamen reversa est, eodem semper exitu; fieri namque non potuit, ut novi hujus Joseph pudicitia læderetur.

VIII. Considerans itaque Apparitius, ab his pugnis victoriam facilius referri posse fugiendo, quam decertando, periculum declinavit, oblatumque sibi a viro divite prædium excolendum eo lubentius suscepit, quo extra hominum frequentiam, & strepitum, ruri manere sibi dabatur, vitæque suæ innocentiam tueri. Ejus porro laboribus, benedicente Domino, segetes copiosissimæ obveniebant, & plusquam duplici fœnore reddebat ager, quod antea nunquam contigisse Herus fatebatur. Quare industrium Colonum ex animo diligebat, ipsique obsequutus, quotannis se daturum promisit dimidiam mensuram sementis, Hispanice *Paguxal*, præter stipendium, quod cum eo sub initium pepigerat. Quo factum est, ut Apparitius Sororibus suis pecuniam miserit ad honestum conjugium ineundum.

IX. Aulicus Dynastæ Oppidi de Ayamonte non procul dissiti, & nobilis quædam Virgo male auspicato amore correpti, inito aufugiendi consilio, navigium conscenderant. Sed re mox comperta, puellæ parentes remiges delegarunt, qui citatis velis fugitivos insequerentur, domumque reducerent. Quod ut illi animadverterunt; remiges enim properantes, & adversum se euntes eminus adspiciebant; opacæ noctis tenebris freti, quoniam Ulyssiponem, quam petebant, ire negatum erat, ad portum Sanlucar retrogrado cursu festinarunt, ubi in litus expositi, & proximum nemus securitatis ergo ingressi, in abditis, deviisque recessibus diu errarunt, nescii quo tenderent, donec fortuito ad domum rusticam Apparitii pervenerunt. Illic, ostio pulsato, accurrit Apparitius, hospitesque ignotos intuitus sudore madidos, & metu pallentes: *Quid vobis*, inquit, *est hora ista, & in his locis*? Tunc raptor: Quæso, ait, Frater, per Dei amorem recipe, & custodi apud te adolescentulam hanc: ego enim hinc discedam, ne in manus incidam inimicorum meorum, qui me ad necem quærunt. Cui simplex agricola: *Quoniam* amo-

amore Dei rogas me, amore Dei negotium suscipiam. Abi igitur; ipse etenim Virginis hujus curam ut Sororis geram. Abeunte illo, puellam domi suæ retinuit quadraginta dies, honestissime cum ea conversatus, & si contingeret, ut illa verbis aliquando luderet, nihil penitus ipse respondebat. Proprium lectulum hospiti suæ assignavit, quumque cubiculum angustissimum foret, extra januam storeis contectus somnum ipse capiebat.

X. Interea Puellæ pectori impudicus ignis familiaritate succrescens insedit, præsertim quum nullum suis malis remedium præstari posse cogitaret, & Sebastiano placere studeret, tamquam homini, qui, si vellet, neque desperationis periculum, in quod inciderat deserta ab Amico, neque Parentum suorum iram, si reperiretur, incurreret. Variis frustra susceptis tentaminibus, technisque amatoriis; siquidem ille nihil hujusmodi intelligebat, nec fieri poterat, ut speciali Numinis auxilio fultus in insidias ullas incideret; quodam die se lavandi gratia coram eo nuda constitit toto corpore, cujus facti impudentiam vir innocentissimus, & castissimus asperrimis verbis objurgavit, & in partem se recepit; nec inde precibus, & querelis dimoveri potuit, ut indusium, quod illa ad stratum pergens humi dejectum studiose reliquerat, ad eam afferret.

XI. Nihil illa hac re territa, aut exanimata non multo post palam se Apparitio amantem detexit, & nupturam professa est, promptamque ad proficiscendum una secum in quascumque vel remotissimas Orbis regiones; interdum enim ab ipso audiverat, iter in Americam ei fore suscipiendum. Cui Sebastianus, ne molesta amplius foret, dixit: *Conjugium inire nondum cogito. Quoniam vero juvenis, qui te huc duxit, non redit, necesse est, ut de te ipsa aliquid deliberes; hic namque satis superque morata es.* Negante illa, se ad patrios lares reversuram, vir sanctus in eo studium, operamque collocavit, ut cujusnam esset hospes sua resciret, brevique certior factus de parentum ipsius nomine, & conditione, eo pacto filiam illis restituit. ut incautæ parcerent, quod & impetravit.

XII. Anno 1533., vel juxta Augustinum de Vetancur, anno 1531., conscensa navi, in Indias Occiduas transfretavit, sedemque delegit in Civitate Veræ Crucis. Quamvis autem ea regio nuper detecta integris adhuc, & fœcundissimis metallorum venis, divitiisque abundaret, nulla tamen ei se obtulit opportunitas, ut illic maneret cum aliqua utilitate. Quapropter abiens inde petiit Populam de Angelis triennio ante Fratrum Minorum consiliis, & laboribus fundatam, ut diximus, Episcopalem Cathedram moderante Antonio Nuiz de Morales, ut ex accuratis regestis constat. Atque hinc corrigendus Nicolaus a Plumbo, qui ejus Civitatis Episcopum scribit Julianum Garzes Ordinis Prædicatorum, defunctum Tlaxcalæ anno 1540., nondum Ecclesia novæ Civitatis in Episcopalem erecta.

XIII. Cultui agrorum eo loci operam dedit annis duobus. Sed continuo immutata voluntate, non sibi uni consulendi, verum universam Americanorum rempublicam juvandi rationem excogitavit. Viderat illic immenso ferme numero juvencos, taurosque per pascua indomitos nullo custode palantes vagari, minimo incolarum emolumento, qui ad venationem exeuntes coria tantummodo occisorum domum referebant, relictis carnibus pullorum gallinaceorum turmis, qui venatoribus

bus recedentibus, ad voranda cadavera confestim ea multitudine undequaque advolabant, ut Solem ipsum alarum umbraculis obscurarent. Hinc ferocia animantia subigendi consilium cepit, ut plaustris ea alligaret, commerciumque promoveret; antea enim merces, & vectigalia nonnisi cum ingenti pecuniæ dispendio, & enormi difficultate jumentorum humeris ferebantur a maritimis oris ad Civitates, & loca mediterranea. Rem aggressus experimento didicit, boves illic sub jugum mitti posse, docilesque reddi ad labores, eorumque ferocitatem, & sylvestrem vivendi modum refundi in incolarum negligentiam, vel ignorantiam. Deerat tamen faber lignarius, qui plaustra moliretur. Sed, ita Deo disponente, hominem tandem nactus asciæ, & bipenni tractandis idoneum, ipsum operis totius simplicissimum mechanismum docuit; ac brevi tempore juxta regulas a se traditas constructo curru, primus auriga Indiarum Occidentalium visus est, atque, ut ita dicam, Triptolemus novi Orbis, stupentibus undique Mexicanis hominis ingenium, & inventionem, queis hactenus neque mos, neque cultus erat, nec jungere tauros, aut componere opes norant.

XIV. Vecturis constitutis, & multiplicato plaustrorum numero, domicilium elegit in Civitate Mexici, ad quam asportabat argentum effossum in Provincia de Zacatechas hoc metallo cæteris opulentiori in Audientia Guadalaxaræ ad centum sexaginta circiter leucas a Mexico sub Tropico Cancri. Quum autem via, qua erat incedeudum, inter scopulos, & montium ardua, densissimisque arboribus consitas sylvas, difficultatem, & periculum non leve præberet; hinc iteratis observationibus, & lustratis circum situ, & positione regionum, alteram ipse aperuit, & stravit longe commodiorem, & breviorem a loco fodinarum ad Civitates Mexici, & Populæ de Angelis productam, per quam dum transiret, barbari Cicimechæ, qui viatoribus mortem inferre, & humanis carnibus vesci solent, turmatim a montibus descendebant, ut cibaria acciperent mactati juvenci, quæ eo fine secum ille deferebat, eique ferinis moribus parumper depositis, refrænatoque impetu in necem, & prædas, alacriter blandiebantur, eorum nemini infesti, quem in comitatu illius deprehenderent, aut ejus familiarem esse scirent.

XV. Semel contigit, ut unius ex plaustris rotæ prætereuntes vel apud Zacatechas, ut scribit Augustinus de Vetancur, vel in foro Mexici nonnulla vasa testacea in nundinis diffringerent. Iratus proinde figulus insanos edit clamores in Apparitium, qui postremo currui rhedarius insidebat, currumque insequutus execrabiles diras in eum evomuit, testatus, aut pecuniam, aut sanguinem illati damni mercedem futuram. Respondebat Apparitius, se invito vasa esse diffracta, nec culpæ adscribi posse, quod casu tantum evenerat. A conviciis autem, & maledictis abstineret honesto indignis. Quum ad angulum Civitatis pervenissent ab hominum frequentia remotum, furiosus ille, evaginato gladio: Descende, inquit, e curru, vile animal; non enim hinc sum abiturus, ante quam te occidam. Tunc alter postquam mitissimis verbis illum compescere tentasset, duplici objectus discrimini, vel opes non suas, quas advehebat, fuga deserendi, vel vitam exponendi implacabilis hostis furori, in terram properavit, consertisque cum illo manibus, apprehensum, & jactatum humi projecit, ense prius in fronte vulneratum, ejusque capulo ter tufum in facie. Iu periculo figulus constitutus, sibique metuens: Parce, inquit, Sebastiane. Pœnam

equidem merui. Sed amore Dei parce misero, qui tecum posthac æternam ex animo amicitiam geram. Cui Apparitius: *Animadvertis, homo superbe, me tibi vitam eripere posse nullo negotio injuste provocatus. Attamen amore Dei injuriæ obliviscor lubentissime, teque in posterum respiciam, ut hominem erga me innocuum.*

XVI. Divitias, quas vecturis congerebat, partim propriis commodis reservabat, partim egenis largiebatur, impendebatque liberandis captivis, alendis viduis, & pupillis, dotandis innuptis, præstandisque pharmacis, & alimentis infirmis paupertate laborantibus; in tantamque propterea existimationem crevit apud omnes, ut nobilis quidam, sed non admodum opulentus Civis Azcaputzalci filiam suam ei obtulerit in matrimonium. Renuit Apparitius; quum vero nunquam a molesto homine dimitteretur, ei dixit: *Quoniam omnino vis, ut uxorem ducam, æquum est, ut de dote verba faciamus.* Tunc ille: Quosdam pro dote habebis agros, domosque campestres. *Non utique*, regerit Sanctus; *satis enim rerum harum possideo. Nisi nummos solvas, infecta res est.* Aliud, inquit Nobilis, non habeo, quam sexcentum petias de octo. *Ego autem*, respondit Apparitius, *parem summam impendam tibi, ut filiam tuam colloces. Superest, ut domum meam aliquem mittas, cui illam tradam.* His dictis, salutatoque homine discessit.

XVII. Tranquillioris vitæ desiderio post septemdecim annos divenditis bobus, & curribus suis, prædium coemit prope Mexicum inter Tlalnepantlam, & Azcaputzalcum, cui adjecit possessionem armentorum. In rebus suis operose occupatus sortem suam auxit, & ex redditibus, quæ ei large affluebant, egentibus proximis agricolis pecuniam mutuam dabat nullo fœnore, nec eos ad restitutionem, etsi illiberales, adigebat. Debita defunctorum conjugum viduis dimittebat. Quibusvis præterea, quorum paupertatis conscius foret, præsto erat. Homini familiæ illustris non mediocrem argenti summam commiserat, qua vitæ necessitatibus occurreret, quum fortunæ bonis destitueretur, uxoremque, & tres filias haberet. Eo mortuo, Apparitius, secum ducto Tabellione ad ejus domum, coram uxore, & filiabus præstitæ fidei syngraphas laceravit. Incidit alias in hominem, quem ære alieno gravatum satellites trahebant in custodiam, rogatisque frustra satellitibus, ut miserum illum abire sinerent; ipse enim illius nomen in se esset transcripturus; quæsivit quantum deberet. Tria millia petiarum de octo, responderunt. *At ego*, inquit, *pecuniam hanc numerabo*. Quæ dum fierent, advenit forte Prætor, qui Sebastianum agnoscens, ejusque fidem perspectam habens, jussit, ut captivus dimitteretur, paucisque post diebus pecuniam a Sebastiano accepit, qui hominem, cui benefaciebat, ne de facie quidem noverat.

XVIII. His moribus, & quia nihil unquam vel otiosum, vel ingratum ore suo excidisset, nulloque defectu, aut noxa, aut levitatis nævo adnotatus fuisset, omnium in se oculos convertit, auctoritate eousque præpollens, ut cuncta Regionis illius negotia, & controversiæ ad ipsum, veluti ad oraculum, componendæ deferrentur. Horas partim rusticis occupationibus, partim orationi impendebat. Cubabat super humum substrata vili storea, & paupere extensa penula, sæpiusque insidens equo, & hastili innixus somnum eludebat; vesci assuetus placentis ex frumento Indico confectis, intincta piperitide contrita, *Chile* appellatis, & in festis solemnioribus modica bubula refectus

refectus, mediis in opibus, quibus abundabat, unicam quærens abstinentiam, & mortificationem.

XIX. Morti proximus, ut credebatur, in infirmitate, quam contraxerat, supremas tabulas confecit, quibus bonorum suorum hæredes scripsit Fratres Ordinis Prædicatorum Azcaputzalci prope Tlalnepantlam, ubi ipse habitabat. Sanitati restitutus annum agens ætatis circiter sexagesimum, ne solus domi maneret, uxorem ducere cogitavit, quacum pacifice, & sancte vitam transigeret. Verum deterrebant eum conjugii munia; abs re enim videbatur, ut virginitatis florem, quem intactum a tot periculis adolescens eripuerat, senex macularet. Incertus, & ad Deum preces fundens, ut quid consilii caperet intelligeret, importunitate magis Parentum honestissimæ puellæ, quam propria voluntate motus eam sibi desponsavit, dotemque illi constituit duo mille petiarum de octo.

XX. Degebat eo temporis Chapultepeci, quod est nemus amœnissimum media fere leuca ad Occidentem ab Urbe Mexici, virorum nobilium, qui rusticandi causa eo confluunt, aliorumque frequentia cultum; palamque fuit omnibus, se id fecisse, ut Virginis consuleret pudicitiæ, quæ in discrimen adducebatur, inopia, & pulchritudine singulari, qua excellebat; maxime quum meliores nubendi occasiones ille rejecisset, vitamque ad senectam usque produxisset absque ulla criminis suspicione. Narrat Nicolaus a Plumbo, eum Sponsæ suæ prima nocte persuasisse, servandam mutuo esse virginitatem, non minus blando, quam erudito eloquio, recensitis exemplis SS. Henrici, Elzearii, Eduardi, Salomeæ Colomani Polonorum Regis Uxoris, aliorumque; quod sane maximam illius peritiam in historiis supponit. At e contra ex universis ejus vitæ Scriptoribus, & Processu pro Beatificatione &c. compertum est, Apparitium fuisse hominem rudem penitus, & illiteratum, bobus, plaustrisque tractandis assuetum, qui audiens aliquando Minoritam afferentem, quod Jesus, Maria, & Joseph fuissent Judæi, turbatus dixit: *Tu loqueris hæreses*. Quod ejus dictum censuræ Promotoris Fidei subjacuit. Alias Sacro inserviens in Ecclesia Monialium S. Claræ Mexici, quum primum inibi Tertiarii habitum sumpsit, ad *Orate Fratres*, quod Sacerdos pronuntiavit, nescius quid sibi faciendum, aut dicendum foret, versus ad Chorum Monialium exclamavit: *Matres, Deo gratias*. Itaque eloquens illud, & eruditum eloquium inter figmenta amandandum est. Simplicem, innocentemque puellam, eamdemque ætate tenerrimam duxerat. Vir Dei, quantumque in se erat mores illius custodire sibi unice proposuerat. Quare, ut in comperto est, etiamsi exempla castorum Conjugum scivisset, nihil oportebat, ut eis inopportune uteretur, quæ Virginem in iis erudire poterant, quorum omnino erat ignara; ut enim ait Joannes de Torquemada, tempus, quod absente Marito aliquando vacuum habebat, terebat in ludis puerilibus, & cum illo interdum equitabat, sedens in arcu ephippii, dum ille, ut mos viget in nova, & veteri Hispania, quoties mulieres a viris equitantibus comportantur, lævam in formam arcus a tergo Conjugis teneret, ne retro caderet, & dextera ante illius sinum habenas regeret; nam feminæ equo insident tibiis junctis, non, ut solent homines, ab utroque latere divisis, quod etiam fit in quibusdam Italiæ locis.

XXI. Vivebat cum nupta ut pater cum filia, eamque ad Religionis, & pietatis normam instituebat, sedulo cavens, ne quid unquam

illi deesset eorum, quæ victus, & ornatus muliebris expostulant, neve aliorum consortio, aut sui ipsius inconsiderantia aliqua, juvenculæ simplicitas, & pudor jacturam paterentur. Illa strato cubabat; ipse humi. Jurgio omni, & simultate remotis, castissimus amor utriusque pectoribus insidebat, voluntatesque, & desideria sociabat.

XXII. Rebus secundo cursu fluentibus, in medium prosiluit avarus Socer, qui sperans, nemini alii, quam filiæ suæ pinguem Apparitii hæreditatem obventuram, eum tristissimis verbis objurgavit, quod Sponsam negligeret, & quæ sui muneris erant exsequi detrectaret. Cui Apparitius: *Non ignoras*, inquit, *quo fine filiam tuam duxerim. Mihi pauperrimam obtulisti, ut facultatibus meis ejus honestatem tuerer. Ipsa aliunde, mecum consentit, nec questa est cum quoquam, nec, ut spero, unquam queretur*. His alter nequaquam acquiescens secum animo reputabat, non virtute duci Apparitium ad continentiam, sed organico vitio, quo laboraret; absurdum namque profano videbatur, posse quemquam ab uxore, adolescentula, & formosa abstinere. Judicio proinde cum illo contendere decrevit. Sed vix expleto conjugii anno, Puella decessit, cui mœstissimus Conjux justa persolvit in Ecclesia S. Francisci, vel, ut scribit Torquemada, S. Gabrielis Archangeli Tacubæ in regione de Tlacopan una ferme leuca a Civitate Mexici, ejusque Parentibus integram dotem propriis commodis retinenda indulsit.

XXIII. Rediit deinde Apparitius Tlalnepantlam, seu Azcaputzalcum, loca invicem vix uno milliari distantia, ibique ætatis anno sexagesimo tertio, Mariam Estevam inopem, nobilemque Virginem, quam educationis gratia prius Monasterio incluserat, suisque expensis aluerat, conjugem duxit, eodem continentiæ proposito, eodemque fine, ut illius innocentiam, & honestatem in tuto collocaret. Novæ nuptæ par cum illo voluntas, par mutuus amor, & benevolentia. Lætissimos dies transigebant animo conjuncti, non corpore, terrenis rebus affluentes, & cælestibus anhelantes. Adeo id verum est, ut ad vitæ angustias morbi magnitudine Sponsus redactus advocatis Parentibus dixerit: *Attendite vos; ego enim filiam vestram vobis reddo Virginem, ut eam mihi dedistis*.

XXIV. Ne autem quidquam a priori alterum hoc conjugium differret, querimonias importuni illi in medium protulerunt, non tam adeundæ hæreditatis gratia; sciebant enim, eum Sponsæ suæ facultates omnes ex testamento legavisse; quam quia ægre ferebant, Filiam Virginem relinqui. Novas propterea molestias subiit, reprehensus etiam semel a Confessario, cui illi rem detexerant, quod Uxorem cælibem esse sineret, atque ipse in statu peccati mortalis reperiretur. Sui tamen conscius, & probe intelligens, Confessarium ex aliorum sententia loqui, ut multo clarius postea innotuit, quum ea de re nihil ultra ei diceret; deliberatione non excidit; noverat enim, quamvis literarum ignarus, matrimonium non esse institutum propter solam liberorum procreationem; sed propter ipsam etiam naturalem in diverso sexu societatem. Uxorem igitur suam diligebat, vestium, & ornamentorum copia ditabat, comitem habebat in deambulationibus, & si quandoque sine illa domo egredi necesse foret, ostium clave occludebat, ejus honestati prospiciens; quin etiam cubitum ab ipso separatim eunti exteriorem tunicam detrahebat, in rebus quoque minimis id agens, ut Sponsam unanimem, seu potius sociam pudoris, & castitatis haberet. Sed Deus illum cura omni liberavit; nam paullo postquam ipse ab

ab infirmitate, in quam inciderat, convaluisset, domo profectus est. Quum vero statis horis non redeuntem Uxor frustra exspectasset, in vicinam arborem ascendit, ut prospiceret, an eminus detegeretur. Videns autem illum jam ædibus propinquantem, ut citius deorsum festinaret ei obvia futura, in tellurem cecidit ab arboris ramis, graviterque percussa, & saucia, omnibus licet remediis adhibitis, interiit, & sepulta est in Ecclesia S. Dominici Azcaputzalci, incredibili cum Mariti moerore, & lacrymis. Submisit vero ipse & hujus Parentibus duo mille petiarum de octo, quibus eam dotaverat, gemmasque, & monilia, ac pretiosa ornamenta.

XXV. Non defuerunt nonnulli, qui eum crimini obnoxium se reddidisse contenderent, quod torum, actusque conjugales præteriverit. Hæc tamen objectio obsoleta jam est, valideque refutata cum Sanctorum virorum exemplo, qui absque noxa virginitatem in conjugio servarunt, tum ex rei ipsius circumstantiis; constat siquidem, neque unam, neque alteram uxorem ab Apparitio postulasse, ut debitum redderet; adeoque quum ageretur de matrimonio rato, per quod absolute non transfertur corpus unius Conjugis in potestatem alterius, sed conditionate solummodo, nullam obligationem contraxerat Apparitius matrimonio utendi; quod adeo verum est, ut Ecclesia, quæ filios suos charismata meliora æmulari cupit, lege concedit ante matrimonii consummationem, ut ambo, vel unus ex conjugibus, altero etiam invito, intra bimestre discedere, & Religiosam vitam amplecti possit. Alii imprudentiæ saltem nota eum inusserunt conjugio rursus operam dantem; postquam Virgo ab altero evaserat. Nihil, inquiunt, necesse fuit, ut periculo iterum se exponeret, quoniam castitatis servandæ amantissimus erat. Verum hæ quoque voces evanuerunt, examine a S. Rituum Congregatione sæpius instituto, rebusque diligentissime perpensis, quarum summa liquido ostendit, Apparitium Sanctitatis viam non usitatam tenuisse, prout Academici Theologicæ Faculatis Parisiensis, Salmaticensis, & Patavinæ adnotarunt consulti a Philippo V. Rege Hispaniarum, & a Cardinalibus Cornelio, & Gesures, ut apertum est ex eorum responsionibus Latino idiomate Romæ impressæ anno 1722. in Typographia Vaticana. Cæterum duo hic probe consideranda opinamur. Primo Apparitius post emissa vota sanctissime vixit in Ordine ultra viginti annos in humilitate, oratione, pœnitentia, cæterisque virtutibus, nec a perfectionis semita unquam declinasse, prophetiæ etiam dono, & miraculis fulgens. Hinc etiamsi aliquid in sæculo deliquisset, quod tamen est falsum, culpam omnem anteactam bonum subsequens cumulatissimum abunde compensasset. Secundo: Non semper hominum Sanctorum gesta seorsum sunt inspicienda, & ab aliis veluti separata contemplanda; præstat enim, immo necessarium est sæpissime, ut singulorum nexus, & harmonia perpendatur, & totam Sanctitatis imaginem ex diversis coloribus compactam, varioque lucis, & umbrarum dispositione coagmentatam rite intueamur, atque admiremur.

XXVI. Solutus Matrimonii vinculis, ut Deo unice inserviret, demisso cultu corporis mundiori, & elegantiori, rudem sumpsit amictum cineracii coloris, nihil sollicitus quidquid de se alii dicerent. Humi, ut antea, cubabat, & ne desiderio lectum petendi teneretur, ipsum pauperibus distribuit continuo post ultimæ Uxoris funus. Recumbens diu ante fores præsepis boum, non mediocrem contraxit dolorem in brachio,

chio, & morbum, oportuitque, ut ad amicum suum divergeret, qui licet commodum, & molle stratum ægroto sterneret, non obtinuit tamen, ut in eodem ille jaceret supra stoream projectus, donec sanitatem recuperavit.

XXVII. Communis animarum hostis Virum Dei per virtutum tramitem incedentem, injectis suggestionum imaginibus, & pravarum cupiditatum stimulis, ab incœpto retrahere pluries nequidquam aggressus, in apertum tandem bellum erupit, assumptaque Æthiopis forma, Apparitium dormientem excitavit, & ostensa vanno, quam manu tenebat: Surge, inquit, cribremus frumentum, quod est in area. Et re vera ab hoc opere Apparitius paullo ante cessaverat. Expergefactus ad clamorem: *Quomodo*, ait, *cubiculum ingressus es, occlusis foribus?* Noverat enim, se pessulo ostium obsignasse, nec Dæmonem esse adverterat hospitem suum, rei novitate perculsus. Mox, fraude cognita, signo Crucis insidiatorem ejecit. Rursus sub noctis umbris inimicus rediit tauro similis ruenti, & indocili, quem Apparitius e storea surgens, in qua requiem captabat, cornibus apprehendit cum eo luctatus ad horam usque secundam post mediam noctem, ut furentis belluæ impetum, & violentissimas impulsiones refrænaret. Orabant interea Minoritæ post Matutinas in Ecclesia S. Francisci Tlalnepantlæ, placuitque Deo Sebastiani periculum Joanni Baptistæ de Lagunas pio Fratri revelare, qui miseratione ductus dixit Antonio Morbillo Guardiano: *Eamus, quaso, & opem cito feramus optimo vicino nostro Fratri Apparitio, quem infernalis hostis gravissime lacessit.* Iverunt ergo simul ad illius domum, & in via illum offenderunt, qui, expleta pugna, ad Cœnobium properabat in tuto illic futurus. Cui Joannes Baptista: *Veniebamus*, inquit, *ut tibi præsto essemus.* Ille autem: *Quisnam vobis id patefecit? Certe qui vobis id dixit, ille me periculo liberavit*; gratiasque simul Deo agentes Cœnobium petierunt.

XXVIII. Reversum domum ad munera sua Tentator quietum vivere non est passus; depositis enim formis terribilibus, pulcherrimæ, & delitias spirantis feminæ specie se illi exhibuit ad inhonesta provocantis. Impuro tamen spectro in discrimen non incidit vir castissimus. Vocem Dei ad cor loquentis, & ad Religiosum Ordinem vocantis audiens significavit consilium suum Guardiano S. Francisci Mexici, quem habebat Confessarium, a quo responsum tulit, rem esse maximi momenti, de qua serio foret cogitandum, ne temere negotium susciperetur. Dimissus, pluribusque diebus in solitario receptaculo Deum deprecatus rediit ad Confessarium, cui difficultates adhuc non parvas objicienti respondit: *Constantissime, Pater mi, mundo valedicere deliberavi, & facultates meas in pauperes distribuere, ut quod reliquum manet vita Deo consecrem, & ex parte saltem præterita reparem damna.* Etsi vero hæc Confessarius sincere dici non dubitaret, nihilominus in sententia persistens suasit ei, ut orationem continuaret per dies aliquot præfixos. Quod quum ille fecisset, hoc eum Confessarius sermone compellavit: „ Ea, „ quæ postulas, Fili, maximæ considerationi sunt, nec illico perfici „ queunt. Tu autem apud me adeo insistis, ut tempus auferas serio „ de omnibus cogitandi. Dolerem utique, si rei, cujus successu temporis te posset pœnitere, imprudens tibi essem auctor. Sed quia mo„ ræ impatiens videris, expedit omnium primo, ut partem bonorum „ tuorum pauperibus largiaris, partim Virginibus S. Claræ hujus Ci-

„ vita-

„ vitatis, quarum, ut vides, Monasterium adhuc sub artificibus est, „ magnaque ipse premuntur egestate „. *Bene habet, Pater mi*, respondit Apparitius. *Hoc equidem mihi gratissimum accidit. Sed de me quid fiet?* „ Quoniam, ait alter, vis ingredi Religionem, poteris modo habitum Tertii Ordinis suscipere, & tamquam oblatus Monialibus inservire; decet enim ætatem tuam adeo provectam, ut arctius vivendi genus subito non arripias. Postea Deus per viam suam facile te deducet.

XXIX. Consilium probans Sanctus jugera omnia, & armenta sua pretio sexdem circiter mille petiarum de octo æstimata Monasterio S. Claræ libere donavit, nulla apposita conditione, vel limitatione, instrumento confecto, & subscripto Mexici coram Joanne de Orosco scriba Regio, sub F. Didaco de Miranda Monasterii Vicario, & Maria de S. Nicolao Abbatissa. Nummos vero, quos domi habebat, suppellectiles, & substantias omnes egentibus erogavit, quamvis ab amicis, & familiaribus suis reprehenderetur, quod mendicandi periculo se exponeret si a Religione casu aliquo ejiceretur. Ipse quoque malignus Spiritus sic eum est alloquutus: Cur bona tua donas feminis adeo fatuis, ut sua propria reliquerint? *Ego*, respondit Sanctus, *Monialibus S. Claræ mea dono non illarum gratia, sed amore Dei*.

XXX. In famulatu Monasterii sedulo versabatur habitu Seraphico indutus. Quum autem tum rusticus foret ab arvis, & armentis assumptus, tum contemni ipse vellet, & rusticior haberi, nonnulla incondite peragebat, nonnulla veluti inconsiderate, nonnulla etiam negligenter infecta relinquebat, ex quorum omissione nil mali sequi perspiciebat. Humilitati addebat zelum honoris Divini. Licentioso juveni, qui quicquid in buccam venisset, inhoneste loquebatur, & cum muliere illicitam familiaritatem exercebat, dixit: *Quæso, Frater, per amorem Dei, cautior sis tam in sermone, quam in opere; Christianos enim vel ipsis cogitationibus oportet esse Sanctos*. Nihil illum hortatione motum irruens Diabolus quodam die in faucibus corripuit, strictumque tenuit suffocaturus. Adfuit periculo Sebastianus, & ait: *O homo perdite, qui ad meliorem frugem recipere te noluisti, scito, hac Deum permittere in pœnam iniquitatis tuæ. Regredere in viam rectam; Deus enim infinite misericors ad pœnitentiam te exspectat*. His auditis, vitam ille suam emendavit.

XXXI. Maligni Spiritus bellum, quod in aliis compescebat, in se sustinuit, nullaque nox, diesque decurrebat, quin ille horrendorum phantasmatum, & terribilium specierum multiplici varietate cinctus sibi non appareret; quo fiebat, ut ne minimo quidem somno Sanctus frui posset, vitamque duceret inter ingentes formidines perpetuo sollicitam, & turbatam. Hinc loco excedere cogitavit. Moniales vero, ne hominis jacturam facerent optimi, & beneficentissimi, duos sæculares ei dederunt socios, qui noctis tempus cum ipso transigerent. Primo die circa noctis dimidium, recumbentibus ipso, & sociorum uno, altero autem ad accensam lucernam devotum librum legente, Apparitius nondum sopore correptus irrumpentes vidit in cubiculum duos leones, quorum alter aggrediebatur socium in lecto jacentem, veluti si dentibus, & unguibus eum scinderet in frusta; alter lucernam a manu legentis eripiebat, sursumque pluries cum vi jactabat, nunquam tamen extincto lumine; quodque in his magis mirum erat, nec oppressus quidquam lamentabatur, nec alius lectionem interrumpebat. Facto de-
nique

nique signo Crucis, visio omnis evanuit. Interrogatus subinde ille, qui lectioni vacabat, nihil se vidisse affirmavit. Alterius vero corpus nigro colore infectum inventum est mane postero. Ambo vero excesserunt domo illa; nec eo amplius redire sunt ausi.

XXXII. Duobus annis exactis in servitio Monasterii, a gravissimo morbo incolumis, quo sepulchro proximus fuerat, Minorum Ordini se adscripsit, ut dictum est, in Cœnobio Mexicano S. Francisci. Quamvis autem ætate maturus, vegeta tamen, & vivaci habitudine pollebat, viribusque ad quæcumque munia præstanda accommodatis sic, ut nihil foret, quod minus Novitiis cæteris, quindecim, aut viginti annos natis exsequeretur, in verrenda domo, coquendis cibis, deferendis oneribus. Neque hic tamen a Dæmonis insidiis quievit, immo vero vehementius exagitatum se agnovit, diesque vix abfuit, quin cum hoste dimicaret, nunc in se irruente, nunc sibi tunicam eripiente, strepitum excitante, & horrorem incutiente, ut desperatione ille ductus Minoribus valediceret. Nocte quadam, antequam somnum caperet, lecti stragulis se totum operuerat ad corpus funiculo ligatis, sperans, se hoc pacto Dæmonis molestias vitaturum; quum ecce inimicus una cum stragulis e lecto eum rapuit, involutumque a fenestra projicere tentavit deorsum. Ast clamantem, & Religiosos altis vocibus excitantem, invocantemque Dei nomen humi abjecit, ubi ipsum invenerunt in pavimento cubiculi Magister Novitiorum, & alii Fratres, qui illuc ad rumorem properarunt, solutoque stragulorum involucro viderunt carnes ejus tumefactas, & lividas ex verberibus, quæ a Dæmone acceperat.

XXXIII. Perseverabat in oratione mentali, disciplinis, & ciliciis, leve somnum captans plerumque super tabulas, aut silices, soloque pane, & aqua, paucis additis oleribus insipidis, & crudis, victitans. Quo vitæ instituto non modo hostilium tentationum robur fregit, verum etiam illarum frequenti exercitio, ut aurum per ignem probatior, & perfectior fiebat. Expleto anno, nonnulli Fratres arbitrabantur eum inhabilem ad Regulæ rigorem, provectæ admodum ætatis hominem: in hoc equidem factis, quæ viderant, absurde repugnantes, nemo enim fortasse ipsorum Regulam hactenus Apparitio melius observaverat; nec animadvertentes non senectam impedire, ne Religiosus ea, quæ status sui sunt, voluntate saltem, qua Deo sola placere possumus, peragat; sed affectus animi immoderatos, quibus Apparitium penitus destitutum cognoverant. Dum hæc agerentur, Religiosus quidam ei dixit: Quid de te erit, Sebastiane, si a Religione te ejicient? Ille nil motus: *Amplexus sum*, inquit, *Religionem, quia credidi me a Deo vocatum. Si a professione excludar, cognoscam, Deum velle, ut ad pristinos meos labores redeam, & parebo voluntati Dei*. Obstacula tamen omnia, disponente Deo, tandem evanuerunt, admissusque fuit ad solemnia vota nuncupanda. Illi lætitia exultanti ob expletum animæ suæ desiderium, tribus continuis noctibus apparuit in visione Seraphicus Pater S. Franciscus cælesti gloria redimitus, tenerisque verbis, & amplexibus eum excitavit ad terendam semitam, quam erat ingressus, Dæmonis insidiis, & artibus omnino contemptis, de quo relatam victoriam pleni fructus in patria consequerentur. Professum misit Minister Provincialis ad Conventum S. Jacobi Apostoli de Tecali, seu Tecallis, quinque fere leucis a Civitate Populæ de Angelis, ubi per integrum annum moratus Janitoris, Hortulani, & culinæ ministeria peregit, ac si hæc omnia unum officium fuis-

fuissent, Fratribusque inservivit non solum ibi, sed & in quatuor circumpositis Sacellis, Conceptionis, S. Mariæ Magdalenæ, S. Jacobi Minoris, & S. Crucis.

XXXIV. His in locis hoc anno Martinus Enriquez Pro-Rex Mexici promulgavit coram Ministris Provincialibus leges sequentes Regiis literis Philippi II. statutas ad instantiam Episcoporum. I. Nemo Religiosorum subditus, vel Prælatus transeat in Novam Hispaniam, absque Regis licentia. II. Nemo Prælatorum major, vel minor exerceat officium suum, nisi prius Pro-Regi constet de ejus electione. III. Prælati omnes tradant Pro-Regi catalogum Ecclesiarum, & populorum omnium, qui eorum jurisdictioni subjacent. IV. Iidem quotannis conficiant catalogum eidem Pro-Regi exhibendum omnium subditorum Fratrum cujuslibet Provinciæ cum eorum muneribus, & qualitatibus. V. Conficiant, exhibeantque catalogum subditorum Fratrum Parochorum, qui exercent curam Domorum doctrinalium; quem Pro-Rex mittat ad Episcopum Diœcesanum, ut sciat, an Domus doctrinales provisæ sint, & quænam personæ illas occupent. VI. Parochus semel institutus removeri non possit inconsulto Pro-Rege, aut loci Præside.

Vetancur ibidem contradictione 3. pag. 10. & seq.

XXXV. Non difficulter obtentum est a Fratribus, ut Regio edicto consentirent, exceptis postremis duobus articulis. Dixerunt, se nomina quidem Parochorum Pro-Regi missuros; sed Dominis Episcopis notum id facere, idem fore, ac controversiis ansam præbere, ac efficere, ut Episcopi a Ministris Provincialibus postularent, cur potius Fratrem unum, quam alterum Domui doctrinali præfecissent, cui quæstioni satisfacere nec commodum, nec honestum accidebat; plerumque enim Prælati Ordinis causam, cur aliquid agunt, in vulgus efferre nequeunt absque Fratrum, & Ordinis ipsius jactura; quod magis in negotio præsenti valebat, in quo agebatur de comparatione dignitatis, & meritorum. Addebant, id unum satis esse, ut Domos doctrinales moderarentur viri docti, & probi, omni comparatione seclusa. Ad ultimum dixerunt, legem adversari municipalibus exemptionibus Ordinis, quibus cautum est, ut Ministris Provincialibus jus sit a sæculari potestate independens, ac liberum, de Fratribus suis disponendi, eosque, prout rectius ipsis videretur, commutandi, & ad munera alios assumendi, quin alicujus mores ad sæcularium Tribunal expendendos afferre cogerentur; quemadmodum ipsæ quoque conceptis verbis decernunt Apostolicæ Constitutiones. Res eo processit, ut Regiæ literæ executionem non obtinuerint.

XXXVI. E vivis sublato Joanne de Serra Petronum Magistro Generali Minorum Conventualium, ex ventriculi imbecillitate, qua vexabatur, sepultoque in Cœnobio Patriæ suæ, ut scribit Rodulphus, in ejus locum desiderium sui maximum relinquentis ob summam humanitatem, literas, mores, & Regularis disciplinæ zelum, suffectus est Petrus Antonius Camillus de Nuceria prius ut Vicarius Generalis a Pontifice renuntiatus: *Quum sicut accepimus*. Die 6. Martii; deinde ut Magister Generalis electus in Comitiis habitis in Civitate Senarum, quibus præfuit auctoritate Apostolica: *Quum sicut accepimus*. Die 22. Aprilis. Corrigendus hic Rodulphus, qui de hoc Capitulo agens in præsens tempus rejicit Martyrium Fratrum Gorcomiensium, quos etiam duodecim appellat.

Rodulphus lib. 2. pag. 198. a tergo.

Ibidem pag. 248.

XXXVII. Vincentius de Monte Ulmi Capuccinorum Familiæ Moderator decessit hoc eodem tempore Messanæ apud suos in die Cinerum, cum

cum bonorum omnium moerore, qui viri ingenium ad quidvis expeditum, animi fortitudinem, sapientiam, fidem, & pietatem admirabantur, curamque præterea, quam dies, noctesque exerebat, ut magis, magisque Fratres sibi concrediti in virtutibus augerentur. Ipsum minus vere Rodulphus renuntiatum scribit Generalem anno 1568. die 3. Junii in Capitulo Anconitano; is enim annus secundus fuit ab electione in Generalem Marii de Foro Sarsinio, qui Officium produxit usque ad annum antecedentem, confirmatus in illo, ut diximus, anno 1570. Defuncti partes explendas suscipiens, interini Vicarii nomine, Hieronymus de Monte Florum jam Procurator Generalis, & actu Generalis Diffinitor Capitulum indixit Romæ celebrandum anno insequenti, qui Jubileus futurus erat, & in Comitio Provinciali, ad quod habendum Messanam miserat Commissarium Generalem Hieronymum de Typherno, executioni dedit anteactum decretum, quo præcipiebatur divisio Provinciæ Siciliæ in descriptas superius partes.

Rodulphus lib. 2. pag. 101.

XXXVIII. Petierant Galliam Dionysius a Mediolano, & Remigius a Lauda, & Lutetiam pervenerant, ubi Carolus Cardinalis Lotharingiæ perhumaniter advenas exceperat, utque a Galliæ finibus non excederent, ædem ipsis assignaverat in loco de Piquepus juxta Lutetiam, quam ut hospitium, seu Residentiam incolerent. Interim vigore literarum Apostolicarum: *Ex Nostri Pastoralis Officii*, quas anno insequenti datas pridie Nonas Maji scribit Boverius, Benedictus vero Sambenedecti Boverii traductor hoc anno die 6. Maji, facta Capuccinis venia, ut in Regiones Ultramontanas, & in alias, ubi lubitum foret, sacrum Institutum propagarent, Hieronymus de Monte Florum Commissarium delegavit in Galliam Pacificum de S. Gervasio virum expertum, Alumnum quondam Monasterii S. Georgii in Alga Venetiarum, a quo ad Capuccinos transiens præfuerat Provinciis Apuliæ, & Venetæ, & Commissarium egerat in Insula Cretæ; cui proficiscenti socii adfuerunt Hieronymus de Mediolano Guardianus Cœnobii Mediolanensis, Clemens Neapolitanus Guardianus Cœnobii Aretini in Etruria, Franciscus a Briga Provinciæ Genuensis, Antonius Pisanus, Ludovicus Belga, Leonardus, seu Leander Venetus Verbi Dei Concionatores, Petrus de Campis Presbyter, Ludovicus Gallus Clericus, & duo Laici, quorum acta ad annum posteriorem reservamus.

XXXIX. In solemnitate Paschali hujus anni ad Agni nuptias in cælis translata est Anna Capponia Nobilis Florentina Tertii Ordinis in Monasterio S. Ursulæ patriæ Civitatis genere, & virtutibus illustris, charitate in primis, qua annis multis Pharmacopolæ munus exercens miseris intra, & extra Cœnobium abunde subvenit; patientia, qua diuturnas sustinuit infirmitates; humilitate, qua omnium minimam, licet aliis præesset, se existimabat, vilissima interim officia lubens, & volens peragenda suscipiens; Religione, qua de bonis paternis sibi devolutis, aliisque proprio labore, & industria partis nihil sibi retinuit, sed prædium Monasterio coemit, suppellectiles auxit, & Ecclesiam ornamentis ditavit.

Monumenta Provinc. Tusciæ.

XL. Haud multo post in eodem Monasterio obiit Evangelista Annæ discipula, in laboribus socia, & virtutum æmulatione, quæ quum tumulo mandaretur, alterius corpus integrum, & incorruptum apparuit. Boppardiæ in Monasterio S. Martini Provinciæ Coloniensis Clara de Francofurto olim a Cœnobio, in quo vota emiserat, prope Franco-

Poliéari part. 2. pag. 79.

Monumenta Provinciæ Coloniæ.

fur-

furtum cum aliis ſororibus a Comite de Salm ex odio fidei exturbata, & Bopparidiæ recepta ibidem ſanctiſſime vixit. Alcazarii in Territorio Toletano Franciſca a Cruce Fundatrix Monaſterii SS. Conceptionis ejuſdem loci, Virgo incredibilis pœnitentiæ, & contemplationis, cui in opere a ſe inchoato adſuerunt ſociæ Maria ejus conſanguinea, & Ludovica, quæ hoc anno in locum defunctæ ſuffecta eſt, & ambæ cum ſanctitatis opinione ibidem deceſſerunt.

Marianus libro 6. Chronicarum capit. 23.

XLI. In Monaſterio S. Claræ de Santarem quievit hoc anno Maria de Plagis, ex nobiliſſima familia de Chagas. Adhuc adoleſcentula Monaſterium ingreſſa Deo alacriter inſervivit devotiſſima S. Patris Franciſci, pœnitens, & ecſtatica. Nihil aliud quærens, niſi Deum ſuum, Monialibus ſæpe dicebat: *Sorores meæ, adeſte mihi, ut glorificem Dominum, & vobiſcum purificem animam meam*. Non recte Arturus ejus obitum ſignat die 13. Julii. En epitaphium tumulo ejus inſcriptum: *Sepulchrum Sororis Mariæ de Chagas filiæ Marchionis Villæ Regalis D. Petri III., & Marchioniſſæ D. Brites. Obiit die IX. Novembris MDLXXIV.*

Emmanuel a Spe in Hiſt. Portugalliæ part. 2. cap. 24. lib. 5. pag. 534.

XLII. In Monaſterio S. Claræ Portus deceſſit Iſabella de Cruce, quæ tempore Clauſtralium vocabatur Iſabella de Madureira, in Civitate Portus nobiliſſimo loco nata. Præfuit Monaſterio Abbatiſſa zelo æſtuans Obſervantiæ Regularis, orationi addicta, in qua uberes lacrymas fundebat, in corporis afflictationibus vitam tranſigens, in laboribus exercitata, & quidvis adverſum ob Dei amorem lubentiſſime ſuſtinens. Horæ mortis præſcia ſocias ſuas rogavit veſpere, ut ſecum eſſent, quia mane poſtero ad Sponſum ſuum eſſet itura. Corpus defunctæ poſt ſex, aut ſeptem annos incorruptum ſuavem emiſit odorem. Extra hoc Monaſterium in paterna domo, quam tenebat morbi cauſa, vitam explevit circa hoc tempus Magdalena ab Annuntiatione. Florebat in ipſo Anna de Chagas, quæ Vimarani, ubi Pater ſuus morabatur, nobiliſſimum conjugium inire recuſavit, ipſoque nuptiarum die, abjectis pretioſis ornamentis, ſumptoque humili amictu, & galero quodam capite impoſito, in medium proceſſit dicens: *Hoc modo, & hac pompa nubo ego Dei Filio, cui deſerviam toto vitæ meæ tempore in Ordine S. Franciſci*. Vixit in jugi humilitate, oratione, & pœnitentia, eamque imitatæ ſunt Franciſca a Jeſu juvenis 24. annorum rapta in cælum anno 1580. Nomen ejus relatum exſtat in Hagiologio SS. Luſitaniæ. Franciſca de Spiritu Sancto, cujus vitam perpetuum jejunium fuiſſe perhibent, inter aſperrima flagella, & rigores productum ad annum uſque 1582., quo obiit, Chriſtodolinda de Angelis, Theodolinda de Præſepe filia Georgii Correga de Monte Negro Commendatarii de Barrò, & Catharina de Filio Dei, de quibus, cæteriſque deinceps agemus.

Ibidem cap. 30. pag. 185.

Hagiolog. Luſitanum die 23. Januarii Lit. D.

XLIII. Perpiniani in Monaſterio S. Claræ ab humanis exceſſit Stephania Beneta Lutetiæ Pariſiorum nata magnæ orationis, humilitatis, & pœnitentiæ, multiſque gratiis a Deo cumulata. In Monaſterio de Pedralbes Urbaniſtarum extra Barchinonem Euphraſia Rovira, quæ, Marito defuncto, ex quo filios genuerat, mundo valedicens ibidem profeſſa eſt in ſtatu Laicali, patientia, & prophetiæ ſpiritu illuſtris. In Monaſterio S. Claræ Allaritii in Provincia S. Jacobi Conſtantia Suarez, ad quam infirmam, & eſurientem; valetudinarii enim Præfecta nihil habebat, quod ad illius refectionem pararet; palumbus per feneſtram advolavit; ſperandum ſiquidem in Domino Præfectæ dixerat, qui ad ſe clamantes exaudit. Beatrix de Arauxo devotiſſima S. Patris Franciſci

eum videre meruit sibi in agone constitutæ apparentem una cum S. Antonio Patavino. Nec prætereunda est Catharina de Robles Beneventana, quæ Fratris sui Filiam Elisabetham de Carvajal ad silentium hortata, post mortem bis ei apparuit, idem commendans, & interitum comminata, nisi tacuisset, in quem paullo post misere incidit.

XLIV. Eadem in Provincia, & Monasterio Conceptionis Villæ Franchæ Beatrix a Reinoso de Caceres, charitate succensa admirabili, aurea quædam ornamenta, quæ possidebat, liberaliter in pauperes erogavit hoc anno in maxima fame Regionis. In Monasterio S. Paulæ Mantuæ circa hæc tempora (in quodam MSS. notatur annus MDLXIX. die 11. Aprilis) obiit Paula Gonzaga Filia Marchionis Francisci, & Soror Ducis Federici, quæ ætate trium annorum Monasterium ingressa est, undecim annorum habitum Religiosum sumpsit, & quatuordecim annorum professa sanctam adeo vitam duxit, ut in oratione splendoribus redimita apparuerit, Angelis aureum sertum cervici ejus superimponentibus, & in ejus obitu Angelici concentus auditi fuerint, post quem miraculis coruscavit. Tres etiam aliæ Virgines ejusdem Familiæ ignoti nominis his temporibus ibidem sunt conditæ.

Gonzaga in Prov. Carthaginensi con. 29. Monumenta Provinciæ.

XLV. Hoc anno in Oppido de Carabaca, seu Caravacca, non procul a mænibus excitavit Civium pietas in Provincia Carthaginensi Cœnobium S. Francisci, seu S. Mariæ de Gratia, desumpto titulo ab Eremitorio ejus nominis, in quo fundatum est. Locum Sacræ Recollectioni destinatum illustravit Petrus ab Eneca, ad cujus funus universi Lorceñses confluxerunt vel pedes deosculaturi, vel suffragium apud Altissimum petituri, ac subinde Alphonsus de Casra, Joannes de la Sierra, Joannes de Albacete, Michael de Villar, Sebastianus de Tomillosa, Christophorus Ximenez, Franciscus Diaz, Melchior Prosper, & Alphonsus Concheusis. In Oppido Mortalliæ, seu Moratellæ, Diœcesis Carthaginensis aliud Cœnobium exstitit Civium sumptibus fundatum in Eremitorio S. Sebastiani extra mænia, & vulgo S. Francisci appellatum, ubi floruit inter Recollectos Joannes Baptista Laicus eximiis virtutibus, signisque. In Oppido Mulæ ejusdem Diœcesis fundamenta jacta fuerunt Cœnobii cujusdam, quod tamen ad complementum non adductum ob aeris insalubritatem, & populorum nimiam frequentiam, Fratres cum alio commutarunt, quod, annuente Gomezulo Zapata Episcopo Carthaginensi, septem post annos ipsis posuerunt Mulensis Communitas, & Mentia Requesenia a Zuniga Oppidi Domina, & Beneventauorum Comitissa juxta Sacellum Conceptionis Deiparæ Oppido ipsi propinquum.

Gonzaga ibidem con. 30. Monumenta Provinciæ.

Gonzaga ibidem con. 31.

XLVI. Communi ære Oppidanorum Arroy del Puerco, seu Rivuli Porci, ditionis Comitis Beneventani sex milliaribus a Civitate Garensi in Provincia S. Joseph fundatum est hoc anno Cœnobium S. Francisci medium inter Cœnobia Petrosi, & Sylvæ Lorianæ. Francisci Gonzagæ tempore adhuc perfectum non erat ob tenues Civium opes. Modo vero numeris omnibus absolutum incolitur a duodecim Fratribus Provinciæ S. Gabrielis Discalceatorum, subestque jurisdictioni Episcopi Coriani. Jacet in planitie quadam extra Oppidum. Abiit in Scholam Lutheranorum Cœnobium Berolini in ditione Brandeburgensi ad Spream fluvium.

Idem in Provinc. S. Joseph con. 17.

Monomenta Provinciæ S. Gabrielis.

XLVII. In Provincia Nominis Jesu de Guatemala fundantur Cœnobium Oppidi Sanconatæ, seu SS. Triuitatis, Civium eleemosynas colligente F. Martino a Specu, vel de la Cueva, Alumno Provinciæ Bæticæ; Cœnobium Oppidi S. Salvatoris, cura F. Joannis Vici ejusdem Pro-

Gonzaga in Prov. Nominis Jesu de Guatemala con. 8. 9. 10. & 13.

Provinciæ incœptum, & ad complementum adductum; Cœnobium Oppidi S. Michaelis, industria F. Joannis Palacios ejusdem Provinciæ, & Hispanorum sumptibus; Cœnobium Oppidi Nacaomi, expensis Indorum, qui soli ibidem degunt. Cœnobium vero S. Francisci Castri, seu Chiloæ, hoc tempore rursus intrarunt Fratres; antea enim, variis emergentibus rerum vicissitudinibus, locum deseruerant. In unaquaque harum Ædium quatuor tantum Fratres commorantur. *Idem in Provinc. SS. Trinitatis de Chile con. 8.*

XLVIII. In Provincia Principatus exsurgit hoc anno Cœnobium Vicense S. Mariæ a Chieja sesquimilliari a Civitate Vici ære publico, & ex facultate Gregorii XIII. *Piis Fidelium*. Idibus Augusti. *Idem in Provinc. Principatus con. 4.* In Provincia S. Nicolai Cœnobium S. Joannis Baptistæ Turi sumptibus Francisci Moles ejusdem Oppidi Domini temporalis positum, brevique absolutum, eodem Pontifice indulgente. *In Prov. S. Nicolai con. 44.* Pertinet a tempore Reformationis initæ sub Clemente VIII. Summo Pontifice una cum aliis Provinciæ Domibus ad Fratres Strictioris Observantiæ. In Provincia Basilicatæ Cœnobium S. Mariæ de Consolatione Marathea Diœcesis Cassanensis, non procul ab Oppido, expensis Communitatis constructum in gratiam Fratris Ruffini a Milionico, qui ab Oppidanis summo in pretio habebatur. *In Prov. Basilicatæ con. 11.* Accessit beneplacitum Summi Pontificis: *Piis Fidelium*. Kal. Maji.

XLIX. Hoc tempore inhabitandum sumunt Fratres Observantes Provinciæ S. Gabrielis Cœnobium S. Mariæ de Angelis, seu de Porticuncula, fundatum jam a Roderico Pacieco primo Marchione Oppidi de Serralvo non longe a mænibus in confinio Portugallensium, & Castellanorum pro Fratribus Provinciæ S. Michaelis, qui tamen ob loci distantiam, & incommoditatem possessionem renuerunt. *In Prov. S. Gabrielis con. 14.*

L. In Ecclesia S. Petri in Monte Aureo die Lunæ V. Nonas Maji tumulo conditum est Corpus Joannis Riccii de Monte Politiano Cardinalis defuncti ætatis anno LXXVII., in Sacello a se ædificato, picturis, auro, & statuis ornato, ubi hæc legitur epigraphe.

Joannes Riccius Politianus S. R. E. Cardinalis S. Vitalis memor Officii sui Sacellum hoc Deo dicatum quod moneantur omnes inter humana negotia antiquiss. Dei curam habend. Pon. Cur. ann. Sal. MDLXIII.

LI. Hac tempestate completum est ædificium novæ Ecclesiæ SS. Cæciliæ, & Margaritæ in Civitate Mutinensi, cujus primum lapidem posuerat anno 1543. D. Gaspar Linus ad Fratrum instantiam, qui a veteri Cœnobio S. Cæciliæ extra Civitatem jussu Herculis II. Ducis ad terram disjecto, ne hostes, qui undique imminebant, in eo propugnaculum quærerent, intra mænia se receperant, primo quidem in Domum Ecclesiæ S. Joannis Baptistæ; deinde vero in Ædes prope Parochialem Ecclesiam S. Margaritæ, quas una cum Ecclesia Joannes Antonius Bonini Parochus designatus ab Ecclesiæ Rectore Francisco Pazzano eis cesserat non compassus, neque compatiens Fratrum per incertas sedes errantium necessitatibus, ut scribunt Waddingus, & Gonzaga; sed erogato mille Scutorum aureorum pretio, additisque aliis pactis, & conditionibus, quibus Ecclesiam ipsam reciperent, & animarum cura deinceps administraretur; quæ omnia rata habuit Paulus III. Summus Pontifex anno 1538. Idcirco autem novo operi exstruendo Fratres manus admoverunt, quia vetus Ecclesia præ vetustate ruinam minitabatur; nec sumptus eis deerant partim ex venditione fundi, & cæmentorum antiqui Conventus, partim ex eleemosynis Antonii Flordebelli Episcopi Lavellini, & Fratris sui Ludovici, ut indicat epigraphe in majori *Flaminius de Parma tom. 2. pag. 73. & seq.*

majori Sacello lapide sculpta: *Christo Deo, & Salvatori nostro Antonius Episcopus Lavellinus, & Ludovicus Flordebelli Fratres fecerunt*. Prædictus Episcopus in hac ipsa Ecclesia sibi sepulchrum posuit, ubi ante Aram maximam est tumulatus. Epigraphen sepulchro adnexam paullulum mutilatam refert Ughellus. Genuina vero est hujusmodi.

Joanni Nicolao Flordebello Patri. Optimo, Ludovico Flordebello Fratri Karissimo Antonius Episcopus Lavellinus fecit & sibi, & Pompejo Fratris filio Ordinis Christi Equiti, posterisque ejus anno ab ortu Salvatoris MDLXXIV.

LII. Ecclesia jam constructa, homines Parœciæ addicti veterem S. Margaritæ Ecclesiam recuperare tentarunt, in jus vocatis Fratribus hoc anno die 15. Julii coram Joanne Fontana Vicario Generali Sixti Episcopi Mutinensis his verbis: „ Reverendos Guardianum, & Fratres „ Monasterii, & Ecclesiæ SS. Cæciliæ, & Margaritæ ob Ecclesiam „ novam ab ipsis nuper fabricatam, aliam Ecclesiam veterem, quæ „ est ipsorum hominum alias ipsis Fratribus auctoritate Apostolica tra- „ ditam, & consignatam dereliquisse, & omnibus suis ornamentis spo- „ liasse, & altaria omnia illius devastasse, nec amplius in ea Missas, „ & alia divina officia celebrare, & quia ipsi volunt, & intendunt „ in dicta Ecclesia tamquam sua propria, non autem in fabricata de „ cætero Ecclesiastica Sacramenta recipere, mortuos suos sepelire, & „ confessiones facere, omniaque alia ad curam eorum animarum spe- „ ctantia, & necessaria recipere, & facere; propterea institerunt, & „ petierunt a prædicto R. D. Vicario committi prædictis RR. Guardia- „ no, & Fratribus, ut Venerabili Domino Nicolao de Lippis Presby- „ tero Mutinen. ejusdem Ecclesiæ Capellano a prædictis Fratribus cum „ consensu ipsorum hominum deputato, tradant, & consignent cla- „ vem dictæ Ecclesiæ veteris, cum qua ad ejus libitum introire, & ex „ illa ad ejus libitum exire valeat &c. „. Aloysius de Placentia Guardianus non difficulter molestos homines removit, productis literis Pontificiis Pauli III., quibus absolutum jus Fratribus tradebatur in eamdem Ecclesiam, pro qua aliunde memoratam pecuniam solverant, aliisque obtentis hoc anno die 10. Decembris a Gregorio XIII., qui ipsis indulsit, ut controversam Ecclesiam, si vellent, diruerent, & Guardianus, Fratresque Cœnobii, aut Minister Provincialis in posterum Religiosum eligeret, qui Parochi officio in Ecclesia nova fungeretur.

LIII. Sacræ Imagini Deiparæ dictæ de los Remedios, quam Joannes Rodriguez socius Ferdinandi Cortesii in Mexicum detulit, miraculis insigni, & per incertas sedes delatæ hoc anno ad instantiam Minoritarum Tacubæ Martinus Enriquez Pro-Rex Mexici, Petrus Moya de Contreras Archiepiscopus, & Garcia de Albornoz Civitatis Præses Templum erexerunt in monte ejus nominis magnificum, & amplissimum, cujus primum Sacellanum constituit Antonius Roldan Minister Provinciæ S. Evangelii Philippum de Penafiel Presbyterum, assignatis domo, & redditibus, quibus sustentaretur, institutoque pio sodalitio, quod curam haberet, ut singulis feriis secundis sacra fierent ibidem pro Hispanis Mexici victoribus.

Theatrum Mexicanum part. 4. tit. 5. num. 64. pag. 330.

LIV. Fundatos hoc anno Conventus S. Annæ de Monte, & S. Antonii de Padua Ayoræ Auctor est Gonzaga. At in Chronica Provinciæ S. Joannis Baptistæ ab Antonio Panes elaborata utriusque fundatio refertur ad annum antecedentem, quo scilicet Franciscus Ximenez Custos electus die 11. Junii in Capitulo, cui præfuit Petrus Manrique Mini-

In Prov. S. Joan. Baptistæ con. 7. & 8.
Antonius Panes in Chron. Prov. ejusdem lib. 1. cap. 22. & 25.

Minister Provinciæ Valentinæ, priorem Conventum excitavit in Eremitorio S. Annæ de Jumilla Diœcesis Carthaginensis, & Doninii Marchionis Villenici, qui Ecclesiam pretiosis Reliquiis SS. ditavit, una leuca ab Oppido, loco solitario, & sylvestri, qui maximam similitudinem habet cum S. Monte Alvernæ in Etruria. Alterum Conventum cæteris adscripsit die 18. Octobris positum juxta muros Oppidi de Ayora Diœcesis Oriolanæ, & Dominii Gentis de Infantado, quæ una cum Civibus ad ædis constructionem sumptus erogavit. Floruerunt ibi Michael Teniel, Gabriel Gomez, Ludovicus de Benevento, Bartholomæus Ximenez a Mauris pro Christi fide occisus inter Ayoram, & Carcerem, Joseph Condè, vel de Cardenete, Joannes Ximenez, Alphonsus Rubius, & Joannes Pastor, viri perfectissimi, qui inibi professionem emiserunt. Circa hunc annum in Conventum Clarenorum S. Laurentii de Valle Fulginei Thomas Orsini Episcopus immisit Fratres Congregationis B. Petri de Pisis.

Lodovicus Jacobilli in Vita S Feliciani lib. 1. pag. 165.

LV. Sub hoc tempus idem Franciscus Ximenez Custodiæ S. Joannis Baptistæ adjecit Conventum Dominæ Nostræ de Nivibus, seu, ut inquit Gonzaga, qui fundationis annum assignat 1576., Dominæ Nostræ de Angelis. Distat quinque leucis a Civitate Valentiæ, & pertinet ad Diœcesim Dertusensem. Conventum Dominæ Nostræ de Angelis Oppidi Liriæ Diœcesis Valentinæ, quem tamen Fratres deseruerunt anno 1582., quum paludi proximus foret, ipsumque occuparunt Patres Trinitarii. Hic Minoritico Ordini nomen dedit Lucas Salas Laicus de Laçar in Minorica, qui decessit in Insulis Philippinis. Recens Liriæ Conventus S. Francisci exstitit anno 1603. non procul a porta Aragoniæ.

Antonius Panes Ibidem cap. 26. Gonzaga loc. cit. con. 18.

LVI. Literas Pii V. pro fundatione Cœnobii Fratrum Discalceatorum ejusdem Custodiæ in Civitate Valentiæ ad instantiam Joannis de Ribera Archiepiscopi nullum exitum habuisse reperio. Hinc Franciscus Ximenez alias obtinuit a Gregorio XIII., quibus privilegia revocabantur ab aliis Pontificibus concessa, ne ubi existeret Conventus Minoriticus, alius ejusdem Ordinis exstrui posset in circuitu quinque leucarum. Quare in Eremitorio Montis Oliveti ad marginem fluvii Turiæ prope Ruçafam, Archiepiscopo annuente, ædis fundamenta ponere cœpit. Sed quum Eremita illic degens contradiceret, & populi tumultus propterea in Fratres excitarentur, optimum duxit Archiepiscopus, ut ad oppositam fluvii ripam empto prius fundo, pretio CCC. ducatorum, quæ ipse erogavit, domum Fratres sibi construerent, quod ipsi perfecerunt hoc anno die 3. Maji, non anno insequenti, ut scribit Gonzaga, erecta sibi æde tabulis contexta cum Odæo, Altari, cæterisque necessariis, non plurium dierum, sed unius noctis spatio, sic ut ii, qui ab Oppido de Grao Valentiam ibant, novum ædificium Sole lucescente mirarentur, & Valentiæ renuntiarent, Angelos ea nocte domum construxisse S. Joanni Baptistæ sacram, atque ingens Valentinorum concursus illuc fieret. Opus subinde ampliavit Franciscus Joannes Roca Decanus Gandiæ, Archidiaconus Alziræ, & Canonicus Valentinus, quum Joannes de Ribera, qui illud propriis expensis promovere cupiebat, occupatus foret in fundatione Collegii Corporis Christi.

Antonius Panes ibid. cap. 24.

Gonzaga loc. cit. con. 3.

Scriba in historia Vitæ Joannis de Ribera cap. 28.

LVII. Ad Ecclesiam Conventus B. M. Virginis de Laureto prope Tancos in Provincia S. Antonii Portugalliæ adsportarunt Fratres a propinquo Oppido de Dunhete simulacrum vultus Deiparæ devotum, & pulcherrimum, quod multa patraverat miracula. Annuit translationi Parochus loci. In novam Ecclesiam illata sacra Icon tot miraculis fulge-

fulgere cœpit, ut Ecclesia Oppidi relicta, omnis populorum concursus ad Conventum fieret; quod ut impediret, simulque Fratrum quieti consuleret Marcus Ulyssiponensis Minister præcepit Petro de, Sanctis Guardiano, ut Iconem ad pristinam sedem remitteret. Guardianus, accepto mandato, Templum ingressus cum duobus Fratribus coram Imagine dixit: *Domina, ne deinceps miracula facias, si hic nobiscum remanere vis; nam Provincialis mihi jussit, ut te hinc auferam.* Ex tunc autem miracula omnia cessarunt.

LVIII. In Conventu S. Mariæ de Mosteiro Guardianum agebat Didacus ab Angelis, cui hoc anno in rerum omnium inopia, quum fames valida per totam regionem grassaretur, & divites etiam ipsi esurirent, Antonius ab Alfaro vir magnæ charitatis Guardianus Cœnobii S. Antonii Castanheiræ plusquam sexaginta leucas Mosterio dissiti misit panes tostos, & arcam tritici, ex qua longo tempore, quamdiu fames perduravit, non solum frumentum non defecit, sed eo plena denique inventa est, cunctis rem admirantibus, Deumque collaudantibus, qui servos suos nunquam derelinquit. Factum invenio descriptum in vetustissimo codice Provinciæ S. Antonii Portugalliæ.

LIX. Restauratum est, & non ignobili Bibliotheca instructum hoc tempore Christifidelium eleemosynis in Civitate Phariæ Minoriticum Cœnobium S. Mariæ de Gratiis, quod Piratæ Mahumedani diripuerant, flammisque combusserant, appulsi triremibus ad Insulam ejus nominis in Dalmatiæ litoribus. Ædem posuerant anno 1461. in loco Sredgni Rat appellato Fratres Raphael, & Lucas de Lesina ex pecunia, quam Petrus Superantius Venetæ Classis Præfectus ob acceptum ibidem Miraculum a B. Virgine legaverat Jacobo Zecich ad Cœnobium exstruendum. Degunt illic decem circiter Fratres.

LX. In Ecclesia Omnium SS. Florentiæ constructum Odæum, locumque aptatum ad servandum SS. Eucharistiæ Sacramentum sequens epigraphe prodit, quam genuinam habui.

Pandulphus Alberti F. Philippi N. e Nobiliss. Bardorum Fam. Ortus, qua Vernii dominatur, ac Francisci Med. Magni Etruriæ Ducis Magnus Cubicularius, quum in Æde Omnium Sanct. locus deesset, in quo pie, sancteque Eucharistia servaretur, ac Fratres Sacerd. laudes Deo Opt. Max. canerent testudinem hanc a fundamentis pietatis C. ædificari C. P. S. An. MDLXXIV.

LXI. Carolus Archi-Dux Austriæ ad preces Mariani de Bosna Guardiani, edito gratioso rescripto, in suam recepit tutelam Cœnobium B. Virginis Gratiarum montis Sanctis Diœcesis Goritiensis paullo ante traditum Minoribus de Observantia Provinciæ Bosnæ Croatiæ.

Nos Carolus Dei gratia Archi-Dux Austriæ, Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Wirtembergæ &c. Comes Tyrolis & Goritiæ &c.

Notum facimus hisce nostris litteris omnibus in communi, & cuilibet in particulari, quod nos gratiosissime perpendentes honestam, Religiosam, probam, Catholicam vitam, pietatem, & utilitatem, quam Franciscanus Ordo in Ecclesia Dei promovet, injurias quoque, & persecutiones, quas obinde Religiosi ejusdem instituti a pluribus perpeti debent, Fratrem Marianum a Bosna Guardianum Conventus B. V. supra Salcanum cum omnibus sui Ordinis Alumnis ubivis locorum, aut gentium, in nostram, ac nostræ Augustissimæ Domus Austriacæ gratiam, protectionem, & patrocinium susceperimus, & admiserimus. Notum pariter facimus velut Imperans Dominus, & Terræ Princeps, quod prædicti Ordinis Religiosi ex nunc nostra singulari gratia, patrocinio, protectione, & tuta-

tutamine licite frui, & gaudere absque ulla perturbatione possint, & valeant. Mandamus insuper omnibus, & singulis nostris substitutis, jusdicentibus, subditis, & fidelibus cujuscumque dignitatis, status, aut conditionis sint, & serio volumus, quatenus prænominatum Guardianum una cum sui Ordinis Religiosis sub nostra singulari securitate, custodia, & protectione, ut supra dictum, imperturbate, & quiete vivere sinant, gratiosam præterea hanc resolutionem nostram fortiter manuteneant, ipsos strenue defendant, & nullo modo ipsi in contrarium faciant, neque quavis ratione alios operari permittant, quam charum cuilibet est indignationem nostram, & pœnam evitaro, in hoc quippe sita est nostra gratiosa voluntas, & intentio.

Datum in nostra Civitate Græcensi die XXV. Febr. MDLXXIV.

Carolus. (*L. S.*)

LXII. Conabantur hoc anno Incolæ Terræ Varalli Diœcesis Novariensis Fratres Observantes exturbare a possessione Sacri Montis, quem plurimis ab hinc annis tenuerant, & miro artificio ornaverant, excitatis Sacellis, & picturis Passionis Dominicæ Mysteria repræsentantibus. Nihil tamen Adversarii profecerunt; Fratrum enim jus singulari diplomate confirmavit Summus Pontifex, committens Carolo Cardinali Borromæo, ut illos tueretur: *Exponi Nobis*. Die 5. Martii. Hæc in Italia. At graviori discrimini in Palæstina Minoritas objectos invenio his temporibus, ubi non tantum eorum duodecim pro Fide Martyrium subierunt anno 1568. in civitate Hierusalem; sed vix loca sancta retinuerunt; ut sequens monumentum ostendit, quod satis esse putabamus, ut in Archivo Terræ Sanctæ lateret, producendum, si necesse foret, adversus consueta Græcorum machinamenta. Verum eo res ætate nostra processerunt; ut ad Religiosos homines tutandos, & tempestatem, si fieri possit, depellendam, nihil unquam superfluum in tanta errorum caligine, & morum corruptela videatur ubique terrarum. *Viridar. Seraph. tom. 2. part. 4. pag. 103.*

LXIII. *Notum sit Reverendissimis PP. Guardianis Hierusalem, aliisque Religiosis Terræ Sanctæ, quatenus anno MDLXVI. Ego F. Thomas de Bergomo Alumnus Provinciæ S. Antonii, & Vicarius Sacri Montis Sion cum omnibus Religiosis hujus Familiæ notabiles molestias perpessi sumus absque ulla causa a Græco Patriarcha nomine German, qui institit apud Antistitem Sacrorum Turcarum* (Cadi), *& Præsidem S. Civitatis* (Emir), *ut se conferrent Bethlehem, nobis insciis, comitati innumerabili populi multitudine acciti non solum a Civitate Hierusalem, quin etiam Damasco, & a locis proximis, & hostium turbas exhibentis, qui vociferantes Redemptorem insequuti sunt usque ad Calvariam. Coactus fui sistere coram Cadi, quia Græcus Patriarcha, questus erat, jam ab annis* 30. *Fratres Minores sibi eripuisse Claves S. Præsepis; quod comprobare tentavit testimoniis pecunia corruptis. Dum hæc agerentur, decem testes pro re nostra produxi veridicos, & sinceros, & monumenta MSS. vetera, & moderna, quibus examinatis causam obtinui, lata a Cadi pro Nobis sententia. Græci ad pristinas artes redeuntes Urbis Sangiacum, seu Senatorem adversus nos irritare non destiterunt; quo factum est, ut denuo Monumenta ipsa, latamque sententiam illi præsentare debuerim, qui rationibus nostris perpensis, alia sententia nos in possessione confirmavit, etsi maximas propterea expensas facere necesse fuerit. His Patriarcha haud acquiescens quemdam ex Græcis Constantinopolim ablegavit, qui ibidem centum Græcis concitatis, & turbis aliis, in Aula magni Visiris ingenti clamore Fratres Minores traduxit ut Hispanos, & Melitenses hostes Imperatoris Turcarum, ex illis, qui quotidie Turcas interficiebant, asseruitque, Cœnobium Hierosolymita-* *Ex Chron. Terræ Sanctæ lib. 5. cap. 18.*

num esse plenum armis, Fratresque velle Hispanis Civitatem tradere, sibi ipsis autem subditis, & Tributariis Imperatoris Turcarum eosdem Fratres a 30. annis eripuisse Claves, & Lampades S. Præsepis. Quod quidem in aperto collocare non poterant Græci, nisi ex falsis testibus; nullam enim habent scripturam, quum nos possessione fruamur, & Scripturis abundemus 230. annorum. Diplomate interea, seu Firmano ad votum obtento, fraude, & dolo, redierunt Græci Hierosolymam, inde Gazam profecti Cadì ejus loci, si ipsis faveret, magnam pecuniæ summam se daturos promiserunt. Die prima Maji curarunt, ut Cadì Hierusalem, Emir, & Subassi, idest Curiæ Bethlehem officialis locum recognoscerent. Die 5. ejusdem Mensis vocatus [illegible] Cadì, qui non obstante diplomate Græcorum Constantinopoli allato, peculiari sententia favit Minoritis, non absque gravi argenti dispendio. Non adhuc Græci silent, omnibus modis quærentes, ut Cœnobio excedamus, ipseque Patriarcha minitatur, se a proposito non discessurum, nisi nos penitus perdat, aut efficiat, ut Ecclesia Bethlehem abeat in Meschitam Turcarum, aut male pereat, ne nostra sit. Persuasus sum, successu temporis pejus futurum, nisi promptum his remedium afferatur; anno enim præterito eorum opera solvi 600. nummos aureos, aliosque mille hoc anno. De quorum veritate, aliarumque plurium, quæ brevitatis gratia reticeo, testes advoco primo Deum, deinde Reverendos Patres Terræ Sanctæ, & nationes cæteras Orientales; & in fidem veritatis hic literis appono Sigillum Conventus, easque manu mea subscribo. Die XXIII. Maji anni MDLXVIII.

LXIV. Minores Conventuales Provinciæ Neapolis facultatem acceperunt construendi Cœnobium in Oppido Rocchæ Raynolæ Diœcesis Nolanæ in parvis, antiquisque ædibus prope Ecclesiam Confraternitatis SS. Conceptionis, quas Cives tradiderunt Fratri Antonio Cæsario de S. Angelo Lomardo, confecto donationis instrumento die 28. Novembris a Vincentio Majesta Avellano Notario, coram Magistro Fratre Joanne Baptista Gabrielis de Alvito Commissario, & Vicario Magistri Generalis, statutis pactis, ut Fratribus quotannis solverentur duodecim ducata, & vicissim ipsi Confratribus cubiculum assignarent in novo Cœnobio, & ad eorum funera assisterent.

LXV. In eadem Provincia de consensu, & auctoritate Marii Carafæ Archiepiscopi Neapolitani Fabius Eques de Seggio Montano eisdem Conventualibus construxit in loco Capitis Montis extra Suburbium Virginum Neapoli Cœnobium sub titulo S. Francisci, servato sibi, suisque hæredibus jure patronatus, ac insuper facultate illic aliquando hospitandi, quoties lubitum ei foret.

LXVI. In Provincia Romana fundatum est pro eisdem Cœnobium S. Valentini Podii Mirteti ad radices Montium SS. Cosmæ, & Damiani, assentiente Alexandro Cardinali Farnesio, locumque recipiente Eutichio de Assisio Magistro Provinciali, ut ex instrumento M. Corsi Galeotti die 23. Aprilis. Fabricam promovit F. Franciscus Cifasso Calvensis. Cœnobium S. Mariæ de Jano, seu Giano, Civitellæ Diœcesis Balneoregiensis, concessum die 15. Junii. Cœnobium S. Angeli Anagniæ, de quo exstat Breve Pontificium: *Regimini universalis Ecclesiæ*. Die 7. Martii hoc anno. Habitarunt ibi primo Minores extra Civitatem in loco de Portu; deinde ad S. Basilium; tertio ad Ecclesiam S. Matthæi, ac tandem anno 1565. ad Ecclesiam S. Mariæ de Palatio, in quam ipsos admisit Episcopus Anagninus, quum in priori loco adversus homines seditiosos, & contumaces Pii IV. Summi Pontificis jussu militare pro-

re propugnaculum construi deberet. Cœnobium S. Mariæ de Palliano satis exiguum acceptum a Magistro Provinciali die ultima Julii, Civibus offerentibus.

LXVII. In Provincia Siciliæ Cœnobium S. Antonii Abbatis Favaræ Diœcesis Agrigentinæ fundatum anno 1530., inde concessum Carmelitis, & hoc anno Conventualibus, ut invenio in MSS., quæ apud me sunt, & apud Cagliolam, qui hæc habet: *Comes Fabariæ in Sicilia hoc anno Fratres, qui post annum 1530. dimiserant Conventum ejus loci occupatum a Carmelitis, revocavit, & dedit Ecclesiam S. Antonii Abbatis*. Pirrus Cœnobium hoc non Favaræ tribuit, sed Bivonæ, alteri nempe Oppido ejusdem Diœcesis ordine inverso: *Carmelita ab anno 1574. Ædem D. Antonii Abbatis, quæ hospitium ab anno 1530. Fratrum Minorum Conventualium fuerat*. Cœnobium S. Mariæ de Jesu Cataniæ Diœcesis Messanensis constructum auctoritate Joannis Ariaca Archiepiscopi Messanensis, & absque ulla obligatione concessum Fratribus die 28. Maji. Cœnobium S. Mariæ Gratiarum Ramettæ fundatum auctoritate Magistri Generalis in loco solitario, translatumque postea ad Civitatem S. Luciæ; & Sacellum S. Antonii de Padua, cujus nunc obtinet titulum.

Cagliola exploratione 3. pag. 119.

Sicilia Sacra in notitiis Ecclesiæ Agrigent. pag. 748.

LXVIII. In Provincia Calabriæ Cœnobium S. Francisci in Oppido Mottæ S. Luciæ Morsignatensis Diœcesis Marturanensis fundatum longe ab Oppido sub Episcopo Gregorio de Cruce, a M. Francisco Flassina de Marturano Provinciali, & F. Curtisano de Motta, translatumque post duos annos ad Civium instantiam intra Oppidi mænia in Ecclesia S. Luciæ, ac demum ad alium locum emptum pecunia Joannis Thomæ Sarsalis, & Catharinæ Spagarana piorum Conjugum, qui etiam ædes, & vineam donarunt. Cœnobium S. Mariæ de Gratia Scalæ Diœcesis Geruntinæ, & Cariatensis fundatum a M. Petro Corina de Cutiliano eleemosynis Lucæ Joannis Baptistæ Præsidis Generalis Territorii Cariatensis, & Franciscæ Spinelli ejusdem loci Ducissæ.

LXIX. Recipiunt Capuccini Conventus Itri, Mesoracæ, in Oppido de Alcara, Jacii, Savocæ, Parmæ, Burgi S. Domnini, Sabionetæ, Casalis Pusterlengorum, Fossani, Spoleti, & Rhegii Lepidi. Romæ autem circa hæc tempora migrant Capuccini de Ecclesia S. Euphemiæ, quam, derelicto veteri Cœnobio S. Mariæ Miraculorum prope portam Flaminiam non longe a Tiberi ob fluminis inundationes, obtinuerunt in radicibus Montis Esquilini, ad Ecclesiam S. Nicolai in Foro Suario juxta montem Quirinalem, ubi insequenti anno Conventum excitarunt cum Ecclesia S. Bonaventuræ sacra. Denique in Civitate Casalis transferuntur a Cœnobio, ubi plura incommoda patiebantur, ad locum nuper inchoatum, & aptiorem, auctoritate a Pontifice facta Episcopo Casalensi: *Exponi Nobis*. Die 16. Junii.

Acta SS. ad diem 18. Maji pag. 2 4.

LXX. Fratribus Tertii Ordinis, quos Pirrus Discalceatos appellat, construitur Conventus S. Rochi in Civitate Drepani, in qua horrida pestis grassabatur. Opus suscepit die 20. Martii, perfecitque Magister Michael Burgio nobilis Drepanensis, vir religiosissimus, qui bis Provinciam administravit, sumptus largiente Berardo Ferro Drepanensi illius filio, qui Fratrem Jacobum, ejusque Congregationem antea vexaverat. Illatæ sunt in novam ædem Reliquiæ S. Thomæ Cantuariensis. Vixerunt inibi pietate, auctoritate, & literis illustres M. Joannes Baptista Provinzanus iterum Generalis, M. Fulgentius a Drepano tertio Provincialis, M. Seraphinus Ciambra eximius Concionator, & Provincialis, M. Hie-

Sicilia Sacra in notitiis Eccl. Mazarensis pag. 880.

Hieronymus a Drepano literarum studio, & Concionatoris munere notus iterum Provincialis, M. Joannes Baptista Provinzanus alter a memorato, qui non in Provincialatus Officio, ut inquit Pirrus, sed secundo Generalis decessit. In hoc Cœnobio habuerunt circa hæc tempora Fratres Tertii Ordinis Capitulum Provinciale, electo in Ministrum Patre Hieronymo Riccia Nobili Drepanensi, ex auctoritate Julii Feltri Cardinalis Protectoris, qui Fratres a Sicilia profugos, & Romæ degentes, ut inibi implorarent auxilium Sedis Apostolicæ, domum remisit.

Bordonus in Chronologia pag. 419.

Idem ibid. pag. 411.

LXXI. In Provincia Genuæ acquirunt iidem Fratres Cœnobium Parochiale S. Mariæ de Granirolo extra Genuam, quod Bordonus receptum scribit hoc anno a Francisco Gonzaga Visitatore Generali, qui deinde Ordinis exstitit moderator. In Provincia Umbriæ Cœnobium Collescipolis, seu Collis Scipionis, sub titulo S. Mariæ Poscargani uno ob Oppido milliari Diœcesis Narniensis, a quo excedunt Observantes, non quia, ut inquit Bordonus, Fratres non habebant ad servitium ejusdem Ecclesiæ; quum enim parva foret domus, tres, aut quatuor Fratres sufficiebant; sed ob loci angustias, ædesque ruinosas, ut lego in Monumentis Provinciæ S. Francisci. Ædem recepit die 14. Januarii Frater Benedictus Bellottus ex mandato M. Bonaventuræ Pezzei Provincialis Provinciæ Romanæ. In Oppido Arsuli Ditionis temporalis Familiæ de Maximis Conventus S. Bartholomæi Apostoli fundatum a Pompeo Zambeccario Episcopo Sulmonensi vices gerente Joannis Andreæ Episcopi Tiburtini, cujus Mensæ singulis annis solvuntur duo Caroleni in signum recognitionis.

Ibidem pag. 521.

Ibidem pag. 395.

Ibidem. pag. 390

LXXII. Monasterium SS. Annuntiationis B. M. Virginis Rutheni in Provincia Aquitaniæ Antiquioris ingressæ sunt octo Sorores ex Monasterio Albiensi Annuntiatarum, & duæ ex Monasterio Bituricensi ejusdem Ordinis, quæ Novitias bonis moribus, & Religiosis ritibus imbuerent. Locum hunc fundatum scribit Waddingus ante annum 1349. Gonzaga autem ætate multo posteriori, videlicet sub Pontificatu Leonis X., sumptibus Helionis Geoffrerii utriusque Juris Doctoris, Albiensis Ecclesiæ Præpositi, & Canonici Cathedralis Ruthenensis, qui ipsum honestis etiam redditibus ditavit. Fortasse aliud Helio non egit, nisi ædificium vetus restaurare; Waddingus enim literas citat Clementis VI., quibus Pontifex approbat electionem Beatricis de Magnipolo in Abbatissam ejusdem Monasterii, quamvis non pervenisset ad annum ætatis trigesimum. In Ecclesia hujus loci jacet Gilbertus Nicolai, seu Gabriel Maria, vel ab Ave Maria, his enim nominibus designatur. Vicarius Generalis Familiæ Ultramontanæ Observantium, & Monialium Annuntiatarum Institutor, defunctus die 27. Augusti anno 1532. Servatur in Nosocomio Monialium ejus grabbatum, super quod Sorores morituræ deferuntur, & solamen recipiunt.

Annales Min. an. 1349. num. 10.

Gonzaga in Prov. Aquitaniæ Ant. Mon. 7.

LXXIII. Ædificatum est Truxilli in Provincia S. Michaelis piorum eleemosynis Monasterium S. Antonii Excalceatarum jactis fundamentis die 18. Augusti, Provinciam moderante Alphonso Altemirano, & Ecclesiam Placentinam Martino de Corduba, & Mendoza Episcopo, qui fundationis licentiam indulsit. Redierunt Moniales Urbanistæ exules ab anno 1569. a Monasterio Montis Marsanici in eadem Provincia Aquitaniæ ad pristinam domum, Hæreticorum furore partim bonis expoliatam, partim combustam, eidemque restaurandæ operam impendere cœperunt; sed post triennium rursus illinc excedere coactæ sunt ædificio humi sic æqua-

Arch. S. Isidori arm. 5. num. 141. pag. 587.

Idem ibid. num. 4.

æquato a nefariis hominibus, ut vix fundamentorum rudera agnoscantur.

LXXIV. Datur hoc anno facultas Archiepiscopo Cæsarienſi, ut in Monaſterium S. Laurentii Piſarum Ordinis S. Franciſci immittat Aloyſiam Damianam, aliaſque duas Moniales Monaſterii S. Martini ejuſdem Civitatis ab ipſa Aloyſia eligendas ad prædicti Monaſterii Reformationem, conſtituta Aloyſia in Abbatiſſam ad triennium, atque etiam ad beneplacitum, eaſque, expleta Reformatione, ad proprium Monaſterium reducat: *Quum ſicut accepimus*. Die 17. Februarii. Similem facultatem obtinet Curtius Petruccius Clericus Romanus Archiepiſcopi Salernitani Vicarius, quoad reformationem Monaſteriorum S. Sophiæ, Pietatis, S. Michaelis, S. Benedicti, & S. Franciſci, quæ exempta erant a juriſdictione Archiepiſcopali: *Sinceræ devotionis*. Die 24. Februarii. Monaſteria omnia in ditione Caroli Archiducis Auſtriæ exſiſtentia Ordinis Minorum, Prædicatorum, aliorumque transferuntur a reſpectivis Ordinibus ad Epiſcoporum juriſdictionem: *Quum ſicut accepimus*. Die 22. Novembris.

LXXV. Cives Oppidi Salarum Diœceſis Dertonenſis ſe inſtrumento obligarunt, ex publicis redditibus neceſſaria ad victum, & veſtitum largiendi decem Monialibus Urbaniſtis Monaſterii S. Claræ ejuſdem loci, quod incœpit paullo ante annum 1500. Sub initium Moniales erant novem, vel decem numero, & ſepeliebantur in Eccleſia S. Bernardini, in qua adeſt lapis cum inſcriptione: *Sepulchrum Monialium Monaſterii S. Claræ Salarum*. Succeſſu temporis earum numerus excrevit ſupra triginta, quibus, quum paupertate laborarent, nec ob clauſuram exire amplius poſſent Converſæ ad eleemoſynas conquirendas, partim pii Cives ſubvenerunt, partim Pontifex Gregorius XIII., qui ſub hoc tempus ipſis, reliquiſque Monaſteriis Tertii Ordinis indulſit, ut Converſarum opera, ſicut antea, uterentur.

LXXVI. Solemniter oleo inungitur Eccleſia Monialium Diſcalceatarum de Truxillo. Eumdem ritum peragit in duobus Altaribus Eccleſiæ Monialium SS. Coſmæ, & Damiani de Urbe Joannes Franciſcus Sormanus Epiſcopus Feretranus. Hoc in loco primo quidem anno 1246. die 2. poſt Dominicam Paſſionis, Theodinus Epiſcopus Aſculanus de Mandato Stephani Cardinalis Vicarii Innocentii IV. Summi Pontificis conſecravit Altare in honorem SS. Coſmæ, & Damiani. Secundo autem anno 1476. die Dominico 11. Aprilis Octava Reſurrectionis Simon Archiepiſcopus Patracenſis, ſeu Patrenſis, de mandato Sixti IV. Summi Pontificis conſecravit prædictum Altare, totamque Eccleſiam ab eodem Pontifice a fundamentis integre reſtauratam. En Monumentum conſecrationis factæ hoc tempore.

Deo Optimo Maximo.

Anno Domini M. D. LXXIV. die vero XV. Menſis Novembris Sedente Gregorio XIII. Pontificatus Sui anno III.

Reverendiſſimus Dominus Joannes Franciſcus Sormanus Mediolanenſis Epiſcopus Montis Feltri De licentia Illuſtriſſimi ac Reverendiſſimi D. Jacobi Cardinalis Sabelli Epiſcopi Portuenſis Vicarii Urbis conſecravit in hac venerabili Eccleſia SS. Coſmæ, & Damiani duo altaria, videlicet Altare majus in honorem SS. Martyrum Coſmæ & Damiani, in quo recondidit reliquias Sancto-

ctorum Innocentium, Sancti Tiburtii martyris, & Sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris. Altare aliud, quod est in honorem Sancti Michaelis Archangeli, in quo recondidit reliquias Sancti Calixti Papæ, & martyris. Sancti Dionysii Episcopi & martyris. Nec non Sanctorum quadraginta Martyrum. Omnibus etiam Christi fidelibus utriusque Sexus singulis annis in Consecrationis Anniversario eorumdem altarium devote visitantibus dies quadraginta de vera indulgentia concessa in forma Ecclesiæ consueta.

LXXVII. Hac in Ecclesia sancte quieverunt temporibus proxime anteactis, nimirum anno 1565. Clementia Romana, Paulina Romana; Anna...., & Agata Lancellotti. Anno 1566. Æmiliana Romana, & Lucida Ursina. Anno 1568. Philippa de Bergomo, & Julia Subatara: Anno 1570. Bernardina Giardini Sermoneta. Hæc suis in locis non apposuimus, monumentorum, quæ tandem acquisivimus, defectu.

LXXVIII. Ex Monasterio Assumptionis de Faro in Provincia Algarbiorum ingressæ sunt hoc anno die 14. Octobris Monasterium S. Helenæ Montis Calvarii, quod in Civitate Eborensi fundatum diximus anno 1570., quinque Moniales, quas inter Bernardina de Jesu de Setubal, & Maria de Passione; aliarum enim nomina latent; Provinciam moderante Alvaro de Olivence, earumque cura ... & laboribus floruit inibi Regularis Observantia, quæ quamplures laudabiles Virgines Christo peperit.

LXXIX. Episcopalem dignitatem obtinuerunt Didacus de Medullin promotus ad Ecclesiam S. Jacobi de Chile, seu Novi Extremi, vacantem per obitum Ferdinandi de Barrio Nuevo: *Apostolatus Officium*. XIV. Kal. Julii. Antonius de Zayas oriundus a Civitate de Ezija promotus ad Ecclesiam Nicaraguæ, seu Novi Regni Granatensis vacantem per translationem Gometii Episcopi Guatimalensis: *Apostolatus Officium*. XIV. Kal. Februarii. Hunc Episcopum minus vere scribit Joseph Torrubia renuntiatum in Consistorio anno insequenti, nisi fortasse in numeris sit error, ut est certe in illis, quibus exprimit ejus adventum in Nicaraguam; dicit enim eo pervenisse anno 1677. Anselmus de Oliveriis promotus ad Ecclesiam Vestanam in Apulia ad radices Montis Gargani vacantem per obitum Antonii Gargusiæ Episcopi, quem Ughellus dicit defunctum hoc anno die 8. Martii; Antonium vero ad Episcopatum pervenisse die 29. ejusdem mensis. Loquitur etiam de eo Rodulphus. Constantius Vincentii Bargellini Bononiensis Minorita Conventualis promotus die 17. Septembris ad Ecclesiam Reatinam vacantem per translationem Alphonsi Episcopi ad Ecclesiam Camerinensem. Postea & ipse translatus est ad Ecclesiam Fulginatensem. Hunc Rodulphus non Constantium vocat, sed Bartholomæum. Dionysius Odiera promotus ad Ecclesiam Mayonensem in Hibernia, ut lego apud Rodulphum. At in Viridario Seraphico Petri Antonii de Venetiis Episcopum hunc appellatum invenio Demetrium Hibernum. In eodem Viridario nomen habetur Thomæ Secundi Archiepiscopi Tarantasiæ in Alpibus Grajis, seu in Sabaudia, electi anno 1570.; quod prætermittendum non duximus, ne quis forte negligentiæ nos arguat.

Torrubia in Appendice pag. 13.

Ughellus tom. 7. pag. 870.

Idem tom. 1. pag. 1214. Rodulphus lib. 2. pag. 255. Virid. Seraphicum tom. 1. part. 3. pag. 549.

LXXX. Sub hoc tempus facultatem, quam ab anno 1254., sub Innocentio IV., hactenus habuerunt Ministri Generales Ordinis Minorum instituendi Inquisitores contra hæreticam pravitatem in Tuscia, & locis aliis, abstulit Conventualibus S. Congregatio Generalium Inquisitorum de Urbe, qui eam sibi reservavit, ut ex literis Cardinalis Pisani sub die 4. Junii

Junii hujus anni missis ad Franciscum Pisanum S. Theologiæ Magistrum, ac Florentiæ Inquisitorem, quas Antonius de Terrinca reperiri ait in tabulario S. Inquisitionis Florentiæ. Dicitur in ipsis, Generalem Magistrum Minorum Conventualium notificasse S. Congregationi commutationem Inquisitorum Florentiæ, & Pisarum a se factam, eique S. Congregationem respondisse, se translationem illam non admittere; ac proinde ipse Florentiæ munus prosequeretur, addens, Summum Pontificem Gregorium XIII., Sacramque S. Officii Congregationem, facultatem instituendi, destituendique de cætero Inquisitores sibi reservasse. Hinc licet Magister Julius Columbertus de Assisio designatus antea fuisset Inquisitor a Generali Magistro in Civitate Utiuensi, & toto Patriarchatu Aquilejæ, confirmatus tamen est in officio specialibus literis Pontificiis: *Quum sicut accepimus*. Die 25. Junii.

Terrinca in Theatro Etrusco Minoritico part. 1. tit. 2. pag 137.

LXXXI. Generales Inquisitores solius Tusciæ supra recensuimus monumentorum defectu, quæ frustra conquisivimus, quæque tandem, quamvis non integra, adepti sumus. Anno 1567. in ditionibus Adriæ, & Rhodigii Sacrum Tribunal moderandum suscepit M. Marcus Antonius de Meldula. Anno 1565. in Patriarchatu Aquilejæ, & Concordiæ M. Franciscus Sporenus Utinensis, cui anno 1567. successit præfatus Julius Columbertus. Anno 1569. in Civitate Cenetæ Marchiæ Tarvisinæ M. Daniel Sbaratti, cui hoc anno successit Eusebius Sylvanus Ordinis Prædicatorum, post quem ab anno 1584. alii omnes sunt Minores Conventuales. Anno 1567. in ditione Tarvisina M. Bonaventura Belliorius de Pinariolo, & anno 1570. M. Theophilus Borgondi de Rhodigio. Hoc anno Patavii Inquisitorem agebat M. Maximilianus Beniami Cremensis renuntiatus anno 1585. Episcopus Clodiæ. Tridenti M. Franciscus ab Asculo, quem unicum reperio electum anno 1560. In Istria, & Dalmatia M. Michael Volpinus de Arba una cum M. Nicolao Difinito de Sebenico.

LXXXII. Vitam clausit in Gallia Rex Carolus IX. juvenis vigintiquatuor annorum, postquam duodecim annos regnasset, populosque suos reliquit iisdem perpetuo tumultibus agitatos; quamvis enim paullum antea intermissi ii forent, nemo tamen facile vel Hugonottorum animum prorsus compescuisset hominum audacissimorum, & in nefas omne suapte natura ruentium, vel ab ipsis boni aliquid sperare unquam potuisset. Nuvius belli signum extulit in Pictavienſi Regione, coacto exercitu, domitisque Oppidis Lusignano, Fonteneo, & Mela; atque hinc seditiones plurimæ sequutæ sunt in Delphinatu, Provincia, Septumania, & Aquitania. In hac postrema Regione Petrus Guarriguejus Sacerdos incola Cœnobii S. Pergeti, ad Mauriacum Oppidum tertio tantum milliari distans a Guardiano suo missus, perficiendorum quorumdam negotiorum causa, necatus est die 7. Octobris ob Christi confessionem ab Hæreticis, qui Oppidum ipsum expugnabant. Ejus corpus, nefariis hominibus prohibentibus, inhumatum remansit per integrum diem; ac postmodum noctu a Fidelibus sublatum honorifico tumulo conditum est, non sine maximo mœrore, & lacrymis circumstantium.

Gonzaga in Prov. Aquitaniæ Antiq. con. 30.

LXXXIII. Soluta matrimonii curis Regina Elisabeth Austriaca Caroli IX. Regis vidua, licet viginti annos nata, a fecundis nuptiis adeo abstinuit, ut non prius Viennam redierit, quo eam Augusti Parentes invitabant, nisi cautione accepta, sibi nullas unquam nuptiarum molestias eos illaturos, scriptamque cautionem arcula diligentissime inclusit, cujus cla-

Greiderer lib. 3. cap 4 §. 12. num. 312.

clavem collo pendulam gerebat. A Gallia tamen non discessit, nisi anno insequenti, postquam Henricus III. Mariti sui Frater a Polonia redux, ubi Regno potitus erat, in Regem Galliarum esset coronatus, a quo Cardinalem Ferrariensem accepit, qui illam festivo cum famulatu in Germaniam comitaretur.

LXXXIV. Inter Sanctimoniales Clarissas S. Lini Volaterrarum florebat Cæcilia de Gottis Volaterrana, quæ quantum charitas suadet, obedientia præscribit, Marthæ partes absolvit in Ministerio Sororum; cæterum Mariam orando avidius imitata die, noctuque cælestibus intendebat; unde plures divinitus, dum in contemplatione hæreret, accipere meruit favores; hoc namque anno in Vigilia Pentecostes Spiritus S. Adventum tum in Jordane super Filium Dei, tum in Cœnaculo super Apostolos dum attente recolerent, Spiritum ipsum in Columbæ specie super se stantem vidit; & in nocte Nativitatis Dominicæ Divinam expendens dignationem erga homines, speciosissimum puerum Jesum a cælis descendentem, & in sinum suum illabentem excepit, ac tenuit, sicut antea pluries exceperat, & tenuerat; quod ipsamet paullo post læta ad Sponsum abiens fassa est.

Pulinari part. 2. pag. 227.

Monumenta Provinciæ Tusciæ.

LXXXV. Reperio in Processu Valentino pro Beatificatione, & Canonizatione Petri Nicolai Factor, Servum Dei ab anno 1571. ad annum hunc Matriti habitasse, prout testatur Franciscus Ortiz Lucio Sacerdos Minorum Observantium. Id iis opponitur, quæ superius retulimus ex eodem Processu, ubi literarum ipsius testimonio probavimus, eum anno 1572. fuisse Confessarium in Monasterio SS. Trinitatis Valentiæ, nec proinde rem hanc in aliud tempus esse rejiciendam. Arbitror, non omnia, quæ in Processibus congeruntur, ita minute esse accipienda, ut circumstantiæ aliquæ factis additæ, quæ ad rei summam, seu cardinem non pertinent, quæque ut extraneæ spectari debent, veritati adamussim respondeant; sufficit enim, ut sanctitas, de qua agitur, comperta sit, atque extra dubitationis aleam posita. Rite omnibus perpensis, probabilius est, Franciscum Ortiz memoria lapsum fuisse, quam Petrum Nicolaum ipsum pro uno anno alterum scripsisse.

Ex Processu Valentino num. 47. pag. 202.

LXXXVI. Prætereundæ non sunt literæ, quas ex Regio Monasterio Discalceatarum Matritensium, in quo Vicarium, & Confessarium agebat Sanctus hoc tempore, dedit ad Abbatissam Monasterii SS. Trinitatis Valentiæ, tum quia maximum pietatis, & devotionis spiritum redolent, tum etiam quia evincunt, eum anteactis annis ibidem spiritualia servitia Monialibus præstasse.

Ibidem num. 22. pag. 84.

Admodum Reverendæ Dominæ Abbatissæ Monasterii SS. Trinitatis Valentiæ.

Jesus Maria.

Admodum Reverendæ Dominæ in Christo Crucifixo.

Gratia Sanctissimi Sacramenti resideat in ejus anima, suoque amore illaqueetur, ac illi permittat facere suam Sanctissimam voluntatem. Suam recepi Epistolam cum omnibus aliis, & multam consolationem cœpit, & equidem laute, videns & Dominationem Vestram, nec non omnes istas Dominas existere, ac credo ad præsens etiam existere omnes bonas, quia sine finitione illi dico, nunquam existimarem, quod fuissem percepturus tantam tristitiam ob absentiam hujusmodi Angelorum, quæ licet non habeant nomen Discalceatarum,

tarum, neque tantum rigorem, uti hoc in loco, si deferunt folium in omni Dei re, nihil superest, quod petatur, cum hæc domus, & moniales omnes olent, & sunt Dei. Sed Domus Sanctissimæ Trinitatis Valentiæ, ita prout habet nomen, tenet effectum, & valorem pertinentem ad magnos Dei Servos; & insuper illi dico, quod nunquam putarem lacrymas fundere, quæ semper, quod recordor hujus cælestis Domus, insurgunt in meos oculos, ac sum me conversurus ad Deum, licet illi a me præteriri non possit Sanctissima Trinitas. Equidem magnam rationem habet recordari hujus pauperis Fratris, quoniam semper illas præsentes tenet in supremo gradu perfectionis erga Deum. Hucusque me definui scribere, sed minime a memoria abiit a me, a Deo amata, & signanter Dominatio vestra, & haud obliviscor illius, quod facere vellem. Pro hujusmodi Domo expectatur occasio, quia diverso modo consideratur hæc curia extra illam, & alio in illa residendo. Deo placeret, quod ego illic me detinerem, quia illud omne, quod hic se habet, meo in animo legebam, seu considerabam, & plus video, & denique plus valet iste angulus, quam existimari possit testis cantantibus Organis. Commendationes det Dominæ Donnæ Joannæ de Toledo, ac Donnæ Mariæ ejus Filiæ, jam est mea Filia spiritualis Domina Donna Joanna, & est una magna Dei Serva, & gratiam mihi faciat Domina Abbatissa omnibus istis Dominis Filiabus, & Sororibus meis me commendare in Jesu Christo, ac Dominabus antiquis, mediocribus, & parvis, ut Deus mihi permittat redire ad istam meam Matrem, & Provinciam Valentiæ, quodque Dominatio vestra multum me commendet in Domino, ac Sorori Ceciliæ: donum erat tale, ut videretur descendere de Cælo; Dulcissimus Jesus sit in vestrum divinum adjutorium. Magna obligatione me strinxit domus de Mendozza, quod si non sint amitæ, & Sorores Consobrinæ Dominarum Comitissarum de Consentaina, jam ignoro alium favorem in hac curia, bene apparent, quæ sint; signanter Donna Anna de la Cerda Hispania harum Dominarum, & omnibus tribuat Deus summum bonum; & nobis solatium. Madrid de Mense Januarii II. Anno MDLXXIV. Valde Filius Dominationis vestræ peccator &c. Jesus. F. Petrus Nicolaus Factor.

LXXXVII. Epistolam excipiunt piæ nonnullæ considerationes, seu monitiones animæ ad eamdem Abbatissam perscriptæ, quas dabimus, quum de Servi Dei scriptis recurret sermo.

LXXXVIII. Virginum Deo sacrarum Dux in virtutis semita verbo, & exemplo eis præibat, quæ illum veluti divinitus sibi datum diligebant, & venerabantur. Hoc in loco ante Imaginem Seraphici Patris S. Francisci retulit prophetico spiritu Paschali Baylon, qui secum erat, visionem illam, de qua superius egimus, astri infinitæ magnitudinis, quæ Paschali ipsi objecta fuerat in Cœnobio de Jumilla, vel de Almansa, quamque cum nemine communicaverat. Hoc in loco Missæ Sacrificio præsens tanto arsit spiritu erga Altaris Sacramentum, ut ex Tabernaculo sponte ad ipsum miraculose abierit una ex consecratis formis, atque in os ejus illapsa suspirantem, & præ dulcedine, quæ cor inundabat, deficientem Angelorum esca refecerit. Alio die Sacrum peragens in Ecclesia Monasterii, repente tamquam ad alia negotia distractus apparuit. Hinc Sacerdos quidam sæcularis, apprehensa extremitate ejus vestis, ad latus eum bis, terque traxit, ut excitaret; sed immoto illo persistente, intellexit, Divinum esse, soporem, & ecstasim, qua cum Deo jungebatur, ideoque admiratus in partem se recepit.

Compañy lib. 1. cap. 10.

LXXXIX. Erat ei contracta amicitia cum Francisco de Cruce Religioso celsi spiritus, & perfectionis, qui hoc eodem anno ei dixit: *Frater*

Ex Processu Valentino num. 47. pag. 303. *ter Nicolae, hodie sunt futura magna super versum illum: Suscepimus, Deus, misericordiam tuam.* Cui alter labiis in risum compositis, & æstuans ardore charitatis, pauca verba respondit. Deinde sacras sumpsit vestes ad supplicationem peragendam, qua expleta, Missam celebravit, quumque pervenisset ad verba illa Evangelii Joannis: *Verbum caro factum est*, remansit in ecstasi per multum temporis, ita ut adstantes Religiosi ab Ecclesia egressi iverint ad prandium, & ipse interea ante pedem Altaris majoris, facie sursum elevata, perseveravit immobilis, & a sensibus alienus, donec sensus recuperans ivit ad cœnaculum, ubi maxime jucundus a Fratribus petiit, si foret aliquid, quod Amore Dei sibi daretur ad manducandum.

XC. Frequentes Viri Dei ecstases in causa fuerunt, ut quandoquidem ipsæ per se inspectæ non sunt adeo evidens signum Gratiæ, & Sanctitatis, ut non possint esse naturales, aut artificiales, & sub melle venenum occultare; (quod S. Ludovicus Beltrandus adnotaverat in concione habita in die Transfigurationis Domini, teste Francisco Gonzaga in libro, cui titulus: Historia verax Vitæ, & Miraculorum S. Ludovici) ad Tribunal S. Inquisitionis Petrus Nicolaus hoc ipso anno sisteretur sub Licentiato Vaca Inquisitore in Archiepiscopatu Toletano: aderant enim qui ipsius ecstases probarent, & qui dicerent, etiam lamiis eas passim contingere. Quomodo res gesta fuerit sequens ostendit monumentum.

Ibidem pag. 302. XCI. *Toleti die 11. Mensis Aprilis MDLXXXV. fuit petitum a me Fratre Francisco de Gusman Sacerdote Ordinis Sancti Francisci ex parte Admodum Reverendi Patris Fratris Christophori Moreno Ministri Provincialis Provinciæ Valentinæ, & suo nomine Frater Cosma Damianus Camacho Sacerdos ejusdem Ordinis, & Provincia petivit a me, an scirem, quod Domini Inquisitores Districti Diœcesis Toletanæ examinarunt vitam Patris Fratris Nicolai Factor, & ego cum conformitate suæ voluntatis, & desiderio fidem do, & testimonium in verbo veritatis, quod quum redirem in Monasterio Sancti Francisci Oppidi Matriti, & administrarem munus Commissarii Generalis Indiarum, & D. P. Fr. Nicolaus Factor esset Confessarius Monacharum in Monasterio Monialium Discalceatarum dicti Oppidi, vidi quod aliquibus vicibus concionans dictus Pater in dicto Monasterio remanebat in ecstasi, & raptu, & similiter quando absolvebat Sacrificium Missæ, per multas horas in raptu manebat, & cum hoc divulgaretur per illud Oppidum, venit illuc Dominus Licentiatus Vaca Inquisitor supradictæ Diœcesis, qui visitabat illud Oppidum, & Curiam, qui sciens, quod eram Commissarius, & Visitator illius Monasterii Discalceatarum, petivit a me, & exhortatus fuit, quod altera die sequenti vocarem dictum Patrem Fratrem Nicolaum hora assignata, curans illum remanere in mea Cella, & dictus Dominus Inquisitor veniret eodem tempore, quia erat tractaturus aliqua cum dicto Patre spectantia ad servitium Dei, ac ipse redegi ad opus, quod dictus Dominus mihi ordinavit, & feci venire dictum Patrem, & illum mecum habui usque quo venit dictus Dominus Inquisitor, qui duo se viderunt, & soli permanserunt clausi in Studio meæ Cellæ satis spatio temporis, & quod successit a colloquio illo, & examine, fuit, quod dictus Dominus Inquisitor exivit illinc valde satisfactus, & ædificatus propter spiritum, bonitatem, & integritatem Christianam dicti Patris Fratris Nicolai, & gratias agens, & benedicens Deum propter illud, & hoc successit in principio anni MDLXXIV.*

XCII. Æquo Inquisitoris judicio probatus, & dimissus Sanctus Matrito abire cogitavit, & ad pristinam quietem Valentiam reverti, ut scilicet

licet

licet Regiæ Aulæ strepitum, vulgique plausus, & acclamationes vitaret; ubique enim de ipso mira Matritenses prædicabant. Positus in oratione ante Imaginem B. Mariæ Virginis de Atocha, quæ est in Coenobio Fratrum Prædicatorum, audivit eam sibi dicentem lingua Valentina: *Cur, Nicolae, relinquere vis filias meas Discalceatas?* Ille autem tamdiu se excusavit, donec Virgo veniam discedendi ei fecit. Ibidem.

XCIII. Illustravit Felix Cardinalis Perettus de Monte Alto nobili sepulchro, & elogio in Basilica Liberiana corpus Nicolai IV. Summi Pont. in neglecto latitans. Antea construere ibidem incoeperat proprio ære Sacellum Præsepis Domini, quod ipsemet appellat opus viribus suis, & facultatum suarum tenuitate majus, spemque animo conceperat in eo collocandi S. Hieronymi corpus, tumulatum, ut vetus traditio ferebat, in eadem Basilica, si forte reperiretur. Veritus tamen, ne Pontifex Gregorius XIII. id sibi interdiceret, veniam ab eo obtinuit transferendi corpus Nicolai IV. ad locum decentiorem. Itaque consilium suum occultans sagaci prudentia jussit, ut humus nunc in uno, nunc in alio angulo effoderetur, non tam tumuli ponendi desiderio, quam sacrum depositum, quod quærebat, inveniendi. Spe sua frustratus monumentum demum erexit ad dexteram Tribunæ, translatum modo ad lævam majoris januæ in prospectu tumuli Clementis IX., marmoreis, & porphyreticis lapidibus, opere vermiculato, & eleganti emblemate ornatum, in quo visitur simulacrum Pontificis dextero brachio extenso, manuque aperta, cui adstant Justitia, & Religio. In summitate hæc leguntur.

Nicolao IV. Asculano Piceno Pont. Max. Cum in neglecto diu sepulchro fere latuisset, Felix Perettus Cardinalis de Monte Alto in Ordinem, & Patriam pietate motus Posuit an. MDLXXIV.

XCIV. Basis incisas has literas magnarum virtutum Nicolai testes amplissimas exhibet.

Nicolaus IV. Pont. Max. Ordinem Minorum professus, Philosophus, ac Theologus egregius, Constantinopolim a Gregorio X. missus, Græcos ad Romanæ Eccl. communionem, Tartaros ad fidem reduxit, post S. Bonaventuram Generalis, sanctitate, & doctrina Ordinem propagavit, Nicolai III. Nuntius inter Francorum, & Castellæ Reges pacem conciliavit, S. Pudentianæ Cardinalis, Legatus Honorii IV. in Galliam Senatoriam P. R. dignitatem Sedi Apostolicæ restituit, Factus Pontifex Rempublicam sublatis discordiis composuit, Christianos Principes sacro fœdere junxit, Ptolemaidem copiis adjuvit, Flaminiam in Pontificis iterum ditionem redegit, Publicum in Monte Pessulano Gymnasium instituit, probos, & eruditos in Cognatorum loco tantum habuit, Lateranensem, & hanc Basilicam structuris & opibus auxit, Tandem justitia, & Religione Orbem Terræ moderatus magna sanctitatis opinione obiit pridie Non. Aprilis MCCXCII. Pontificatus sui anno V.

XCV. Antonius Olano Lusitanus Minorita scripsit, ut habetur in Bibliotheca Hispana, librum cui titulus: Relatio Martyrii Fratris Andreæ de Spoleto, impressum hoc anno unà cum Ærario Virtutum Alphonsi de Isla, seu Ilba, pariter Minoritæ. Florebat in Provincia S. Nicolaî Paulus de Gravina doctissimus, & rerum agendarum peritissimus, electus hoc anno Minister in Comitio Terlitii. Bibliotheca Hispana tom. 1. pag. 14.

XCVI. Provinciam Conceptionis decorabant literariis laboribus Nicolaus de Ramos promotus subinde ad Episcopatum Portus Divitis, & Joannes de Pineda. Provinciam Cataloniæ Angelus de Pas præstantissimus, summusque Theologus, multorum voluminum doctrina, & erudi-

 ditio-

ditione singulari refertorum auctor, ferventissimus Concionator, de quo Angelus Justinianus Episcopus Gebennensis testatus est, sibi persuasum esse, duos tantum in Ministerio Verbi Dei tunc excelluisse, nimirum Franciscum Panigarolam, & Angelum de Pas. Pietate etiam clarus, fulsit prophetico spiritu, & miraculorum gloria, sepultus anno 1596 in Ecclesia S. Petri in Monte Aureo de Urbe. De ipso plura erunt inferius dicenda.

XCVII. Alexandrum Bonannum Ordinis Minorum Conventualium virum doctissimum, & eximium Concionatorem hoc tempore vixisse scribit Auctor Bibliothecæ Franciscanæ, & Waddingus in libro de Scriptoribus Ordinis, typisque commisisse Sermones quadragesimales sub titulo, *Portus Panormitani*, laudatos a Possevino in Apparatu Sacro. Eadem habet Rodulphus, qui ita loquitur: *Alexander Bonannus Siculus, Panormitanus edidit Quadragesimale, quod Portum Panormitanum prætitulavit anno* 1574. Unum invenio Antonium Mongitorem in Bibliotheca Sicula, qui ipsum fato functum asserit Panormi in Cœnobio S. Francisci die 31. Augusti anno 1571., ubi hoc ei texit elogium: „ Scientiarum ornamento, Sacrarum Literarum eruditione, & singulari eloquentia celeberrimus effulsit. Ex hujus ore mirabilis in Auditores concionando effluebat suavitas, adeo ut, undique irruentibus populis, omnium animos sibi conciliabat, magnaque apud omnes existimatione valuit. Provinciam Siculam rexit anno 1562., & pietate emicuit. Obiit.... Funeri celebrando honoris causa interfuisse legitur Canonicorum Capitulum Panormitanæ Ecclesiæ, ut ex defunctorum libris ejusdem habemus. De eo vide Præfationem, sive elogium D. Leonardi Certosa Veneti, quod Alexandri concionibus præfixit „.

Rodulphus part. 3. pag. 306. a tergo. BibliothecaSicula tom. 1. pag. 14.

XCVIII. In Cœnobio S. Francisci Pennæ Provinciæ S. Bernardini desideratus est Antonius Angelinus, quem Rodulphus ortum scribit ex Matre Apollinaria, Patria Pennensem, morum integritate, doctrina, prudentia, & charitate ornatum, qui triennio Provinciam S. Bernardini sapientissime moderatus est, multas celeberrimas Urbes lectionibus Theologicis, & concionibus illustravit, multaque beneficia contulit Pennensi Cœnobio. Virum insignem præcesserat anno 1510. Jacobus Antonius Angelinus, & subsequutus est Nicolaus ejusdem nominis, ambo spectatæ pietatis, & eruditionis S. Theologiæ Magistri.

Rodulphus lib. 2. pag. 177.

XCIX. Omnium tamen laudem superat Cornelius Mussus anno 1511. Placentiæ in Italia nobili ortus genere, & in baptismo Nicolaus dictus eorumdem pariter Minorum Conventualium Alumnus, vir incomparabili ferme ingenii felicitate, ut continentia, & pietate excellens, ad eloquentiam natura ipsa conformatus, sic ut ab ætate annorum duodecim (annos enim novem natus ex voto, quod Cornelia ejus mater nuncupaverat, Minoriticum habitum sumpserat) publicum sacrarum declamationum munus aggressus sit, tanto omnium plausu, & audiendi desiderio, ut ad pueri conciones, veluti ad insueta miraculorum spectacula, innumerabilis populorum fieret concursus.

C. Curam suscepit egregii juvenis Frater Jacobus Rosa de Candazo, qui eum secum duxit Carpium ad humaniores literas ediscendas, ibique ejus præclaram indolem miratus Leonellus Pius literas commendatitias ei dedit, ut Venetias profectus coram Senatu concionem haberet. Quod munus summa cum laude explevit, etsi Veneti Patres parum sibi de eo repromitterent, ob ætatem juvenilem, exiguam corporis statu-

Joseph Mussus in Vita Cornelii Mussi.

staturam, vultusque, ac membrorum gracilitatem. Ex iis Petrus Zenus, Aloysius, & Jacobus Cornelius amplissimi Senatores in Mussum adeo benevolos se præstiterunt; ut eum Patavium miserint cum honore, ubi Philosophiæ studiis expletis sub Zimara, Theologiæ sub P. Simonetta, linguæ Græcæ sub Lampridio, Hebraicæ insuper, & Chaldeæ sub eximiis Præceptoribus, auditoque Petro Bembo postea Cardinali, a quo præcepta didicit elegantioris styli Latini, atque Italici, lauream sumpsit, & per Quadragesimam ea in Urbe concionatus est, omnibus viri inauditam hactenus facundiam mirifice extollentibus, ipsumque Demosthenem Italum appellantibus. Venetiis etiam id muneris absolvit, aliisque in locis; sed Romæ præsertim in Ecclesia SS. Laurentii, & Damasi, & in Aula Pontificia; quum enim Paulus III. ad prædictam Ecclesiam accedere commode non posset, voluit, ut Cornelius coram se Latinas conciones perageret, & disputationes circa textus Evangelii, quod singulis diebus legebatur.

CI. Metaphysicam explicavit in Academiis Papiensi, & Bononiensi. Sacrarum literarum studiis addictus annuos sermones Bononiæ diebus festis peroravit, insolentesque, & heterodoxos adversarios coufudit tum sapientia sua, tum auctoritate Cardinalis Campegii Antistitis Bononiensis. Ochinum Apostatam oppugnavit, perque omnes honoris gradus ad Episcopalem dignitatem evectus est anno 1541. die 14. Novembris Ecclesiarum unitarum Foropopiliensis, & Bertinoriensis, quas tres annos rexit, translatus anno 1544. die 27. Octobris ad Ecclesiam Episcopalem Bitunti in Apulia Peucetia, ubi in Ecclesia Cathedrali, hoc ei inscriptum est epitaphium, licet Romæ oculos vitæ clauserit. Ughellus tom. 7. pag. 611. Idem tom. 1. pag. 690.

D. O. M.

Cornelio Musso Placentino Bituntino Episcopo doctrina, ac eloquentia celeberrimo, atque fide Catholica optime merito, qui quum Episcopatum hunc septem, & viginti annos summa cum pietate rexisset, demum a Pio V. Pont. Max. Romam accitus, ibique sub Gregorio XIII. studiis, & laboribus confectus LXIII. an. suæ ætatis IX. Jan. obdormivit in Domino MDLXXIV. Joseph Mussus Archipresbyter Bituntinus familiaris amantiss. faciendum curavit.

CII. In Ecclesia SS. Apostolorum de Urbe, ubi ejus corpus quiescit ad lævam Aræ majoris, hoc alterum legitur epitaphium, in quo unus ei additur ætatis annus.

Cornelio Musso Placentino Minoritæ Bitontinensium Episcopo vitæ innocentia, morum integritate, & sanctitate insigni, Doctrina, omnibusque scientiis praclaro, Concionatori facundissimo, atque incomparabili, Catholicæ fidei propugnatori acerrimo, cujus ingenii, & eloquentiæ præstantiam nunquam interitura monumenta testantur. Vixit an. LXIV. Obiit V. Idus Januarii anno MDLXXIV.

CIII. Habuit in Concilio Tridentino, cui interfuit, duas Orationes, alteram Italico idiomate de persecutionibus, & victoriis Ecclesiæ; pro expeditione Caroli V. adversus Lutheranos, quos Imperator admirabili prælio subinde fudit ad Albim fluvium anno 1546.; alteram Latinam anno 1545. Dominica tertia Adventus, Patres ad spirituale gaudium hortatus ob bona, quæ œcumenica Synodus universo Orbi Catholico erat allatura. Incipit: *Gaudete in Domino*, & habetur in collectione Labbei. Labbeus tom. 10. pag. 166.

CIV. Quæ supersunt opera ab ipso exarata, hæc numerantur.

In

In Rhetoricam. In Logicam. In Metaphysicam. Super I. Sententiarum Scoti. Commentaria in omnes Epistolas Pauli ad Ascanium Cardinalem Columnam. In Epistolam Pauli ad Romanos. In Psalmum CXXVI. Super Magnificat. De Vita B. M. Virginis. In Decalogum. Homiliæ Latinæ de modo visitandi. Synodus Bituntina. De Divina Historia libri tres. I. De Divinæ essentiæ æternitate. II. De Divinæ naturæ veritate. III. De Divinæ naturæ, & vitæ fœcunditate. Elogium solitudinis rhythmice. De arte prædicandi Latine. Homiliæ Latinæ in Epistolas & Evangelia totius anni ad Paulum III., & Pium IV. habitæ. Sermones quadragesimales Italice. Sermones habiti ad Regem, & Reginam Bohemorum. Conciones variæ Italice.

CV. Symbolum Apostolorum interpretatus est per Conciones, quas habuit coram Paulo III. Pontifice, & anno 1598. ex Italico in Gallicum idioma vertit in duos tomos distinctas Gabriel Chapuis Historicus, & Secretarius Regius Parisiis; in Hispanum vero Didacus Zamora Ordinis Prædicatorum editas Salmanticæ anno 1602. Ex his conciones decem Castellanas fecit Petrus a S. Anna, & ad prælum maturas reliquit asservatas Pinciæ in Bibliotheca Comitis de Gondomar. Tomus primus hujus operis publici juris factus Venetiis apud Junctas continet sequentes articulos, quibus præfixa est præfatio Bernardini Tomitani, in qua eorum aperit methodum, characterem, & elegantiam. De necessitate institutionis Christianæ. De facilitate vitæ Christianæ. De fide. De primo arcano sapientiæ hominis. De primo articulo Symboli Apostolorum. De productione Divina. De generatione æterna Filii Dei. De Morte Christi. De descensu ejus ad Inferos. De Resurrectione. De Ascensione. De extremo judicio a Christo faciendo. De Spiritu Sancto tertia in Sacrosancta Triade Persona. De Ecclesia Catholica. De Communione Sanctorum, & Remissione peccatorum. De Resurrectione Carnis, & Vita æterna. Summarium longæ expositionis Symboli Apostolorum. De Sapientia Divina. De Dilectione Dei, & proximi, & in primis Amore Dei. De Amore erga proximum. De Amore mutuo, qui est finis vitæ Christianæ. De operibus vitæ Christianæ, sine quibus frigescit Charitas.

CVI. Tomus alter. De operibus necessariis homini Christiano contentis in Decalogo, & insculptis lapidi, traditisque Summo Monarchæ Populi Israel, & per eum toti Mundo. De honore, & cultu Dei. Contra immemores adorandi Deum in spiritu, & veritate, totam fiduciam constituentes in cæremoniis, signis dumtaxat, & imaginibus visibilibus: similiter contra eos, qui contenti solo spiritu negligunt cultum Dei exteriorem, & cæremonias. Quod homines majus peccatum committere non possint, quam lingua, qua Deum inhonorant, quod beneficio linguæ cæteris creaturis antecellunt. De requie spiritus Deo consecrati. De cultu exteriori, qui fit Deo, determinato ab Ecclesia. De operibus sex dierum, quibus Deus creavit Mundum, & requie diei septimæ post completum opus. Item de loco cultus Dei in die Dominica. De pietate filiorum in parentes. De reverentia debita Sacerdotibus, & Senioribus. De non occidendo proximo. De prohibitione iræ, & invidiæ. Contra adulteros, & fornicarios. Contra avaros. Contra maledicos. De justitia interiore refrænante animæ concupiscentiam. De Passione Jesu Christi. Horum operum Catalogus habetur in Bibliotheca Franciscana.

CVII.

CVII. De his concionibus hæc habet Sixtus Senensis in Bibliotheca Sancta: „ Exstant (Cornelii Mussi) conciones luculentissimæ Etrusca „ lingua editæ, Gregorii Magni, Basilii Magni, Chrysostomi, & cæ„ terorum Græciæ Patrum sermonibus propter doctrinæ, & facundiæ „ majestatem comparandæ. Inter has autem ea maxime excellit, cui „ titulus est *de Beneficio*, in illam ex Evangelio Joannis sententiam: „ Sic Deus dilexit Mundum, ut Filium suum unigenitum daret, in „ qua ipse omnes ingenii, eruditionis, & eloquentiæ vires suas sic „ effudit, ut nec doctius, nec disertius, quidquam eo in genere aut „ dici, aut excogitari potuerit „. Non dissimulandum tamen est, teste Sixto Senensi, nonnullos viros eruditos fuisse, qui Mussi conciones indispositæ compositionis, molestæ prolixitatis, juvenilis affectationis, vanæque ostentationis vitio notarent; in quibus Hieronymus Trevisanus Ordinis Prædicatorum Episcopus Veronensis, celebris declamator ejus ætatis, & eloquentiæ pressioris, ac nervosæ, earum auctorem conferre consueverat minutarum rerum negotiatori, omnium suarum mercium suppellectilem in nundinis expositam ostentanti. De altero Mussi adversario queritur Rodulphus: „ Quidam, inquit, non minus sui „ ipsius, quam primævæ Religionis immemor, in qua annos 40. coa„ luit, aculeato, & livido dente tantum Virum, & clarissima ejus „ monimenta expungit, & adulatione parum sobria clarissimum hunc „ virum adumbrasse videtur. Sed hæc est naturæ humanæ perversitas, „ ut quæ imitari nos posse diffidimus, falsa putemus, aut debita laude „ defraudemus. Sic invidia virtutis hostis perpetuus judicium perver„ tit; & superbia, vitiorum omnium mater, virtutem obscurare ni„ titur. Sed quis cum mortuo contendit, vel mortuo invidet? „.

Bibliotheca Sancta lib. 4. pag. 312.

Rodulphus lib. 3. pag. 313.

CVIII. Inutile foret doctissimi viri hic texere apologiam, quem cunctæ Italiæ Urbes admiratæ sunt, literatissimi homines laudibus cumularunt, Patres Concilii Tridentini, ut alias diximus, magno habuerunt in pretio utpote summum Theologum in augusto illo consessu inter doctiores doctissimum, Romani Pontifices maximis muneribus decorarunt, quos inter Paulus III., qui eum duabus Cathedris Episcopalibus dignum duxit, Julius III., qui ad Concilium misit, Pius IV., qui ad Aulam Ferdinandi I. Imperatoris honorificentissime ablegavit de gravissimis negotiis acturum; ab ipsis etiam Heterodoxis celebratus, qui veluti ingenii, & doctrinæ portentum Mussum admirantur, ac potissimum a Petro Bayle, quem minus æquum in res, moresque, & fidem Catholicorum norunt omnes. Unum addemus testimonium Federici Cardinalis Borromæi, qui laudibus Savonarolæ, quo cum neminem comparandum asserit, has addit de Musso: „ Crediderim, laude „ ipsius, & nomine, & recenti adhuc fructu post aliquot annos, di„ cendi studium placuisse Cornelio Bitonto, qui sicuti literati tunc „ homines ajebant, primus in sacrata claustra urbanam, atque nobi„ lem formam invenit, posthabita rudi, & agresti, qua usi fuerant „ priores. Nescio an pari quispiam alius laude tunc scribere concio„ nes potuisset Italica lingua. Debetur ei tamen venia, quod stylo „ fuerit solutiore, ac minus ad ejus linguæ leges exacto, & religioso, „ quam certe fuisset, si contigisset ei, ut nostram hanc in ætatem „ incideret..... Bitontus non putavit sibi esse faciendum, ut redige„ ret linguam in angustum, & arcte circumscriberet; ideo vocem ar„ ripiebat omnem, quacumque urbani modo, & recte loquentes ute„ ren-

Bayle tom. 3. pag. 3036.

Federicus Borromæus de sacris oratoribus lib. 8. pag. 140.

" rentur. In actione, sive gestu, summa fuit ejus cura, tantaque sollicitudo, ut manarit hæc fama, nescio certe quanta cum ipsius laude, consuevisse ipsum, adhibito etiam speculo, componere, ac moderari motus omnes, privatimque faciendo periculum sui, solitum esse cavere sine fine, ne quid publice faceret omnino præter decorum". Celebre exstat de eo elogium Henrici Willoti.

Athenæ Ortodox. Lit. C.

CIX. Vivere desiit Parisiis die 19. Novembris Jacobus Hugonis Delphinas Alumnus Cœnobii Tanlai, quem præclaram legationem apud Philippum Regem Catholicum suscepisse scripsimus. Fuit doctor Parisiensis, Ecclesiastes, & Confessarius Henrici II., Francisci II., & Caroli IX. Galliarum Regum, ab eodem Carolo missus ad Concilium Tridentinum tamquam Procurator Joannis Ursini Episcopi Tricorensis. A nullo horum Regum induci potuit, ut oblatos admitteret Episcopatus. Carolus eum in deliciis habuit, valdeque familiarem, & absque comitatu frequenter invisebat; cubicula illi construxit, annuamque dabat pensionem, quam ille, obtenta facultate Apostolica, in Fratrum usus convertebat, maxime in ornatu, & cultu Divino, conflatis, ut ait Picquetus, a quo hæc sumimus, quæ adhuc videntur, in Sacrario Parisiensi vasis argenteis deauratis, pondo ferme centum Marcarum. Sepultus est in Magno Conventu ante Altare supremum eodem in tumulo cum Petro a Cornibus Præceptore suo. Henricus III., dum Regnum gubernaret Poloniæ, ubi eum decessisse audivit, valde contristatus est, & solemnibus ei parentavit exequiis.

Picquet in con. Tanlay.

CX. Quievit in Cœnobio SS. Annuntiationis de Cuernavaca, seu Quauhnahuac, duodecim leucis ad meridiem a Civitate Mexicana Ferdinandus de Leyba, seu Liva, sepultus die 22. Octobris prope ostium veteris domus. Laicus erat professione natus in Oppido Cidamonii, & Alumnus Provinciæ Burgensis. Zelo salutis Indorum accensus mare trajecit; sed quum operi Evangelico se imparem agnosceret ob crassius ingenium, & memoriæ debilitatem, exemplo ad Christi fidem, & pietatem Indos allicere deliberavit. Quare sandaliis abjectis, nudis plantis incedebat, pauperrimo indutus sacco, extenuatus pœnitentiarum rigore, & vigiliis, quas Divinarum rerum meditationi impendebat, laboribus insuper, quos exerebat in plantandis oleribus, & leguminibus, ut Fratrum, pauperumque necessitatibus opitularetur, quibus si quidpiam deesse animadverteret, austeritates in corpus suum charitate fervens duplicabat. Hispanos, Indosque ad virtutem quotidie hortabatur, apud quos magnam Sanctitatis opinionem reliquit. Marchionissa de Valle una cum ingenti populorum multitudine adstitit ad ejus funus, effigiesque Viri Dei visitur in aditu ejus tumuli.

Torquemada loc. cit. pag. 593.

Marianus lib. 2. cap. 26.

CXI. Eadem in æde Guardiani munus peragens obiit die 17. Aprilis Franciscus Simbronius, seu Zimbron, ex Civitate Abulæ equestri familia natus, & Ordini Minoritico addictus in Provincia Conceptionis. Multum insudavit in Indorum conversione, ad quos quotidie ferme Mexicana lingua, quam optime callebat, concionabatur, Sacrarum Literarum, & orationis studiosissimus, omnibusque instructus dotibus, quibus Idololatras, & Barbaros ad Religionem perduceret. Minus vere Ægidius Gonzales Abulensis scribit, eum tumulatum in Cœnobio S. Francisci Mexici. Viro Dei pietatis, & amoris causa sepulcrum Fratres posuerunt.

Gonzaga in Pro. S. Evangelii con. 11.

Menologium Francisc. die 17. Aprilis pag. 4..

CXII. Decessit in Conventu Panormitano, vulgo dicto la Granja, Michael Servian, unaque cum ipso Joannes Fè vir probatissimus, ambo Pro-

bo Provinciæ Majoricarum. Michaeli Pius V. Summus Pontifex commisit Claustralium Reformationem. Philippus II. eum Consiliarium adhibuit. Joannes Austriacus in suum Confessarium, & Pœnitentiarium elegit, eique dono dedit venerandam Crucifixi Imaginem honorifice asservatam modo in Ecclesia Cœnobii S. Mariæ de Jesu extra muros Civitatis Palmæ, quam manibus tenens Princeps celebrem victoriam ad Echinadas de Barbaris reportavit. Egit Inquisitorem Generalem in exercitu, & classe Christianorum, literasque patentes superius retulimus. Monumenta Provinciæ Majoricarum.

CXIII. Hoc anno Bernardinus de Lizano Pistoriensis Sacerdotis Regularis Observantiæ charitas maxime eluxit, & in proximum amor. Frequenter invisebat pius iste Pater ægrotos, & languentes in Xenodochio Cippi Pistorii. Animadvertens autem, eos ministrorum penuria laborare, summis precibus obtinuit, ut in illorum numerum ipse referretur. Admissus, dies, noctesque insomnes traducebat, omnibus aderat, solabatur omnes, in vilissimis, abjectisque etiam muneribus occupatus. Lethali demum morbo, quem inibi contraxerat, affectus animam Deo reddidit hoc ipso anno, conditus in Conventu S. Francisci Cechrini, seu Jacherini, secundo lapide a Civitate Pistorii. Decades Etrusco-Minoriticæ ad an. 1574.

CXIV. Albertus Pomerius Flander Episcopus Tripolitanus, qui ab Africa in Hispaniam profectus, ut gravia quædam negotia in Aula Regia Philippi II. exsequeretur, Episcopali dignitati nuntium remittens, illic in Conventu S. Mariæ de Jesu Complutensi in Provincia Castellæ habitum sumpsit Minoriticum, & solemniter professus est, sanctum finem hoc anno obtinuit in Cœnobio Dominæ Nostræ de Spe Occaniæ, quod sibi in recessum delegerat, ut pietatis operibus quietius vacaret. Ita Eusebius Gonzalez in suis Chronicis, ubi etiam scribit, hoc anno in odium Christianæ Fidei occisum ab Hæreticis Patritium Helium Anglum Episcopum Majonensem in Hibernia renuntiatum a Gregorio XIII. Sed Ecclesiæ Majonensi præerat hoc tempore Episcopus Demetrius Hibernus, de quo jam diximus; nec Patritius Helius eamdem obtinuit, nisi anno 1577., ut suo loco narrabimus. Waddingus etiam loquitur de Patritii Martyrio, dicitque, eum obiisse in Civitate Limiricensi una cum Connacio O-Ruereche inclyti Principis Bernardi ejus nominis filio anno 1579., licet in libro de Martyribus scribat annum antecedentem. Gonzalez in Chron. Seraph. part. 4 lib. 3. cap. 31. pag. 475. Ibidem. Annales Min an. 1591. num. 51. De Martyribus Ordinis Lit. P.

CXV. Jacet in Provincia S. Evangelii Clemens a Cruce ob zelum in annuntiando verbo Infidelibus Angelus appellatus, Angelicis quoque moribus instructus, vir eximiæ doctrinæ, & perfectionis, Alumnus Provinciæ Castellæ, & in Cœnobio S. Mariæ de Jesu Compluti jam Novitiorum Magister. In Conventu Senonensi Provinciæ Franciæ Rogerius Ruchrius Theologus, & Concionator, hostis Hæreticorum Calvinianorum, quos insectatus est verbis, & vitæ integritate. Insuper Stephanus Fidelis, cujus tumulus in medio Chori hos habet versus inscriptos:

Hic jacet arte Plato, Cato vita, Tullius ore.
Corpus alit vermes, Spiritus astra colit.

CXVI. In Cœnobio Minorum Conventualium Castri Bononiensis Magister Antonius Beltraminus de eodem Castro, & Provinciæ Bononiensis Secretarius, literis, & pietate excultus. In Cœnobio S. Antonii Ulyssiponensis Franciscus Noe, qui cum aliis egregiis viris a Provincia Portugalliæ migravit ad Custodiam S. Antonii, quum primum ab illa sejungeretur. Valuit olim gratia apud Henricum Cardinalem; sed tractu temporis Provinciæ Minister electus, quum Purpurato repugnasset

in rebus nonnullis ad Provinciæ regimen spectantibus, ab eodem auctoritate Legati a Latere, qua fungebatur, dejectus est ab officio, & Vianam amandatus; quod ille patienter tulit, volens potius molestias omnes subire, quam Religionis jugum relaxare. Idem Princeps non multo post ab exilio eum revocavit, & Ulyssiponem ire jussit, ubi sanctissime vixit, & obiit hoc anno conditus in peristylio Cœnobii.

CXVII. Viget in Cœnobio S. Francisci Mantuæ memoria Sixti Firmini Mantuani nobili familia orti, qui Ordinem Minorum Observantium ingressus in Scoti doctrina plurimum profecit, optimi Concionatoris famam obtinuit, ingenio præstans, & in abjectioribus Cœnobii officiis versatus. Episcopatum sibi ab Hercule Cardinali Gonzaga oblatum constanter recusavit, qui eum cupiebat habere Suffraganeum. Ferunt, illum cum maligno Spiritu aliquando de fidei articulis disputasse. Asserunt nonnulli, Virum Dei decessisse anno 1566. in nocte Nativitatis Dominicæ. Viget etiam memoria Octaviani de Mantua Theologi doctissimi, qui ad Concilium Tridentinum sequutus est eumdem Purpuratum. Composuit Breviarium S. Barbaræ ad instantiam Guilielmi Ducis Mantuæ.

CXVIII. Capuccinorum Familiæ decus auxit glorioso fine sub hoc tempus Alexius de Petra Rubea Laicus Provinciæ Marchiæ in Conventu Forosempronii, ubi Alphonso Lupo, qui biennio ante a Discalceatis ad Capuccinos se receperat, mulier cælestem illius gloriam nuntiavit, qui sibi miraculose apparuerat, dum laqueo mortem inire desperata statuisset. Baldus de Callio Sacerdos ejusdem Provinciæ, cujus merita, & demerita, ut ait Boverius, Angelus, & Dæmon ejus cellam ingressi in Cœnobio de Petra Rubea degentis, & ægroti in lancem imposuerunt; quumque lanx in æquilibrio maneret, perterritus ille, postquam ab infirmitate convaluisset, totum se Deo dedit, & bonorum operum cumulum auxit. Angelus Savonensis Clericus, qui moriens Jesum Christum, Deiparam, & S. Franciscum sibi adstantes videre meruit. Seraphinus Savonensis jam Guardianus, Diffinitor, & Vicarius Provincialis literis eruditus, & librorum compingendorum artifex, quo ex opere a Bibliopolis libros ad Fratrum usum multos acquisivit. Illi Deipara obitus diem revelavit. Ejus corpus in Conventu S. Barbaræ post sexdecim annos integrum repertum est. Paulus Ferrariensis Guardianus Bononiensis Cœnobii, qui Fratri Basilio tertiana febre correpto jussit in virtute S. Obedientiæ, ut, quum primum febris accessisset, nullum ei locum præberet, antequam ab ipso benedictionem peteret. Ludovicus Parmensis Clericus sexto post professionem mense sublatus, & in mortis limine Jesum Christum intuitus, qui æterno Patri sanguinem vulnerum suorum offerebat. Franciscus a S. Martino prius Minorum Observantium clarus miraculis, quæ signo Crucis sæpe peragebat. Franciscus a S. Petro Sacerdos Provinciæ S. Nicolai, & verbi Dei concionator; Ludovicus Nerinus Sacerdos Provinciæ Syracusanæ Syracusis defunctus; & Gervasius ab Hyrminio, seu Ragusa, Siciliæ Oppido, Laicus magnæ orationis, & pœnitentiæ, Dæmonis victor, qui vel Fratribus insidiabatur, vel sibi in Æthiopis forma apparebat, & vulnera sustibus infligebat, vel post mortem suam energumenas mulieres agitabat, Deiparæ adspectu recreatus, miraculis fulgens, quibus undas cohibuit, ne deorsum laberentur, ægrotos signo Crucis morti proximos sanavit, & prophetiæ dono. Horum acta fuso calamo describit Boverius, eosque appellat decem lapides Civitatis cælestis.

CXIX. Ad hunc annum scribit Joseph Maria ab Ancona referendum esse obitum Joannis Baptistæ Laritionensis, quem Boverius signat anno 1564., ea motus ratione, quia hic Dei servus prædixit navalem victoriam relatam anno 1571. sub Pio V. Pontifice, a Joanne Austriaco contra Turcas. *Merito*, inquit, *ab eodem hoc anno 1564. ad anachronismum evitandum expungenda narratio, & judicio nostro ad annum 1574. referenda*. Hic ego eruditi Annalistæ judicium paullulum desidero. An anachronismum is committit, qui narrat, aliquem obiisse antequam id accidat, quod futurum prænuntiavit? Inquit Boverius: *Tanta Vir Dei ad futura prospicienda Dei luce perfundebatur, ut quum in Conventu Cataci nonnullas triremes mare sulcantes cerneret, veluti spiritu exultans multis adstantibus dixerit: Beati oculi, qui post aliquot annos æquora ista Christiana Classe strata conspicient, unde amplior Christiani nominis gloria, & Catholicæ Ecclesiæ splendor accedet. His verbis navalem victoriam innuere volens, quam Christianorum Classis sub Pio V. Pontifice, & Joanne Austriaco Ductore anno 1571. de Turca revexit; quam tunc, Deo revelante, futuram præsignificavit*.

Annales Minorum an. 1564. num. 1.

Boverius ad an. 1564.

CXX. Maxima frequentia hoc tempore accurrebant Americani ad sepulchrum B. Martini de Valentia, licet ejus corpus nullibi reperiretur. Hac de re loquuti jam sumus; sed audire præstat Fridericum Torerum Societatis Jesu in libro, cui titulus: Palma Triumphalis Ecclesiæ: „ Corpus ejus, inquit, triginta tres annos integrum, incorruptum„ que permansit, innumeris quotidie fulgens miraculis. Urnæ tandem „ inclusum, & sepultum, quum anno MDLXVII. Apostolicæ Sedis jus„ su, & authoritate, recludi theca, & sacræ ejus Reliquiæ, solemnio„ ri honore, efferri juberentur, sigilla quidem tumbæ omnia integra, „ & illæsa comparuere, at sacrum corpus non est repertum: neque „ quod inde clam fuerit asportatum, ubi summa diligentia a Magi„ stratu inquisitum, suspicionis locus est relictus. Credidere cordati „ omnes, sacrum hoc pignus aut divinitus translatum, aut Resurre„ ctionis gloria, singulari privilegio, ante communem Carnis humanæ „ vivificationem, dotatum. Et sicut Indi Orientales Sanctissimum „ P. Franciscum Xaverium Apostolum nacti, eo nomine summos ipsi „ honores impendunt: sic Occidentales Indi, sub ipsis hæreseos Lu„ theranæ incunabulis, Martinum istum mirabilem adepti, velut Apo„ stolum divinitus ad ipsos destinatum, summa usque in hodiernam „ diem veneratione prosequuntur. Unde quum sacrum Corpus ejus præ„ sto non sit, ejus quæcumque utensilia, vestimenta, veluti cælestia „ quædam cimelia, colligentes, sacro in loco reposuerunt, e quorum „ tactu, morborum omnium, pestiferæ luis etiam, & quorumcumque „ contagiorum medelæ promanant „.

Fridericus Torerus lib. 1. cap. 21.

CXXI. Circa hæc tempora conditus est in Ecclesia Omnium SS. Florentiæ Franciscus Maurus Hispellas Umber insignis Poeta laurea donatus a Cosmo Mediceo Etruriæ Duce Mæcenate suo, ut indicat etiam viri ejus effigies asservata in Tabulario Ducum Etruriæ Coronam ab eodem Cosmo accipientis. Adulta jam ætate Ordinem Minoriticum ingressus, quum Pater ipsum antea prohibuisset, ne id faceret, Vitam Seraphici Patriarchæ complexus est heroico carmine in tredecim libros digesto sub titulo Francisciados, quod divinum, & eruditum opus appellavit Franciscus Florentinus; & Libertus Housthemius Leodius Poeta dicere solebat, Auctorem ingenti lætitia de opere consummato perfu-

Fff 2 sum

sum obiisse. Opus excusum est Florentiæ anno 1570. Cosmo Duci dicatum. Anno 1572. Antuerpiæ ex Officina Plantiniana. Anno 1634. Ludovicus Cavalli Gallus Minorita Boloniensis curavit, ut Rothomagi imprimeretur, præmisitque ad singulos libros argumenta, notas marginales, & in fine operis Scholia cum Indice periphrasium Poeticarum, brevi Auctoris vita, & Epistola nuncupatoria ad Franciscum Harlæum Archiepiscopum Rothomagensem, & Neustriæ Primatem. Emicuit præterea vir doctissimus pietate; quamvis enim studiis impeditus, nullo unquam tempore aut Choro, aut communi mensæ, aut publicis aliis monasticis exercitiis defuit. Longa, & molesta infirmitate gravatus constanti animi virtute dolores sustulit, refectusque Ecclesiæ Sacramentis sereno vultu mortem excepit.

Pulinari part. 1. pag. 225.

CXXII. Concidit hoc anno die sexta Martii Geusiorum gladiis in Brabantia uno milliari ab Oppido Diestemii Joannes Cuyper Laicus patria Trajectensis, & Socius Patris Arnoldi Hallis, qui ad concionandum pergebat in pagum Loo. Ipso trucidato, Arnoldus vulneribus ad necem confossus vix a satellitum manibus elapsus est, domumque reversus. Arsit etiam, Rodulpho teste, Hæreticorum opera die 22. Augusti Cœnobium Minoriticum Antuerpiense. Non idem tamen furor has Regiones ac antea vastabat; quum enim Dux Albanus in Hispaniam rediisset, Belgii Provincias Regis nomine administrabat Ludovicus de Requesens, qui veniam rebellibus a Rege datam publicavit die sexta Junii Antuerpiæ, & Bruxellis, quamvis nec venia, nec arte ulla improborum animi placari potuissent in Religionem Catholicam æque ac in legitimum Dominum infensi, Hispanosque crudelitatis insimulantes, & præcipue Ducem Albanum, a sceleratis hominibus jure pœnas repetentem, dum ipsi innocentium virorum, & Sanctorum sanguine redundarent. Novo Duci a sacris Confessionibus adhæsit Stephanus de Molina, quem toties supra memoravimus: *Sincerus in Religionem*. Die 9. Januarii; eique concessum est, Auctoritate Apostolica, ut per manus tertiæ personæ annua mercede, aliisque pecuniis, quæ sibi obvenirent, licite uteretur ad sui, sociorumque sustentationem, & quosvis usus pios, caligis præterea conficiendis, aliisque vestibus, soleis, & equitatu: *Sincerus in Religionem*. Eadem die.

Rotissa in Auctario ad natales SS. Belgii Molani.

Le Clerc in historia Prov. Unitarum tom. 1. lib. 3. pag. 41.

CXXIII. Fratribus Cœnobii S. Crucis Oenipontis Diœcesis Brixinensis indulget Pontifex, ut recipiant duo mille florenorum ipsis assignata in perpetuum a Ferdinando Archi-Duce Austriæ per modum eleemosynæ pro eorum usibus, & necessitatibus. *Exponi Nobis*. Die 5. Januarii. Nicolao Episcopo Paduano Apostolicæ Sedis Nuntio in Hispania committit, ut recuperet bona relicta a Fratre Adriano Socio, & Secretario Ministri Generalis Minorum Observantium, eaque applicet Cœnobio S. Francisci Matriti, & impendat in alia pia opera: *Volumus*. Die 18. Decembris. Eximit Moniales Monasterii de Monte Christi Diœcesis Tudertinæ Ordinis S. Claræ a solutione datiorum pro bonis obvenientibus ex prædiis Castri Collasoni: *Exposcit vestræ*. Die 31. Augusti. Largitur Indulgentias in Ecclesia S. Herenæ Ordinis S. Francisci Oppidi de Thomar nullius Diœcesis in Regno Portugalliæ: *Quum sicut accepimus*. Die 10. Septembris. Confirmat in munere Abbatissæ Monasterii B. Mariæ de Altabas Diœcesis Cæsaraugustanæ Ordinis S. Francisci de Observantia Annam de Aragon illuc translatam a Monasterio S. Catharinæ ejusdem loci, auctoritate Ministri Provinciæ Aragoniæ:

Expo-

Exponi nobis. Die 6. Novembris. Confirmat literas Pii V. pro Monasteriis S. Claræ, S. Mariæ Magdalenæ, & Ægyptiacæ Neapolis. *Provisionis nostræ*. Die 7. Septembris. Ex Pontificis indulto Gabriel Alexandrius Bergomas Ord. Præd. Episcopus Gallesanus, Suffraganeus, & Generalis in spiritualibus Vicarius Tridentinus consecravit Roboreti Altare Sacelli siti in Palatio tunc Comitum de Arco, modo Monialium Clarissarum S. Caroli, in honorem S. Bernardini Senensis, repositis in eo Reliquiis S. Lucæ Evangelistæ, SS. Tiburtii, & Valeriani Martyrum, & S. Mariæ Magdalenæ, concessisque diebus LXXX. Indulgentiæ visitantibus idem Sacellum die 20. Maji in Festo S. Bernardini. Monumenta Provinc. Tyrolensis.

CXXIV. Coronidis loco dabimus duo monumenta spectantia ad annum 1566., quæ non ante hoc tempus habuimus. Primo committitur a S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quos Pontifex præfecerat causæ Canonizationis S. Didaci, tribus Hispaniarum Regni Episcopis, nimirum Segobiensi, Seguntino, & Conchensi, ut causam ipsam examinent. Altero, tribuitur facultas Guardiano, & Fratribus Cœnobii S. Mariæ a Jesu Montis Oliveti translati anno 1555. sumptibus Ducis de Naxera Comitis Jubino prope muros Oppidi de Navarrete Diœcesis Calagurritanæ, & Calciatensis, a situ remotiori, in quo exstabat, transferendi ossa Fratrum, qui in veteri Ecclesia conditi erant. Ex lib. 3. Francisci Pegñæ de vita, & Canoniz. S. Didaci cap. 7. pag. 135.

CXXV. Nos Joannes Episcopus, Joannes Baptista, Clemens, & Vitellotius Cardinales vobis Reverendis Patribus Segobien., & Segontin. ac Conchen. Episcopis prædictis, de fidei sinceritate, religionis integritate, & famæ vestræ candore, solliciteque pariter & debite, erga hanc sedem obedientia plurimum in Domino confidentes, auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus vos, vel duo ex vobis, per vos ipsos vice nostra, omnes & singulos testes, literas, scripturas, instrumenta, & monumenta, & alia quævis probationum genera, quæ coram vobis præsentari, & produci contigerit, de & super interrogatoriis, ac positionibus & articulis, quæ & quos nostris, sub sigillis inclusas, & inclusos vobis transmittimus in dicto Oppido Compluten., & in loco per vos in eodem Oppido deputando pro tribunali sedentes admittatis, & ab illis juramentum de veritate dicenda super his, super quibus examinabuntur, in manibus vestris recipiatis, testesque ipsos super eisdem interrogatoriis, & articulis per vos ipsos coram fideli Notario, per vos deputando diligenter examinetis, ipsorumque testium attestationes, & dicta, nec non literas, scripturas, instrumenta, jura, monumenta coram vobis exhibita fideliter transcribi faciatis, nobisque clausa, vestrisque sigillis munita per fidelem nuncium quantocitius ad nos transmittere curetis, ac demum depositionibus testium, ac literis, scripturis, instrumentis, juribus, & monumentis hujusmodi quasi diligentiæ, & devotionis vestræ symbolo Sanctitati Suæ per nos oblatis suam, & dictæ Sedis Benedictionem, ac æternæ retributionis premium exinde consequi valeatis. In quorum omnium fidem, & testimonium præsentes manibus nostris, & Secretarii, ac Notarii infrascripti subscriptas expediri, & sigilli prædicti Joannis Episcopi Portuen., antiquioris Cardinalis jussimus, & fecimus appensione communiri.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum in Palatio Apostolico, in quo pro negotio hujusmodi expediendo congregati fuimus Anno Domini MDLXVI. die vero mercurii XXX. Mensis Octobris Pontificatus prælibati S. D. N. Pii Papæ V. Anno I.

CXVI.

CXXVI. Joannes Baptista Castaneus, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Archiepiscopus Rosanensis, Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Pii Divina providentia Papæ V., & Sanctæ Sedis cum potestate Legati de Latere, in Hispaniarum Regnis Nuntius, Dilecto in Christo Guardiano, & Fratribus Monasterii *Beatæ Mariæ de Jesu* Oppidi de Navarrete, Dioecesis Calagurritanæ, & Calciatensis, Ordinis S. Francisci de Observantia Salutem in Domino.

Singularis devotionis affectus, quo Romanæ Ecclesiæ &c. &c. Dudum siquidem pro parte vestra fuit expositum coram nobis, quod vestrum Monasterium, seu Conventus erat in quodam loco deserto; & propter multas rationes fuit vobis concessum authoritate Apostolica, quod illud possetis transferre prope, & extra muros dicti Oppidi; & quum post Translationem Vestram, antiqua Ecclesia dirupta fuisset, & profanata, & in Cœmeterio, & in particularibus sepulchris manserint ossa mortuorum ibi sepultorum; & propterea eorum propinqui abstineant a visitatione novæ Ecclesiæ, & ab Eleemosynis, quas tradere consueverant, in maximum præjudicium vestrum. Nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis licentiam traderemus, ossa præfata in novam Ecclesiam, sive Cœmeterium transferendi: nec non ad hoc, ut die Translationis conflueret multitudo populi ad illud charitatis, & pietatis opus peragendum, ac associandum, aliquam Indulgentiam concederemus. Nos igitur hujusmodi vestris supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, qua cum facultate Legati de Latere in hac parte fungimur, vobis concedimus, ut præfata ossa ad novam Ecclesiam, seu Monasterium, vel Conventum, ac Cœmeterium conferre possitis. Nec non omnibus utriusque Sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui die Translationis per vos faciendæ, Processionem associaverint, & novam Ecclesiam vestram devote visitaverint, nec non preces inibi Altissimo effuderint, quinque annos, & totidem Quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Dat. Segoviæ anno Incarnationis Dominicæ M. D. LXVI. VII. Kal. Octobris Pontificis prælibati Santissimi Domini Nostri Papæ Pii V. Anno Septimo. ***Ita in vetusto Codice Provinciæ Burgensis. Legendum tamen:*** **Anno I.**

LAUS DEO

REGESTUM PONTIFICIUM.

REGESTUM PONTIFICIUM.

PII IV.

ANNO CHRISTI 1565. PONTIFICATUS ANNO 6.

I.

Dejicitur a possessione Ecclesiæ de Emparaviglia. Ex regest. Vatican. tom. 63. pagina 136.

Dilecto Filio Fabrino de Montachetis Rectori Ecclesiæ B. Mariæ de Emparaviglia Militen. Diœc. Scutifero, & familiari nostro salutem &c.

GRATA devotionis, & familiaritatis obsequia, quæ nobis, & Apostolicæ Sedi hactenus impendisti, & adhuc follicitis studiis impendere non desistis, nec non vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, quibus personam tuam etiam fide dignorum testimoniis juvari percepimus, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum itaque, sicut accepimus, postquam felicis recordationis Paulus PP. IV. Prædecessor noster omnes, qui post professionem per eos in ætate legitima constitutos in aliquo approbato Ordine pure, & libere emissam, vel si ante ætatem legitimam professi fuissent, post illa per eos, in ipsa legitima ætate constitutos pure, & libere ratam, & gratam habitam, extra claustra suorum Regularium locorum degisent, aut ex tunc in posterum degerent, omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, vel sine cura sæcularibus, aut sui, vel cujusvis alterius Ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & ex tunc de cætero obtinendis, cujuscumque qualitatis essent, sub certis modo, & forma Apostolica auctoritate privaverat, & ad alia beneficia obtinenda inhabilitaverat, ac privatos, & inhabiles esse, nec non beneficia ipsa de jure, & de facto vacare decreverat; Ecclesia B. Mariæ de Emparaviglia Militen. Diœc., de qua tunc certo modo vacante dilecto filio Petro Cugnete Ordinis S. Francisci professori, postquam ipse Ordinem ipsum expresse professus, & in illo existens ad omnes ejus Sacros, & presbyteratus ordines promotus fuerat, ac Monasterium, & Religionem ipsam egressus, regulari habitu suo minus legitime deposito, ad sæculum redierat, apostasiæ reatum, & irregularitatem contrahendo, ordinaria, vel Apostolica, aut alia auctoritate provisum, ipseque Petrus provisionem hujusmodi prætextu illius possessionem fuerat assecutus, licet de facto per privationem, aut decretum hujusmodi, aut alias certo modo vacaverit, & vacet ad præsens, & tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranen. Statuta Concilii ad Sedem eamdem

legitime devoluta exſiſtit. Nos tibi, qui cum continuus commenſalis noſter, & de numero Scutiferorum noſtrorum participantium exſiſtis, præmiſſorum meritorum tuorum intuitu ſpecialem gratiam facere volentes, teque a quibusvis &c. ceuſentes, Eccleſiam prædictam, quæ ſine cura eſt, ac cujus, & illi annexorum fructuum, redditium, & proventuum vigintiquatuor Ducatorum auri de Camera ſecundum communem exſtimationem valorem annuum, ut aſſeris, non excedunt, quovis modo quam etiam ſi ex illo quævis generalis reſervatio, etiam in corpore juris clauſa reſultet, præsentibus haberi volumus pro expreſſo, & ex cujuscumque perſona, ſeu per liberam reſignationem cujusvis de illa in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factam vacet, ipſaque Eccleſia diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter reservata exſiſtat, & ſuper ea inter aliquos his, cujus ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeat indeciſa, dummodo tempore datæ præsentium, non ſit in ea alicui ſpecialiter jus quæſitum cum annexis hujuſmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis Apoſtolica tibi auctoritate conferimus, & de illa etiam providemus. Decernentes &c. contigerit attentari &c. Contradictores &c. compeſcendo. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum IV. Idus Martii Anno VI.

II.

Approbat plurimas declarationes Regulæ Fratrum Minorum pro Ordine Minorum Conventualium. Ex Bullario Caroli Cocquelines tom. 4. part. 2. Conſt. CXXI. pag. 255.

§. I. Sedis Apoſtolicæ copioſa benignitas piis quarumlibet regulari ſub caſtimonia Domino militantium perſonarum votis libenter annuit, & illis, quæ pro earum felici ſtatu, & reformatione proceſſiſſe comperit, ut illibata perſiſtant, libenter Apoſtolici adjicit muniminis firmitatem.

§. II. Sane cum nos nuper conſiderantes quam uberes fructus in Dei Eccleſia Sacer Fratrum Minorum Ordo ab ejus inſtitutione produxerit, & quos in dies producturus ſit, ſi ad priſtinam majorum ſuorum normam per novitatem, ſeu reformationem vitæ reſtitutus foret, quibuſdam ex dilectis filiis noſtris S. R. E. Cardinalibus, & præſertim dilectis filiis noſtris Carolo tituli S. Praxedis Borromæo Protectori, & Ludovico tituli S. Cyriaci in Thermis Viceprotectori Simoneta nuncupatis ipſius Ordinis reformationem curandam commiſerimus, quibus negotium ipſum tantæ curæ fuit, ut dilectum filium Antonium de Sapientibus de Auguſta ejuſdem Ordinis Generalem, & Miniſtros, nonnulloſque Fratres ejuſdem Ordinis tunc congregatos in eo Capitulo Generali Florentiæ nuper celebrato, in quo idem Antonius in ipſius Ordinis Generalem ad triennium electus, & deinde a nobis ad aliud triennium, ſupplicationibus Miniſtrorum Provincialium dicti Capituli nobis humiliter porrectis, confirmatus fuit, ad nonnulla ſtatuta, & ordinationes negotium hujuſmodi concernentia edenda, adduxerint, ac multa priori profeſſioni adjunxerint, ac veterem diſciplinam renovaverint, nihilque prætermiſerint, quod ad exactam ſuæ profeſſionis completionem viſum fuerit opportunum, prout in publicis documentis deſuper confectis plenius dicitur contineri.

§. III. Nos, qui ipſum Antonium, petitione, ſupplicatione, & conſenſu

sensu dicti Capituli Generalis sponte accedentibus, ad aliud triennium in ejusdem Ordinis Generalem deputavimus, statutorum, & ordinationum hujusmodi, de quibus certam notitiam habemus, veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, cupientesque, ut dictus Ordo, quem in visceribus gerimus charitatis, ad suum pristinum statum, seu vivendi normam reducatur, suosque speratos longe uberiores producat fructus, Motu proprio, non ad alicujus nobis desuper hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, quæcumque statuta, ordinationes declarationes, electiones, & electionis hujusmodi modos, validationes, petitiones, supplicationes, concessiones, deputationes, prohibitiones, inhabilitationes, amotiones, dispensationes, omniaque, & singula in dicto Capitulo Generali circa dicti Ordinis reformationem facta, & gesta, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac ea perpetuis futuris temporibus per quoscumque ipsius Ordinis Superiores, & alias personas sub pœnis in illis adjectis inviolabiliter observari mandamus, ac omnes, & singulos tam juris, tam facti defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplemus. Sicque per eosdem Superiores, & quoscumque ejusdem Ordinis Ministros, nunc & pro tempore existentes observari, & judicari debere, nec non quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Marcum die XVII. Septemb. Anno VI.

Sequuntur constitutiones reformationis, quæ videri possunt apud Cocquelènes loc. cit., & Laertium Cherubinum in Bull. Rom. tom. 2. const. CIII. pagina 123. & seq. Apud Petrum de Alva signantur literæ Pontificiæ XV. Kal. Decemb.

III.

Præficitur Ecclesiæ Dunensi, & Connerensi. Ibid. tom. 78. pag. 82.

Dilecto Filio Mileto Marirath Electo Dunen., & Conneren. Ecclesiarum invicem unitarum, Salutem &c.

Apostolatus Officium meritis licet imparibus nobis ex alto commissum, quo Ecclesiarum omnium regimini divina dispositione præsidemus, utiliter exequi, coadjuvante Domino, cupientes solliciti corde reddimur, & solertes, ut cum de Ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores præficere studeamus, qui populum suæ curæ creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi Ecclesias in statu pacifico, & tranquillo velint, & valeant auctore Domino salubriter regere, & feliciter gubernare. Dudum siquidem provisiones Ecclesiarum omnium tunc vacantium, & in antea vacaturarum ordinationi, & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his, per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. Postmodum vero Dunen., & Conneren. Ecclesiis invicem unitis, quibus bo. me. Eugenius Episcopus Dunen., & Conneren. dum viveret, præsidebat, per obitum

ejusdem Eugenii Episcopi, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ persolvit, paſtoris ſolatio deſtitut. Nos vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta ad proviſionem earumdem Eccleſiarum celerem, & felicem, de quibus nullus præter nos hac vice ſe intromittere potuit, ſive poteſt, reſervatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne Eccleſiæ ipsæ longæ vacationis exponantur incommodis, paternis, & ſollicitis ſtudiis intendentes poſt deliberationem, quam de præficiendo eisdem Eccleſiis perſonam utilem, & etiam fructuoſam cum Fratribus noſtris habuimus diligentem, demum ad te Ordinis Fratrum Minorum a pluribus annis profeſſorem de nobili genere procreatum, litterarum ſcientia præditum, in ætate legitima, ac presbyteratus ordine conſtitutum, vitæ, ac morum honeſtate decorum, in spiritualibus providum, & temporalibus circumſpectum, aliisque multiplicium virtutum donis, prout fide dignorum teſtimoniis accepimus, inſignitum, ac dilectis filiis Populo Dunen., & Conneren., & Nobili Viro Joanui Onvill Principi Wltaniæ gratum, quem dilectus filius modernus totius ejusdem Ordinis Generalis, ad hoc per ſuas litteras commendavit, quemque ad Eccleſias præfatas regendum, & gubernandum juxta decreta Concilii Tridentini, tanquam idoneum approbavit, direximus oculos noſtræ mentis, quibus omnibus debita meditatione penſatis, teque a quibusvis excommunicationis &c. cenſentes, de persona tua nobis, & eisdem Fratribus ob tuorum exigentiam meritorum accepta eisdem Eccleſiis de eorumdem Fratrum conſilio, Apoſtolica auctoritate, providemus, deque illis in Episcopum præficimus, & paſtorem, curam, & adminiſtrationem ipsarum Dunen., & Conneren. Eccleſiarum tibi in spiritualibus, & temporalibus plenarie committendo in illo, qui dat gratias, & largitur præmia, confidentes, quod, dirigente Domino actus tuos, prædictæ Eccleſiæ ſub felici regimine regentur utiliter, & proſpere dirigentur, ac grata in eisdem spiritualibus, & temporalibus ſuscipient incrementa. Jugum igitur Domini tuis impoſitum humeris prompta devotione ſuscipiens curam, & adminiſtrationem promptas ſic exercere ſtudeas ſollicite, fideliter, & prudenter, quod Eccleſiæ ipsæ gubernatori provido, & fructuoſo adminiſtratori gaudeant ſe commiſſas, Tuque præter æternæ retributionis præmium noſtram, & Apoſtolicæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde uberius conſequi merearis. Quo circa dilectis filiis Capitulis dictarum Eccleſiarum, ac Clero, & Populo Civitatum, & Dioc. Dunen., & Conneren., nec non Vaſſallis earumdem Eccleſiarum per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Capitula tibi tanquam patri, & paſtori animarum ſuarum humiliter intendentes exhibeant tibi obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas, ac Clerus te pro noſtra, & Sedis prædictæ reverentia benigne recipientes, & honorifice pertractantes tua ſalubria monita, & mandata ſuscipiant humiliter, & efficaciter adimplere procurent; populus vero te tamquam patrem, & paſtorem animarum ſuarum devote ſuscipientes, & debita honorificentia proſequentes tuis monitis, & mandatis ſalubribus humiliter intendant, ita quod tu in eis devotionis filios, & ipſi in te per conſequens patrem benevolum inveniſſe gaudeatis. Vaſſalli autem prædicti te debito honore proſequentes tibi fidelitatem ſolitam, nec non conſueta ſervitia, & jura tibi ab eis debita integre exhibere procurent, alioquin ſententiam, ſive pœnam, quam respective in rebelles rite tuleris, ſeu ſtatueris, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Rogamus quo-

quoque, & hortamur attente præfatum Joannem Principem, ac Venerabilem Fratrem nostrum Archiepiscopum Armachen., ipsi Archiepiscopo per eadem scripta mandantes, quatenus te, & præscriptas Ecclesias dicti Archiepiscopi suffraganeas habentes pro nostra, & dictæ Sedis reverentia propensius commendatos in ampliandis, & conservandis earumdem Ecclesiarum juribus, sic te benigno favore prosequen., quod tu eorum fultus præsidio, te possis in commisso tibi earumdem Ecclesiarum regimine utilius exercere, ac eidem Joanni Principi a Deo perennis vitæ præmium, & a nobis condigna proveniat actio gratiarum, ipseque Archiepiscopus proinde Divinam Misericordiam, ac nostram, & ejusdem Sedis benedictionem, & gratiam valeant uberius promereri.

Datum Romæ apud S. Petrum. IV. Idus Octob. Anno VI.

IV.

Præficitur Ecclesiæ Samadriensi. Ibid. tom. 70. pag. 536.

Dilecto filio Nicolao Ugrinovich Electo Samadrien. Salutem &c.

Apostolatus Officium &c. *gubernare*. Dudum siquidem &c., & deinde Ecclesia Samadrien., quæ in provincia Bosnæ Argentinæ, in partibus Infidelium existenti consistit, ac Capitulo, & Vassallis, ac principe Christiano sæculari caret, & cui bonæ memoriæ Thomas Episcopus Samadrien. dum viveret, præsidebat, per obitum ejusdem Thomæ Episcopi, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ persolvit, pastoris solatio destituta, nos vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta ad provisionem ejusdem Ecclesiæ celerem, & felicem, de qua nullus præter nos hac vice se intromittere potuit, sive potest, reservatione, & decreto obsistentibus supradictis, ne Ecclesia ipsa longe vacationis exponatur incommodis paternis, & sollicitudinis studiis intendentes post deliberationem, quam de præficiendo eidem Ecclesiæ personam utilem, & etiam fructuosam, cum Fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad te Ordinis Fratrum Minorum, de Observantia professorem Ordinem ipsum, a pluribus annis expresse professum, in ætate legitima, & presbyteratus Ordine, etiam a multis annis, constitutum, & ad ipsam Ecclesiam regendum, & gubernandum juxta Decreta Concilii Tridentini idoneum approbatum, pro quo dilecti filii Fratres dicti Ordinis totius Provinciæ prædictæ nobis, ad hoc per suas litteras desuper scripserunt, litterarum scientia præditum, vitæ munditia, ac morum honestate decorum, in spiritualibus providum, & temporalibus circumspectum, aliisque multiplicium virtutum donis, prout fide dignorum testimoniis accepimus, insignitum direximus oculos nostræ mentis, quibus omnibus debita meditatione pensatis te a quibusvis &c. censentes, de persona tua nobis, & eisdem fratribus, & tuorum exigentiam meritorum &c., eidem Ecclesiæ de ipsorum Fratrum consilio auctoritate Apostolica providemus, teque illi in Episcopum præficimus, & Pastorem &c. (ut in præcedenti) *merearis*. Quo circa &c. Alioquin sententiam, sive poenam &c. Ac Venerabili Fratri nostro Archiepiscopo, cui dicta Ecclesia subesse dignoscitur, quatenus te &c. promereri.

Datum Romæ apud S. Petrum. VII. Kal. Novemb. Anno VI.

V.

V.

Confirmat Capitulum Generale Vallisoletanum. Ex regeſt. Ultramont. fol. 191. Ciſmont. fol. 230.

Dilecti filii Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CUM ſicut accepimus ſuperioribus diebus dilecti filii Capitulum Generale nuncupatum Ordinis Minorum regularis Obſervantiæ in domo Sancti Franciſci Civitatis Valliſoleti dicti Ordinis in unum, ut moris eſt, congregati habitis prius, & ſervatis ſolemnitatibus, ut in ſimilibus ſervari ſolitis, te Aloyſium de Burgonovo in ejusdem Ordinis Miniſtrum Generalem, juxta regularis ipſius Ordinis inſtituta, & privilegia Apoſtolica illi deſuper conceſſa, majori, & ſaniori Vocalium in id conſentientium Fratrum hujusmodi parte elegerint: & te Joannem in Commiſſarium Generalem ejuſdem Ordinis pro Ultramontana Familia, juxta etiam regularia ipſius Ordinis inſtituta, & privilegia Apoſtolica, ut præfertur, illi deſuper conceſſa, ſive majori, & ſaniori Vocalium in id conſentientium Fratrum Ultramontan. hujuſmodi parte elegerint &c. *Sequitur ut in Tomo XIX. Annalium pag. 175.*

Datum Romæ apud S. Marcum die XV. Novemb. Anno VI.

PIUS V.

Electus VII. Idus Januarii MDLXVI. Coronatus XVII. Kalendas Februarii.

ANNO CHRISTI 1566. PII V. ANNO 1.

I.

Pro reſtauratione Eccleſiæ S. Bartholomæi in Inſula Lycaonia. Ex memoriis Hiſtoricis Caſimiri Romani de Eccleſiis, & Cœnobiis Fratrum Minorum Provinciæ Rom. Cap. 21.

Univerſis Chriſti fidelibus præſentes litteras inſpecturis Salutem &c.

RAtioni congruit, & convenit æquitati, ut ea, quæ de Romani Pontificis providentia proceſſerunt, licet ejus ſuperveniente obitu, literæ deſuper confectæ non fuerint, ſuum conſequantur effectum. Dudum poſtquam felicis recordationis Pius Papa IIII. prædeceſſor noſter accepto per eum, quod dilecti filii Guardianus, & Fratres domus S. Bartholomæi in Inſula de Urbe Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum, in ultima fluminis inundatione maximam in eorum Eccleſiam, & paramentis Eccleſiaſticis, ac eorumdem ruinam paſſi fuerant, & unde Eccleſiam, & domum præfatas reparare, & Eccleſiam ipſam decentibus paramentis munire valerent, non haberent, & ad hoc Chriſti fidelium ſuffragia eſſent plurimum opportuna, cupiens, ut Eccleſia ipſa debitis frequentaretur honoribus, & a Chriſti-
fide-

fidelibus jugiter veneraretur; ac illa, & Domus hujusmodi in eorum ſtructuris, & ædificiis debite repararentur, conſervarentur, & manutenerentur, ac Eccleſia ipſa libris, calicibus, paramentis, & aliis ornamentis Eccleſiaſticis divino cultui neceſſariis decenter muniretur; nec non, ut Chriſtifideles ipſi eo libentius devotionis causa ad ipſam Eccleſiam confluerent, & ad præmiſſa manus porrigerent adjutrices, quo ex hoc dono cæleſtis gratiæ uberius conſpicerent ſe refectos, de Omnipotentis Dei Miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, ejus auctoritate confiſus, idem Prædeceſſor per ſuas, in forma Brevis literas ſub dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Februarii MDLXI. pontificatus ſui anno ſecundo, omnibus, & ſingulis utriusque ſexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis, aut ſtatutis ad id ab Eccleſia temporibus confitendi propoſitum habentibus, qui, infra quinquennium tunc proximæ futurum, dictam Eccleſiam devote viſitarent, ac pro pace inter Principes Chriſtianos obſervanda, & Sedis Apoſtolicæ, fideique Catholicæ exaltatione pias preces effunderent, & ad præmiſſa aliquam eleemosynam erogarent; nec non abſentibus ab ipſa Urbe, qui eleemosynas ſuas ad Eccleſiam, & domum hujusmodi per alios transmitterent, ſeu deputatis per dictos Guardianum, & Fratres ad eleemosynam recipiendam, & colligendam pro præmiſſis darent, quoties id facerent, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem a pœna, & culpa auctoritate Apoſtolica miſericorditer in Domino elargitus fuerat: ac eisdem Guardiano, & Fratribus quoscumque collectores ad eleemosynas ipſas, extra dictam Urbem colligendum deputandi licentiam, & facultatem eadem auctoritate conceſſerat eisdem literis, quas ſub quibusvis etiam exprimentibus, & inſerentibus illarum totum tenorem revocationibus, & limitationibus quarumcumque ſimilium, vel diſſimilium indulgentiarum a dicto prædeceſſore, & Sede Apoſtolica etiam in favorem fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de dicta Urbe, ac pro expeditione contra Infideles, & fidei Catholicæ hoſtes, ac hoſpitali noſtro, tunc ſuo, Sancti Spiritus in Saxia de eadem Urbe Ordinis Sancti Auguſtini, nec non Sancti Joannis Hieroſolymitani hoſpitalibus, ac Sancti Antonii de Sancto Antonio Viennen. Diœc., & Sancti Sebaſtiani prope, & extra Muros dictæ Urbis, Sancti Auguſtini Ciſtercien. Ordinis Monaſteriis, ac Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, nec non Eccleſiæ S. Joannis Lateranen. de dicta Urbe quomodolibet pro tempore factis nullatenus comprehendi poſſe, ſed ſemper ab illis exceptas, & quotiens illæ emanarent, totiens in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas eſſe, & cenſeri debere decreverat, poſt dictum quinquennium minime valituris: dumque præfati Guardianus, & Fratres pro executione hujusmodi indulgentiarum inſtarent, emanaverant a dicto prædeceſſore literæ revocatoriæ omnium indulgentiarum, privilegiorum, gratiarum, & indultorum tam per prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, quam ipſum, quibusvis Monaſteriis, Hoſpitalibus, Eccleſiis, & piis locis quomodolibet confirmatorum, & conceſſorum, prout in dicti prædeceſſoris literis, ſive motu proprio, ſub dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſeptimo Kal. Maji pontificatus ſui anno ſecundo continetur: & dicti Guardianus, & Fratres præmiis, & aliis ſpiritualibus gratiis, & donis in dictis primodictis literis contentis, diverſos utriusque ſexus Chriſtifideles allectos, ad reparationem dicti Monaſterii invitaverant, & propter revocationem hujusmodi Chriſtifideles ipſi ad tam

pium

pium opus tepidiores redditi erant in dictotum Guardiani, & Fratrum, & divini Cultus detrimentum, & jacturam non modicam, idem prædeceſſor, ne dicti Guardianus, & Fratres præinſertarum literarum fruſtarentur effectu, more pii Patris compatiens, ac eorum indigentiis, & neceſſitatibus in præmiſſis conſulens, quodque Monaſterium ipsum reſtauraretur, dictas literas, ac omnia in eis contenta in primis, & ante omnia confirmans illas ſub dat. videlicet decimo Kal. Januarii ejusdem pontificatus ſui anno quinto ad aliud quinquennium a fine primodicti quinquennii adversus revocationem hujusmodi in priſtinum robur reintegravit, & reſtituit, ac de novo conceſſit: ne autem de reintegratione, & reſtitutione, ac nova conceſſione præmiſſis, pro eo quod ſuper illis, ipſius prædeceſſoris, ejus ſuperveniente obitu, literæ confectæ non fuerant, valeat quomodolibet hæſitari, ipſique Guardianus, & Fratres illarum fruſtrentur effectu, volumus, & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus, quod reintegratio, & reſtitutio, & nova conceſſio prædeceſſoris hujusmodi perinde a dicta die decimo Kal. Januarii suum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius prædeceſſoris literæ, ſub ejusdem diei dat. confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur, quodque præsentes literæ ad probandum plene reintegrationem, reſtitutionem, & novam conceſſionem prædeceſſoris hujusmodi, ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur; præſentibus ſimiliter poſt tempus præmiſſum minime valituris.

Dat. Romæ die XVII. Januarii anno I.

II.

Donat Cardinali Alexandro Cribellio 4000. scuta auri. Ex regeſt. Vatican. tom. 3. pag. 90.

Dilecto filio Donato Mattheo Minali.

CUM ſicut accepimus tui ſubcollectores, dum tu collectoris generalis ſpoliorum, & aliorum jurium Cameræ Apoſtolicæ in partibus Hiſpaniarum officio fungebaris, dilecto filio noſtro Alexandro Cardinali Cribello in dictis partibus tunc exiſtenti quatuor millia ſcuta auri, videlicet duo millia, ut ipse aſſerit, pro expenſis itineris, quas ipse Cardinalis eundo de mandato fe: re: Pii PP. Quarti Prædeceſſoris noſtri ad Capitulum Generale Fratrum Ordinis Minorum de Obſervantia, in oppido Vallisoleti ſuperiori anno celebratum, facere habebat, nec non reliqua duo millia ſcuta ſimilia, pro expenſis ſui reditus ad almam Urbem commodaverint, ſeu ab aliis commodari fecerint. Nos eundem Alexandrum Cardinalem noſtræ liberalitatis gratia proſequi volentes, dicta quatuor millia ſcuta, per eosdem ſubcollectores, ei ut præfertur commodata, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium liberaliter donantes, & gratiose concedentes: Volumus, ac tibi harum ſerie mandamus, ut dicta quatuor millia ſcuta eidem Alexandro Cardinali bona facias, & illa ad computum Cameræ Apoſtolicæ ponas. Nos enim ea in tuis cum ipsa Camera computis admitti mandabimus, & faciemus, prout ex nunc admittimus, & admitti mandamus, contrariis non obſtantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Februarii Anno I.

III.

III.

Irritat quoddam Legatum. Ex regest. Secretariæ Brevium lib. 1. pagina 127. a tergo.

Ad futuram rei memoriam.

Exigit injunctum nobis Apostolicæ servitutis Officium, ut Religiosorum Mendicantium indemnitati sollicite consulamus. Cum itaque nuper ad notitiam nostram pervenisset, quondam Antonium de Sapientibus Augustanum, dum viveret, Generalem Ministrum Ord. Fr. Min. Convent. in ultima voluntate sua, sub prætextu facultatis testandi sibi per fel. rec. Pium PP. IV. Prædec. nostrum vivæ vocis orac. Dilecto Filio Nostro Ludovico tit. S. Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali Simonettæ nuncupato super hoc factæ de quamplurimis pecuniarum summis, suppellectile, rebusque aliis penes eum existen. disposuisse; nos dispositionem horum, non solum contra S. Conc. Tridentini decreta, verum & contra antiquam, & huc usque servatam Religionis consuetudinem, & ejusdem Ordinis statuta factam, quinimmo scandalosam, ac perniciosi exempli fuisse, ac esse perpendentes, ac propterea nullum effectum habere, sed Ordinem ipsum adversus eam resistere debere censentes; eamdemque dispositionem tamquam illicitam, perniciosique exempli omni mora cessante revocandam esse decreverimus, ac vivæ vocis oraculo revocaverimus, ac nullam, revocatam, & viribus vacuatam fore voluerimus, nos, ut de voluntate nostra plenius appareat, ipseque Ordo, & dilecti Filii ejus Superiores de illa, & in Judicio, si opus est, docere possint, opportune providere volentes &c. tenore præsentium, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine &c. eamdem dispositionem invalidam, & nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse Apostolica auctoritate declaramus &c. eamque revocamus &c. præcipiendo in virtute S. Obedientiæ, latæ sententiæ pœna a contra facientibus eo ipso incurrenda omnibus, & singulis Prælatis, Capitulis, Conventibus tam sæcularibus, quam regularibus, in quorum favorem idem Antonius disposuit, cujuscumque status &c., ne quemquam in pecuniis, bonis, & rebus possessionem hoc prætextu prætendere, neve illam acceptare præsumant, ac si acceptaverint, vel eam receperint, ne ea utantur, sed illam dilecto Filio Felici de Montalto prædicti Ordinis Generali Vicario Apostolico &c. tradant, & consignent; ac eidem Felici Vicario sub privationis sui Vicariatus Officii pœna injungimus, quatenus ad nostræ voluntatis executionem procedens omnia, & singulas pecuniarum summas, res, & bona, & bonorum partem, & reliqua, quæ dictus Antonius habebat, a quibuscumque eorum detentoribus cujuscumque dignitatis &c. repetat, recipiat, receptaque, & recuperata &c. in ejusdem Ordinis usus, & utilitatem, prout sibi melius videbitur, convertere faciat. Nostram vero declarationem, & revocationem &c., nemo quovis prætextu de subreptionis, vel obreptionis, vel nullitatis vitio &c. notare, vel impugnare audeat &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die III. Aprilis An. I.

IV.

Ejicit Amadeos a Conventu S. Mariæ Gratiarum Ponticelli. Ex copia Archivi S. Francisci Tranſtiberim.

Ad perpetuam rei memoriam.

SOllicitat nos paſtoralis cura regiminis, ut a locis Deo dicatis, noſtræque curæ commiſſis, quantum cum Deo poſſumus, omnem ſcandali fomitem tollere ſatagamus. Cum itaque ad aures noſtras, non ſine cordis noſtri amaritudine, pervenerit, quod in Monaſterio Sanctæ Mariæ Gratiarum Ponticelli Diœces. Sabinen., ubi habitarunt hactenus, & habitant Fratres Sancti Petri in Monte aureo, vulgo Amadei nuncupati, per eoſdem Fratres, immo & per Prælatos, ſive Guardianos dicti Loci a multis annis commiſſa fuerint in animarum ſuarum præjudicium, & fui Ordinis dedecus, ac ſæcularium, & præcipue Illuſtrium Dominorum loci, ubi ſitum eſt dictum Monaſterium, diverſa ſcandala, furta, percuſſiones, & alia innumera crimina, prout patet expreſſe per informationes ſuper eiſdem criminibus nuper ad nos per perſonas fide præditas delatas, & nobis præſentatas, uſque adeo, ut dictis Dominis indignam eſſet, ad idem ipſum Monaſterium accedere, & ab eiſdem Fratribus, ob eorum facinora, ſpiritualia chariſmata recipere. Quare pro parte dictorum Dominorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut de opportuno remedio Apoſtolica auctoritate provideremus. Idcirco eorum piis, & honeſtiſſimis annuentes votis, per præſentes committimus moderno Miniſtro Generali dicti Ordinis regularis Obſervantiæ, cui dicta Provincia Amadeorum, & dictum Monaſterium in ſpiritualibus eſt ſubjectum, & in ejuſdem abſentia Miniſtro Provinciali Provinciæ Romanæ ejuſdem Obſervantiæ regularis, per ſanctam Obedientiam in virtute Spiritus Sancti, ut ad illud Monaſterium, & ad requiſitionem dictorum Dominorum quamprimum mittant numerum talem Fratrum reformatorum ejuſdem Ordinis, vel Provinciæ, qui valeat & regere, & in rebus divinis, ac ſpiritualibus chariſmatibus ſatisfacere curæ, & adminiſtrationi dicti Monaſterii, & ædificationi perſonarum ſæcularium, & præcipue Dominorum, ac Dominarum Terræ, ſeu Oppidi, ubi ædificatum eſt illud Monaſterium: Et ut hoc melius fieri poſſit, perpetuo de cætero incorporamus dictum Monaſterium Provinciæ Romanæ præfatæ, & reformationi ejuſdem Provinciæ, & Fratres præfatos Provinciæ Sancti Petri in Monte aureo, ſive Amadeorum, perpetuo privamus uſu, & dominio illius, præcipientes eiſdem, ſive ibidem cohabitantibus, ſive alibi, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ eo ipſo a transgreſſoribus incurrenda, ut omnia bona ad illud Monaſterium ſpectantia, ſive fuerint ad divinum cultum ordinata, ſive ad alium uſum converſa, vel convertenda, integra quam primum, & ſine aliqua tergiverſatione aſſignare Guardiano, & Fratribus dictorum Fratrum reformatorum ibidem, per Generalem ſupradictum, vel per Miniſtrum Provinciæ Romanæ, juxta conſuetudinem Ordinis præfati aſſignandis, & auctoritate noſtra deputandis teneantur. Concedimus tamen Fratribus expellendis, ſive Amadeis præfatis in dicto Monaſterio habitantibus, ut ſi qui eorum dictæ Provinciæ Romanæ, & reformationi velint aſcri-

bi,

bi, & connumerari inter Fratres reformatos ejusdem Provinciæ, dummodo quod reformate vivere velint, & quod id fiat cum consensu Patris Custodis, & Fratrum in dicto Monasterio de Ordine nostro assignatorum, quod a cura, gubernio, & administratione Fratrum prædictorum Amadeorum perpetuo segregamus, ac ut præfertur, unimus Custodiæ prædictorum Fratrum reformatorum, a quorum Prælatis, tam Localibus, quam Provincialibus volumus illud perpetuo regi, & gubernari cum omnibus gratiis, immunitatibus, privilegiis, & facultatibus, quibus alia Monasteria Reformatorum, seu Restrictorum gubernantur, & reguntur. Mandantes omnibus Fratribus, in dicto Monasterio, per Generalem, & Provincialem supradictis de familia collocatis, vel pro tempore collocandis, Guardianis, vel subditis, ut dictis eorum Prælatis in omnibus, quæ non sunt contra animam, & regulam suam, obediant, & pareant cum effectu, nec in aliquo eis contradicere, aut refragari præsumant. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum die X. Aprilis Anno I.

V.

Præcipit applicationem pii Legati. Ex regest. Secretariæ Brevium Lib. I. pag. 169.

Dilecto Filio Henrico titulo SS. Quatuor Coronatorum Pres. Cardinali a Portugallia nuncup. nostra, & Apostolica Sedis de Latere Legato.

INtelleximus, quod quondam Beatrix Comitissa de Marialva ob singularem, quem illa tunc in humanis agens ad Ord. Fr. Min. de Observantia nuncupatum gerebat, devotionis affectum, unam domum pro nonnullis Fratribus dicti Ordinis accipiendis in loco de Ferrerim prope Civitatem Lamacensem cum Ecclesia, Campanili, aliisque Officinis necessariis erigi, & construi curaverat, seu jam constructam decentius ornari mandaverat, & in dicta erigenda, seu jam erecta Ecclesia suum, ejusque Conjugis, illis decedentibus, cadavera Ecclesiasticæ tradi sepulturæ, nec non certum tunc expressum Missarum numerum ibidem per ipsius Domus Fratres annuatim certis tunc specificatis, ac distinctis temporibus celebrari voluerat, & ordinaverat, & pro his exsequendis diversas possessiones, & proprietates in partibus illis sub administratione certorum tunc expressorum Laicorum reliquerat, & quæcumque fructus, redditus, proventus, & emolumenta ex eisdem possessionibus provenientia per earumdem possessionum, & proprietatum administratores, ipsis certa portione tunc expressa pro eorum labore in bonorum hujusmodi administratione subeundo assignata, domui, & Fratribus prædictis pro illorum substentatione, fabricæ domus ejusdem manutentione, & reparatione singulis annis pro eleemosyna darentur, & consignarentur. Cum autem, sicut accepimus, & quia Fratres prædicti juxta illorum Ordinis instituta hactenus in partibus istis laudabiliter observata eleemosynas certas indistincte, vel aliud stabile per seipsos, aut alias interpositas personas possidere, seu habere nequeunt, dicti administratores non domus prædictæ, sed suam propriam utilitatem sectantes, possessiones prædictas, ac fructus, redditus, ac proventus hujusmodi, illorum competenti portione præscriptæ domui pro fabrica dictæ domus, ac ornamentis Ecclesiæ, massariisque reservata, quod supererit partim

uni de Monrique, & alteri de Brefa locorum Eboren. & Portugallenfis Diœcefis sub cura Fratrum Ordinis Minorum hujufmodi degentium Monialium Domibus, feu Monafteriis, quæ rerum inopia variis, multisque neceffitatibus premuutur, partim vero alii cuidam domui Fratrum Ordinis Minorum etiam de Obfervantia nuucupatorum Ulyffiponenfis, quæ in ejus fabrica maximis indiget reparationibus, prout uniuscujufque Monafterii neceffitas exiget, vel in alios ufus Monafteriorum Monialium, feu domorum Fratrum ejufdem Ordinis, & Provinciæ diftribuerentur, & applicarentur. Nos itaque circumfpectioni tuæ per præfentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, feu alios, vocatis dilectis filiis poffeffionum, & proprietatum, ut præfertur, relictarum, & exinde provenientium fructuum, reddituum, & proventuum adminiftratoribus, & aliis, qui fuerint evocaudi, eofdem ad proprietates, & poffeffiones, nec non fructus exinde provenientes hujufmodi indicandum, notificandum, & fpecificandum, necnon debitam fuæ adminiftrationis rationem reddendam auctoritate noftra moneas, & requiras, ac ipfis fic per te requifitis, & monitis parere recufantibus, illos ad id cenfuris Ecclefiafticis, ac alio omni meliori modo, & votis, quibus fieri poterit, invocato etiam ad hoc, fi opus fuerit, auxilio brachii fæcularis, diftricte compellas, & deinde portione prædictorum fructuum dictæ domui de Ferrerim pro fabrica ipfius domus, & ornamentis dictæ Ecclefiæ neceffariis in primis affignata, fi quid refidui fuerit, illud cum confilio ejufdem Ordinis Miniftri Provincialis, feu Commiffarii Generalis, confideratis diligenter, & attentis fingulorum monafteriorum, & domorum hujufmodi neceffitatibus, inter illa, prout tua tibi dictaverit confcientia, dividas, diftribuas, & illis affignes. Non obftantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXVII. Maji anno I.

VI.

Reformat Monafterium Reatinum. Ibid. pag. 267.

Dilectis filiabus Abbatiffæ, & Conventui Monafterii Monialium Ordinis S. Claræ prope, & extra muros Reatin.

Alias fiquidem Nos ex certis rationabilibus caufis animum noftrum ad id moventibus Monafterium veftrum, illiufque Abbatiffam, moniales, ac res, & bona quæcumque fub cura, & regimine Fr. Conventualium Ord. S. Francifci tunc exfiftentis, & exfiftentium a cura, & regimine horum exemimus, & liberavimus, illasque, & illa fub cura, adminiftratione, & regimine dilecti Filii Noftri Marci Antonii titulo S. Marcelli Presbyt. Card. Amulii nuncupati, qui Ecclefiæ Reatinæ in fpiritualibus, & temporalibus perpetuo adminiftrator per Sedem Apoftolicam deputatus exsiftit, & pro tempore exsiftentis Epifcopi Reatin. fuppofuimus, eique immediate inter alia fubjecimus, prout in noftris inde confectis literis plenius continetur. Cum autem ut ipfe Marcus Antonius Card. nobis nuper expofuit, vos pro directione, & felici gubernio, & adminiftratione veftri Monafterii infrafcriptis monialibus plurimum indigere nofcamini; dictus Marcus Antonius Card. nobis humiliter fupplicavit, ut in præmiffis opportune providere de auctoritate Apoftolica dignaremur. Nos igitur, qui ad ea libenter intendimus, per

quæ

quæ regularis disciplina semper vigeat horum supplicationibus inclinati &c. vobis, ac vestrum cuilibet per præsentes committimus, & mandamus, quatenus statim, omni mora postposita, dilectas in Christo filias Cherubinam, Margaritam, Hieronymam, & Bernardinam omnes Moniales Monasterii Monialium S. Crucis Ord. S. Francisci de Observantia nuncupati Narniensium, de quarum munditia in spiritualibus, circumspectione, & bonæ famæ, ac regularis Observantiæ odore fide digna testimonia habuimus, ex Monasterio S. Crucis canonice eductas in Monasterium vestrum admittatis, ac recipiatis, illasque cum summa in Domino charitate tractetis, illarumque monitis salutaribus intendatis, & parere libenter procuretis. Quocirca &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Mar. die III. Augusti an. I.

VII.

Instituit Reformatores in Tuscia. Ibid. pag. 280.

Dilectis Filiis Vincentio de Perusia Ord. Prædicatorum Priori Conventus S. Romani Lucen., & Fr. Antonio de Stroncone Ord. Min. Observantium.

PAstoralis Officii nobis divinitus injuncti debitum nos admonet, & impellit, ut eos, qui se Domini famulatui sub suavi Religionis jugo semel addixerunt, ne a regularis disciplinæ statu declinent, in eorum officio, quantum fieri potest, continere studeamus. Sane nuper non sine gravi animi nostri molestia accepimus, quod nonnulli Superiores, & Monachi Ord. Cisterciensium in Provincia Tusciæ consistentes a sui Ord. Observantia, regularibusque institutis deviare, ordinemque ipsum, & monasticam disciplinam pervertere hactenus non erubuerunt, nec non Monasteriorum eorumdem bona distrahere, illaque alieno ære gravare ausi fuerint, in maximam Dei offensam, & animarum suarum periculum, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum, adeo ut verendum sit, ne si præmissis brevi succurratur, facile fore, ut monasteria horum regulari Observantia penitus destituantur. Nos igitur, ut boni pastoris officio convenit, in præmissis opportune providere volentes motu proprio &c. Discretioni vestræ, & utrique vestrum, de quorum Religione, probitate, doctrina, ac rerum agendarum experientia plurimum in Domino confidimus, in virtute S. Obedientiæ harum tenore præcipimus, & mandamus, quatenus quamprimum vos Florentiam transferatis, & ibi contra Superiores, Monachos, cæterasque personas tam S. Salvatoris a Settimo Florentin., S. Mariæ Magdalenæ a Cistello Florentin., & S. Bartholomæi a Buonsolazzo in Florentin. Diœcesi, & illis adnexorum Monasteriorum, & regularium locorum Ordinis, & provinciæ, & in eis commorantes, etsi a quacumque visitatione, & correctione exempti, & sub Apostolicæ Sedis, seu B. Petri protectione suscepti exsistant, tam in capite, quam in membris &c. super quibuscumque eorum criminibus, excessibus, & delictis, tam in omittendo, quam in committendo per eos perpetratis, diligenter inquiratis, eosque visitetis, & reformetis, delinquentes, & culpabiles carceretis, ac juxta criminum, & excessuum qualitatem, & sui Ordinis regularia instituta puniatis, & castigetis, obstantes quoscumque, si vobis videbitur expedire, eorum officiis privetis, deponatis,

natis, & ſuſpendatis &c. & eorum loco alios Ordinis, & Provinciæ Monachos vobis bene viſos habiles, & idoneos ponatis, ſubſtituatis, alioſque poſitos, & aſſumptos manuteneatis, & defendatis, eorumque quoſcumque etiam regulares, & capitulares Conventus, uſus, mores, conſuetudines diligenter examinetis, illosque, & illas ad Regularis Ordinis Obſervantiam reducatis &c., et reformetis, nec non quoſcumque quavis dignitate fulgentes, utcumque etiam in alma Urbe noſtra degentes &c. ad perſonaliter coram vobis comparendum ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis evocetis, & citetis &c. Nos enim vobis, & utrique veſtrum præmiſſa omnia, & ſingula faciendi, gerendi, exercendi plenam liberam, & omnimo iam facultatem, & poteſtatem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & impertimur, volentes quod cujuſcumque temporis terminos vos ad prædicta non arceat, ſed illa quando, & quouſque urbis bene viſum fuerit, libere exsequi valeatis. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Marcum die VII. Septembris An. I.

VIII.

Providet Clauſuræ Monaſterii Ulyſſiponenſis. Ex regeſto Secretariæ Brevium lib. I. pag. 276.

Ad futuram rei memoriam.

Romanus Pontifex inter alias &c. *expedire*. Sane pro parte dilectæ in Chriſto filiæ Abbatiſſæ, & Conventus Monaſterii S. Claræ extra, & prope muros Ulyſſiponenſis Ordinis ejuſdem S. Claræ ſub cura Fr. Min. de Obſervantia degentium nobis oblatæ petitionis ſeries continebat, quod ut ipſæ in admodum regularis, & Religioſæ vitæ Obſervantia ipſa inquietari, aut perturbari, ſed potius ab omnibus impedimentis, ut Deo debitum obſequium præſtare, ac divinis vacare valeant, liberari deberent; nihilominus quum retroactis temporibus, ſeu diebus aliquæ ſæculares mulieres devota vivendi conſuetudine aſſuefactæ in ipſum Monaſterium intraſſe, & ibidem ad longum tempus, etiam annorum, in non modicum regularis Obſervantiæ, & Monaſterii, Abbatiſſæ, & Monialium, earumque honeſtatis, & religioſæ vitæ præjudicium, ac notabile ſcandalum detentæ fuerint, ipſæque Abbatiſſa, & Moniales non modicam, ſed maximam animi, & quietis perturbationem propterea paſſæ fuerint. Quare Abbatiſſa, & Moniales ad nos recurrentes nobis ſupplicari fecerunt, ut in his de opportuno remedio providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos, qui omnes Chriſtifideles Deo famulantes, & præſertim feminei ſexus religioſas perſonas toto corde diligimus, præmiſſis, quantum in nobis eſt, occurrere, ac partes noſtras, ne de cætero præmiſſa fiant, impertiri volentes, ſupplicationibus inclinati, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus perſonis tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus &c. cujuſcumque dignitatis &c. ac ipſius S. Claræ, & Fratrum Ordinis Superioribus, & Præſidentibus, etiam Generali Miniſtro, ne de cætero quaſvis Sæculares mulieres in iſtum Monaſterium quavis de cauſa, ut ibidem, ſic ut præfertur, commorentur, ſeu detineantur, vel etiam ad quantumcumque modicum tempus maneant, introducere audeant &c. diſtricte præcipiendo, mandamus, decernentes &c. ſublata &c. Et nihilominus &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Marcum die XVIII. Septembris An. I.

IX.

IX.

Confirmatur in officio Vicarii Generalis Apostolici. Ibidem pag. 311.

Dilecto Filio Felici de Montalto Electo Sanctæ Agathæ.

QUamvis hodie Ecclesiæ S. Agathæ tunc certo modo Pastoris solatio destitutæ de persona tua nobis, & Fratribus nostris ob tuorum exigentiam meritorum accepta de nostrorum Fratrum consilio duxerimus providendum, præficiendo te illi in Episcopum, & Pastorem; quia tamen te longo rerum usu, & ea, qua mirifice præstas, doctrina, animique integritate, & fide toti Ordini tuo, usquequo illi de Magistro Generali, quo nunc caret, legitime providendum sit, quam maxime utilem, & fructuosum esse cognoscimus, curæ nobis est, ut Religio ipsa interim ductu tuo moderetur. Quare motu proprio decernimus, auctoritatem Vicarii Generalis, quam nos a primo Pontificatus nostri initio usque ad futuram electionem dicti Magistri in Capitulo Generali juxta illius statuta celebrandam de ipsa persona tua fecimus per provisionem, & perfectionem horum, aut futuram apprehensionem regiminis, & administrationis, ac bonorum dictæ Ecclesiæ, tuamque in Episcopum consecrationem non cessare; sed te deinceps officio Vicariatus Generalis, ejusque libero exercitio, ut prius, intendere, illudque libere, & licite gerere in omnibus, & per omnia, perinde uti in Episcopum assumptus non fueris, & nihilominus motu simili te Vicarium Generalem, nec non Administratorem Ordinis prædicti in spiritualibus, & temporalibus, donec Magister prædictus in eodem Capitulo electus, & approbatus fuerit cum plena, libera, & absoluta potestate, facultate, & auctoritate interim, & ubicumque Religionem ipsam universam in eisdem spiritualibus, & temporalibus regendi, & gubernandi, & quæcumque, ad Regularem disciplinam, & morum castigationem paternam, statuendi, & exsequendi, Capitulum ipsum generale in quemcumque locum tibi benevisum, cujusvis licentia, consilio, vel consensu desuper minime requisitis, congregandi, ac in eo præsidendi, votum, & sententiam, consultationem ferendi, & omnia, & singula ad officium Vicariatus Generalis, faciendi &c., ac etiam cum omnibus oneribus, & emolumentis consuetis, & aliis Vicario. Generali debitis &c. Quocirca omnibus, & singulis Provincialibus, & aliis Magistris, nec non Custodibus, Guardianis, cæterisque Superioribus, & Fratribus dicti Ordinis, & eorum singulis per præsentes mandamus, ut tibi tamquam capiti exhibeant obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas, salubria monita, & mandata tua suscipiant humiliter, & efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam, seu pœnam, quam ipse tuleris, seu statueris in rebelles, ratam habebimus &c. Volumus autem, quod transumptis &c. ea fides adhibeatur, quæ præsentibus &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Novembris Anno I.

X.

X.

Fit Episcopus S. Jacobi. Ex regest. Vaticano lib. 6. pag. 85.

Dilecto Filio Ferdinando de Barrio Nuevo Electo Sancti Jacobi de Nuevo Extremo nuncupat. &c. Salutem &c.

APostolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclesia Sancti Jacobi del Nuovo Extremo nuncupat. &c. Provinciæ de Chile in Partibus Indiarum Maris Oceani consisten. &c. & cui bonæ mem. Rodericus Episcopus &c. per obitum dicti Roderici Episcopi Pastoris solatio destituta. Nos vacatione hujusmodi &c. Demum ad Te Presbyterum Ordinis Patrum Minorum Theologiæ professorem Ordinem ipsum expresse professum &c. direximus oculos nostræ mentis &c. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ de persona tua providemus. Teque illi in Episcopum præfimus, & Pastorem &c. curam, regimen &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum XVII. Kal. Decembris Anno I.

XI.

Fit Episcopus Agathensis. Ex regest. Vaticano lib. 5. pag. 218.

Dilecto Filio Felici Peretto de Monte Alto Electo Sanctæ Agathæ Salutem &c.

APostolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclesia Sanctæ Agathæ &c. cui bonæ memoriæ Joannes Episcopus Sanctæ Agathæ &c. per obitum dicti Joannis Episcopi Pastoris solatio destituta. Nos vacatione hujusmodi &c. Demum ad Te Presbyterum Ordinis Fratrum Minorum, & Theologiæ Professorem ejusdem Ordinis Vicarium Generalem per Sedem Apostolicam specialiter deputatum &c. direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ de Persona tua &c. providemus, Teque illi in Episcopum præficimus & Pastorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum XVII. Kal. Decembris Anno I.

XII.

Reformat Fratres Conventuales in Hispania. Ex regest. Ultramont. fol. 199.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. I. MAxime cuperemus, eos, qui Religiosam vitam professi divino se cultui dedicarunt, ita vivere, ut eorum Religio immaculatum decorem suum obtineret, & ex illorum vitæ, ac morum honestate, bonisque operibus, cælestis glorificaretur Pater. Sed quia multi a Fundatorum Ordinis sui institutis nimis jam pridem aberrant &c., cogit nos zelus domus Domini, eorum irreligiosæ vitæ, atque licentiæ, quandoquidem ipsi modum ejus nullum faciunt, finem imponere.

XIII.

§. II. Non sine magna sane animi molestia Nobis innotuit, Fratres Ordinis S. Francisci Conventuales in diversis Hispaniæ partibus, & Provinciis constitutos, professionis, & salutis suæ immemores, & privilegiis ab Apostolicæ Sedis benignitate impetratis abutentes, vitam ab institutis Fundatoris, & Patris sui Seraphici admodum discrepantem, ac remotam ducere, & pravis suis exemplis quam plurimos Christifideles pusillos non mediocriter offendere. Cum igitur tam grave, tamque inveteratum scandalum, divini honoris, & salutis animarum causa, pro commisso nobis officio tollere statuerimus, piis etiam ad hoc adducti precibus Carissimi in Christo filii nostri Hispaniarium Regis Catholici, religiosissimi Principis, non immerito videlicet timentis, ne qui pro populo apud Deum intercessores esse debent, nimia sua vivendi licentia illius iram acrius provocent; universis & singulis, venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, per Hispaniam constitutis, in virtute Sanctæ Obedientiæ præsentium tenore committimus, atque mandamus, ut quisquis eorum in Civitate, vel Diœcesi sua habet domum, vel domos Fratrum Minorum Conventualium, is Dei tantum Omnipotentis honorem ante oculos propositum habens, assumptis secum de Ordine Fratrum Minorum de Observantia Ministro Provinciali ejus Provinciæ, in qua illi Fratres consistuut, & aliquo præterea ejusdem Ordinis Observantium, quem ipse Minister Provincialis idoneum duxerit, accedat ad domum, seu domos singulas, si plures sint, dictorum Fratrum Conventualium, in eisque Conventibus, ex auctoritate Sedis Apostolicæ, cujus vices in hoc negotio ei, tenore præsentium, erogamus, aboleat penitus, & in perpetuum tollat, atque extinguat formam vivendi Conventualem, eosque Fratres ad eandem vivendi formam, eademque instituta redigat, quæ Fratres Minores de Observantia, seu de Familia vocati, observant, & eorum Ecclesias, ac domos Ordini Fratrum Minorum de Observantia assignet perpetuo habendas, atque in eas domos alios Fratres de Conventibus Fratrum ejusdem Ordinis de Observantia, quos, & quo sibi visum fuerit, de illorum duorum Fratrum sibi assistentium consilio, transferat, & ex ipsis Guardianum, atque alios officiales, ad eum Conventum regendum, & gubernandum idoneos auctoritate nostra deputet, atque constituat, ipsos vero Fratres Conventuales aliorum Fratrum Minorum de Observantia consortio aggregatos, atque unitos ex domibus, in quibus antea vitam Conventualem egerant, translatos per Conventus Fratrum Minorum de Observantia distribuat, ut posthac ejusdem ipsi quoque Observantium Ordinis & appellentur, & sint sub ejusdem Ministri Generalis obedientia, atque regimine.

§. III. Quæ autem de Fratribus Conventualibus Ordinis S. Francisci ad vitæ Regularis observantiam reducendis mandavimus, eadem propter easdem causas, & ad eadem tollenda offendicula, & scandala de Fratribus in Hispania consistentibus aliorum quoque Ordinum quorumcumque conventualibus, ad vitæ regularis observantiam reducendis, eadem auctoritate, eisdem venerabilibus Fratribus mandamus, velut Canonicorum Regularium, Sancti Benedicti Cisterciensis, Prædicatorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum quorumvis Ordinum, ex quibus tamen præter Fratres Conventuales sint quoque aliqui ejusdem Ordinis in Hispauia Observantes. Ad eam enim formam omnes ejusdem Ordinis, qui ad hoc tempus Conventuales fuerant, suspiciendam & observandam, juxta sua cujusque Ordinis regularia instituta, & Sacri Concilii Tridentini decreta redigi, & ad alios Conventus transferri, eo-

demque modo, ut de domibus, & Ecclesiis Fratrum Minorum Conventualium diximus, ipsorum quoque domos, & Ecclesias Fratribus una cum bonis omnibus ejusdem Ordinis Observantibus assignari volumus.

§. IV. De Fratribus vero illorum Ordinum, quorum nulli usquam Conventus sunt, qui vitam regularem observent, sed omnes tantum Conventuales sunt, quemadmodum ipsi quoque reformandi, & ad quam vivendi in communi formam sint reducendi, aliis literis statuemus. Si qui autem de Fratribus Cunventualibus ad regularis vitæ observantiam reduci se pertinaciter recusaverint, eos in carceribus, donec ad cor redeant, sub fida custodia retineri mandamus.

§. V. Ne autem ipsorum Fratrum Conventualium excessus, & delicta remaneant impunita, in eos procedendi, & pro culparum, atque excessuum magnitudine, animadvertendi, & si quorum delicta adeo gravia fuerint, ut si laici essent, ultimo fuerint suplicio puniendi, ad triremes eos damnandi, si modo ætas, & vires illi labori aptæ sint; sin minus in perpetuum carcerem, ad agendam pœnitentiam relegandi, excessus vero minus graves, nec pœnam capitis meritos, secundum canonicas sanctiones, seu Archiepiscopi, Episcopive, ad quem id spectabit, & Provincialis, atque illi adjuncti Fratris arbitrio puniendi, bona præterea quæcumque mobilia, & immobilia tam quæ domus eorum in communi possident, quam Fratrum Conventualium antea propria, ex consuetudine, vel forsan ex aliquo obreptitio privilegio, & dispensatione Apostolica, eis obtinere concessa, sive permissa, vel ex eorum industria acquisita, vel ex parentum successione, ut ab aliis relicta, legata, donatave, ab eis, tam quoad usum, & possessionem, quam quoad proprietatem attinet, in perpetuum abdicandi, de Conventibus etiam Fratrum regularis Observantiæ, uno vel pluribus, alios in hujsmodi Conventus de ipsorum Fratrum assistentium consilio transferendi, omnia denique, quæ vel ad abolendam vitam Conventualem, & vitæ regularis Observantiam loco ejus introducendam, vel ad inquirendam criminum veritatem fuerint necessaria quoquo modo, aut opportuna, agendi, faciendi, & exsequendi ipsis Venerabilibus Fratribus una cum dictis Provinciali, & ejus socio, sicut dictum est, plenam, & liberam auctoritate Apostolica damus, atque concedimus potestatem,

§. VI. Quod si qui, vel ipsorum Fratrum Conventualium, vel aliorum Ordinum prædictorum, ad alium Ordinem Regularis Observantiæ transferri maluerint, id eis permitti volumus, dummodo ad regulam transeant arctiorem. De bonis autem ipsorum Fratrum Conventualium mobilibus, & immobilibus, & de omnibus hujusmodi Conventuum redditibus, ipsos Venerabiles Fratres nostros, ad quos pertinebit, ita de consilio Provincialis, & socii ejus sibi assistentium, dispouere volumus, ut Fratribus Regularis Observantiæ illuc introducendis de suppellectili, & aliis rebus victui eorum, ac divino cultui, & reparationi Ecclesiarum, ac domorum necessariis per ipsos provideatur. Quæ vero ultra hujusmodi sumptus superfuerint, ea singulis in locis apud idoneas personas deponi volumus, & sequestrari fideliter observanda, ac postea Sedem Apostolicam consuli, in quorum usus ea converti debeant. Contradictores &c. Nun obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die II. Decembris Anno I.

XIII.

XIII.

Reformat Moniales in Regno Hispaniarum. Ex Bull. Caroli Cocquelines tom. 4. part. 2. Const. XXXI. pag. 324.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM gravissimis de causis Pastoralis officii cura animum nostrum stimulante, ac pie Nos etiam hortante carissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Rege Catholico, Fratres Ordinis Minorum, & aliorum Ordinum Conventuales in Hispania consistentes, ad vitæ regularis observantiam, secundum sua cujuscunque Ordinis instituta, reducendos esse statuerimus per Ordinarios locorum, de consilio Provincialis cujusque Provinciæ, & alterius Fratris ab ipso Provinciali assumendi, sicut in literis nostris super ea reductione confectis plenius continetur, volentes bono quoque regimini Monialium in Hispania consistentium, quæ per Fratres Minores Conventuales gubernari antea solebant, providere, & quæ in quoque earum Conventu corrigenda, & reformanda sint, corrigi, ac reformari, præter illa, quæ super clausura, & reformatione generali cunctarum Monialium, per literas nostras sub plumbo antea editas salubriter constituimus. Venerabilibus Fratribus Hispaniæ Archiepiscopis, & Episcopis, in quorum Civitatibus, & Dioecesibus Conventus sunt Monialium, quæ per Fratres Ordinis Minorum Conventualium antea regi consueverunt, tenore præsentium mandamus, atque in virtute sanctæ Obedientiæ committimus, ut assumpto quisque eorum Ministro Provinciali Fratrum Minorum de Observantia, sive Familia, & altero Fratre, quem Minister elegerit, ad earum domum, seu domos personaliter accedens, & Deum tantum præ oculis habens, auctoritate Sedis Apostolicæ eas visitet, & de consilio Fratrum sibi assistentium, tam in capite, quam in membris reformet, atque ad regularis vitæ observantiam, juxta Fratrum Ordinis Sancti Francisci de Observantia instituta, reducat, easque in perpetuum curæ, regiminique committat Fratrum Minorum de Observantia. Item vero de Monialibus Conventualium Ordinum &c. *brachii sæcularis*. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XII. Decembris Anno I.

XIV.

Consulit quieti Monialium B. Mariæ de Hierusalem. Ex regesto I. Secretariæ Brevium Lib. I. B. II.

Dilectis in Christo Filiabus Abbatissæ, & Monialibus Monasterii B. M. de Hierusalem Ord. Fr. Min. Neapolitan. &c.

EXponi nobis nuper fecistis, quod cum vos ad certum præfinitum numerum in vestro Monasterio degatis, & in arctissima vita, & perpetua clausura gratum Altissimo virtutum Domino famulatum devote exhibere studeatis, & propterea in Regulari Observantia assidue perseverantes omnes occasiones conemini fugere, propter quas a regularibus vitæ, & observantiæ vestræ institutis retrahi, vel in illis impediri valeatis; nihilominus dubitatis, quietem, & tranquillitatem

veſtram hujusmodi aliquando magnopere perturbari, conſcientiæque, & animarum veſtrarum ſaluti grave periculum imminere, & non mediocre detrimentum, dum orationibus ad Deum pie effundendis quotidie vacare non ceſſatis, inferri poſſe, ſi aliquibus perſonis tàm mulieribus ſæcularibus, quam etiam Monialibus cujuscumq. Ordinis permittatur, ſeu licentia intra ſepta veſtri Monaſterii ingrediendi, vel facultas concedatur, aut ſi illæ propter quascumque cauſas, vel delictum in eo deponantur, vel intromittantur. Quare magnopere deſideratis, ne quietis veſtræ ratio perturbetur, ſuper his, per nos opportunum remedium adhiberi, & ideo nobis humiliter ſupplicari feciſtis, ut vobis in præmiſſis paterne providere de benignitate Apoſtolica dignaremur: Nos igitur veſtris honeſtis votis, quantum cum Domino poſſumus, libenter annuere volentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati pium hoc veſtrum deſiderium ante omnia plurimum in Domino commendamus; deinde conſiderantes Monaſterium veſtrum Sacr. Virginum voluntarie Deo dicatarum nec receptaculum ſæcularium perſonarum, nec coactum carcerem delinquentium feminarum ullo modo eſſe, tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia interdicimus &c., ne de cætero ulla perſona, mulierve ſæcularis, aut Monialis cujusvis Ord. &c. Ordinario, aut Delegato, vel Superioribus ejusdem Monaſterii, dum juxta ſacras conſtitutiones &c exceptis, etiam cujuslibet Indulti, licentiæ, aut facultatis ordinariæ Eccleſiæ, vel ſæcularis de facto, ac Regiæ, aut etiam a Sede Apoſtolica quomodolibet obtentæ prætextu, veſtrum Monaſterium, ſeu illius clauſtra ingredi, vel ibi ad tempus etiam breve permanere, neque minus pernoctare, aut alias morari poſſint, nec valeant, nec ullus Judex, vel Magiſtratus Ordinarius, vel Delegatus, quacumque etiam Apoſtolica, vel Regia fungens auctoritate quamlibet Mulierem, vel Puellam ſæcularem, vel regularem quacumque ex cauſa in eodem veſtro Monaſterio deponere, ſequeſtrare, detinere &c. audeat, vel præſumat, vobisque ne perſonas ſæculares Mulieres, ac Puellas hujusmodi, etiam, ut præmittitur, ſequeſtrandas, deponendas, detinendas &c recipere &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Januarii An. I.

Anno Christi 1567. Pii V. anno 2.

XV.

Confirmat jus ſepeliendi mortuos Fratribus Majoricen. Ex Archivo Cœnobii S. Franciſci Palmæ.

Ad futuram rei memoriam.

§. I. EA, quæ concordia inter quaſcumque præſertim religioſas perſonas facta fuiſſe dicuntur, ne in recidivem contentionis ſcrupulum relabantur, ſed firma perpetuo, & illibata perſiſtant, libenter, cum a nobis petitur, approbamus, & confirmamus, ac alias deſuper diſponimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

§. II. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum S. Dominici, & Sancti Franciſci, tam Obſervantium, quam Clauſtralium nuncupatorum, & Carmelitarum, ac S. Spirtus, Sanctiſſimæ Trinitatis,

tis Ordinum, Monasteriorum in Civitate, & Insula Majoricen. respective exsistentium Priorum ac Fratrum petitio continebat, quod cum ipsi, & eorum singuli ab immemorabili tempore citra, vel ab ipsorum Monasteriorum primæva fundatione, in pacifica, & quieta possessione, vel quasi exsistant, deferendi cum Cruce elevata processionaliter, ac sepeliendi per se ipsos tantum absque interventu aliquorum Clericorum Sæcularium, in eorum Ecclesiis corpora defunctorum, qui inibi sepulturam eligerent, quod forsan ex eo provenit, quia in principio quod dicta Civitas, & Insula, infidelibus expugnatis, per Christianos occupata fuerat, ut ex antiquissimis scripturis apparet, Fratres, & præsertim Ordinis S. Dominici, ante Clericos Sæculares Christiana pietatis semina Sacramentà ministrando, & mortuos sepeliendo, sparserunt.

§. III. Licet ex concessione fel. rec. Sixti PP. IV. Prædecessoris nostri Fratribus, præsertim S. Dominici, fuerit indultum, ut corpora defunctorum possint processionaliter cum Cruce elevata in eorum Monasteriis, specialiter ubi hoc consuetum foret &c. nihilominus in Concilio Provinciali in Civitate Valentina novissime celebrato dictum jus sepeliendi dictorum Ordinum Fratribus fuerit sublatum in maximum ipsorum præjudicium, & contra omnem juris æquitatem &c. Et sicut eadem petitio subjungebat, si dictum jus sepeliendi a dictis Fratribus tollatur, ipsi in tantam devenirent mendicitatem, ut cogerentur sua Monasteria deserere, non sine maxima divini cultus diminutione, qui per dictos Fratres in Insula præfata decoratur, sequereturque scandalum incolarum &c. Quare pro parte dictorum Priorum, & Fratrum nobis fuit humiliter supplicatum, ut concordias, & consuetudines circa jus sepeliendi hujusmodi Apostolica auctoritate confirmare, atque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui pacem, & tranquillitatem inter quoscumque vigere, & augeri nostris potissimum temporibus sinceris exoptamus desideriis, eosdem Priores, & Fratres, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis &c. censentes &c. hujusmodi supplicationibus inclinati, concordias, & consuetudines circa dictum jus sepeliendi hujusmodi, aliaque præmissa, Priores, & Fratres præfatos quomodolibet concernentia, nec non inde sequuta, & sequenda quæcumque, ipsis Prioribus, & Fratribus, & eorum Successoribus, & Conventibus, quoad ea tantum, quæ decretis Concilii Tridentini non repugnant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo confirmamus &c. Quo circa &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XIV. Februarii Anno II.

XVI.

Ut duo Monasteria Ravennæ Minoribus Observantibus subjiciat. Ex regesto I. Secretariæ Brevium Lib. I. B. II.

Dilecto Filio Nostro Julio Tit. S. Petri ad Vincula Presb. Card. de Urbino nuncupato.

CUM sicut accepimus, unum S. Pauli, & alterum S. Claræ Ord. ejusdem S. Claræ Monialium Conventualium Monasteria Civitatis nostræ Ravennæ visitatione, & reformatione indigere noscantur, Tuque, qui Ecclesiæ Raven., ex concessione Apostolica præesse dignosceris, ad illamque pro-

propediem redire intendis, officium Monasteria hujusmodi visitandi, & reformandi juxta animi nostri desiderium facile adimplere possis, circumspectioni tuæ, de cujus eximia integritate, religione, prudentia, & in gerendis rebus experientia plurimum in Domino confidimus, ut per te ipsum cum interventu Superiorum Fr. S. Francisci Min. Conventualium ad id deputandorum, dicta duo Monialium Monasteria Auctoritate nostra visitare, & quæ in eis reformanda repereris reformare, errantesque in eis Moniales, & personas corrigere, & emendare, ac delinquentes repertas secundum earum excessus, & delicta, Canonicasque sanctiones, & Regularia Monasteriorum ipsorum instituta punire, & castigare, ad regularemque Observantiam, & clausuram, debitamque Religionis normam reducere, ac inobedientes personas, censuris, & pœnis Ecclesiasticis ad tibi in præmissis parendum cogere, & compellere, brachii quoque sæcularis auxilium ad hoc, si opus fuerit, invocare, nec non Monialium, & Monasteriorum hujusmodi curam, gubernium, superioritatem, visitationem, & correctionem a Fratribus dicti S. Francisci Min. Conv., quibus illa de præsenti subjacere noscuntur, amovere, eaque ab ipsis eximere, & Moniales, & Monasteria hujusmodi Fratribus Minorum de Observantia dictæ Civitatis, eisdem modo, & forma, quibus hactenus ipsis Fratribus Minorum Conv. subjecta fuerunt, in omnibus, & per omnia perpetuo subjicere, atque supponere, & eisdem Fratribus de Observantia dictorum Monasteriorum curam, regimen, jurisdictionem, & superioritatem committere, & mandare, cæteraque omnia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, mandare, & exsequi libere, & licite possis, & valeas auctoritate Apostolica tenore præsentium plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & potestatem. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Febr. An. II.

XVII.

Ut Religiosi in Indiis sint Parochi. Ex Bullario Roderici, Bulla IV. pag. 409.

Charissimo in Christo Filio Nostro Philippo Regi Hispaniarum.

EXponi nobis nuper fecit tua Majestas Regia, quod juxta sacri Oecumenici Concilii Trid. decreta nulla matrimonia nisi præsente Parocho, aut de illius licentia contrahi, nullusque Religiosus absque Episcopi licentia Verbum Dei prædicare, ac sæcularium personarum confessiones audire; Episcopi vero novas Parochias in locis ab invicem longe distantibus constituere possint. Quia tamen in partibus maris Oceani Religiosi propter Presbyterorum defectum, hactenus officio Parochi functi fuerunt, & id, quod ad conversionem Indorum attinet, exercuerunt, & exercent, ex quo non modicos, sed maximos fructus, etiam Verbum Dei eisdem Indis prædicando, & explicando, ac confessiones audiendo, ad fidei Catholicæ propagationem fecerunt, dicta Majestas tua nobis humiliter supplicari fecit, quatenus ipsis Religiosis, ut illi ad uberiores fructus in dicta conversione Indorum reportandum incitentur, in locis eis assignatis, & assignandis officium Parochi, matrimonia celebrando, & Sacramenta Ecclesiæ ministrando, prout hactenus consueverunt, exercendi, & ab eorum Superioribus, in capitulis pro-

provincialibus obtenta licentia, Verbum Dei prædicandi, & sæcularium confessiones de suorum Superiorum licentia audiendi facultatem concedere, alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui singulorum præsertim Catholicorum Regum votis ad divini cultus augmentum, & animarum salutem tendentibus libenter annuimus, hujusmodi supplicationibus inclinati omnibus, & singulis Religiosis quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum in dictis Indiarum partibus, & in eorumdem Ordinum Monasteriis, vel de locorum Superiorum licentia extra illam commorantibus, ut in locis ipsarum partium eis de simili licentia assignatis, & assignandis officium Parochi hujusmodi, matrimonia celebrando, & Ecclesiastica Sacramenta ministrando, prout hactenus consueverunt (dummodo ipsi in reliquis solemnitatibus dicti Concilii formam observent) exercere, Verbum Dei (ut præfertur) quatenus ipsi Religiosi Indorum illarum partium idioma intelligant, de suorum Superiorum licentia (ut præfertur) in eorum Capitulis Provincialibus obtenta, prædicare, & Confessiones audire, Ordinariorum locorum, & aliorum quorumque licentia minime requisita, libere, & licite valeant, licentiam, & facultatem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Et insuper, ne in locis illarum partium, in quibus sunt religiosorum Monasteria, qui animarum curam exercent, aliquid per prædictos Episcopos innovetur &c., sic per quoscumque judices &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud D. Petrum. Die XXIII. Martii An. II.

XVIII.

Nonnulla statuit circa reformationem Claustralium in Hispaniarum regno. Ex Bullario Cocquelines tom. 4. pag. 201.

Ad perpetuam rei memoriam.

§ I. Superioribus mensibus emanarunt a Nobis literæ, in forma Brevis tenoris subsequentis: Pius Papa V. ad perpetuam rei memoriam. Maxime cuperemus &c. Ac postmodum per alias nostras, in simili forma Brevis literas, sub datum XII. ejusdem Decembris proxime præteriti, sub certis modo, & forma tunc expressis, reformationem etiam Monasteriorum Monialium. Conventualium Hispaniæ fieri mandavimus.

§. II. Cum autem, sicut prædictus Philippus Rex Nobis nuper exponi fecit, in aliquibus partibus Hispaniæ Provinciæ sint admodum amplæ, & latæ, in quibus sunt plures Prælati, & multa Monasteria, ita tamen, ut in singulis Provinciis unus tantum sit Provincialis, qui eodem tempore, cum singulis Episcopis adesse, & etiam in una Diœcesi plura Monasteria consistant, atque Episcopi eodem similiter tempore accedere non poterunt, ex quo facile sequetur, ut visitatio ipsa differatur, unde diversa damna, & inconvenientia subsequi possent; quia Fratres, & Moniales intelligendo reformationem hujusmodi fieri in uno ex dictis Monasteriis, ex aliis aufugere, & quod pejus esset, bona mobilia, & libros, & alias scripturas suorum Monasteriorum, in quibus eorum redditus sunt annotati, occultare, & abscondere poterunt. Quare idem Philippus Rex Nobis humiliter supplicari curavit, ut quo opus adeo laudabile dictæ reformationis, dante Domino, facilius

lius perfici queat, tam ſuper præmiſſis, quam aliis, etiam infraſcriptis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. III. Nos igitur, qui nihil magis exoptamus, quam ut omnium Chriſtifidelium, & præſertim Religioſarum perſonarum reformatio noſtris potiſſimum temporibus ſuum debitum, & optatum conſequatur effectum, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſingulis Archiepiſcopis, & Epiſcopis prædictis, ut eorum Vicarios in ſpiritualibus Generales, aut Officiales; Provincialibus vero hujuſmodi in eorum reſpective Provinciis, ut unum, aut plures Guardianos, vel alios Fratres probos, & idoneos, qui una cum ipſis Archiepiſcopis, Epiſcopis, aut eorum Vicariis, vel Officialibus ad executionem omnium in dictis noſtris literis contentorum procedere valeant, ſubdelegare poſſint, plenam, & liberam auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, facultatem concedimus, & poteſtatem.

§. IV. Præterea quoniam aliqua Monaſteria Fratrum, & Monialium Conventualium prædictorum ſunt ſita in locis, in quibus inconveniens erit aut propter aſperitatem locorum, vel quia ſolitaria, aut adeo paucorum habitatorum ſunt, ut in illis Fratres ipſi Obſervantes habitent, vel potius eos ibi minime habitare poſſe verendum ſit ex defectu præcipue eleemoſynarum, ex quibus vivere debent, ſeu quoniam prope illa ſunt alia Monaſteria de Obſervantia, ſicque eleemoſynæ pro tempore colligendæ, pro omnibus nequaquam ſufficiant. Propterea Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Provincialibus, aliiſque per eos ſubdelegandis prædictis, quod ſibi ſuper hoc juſtum, & honeſtum eſſe videbitur, faciendi, & exſequendi, & ſi expediens eſſe cognoverint, etiam Monaſteria ſibi benevisa invicem alterum alteri uniendi, & ut Fratres in illis Monaſteriis, in quibus eis visum fuerit, reſidere habeant, ordinandi, ac præcipiendi facultatem pariter impertimur.

§. V. Inſuper quoniam in præinſertis literis prædictis fit mentio, quod de Fratribus illorum Ordinum, quorum nulli uſquam Conventus ſunt, qui vitam regularem obſervent, ſed omnes tantum Conventuales ſunt, quemadmodum ipſi quoque reformandi, & ad quam vivendi in communi formam ſint reducendi, aliis literis ſtatuemus. Ideo cum in dictis Hiſpaniarum Regnis nonnulli Ordines, & quamplurima Monaſteria ſimilia exsiſtant, quæ reformatione indigere noſcuntur, prout ſunt Monaſteria Tertii Ordinis S. Franciſci, in quibus degunt Fratres diſſolute, & perverſe viventes, malumque exemplum, & varia ſcandala præbentes, qui si a ſuis non probatis Inſtitutis, & ſolito vivendi modo non removerentur, difficilius poſtea reformari poſſent. Nos pro horum Fratrum reformatione illos ad Obſervantiam fratrum dicti Ordinis S. Franciſci, per ſupradictos eiſdem modo, & forma, quibus ſunt reducendi Fratres Conventuales omnino reducendos eſſe decernimus, & declaramus. Item &c. Nos enim quodcumque ſupradictum eſt de Monaſteriis Fratrum, etiam de Monaſteriis Monialium dici, & intelligi debere volumus, atque cenſemus.

§. VI. Poſtremo cum intellexerimus, conſiſtere in Regno Navarræ quinque Monaſteria Ordinis S. Franciſci, quorum duo ſunt de Obſervantia, reliqua vero tria Fratrum Conventualium exsiſtunt, ipſumque Regnum Navarræ Regno Caſtellæ conjunctum, & unitum eſſe, magiſque conveniens, & expediens videri, ut Monaſteria hujuſmodi potius Superioribus in Regno Caſtellæ, quam in Regno Aragonum exsiſtentibus ſubjecta ſint. Ideo dicta quinque Monaſteria a Provincia Aragonum,

num, sub qua hactenus fuerunt, harum serie Apostolica auctoritate penitus abdicantes, & totaliter separantes, illa de cætero, cum omnibus eorum Fratribus, personis, juribus, jurisdictionibus, & pertinentiis, ceterisque ad ea quomodolibet spectant., & pertinen. Provinciæ Burgensi eorumdem Fratrum S. Francisci de Observantia, quæ in prædicto Regno Castellæ esse dignoscitur, ejusque Miuistro Provinciali nunc, & pro tempore exsistenti, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium, perpetuo supponimus, ac subjicimus, nec non illa eidem Provinciæ Burgensi, ita ut sub illius Ministri Provincialis dominio, superioritate, obedientia, visitatione, & correctione deinceps exsistant, & permaneant, ab eisque visitentur, corrigantur, & gubernentur, & illis cum effectu pareant, & obediant, prout alia Monasteria, & Fratres ipsius Provin. Burgen. in omnibus, & per omnia perinde ac si dictæ Burgensi, ejusque Ministro Provinciali, non autem Provinciæ Aragonum dudum subjectæ fuissent, in perpetuum unimus, incorporamus, & applicamus, illaque perpetuo supposita, subjecta, & unita, incorporata, & applicata fore, & esse, sicque, & non aliter ab omnibus judicari, interpretari, & censeri debere decernimus.

§. VII. Mandantes Venerabilibus Fratribus Seguntin., & Conchen. Episcopis, quatenus ipsi &c. Et licet ambiguum fit, Fratres Conventuales transeuntes ad Fratres de Observantia, qui semel professionem tacitam, vel expressam emiserint, dum in Conventualitate vivebant, postquam transiverint ad Fratres Observantes, minime ad professionem jam emissam emittendam teneri, cum tam Conventuales, quam Observantes sub eadem Regula B. Francisci militent: Verum tamen si quisquam Conventualium pro tranquillitate animi sui voluerit denuo professionem emittere, concedimus, ut eam quando, & quoties voluerit, etiam non exspectato professionis anno, emittere possit, Provincialibusque prædictis per præsentes committimus, ut professionem hujusmodi recipere possint, & valeant.

§. VIII. Volumus autem, & hortamur, ac præcipimus ipsis Fratribus de Observantia, ut hujusmodi Fratres Conventuales, quorum Conventus reformandos, de mandato nostro, & Sedis Apostolicæ receperint, in aliis tamen Conventibus sub Observantia ædificatis mittant, & eos fraterne, ac caritate pertractent, dummodo regulariter, & observantialiter vivant, assignato sibi loco in Choro, & in processionibus secundum tempus professionis inter Conventuales emissæ. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, die XVI. Aprilis Anno II.

XIX.

Urget reformationem Minorum Conventualium Assisii, Ex regesto Secretariæ Brevium. Lib. I. B. II.

Vero Fratri Philippo Episcopo Assisiaten.

NON sine animi nostri perturbatione nuper intelleximus, quosdam Fratres Ord. Min. Conventualium Monasterii S.Francisci istius nostræ Civitatis Assisii, dum de illis reformandis sermo haberetur, Dei timore postposito, penitus immemores professionis, & Religionis, quam observare tenentur, dixisse, se nullo pacto reformationem aliquam subire velle,

sed potius Genevam, hæreticorum asylum, se conferre statuisse. Quare nos pro pastoralis officii nobis divinitus injuncti sollicitudine volentes super his opportune providere, fraternitati tuæ in virtute S. Obedientiæ, per præs. committimus, & mandamus, ut constito de præmissis, statim Fratres prædictos tam audaces, & improbos, & alios quoscumque quomodolibet suspectos capi, & carceribus mancipari facias, & contra eos, & eorum quemlibet, per viam inquisitionis, investigationis, vel denuntiationis, seu querelæ, aut ex officio, omni diligentia adhibita, occasione præmissorum, & aliorum quorumcumque peccatorum, excessuum, & delictorum, etiam nefandi criminis, de quibus illi rei culpabiles, aut suspecti fuerint, inquiras, & procedas, testes tibi bene visos desuper examines, & eos ad perhibendum veritati testimonium omnibus opportunis juris, & facti remediis cogas, & compellas, reos ipsos sufficientibus inditiis rigoroso examini subjici mandes, & facias, & quidquid repereris in scriptis redigas, processumque super inde formes, & conficias, illumque in forma authentica redactum, & clausum ad nos quantocitius tuo sub sigillo transmittas, & interim captos hujusmodi sub bona fida custodia teneas, ut postmodum, quod justitia mediante decreverimus, debitæ executioni contra eos demandari valeat. Præterea ex rationabilibus causis animum nostrum ad hoc moventibus, præsertim ut S. Conc. Trid. decreta firmiter observentur, volumus, ut omnes pueros, qui in dicto Monasterio S. Francisci exsistunt, & ibi habitum ejusdem Ordinis susceperunt, si juxta decreta ejusdem Conc. Trid. XVI. annum non expleverint, eos, ablato eis habitu hujusmodi, a dicto Monasterio educas, & expellas, & ad domos suorum remittas, idque quamprimum facere diligenter cures. Contradictores quoslibet, & rebelles &c. Non obstant. præmissis, ac constitutionibus Apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Maji Anno II.

XX.

Submittit Episcopo Spoletano Monasterium Trivii. Ibidem.

Venerabili Fratri.

EX rationabilibus causis animum nostrum moventibus volumus, ac tibi per præsentes in virtute S. Obedientiæ mandamus, ut statim, visis præsentibus suscipias curam, & gubernium Monasterii Monialium S. Claræ Terræ Trivii tuæ Spolet. Diœc., amotis, ac realiter, ac cum effectu inde expulsis Fratribus Conventualibus S. Francisci, sub quorum cura, ac regimine dictum Monasterium hactenus fuit, illudque per Sacerdotes idoneos, ætate provectos, morum honestate, & Religionis zelo præditos gubernari facias, donec aliud nos tibi dederimus in mandatis. Præterea diligenter cures, ut tam dictum Monasterium, quam alia Monialium Monasteria in tua Civitate, & Diœcesi consistentia secundum regularia suorum Ordinum instituta, & decreta Conc. Trid. vivere, Monialesque ipsæ gratum Altissimo famulatum sub debita Observantia, & Clausura exhibere studeant. Contradictores quoslibet, & rebelles per Ecclesiast. censuras &c. compescendo &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die III. Maji. An. II.

XXI.

XXI.

Committit Ministro Generali visitationem Provinciæ Ragusinæ. Ibidem.

Dilecto Filio Ministro Generali Ordinis Minorum de Observantia.

MUltæ, & graves querelæ a Republica Ragusina de tuis Ordinis Fratribus in eorum Civitate degent. ad Nos nuper delatæ fuerunt. Quod sane Nobis, ut debuit, permolestum accidit, animumque nostrum magnopere perturbavit, considerantes, quod Civitas illa, quæ in Turcarum faucibus posita est, & in qua Religiosi vitæ munditia, morum honestate, ac bonis operibus potissimum præstare deberent, maximum ex illis scandalum patiatur. Quare volentes pro nostri pastoralis officii sollicitudine in præmissis mature providere, tibi in virtute S. Obedientiæ mandamus, ut quamprimum ad Oppidum Barlettæ, seu aliquem alium illius litoris locum, ubi naves Ragusinas esse audiveris, te conferas, & ad Civitatem Ragusinam sine mora transmittas, ibique eosdem Fratres visites, & de eorum erroribus, & excessibus te diligenter informes, culpabilesque repertos juxta excessuum qualitatem, & gravitatem secundum Canonicas sanctiones, regulariaque tui Ordinis instituta corrigas, punias, & castiges, eosque, si expedire videbitur, inde amoveas, & in ipsorum loco alios, qui sciant, & velint cum verbo, tum exemplo proficere, ac simplici Ragusini populi consolationi prodesse, illuc transferas; sicque negotium hoc tractes, & peragas, ut ex tua diligenti cura, & solertia ipsi Reipublicæ satisfactum esse intelligamus.
Datum Romæ apud S. Petrum die X. Maji. An. II.

XXII.

Confirmat Archiepiscopum S. Fidei. Ibidem.

Ad futuram rei memoriam.

ACcepimus nuper, quod alias, postquam Ecclesiæ S. Marthæ in partibus Indiarum Maris Oceani certo modo Pastoris solatio destitutæ de persona dilecti Filii Joannis de los Barrios tunc Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Professoris Apostolica auctoritate provisum, ipseque illi in Episcopum præfectus, ejusdemque Ecclesiæ regiminis, & administrationis possessionem adeptus fuerat, fel. re. Pius PP. IV. Prædecessor noster ex certis rationabilibus causis tunc expressis Sedem Episcopalem S. Marthæ cum Episcopo S. Marthæ, & Capitulo &c. ad tunc Oppidum S. Fidei in dictis Indiarum partibus &c. transtulit, illamque ibi in Metropolitanam Ecclesiam &c. instituit; nec non oppidum ipsum S. Fidei Metropolis titulo decoravit, ipsumque Joannem Episcopum nuper S. Marthæ ad Ecclesiam ipsam S. Fidei sic in Metropolitanam erectam similiter transtulit, ipsumque illi in Archiepiscopum præfecit, & Pastorem &c. prout in dictis Pii Prædec. literis, in quibus per errorem scribentis, quod ipse Joannes Episcopus in Archiepiscopum, ut præfertur, electus, Martinus nominabatur, cum revera Joannes nominetur, & exsistat, expressum fuit, plenius continetur. Ne autem idem Joannes in Archiepiscopum electus dict. Ecclesiarum effectu fru-
 stretur,

ftretur, feu ab aliquibus de ipsarum literarum furreptionis, aut alio vitio objici poffit, opportune providere volentes, tam ejusdem Joannis in Archiepiscopum electi, quam etiam Charis. in Christo filii noftri Philippi Hispan. Regis Cath., cui juspatronatus, & præsentandi Nobis, & Rom. Pontificibus, personam idoneam ad ipsam Ecclesiam S.Fidei, cum pro tempore vacat, ex privilegio Apoftolico, cui non eft hactenus in aliquo derogatum, pertinere dignoscitur, nobis humiliter porrectis in hac parte fupplicationibus inclinati, eidem Joanni in Archiepiscopum electo quondam Pii Prædecefforis literæ hujusmodi cum omnibus, & fingulis inde fequutis valeant, ac ipfi, & Canonicis, & Capitulo S. Fidei prædictis fuffragentur in omnibus, & per omnia perinde, ac fi in eis quondam Joannes in Archiepiscopum electus, non Martinus, fed Joannes nominatus fuiffet. Et propterea literæ ipsæ de furreptionis &c. Sicque per quoscumque Judices, & Commiffarios &c. Non obftantibus &c. cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ Apud S. Petrum die XIII. Maji An. II.

XXIII.

Reformat Conventum Affifii. Ibidem.

Ven. Fratri Philippo Episcopo Affifiaten. Ibidem.

NUper per noftras in forma Brevis literas tibi inter alia mandavimus, ut omnes pueros, qui in Monafterio S. Francisci Affifii exsiftebant, & ibi habitum Ord. ejusdem S. Francisci fusceperant, fi juxta Con. Trid. Decreta decimum fextum annum non explevifsent, eos ablato ipfis habitu e dicto Monafterio expelleres, & ad domos fuorum remitteres, prout in dictis literis plenius continetur. Cum autem, ficut nuper accepimus, ab aliquibus dubitari contingat, an pro eo, quod per decretum dicti Concilii dumtaxat disponitur, quod profeffio tam virorum, quam mulierum non fiat ante XVI. annum expletum, nec qui in minori tempore, quam per annum poft fusceptum habitum in probatione fteterit, ad profeffionem admittatur, ac profeffio antea facta fit nulla: Tu dictis pueris, qui habitum ipsum folum fusceperunt, illum auferre, & eos ex ipso Monafterio in vim liter. noftrarum hujusmodi expellere poffis. Idcirco nos dubium prædictum de medio tollere volentes, auctoritate Apoftolica ten. præs. decernimus, & declaramus, mentis, & voluntatis noftræ fuiffe, & effe, ut eisdem pueris in dictis noftris literis expreffis, licet decretum ipfius Concilii non de fuscipiendo habitu, fed de emittenda profeffione tantum loquatur, habitum prædictum auferre, & ex eodem Monafterio expellere, ad domosque fuorum remittere, alias juxta dict. literarum noftrarum formam, & tenorem, libere, & licite valeas, tibi mandantes, ut id quamprimum facere, & exfequi matures, & contra ejusdem Monafterii Fratres quoslibet nefandi criminis reos, aut fuspectos, & alios delinquentes in dictis literis comprehensos, earum forma fervata, diligenter procedas. Non obftantibus omnibus, quæ in prædictis literis voluimus non obftare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXII. Maji An. II.

XXIV.

XXIV.

Præficitur reformationi Clarenorum. Ibid. lib. 1. pag. 110.

Dilecto Filio F. Joanni de Stroncone Ordinis Minorum Regularis Observantiæ Provinciæ S. Francisci Professori.

CUM sicut moleste accepimus, Monasteria, domus, & loca tam Virorum, quam Mulierum Ord. Min. de Observantia Prov. S. Hieronymi de Urbe, eorumque Fratres, & Moniales ab eorum regularibus institutis, vitæque, quam sibi per ipsius Ordinis traditiones præscriptam habent, munditia, & observantia admodum recesserint, & in dies magis in laxiorem vivendi modum prolabantur. Nos pro universalis Pastoris officio nobis divina disponente Clementia injuncto volentes Religiosos omnes, & præsertim regulares personas nostris potissimum temporibus intra debitos suæ professionis fines in Religionis puritate, & spiritualis normæ sinceritate contineri, & propterea eosdem Fratres, & Moniales, prout decet, reformari, & ad sui Ordinis Canonem, laudabiliaque præcepta feliciter reduci, atque restitui cupientes, quumque de persona ad hoc munus obeundum deligenda cogitaremus, quæ integritate, prudentia, doctrina, & regularis disciplinæ experientia præstaret, firma spe freti te desiderio huic nostro cumulate responsurum; Itaque te omnium, & singulorum præfat. Monasteriorum, & loca tam Fratrum, quam Sororum, & Monialium Prov. S. Hieronymi de Urbe hujusmodi visitatorem, correctorem, & emendatorem auctoritate Apostolica deputamus, tibi per præsentes committimus, & mandamus, ut ad eadem Monasterium domus, & loca te conferas, & illa, eorumque fratres, moniales, & personas quascumque tam in capite, quam in membris visites, & ea, quæ tibi præsenti remedio indigere, & diutius differri non posse, aut debere cognoveris, quod arbitrio tuo permittimus, juxta Canonicas sanctiones, & regularia dicti Ord. instituta ac Sacri Concilii Tridentini decreta auctoritate nostra corrigas, reducas, & emendes; de aliis vero, quæ tibi videbuntur, omni cura, & sollicitudine diligenter inquiras, ac de omnibus plenas, ac sufficientes informationes quantum opus fuerit a quibuscumque personis sumere, & capere studeas, nec non cuncta, quæ repereris, in scriptis redigas, processumque desuper formes, & facias, quem in authentica forma redactum tuo sub sigillo ad Nos quantocitius transmittere curabis, ut, eo viso, beneque, & mature considerato quæ emendanda, & reformanda in illis fuerint, opportuna animadversione adhibita, ad regularis vitæ observationem, adjuvante Domino, salubriter revocari valeaut. Super quibus omnibus, & singulis tibi plenam, liberam, & omnimodam per easdem præsentes facultatem concedimus, & potestatem; quodque contradictores quoslibet, & rebelles &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die I. Augusti Anno II.

XXV.

XXV.

Approbat fundationem Cœnobii Castri Gonteri. Ibid. lib. I. B. II.

Dilecto Filio Nobili viro Aloysio de Borbonio Principi Montis Penserii.

MAgna sane voluptate, & animi lætitia affecti sumus, lectis nobilitatis tuæ literis, quibus nos certiores facis, quemadmodum singulari, & eximia tua devotione ductus, quam erga Tertium Ordinem S. Francisci geris, religiosis ejusdem Castri Gonteri, quorum Conventus bello contra istius Nobilis Regni Catholicos proxime gesto funditus eversus, ac dirutus fuit, omni sublata spe ad eum redeundi, domum quamdam tuam ad habitandum concessisti, novumque Conventum apud Castrum tuum Campinium Pictaven. Diœcesis pro eorum usu ædificari curasti. Quod quidem tuæ præstantis virtutis, & Catholicæ Religionis opus non potuimus non vehementer etiam, atque etiam in Domino commendare, omnipotentique Deo immortales gratias egimus, quod te talem tamque excelsæ stirpis virum præclaris hisce veræ fidei, ac pietatis exemplis tamquam hæreditariis laudibus insignem Nobis incolumem conservavit, eumque ut ad suæ S. Catholicæque Ecclesiæ exaltationem pro ineffabili sua bonitate Te quam diutissime tueri dignetur, suppliciter exoramus. Præterea tuis honestis votis benigne annuentes exstructionem, & fundationem Conventus hujusmodi per te factam Auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ipsumque Conventum titulo, & denominatione B. M. semper Virginis Bonæ Spei decoramus, & insignimus; sicque deinceps perpetuis futuris temporibus ab omnibus vocari, & denominari decernimus. Et insuper, ut ad ejusdem Conventus Ecclesiam postquam consecrata fuerit, Christifideles frequentius, ac devotius confluant, quo exinde spiritualia dona uberius se consequi posse cognoverint, de omnipotenti Dei misericordia, BB. Petri, ac Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi omnibus, & singulis utriusque sextus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui dictam Ecclesiam singulis annis ad quinquennium proxime futurum in Assumptionis, & Annuntiationis ejusdem B. Dei Genitricis, semperque Virginis Mariæ festivitatibus, incipiendo a proxime futura Assumptionis festivitate a primis Vesperis usque ad occasum Solis festivitatum hujusmodi devote visitaverint, & ibi pro pace Deum oraverint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis, seu quomodolibet ab eis debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Præsentibus quo ad Indulgentiam hujusmodi post dictum quinquennium minime valituris. Quod autem, sicut a nobis petiisti, plenariam Indulgentiam non concessimus, nobilitatem tuam scire volumus, statuisse nos ipsas plenarias Indulgentias, nisi ex causis publicis non concedere, & si cuique alteri hac in re gratificati fuissemus, te petente proculdubio id libenter dedissemus. Quemadmodum cæteris similibus in occasionibus, quæ sese dabunt, propensissimam nostram erga Te, eumdemque Conventum voluntatem semper facile cognoscere poteris.

Datum Romæ apud S. Petrum die VII. Junii Anno II.

XXVI.

XXVI.

Ut reformet Amadeos. Ibid. lib. 1. pag. 106.

Dilecto Filio Paulo Ariguccio de Florentia Ordinis Minorum Observantium Professori Provinciæ Tusciæ quoad Reformatos Custodi.

CUM, sicut moleste accepimus, Monasteria, domus, & loca tam virorum, quam mulierum Ord. Minorum de Observantia S. Petri in Monte Aureo &c. *Sequitur ut pag. 445., ubi tamen mensem corrige*: die III. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum die I. Augusti Anno II.

XXVII.

Commendat Senatui Ragusino Bonaventuram de Urceis Novis. Ibid. pag. 92.

Dilectis Filiis Rectori, & Consilio Reipublicæ Ragusinæ.

CUM nos pro eximia, paternaque erga vos charitate, ac benevolentia in omnibus, quæ cum Deo possumus, libenter gratificari cupiamus, idque semper vobis reipsa ostendere parati simus, mittimus ad vos dilectum filium Fratrem Bonaventuram de Urceis Novis Ord. Min. de Observantia Prov. Brixien. professionem, vitæ integritate, religione, doctrina, morumque honestate præditum, quem vestræ Provinciæ Ragusinæ Ministrum Provincialem ad triennium juxta morem dicti Ordinis per alias nostras literas constituimus, & deputavimus; eis sex alios Fratres probos, bonique operis exemplo informatos, atque ad regendum idoneos, ut secum ducat, mandavimus, quos in Guardianos, seu ad alia officia exercenda istis Monasteriis præficere possit, cæteraque agat, & ordinet, quæ ad spiritualem vestram consolationem, & satisfactionem pertinere, vobisque pro istius Provinciæ, & Fratrum in ea degentium regulari Observantia, debitaque reformatione grata, & jucunda esse cognoverit. Cæterum, quia facile evenire poterit, ut in corrigendis, comprimendisque aliquibus improbis, & seditiosis fratribus, qui plerumque diversos fautores habere solent, is vestra ope, & auctoritate indigeat, devotiones vestras hortamur in Domino, & ex animo requirimus, ut quotiescumque idem Frater Bonaventura Provincialis favorem, auxiliumque vestrum implorabit, pro vestra singulari pietate, atque solita erga nos, Sanctamque hanc Sedem, observantia, ei præsto adesse, & in iis, quæ necessaria, & opportuna fuerint, prompte, ac benigne favere, ipsumque ad exsequendam eamdem reformationem pro virili vestra juvare velitis, quod etsi vos pro præstanti vestra probitate, & Catholicæ Religionis cultu facturos esse confidimus; tamen quoniam id omnipotenti Deo, & Nobis quoque erit gratissimum, ut diligenter faciatis etiam, atque a vobis petimus.

Datum Romæ apud S. Petrnm die V. Augusti Anno II.

XXVIII.

Inſtituitur Miniſter Viſitator Provinciæ Raguſinæ. Ibidem pag. 143.

Dilecto Filio Bonaventuræ de Urceis Novis.

CUM nihil ſit, quod magis animum noſtrum continue ſollicitet, quam ut religioſa loca, regulareſque perſonæ in eis pro tempore degentes ad Dei omnipotentis laudem, & gloriam, Chriſtifideliumque ſpiritualem ædificationem recte, ac ſalubriter regantur, feliciaque in Domino ſuſcipiant incrementa. Idcirco de tua probitate, doctrina, morum honeſtate, & Catholicæ Religionis zelo plurimum in Domino confiſi Te Miniſtrum Provincialem Provinciæ Raguſinæ Ordinis Fr. Minorum de Obſervantia, & illius Monaſteriorum, locorum, jurium, & pertinentiarum quarumcumque ſecundum morem dicti Ordinis cum auctoritate, juriſdictione, facultatibus, præeminentiis, honoribus, & oneribus &c. ſolitis, & aliis, quæ cæteri Provinciales Miniſtri agere, & facere conſueverunt, ad triennium Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium creamus, conſtituimus, & deputamus, dantes tibi liberam facultatem, & poteſtatem ſex ejuſdem Ordinis fratres probos, & ad Guardianatus, ſeu alia officia exercenda idoneos tibi benevīſos ex quacumque Provincia Ciſmontana ejuſdem Ordinis ſumendi, idque in virtute S. Obedientiæ quibuſvis illarum Superioribus Auctoritate noſtra præcipiendi, & quæ circa hoc mandaveris exſequi faciendi, nec non eos ad Prov. Raguſinam hujuſmodi tecum ducendi, & illius Monaſteriis in Guardianos, ſeu alios Officiales arbitrio tuo præficiendi, Monaſteriaque ipſa, & eorum fratres, & perſonas, quos reformatione indigere cognoveris, tam in capite, quam in membris viſitandi, ac reformandi, ad debitamque regularis Obſervantiæ normam reducendi, nec non quoſcumque dictæ Provinciæ Raguſinæ fratres, & incorrigibiles tibi videbitur, ac Reipublicæ Raguſinæ minime gratos, ex quorum malis operibus ſcandalum deveneriт tam ex officio tuo, quam eadem Republica petente, & inſtante non modo juxta canonicas ſanctiones, & regularia dicti Ordinis inſtituta pro eorum exceſſibus, & delictorum qualitate caſtigandi, & puniendi, ſed etiam ex dictis Monaſteriis extrahendi, & in Italia ad alia Ordinis hujuſmodi Monaſteria, ſeu etiam ad Triremes, ſi eorum cauſa id exegerit, deſtinandi, aliaque gerendi, mandandi, & exſequendi, quæ in præmiſſis, & circa ea pro tui Provincialis officii exſecutione, dictæque Provinciæ Raguſinæ reformatione neceſſaria fuerint, ſeu quomodolibet opportuna. Mandantes, & diſtricte præcipientes quibuſcumque fratribus, & perſonis utriuſque ſexus in dicta Prov Raguſina exſiſten. &c., ut tibi tamquam eorum Miniſtro Provinciali &c. obediant, & obſequantur. Præterea ejuſdem Provinciæ Raguſinæ quieti, felicique directioni, quoad poſſumus, conſulere volentes omnia, & ſingula ſtatuta, & ordinationes per dilectum Filium moderuum Miniſtrum Generalem ejuſdem Ordinis, ad regularem Obſervantiam in ipſa Provincia Ruguſiua conſervandam, ejuſque reformationem tendentia nuper facta, & edita auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus &c., & inviolabiter obſervari debere decernimus. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die V. Auguſti Anno II.

XXIX.

XXIX.

Confirmat separationem Conventuum Provinciæ Aragoniæ. Ibidem pag. 168.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM alias nos, quibus pro parte Chariſſimi in Chriſto filii noſtri Philippi Hiſp. Reg. Cath. expoſitum fuerat, in Regno Navarræ quinque Monaſteria Fratrum de Obſervantia, & Conventualium Ord. S. Franciſci, & ſub Provinciæ Aragonum, & ipſius Prov. Provincialis obedientia, viſitatione, & correctione conſiſtere, illa a dicta Prov. Aragonum, illiuſque Provinciali, & aliis Superioribus abdicaverimus, & ſeparaverimus, ac Provinciæ Burgenſi Ordinis hujuſmodi, ac illius Provinciali ſub certis modo, & forma tunc expreſſis ſubjecerimus, & ſuppoſuerimus, & alia fecerimus, prout in literis noſtris deſuper in forma Brevis expeditis plenius continetur. Cumque idem Philippus Rex nobis exponi fecerit, in prædicto Regno Navarræ ultra dicta quinque Monaſteria nonnulla alia tam virorum, quam mulierum Monaſteria Ordinis præfati conſiſtere, ipſeque cupiat pro illorum regularis vitæ perfectione dicta omnia Monaſteria Ordinis hujuſmodi in ipſo Regno Navarræ tam virorum, quam mulierum conſiſtentia a Provincia prædicta Aragonum, & illius Provinciali per nos ſeparari, & abdicari, ac illa omnia Provinciis Burgen. & Cantabrien. reſpective ſubjici, & ſupponi. Quare idem Philippus Rex nobis deſuper humiliter ſupplicari fecit, ut in præmiſſis opportune povidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ipſius Philippi Regis votis benigne inclinati omnia, & ſingula monaſteria Fratrum, & Monialium Ord. prædicti in Regno Navarræ, & ſub Provincia Aragonum, ipsiuſque Provinciali exſiſtenti ipſorum omnium Monaſteriorum qualitates, ſituationes, denominationes, vocabula, & quantitatem præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes cum omnibus illorum Fratribus, Monialibus, ac aliis prædictis ab ipſa Provincia Aragonum ſeparamus, & abdicamus, ac Provinciæ Burgen. & Cantabrien. hujuſmodi, illorumque Provincialibus nunc, & pro tempore exſiſtentibus juxta diſtributionem, & ordinem per perſonam, ſeu perſonas a prædicto Philippo Rege nominandam, ſeu nominandas faciendam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſupponimus, & ſubjicimus, ac illa perpetuo ſuppoſita, & ſubjecta fore, & eſſe eiſdem Prov. Burgenſi & Cantabrienſi juxta ordinationem, & diſtributionem faciendam præſcriptam, ita ut ſub ipſarum Prov. Burgenſis, & Cantabricenſis, illorumque Provincialium, & Superiorum obedientia, viſitatione, & correctione deinceps perpetuo exſiſtant, & permaneant, ac ab eiſdem reſpective viſitentur, gubernentur, regantur, & illis cum effectu pareant, & obediant, prout alia Monaſteria, & Fratres, & Moniales Provinciarum Burgenſis & Cantabrienſis hujuſmodi in omnibus, & per omnia, volumus, ordinamus, & mandamus, & quatenus poſſeſſio aliorum Monaſteriorum hujuſmodi ultra quinque Monaſteria alias a dicta Provincia Aragoniæ, ut præfertur, abdicata, & ſeparata per Provincialem dictæ Provinciæ Burgenſis vigore literarum Apoſtolicarum, aut alias capta, & apprehenſa fuerint, illam per præſentes confirmamus, & approbamus, validamque eſſe decernimus in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi de hoc in dictis noſtris

noſtris literis ſpecialis, & expreſſa mentio facta fuiſſet; quod ſi poſſeſſio hujuſmodi adhuc capta non fuerit ejuſdem Provincialibus dictarum Provinciarum Burgenſis, & Cantabrienſis, ut per ſe, vel per alium, ſeu alios realem, corporalem, & actualem poſſeſſionem Monaſteriorum hujuſmodi eiſdem Provinciis Burgenſi, & Cantabrienſi reſpective aſſignandorum capere, & apprehendere, & penes ipſas Provincias Burgenſem, & Cantabrienſem perpetuo retinere poſſint, & valeant, facultatem, & auctoritatem damus, concedimus, & elargimur. Et ſic, & non aliter per quoſcumque Judices &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Auguſti An. II.

XXX.

Confirmat eamdem ſeparationem. Ibidem pag. 158.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM Nos alias ad ſupplicationem Chariſſimi in Chriſto filii noſtri Philippi Hiſpaniarum Regis Catholici omnia Monaſteria tam Virorum, quam Mulierum Ordinis S. Franciſci tam de Obſervantia, quam Conventualium in Regno Navarræ conſiſtentia a Provincia Aragonum, &c. abdicaverimus, illaque Prov. Burgenſi Ordinis hujuſmodi applicaverimus, & appropriaverimus, ac alia fecerimus, & ſtatuerimus, prout in noſtris literis deſuper in forma Brevis confectis plenius continetur, & ſicut dictus Philippus Rex nobis nuper exponi fecit in Regno Navarræ conſiſtere nonnulla alia Monaſteria diverſorum aliorum Ord. tam Virorum, quam Mulierum regularia, habentia eorum Superiores extra ipſum Regnum Navarræ, non tamen Ord. Prædicatorum, & propterea ultimo dicta Monaſteria, Fratreſque, & Moniales in ipſis degentes circa eorum vivendi modum regularem non modicum detrimentum patiantur, Regnumque Navarræ hujuſmodi ſit propinquum, & unitum Regnis Caſtellæ &c. Nos in præmiſſis conſulere volentes, prædicta Monaſteria, non tamen Ordinis Prædicatorum &c. Superioribus Regni Caſtellæ ſuppoſuimus &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Auguſti Anno II.

XXXI.

Eligit Commiſſarium Generalem Familiæ Ultramontanæ. Ibidem pag. 179.

Dilecto filio Fratri Antonio Fratri Ord. Min. de Obſervantia nuncupat. Provinciæ S. Ludovici S. Teologiæ Profeſſori.

CUM propter Ordinis Fr. Min. de Obſervantia per omnes orbis partes dilatationem ſingulari ſubſidio uti neceſſe eſſet ad ipſius regimen, viſitationem, & manutentionem; & quia difficile erat per ſolam Generalis Miniſtri perſonam moderari tot intercapedines locorum; idcirco ut commodius, & utilius ad communem creditarum ſibi perſonarum utilitatem idem Generalis Miniſter proprio fungi poſſit officio, felicis recordationis Leo PP. X. in eis literis, quæ Bulla unionis dicuntur, ne Ordo ipſe ob hujuſmodi per univerſam Chriſtianitatem amplitudinem debito Paſto-

pastoralis regiminis careret beneficio, ordinavit videlicet, quod si Minister Generalis de Cismontanis partibus electus fuisset, institueret in partibus Ultramontanis unum Generalem Commissarium ab eisdem Ultramontanis Fratribus eligendum, cui Minister Generalis super præfatos Fratres Ultramontanos vices suas committeret, prout in Capitulo Generali expedire videretur, hac tamen lege, quod dictus Commissarius præfato Ministro Generali omnimode subjaceret, prout cæteri dicti Ord. Prælati subjiciuntur, ac illi in omnibus, & per omnia secundum Regulam obedire teneretur, qui quidem Commissarius Generalis per triennium solum Generalis commissionis fungeretur officio, prout in dictis literis plenius dicitur contineri. Sed quia dilectus filius Franciscus Gusmanius, qui hujusmodi officium inpresentiarum utiliter in dictis Ultramontanis partibus exsequitur, dictum triennium hinc ad paucos menses terminabit, quo functo, statim vacabit ejus officium, & ad alterius Generalis Commissarii electionem præscripto modo eligendi necesse esset procedere, idque cum ex rationabilibus causis nobis notis fieri nequeat, præcipue quia comitia in dictis Ultramontanis partibus, ubi præfici eum oportet, propter tumultus ab hæreticis tum in Gallia, tum in Germania, ac Flandria excitatos celebrari non possint, eo quod non sit tutum Vocalibus, ad quos devolvitur electio, ad illa accedere, quin ipsi præcipue Galli, Germani, & Iberi, & per diversas universæ Hispaniæ Provincias dispersi Vocales protestaverint, se nullo modo cum tot expensis, & vitæ periculis velle dictis intermediis comitiis, in quibus præfata Commissarii substitutio fieri oportet, interesse. Quare cum dictus modernus Minister Generalis istam provisionem per seipsum efficere non possit, pro parte illius nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportune providere, ac eisdem Ultramontanis partibus consulere de Apostolica auctoritate dignaremur. Quapropter nos in præmissis quantum cum Domino possumus de optimo remedio celeri manu providere, & dictarum Ultramontanarum partium quieti, integritati, & decori consulere volentes, attendentesque, conveniens fore, ut per nos ipsos suppleamus ea, quæ per subditos nostros minime fieri possunt, hujusmodi supplicationibus inclinati de tui potissimum fide, zelo, prudentia, doctrina, & rectitudine specialem in Domino fiduciam habentes, sperantesque, quod Tu per tuæ sollicitudinis studium, hujusmodique Generalis Commissariatus officium fructuosos palmites plantare totis viribus conaberis, motu proprio, & ex certa nostra scientia te earumdem partium Ultramontanarum Generalem Commissarium auctoritate Apostolica tenore præsentium per triennium juxta dictarum literarum Leonis tenorem constituimus, & deputamus, cum eisdem facultatibus, quibus alii Commissarii, tenore præfatarum Litterarum Leonis, uti consueverunt, hac tamen lege, ut durante dicto officio non modo sis præfato Generali Ministro subjectus in omnibus, sed ut illud exsequi minime valeas, quousque moderuus Commissarius suum compleverit triennium. Mandantes tibi in virtute S. Obedientiæ, & sub nostræ indignationis pœna, ut dictum Generalis Commissariatus officium suscipias &c. Et secundum gratiam tibi a Domino factam exsequaris cum omnibus gratiis &c.; & ut id melius exsequi valeas, præcipimus universis, & singulis utriusque sexus personis tibi per dictum Commissariatus in dictis Ultramontanis partibus officium subjectis in virtute S. Obedientiæ &c. ut tibi in omnibus ad tuam Generalem Commissionem spectantibus, & aliis &c. pareant

reant cum effectu, nec tibi in aliquo, quovis modo, contradicere, aut refragari audeant, vel præsumant. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVII. Septembris Anno II.

XXXII.

Indicit Capitulum Generale Conventualium. Ibid. pag. 205.

Ven. Fratri Felici Episcopo Sanctæ Agathæ.

CUpientes pro nostra Pastorali cura, ut Generale Capitulum tui Ordinis Fr. Min. Conventualium, quod, sicut accepimus, singulis trienniis in festo Pentecostes celebrari consuevit, in festo Pentecostes proxime futuro, in quo triennium a Capitulo præcedenti elapsum erit, ut moris est, celebretur; tibi, qui Vicarius Generalis dicti Ord. per nos deputatus exsistis, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus in virtute S. Obedientiæ ipsum Capitulum in dicto festo Pentecostes proxime futuro an. Domini MDLXVIII. in Alma Urbe nostra, vel alibi, si necessitas aliqua ingruerit, celebrandum indicere, illudque intimare, ac convocandos convocare, & omnino ipsi Capitulo præsidere, ac servata forma in Conc. Trident. edita omnia, quæ pro reformatione dicti tui Ordinis, illiusque personarum fieri debere consulueris, & judicaveris, licite facere, & exsequi procures; super quo plenam, & liberam auctoritate Apostolica tenore præsentium tibi concedimus facultatem. Confirmationem tamen electionis Generalis dicti Ordinis nobis, & successoribus nostris, prout hactenus servatum fuit, reservamus. Non obstantibus &c. cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Septembris Anno II.

XXXIII.

Præscribit modum reformationis Claustralium in Hispania. Ibid. pag. 271.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM circa ea, quæ a nobis emanarunt, aliquid dubii oriri contigerit, ut illud quamprimum de medio tollatur nostræ declarationis oraculo providere satagimus. Itaque cum nuper, supplicante Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniæ Rege Catholico, per alias nostras in forma Brevis literas inter alia decreverimus, quod omnes, & singuli Fratres, & Moniales Tertii Ord. S. Francisci in Hispan. Regnis consistentes sub certis modo, & forma tunc expressis ad regularem observantiam Fratrum Regularis Observantiæ ejusdem S. Francisci reducerentur. Cumque, sicut idem Philippus Rex nobis nuper exponi fecit, a nonnullis vertetur in dubium quomodo, & qualiter Fratres, & Moniales Tertii Ord. prædicti reducendi vivere, & quo habitu incedere, & sub quibus Superioribus permanere debeant. Nos igitur omnem in præmissis dubitandi materiam submovere volentes, ac singularum literarum præteritarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro sufficienter expressis habentes, dicti Philippi Regis in hac parte supplicationibus inclinati, omnes, & singulos Fratres, & Moniales Tertii Ord. S. Francisci in præfatis Regnis consistentes, qui tria vota substantialia emiserunt, ad Regularem Observantiam Fratrum, & Monialium Reg. Observantiæ ejusdem S. Francisci redu-

reduci, & eisdem modo, & forma, quibus prædicti Fratres, & Moniales Reg. Observantiæ vivunt, vivere, ac eisdem, & similibus vestimentis, & calceamentis, quibus iidem Fratres, & Moniales Reg. Observantiæ utuntur, uti, ac sub obedientia, correctione, visitatione, superioritate, & dominio Provincialium, & Generalis totius Ord. S. Francisci Reg. Observantiæ perpetuo permanere debere, & ad id teneri, & obligatos exsistere, ac ad præmissorum observationem alios juxta dictas nostras literas omnino capi, & compelli posse, & debere, auctoritate Apostolica per præsentes declaramus. Alios vero utriusque sexus dicti Tertii Ordinis, qui tria vota substantialia non emiserunt, eos prout hactenus vixerunt, & permanserunt, ita tamen, ut sub visitatione, correctione, superioritate, & obedientia dictorum Provincialium, & Generalis Fr. de Observantia hujusmodi degere, eisque in omnibus subjecti, & suppositi esse debeant, & de cætero vivere, & permanere possint. Sicque per quoscumque in dictis nostris literis deputatos judices, & commissarios &c. non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XX. Septembris Anno II.

XXXIV.

Ratam habet constructionem Cœnobii Casalensis. Ex Archivo Civitatis Casalis.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regimini universalis Ecclesiæ &c. Sane Exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Guardiani, & Fratrum Domus Sanctæ Mariæ Angelorum extra muros Casalen. Ordinis Sancti Francisci de Observantia petitio continebat: Quod alias de Anno Domini 1558. ipsi Guardianus, & Fratres omnem operam, & studium, eorum domo, occasione bellorum, quæ in illis partibus viguerant, diruta, adhibuissent, ut locum in Civitate Casalensi, in quo secundum eorum regulam, Deo, & Altari servire, & ministrare possent, invenirent, & inter alia per eos reperta loca Præceptoriæ Ecclesiæ Sancti Antonii, dictæ Civitatis ejusdem Sancti Antonii, seu alterius Ordinis cum illius domibus adjacentibus, & horto, ac sedimine visa fuisset magis idonea. Et propterea dicti Guardianus, & Fratres institissent, & etiam impetrassent a quondam Antonio Montilio, dum viveret, dictæ Præposituræ Præposito, commoditate loci, & Ecclesiæ hujusmodi sub tunc exsistentis Romani Pontificis beneplacito, & eodem Antonio vita functo, dictaque Præpositura per illius obitum vacante Dilecto Filio Ludovico de Fortis presbytero Ferrariensi collata fuisset. Idem Ludovicus cum auctoritate Pontificia, & consensu bonæ memoriæ Scipionis, dum viveret, Episcopi Casalensis volens quantum poterat morem gerere ipsis Fratribus, quos a Præceptoria, & illius locis præfatis ejicere, & removere turpe nimis videbatur, salvo & super hoc ejusdem pro tempore exsistentis Romani Pontificis beneplacito, & non aliter, nec alio modo dictis Guardiano, & Fratribus, seu eorum Procuratori jus, & facultatem nomine ipsius Præceptoriæ, seu illius Ecclesiæ Præceptoris tunc, & pro tempore exsistentis celebrandi, & dicendi Missas, & alias horas Canonicas, & Divina officia in dicta Præceptoria, seu illius Ecclesia dedit, & concessit. Ita quod numerus Missarum, qui inibi secundum illius fundationem, vel consuetudinem, cele-

celebrari debebat, eſſet, & intelligeretur dicto nomine, aliæ autem Miſſæ, ac Divina officia, & horæ Canonicæ eſſent a dicta obligatione liberæ perinde ac ſi in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ celebrarentur, Idemque Ludovicus ſimiliter illis facultatem conceſſit, & auctoritatem habitandi, & ædificandi in domo, & ſedimine proximis ejuſdem Præceptoriæ, ſeu illius Eccleſiæ, ac ædificandi, augendi, reſtaurandi, & reformandi ipſam Præceptoriam ad cultus Divini honorem, & augmentum, prout eis placeret, mediantibus tamen infraſcriptis, videlicet, quod ipſi Guardianus, & Fratres ſemper, & in perpetuum tenereutur quoſvis Præceptores dictæ Præceptoriæ, ſeu illius Eccleſiæ in Dominos, & Patronos ejuſdem Eccleſiæ, ac Domorum, & ſediminis hujuſmodi recognoſcere, & pro talibus habere, & eamdem Præceptoriam, ſeu illius Eccleſiam ornatam tenere ſub dicto vocabulo, & Titulo Sancti Antonii, ac dictas Miſſas tam de conſuetudine, quam ex fundatione, & inſtitutione hujuſmodi debitas celebrare, nec non quoſcumque quæſtuarios ſub vocabulo Sancti Antonii ad dictam Civitatem pro quæſtua facenda venientes in ejuſdem Præceptoriæ, vel alia ipſorum Fratrum domo hoſpitari, donec duraret tempus dictæ quæſtuæ, & ſimiliter ſtabulum idoneum pro cuſtodia porcorum dicti Præceptoris, qui ſecundum morem tenebantur, & errabant per Civitatem, conſtructum habere, in quo dicti porci se recipere poſſent, ipſique Fratres tenerentur oblationes præfatas recipere & renovare verſus dictos Præceptores, qui pro tempore de novo crearentur; Ac præterea idem Ludovicus permutationis titulo dederit, conceſſerit, & tradiderit Fratribus, & illorum Monaſterio, ſeu Procuratori hujuſmodi viridarium, ſeu hortum Præceptoriæ, ſeu illius Eccleſiæ præfatæ ſtariorum trium, & quantum erat menſuram, ſitum in dicta Civitate prope dictam Eccleſiam, ſeu Domum Sancti Antonii hujuſmodi juxta ſuos tunc expreſſos confines: ipſi vero Fratres, ſeu eorum Procurator præfatus nomine dicti Monaſterii loco, & in recompenſam viridarii, & horti hujuſmodi promiſerunt tradere, & dare eidem Ludovico tantum de prato, & ſedimine eorum Monaſterii Sanctæ Mariæ præfati, ex quo ipſe Ludovicus percipere poſſet redditus, ſeu proventus, ac fructus annuos duorum ſcutorum auri ſolidi cum dimidio ſimilis ſcuti, quanti olim locabatur, & locari poterat dictum viridarium, & quæ quantitas prati, & ſediminis caperetur ſecundum deſignationem, & extimationem faciendam per duos tunc olim electos Agrimenſores Caſalenses extimatores, ac aliis cum pactis, promisſionibus, ceſſionibus & obligationibus, nec non aliis tunc expreſſis datis: quodque dictus Scipio Epiſcopus adhibita opportuna cauſſæ cognitione, & cognoſcens ex tali contractu honorem cultus Divini in eadem Civitate, & ſervitium Præceptoriæ, ſeu illius Eccleſiæ præfatæ augeri, & in ejus utilitatem cedere: conventiones ut ſupra factas, & quod ipſi Fratres maxime poſt acquiſitionem novi Monaſterii, quam fecerant juxta Præceptoriam, ſeu illius Eccleſiam hujuſmodi non poſſent ſine ſcandalo removeri a prædicta Præceptoria, ſeu illius Eccleſia, domo, ſedimine, & viridario hujuſmodi, ordinariam eius interpoſuerit auctoritatem pariter, & decretum, & ſucceſſive quod de anno ejuſdem Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto proxime præterito, ipſi Fratres, ſeu eorum Guardianus, & Vicarius ſuo, & aliorum nomine dixerint, & proteſtati fuerint verſus dilectum filium Carolum etiam Montilium dicti Ludovici in eadem Præceptoria, ſeu illius Eccleſia Succeſſorem, se, & dictos Fratres tenere, & poſſidere Eccleſiam, domum, & vi

& viridarium Præceptoriæ hujusmodi nomine ejusdem Caroli, illumque in Dominum, & Patronum præmissorum recognoverunt, tamquam de bonis, & pertinentiis spectantibus ad eamdem Præceptoriam, seu illius Ecclesiam; præfatus vero Carolus volens ipsos Fratres, & eorum Monasterium præfatum pro dicta recognitione gratificare titulo, & ex caussa meræ, puræ, simplicis, & irrevocabilis donationis &c. donavit Fratribus, & eorum Monasterio scuta sex annua persolvi solita Præceptoriæ præfatæ, seu illius Præceptoribus pro tempore exsistentibus per ipsos Fratres, & eorum Monasterium præfatum in perpetuum, & tam pro omni, & quocumque tempore præterito, quam etiam pro futuro, ita ut præfati Fratres, & eorum Monasterium liberi omnino, & exempti, & immunes remanerent a præfata solutione scutorum sex, tamen apposito, & inter ipsas partes convento, quod ipsi Fratres, & Monasterium hujusmodi tenerentur, & deberent tradere, & dare, prout tunc tradiderunt, & dederunt eidem Carolo Capellam magnam Præceptoriæ, seu illus Ecclesiæ præfatæ, & illam intitulare Capellam Dominorum de Montilio, ita quod ex tunc, & in futurum, ac in perpetuum Capella præfata esset, & esse deberet ipsorum Dominorum de Montilio descendentium a stipite quondam Caroli ipsius Caroli Præceptoris Prioris ita, ut Domini de Moutilio in Capella præfata construi facere possent monumenta pro eorum cadaveribus sepeliendis, prout eis videretur, & placeret, & alios prout instrumentis desuper simul, vel successive confectis plenius dicitur contineri: Quare pro parte tam Guardiani, & Fratrum, quam Ludovici & Caroli prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum quatenus præmissis omnibus, & singulis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliisque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui cunctorum, & præsertim Virorum Domino famulantium piis votis libenter annuimus, Guardianum, & Fratres, ac Ludovicum, & Carolum præfatos, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis &c. censentes, necnon veriores instrumentorum præfatorum, & inde secutorum quorumcumque tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati singulas concessiones, remissiones, donatioues, capitula, pacta, & conventiones, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in Instrumentis, & aliis Scripturis desuper quomodolibet confectis contenta, ac inde sequuta quæcumque, licita tamen, & honesta, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus; ac Guardianum, & Fratres præfatos nullo unquam tempore a dicto loco amoveri, &c. Ac ita per quoscumque Judices, & Commissarios &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XIX. Octobris An. II.

XXXV.

Mittitur Visitator in Galliam, Belgium &c. Ex regesto Secretariæ Brevium lib. I. pag. 291.

Dilecto filio Angelo Aversano Ord. Min. de Observantia Professori.

CUM sicut accepimus, dilectus filius Frater Aloysius Puteus Ordinis Min. Minister Generalis Te in Provinciis Galliæ Belgicæ, Inferio-

rioris Germaniæ, & Flandriæ, ac S. Andreæ ad eas suo nomine visitandas Commissarium per suas patentes literas constituerit, & deputaverit, facultatem ad hoc necessariam, & opportunam tibi attribuendo, prout in dictis patentalibus literis plenius dicitur contineri; nos, ut officium Commissarii hujusmodi eo liberius, & facilius exsequi possis, quo nostra fueris quoque auctoritate munitus, dictam deputationem confirmantes, tibi per præsentes committimus, & mandamus, ut ad dictas Provincias cum uno, vel pluribus sociis tibi benevisis te conferas, necnon quæcumque Monasteria, seu Domos Fratrum, & Monialium dicti Ordinis in ipsis Provinciis exsisten. tam in capite, quam in membris visites, necnon eadem Monasteria, & eorum personas, ubi expediens fuerit, inter dicti Ordinis statuta, & Conc. Trid. decreta reformes, corrigas, emendes, eamdem enim tibi auctoritatem, & facultatem tam in celebrandis Capitulis, indicendis ante diem statutam, differendisve in aliud tempus, quam in cæteris omnibus, quæ ad mores, & Religionis observantiam, ac reformandum pertinent, quam dictus Minister Generalis haberet, in omnibus, & per omnia perinde ac si ipse Generalis præsens adesset, auctoritate Apostolica tenore præsentium, concedimus. Mandantes universis, & singulis Ven. Fratribus in dictis Provinciis Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiæ Prælatis in quacumque dignitate Ecclesiastica constitutis personis, quatenus tibi Commissario nostro ad præmissa exsequenda auxilium, & favorem opportunum exhibeant. Districtius vero inhibentes Provincialibus, Guardianis, & Fratribus Provinciarum hujusmodi, & earum Conventuum, eisque mandantes in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub excommunicationis &c. ut tibi tamquam dicti Ministri Generalis, ac Commissario nostro efficaciter in omnibus tuum officium concernentibus pareant, & intendant, hortantes nihilominus quoscumque Dominos temporales, ut quoties a te requisiti fuerint, etiam brachii sæcularis auxilio tibi in præmissis exsequendis assistant, quo dictæ Provinciæ valeant salubriter dirigi, & feliciter gubernari. Non obstantibus &c. Quibus omnibus, & eorum tenores &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIII. Octobris Anno II.

XXXVI.

Reformat Claustrales in Portugallia. Ex Bullario Cocquelines tom. 4. pag. 208.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. I. IN eminenti dignitatis Apostolicæ specula, meritis licet imparibus divina dispositione vocati, ad ea libenter intendimus, per quæ singuli Religionum Ordines, abusibus, qui in eos tractu temporis diversimode irrepserunt, eliminatis, antiquo candori suo, quo Domino Auctore diu claruerunt, restituantur, regulariaque eorum instituta, ad Divinæ Majestatis laudem, & gloriam in posterum stabiliantur, & ut id votive succedat, cum nos ob negociorum, quibus assidue premimur, ingentem molem, ubique præsto esse nequeamus, nonnunquam S. R. E. Cardinalibus, ac Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis demandamus, prout locorum, & temporum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. II.

§. II. Accepimus sane nuper non sine animi nostri molestia, quod Fratres Ordinis S. Francisci Conventuales nuncupati in diversis Portugalliæ, ac Algarbiorum Regnorum Provinciis, aliisque Charissimi in Christo filii nostri Sebastiani Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Illustris Dominiis, Terris, & locis constituti a nonnullis annis citra, suæ professionis, salutis, & Religionis immemores, privilegiisque sibi a Sede Apostolica gratiose concessis abutentes, Deique timore postposito, tam licentiosam, inhonestamque vitam, & ab institutis Fundatoris, & Patris sui Seraphici discrepantem, ac remotam ducere non verentur, ut Religiosorum nomine tantum retento, non modo Ordinem, regulasque suas dedecorent, verum etiam plerisque ex Christifidelibus talia cernentibus scandalum non modicum afferant. Nos, qui tam Ordini prædicto decus, & integritatem, suique pristini candoris restitutionem sinceris zelamus affectibus, quam prædicti Sebastiani Regis, qui id a nobis animo, quo vere Religiosum, & Catholicum decet Principem, jamdudum repetivit, voluntati satisfacere enixe cupimus, volentes præmissis pro nostri Pastoralis Officii debito providere.

§. III. Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, dilecto filio nostro Henrico tituli Sanctorum quatuor Coronatorum Presbytero Cardinali Infanti Portugalliæ nostro, & Apostolicæ Sedis Legato de latere, nec non omnibus, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis per Portugalliæ, & Algarbiorum Regna, aliaquæ ipsius Sebastiani Regis dominia constitutis in virtute sanctæ obedientiæ per præsentes committimus, quatenus ipse, vel ipsorum Archiepiscoporum, & Episcoporum quilibet, quatenus in sua Civitate, vel Diœcesi Ordinis prædicti tam Virorum, quam Mulierum Conventualium etiam Tertii Ordinis nuncupatorum, si tamen tria substantialia vota emittere consueverunt, Domos, & Monasteria babet, omni humano affectu seposito, Deumque solum præ oculis habens Ordinis ejusdem de Observantia in Regnis, & Dominiis prædictis Commissario Generali, seu Provinciæ, in qua Domus, & Monasteria prædicta consistunt, Ministro Provinciali, & aliquo, seu etiam pluribus ejusdem Ordinis de Observantia Fratribus per prædictum Commissarium, seu Ministrum Provincialem eligendis, secum assumptis, ad singula in ipsorum Civitatibus, & Diœcesibus consistentia Virorum, & Mulierum Conventualium etiam Tertii Ordinis hujusmodi Domos, & Monasteria personaliter, si id commode fieri poterit, alioquin ipsorum Archiepiscoporum Vicarii in Spiritualibus Generales, seu Officiales, aut aliæ personæ Ecclesiasticæ per dictum Henricum nominandæ, & deputandæ, uno, seu pluribus Guardianis, aut aliis Fratribus a Commissario, vel Provinciali prædictis deputandis secum adjunctis, accedant, ac in Domibus, & Monasteriis prædictis formam Conventualiter vivendi penitus, & in perpetuum auctoritate nostra tollant, & extinguant.

§. IV. Ac personas in illis degentes ad eamdem vivendi formam, eademque instituta, etiam quoad vestes, & calceamenta redigant, quæ utriusque sexus religiosi de Observantia vocati observant, ipsasque Sorores, & Moniales Conventuales eorumdem Fratrum de Observantia obedientiæ, correctioni, visitationi, curæ, regiminique committant.

§. V. Ac Conventualium hujusmodi, seu Tertii Ordinis Fratrum, & Sororum tria substantialia vota professorum Ecclesias, ac Monaste-

ria, ſeu Domos Religioſis Ordinis de Obſervantia per ipſos perpetuo habendas aſſignent, ac in Domos, ſeu Monaſteria hujuſmodi alios Frarres, & Moniales de Domibus, & Conventibus ipſorum Fratrum, & Monialium de Obſervantia, de ſibi aſſiſtentium Fratrum conſilio reſpective rranſferant, & ex ipſis Domibus de Obſervantia Guardianum, & alios Officiales ad Domos prædictas regendum, & gubernandum idoneos auctoritate prædicta deputent, atque conſtituant, ipſos vero Fratres, & Sorores, ſeu Moniales Conventuales, & Tertii Ordinis prædictos aliorum Fratrum de Obſervantia conſortio aggregent, atque uniant, nec non ex Domibus, quibus antea viram Conventualem egerant, transferant in Religioſorum de Obſervantia Domos, & per illas diſtribuant, ut poſt hac ipſi de Obſervantia ſimiliter nuncupentur, & ſub ejuſdem Miniſtri Generalis de Obſervantia obedientia permaneant.

§. VI. Si aliqua vero ipſorum Conventualium Monaſteria, ſeu Domus, in quibus, aut propter locorum aſperitatem, vel habitatorum paucitatem, & eleemosynarum defectum verendum ſit, ne Fratres de Obſervantia inibi vivere poſſint, conſiſtant, ea invicem, vel aliis uniant, vel ad alia commodiora loca transferant, aut ſi quod aliud ſibi ſuper præmiſſis magis neceſſarium, & opportunum viſum fuerit, ordinent, & ſtatuant.

§. VII. Cæterum ſi aliqui fuerint Fratres, aut Moniales Ordinis prædicti, qui, ſeu quia tria vota ſubſtantialia nunquam emiſerunt, nec in regulari obſervantia degerunt, eos prout hactenus vixerunt, & permanſerunt, ita tamen, ut ſub viſitatione, correctione, ſuperioritate, & obedientia dictorum Provincialium, & Generalis Fratrum de Obſervantia hujuſmodi degere, eiſque in omnibus ſubjecti, & ſuppoſiti eſſe debeant, etiam de cætero, vivere, & permanere poſſe decernimus, & declaramus, nec non Conventualibus hujuſmodi ad Obſervantiam translatis, ſi eorum aliquis, pro tranquillitate animi ſui, de novo profeſſionem emittere voluerit, eam quando, & quoties voluerit, etiam probationis anno non expleto recipiant.

§. VIII. Contradictores vero, si qui fuerint, qui ſe ad regularis vitæ Obſervantiam reduci pertinaciter recuſaverint, eos in carceribus, donec ad cor redeant, ſub fida cuſtodia retineri faciant, ac juxta ſuorum exceſſuum, & delictorum qualitatem puniant, & ſi aliquorum delicta adeo gravia fuerint, ut ſi laici eſſent, ultimo ſupplicio puniendi forent, ad triremes eos damnent, ſi modo ætas, & vires illi labori ſint aptæ, alioquin ad perpetuos carceres, in quibus ſuorum criminum pœnas luant, relegent, alia vero ipſorum minus gravia crimina ſecundum canonicas ſanctiones, ſeu ipſorum Cardinalis, vel Archiepiſcoporum, aut Epiſcoporum, ad quem ſpectabit, & Commiſſarii, ſeu Provincialis arbitrio, de illi adjunctarum perſonarum hujuſmodi conſilio, puniant.

§. IX. Bona præterea quæcumque mobilia, & immobilia, tam quæ Domus Fratrum videlicet dumtaxat Conventualium prædictorum in communi poſſident, quam Fratrum Conventualium antea propria ex conſuetudine, vel forſan ex aliquo obreptitio, vel ſubreptitio privilegio, & diſpenſatione Apoſtolica eis obtinere conceſſa, ſive permiſſa, ſive ex eorum induſtria acquiſita, vel ex parentum ſucceſſione, aut ab aliis relicta legata, donatave ab eis, tam quoad uſum, & poſſeſſionem, quam quoad proprietatem pertinet, in perpetuum abdicent, de Conventibus etiam Fratrum regularis Obſervantiæ uno, vel pluribus

ribus

ribus in Conventus reformandos hujusmodi, de eodem con filio transferant. Omnia denique, quæ ad abolendam vitam Conventualem, & vitæ Regularis Observantiam loco ejus introducendam, vel ad inquirendam criminum veritatem fuerint quoquo modo necessaria, & opportuna, agant, faciant, & exsequantur.

§. X. Dummodo tamen ipsis Fratribus, & Sororibus, Monachis, & Monialibus, qui ad alium Ordinem regularis Observantiæ transferri maluerint, dummodo ad regulam transeant arctiorem, transitus non interdicatur. Ipsorum vero bona prædicta, omniaque hujusmodi Domorum, & Monasteriorum Fratruum Conventualium redditus, de assistentium prædictarum personarum consilio ita distribuant, ac postquam eisdem Fratribus de Observantia in dictos Conventus introducendis, de supellectili, & omnibus aliis, ad eorum victum, divinum cultum Ecclesiarum, & domorum reparationem necessariis providerint, reliqua sub stricto sequestro penes idoneas personas reponantur, seu custodiantur, donec quid nos ipsi super illis decreverimus, seu statuendum duxerimus, per nostras literas intellexerint. Nos enim tibi &c. Decernentes &c. Non obstantibus &c.

§. XI. Volumus autem, & hortamur Fratres de Observantia prædictos, eisque in virtute S. Obedientiæ præcipimus, ut Fratres Conventuales, quos de nostro, & Sedis Apostolicæ mandato reformaverint, ex eorum domibus ad suas recipiant, eosque fraterne, & caritative, dummodo regulariter, & observantialiter vivant, tractent, ipsisque locum in Choro, & processionibus, Capitulo, & quibusvis aliis actibus tam publicis, quam privatis secundum professionis tempus inter Conventuales emissæ assignent.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXX. Octobris Anno II.

XXXVII.

Pro reformatione Fratrum Tertii Ordinis. Ex regesto Secretariæ Brevium lib. 1. pag. 322.

Dilecto Filio F. Joanni de Stroncone Ordinis Minorum Regularis Observantiæ Provinciæ S. Francisci Professori.

CUM sicut moleste accepimus, Monasteria, domus, & loca tam Virorum, quam Mulierum Congregationis Tertii Ordinis sub habitu Eremitico consistentia in Provincia Romana, Aprutina, Umbriæ, & Marchiæ Anconit., eorumque Fratres, & Moniales &c. *Sequitur ut pag. 445.*

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Novembris An. II.

XXXVIII.

Pro reformatione eorumdem. Ibidem pag. 325.

Dilecto Filio Seraphino de Schio Ordinis Minorum Regularis Observantiæ Provinciæ S. Antonii Professori.

CUM sicut moleste accepimus, Monasteria, domus, & loca tam Virorum, quam Mulierum Congregationis Tertii Ordinis S. Francisci sub habitu Eremitico consistentia in Provincia Lombardiæ, Ro-

mandiolæ, Dominii Venetiarum, Tufciæ, & Liguriæ, eorumque Fratres, & Moniales &c. *Sequitur ut ibidem*.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Novembris Anno II.

XXXIX.

Pro reformatione eorumdem. Ibidem pag. 325.

Dilecto Filio Hieronymo de Chrifto Miniftro Provinciali Calabriæ Ordinis Minorum de Obfervantia.

CUM ficut molefte accepimus, Monafteria, domns, & loca tam Virorum, quam Mulierum Congregationis Terti Ordinis S. Francifci fub habitu Eremitico confiftentia in Provincia Calabriæ, eorumque Fratres, & Moniales &c. *Sequitur ut ibidem*.

Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Decembris Anno II.

Anno Christi 1568. Pii V. anno 3.

XL.

Conftituitur Præfes Capituli Provinciæ Mediolanenfis. lib. I. B. II. pag. 50.

Dilecto Filio Carolo tit. S. Praxedis Presbytero Card. Borromæo nuncupat. Ordinis S. Francisci Protectori, & Correctori.

REformationi, & augumento, ac falubri directioni Ordinis Fratrum S. Francifci, prout ex paftorali tenemur officio, favorabiliter profpicientes, ad ea libenter intendimus, per quæ inibi laudabiles ritus, mores, & obfervantia regularis continue vigeant, ac profperum fufcipiant, auxiliante Deo, incrementum. Hac igitur ratione inducti, ac fperantes, quod fi tu, qui ejufdem Ordinis Protector, & Corrector exfiftis, in Capitulo Familiæ Fr. de Obferv. Provinciæ Mediolanenfis, & univerfæ Congregationis Provinciæ S. Petri in Monte Aureo Amadeorum nuncupatorum de proximo celebrando præfidens fueris, majori diligentia, & maturitate inibi peragenda negotia examinarentur, difcuterentur, & concluderentur; de tuis integritate, doctrina &c. in Domino confidentes &c. Motu proprio &c. Te in Capitulo prædicto dictæ Provinciæ rebus, & negotiis falubriter in Domino dirigendis &c. Reformatorem, correctorem, directorem, ac interpretatorem dicta auctoritate Apoftolica tenore præfentium ex certa fcientia noftra conftituimus, tibique illa omnia providendi, & debitæ exfecutioni demandari faciendi; alia vero, fi tibi videbitur, corrigendi, emendandi, reformandi, moderandi, alterandi, mutandi, interpretandi, aut ampliandi, & extendendi, nec non denuo faciendi, concedendi, edendi, & condendi, ac omnia, & fingula &c. ac quidquid in præmiffis feceris, decreveris, ordinaveris per cenfuras Ecclefiafticas, ac etiam privationis dignitatum, & officiorum per inobedientes obtentorum, ac alias etiam graviores tibi bene vifas pœnas exfecutioni debitæ

bitæ demandandi, etiam ultra ea, quæ nomine officii Protectoris, & Correctoris hujusmodi facere, ordinare, & exercere, ac exsequi potes, plenam &c. auctoritatem concedimus, & impertimur. Hortantes circumspectionem tuam, ut pro tua in Deum pietate commissam tibi reformationis curam pro tua devotione suscipias &c. Ac mandantes universis, & singulis hujusmodi Ministris, Fratribus, & personis &c. ut omnia, & singula statuta, ordinationes &c. tibi exhibeant, & illa per te, ut præfertur, correcta, emendata &c. recipiant, necnon loco aliorum illis utantur; tibique, & illis absque ulla contradictione, & omni appellatione remota pareant, alioquin &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XX. Januarii An. III.

XLI.

Supprimit Clarenos, & Amadeos. Ex regest. Vaticano tom. 72. pag. 209.

Ad perpetuam rei memoriam.

BEatus Christi Salvatoris Confessor Franciscus, dum adhuc mortalis hujus vitæ spatia decurreret, ardentissimo cælestium amore captus, nec sibi tantum illa, sed quam plurimis hominum fieri posset, quæsita cupiens, totusque in idipsum incumbens, quæ Ordinis Minorum initia fuerunt, confluentes ad se veluti ad meliorem frugem undique Fratres suos in unam familiam collegit, collectosque ipsorum omnium vitam, & mores ad unam, eamdemque regulam dirigens iis præceptis instituit, ea disciplina formavit, quæ ad conjunctionem, atque adeo unionem inter illos conciliandam, & tuendam maxime pertinerent, humilitatem illis præcipue amplectendam proponens, qua humana hæc inania, & fluxa, quod ejusdem Salvatoris consilium fuerat, aspernati solidam, ac permanentem a Deo felicitatem expectarent. Itaque hac ipsa Familia suas operas ad præscriptam rationem naviter conferente, Domini Dei Nostri ager egregie cultus uberrimos, & præstantissimos fructus continuo protulit, & subinde profert, atque uti speramus proferet in dies suaviores, & largiores. Verum quoniam eadem Familia, quæ una ab uno constituta fuerat, in quasdam quasi partes paullatim ita concessit, ut jam non una ne ipso quidem, quo a patre suo vocata est, nomine consistat, sed variis agnominibus, cum de illa, vel illa parte agitur, sit distinguenda. Propterea nos ne animorum quidem, aut mentis inter eos, quos exterius ita rebus sejunctos cernimus, interiorem conjunctionem sperare tuto valemus, quin etiam quando in eam, de qua supradiximus, spem erecti ab ejusmodi Ordinis Fratribus optima quæque, & maxima ad Dei gloriam, & militantis Ecclesiæ utilitatem, & optamus, & sane pro ea, quam in hoc præcelsæ dignitatis fastigio collocati nostro muneri debemus, diligentia exigimus, non finimus carere cura, ne forte rebus ita neglectis, quod Deus optimus maximus avertat, magna inde sensim incommoda subeamus. Id igitur qua possumus ope post petitum a Deo auxilium cavere volentes, atque hinc potissimum incipientes motu proprio, atque ex certa scientia, & matura deliberatione nostra Apostolica auctoritate, deque Apostolicæ potestatis plenitudine Amadeorum, & Clarenorum etiam de la Becca nuncupatorum S. Petri in Monte Aureo, & S. Hieronymi, sive S. Bar-

S. Bartholomæi in Insula de Urbe, aliarumque quarumlibet Provinciarum respective Fratrum Ordinis S. Francisci eorumdem institutiones, Congregationes, Conventus, denominationes, nomina, & vocabula quæcumque, necnon quatenus regularibus institutis Fratrum dicti S. Francisci Ordinis Familiæ Minorum de Observantia vocatorum discrepant, eorum Regularia instituta, constitutiones, statuta, consuetudines, & ritus, modumque, & normam vivendi interdicimus, & prohibemus, illaque, necnon illorum promissiones, confirmationes, & approbationes Apostolica auctoritate factas, & illorum causa privilegia, indulta, gratias, & litteras etiam a Sede Apostolica, & forsan occasione concordiarum inter ipsos Fratres initarum confirmatorias, ac motu, scientia, potestatisque plenitudine similibus, vel etiam consideratione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum concessa, & quibuscumque concepta formulis, ac suffulta decretis, quorum omnium tenores his litteris haberi volumus pro expressis, extinguimus, supprimimus, revocamus, cassamus, & in perpetuum penitus, & omnino omnia tollimus. Eos autem omnes, & singulos Fratres, qui ejusmodi congregationum, & denominationum erant, cum eorum omnibus Domibus, Ecclesiis, Oratoriis, & locis quibuscumque, ubicumque consistant, Fratribus Ordinis Minorum Familiæ de Observantia vocatis, eorumque Congregationi aggregamus, atque unimus. Et sic in posterum ex nunc perpetuo aggregatos, & unitos esse, dictisque de Observantia adhærere, & eidem, quibus illi utuntur, regula, regularibus institutis, professione, moribus, habitu, & vivendi forma, ac agnominibus, & denominationibus uti, ac unam familiam tantum de cætero esse, eisque Generalibus, seu Provincialibus Ministris, cæterisque Superioribus, aut Officialibus, quibus illi subsunt, aut pro tempore suberunt, subjectos esse, & in eadem immediate cum illis obedientia Deo servire pure, ordinarie, & uniformiter, nullaque prorsus re, nulloque discrimine sejunctos, aut dissimiles debere decernimus. Quinimo ut hæc puriore conscientia, ac tranquilliore animo præstare valeant, debeantque, & non aliter, eosdem a priorum institutorum, rituumque, & aliorum supradictorum, iis scilicet dumtaxat, quibus ab institutis, & ritibus Fratrum de Observantia differebant, necnon si quibus quavis ratione, aut modo, jureve, aut facto iis tenebantur, vel etiam tenentur, aut teneri se opinantur, promissione, professione, juramento, aut voto, quorum observatio scandalum, aut perturbationem judicio Superioris cæteris allatura esset, absolvimus, & liberamus, mandantes ipsorum universis, & singulis, ut præmissa non impediant, neque eis ulla ex parte, ulla ratione, ulloque modo resistant, vel adversentur, ac nihil faciant, vel experiantur, aut teneant, quominus plene, aut celeriter, aut facile suos effectus consequantur, neque, ut ea vitent, sæcularium habitu lateant, vel tamquam Clerici Sæculares ad aliquos Ordines Minores vel Majores promoveri præsumant, neque vero ad alias Religiones, aliosve Ordines, etiam paris, vel arctioris regulæ, regularisque Observantiæ transeant sine licentia Sedis Apostolicæ speciali, sed prædictis Fratribus de Observantia, eorumque Congregationi, & Obedientiæ adhæreant, & omnibus aliis supradictis quamprimum pareant, & obsequantur re ipsa. Quod si eorum quispiam secus fecerit, omnes illasmet sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrat, & patiatur, quas mere apostatæ ipsi tam juxta Canonicas Sanctiones, quam dicti Ordinis regularia instituta incurrunt, & patiuntur. Ac perinde contra illum sive ab ordina-

nariis locorum, sive ab ipsis Superioribus Fratrum de Observantia, ad quos pertinet, procedatur, & severe animadvertatur, atque contra vere apostatam procederetur, & animadverteretur. Et si quando ad obedientiam reversus in aliorum consortium receptus fuerit, vocis tamen activæ, & passivæ, suorumque Ordinum omni usu perpetuo careant. Cæterum ut universa Congregatio Fratrum hujusmodi de Observantia hoc additamento, quasi novis colonis vita placida simul, perpetuaque pace fruantur, & conquiescant, neque uno tantum nomine, sed una etiam mente consistant, nullaque ibi altercandi occasio subrepat, eisdem motu, scientia, & potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, ut nullus ex veteribus Fratribus de Observantia quicumque sit noviter aggregatum, recordatione priorum nominum, aut vitæ, vel alias quocumque modo irritare, aut Amadeum, vel Clarenum, seu alia, quam de Observantia nuncupatione appellare audeat, & qui contra ausus fuerit a suo Superiore graviter puniatur. Ipsi quin etiam sic aggregati Fratres suos gradus, & quæ ratione suorum graduum privatim habent privilegia, facultates, & anterioritates instituitis tamen regularibus de Observantia expresse non contrarias, ut prius retineant. Universim vero iisdem privilegiis, facultatibus, immunitatibus, prærogativis, indultis, & gratiis indistincte fruantur, & potiantur, quibus & ipsi utuntur, ac quoties Provincialia, vel Generalia Capitula celebrabuntur, ita horum quisque pro ea, in qua ipse fuerit provincia, si tamen alias vocem in Capitulo habiturus fuisset, illis intersit, quemadmodum & veterum quilibet intersit, vel interesse poterit. Et pariter ut illi tam in eisdem Capitulis ipsorum Capitulorum electione, quam extra Capitula Superiorum, ad quos pro tempore pertinebit, dispositione ad quoscumque gradus, & quæcumque officia in quibuslibet Provinciarum, sub quibus degent, Conventibus, & Domibus regularibus tam antiquis, quam noviter unitis de Observantia promoveri & assumi valeat. Denique ita utrique semper inter se agant, ut cæteris paribus sola antiquitate alteri alter preferatur, ita scilicet ut inter gerentes pares gradus, vel pares Ordines suscepti gradus, vel Ordines, inter alia vero emissæ professionis tempora inspiciantur, & prout quisque antecedit tempore, sive sit ex veteribus, sive ex noviter aggregatis loco in choro, & Capitulo, processionibus, ac quibuscumque aliis prærogativis antecedat, servata interim graduum, & ordinum majoritate. Præterea nulla omnino domus quamvis parva, & exigua, nullusque locus regularis, ubi dicti Fratres hactenus ante aggregationem de ipsis ut supra factam habitare soliti sunt, ad ipsos quacumque ratione pertinens, relinquatur absque permissione nostra expressa, sed tot Fratribus unaquæque continuo habitetur, quot ibi commode esse, & ali poterunt, & quæ eisdem domibus eleemosynæ, vel alio nomine pia hominum largitione offeruntur, subsidia pariter, si quæ ad restaurationes, fulcimenta, vel alium usum fabricarum, necnon ad Ecclesiarum lumina, & ornatum, vasorumque, & cæteræ sacræ suppellectilis comparationem tradita, legata, relicta, aut quocumque nomine donata sint, etiam consideratione prioris institutionis, quæ ibi tunc vigebat, ac contemplatione congregationum, quarum tunc temporis erant, illarumque nomine expresso, eadem omnia, & alia insuper quæcumque, quamvis aliter donantium hujusmodi dispositione absumenda, novis habitatoribus in supradictos tamen, neque alios ullos convertenda usus, omni prorsus, quantum ad unionem prædictam pertinet, caducitate, ejusve provisione seclusa, integre debeantur. Gubernatio quoque, &

& cura quorumcumque Monaſteriorum Monialium, quæ antea Conventib us, aut Superioribus hujuſmodi domorum, & locorum demandata erat, ad illos pertineat, qui ibi erunt in poſterum providendi. Poſſit Generalis Miniſter in omnibus quarumcumque Provinciarum domibus ſicut ſupra unitis, donec Generale, vel in ipſa Provincia, in qua illæ ſitæ fuerint, Provinciale Capitulum celebretur, Officiales, & Fratres, ſive ex veteribus, ſive ex nunc aggregatis, ſive etiam ex utriuſque quot & qui ſibi viſi fuerint arbitrio ſuo libere deputare, & ad illorum regimen, & directionem mittere. Interea vero temporis ipſi Fratres ſic noviter aggregati, ſi Citramontani fuerint, in illius, in qua nati ſunt; si vero Ultramontani, in illius, cujus maluerint Provinciarum Domibus Regularibus ſint & maneant, uſquequo aliter conſtituatur, & ipſos ad aliam domum, aliumve locum mitti ſive Capituli, ſive Generalis Miniſtri hujuſmodi ordinatione contingat. Porro in Capitulo Provinciali Mediolanenſi Fratrum de Obſervantia, quod Mediolani proxime celebrabitur, omnibus Provinciæ Mediolanenſis Domibus regularibus de Obſervantia tam antiquis, quam nunc unitis, ut præfertur, de Guardianis, aliiſque Officialibus, & Superioribus, ac Fratribus, qui illas regere, & in illis eſſe debeant, ex utrorumque Fratrum veterum scilicet, & nunc aggregatorum numero indifferenter, alias tamen ex more inter Fratres de Obſervantia prius obſervato provideatur. Idem deinceps in cæteris, quæ per Provincias ſubinde celebrabuntur, Capitulis, quoad ipſarum Provinciarum domos obſervetur, ac in Provinciarum numero, terminiſque, & denominationibus ratio, eaque diſtinctio habeatur, quæ inter Fratres de Obſervantia ante has ipſas litteras habebatur: nuper autem aggregatæ domus in eam Provinciam tranſeant, & in ea numerentur, intra cujus fines quæque conſiſtit. Et cum pro tempore Provinciale Capitulum celebrandum erit, ii tantum ad illud conveniant, qui ex illa Provincia fuerint, in qua tunc Capitulum celebrabitur, in ipſo vero Mediolanenſi, quod primum omnium poſt has litteras propediem celebrandum eſt, quicumque ex Fratribus ſic aggregatis, qui ante aggregationem a nobis ut ſupra factam ubicumque locorum degentes erant, ex Provincia S. Petri in Monte Aureo de Urbe, & in illa comprehendebantur, & idcirco vocem in Capitulo habebant, cum harum ignari illuc forte omnes ſe conferent, poſſint quidem libere omnes hac vice celebrationi adeſſe, ſed ii tantum ex eis tam nunc ibi vocem habeant, & ſuffragia ferant, qui ſunt ex illis domibus, quæ juxta aggregationem præfatam intra antiquos limites, & fines Provinciæ Mediolanenſis Fratrum de Obſervantia ſunt ſitæ. Has porro litteras & his litteris contenta &c. adeo obſervanda eſſe volumus, ut nunquam revocari &c. poſſint &c. Contradictores &c. brachii ſæcularis. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum X. Kal. Februarii Anno III.

XLII.

Supprimit Monaſterium S. Pauli Ravennæ. Ex regeſt. Secret. Brev. lib. cit. p. 93.

Dilecto Filio noſtro Julio de Ruvere tit. S. Petri ad Vincula Presb. Card. Urbinaten. nunc. Archiepiſcopo Ravennæ, seu ejus Suffraganeo, aut Vicario in spiritualibus Generali.

POſtquam Dominus, & Salvator noſter Jeſus Chriſtus ſua bonitate, & clementia, nos, meritis licet imparibus, ad Eccleſiæ ſuæ

S.

S. regimen, & gubernaculum vocare dignatus est, inter curas multiplices, quæ annum unum intentius occupant, illæ sunt, & est præcipua, ut universus religiosorum ordo salubriter in Domino reformetur &c. Cum itaque, sicut accepimus, in Civitate nostra Ravennatensi duo reperiantur Monialium Monasteria Ordinis S. Francisci Minorum Conventualium, alterum sub S. Claræ, & alterum sub S. Pauli invocationibus, & Moniales quidem S. Claræ sub laudabili observantia regulari, & arcta clausura, sed Moniales S. Pauli minus laxe, & licentiose vivant; dictum vero Monasterium S. Claræ sit satis capax, & amplum pro illius, & dicti Monasterii S. Pauli Monialibus recipiendis; hinc si Moniales Monasterii S. Pauli in, & ad ipsius S. Claræ Monasterium transferentur, ibique sub arcta clausura continerentur, ex hoc sane scandalis, & periculis obviaretur, ac Dei servitio, ac Religionis honori opportune consuleretur. Nos in præmissis &c. circumspectioni tuæ, dilecte fili Juli Cardinalis, seu directioni tuæ, dilecte fili Suffraganee, aut Vicarie, per præsentes committimus, & mandamus, ut Abbatissam seu Priorissam, & omnes, & singulas Moniales etiam renuentes, & invitas Monasterii dicti S. Pauli dilectas in Christo filias una cum earum alimentis, & bonis, ac omnibus, & singulis ipsius Monasterii S. Pauli, & illius Ecclesiæ bonis mobilibus, & immobilibus, fructibus &c. nec non privilegiis, facultatibus &c. ab ipso Monasterio S. Pauli in dictum Monasterium S. Claræ ad una cum dilectis etiam in Christo filiabus illius Abbatissa, seu Priorissa, & Monialibus gratum inibi Altissimo famulatum sub arcta clausura, & regulæ observantia perpetuo, uniformiter, & pariformiter exhibendum transferre; nec non Abbatissa, seu Priorissa, & Monialibus Monasterii S. Pauli, ut se se inde ad Monasterium S. Claræ prædictum transferantur; Abbatissæ vero, seu Priorissæ, & Monialibus Monasterii S. Claræ, ut illas in earum cætum, Capitulum, & Conventum juxta tempus illarum professionum recipiant, districte præcipiendo mandare, omnes, & singulas prædictas, etiam renuentes, & invitas ad ea respective cogere, & compellere, ac etiam Monasterium S. Pauli prædictum, illiusque Ecclesiam, Conventum, domos, situm, & circuitum, ac materiam universam, prout vobis, aut alteri, seu cuilibet vestrum videbitur, relicto ibi Crucis signo, profanare, & ad profanum statum, profanosque usus reducere, atque etiam illorum ædificia velut vobis, aut cuilibet vestrum melius videbitur, destruere, ac demoliri, ne ullius ibidem Monasterii vestigium remaneat, nec non illa sit profanata, & sive demolita, sive non demolita, seu eorum situm vobis similiter bene visa in evidentem tamen utilitatem ipsius Monasterii quibusvis personis etiam in perpetuum vendere, & alienare, seu mox dictis personis pro aliis bonis permutare, aut prius vendere &c. ac pretium &c. eidem Monasterio S. Claræ perpetuo applicare, & appropriare, ac etiam in expensas pro illius ædificiorum adaptatione, seu ampliatione convertere, & erogare; aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna &c. ordinare auctoritate nostra etiam manu Regia &c. Cuncti, seu unus, vel alter vestrum curet realiter, & cum effectu &c. Non obstantibus præmissis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXVIII. Februarii Anno III.

XLIII.

Concedit facultatem erigendi Conventum S. Mariæ de Conſtantinopoli. Ex regeſt. Vaticano lib. I. pag. 331.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Tarentin. ſalutem, & Apoſtolicam Benedict.

HOneſtis petentium votis &c. opportunis. Sane exhibito Nobis nuper pro parte dilectorum Filiorum Fratrum Domus Ordinis Sancti Francifci Minorum de Obſervantia nuncupatorum in diſtrictu Terræ Maſſafræ Motulen. Diœceſis, & Francifci Papecode Domini in temporalibus dictæ Terræ petitio continebat, quod alias ipſe Franciſcus ob devotionem, quam hactenus geſſit, & adhuc continuo gerit erga prædictum Ordinem, & ob ſepulturas ſuorum Majorum, quorum corpora in Eccleſia S. Rochi diſtrictus dictæ Terræ requieſcunt, plura impendit, & Fabricam, melioramenta, reparationem, manutentionem, & ornamenta dictæ Eccleſiæ, & domus prædictæ prope dictam Eccleſiam pro habitatione dictorum Fratrum inibi habitantium fabricatæ, creſcenteque ipſius Franciſci devotione in dies majora facturus fuiſſet, niſi continuæ contentiones inter dictos Fratres, & dilectos Filios nonnullos ipſius Eccleſiæ presbyteros, & forſan alios occaſione dictæ Eccleſiæ natæ, animum ab hujuſmodi propoſito abſtraxiſſent; verum dictus Franciſcus animo ſecum volvens, prædictos Fratres non ita bene juxta eorum deſideria, piamque ſuam mentem Altiſſimo famulari, & pro animabus proximorum ſuorum, & aliorum Chriſtifidelium preces effundere poſſe, ſicut famularentur, & preces effunderent, ſi in loco quieto, & ab occaſione contendendi penitus remoto permanerent, continuans in devotione dicti Ordinis per eum ſuſcepta, convertendo terrena, & tranſitoria in æterna, & perpetua bona, deliberavit in ejus Palatio dictæ Terræ vicino Eccleſiam cum Monaſterio, et aliis officinis neceſſariis ſub invocatione Sanctæ Mariæ Conſtantinopolis pro dictis Fratribus fabricare, dummodo liceat ſibi quæcumque Corpora, oſſa, & cineres defunctorum ſuorum in prædicta Eccleſia Sancti Rochi ſepultorum ad dictam Eccleſiam fabricandam transferre, ac noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ad id ſuffragetur Auctoritas. Quare pro parte eorumdem Fratrum, & Franciſci Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in dicto Palatio Eccleſiam cum Monaſterio, aliiſque prædictis fabricandi, ac corpora, & oſſa prædicta in ſic fabricatam Eccleſiam transferendi licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur &c. præſcriptos Fratres, & Franciſcum a quibuſvis &c. cenſentes Fraternitati tuæ per Apoſtolica Scripta mandamus, quatenus Fratribus, & Franciſco prædictis, eorumque ſingulis, ut illi, & quilibet illorum in dicto Palatio, & in Locis illis contiguis Eccleſiam ſub dicta Invocatione cum Monaſterio, Campanili, Campanis, necnon Dormitorio, Refectorio, horto, ſylva, & aliis neceſſariis fabricari, & ad fabricatam Eccleſiam dicta Corpora, oſſa, & cineres transferre, & transferri facere, necnon ferra, ligna, plumba, lapides, lateres, & alia quæcumque cæmenta, & bona per dictos Franciſcum, & Fratres, ac eorum quemlibet poſita in fabrica Monaſterii prope Eccleſiam Sancti Rochi hujuſmodi, & habitationibus, ac aliis Officinis & locis dictorum Fratrum ab illis tollere, & de

de illis se inservire in dictam novam Fabricam Ecclesiæ S. Mariæ, & aliorum inibi construendorum convertere, ac Privilegiis, indultis, & concessionibus conjunctim, vel separatim etiam per viam communicationis per Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & nos, ac Sedem prædictam Ordini ipso, ejusque Personis, Ecclesiis, Monasteriis, Locis, & Bonis quomodolibet concessis, & concedendis potiri, & frui possint, & valeant, concedere, & elargiri auctoritate nostra procures. Non obstantibus &c.

Datum Romæ Pridie Kalendas Junii Anno III.

XLIV.

Confirmatur in officio Magistri Generalis. Ex regest. Secretariæ Brevium lib. I. B. II. pag. 402.

Dilecto Filio Joanni Tancredo de Colle Ord. Fratrum Minorum Conventualium S. Theologiæ professori, ac totius ipsius Ordinis Magistro Generali.

CUM Tu in Vigilia Pentecostes proxime elapsa in Capitulo Generali Ordinis Fratrum Minorum Conventualium in Alma Urbe nostra celebrato in Magistrum Generalem ejusdem Ordinis ad triennium, & aliis modo, & forma solitis, & consuetis rite, & recte, ac canonice electus fueris. Nos hujusmodi de Te, quem salubri ejusdem Ordinis directioni, & ædificationi plurimum utilem, & proficuum fore speramus, factam electionem ratam, & gratam habentes, illam, ac omnia, & singula eam concernentia rite, & recte, ut præfertur, gesta Apostolica Auctoritate tenore præsentium ex certa nostra scientia approbamus, & confirmamus, supplentes omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, Teque, quem coram nobis personaliter constitutum, etiam nostro vivæ vocis Oraculo in præsentia dilecti filii nostri Alexandri Card. Cribellii ejusdem Ord. Viceprotectoris, & nonnullorum aliorum S. R. Ecclesiæ Card. in dicti Ord. Magistrum Generalem confirmavimus, in eodem Generalatus officio ad dictum triennium instituimus, & solita benedictione nostra denuo benedicimus &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die II. Junii Anno III.

XLV.

Subjicit Observantibus Tertium Ordinem. Ibidem lib. I. pag. 221.

Dilecto Filio Nostro Henrico titulo SS. Quatuor Coronatorum Presbytero Cardinali Infanti Portugalliæ nuncupat.

LIcet alias nos ex certis tunc expressis causis per quasdam nostras in forma Brevis confectas literas tam tibi, quam omnibus, & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis per Portugalliæ, & Algarbiorum regni istius dominia constitutis in virtute S. Obedientiæ mandaverimus, quatenus Tu, vel ipsorum Archiepiscoporum, & Episcoporum quilibet, qui in sua Civitate, & Diœcesi Ord. S. Francisci Conventu nuncupat. tam virorum, quam mulierum, & Ter. Ord. similiter nuncupati, si tamen tria substantialia vota emittere consueverant, domos,

& Monaſteria haberet, omni humano affectu ſepoſito, Deumque ſolum præ oculis habens, Ordinis ejuſdem de Obſervantia in Regnis, & dominiis prædictis, Commiſſario Generali, ſeu Provinciæ, in qua domus, & Monaſteria prædicta conſiſtebant, Miniſtro Provinciali aliquo, ſeu etiam pluribus ejuſdem Ordinis de Obſervantia Fratribus per ipſum Commiſſarium, ſeu Miniſtrum Generalem eligendis, ſecum aſſumptis, ad ſingulas in ipſorum Civitatibus conſiſtentia virorum, & mulierum Conventualium, & Tertii Ordinis hujſmodi domos, & Monaſteria perſonaliter, ſi id commode fieri potuiſſet, alioquin ipſorum Archiepiſcopi, & Epiſcopi Vicarii in ſpiritualibus Generales, ſeu Officiales, aut aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ per te nominandæ, & deputandæ, uno, ſeu pluribus Guardianis, aut aliis Fratribus a Commiſſario, vel Provinciali prædictis deputandis ſecum adjunctis, accederent, ac in domibus, & Monaſteriis prædictis formam conventualiter vivendi penitus, & in perpetuum tolleretis, & extingueretis, & perſonas in illis degentes ad eamdem vivendi formam, eademque inſtituta, & quoad veſtes, & calceamenta redigeretis, quæ utriuſque ſexus Religioſi de Obſervantia vocati obſervant, ipſæque Sorores, & Moniales Conventuales eorumdem Fratrum de Obſervantia obedientiæ, correctioni, viſitationi, curæ, regiminique committeretis, & Conventualium hujuſmodi, ſeu Tertii Ordinis Fratrum, & Sororum tria vota ſubſtantialia profeſſorum Eccleſias, & Monaſteria, ſeu domos Religioſis Ordinis de Obſervantia per ipſos perpetuo habendas aſſignaretis, atque in domos, & Monaſteria hujuſmodi alios Fratres, & Moniales de domibus, & Conventibus ipſorum Fratrum, & Monialium de Obſervantia de ſibi aſſiſtentium Fratrum conſilio reſpective transferretis, & ex ipſis domibus de Obſervantia Guardianum, & alios Officiales ad domos prædictas regendum, & gubernandum idoneos Auctoritate Apoſtolica prædicta deputaretis, atque conſtitueretis; ipſos vero Fratres, & Sorores, ſeu Moniales Conventuales, & Tertii Ordinis hujuſmodi aliorum Fratrum, & Sororum de Obſervantia conſortio aggregaretis, & uniretis, nec non de domibus, in quibus antea vitam Conventualem egerant, transferretis in Religioſorum de Obſervantia domos, & per illas diſtribueretis, ita ut poſthac ipſi de Obſervantia ſimiliter nuncuparentur, & ſub ejuſdem Miniſtri Generalis de Obſervantia obedientia permanerent; ipſorum vero bona mobilia, & immobilia, tam quæ domus Fratrum Conventualium prædictorum in communi poſſidebant, quam Fratrum eorum antea propria, vel forſan ex aliquo obreptitio, vel ſubreptitio privilegio ex diſpenſatione Apoſtolica eis obtineri conceſſa, ſeu permiſſa, ſive ex eorum induſtria acquiſita, vel parentum ſucceſſione, aut ab aliis relicta legata donatione ab eis tam quoad uſum, & poſſeſſionem, quam quoad proprietatem in perpetuum abdicaretis, omniaque denique, quæ ad abolendam vitam Conventualem, & vitæ Regularis obſervantiam loco ejus introducendam, vel ad inquirendum criminum veritatem forent quoquo modo neceſſaria, & opportuna ageretis, & exſequeremini, dummodo tamen ipſis Fratribus, & Sororibus, qui ad alium locum Religioſæ Obſervantiæ ſe transferre maluiſſent, id non interdiceretur, ſi ad regulam ſe transferrent arctiorem; ipſorum vero bona prædicta, omneſque hujuſmodi bonorum, & Monaſteriorum Fratrum Conventualium redditus de aſſiſtentium perſonarum bene viſarum conſilio, ita diſtribueretis, ut poſtquam eiſdem Fratribus de Obſervantia in dictos Conventus introducendis de ſupellectili, & omnibus aliis ad eorum victum, divi-

divinum cultum Ecclesiarum, & domorum reparationem necessariis providissetis, reliqua sub stricto sequestro penes idoneas personas reponerentur, seu custodirentur, donec quid nos ipsi super illis decrevissemus &c. Quum tamen, non sine animi nostri displicentia, intellexerimus, nonnullos ex dictorum Monasteriorum, seu domorum Conventualium Superioribus, & Fratribus, & quod dolendum magis est, Abbatissas, & Moniales S. Claræ Colymbrien., & forsan aliorum Monasteriorum Dei timore, & debita obedientia, & reverentia postpositis, aliquo sub prætextu, quod ipsi in dictis suis domibus, & Monasteriis religiose, & Sancti Francisci regula servata, Moniales vero tam propter præmissa, tam etiam ex eo, quod olim a felicis recordationis Paulo PP. III. literas confirmationis assertæ concordiæ cum clara memoria Joanne III. etiam Portugalliæ, & Algarbiorum Rege, aut cum ipsis Fratribus de Observantia, vel alias sub certa forma initæ literas obtinuerint, per quas idem Paulus Prædecessor forsan statuit, atque mandavit, quod illæ, earumque Monasteria nullo tempore possent ad Observantiam reduci, aut ad Obedientiam Fratribus de Obs. præstandam compelli, & forsan sub aliis prætextibus, & fucatis coloribus, nostris prædictis, & tuis, ac aliorum Prælatorum literis obedire recusaverint, & adhuc pertinaciter recusent in grave animarum suarum periculum, & mandatorum Sedis Apostolicæ vilipendium, & contemptum; Nos præmissa convincentibus oculis pertransire nequeuntes &c. Circumspectioni tuæ per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium &c. tam Fratres, quam Moniales hujusmodi renitentes ad præstandam obedientiam Fratribus de Observantia hujusmodi per censuras, & pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia cogas, & compellas &c. Literas denique nostras prædictas in omnibus, & per omnia exsequaris, & insuper quoniam, ut accepimus, in dicti Ordinis de Obs. Provinciis dominio Regi Portugalliæ hujusmodi subjectis sunt diversa Monasteria Monialium, quæ paupertate laborant, & redditibus perpetuis pro earum commoda substentatione indigent, eidem Circumspectioni tuæ etiam per præsentes committimus, & mandamus, quatenus remanentibus juxta prædictarum nostrarum literarum formam necessariis pro domibus Fratrum Minorum de Obs. reformandis prædictis, residuas domorum dictorum Fr. Conventualium reductarum res, & bona, ac etiam omnes redditus cum consiliis Ordinarii Loci, & pro tempore exsistentis Commissarii Generalis eorumdem Fratrum de Observantia iis Monialium domibus, & Monasteriis applices, quæ illis magis indigere videbuntur &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Julii An. III.

LXVI.

Subjicit Observantibus Fratres Tertii Ordinis. Ex regest. Vaticano tom. 74. pag. 304.

Ad perpetuam rei memoriam.

EA est officii nostri ratio &c. consequantur. Itaque inter cæteras Religiones, Fratrum quoque Tertii Ordinis Sancti Francisci de Pœnitentia nuncupat. in Congregatione viventium, ac tribus votis substantialibus adstrictorum status nos commonet, ut ad illum reformandum studia

studia nostra conferamus, quando vel ex tam multis, quæ bo: me: Rodulphus Episcopus Ostiensis Cardinalis Carpensis nuncupatus dicti Ordinis Protector Sedis Apostolicæ auctoritate fretus in reparanda horum disciplina præclare, & salubriter edidit, Religionem hanc parum admodum cognovimus profecisse. Proinde nos hac præcipua morbi causa ex propriorum Præsidentium, & aliorum Ministrorum negligentia, vel inscitia comperta, in communem dicti Ordinis salutem alia ratione intenti, de nobis attributæ potestatis plenitudine, officia Ministeriatus, & Visitatoris Generalis dicti Ordinis perpetuo extinguimus, & abolemus, ac Ministrum, Visitatorem, & Vicarium Generalem ejusdem Ordinis, officio, usu, & exercitio omnino interdicimus, edictoque prohibemus, ne ullus posthac Minister, Vicarius, ac Visitator Generalis de dicto Ordine habeatur. Cæterum ut deinceps Ordo ipse utiliorum Rectorum consilio, & opera dirigatur, &c. universos, & singulos Fratres, & Sorores professos, & conversos, necnon domos Monasteria, & loca Virorum, & Mulierum, ac Custodias, & Provincias per universum Orbem constitutas, Gregemque ipsum universum Tertii Ordinis utriusque sexus Generali, & Provincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, prout in eorum Provinciis consistunt, ita perpetuo supponimus, ut Minister Generalis in universo Ordine, Provinciales vero Ordinis Minorum de Observantia in suis quisque Provinciis, plenum jus, liberamque auctoritatem, ac in spiritualibus, & temporalibus jurisdictionem omnimodam habeant, domos omnes, ac Monasteria, & loca quæcumque, necnon personas utriusque sexus tam in capite quam in membris visitandi, ac corrigendi, vagantes & quoscumque alios puniendi, carcerandi, mutandi, transferendi, ordinibus, officiis, & administrationibus deponendi, excommunicandi, suspendendi, interdicendi, & restituendi, ac etiam super iis, & cæteris omnibus Ordinem ipsum, illiusque domos, & personas utriusque sexus quomodolibet concernentibus, eorum tamen regulæ predictæ, & Sacris Canonibus, ac præsentibus litteris non contrariis, statuendi, mutandi, innovandi, & exsequendi, quemadmodum illis in suo proprio Ordine attributum. Præcipimus igitur in virtute S. obedientiæ universis, & singulis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis prædicti ubilibet constitutis, ut Generalem, & Provinciales Ministros Ordinis Fratrum Minorum de Observantia, tamquam Patres, & Superiores suos, eorumque monita, & mandata humiliter, & devote recipiant, & re ipsa adimplere procurent, alioquin contradictores quoslibet &c. Pari quoque ratione eis Cardinalem Protectorem Fratrum de Observantia in Protectorem tribuimus, qui eam in eosdem omnes curam, & auctoritatem obtineat, quam alius quisque plenissime hucusque comperitur habuisse. Statuentes præterea, quod futuris omnibus Capitulis provincialibus Fratrum Tertii Ordinis hujusmodi, pro Visitatorum, Provincialium, & aliorum officiorum electione, Fratrum divisione, & salubri cujusque Provinciæ directione, annis singulis celebrandis, aut Generalis, aut ejus Commissarius, aut (in cujus provincia Capitulum illorum habebitur) Provincialis Minister, Ordinis Minorum de Observantia hujusmodi, semper præsideat, aliter vero celebrata, ac omnia in eis decreta, pro irritis habeantur. In ipsis autem Capitulis Provincialibus Visitatorum Provincialium electio de idoneis Fratribus Tertii Ordinis hujusmodi per secreta suffragia, & aliter eo modo, quo de Fratrum Minorum de Observantia Provincialibus celebraretur, celebrata per Ministrum Generalem prædictum ante omnia con-

confirmetur. Hæc vero officia annualia dumtaxat esse, & in singulis Capitulis Provincialibus prædictis resignari debeant, ita ut lapso primo anno, illa vacare censeantur. Poterunt tamen ipsimet Visitatores Provinciales, rursus in sequentem annum, & eo finito etiam in tertium, si idonei reperiantur, eodem modo eligi, & confirmari, sed omnes suis hujusmodi officiis quandocumque perfuncti, denuo ad illa, nisi transacto sexennio, nequeant revocari. Cæterum omnes, & singuli Fratres, & Sorores Tertii Ordinis hujusmodi in sua quisque Provincia Visitatori suo, tanquam Superiori, in omnibus, quæ suis regularibus institutis non adversantur, obediant. Omnes vero Visitatores Provinciales hujusmodi sic electi, tamquam Vicesgerentes Ministrorum Provincialium Ordinis Fratrum Minorum de Observantia, & illis subditi, prædicandi, & docendi munus in singulis utriusque sexus Domibus, Conventibus, & locis suæ cujusque provinciæ obire, eamque in sibi subditos Fratres, & Sorores, jurisdictionem, quam ipsimet Ministri Provinciales Ordinis Minorum de Observantia obtinent, in omnibus, & per omnia exercere, ac quandocumque opus erit, confessiones omnium, & singulorum Fratrum, & Sororum Tertii Ordinis hujusmodi per se, vel alios suæ regulæ Sacerdotes idoneos audire, illosque ab omnibus, & singulis sententiis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque censuris, & pœnis ecclesiasticis, necnon peccatis, criminibus, & delictis, dummodo talia non sint, propter quæ Sedes Apostolica consulenda foret, in foro conscientiæ dumtaxat absolvere, & pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, ac cum clericis, & presbyteris ejus Ordinis super irregularitate, si quam sententiis, & censuris hujusmodi illaqueati Missas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebraverint, vel alias se se illis immiscendo contraxerint, dispensare libere, & licite valeant. Ad hæc nulli omnino Fratrum, & Sororum Tertii Ordinis hujusmodi, qui prædicta tria vota substantialia fecerint, etiam prætextu quorumcumque privilegiorum, dispensationum, indultorum, permissionum Apostolicarum, aut etiam inveteratæ consuetudinis voto repugnantis, seu quacumque alia causa, proprium quicquam, aut privatum liceat obtinere, sed omnia etiam privatim, ac intuitu cujuscumque personæ donata, oblata, & concessa ubique communia, & indivisa omnibus Religiosis esse debeant. Quicumque vero pecuniam, aut aliam rem qualemcumque sibi quacumque causa concessam Prælato suo celaverit, furti reus censeatur, & tamquam fur puniatur. Eam tamen diligentiam Superior cujusque domus adhibeat, ut de communi ipsius domus singulis juxta exigentiam consulatur. Præterea Sorores dicti Tertii Ordinis in communi in Domibus, Monasteriis, vel Hospitalibus, aut alia Congregatione viventes, & dicta tria vota substantialia Religionis emittentes, sub perpetua clausura maneant, nullusque Frater, aut Confessor earum, vel quicumque Prælatus ad domos, Monasteria, vel alia loca Sororum hujusmodi in communi, & collegialiter viventium, nisi quibus ex officio incumbit, & in casibus necessariis a jure permissis, & tunc cum uno, vel duobus sociis provectis, & honestis ingredi audeat, qui secus fecerit carceribus mancipetur, omnibusque administrationibus, & officiis deponatur. Ipsarum vero Sororum, & omnes alii Confessores per Generalem vel Provincialem Ministrum approbentur. In cæteris autem omnibus, quæ ad Religiosam vitam pertinent, illa prædicti Fratres, & Sorores Tertii Ordinis observare teneantur, quæ a prædicto Rodulpho Episcopo, & Protectore vigesima octava Aprilis

Anno

Anno Domini MDXLIX. fuerunt ordinata fubftantiam totius hujufmodi regulæ maxime continentia, quam felicis recordationis Nicolaus PP. IV. Prædeceffor nofter ad incrementum fidei Catholicæ approbavit, ita tamen ut præfentibus nullatenus adverfentur. Quæcumque vero dubia in eis contigerit exoriri illa omnia Generalis, & Provinciales Miniftri Ordinis Minorum huiufmodi debeant declarare, quorum declarationi, & determinationi eorum regulæ, & præfentibus non contrariæ, ftari debeant. Infuper univerfis, & fingulis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis hujufmodi, eorumque Domibus, Monafteriis, & locis omnia, & fingula privilegia, indulgentias, difpenfationes, & indulta Apoftolica Fratribus & Sororibus dicti Ordinis Minorum de Obfervantia etiam quoad Sacramentorum Ecclefiafticorum adminiftrationem, & receptionem quomodolibet conceffa, & concedenda, quæcumque fint, & fuerint præfentibus tamen non repugnantia, ita ut illis omnibus, & fingulis pariformiter, & æque principaliter uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, concedimus, & indulgemus. Cæterum omnibus, & fingulis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis hujufmodi diftrictius injungimus, ut præfentes noftras litteras humiliter recipiant &c. quin etiam Dilecto Filio noftro Carolo tituli S. Praxedis Presbytero Cardinali Borromæo nuncupato dicti Ordinis Protectori, & illius Miniftro Generali mandamus, ut ipfi, vel eorum alter eafdem præfentes, ac quicquid pro earum executione, & obfervatione in dictis futuris Capitulis provincialibus, vel extra etiam illa a Generali, & Provincialibus Miniftris Ordinis Fratrum Minorum de Obfervantia hujufmodi ftatuetur, ordinabitur, & decernetur, in omnibus domibus, Monafteriis, & locis Virorum, & Mulierum, ac ab omnibus, & fingulis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis hujufmodi inviolate faciant per fe, vel alium, feu alios obfervari. Contradictores &c. Non obftantibus &c. Per prædicta tamen non intendimus reformationi Fratrum, & Sororum Tertii Ordinis hujufmodi in Hifpaniarum Regnis conftitutis in aliquo præjudicare, quominus literæ noftræ defuper editæ, & quæcumque illarum vigore pro eorum locorum, & perfonarum qualitate, & exigentia facta sunt præfentibus non conformia poffint quoquomodo impediri, vel retractari. Denique volumus, quod ipfarum præfentium exempla etiam impreffa, dictique pro tempore exfiftentis Protectoris, aut Miniftri Generalis, vel Provincialis figillo, & Secretarii cujufvis eorum, vel Notarii publici manu obfignata eamdem illam fidem ubique locorum in judicio, & extra illud faciant, quam ipfæ præfentes fi forent exhibitæ, vel oftenfæ. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Nonis Julii Anno III.

XLVII.

Reformat Monafterium S. Sylveftri de Urbe. Ibidem lib. I. B. III.

Ad futuram rei memoriam.

CUpientes pro noftri paftoralis Officii debito Monafterium Monialium S. Sylveftri de Urbe Ordinis S. Claræ Conventualis, quod reformatione indigere cognovimus, ad debitam fui Ordinis normam, & difciplinam inftituere, ac renovare; idcirco m. pp. & ex certa fcientia, maturaque deliberatione noftra, ac de Apoft. poteft. plen. modernas Abbatiffam, & Vicariam, & alias quafcumque Officiales ejufdem Monafterii S. Sylveftri earum omnium nomina, cognomina, & officia præfentia

ſentibus pro expreſſis habentes ab earum Officiis, ipſorumque exercitio ex tunc, prout coram præſentes literæ eis intimatæ fuerint, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium abſolvimus, & liberamus, eaſque ſe in officiis hujuſmodi ulterius intromittere non poſſe, neque debere decernimus, & mandamus. Volentes autem negotium reformationis hujuſmodi ad optatum effectum quamptimum deducere, nec non confiſi de probitate, morum honeſtate, & regularis vitæ experientia Dilect. in Chriſto filiarum Damianæ, Chriſtinæ, Gabriellæ, Catharinæ, Antoniæ, & Archangelæ Monialium Monaſterii S. Coſmati etiam de Urbe ejuſdem Ordinis S. Claræ de Obſervantia, ſperanteſque, eas noſtro huic laudabili deſiderio bene, cumulateque ſatisfacturas, eiſdem Damianæ, Chriſtinæ, Gabrielæ, Catharinæ, Antoniæ, Archangelæ, ut ad dictum Monaſterium S. Sylveſtri accedant, atque eas viſis præſentibus intra ſuum Monaſterium benigne, & humaniter aliæ recipiant, & admittant in virtute S. Obedientiæ, & ſub arbitrii noſtri pœnis diſtricte præcipimus, & jubemus. Nos enim eamdem Damianam in Abbatiſſam, & unam ex prædictis ab ea eligendam in Vicariam ejuſdem Monaſterii S. Sylveſtri, ita ut in eo, donec reformatio hujuſmodi perfecta, & Moniales ipſæ Monaſterii S. Sylveſtri ad Regularem Obſervantiam fuerint reductæ, permanere, nec inde ſine licentia noſtra recedere debeant, cum omnibus, & ſingulis facultatibus, auctoritatibus &c. præminentiis, honoribuſque, & oneribus ſolitis, & conſuetis, auctoritate, & tenore præſentium conſtituimus, deputamus, atque præficimus, ac Damianæ Abbatiſſæ, & eligendæ Vicariæ, aliiſquæ ſupra nominatis quinque Monialibus, abſoluta ipſa reformatione, & regulari Obſervantia in eodem Monaſterio S. Sylveſtri conſtituta ad ſuum Monaſterium S. Coſmati redeundi licentiam libenter impendemus. Nec non eidem Damianæ Abbatiſſæ reliquas quinque Moniales in Officiales ipſius Monaſterii S. Sylveſtri, prout ſibi videbitur expedire, deputandi facultatem concedimus. Mandantes etiam in virtute S. Obedientiæ, & ſub eiſdem pœnis Monialibus Monaſterii S. Sylveſtri hujuſmodi, ut circa mandata noſtra exſequenda eidem Damianæ Abbatiſſæ, & eligendæ Vicariæ, cæteriſquæ Officialibus per ipſam Damianam Abbatiſſam ut ſupra deputandis humiliter pareant, obediant, & intendant, earumque admonitiones, & ordinationes prompte ſuſcipiant, & efficaciter adimplere procurent, alioquin contra inobedientes, & rebelles uſque ad ſatisfactionem condignam procedi faciemus. Et inſuper Damianæ Abbatiſſæ, & eligendæ Vicariæ, ac reliquis quinque Monialibus hujuſmodi prima vice, poſtquam dictum Monaſterium S. Sylveſtri ingreſſæ fuerint, confeſſis, & contritis, ac Sacratiſſimam Communionem ſumentibus plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VII. Julii Anno III.

Nota. *Cum Damiana morbo correpta non potuerit ire ad Monaſterium S. Sylveſtri, hinc hæ literæ locum non habuerunt, & deputata eſt in Abbatiſſam Soror Chriſtina, ductis ſecum Cherubina, Gabriella, Catharina, Martha, & Euphronia ex eodem Monaſterio S. Coſmati cum facultate ſibi eligendi Vicariam. Ita ex literis Cardinalis Cribellii, die 19. Julii. Ex eodem regeſt. pag. 10., & ſeq.*

XLVIII.

Reformat Moniales Monasterii de Cuneo. Ibidem lib. I. B. II. pag. 37.

Venerabili Fratri Vincentio Episcopo Montisregalis.

INtelleximus non sine animi nostri molestia, Monasterium Monialium S. Claræ Conventualis Oppidi Cunii tuæ Montisregalis Diœcesis tibi jure ordinario subjectum non parva reformatione indigere, ejusque Moniales laxatis modestiæ, & continentiæ habenis adeo a recto vivendi tramite declinasse, ut ex eo gravis Religioni nota inuratur, magnumque in populo scandalum generetur. Nos igitur &c. fraternitatem tuam admonendam esse censuimus, ut tua prudentia, & diligentia in id incumbas, ut salutaria remedia huic malo mature adibeantur. Itaque tibi in virtute S. Obedientiæ per præsentes mandamus, ut tam tua Ordinaria, quam etiam nostra auctoritate Monasterium S.Claræ hujusmodi visitare, illudque tam in capite, quam in membris reformare, corrigere, & emendare, & ad regularem Observantiam, debitamque Clausuram reducere, delinquentes, & discolas &c. castigare, Moniales ipsas ad alia Monasteria tibi bene visa transferre, necnon si expediens esse tibi videbitur, dictum Monasterium S. Claræ una cum illius rebus, & bonis universis Monasterio Monialium Annuntiatæ ejusdem Oppidi Ordinis etiam S. Claræ de Obs. perpetuo unire &c. procures. Super quibus &c. Contradictores &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XIV. Julii Anno III.

XLIX.

Reformat Minores Conventuales. Ex regest. Vaticano tom. 74. pag. 21.

Ad perpetuam rei memoriam.

ILla nos cura inter cæteras solicitat, ut optimæ disciplinæ cultus in omnibus Religiosorum sodalitatibus nutriatur, & confirmetur. Quod quidem nos pridem in amplissimo Ordine Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum magnopere expetentes, eorum omnium proprietatem illis ademimus, multaque præterea de ratione vivendi, & officiis eorumdem edidimus, litterasque nostras super iis confectas in eorum Capitulo Generali apud Basilicam Duodecim Apostolorum de Urbe proxime celebrato, palam omnibus jussimus promulgari, qui illis ea, qua decuit, obedientia receptis, ad tollenda, & corrigenda alia præterea intenti, quæ ad hujus Religionis statum in sua integritate continendum maxime obesse intelligebamus, nonnulla inter sese statuere cogitarunt; verum instante jam ipsius Capituli conclusione, cum temporis angustia id minus pateretur, negotium universum ad arbitrium, & auctoritatem Generalis, & Provincialium Magistrorum, necnon Diffinitorum dicti Ordinis, ex voluntate nostra demandatum est, qui diversas alias præsentibus subjectas constitutiones ab ipso Magistro Generali subscriptas ordinarunt, quas omnes, salvis aliter litteris nostris prædictis, præsentium auctoritate approbamus, & confirmamus, supplentes omnes, & quoscumque sive solemnitatum omissarum, sive alios

alios juris, & facti defectus, qui intervenerunt in eisdem, quin etiam illas omnes, prout conscriptæ sunt, sancimus, & ordinamus, jubemusque, ipsas æque atque vestras in omnibus Provinciis, Custodiis, Domibus, & Locis, necnon ab omnibus, & singulis Fratribus dicti Ordinis firmiter observari, ac quoscumque, qui illis non paruerint, censuris, & pœnis omnibus, quæ literis prædictis continentur, eo ipso volumus subjacere, & nihilominus dilecto filio nostro Carolo tituli S. Praxedis Presbytero Cardinali Borromæo nuncupato, moderno, & pro tempore exsistenti Protectori, ac etiam Magistro Generali dicti Ordinis per Apostolica scripta mandamus, ut ipsi, vel eorum alter &c. observari. Contradictores quoslibet, & rebelles &c. Ita igitur Constitutiones hujusmodi scriptæ sunt: Novitii &c. *Vide Tomi hujus pag.* 180. *num.* LXX. Nulli ergo &c. Si quis &c. Nulli &c. nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, ordinationis, jussionis, mandati, decreti, præcepti, & voluntatis infringere &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum X. Kal. Augusti Anno III.

L.

Erigitur Provincia S. Antonii Portugalliæ. Ex regest. Secretariæ Brevium lib. I. pag. 271.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacræ Religionis sinceritas, sub qua dilecti Filii Ministri, & Fratres Ordinis S. Francisci de Observantia nuncupat. in Regno Portugalliæ sub regula S. Antonii degentes sedulum exhibent Domino famulatum, promeretur, ut eos specialibus favorum privilegiis attollamus, ac tam eorum, quam S. R. E. Cardinalium ad id tendentia vota ad exauditorum gratiam libenter admittamus. Sane dilectus filius noster Henricus tit. SS. Quatuor Coronatorum Presbyt. Cardinalis Infans Portugalliæ nuncupatus tam suo, quam dilectorum filiorum Ministrorum, & aliorum Fratrum Custodiæ S. Antonii nuncupatorum dicti Ordini in Regno Portugalliæ consistent. nominibus exponi fecit, quod licet ipsi Ministri, & Fratres hactenus sub obedientia, cura, & regimine unius Ministri, Custodis nomine nuncupati, degerint, eorumque domus Custodia S Antonii vocari consueverit, quia tamen nuper ultra domos, quas Ministri, & Fratres prædicti habitare solebant, nonnullæ aliæ domus Fratrum Conventualium Regni prædicti ad regularem Observantiam reductorum, eorum curæ, & regimini traductæ fuerunt, ac propterea prædictæ domus cum numero Fratrum Conventualinm requisito exsistant, & tot Conventus sint ad præsens, ut Provinciæ nomine decorari non immerito possint. Quare idem Henricus Cardinalis eorum nominibus nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune consulere de benignitate Apostolica dignaretur. Nos, qui etiam ex ejusdem Henrici Cardinalis insinnatione accepimus, Custodiam Fratrum hujusmodi sub debita regulari Observantia gratum Deo præstare servitium, eos condignis favoribus exornare cupientes, necnon Ministros, & Fratres prædictos, & eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis &c. censentes &c. Custodiam S. Antonii prædicti, si dictas domos, seu Conventus dictorum Fratrum S. Antonii habeat, in Provinciam S. Antonii Portugallensis de cætero nuncupandam, ita quod dein-

deinceps per unum Miniſtrum Provincialem per dictos Provinciæ Fratres in eorum Capitulo Generali ad inſtar aliarum Provinciarum ejuſdem Ordinis eligendum regi, & gubernari debeat, auctoritate Apoſtolica per præſentes erigimus, & inſtituimus, illique ſic erectæ omnia, & ſingula privilegia, facultates &c. quibus cæteræ dicti Ordinis Provinciæ ubilibet concedimus, & elargimur, decernentes, Cuſtodiam prædictam in Provinciam ſic erectam pro tali haberi &c. Sicque per quoſcumque Judices &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VIII. Auguſti Anno III.

LI.

Attribuitur Obſervantibus Cœnobium Salmaticenſe Conventualium. Ibidem pag. 280.

Ad perpetuam rei memoriam:

EX injuncto Nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio, (ut in Bulla inferiori). Hinc eſt, quod nos cupientes, ut fabrica domus S. Franciſci Ordinis S. Franciſci de Obſervantia Salmaticen. pro illius Religioſis, qui in magno numero exsiſtunt, inibi recipiendis celeriter ad debitum finem perducatur, volenteſque aliis prædicti Monaſterii neceſſitatibus ſuccurrere, dilectos filios Guardianum, & Conventum Fratrum, & Religioſorum dicti Monaſterii, ac illorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis &c. cenſentes, Guardiani, & Conventus hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Monaſterio, & Guardiano, & Fratribus, ac Religioſis prædictis nunc, & pro tempore exſiſtentibus, domum Monaſterii Ordinis Fratrum Conventualium ejuſdem S. Franciſci dictæ Civitatis, in qua nos alias ipſum Ordinem ſub certis modo, & forma tunc expreſſis per quaſdam noſtras litteras ſuppreſſimus, ex tunc cum omnibus, & ſingulis juribus, & pertinentiis suis ex auctoritate Apoſtolica per præſentes perpetuo, & gratioſe donamus, & elargimur, eiſque domum cum omnibus juribus, & pertinentiis hujuſmodi perſonæ, ſeu perſonis eis beneviſis vendendi, & alienandi, pretiumque exinde proveniens recipiendi, illudque in prædicti Monaſterii fabricam, & reparationem, aliaſque neceſſitates convertendi libere, & licite abſque aliquo cenſurarum, vel pœnarum incurſu licentiam, & facultatem eadem auctoritate concedimus, & impertimur quocirca &c. Contradictores quoslibet &c. compeſcendo. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Auguſti Anno III.

LII.

Ut Cœnobium S. Michaelis Amadeorum vendatur. Ibidem pag. 277.

Dilecto Filio Carolo tit. S. Praxedis Presbytero Cardinali Borromæo nuncupat. Ordinis S. Franciſci Protectori, & Correctori.

EX injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio votis illis, per quæ Eccleſiarum, & domorum regularium quarumcumque perſonarum inibi divinis placitis inſiſtentium commoditati, & quieti ſedulo conſuli poteſt, libenter annuimus, ac ea favoribus proſequimur opor-

portunis. Cum itaque nos alias omnes, & singulos Fratres Amadeos nuncupatos Ordinis S. Francisci sub cura, & regimine tam Generalis, quam Provincialium Ministrorum, & aliorum Prælatorum, ac Fratrum dicti Ordinis Minorum Regularis Observantiæ de Familia nuncupatorum, eorumque loca, domos, & Monasteria per certas nostras litteras, & sub certis modo, & forma in eis expressis Apostolica auctoritate reduxerimus. Ac nuper pro parte dilectorum Filiorum Guardiani, & Fratrum domus S. Francisci de Observantia hujusmodi Civitatis Laudensis Provinciæ Mediolanensis exposito, quod in Civitate Laudensi præfata unum eorum Fratrum olim Amadeorum Monasterium S. Michaelis nuncupatum existebat, cujus Fratres ad præsens sub Obedientia eorumdem Fratrum Minorum de Observantia regulari de Familia nuncupatorum prædictæ Provinciæ Mediolanensis in ipso degentium, & ipsi quasdam antea per eos emptas domos in Civitate Laudensi hujusmodi possidebant, & in ipsa Laudensi aliud Monasterium Fratrum Minorum Regularis Observantiæ de Familia nuncupat. hujusmodi, in quo ipsi Fratres Ordinis Minorum degunt, quod nonnullis necessariis reparationibus indiget, ad hoc ut in eo Fratres olim Amadei, qui cum aliis Fratribus Min. Observ. hujusmodi jam unum corpus magis commode degere possint. Quapropter si domus prædictæ ad hoc, ut ex illarum pretio Monasterium ipsum S. Francisci restauraretur, & ampliaretur, venderentur, & alienarentur, ex hoc profecto eorumdem Fratrum Minorum commoditatibus non parum consuleretur. Quare pro parte Guardiani, & Fratrum Monasterii S. Francisci hujusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut moderno, & pro tempore existenti Ministro Provinciali una cum uno, vel duobus Diffinitoribus dictæ Provinciæ Mediolanensis hujusmodi dictas domos vendendi, & alienandi, & de illarum pretio in restaurationem, & ampliationem domus S. Francisci, ac alios usus, & utilitatem hujusmodi domus disponendi facultatem, & licentiam concedere, & impertiri, aliisque sibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur de præmissis certam notitiam non habentes &c. Circumspectioni tuæ per præsentes committimus, & mandamus, quatenus Tu prædictis domibus, prius coram te specificato, & tibi constito, quod dictum Monasterium S. Francisci reparatione, vel ampliatione præcipue ad omnes inhabitandi insimul Fratres hujusmodi, seu eorum aliquam partem indigeat, eidem Ministro Provinciali dictas domos personæ, seu personis illas emere volentibus pro pretio, seu pretiis veris, & justis vendere, & alienari, ac de illarum pretio in restaurationem, seu ampliationem dictæ domus S. Francisci, ac alios illius, & dicti Ordinis usus, & utilitatem disponendi facultatem, & licentiam auctoritate Apostolica concedas, & impertiaris. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XX. Augusti Anno III.

LIII.

Pro Cœnobio S. Bernardini Placentiæ. Ex Archivo Cœnobii S. Mariæ de Campanea.

Venerabilis Frater, seu Dilecte Fili salutem &c.

APostolatus officium &c. Cum itaque nos alias omnes, & singulos Fratres Amadeos nuncupatos Ordinis S. Francisci sub Obedientia

tia, cura, & regimine tam Generalis, quam Provincialium Miniftrorum, & aliorum Prælatorum, ac Fratrum dicti Ordinis Minorum Regularis Obfervantiæ de Familia nuncupatorum, eorumque loca, domos, & Monafteria per certas noftras literas, ac sub certis modo, & forma tunc expreffis Apoftolica auctoritate reduxerimus, ac nuper pro parte dilectorum filiorum Guardiani, ac Fratrum domus S. Mariæ de Campagna nuncupatæ ejufdem Ordinis S. Francifci de Obfervantia Placentin. expofito, quod in Civitate Placentiæ Provinciæ Mediolanenfis unum eorumdem olim Fratrum Amadeorum Monafterium parvum Sancti Bernardini nuncupatum exsiftit, cujus Fratres ad præfens fub Obedientia eorumdem Fratrum Minorum regularis Obfervantiæ Provinciæ Bononienfis juxta earumdem literarum noftrarum formam degunt, ac ipfa domus Sanctæ Mariæ nonnullis reparationibus, & ædificiis neceffariis indiget, ac proinde cupiunt iidem Guardianus, & Fratres habitationes, domos, hortos, & pertinentias quafque ipfius Monafterii Sancti Bernardini, illius tamen Ecclefia remanente non profanata, perfonis illas emere volentibus pro precio, feu preciis veris, & juftis ad hoc, ut eidem domui Beatæ Mariæ in hujufmodi reparationibus, & ædificiis subveniri poffit, vendere, & alienare, fi fibi noftra, & Sedis Apoftolicæ licentia defuper fuffragetur. Nos Guardiani, & Fratrum hujufmodi votis in hac parte favorabiliter annuentes, ipfofque a quibufvis Excommunicationis, Sufpenfionis, & Interdicti, aliifque Ecclefiafticis sententiis, cenfuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occafione, vel caufa latis, fi quibus quomodolibet innodati exfiftunt, ad effectum præfentium dumtaxat confequendum harum ferie abfolventes, & abfolutos fore cenfentes illorum nobis defuper porrectis fupplicationibus inclinati de præmiffis certam notitiam non habentes, Difcretioni veftræ per Apoftolica fcripta mandamus, ut habitationibus, domibus, hortis, & pertinentiis Monafterii S. Bernardini prius coram vobis, seu altero veftrum fpecificatis, ac conftito, quod domus ipfa S. Mariæ reparationibus, & ædificiis neceffariis indigeat, eifdem Guardiano, & Fratribus domos, habitationes, hortos, & pertinentias ad Monafterium ipfum S. Bernardini quomodolibet fpectantes perfonis illas emere volentibus pro precio, feu preciis reperibilibus vendendi, & alienandi, ac precium exinde proveniens in reparationes, & ædificia neceffaria, ac alios ufus dictæ Domus S. Mariæ convertendi, illifque præterea Calices, Paramenta, totam denique fuppellectilem Monafterii, illiufque Ecclefiæ hujufmodi ad Ecclefiam, & domum Sanctæ Mariæ hujufmodi transferendi, ac afportandi plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & licentiam auctoritate noftra detis, concedatis, & impertiamini. Non obftantibus Symmachi Pap. &c. conftitutionibus, & ordinationibus &c. Volumus autem, quod per hoc in dicta Ecclefia S. Bernardini divinus cultus non deferatur, ac quod in eventu venditionis domorum, habitationum, & hortorum, ac pertinentiarum precium exinde proveniens penes aliquos dictæ Civitatis cives fide, & facultatibus idoneos ejufdem Guardiani arbitrio in reparationem, & ampliationem Monafterii S. Mariæ hujufmodi convertendum deponetur.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIII. Augufti Anno III.

LIV.

LIV.

Fit Vicarius Generalis Conventualium. Ex regest. Secretariæ Brevium lib. I. B. III. pag. 243.

Dilecto Filio Joanni Pico de Camerino Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Professori, ac S. Theol. Magistro Totius ejusdem Ordinis Vicario Generali.

CUM sicut accepimus, quondam Joannes de Colle Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Magister Generalis nuper, sicut Domino placuit, extra Romanam Curiam ab humanis decesserit. Nos pro nostri Pastoralis officii debito volentes, ne dictus Ordo in spiritualibus, aut temporalibus, donec alius Magister Generalis creetur, detrimenta aliqua patiatur, de Vicario Generali viro idoneo, ac nobis probato celeriter providere, de tua probitate, fide, doctrina, experientia, & religionis zelo plurimum in Domino confisi, motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, te in Vicarium Generalem universi ejusdem Ordinis usque ad novam electionem Magistri Generalis in Capitulo Generali secundum statuta, & ordinationes Ordinis præfati faciendam cum potestate totam Religionem hujusmodi Ordinis regendi, moderandi, & gubernandi, ac aliis facultatibus, necnon omnibus, & singulis privilegiis, honoribus, oneribus, prærogativis, & emolumentis, quibus dictus Joannes a Colle Generalis, dum viveret, quomodolibet utebatur, & gaudebat, auctoritate Apostolica tenore præsentium creamus, constituimus, & deputamus, Teque Vicarium Generalem ipsius Ordinis, ut præfertur, eligimus, & nominamus, ac electum, & constitutum esse, sicque ab omnibus censeri, & interpretari debere decernimus. Mandantes in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub arbitrii nostri pœnis, omnibus, & singulis Provincialibus, Guardianis, & aliis quocumque nomine nuncupatis dicti Ordinis, Officialibus, & Ministris, necnon illius Fratribus, & personis, ut tibi tamquam Vicario eorum Generali in omnibus, quæ eis ordinanda, & mandanda duxeris, humiliter pareant, & obediant, tuaque jussa, & monita reverenter suscipiant, & debite exsequantur, alioquin censuram, sive pœnam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles, ratam habebimus, & faciemus eam auctoritate nostra usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VI. Octobris Anno III.

LV.

Consulit dignitati Fratrum Hispanorum. Ibidem pag. 334.

Ad futuram rei memoriam.

ACcepimus nuper non sine animi nostri dolore, quod licet plura Monasteria, quæ prius Ordinis S. Francisci Conventualium nuncupat. exsistebant, juxta ordinationes nostras a nobis super hoc editas in Hispaniarum partibus ad regularem Observantiam transierint, Fratresque Monasteria prædicta ad præsens inhabitantes observantialiter vivant, ac

ac propterea in dubium a nemine verti deberet, quin illis omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis, quibus alii ejuſdem Ordinis Fratres, qui illa prius inhabitabant, utebantur, potiebantur, & gaudebant, uti, potiri, & gaudere poſſent, nihilominus diverſi Locorum Ordinarii, & alii Eccleſiæ Prælati minus forſan, quam eorum dignitati convenit, eos perſequentes, eoſdem Fratres tam in proceſſionibus, quam aliis omnibus publicis locum ſolitum obtinere minime ſinuut, in grave ipſorum Fratrum præjudicium, & totius Ordinis vilipendium. Nos præmiſſis ea, quæ decet, remedia adhibere volentes, motu proprio, non ad ipſorum Fratrum, vel alicujus eorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam; ſed ex noſtra ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnibus, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, necnon dilectis filiis Officialibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub interdicti, & ingreſſus Eccleſiæ, aliiſque arbitrio noſtro inferendis, infligendis, & imponendis pœnis diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus ne deinceps omnes, & ſingulos Fratres, qui ad præſens in domibus, quæ antea Conventuales erant, degunt, quo minus ſuum ſolitum, quem Fratres Conventuales hujuſmodi antea habebant, locum tam in proceſſionibus, quam in aliis actibus publicis obtineant, impedire, aut inquietare, dummodo profeſſionem poſt quintum decimum annum emiſerint, quovis modo audeant, vel præsumant. Decernentes &c. Contradictores &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VI. Octobris An. III.

LVI.

Præficitur Eccleſiæ Gebennenſi. Ex Regeſt. Vaticano tom. 72. pag. 159.

Dilecto filio Angelo Juſtiniano Electo Gebennen. Salutem &c.

Apoſtolatus officium &c. gubernare. Dudum ſiquidem &c. Poſtmodum vero Eccleſia Gebennen., cui bo: me: Franciſcus olim Epiſcopus Gebennen., dum viveret, præſidebat, per obitum ejuſdem Franciſci Epiſcopi, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ perſolvit, paſtoris ſolatio deſtituta. Nos vacatione hujuſmodi &c. Demum ad te Ordinis Fratrum Minorum in presbyteratus Ordine conſtitutum, ac ipſum Ordinem expreſſe profeſſum &c. cenſentes de perſona tua &c. teque illi in Epiſcopum præficimus, & paſtorem, curam, & adminiſtrationem &c. promereri. Et inſuper ad ea, quæ ad tuæ commoditatis augmentum cedere valeant, favorabiliter intendentes, tibi, ut a quocumque malueris Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente, munus conſecrationis ſuſcipere valeas, ac eidem Antiſtiti, ut munus præfatum, recepto prius a te noſtro, & Romanæ Eccleſiæ nomine fidelitatis debitæ ſolito juramento, juxta formam præſentibus annotatam, auctoritate noſtra impendere libere tibi poſſit, plenam, & liberam tenore præſentium concedimus facultatem &c. Forma autem juramenti per te præſtandi, quam nobis de verbo ad verbum per tuas patentes literas tuo ſigillo munitas per proprium Nuncium quam citius deſtinare procures, talis eſt. *Ego Angelus Juſtinianus Electus Gebennen. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero B. Petro, Sanctæ-*

ctaque Romanæ Ecclesiæ, ac Domino nostro Pio PP. V., suisque Successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio, aut facto, vel consensu, ut vitam perdant, aut membrum, seu capiantur, aut in eos manus violenter quomodolibet ingerantur, vel injuriæ aliquæ inferantur quovis quæsito colore; consilium vero, quod mihi credituri sunt per se, aut Nuncios, seu litteras ad eorum damnum, me scienter nemini pandam; Papatum Romanum, & Regalia B. Petri adjutor eis ero ad retinendum, & defendendum contra omnem hominem, Legatum Apostolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorifice tractabo, & in suis necessitatibus adjuvabo, jura, honores, privilegia, & auctoritatem Romanæ Ecclesiæ D. Nostri PP., & Successorum prædictorum conservare, defendere, augere, & promovere curabo, nec ero in consilio, facto, seu tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eamdem Romanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel præjudicialia personarum, juris, honoris, status, & potestatis eorum machinentur, & si talia a quibuscumque procurari novero, vel tractari impediam hoc pro posse, & quam citius potero commode significabo eidem Domino nostro, vel alteri, per quem ad ipsius notitiam pervenire possit, Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, sententias, dispositiones, reservationes, provisiones, & mandata Apostolica totis viribus observabo, & faciam & aliis observari, hæreticos, scismaticos, & rebelles Domino Nostro, & Successoribus pro posse persequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum veniam, nisi præpeditus fuero canonica præpeditione. Apostolorum limina Romana Curia existente citra singulis annis, ultra vero montes singulis bienniis per me ipsum visitabo, & si post primam visitationem personaliter factam aliquo legitimo impedimento præpeditus personaliter venire non potero, per aliquem fidum Nuntium de gremio Ecclesiæ bene instructum, qui vice mea Apostolico conspectui se præsentare; & de legitimo impedimento hujusmodi saltem per juramentum legitimam fidem facere teneatur. Id adimplebo. Possessiones vero ad mensam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, neque de novo infeudabo, vel aliquo modo alienabo etiam cum consensu Capituli Ecclesiæ meæ, inconsulto Romano Pontifice, & si ad aliquam alienationem devenero, pœnas in quadam super hoc edita constitutione contentas eo ipso incurrere volo. Sic me Deus adjuvet, & hæc S. Dei Evangelia.

Datum Romæ apud S. Petrum III. Idus Octobris Anno III.

LVII.

Reformat Minores Conventuales. Ex regest. Vaticano tom. 72. pag. 18.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD exstirpandos cupidæ proprietatis abusus, summum bonum in frugifera religione Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum pervertentes, simulque frangendam pessimam corruptelam, quæ de administrationibus, & officiis hujus Ordinis, per gratiam, & sordes consequendis, perperam inolevit; de nobis attributæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos Fratres prædictos, etiam si Magistri Generales, Provinciales, Custodes, & alii quicumque sint, privato eorum, bonorumque omnium immobilium, mobilium, & se moventium dominio, usu, usufructu, possessione, & proprietate quocumque per eos modo acquisitis, & ad ipsos obventis perpetuo privamus, dictaque possessione amovemus, illaque omnia, & singula in communes suarum cujusque domorum, & prædictæ religionis usus convertenda,

concedimus, ac omnia, & quæcumque privilegia, diſpenſationes, licentias, permiſſiones, & indulta eis, & ipſorum ſingulis, ſuper iis, ac domibus, cellis, hortis, pecuniis, aliisque rebus, etiam cauſa ſenii, infirmitatis, parentum ſubventionis, conquirendæ Sororibus dotis, & cujuſcumque alterius pii officii intuitu habendis, retinendis, & fruendis etiam per quoſcumque Roman. Pontifices Præd. noſtros, ac Nos, & Sedem Apoſtolicam etiam motu proprio, & ex certa ſcientia conceſſa, confirmata, & innovata, quibuſcumque concepta formulis, ac clauſulis, & decretis fuſſulta &c. ſpecialiter, & expreſſe revocamus, volumuſque illa omnia, & ſingula vires, & effectum de cætero non habere, & nihilominus mandamus Magiſtris, & Superioribus omnibus in virtute Sanctæ Obedientiæ, ut rerum, & bonorum omnium prædictorum poſſeſſionem nomine domorum, & locorum ſuorum capiant, ut illa, illorumque fructus in communes omnium uſus convertantur, ſtatuentes, ut deinceps nullus omnino Fratrum dicti Ordinis, ſive privatus, ſive Cuſtos, ſive Provincialis, ſive Generalis Magiſtri officio fungens, etiam prætextu hujuſmodi privilegiorum, diſpenſationum, permiſſionum, & indultorum, ſeu inveteratæ conſuetudinis voto repugnantis, aut quacumque alia cauſa proprium quicquam, aut privatum habeant; ſed omnia ubique communia, & indiviſa omnibus Religioſis eſſe. Quin etiam Magiſtri, Cuſtodes, & Guardiani vitam cum Fratribus ſuis communem ducere debeant, in refectorio ſemper comedant, nullas ædes ſeparatas ſive in clauſtro, ſive alibi habeant, ſed unica cella, eademque cum cæteris aliorum Fratrum conjuncta, contenti eſſe debeant. Pari quoque ratione cæteri Fratres nil ſibi proprii vindicantes neceſſarium victum, & veſtitum a ſua quiſque Domo, & per ejus Miniſtros capiant; pecuniæ vero, & quæcumque aliæ res, quæ cuique privatim etiam intuitu perſonæ undecumque donatæ, & relictæ fuerint, Superiori, horarum viginti quatuor intervallo, exhibeantur, qui illas ſtatim depoſito committat, & inde tantum exhibitori miniſtrare jubeat, quantum præſens rei conveniens neceſſitas videbitur poſtulare. Eam prætérea diligentiam Superior adhibere debebit, ut ſingulorum maxime infirmorum neceſſitatibus, juxta cujuſque exigentiam debite conſulatur. Ad hæc nullus omnino Magiſtrorum, Cuſtodum, & Guardianorum adminiſtrationem prædictorum bonorum, & aliarum rerum temporalium, diſpenſationemque pecuniarum, & reddituum ſive cuſtodiæ, vel domus, etiam nomine Conventus, habere, ſive exercere, vel ſeſe in eis interponere poſſit, ſed univerſum id onus tribus Religioſis a Magiſtro Generali ita demandetur, ut primus rerum, & bonorum cuſtodiæ, ſive domus, inferendorumque in eam redditnum curam habeat; Alter tamquam Depoſitarius pecunias, & cætera ab illo importata fideliter aſſervet; Reliquus de pecuniis, & rebus a Depoſitario captis, Cuſtodi, Guardiano, & Fratribus, ac Domui Univerſæ de neceſſariis veluti diſpenſator, cum ipſius Cuſtodis, ſeu Guardiani auctoritate provideat, officiorum hujuſmodi invicem confuſione penitus interdicta. Sed & ii tres tam accepti, quam impenſi, ſingulis menſibus, ſuo Cuſtodi, vel Guardiano, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus ejuſdem Domus probatioribus, rerumque uſu peritis, deinde ipſimet rurſus præſentibus Cuſtode, Guardiano & peritis, Magiſtro Generali, vel Viſitatoribus, quotieſcumque viſitationis officium fecerint, denique ipſe Magiſter Generalis, in proxime ſequenti Capitulo Generali coram tribus judicibus ab ipſo Capitulo deputa-

putatis, aliorum omnium, & etiam universæ administrationis suæ publicæ, & privatæ rationem reddere teneatur. Cæterum præcipimus, atque interdicimus omnibus, & singulis, ne pro Magistratibus, & officiis prædictis, quæcumque sint, ulli ambitus fiant, aut pecuniæ etiam pro confirmationibus, sigillo, vel scriptura, aut quacumque alia re, vel causa solvantur, aliæve pactiones, seu promissiones intercedant, seu munera, aut xenia quocumque modo mittantur, neve quisquam etiam in officio exsistens pecunias, aut aliud quicquam de Domo, vel Custodia sibi commissa, vel aliunde Generali, seu alii cuicumque conferat, vel remittat. Quicumque secus fecerint, in pœnam privationis Magistratuum, & officiorum suorum incidant, & ad futura inhabiles, & infames reputentur, & pro culpa etiam tamquam fures puniantur, prout nos illos privatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipso, decernentes irritum, & inane &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum VI. Idus Octob. Anno III.

Apud Rodericum in nova collect. privil. pag. 409 legitur; VI. *Idus Junii*.

LVIII.

Immittit Observantes in Cœnobium Conventualium Corinaldi. Ex Archivo Civitatis Corinaldi.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN Sede Beati Petri meritis licet imparibus constituti ad ea libenter intendimus, per quæ Monasteriorum quorumlibet prospero statui, & ad meliorem normam reductioni, salubrique directioni opportune consulitur &c. Hinc est, quod Nos cupientes Monasterium Fratrum Minorum Sancti Francisci Conentualium Terræ Corinaldi Diœcesis Senogallien. ad regularem observantiam reducere, Fratres Ord. Min. de Observantia de Familia nuncupatos ad hunc effectum in illud introducere, ipsumque eis habitandum concedere, motu proprio &c. Ex justis, & rationabilibus causis ad hoc animum nostrum moventibus, Domum, seu Monasterium Fratrum Conventualium hujusmodi guberno, regimine, & superioritate Fratrum Conventualium prædictorum, eorumque Magistri Generalis, seu Vicarii, ac Provincialis, & aliorum quorumcuque Superiorum Auctoritate Apostolica tenore præsentium tollimus, ac dismembramus, penitusque ea omnino separamus, eximimus, & liberamus, illamque, & illud una cum omnibus supellectilibus, paramentis, & aliis bonis quibuscumque mobilibus ipsi Ordini de Observantia perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac sub moderni, & pro tempore exsistentis Ministri Provincialis Provinciæ Marchiæ hujusmodi gubernio, potestati, visitationi, correctioni, & obedientiæ supponimus, ac subjicimus; Ita ut Fratres Conventuales, & personas in ipso Monasterio nunc degentes etiam recusantes inde amovere, & expellere, & in illud loco eorum alios Fratres de Observantia suæ Provinciæ, quos sibi videbitur, intromittere, & ibi habitare, & commorari facere, vel si Fratres ibi exsistentes, vel alii ex Frasribus præfatis sub regula, & obedientia Fratrum de Observantia permanere voluerint, tunc idem Minister Provincialis eos benigne recipere, & tractare debeat, & teneatur, eosque vel ibi remanere, vel ad alia ejusdem Provinciæ, seu alterius dicti Ordinis de Observantia Monasteria, seu loca transmittere, & collocare libere, & licite possint, & valeant, ac totaliter, & plenarie suppositum,

fitum, & subjectum fore, & effe decernimus, ac mandamus, & fic ab omnibus cenferi, & interpretari debere volumus. Mandantes propterea in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, & aliis arbitrio noftro declarandis pœnis moderno, & pro tempore exiftenti Fratrum Conventualium hujufmodi Magiftro, seu Vicario Generali, ac Provincialibus, nec non Guardiano, & Fratribus dicti Monafterii, ut ftatim vifis præfentibus nulla mora, aut excufatione interpofita Domum, & Monafterium hujusmodi Miniftro, & Fratribus de Obfervantia prædictis tradant, confignent, & relaxent, eofque ad curam, gubernium, & regimen illius obedienter recipiant, & admittant, seu eos authoritate propria poffeffionem capere nullo modo impedire debeant, nec ipfos Fratres de Obfervantia in pofterum directe, vel indirecte quovis quæfito colore, vel ingenio super gubernio, adminiftratione, & poffeffione ejufdem Monafterii quomodolibet moleftare, impedire, inquietare, vel perturbare audeant, vel præfumant &c. Non obftantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Octobris Anno III.

LIX.

Confirmatur in munere Abbatiffæ. Ex regefto Secretariæ Brevium in lib. I. pag. 344.

Dilectæ in Chrifto Filiæ Catharinæ de Ponze Abbatiffæ Monafterii Monialium S. Joannis de la Penna Oppidi de Belvis Ordinis S. Francifci de Obfervantia Toletan. feu Palentin. Diœcefis.

EXponi Nobis nuper fecifti, quod poftquam alias dilecta in Chrifto filia Nobilis mulier Beatrix de Monroy, & Ayala Comitiffa de Orapefa, & Seytola Abulenfis, feu Palentinæ Provinciæ Compoftellan. refpective Diœcefis unum Monialium Monafterium S. Joannis de la Penna Ordinis S. Claræ fub regula S. Francifci de Obs. ex ejus propriis redditibus fundaverat, illudque competenter dotaverat, ipfa Beatrix Comitiffa cupiens Monafterium prædictum, quod folide fundaverat, & dilectas in Chrifto filias Moniales inibi degentes circumfpecte regi, falubriter dirigi, & in rebus ad piam religionem fpectantibus informari, Te tunc Monialem Monafterii Conceptionis B. Mariæ, in quo etiam per triginta annos, & ultra profeffione inibi emiffa permanferas, quamque eadem Beatrix Comitiffa eidem Monafterio S. Joannis utilem, & fructuofam admodum fore fperabat, ad Monafterium S. Joannis prædictum de tui Superioris, feu Ordinarii licentia transferri obtinuit, Tuque poftmodum fic, ut præfertur, translata, ac in Monafterio S. Joannis hujufmodi cum maxima Monialium prædictarum fpirituali confolatione, & falubri illius directione permanferis, in Monafterio S. Joannis hujufmodi Abbatiffam poftulata, & feu forfan legitime electa fuifti, ac etiam forfan electioni, feu poftulationi hujufmodi, illius tibi præfentato decreto, confenfifti. Quum autem ficut eadem petitio fubjungebat, licet Monafteria prædicta ejufdem Ordinis exfiftant, habitus tamen per utriufque illorum Moniales geftari folitus nonnihil ad invicem differat, & propterea tu pro confcientiæ tuæ fecuritate, & tranquillitate cupiens præmiffa omnia pro illarum fubfiftentia firmiori Apoftolica auctoritate confirmari, & approbari, Nobis humiliter fupplicari fecifti, ut tibi, quæ tam habitum per Moniales prædictas dicti Monafterii

sterii gestari solitum suscepisti, & illius regularibus institutis te conformasti, seu suscipere de proximo intendis, in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur: Nos igitur &c. inclinati translationem, & postulationem, seu electionem hujusmodi, Apostolica auctoritate per præsentes confirmamus, & approbamus &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIII. Octobris Anno III.

LX.

Commendat Fratres Minores Archiepiscopo Goano. Ex lib. 3. Epist. Francisci Goubau epist. 52. pag. 256.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Goano salutem, &c.

PRovinciale Concilium die 1. Januarii in ista Civitate a tua Fraternitate celebratum, ejusque librum ad Nos missum libenter accepimus &c. Quia vero ex Charissimi Nobis in Christo Filii Portugalliæ Regis literis intelligimus, Fratres quoque S. Dominici, & S. Francisci, similiterque Jesuitas in eadem infidelium conversione pro sua parte, & sedulo laborare; idcirco Fraternitatem tuam illis Benedictionem nostram impertiri, simulque eis significare volumus, hos, quos pro animarum salute, divinaque gloria labores suscipiunt, præterquam quod copiosam in Cælo mercedem sunt habituri, nobis quoque gratissimos esse.

Datum Romæ apud S. Petrum die I. Januarii Anno III.

LXI.

Declarat, Tertium Ordinem incolumem esse permansurum. Ex regest. Secr. Brevium lib. 2. pag. 93.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Rossanen. nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispan. Nuntio.

§. I. CUM alias, supplicante Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Rege Catholico, decreverimus, quod omnes, & singuli Fratres, & Moniales Tertii Ordinis S. Francisci nuncupat. in Hispaniarum Regnis consistentes sub certis modis, & forma nunc expressis ad regularem Observantiam Fratrum Regularis Observantiæ ejusdem S. Francisci reducerentur. Postea vero intellecto in Regnis prædictis verti in dubium, qui ex dictis Fratribus, & Monialibus Tertii Ordinis hujusmodi ad observantiam prædicti Fratrum de Observantia Ordinis S. Francisci de Observantia redigendi essent, ipsos Fratres, & Moniales Tertii Ordinis S. Francisci, qui tria vota substantialia emiserunt, ad regularem observantiam Fratrum, & Monialium Regularis Observantiæ ejusdem S. Francisci reducerentur, ac ejusdem modo, & forma, quibus prædicti Fratres, & Moniales Regularis Observantiæ hujusmodi vivunt, & vivere soliti sunt, vivere, ac eisdem, similibusve vestimentis, & calceamentis, quibus ipsi Fratres, & Moniales Regularis Observantiæ hujusmodi utuntur, uti, ac sub obedientia, correctione, & visitatione, superioritate, & dominio Provincialium, & Generalis totius Ordinis S. Francisci Regularis Observantiæ perpetuo permane-

manere debere, alias juxta priores noſtras literas omnino cogi, & compelli poſſe auctoritate Apoſtolica declaraverimus; alios vero utriuſque ſexus dicti Tertii Ordinis, qui tria vota ſubſtantialia hujuſmodi non emiſerunt, eos, prout antea vixerant, & permanſerant, ea tamen conditione, ut ſub correctione, ſuperioritate, & obedientia dictorum Provincialium, & Generalis Fratrum de Obſervantia hujuſmodi degere, ac de cætero vivere, & permanere deberent, pariter decreverimus, ac declaraverimus, ac poſtremo juſtis, & rationabilibus cauſis inducti Tibi, ut Generalem, & alios Miniſtros ipſorum Fratrum de Obſervantia in dictis Regnis conſiſtentes certiores facere curares, nobis non eſſe in animo extinguere dictum Tertium Ordinem Fratrum S. Franciſci hujuſmodi, neque eorum habitum, vel Regulam immutare, ſed tantum eos ad Obſervantiam eorum regulæ reformare, & ſi eorum exceſſus puniendi forent, debita animadverſione corrigere, ac propterea moneres Generalem, & alios Superiores Fratrum de Obſervantia hujuſmodi nomine noſtro, ne ipſos Fratres, & Moniales Tertii Ordinis aliqua moleſtia intra ea, quæ ad reformationem pertinent, afficerent, prout in diverſis noſtris literis in forma Brevis deſuper diverſis temporibus confectis plenius continetur.

§. II. Cum autem nuper pro parte præd. Philippi Regis nobis expoſitum fuerit, quod major, aut ſaltem magna pars Fratrum, & Monialium Tertii Ordinis S. Franciſci ad regularem Obſervantiam dictorum Fratrum, & Monialium Regularis Obſervantiæ ejuſdem S. Franciſci, vigore noſtrarum literarum primo, & ſecundo conceſſarum, reducta fuerit; ideo nobis ſupplicari fecit, ut in præmiſſis de opportuno remedio de benignitate Apoſtolica providere dignaremur. Nos itaque &c.

§. III. Tibi per præſentes committimus, & mandamus, ut Generalem, & alios Miniſtros, & Officiales dicti Ordinis S. Franciſci Fratrum de Obſervantia noſtro nomine horteris, atque ipſis præcipias, ut Fratres, & Moniales Tertii Ordinis hujuſmodi ad dictam Obſervantiam reductos, ſi in ea permanere voluerint, benigne, & charitative tractent, alioquin eos ad ſua Monaſteria redire libere permittant, & tam eos, quam hactenus non reductos fraternis monitionibus cohortentur, ut ſe ad obedientiam hujuſmodi reducant, neminem tamen eorum ullo modo cogant, neque adſtringant, necnon eos, qui ſe ad illam transferre recuſaverint, in ſuo ſtatu Tertii Ordinis hujuſmodi in ſuis inſtitutis, conſtitutionibus, & ordinationibus vivere permittant, illiſque duo, vel tria, ſeu tot Monaſteria, quot pro illorum habitatione congrua, & honeſta, ſeu neceſſaria fuerint, ut in illis eorum vita durante degere, vivere, & permanere poſſint, aſſignare debeant; & ſi opus fuerit, per Juris, & facti remedia opportuna eoſdem Fratres de Obſervantia ad id faciendum cogas, & compellas, & inſuper Fratribus, & Monialibus Tertii Ordinis S. Franciſci hujuſmodi, illorumque Guardianis, & aliis Superioribus, ne de cætero aliquot Fratres, & Moniales in eorum Monaſteriis recipere, illiſque habitum dicti Tertii Ordinis dare, & tradere, illoſque, & illas ad profeſſionem dicti Tertii Ordinis S. Franciſci recipere, quovis prætextu, aut quæſito colore, audeant, neque præſumant, inhibeas, & ſi ſecus fecerint, Fratres, & Moniales per ipſos Fratres, & Moniales Tertii Ordinis S. Franciſci hujuſmodi ſic receptos a Monaſteriis, in quibus recepti fuerint, ejicere cures, & profeſſionem per eos pro tempore emiſ-

emissam nullam, & invalidam fore declares, prout nos tenore præsentium receptionem, & professionem ipsorum Fratrum, & Monialium Tertii Ordini S. Francisci, si de cætero fieri contigerit, nullam, & invalidam, irritam, & inanem fore, & esse, & illis nullatenus suffragari posse etiam declaramus. Super quibus tibi plenam, & liberam per easdem præsentes, concedimus facultatem, volentes nihilominus, Fratres, & Moniales Tertii Ordini S. Francisci hujusmodi, qui ad prædictam Observantiam Fratrum S. Francisci de Observantia hujusmodi non se reducere, vel in ea stare recusaverint, permanere, & degere sub Obedientia, correctione, & visitatione Generalis totius Ordini, & aliorum Ministrorum, & Officialium Fratrum S. Francisci de Observantia hujusmodi, eisque in omnibus, & perpetuo subjectos, & suppositos esse, et de cætero vivere, et permanere debere. Sicque per quoscumque Judices &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die X. Januarii Anno III.

ANNO CHRISTI 1569. PII V. ANNO 4.

LXII.

Pro reformatione Monasteriorum de Murcia, & de Lorca &c. Ibidem lib. II. pag. 95. a tergo.

Venerabili Fratri Episcopo Carthaginen.

EX injuncto Nobis Apostolicæ servitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ constitutiones nostræ reformationem, & clausuram Monasteriorum Monialium concernentes sublatis quibusvis obstaculis suum debitum sortiantur effectum. Sane ad aures nostras, non sine gravi animi nostri mœrore nuper pervenit, unius S. Antonii, & alterius S. Elisabethæ, ac reliqui B. M. de Consolatione Tertii Ordinis S. Francisci de Pœnitentia nuncupati de Murcia, & de Lorca respective Oppidorum, Civitatum etiam nuncupat. Cartaginen. Diœcesis Monasteriorum Monialium Priorissas, seu Abbatissas, & alias Moniales prædictas ita vitæ licentia, ac in dictis Oppidis vagandi libertate allectas, ut, Te juxta dictæ nostræ Constitutionis desuper editæ formam reformationem, & eorumdem Monasteriorum clausuram negotio pro tuo Pastorali officio peragente &c. tua salutaria monita, & mandata, quæ reformationem respicerent, detrectantes, & admittere recusantes pro earum libito, ut antea, evagari non erubuisse &c. Etsi tuam in Reformationis juxta dictæ Constitutionis tenorem negotio perficiendo diligentiam merito in Domino commendamus, mirari tamen non desistimus, cur remediis in illa Constitutione comprehensis, easdem Priorissas, seu Abbatissas, & Moniales non compuleris ad præscriptam ipsis a Te clausuram, observantiamque servandam. Quare nos dictam Constitutionem, ut par est, exsecutioni celeriter demandare, & in dictis Monasteriis castitatem, religiosamque vitam vigere cupientes, motu proprio &c. fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, ut Apostolica Auctoritate per Te, vel Vicarium tuum &c. una cum Superioribus earum Monasteria, illorumque Priorissas, seu Abbatissas, & Mo-

& Moniales hujuſmodi, ac alias perſonas quaſcumque ibi degentes, cujuſcumque gradus, nobilitatis, & conditionis exſiſtant, tam in capite, quam in membris, in ſpiritualibus, & temporalibus tam ordinaria, quam Apoſtolica Auctoritate viſites &c. Et ſi quæ dictorum Monaſteriorum Moniales ſubſtantialia vota non emiſerint, ut emittant cum prædictis Superioribus earum hortari, & perſuadere ſtudeas, prædictæ Conſtitutionis noſtræ formam ſervando, ipſaque Monaſteria debita clauſura munias, & ne Laici, & aliæ tam ſæculares, quam regulares perſonæ ad illa acceſſum, ſeu ingreſſum habere poſſint &c. provideas. Prioriſſas, Abbatiſſas, & alias Moniales prædictas &c. inobedientes punias, nec non alias Mulieres religioſas, quæ inibi ſunt, ſi ſub reformationis jugo, & regularium inſtitutorum obſervantia vivere voluerint, introducas, ac ipſis etiam Monaſteriis præficias, & ne ipſæ Prioriſſæ, ſeu Abbatiſſæ &c. abſque tua licentia in ſcriptis eiſdem tradita, de cætero alias Moniales inibi acceptare, introducere, & veſtire audeant, ſeu præſumant, prohibeas &c. mandamus &c. Non obſtantibus &c.
Datum Romæ apud S. Petrum die XXVI. Januarii Anno III.

LXIII.

Fit Epiſcopus Mindonien. Ex regeſt. Vaticano lib. I. pag. 23.

Dilecto Filio Antonio de Luxan Electo Mindonien. ſalutem &c.

Romani Pontificis &c. Sane Eccleſia Mindonien. ex eo quod nos nuper Venerabilem Fratrem noſtrum Gundiſalvum nuper Epiſcopum Mindonien. ad Eccleſiam Oveten. tranſtulimus; per translationem hujuſmodi &c. Paſtoris ſolatio deſtituta, Nos &c. Demum ad te Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupat. Theologiæ profeſſorem direximus oculos &c. Quibus omnibus &c. præfatæ Eccleſiæ Mindonien. de perſona tua nobis &c. providemus, teque illi in Epiſcopus præficimus, &c.
Datum Romæ apud S. Petrum X. Kal. Martii Anno IV.

LXIV.

Aſſignat in qualibet Provincia duas ſaltem domos Fratribus Recollectis. Ibidem pag. 52.

Ad perpetuam rei memoriam.

Injunctum Nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officium crebro nos admonet, & inducit, ut perſonis quibuslibet regularibus vigilantiæ noſtræ partes efficacius exhibentes eos in inſtitutorum ſuorum regularium candore ſalubriter manuteneamus. Accepimus ſane nuper, quod in Ordine S. Franciſci de Obſervantia nonnullæ ſunt domus, vel loca Recollecta nuncupata, in quibus dicti Ordinis Fratres arctiores, quam in cæteris degunt; & propterea eidem Ordini commodum, & opportunum eſſe cenſentes, ut in ſingulis dicti Ordinis Provinciis duæ domus, vel loca Recollecta hujuſmodi exſiſtant, Auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo decernimus, atque ſtatuimus; quod in qualibet Provincia dicti Ordinis duæ ad minus domus, & loca Recollecta eſſe debeant. Et præfata Monaſteria Recollecta nullatenus ab hujuſmo-

hujusmodi Recollectione separari possint, & Fratres in illis degentes, etiam si velint, nisi de Ministri Generalis ipsius Ordinis, vel Provincialis, & Discretorum in Conventu dictorum locorum Recollectorum pro tempore exsistentium consilio, ad alia loca non Recollecta trsnsferri nequeant, nisi eisdem Superioribus, ut aliter fiat, visum fuerit expedire. Decernentes &c. Non obstantibus &c.

Datum Romae apud S. Petrum die IX. Martii Anno IV.

LXV.

Approbat fundationem Monasterii S. Clarae Mexici. Ex regest. Vaticano tom. 78. pag. 354.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbentis &c. expedire. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilec. Fil. Communitatis, & hominum Civitatis Mexien. petitio continebat, quod ipsi nuper in Civitate praedicta, quae in partibus Indiarum in Regnis Hispaniarum consistentium exsistit, unam domum Ord. F. Minorum sub regula S. Clarae, accedentibus ad hoc etiam auctoritate, & interventu Venerabilis Fratris nostri Archiepiscopi Mexien., fundaverunt, & instituerunt, prout in diversis scripturis publicis desuper forsan confectis plenius dicitur contineri. Quodque ipsi desiderabant fundationem, & institutionem hujusmodi Apostolica auctoritate approbari. Quare &c. Nos, qui religionis cujuslibet augmentum, quantum cum Deo possumus, libenter procuramus, eosdem Communitatem, & homines, eorumque singulos a quibusvis excommunicationis &c. censentes, necnon fundationis, & institutionis, ac scripturarum desuper confectarum tenore praesentium pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, fundationem, & institutionem, ac scripturas hujusmodi, & in eis contenta quaecumque, necnon inde sequuta, & sequenda quaecumque dicta auctoritate Apostolica ten. praes. perpetuo confirmamus, & approbamus, omnesque, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint quomodolibet, in eisdem supplemus. Nec non curam, regimen, & gubernium dictae domus, & in illa pro tempore exsistentium Monialium in spiritualibus, & temporalibus dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum de Observantia nuncupatorum eisdem auctoritate Apostolica, & tenore praes. committimus, & mandamus. Ac insuper de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis domus hujusmodi Monialibus tam professis, quam non professis, & novitiis inibi sub illius clausura pro tempore degentibus in ipsarum, & cujuslibet earum mortis articulo, si poenitentes sint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem concedimus, & elargimur. Universis vero, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, & confessis, qui Ecclesiam dictae Domus in festo S. Clarae a primis Vesperis usque ad occasum Solis diei ejusdem festi inclusive annuatim devote visitaverint &c. quoties id fecerint, toties septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis poenitentiis, misericorditer in Domino relaxamus, praesentibus quoad indulgentiam perpetuis futuris temporibus, quoad relaxationem vero usque ad decennium tantum valituris. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud S. Petrum IV. Idus Martii, Anno IV.

LXVI.

Admittuntur Fratres Tertii Ordinis studiorum causa in Cœnobiis Colymbrien., & Eboren. Ex regest. Secr. Brevium lib. 3. pag. 179.

Dilecto Filio Henrico tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbytero Cardinali Infanti Portugalliæ nuncupato in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis nostro, & Apostolicæ Sedis Legato de Latere.

CUM sicut accepimus, Fratres Tertii Ordinis S. Francisci istius Regni Portugalliæ in Colymbrien. & Eboren. Civitatibus dicti Regni, in quibus bonarum præcipue Sac. literarum studia publica vigent, nullas domos, nullave collegia habeant, ac propterea pauci docti in dicta Religione viri reperiuntur, qui Cristifidelium verbum Dei prædicare Catholice, & annuntiare sciant, & valeant in grave ipsius Ordinis, & Reipublicæ Christianæ detrimentum. Quare iidem Fratres Tertii Ordinis nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignatemur. Nos igitur, qui quoslibet ad Sacrarum literarum cognitionem libenter invitare, & adjuvare solemus, prædictis supplicantibus inclinati, Circumspectionem tuam in Domino hortamur, quatenus opem, operamque huic rei ita efficaces præstes, ut in domibus, sive collegiis, aut Monasteriis Fratrum Minorum de Observantia nuncupat. dictarum civitatum effectualiter admittantur, ac recipiantur tres, aut ad minus duo ex Fratribus dicti Tertii Ordinis, qui ab ipso Provinciali in eorum Capitulo electi infra tempus dicto Provinciali benevisum inibi literis prædictis operam navare, & illo tempore elapso, ad dicti Provincialis arbitrium amovere, & amotorum loco alii ejusdem Ordinis similiter electi in locum amotorum successive surrogari valeant; Quod & tuæ virtutis, ac pietatis officio magnopere dignum, & Nobis etiam erit admodum gratum.

Datum Romæ apud S. Petrum XX. Martii Anno IV.

LXVII.

Submittit Observantibus Monasterium Sanctæ Claræ Colymbrien. Ibidem lib. 2. pag. 257.

Venerabili Fratri Episcopo Colymbrien.

NUper credentes, quod Fratres Conventuales Civitatis Colymbrien., & Regni istius nondum essent ad Observantiam reducti, prout alias per nostras in forma Brevis literas volueramus, & ordinaveramus, Fraternitati tuæ scripsimus literas tenoris subsequentis, a tergo videl. Ven. Fratri Episcopo Colymbrien., intus vero Ven. Fratri salutem &c. Alias ex rationabilibus causis, ad id animum nostrum moventibus &c. Fratres Conventuales Ord. Min. S. Francisci ubicumque exsistentes ab omni cura, gubernio, regimine, & administratione quorumcumque Monasteriorum Monialinm, cujuscumque Ordinis forent, per eos eatenus regi, & gubernari solitorum, ex tunc in perpetuum penitus absolvimus, & totaliter liberavimus, eosque deinceps in illis ullatenus se intro-

intromittere posse, neque debere decrevimus, ac ipsorum Monasteriorum Monialium curam, & gubernium eisdem Fratribus Conventualibus omnino interdiximus, & ne ipsa Monialium Monasteria propterea in spiritualibus, & temporalibus detrimentum aliquod paterentur, illa omnia, & singula locorum Ordinariis &c. supposuimus &c. Quum autem, sicuti nuper non sine molestia accepimus, Tu Monasterii Monialium S. Claræ Civitatis Colymbrien., quod a Fratribus Conventualibus prædictis regi, & gubernari solitum erat, curam, & regimen suscipere, sicque mandata nostra hujusmodi exsequi hactenus distuleris &c. Nos pro nostri pastoralis officii debito volentes, præsentes nostras literas a te, cæterisque Ordinariis debitæ exsecutioni demandari &c. Fraternitati tuæ, quæ hoc onus jussu præsertim nostro haud invita subire debet, denuo specialiter, & expresse in virtute S. Obedientiæ districte præcipiendo mandamus, ut si Monasterium Monialium S. Claræ hujusmodi sub cura, & regimine Fratrum Conv. prædictorum esse consueverat, illius curam, & regimen juxta dictarum nostrarum literarum formam, & tenorem suscipere, illudque sollicite, & diligenter gerere, & exercere ulterius non differat &c. Non obstantibus &c. Datum Romæ apud S. Petrum die I. Januarii An. III. Cæsar Glorierius. Quum autem postmodum dilectus filius noster Alexander tit. S. Joannis ante Portam Latinam Pres. Card. Cribellius nuncup. Ord. Fratrum Min. tam de Obs., quam Conv. apud nos Viceprotector nobis retulerit, Monasteria, seu domus Fratrum Conv. iu isto Regno exsistentes, & illorum Fratres fere omnes, sub quorum cura, & regimine Moniales Conventuales prædictæ degebant, ad Observantiam reductos jam esse, ac Generali, & aliis Ministris Fratrum de Observantia obedientiam præstitisse; nos volentes, quod Monasteria Monialium, quæ sub cura Fratrum Conv. hujusmodi erant, sub cura quoque, & gubernio eorumdem Fratrum de Obs. degant, Fraternitati tuæ ten. præs. mandamus, ne Monialium Monasterii S. Claræ in ipsis præinsertis literis contenti curam recipias, vel ipsas literas tibi directas prædictas executioni ullatenus demandes, præcipientes in virt. S. Obedientiæ omnibus, & singulis dilectis in Christo filiabus Abbatissæ, & Monialibus prædicti Monasterii S. Claræ, quatenus Superioribus Fratrum S. Francisci de Obs., prout alias ipsis præcepimus, & mandavimus, obedientiam, & reverentiam congruentes exhibere, illorumque salubribus mandatis, & monitis humiliter parere, illaque efficaciter adimplere procurent. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Constitutionibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XI. Maji Anno IV.

LXVIII.

Indulget, ut moretur in Cœnobio Minorum Conventualium Leonissæ. Ibidem pag. 266.

Dilectæ in Christo Filiæ Nobili Mulieri Margaritæ de Austria Ducissæ Parmæ, & Placentiæ &c.

EXcellens tuæ fidei, & devotionis sinceritas &c. Hinc est, quod nos tibi, ut quæcumque Monasteria Fratrum cujusvis Ordinis in toto statu tuo Aprutii consistentia, & nominatim Monasterium Conventualium S. Francisci Terræ Leonissæ, una cum familiaribus Comitibus,

Matronis, & ancillis tuis ingredi, ibique, quoad volueris, hospitari, & habitare, attento quod in eadem Terra nulla alia habitatio pro usu tuo commoda reperitur, & illius homines in ipso Monasterio habitationem satis commodam Nobilitati tuæ præpararunt, & non parvam impensam in eo fecerunt, & Fratres ibidem commorantes a tui Comitatus commercio in ipsius Monasterii parte penitus separati, & seclusi exsistant, cumque inde discesseris, sumptus in aptandis hospitiis hujusmodi factos dicti Fratres ad eorum utilitatem habebunt; libere, licite, & sine conscientiæ scrupulo possis, & valeas auctoritate Apostolica ten. præs. licentiam concedimus, & facultatem. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VII. Junii An. IV.

LXIX.

Instituit Visitatorem Provinciæ S. Francisci. Ibid. pag. 296.

Dilecto Filio Sebastiano de Ripa Transone Ord. Fratrum Min. de Observ. Professori Commissario Nostro.

CUM sicut accepimus, Capitulum Provinciale Provinciæ S. Francisci Ord. Fratrum Min. de Observ. in Domo S. M. Angelorum prope Civitatem nostram Assisii ab illius Fratribus, ut moris est, propediem sit celebrandum, in quo inter alia Minister Provincialis, & Diffinitores dictæ Provinciæ eligi, & deputari soliti sunt. Nos cupientes pro Nostri Pastoralis Officii sollicitudine, ut vos, & negotia Prov. hujusmodi ab ipsis Fratribus prospere dirigantur, & laudabiliter administrentur, nec non de tua probitate, prudentia, religione, & rerum experientia plurimum in Domino confisi, Te Præsidentem dicto Capitulo Auctoritate Apostolica ten. præs. facimus, & deputamus, dantes tibi, & concedentes plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & potestatem ipsi Capitulo auctoritate nostra præsidendi, & Fratres omnes, qui in eo Capitulo de jure, vel consuetudine intervenire debent, & possunt, nostro nomine in Domino hortandi, eisque etiam mandandi, ut illud, omnibus remotis mundanis affectibus, solumque Deum præ oculis habentes sincere, & cum omni charitate celebrari curent, & ut id facilius succedere queat, Te quatuor Fratres collegas ex iis, qui sunt Reformati, alterius tamen Provinciæ, loco Patrum Diffinitorum zelatores Religionis, & Observantiæ secundum conscientiam tuam eligere, & deputare valeas, ac insuper duos, vel tres Fratres idoneos pariter alterius Provinciæ ex Reformatis, & zelo Religionis, & Observantiæ præditos, qui tibi videbuntur, eidem Capitulo proponendi ad effectum, ut unum ex eis in Ministrum Provincialem dictæ Provinciæ S. Francisci eligant, quod si facere recusaverint, aut distulerint, tu unum tibi benevisum in Provincialem hujusmodi, remoto quocumque in Provincialem ab ipso Capitulo contra tenorem præsentium electo, eligere, & deputare possis, cui sic per te electo a Fratribus ipsius Provinciæ, aliisque personis obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas cum effectu præstari, & exhiberi cures, & facias, nec non ea, quæ ad reformationem, & regularem Observantiam in dicta Prov. pertinere tibi videbuntur, in eodem Capitulo tractandi, statuta ordinandi, resque, & negotia ipsius Provinciæ bene, & feliciter disponendi, con-

contradictores, & tibi parere recusantes per pœnas arbitrio tuo imponendas, demumque per sententias, & censuras Ecclesiasticas &c. puniendi &c. invocato &c. brachii sæcularis. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XX. Julii An. IV.

LXX.

Committit, ut transferat duas Moniales. Ibidem pag. 429.

Dilecto Filio Aloysio Puteo de Burgo Novo Ord. Fr. Min. de Observ. Ministro Generali.

NUper pro parte dilecti Filii Lucæ del Pezzo Laici Nobilis Neapolitani fuit nobis expositum, quod ipse duas filias Beatricem scilicet, & Constantiam in Monasterio Monialium S. Antonii Civ. Sulmonen. Ord. S. Francisci de Observantia Moniales habet. Quo quidem in Monasterio, a certo tempore citra, solita cum vitæ bonitate, & sanctimonia, sub regularique, & stricta Observantia, quod nobis molestum fuit, minime vivitur, & propterea tam Pater, quam ejus filiæ Moniales prædictæ summopere desiderant, ut videlicet ipsa Beatrix, & Constantia Moniales locum mutare, & se ad Monasterium Monialium S. Eucharistiæ Civ. Aquilanæ ejusdem Ord., & Observantiæ arctioris Monialium, & magis laudabilis vitæ se transferre valeant. Quare tam Lucæ Patris, quem Beatricis, & Constantiæ Monialium ejus filiarum hujusmodi nominibus Nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur de supradictis certam notitiam non habentes, considerantesque, Te, cui pro tui Generalatus officio Monasteria Monialium prædicta subesse dignoscuntur, plenam de illis cognitionem habere, tibi negotium hoc demandandum duximus. Itaque si præmissa vera esse repereris, eisdem Beatrici, & Constantiæ Monialibus, ut de dicto Monasterio S. Antonii Sulmonen. ad Monasterium S. Eucharistiæ Aquilan. se transferre, & ibi perpetuo sub suavi Religionis jugo, debitaque Observantia, & clausura remanere, ac devotum Altissimo famulatum exhibere libere, & licite possint, ipsæque Moniales S. Eucharistiæ eas benigne recipere, & retinere, sinceraque in Domino charitate tractare debeant, mandandi, præcipiendi, ordinandi, prout tibi videbitur expedire, licentiam tibi concedimus, & facultatem per præsentes. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXVIII. Decemb. An. IV.

LXXI.

Paulo de Carticeto socium adjungit Sanctum de Orta in reformatione Provinciæ Marchiæ. Ibidem lib. I. A. II.

Dilecto filio Sancto de Orta Ord. Fr. Min. de Obs. Professori.

NUper per nostras literas deputavimus Commissarium nostrum dilectum fil. Paulum Carticetum Ord. Fr. Min. de Obs. Professorem ad visitandum, & reformandum Provinciam Marchiæ Anconitan. ejusdem Ord. cum facultatibus tunc expressis, prout in dictis literis plenius

nius continetur. Volentes autem viſitationem, & reformationem hujusmodi ſine cujusquam ſuſpitione, juſtave querela fieri, Te dicto Paulo Carticeto in viſitatione, & reformatioue prædictis facien., in adjunctum damus, ita ut conjunctim ipsam Provinciam viſitetis, reformetis, & corrigatis, & tam Capitulum Provinciale, quam alia quæcumque, quæ idem Paulus Carticetus Commiſſarius in dicta Provincia literarum noſtrarum hujusmodi vigore facere poteſt, inſimul facere valeatis. Decernentes irritum, & inane &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XIV. Januarii An. IV.

Anno Christi 1570. Pii V. anno 5.

LXXII.

Chriſtinam remittit ad proprium Monaſterium, & Abbatiſſam conſtituit Veronicam Urſinam. Ibidem pag. 50.

Ad futuram rei memoriam.

CUM nos dudum pro reformatione Monaſterii Monialium S. Sylveſtri de Urbe Ord. S. Claræ dil. in Chriſto filias Chriſtinam, & quasdam alias Sorores, ſeu Moniales Monaſterii S. Cosmati etiam de Urbe, quarum nomina, & cognomina præſentibus haberi volumus pro expreſſis, in ipsum Monaſterium S. Sylveſtri introduci, dictamque Chriſtinam illi in officium Abbatiſſæ deputari curaverimus, nec non eidem Chriſtinæ Abbat., & aliis ſic introductis Monialibus, reformatione hujusmodi inſtituta, ſpem in primum earum Monaſterium redeundi dederimus, prout in noſtris literis desuper confectis plenius continetur; cumque jam ipsa reformatio adjuvante Domiuo feliciter cœpta fuerit, dictaque Chriſtina Abbatiſſa ad præsens, ob quasdam corporis indispoſitiones, quæ ſibi ſupervenerunt, officii Abbatiſſatus hujusmodi onus de facili ſuſtinere non poſſit, cupiatque una cum Sororibus cæteris ſuis, ſeu Monialibus, ut ſupra, introductis ad ſuum primum Monaſterium redire. Nos honeſtis earum votis paterne annuere, deſideriumque earum benigno affectu confovere volentes, ipsam Chriſtinam, omnesque alias tam Monaſterii S. Cosmati, quam S. Sylveſtri Monaſteriorum hujusmodi Moniales ab earum officiis, ipsorumque exercitio ex tunc prout, cum præscriptæ literæ eis intimatæ fuerint, auctoritate Apoſtolica ten. præs. abſolvimus penitus, & liberamus, nec non eas in officiis hujusmodi ſe ulterius intromittere non poſſe, neque debere decernimus, ac mandamus, dictæque Chriſtinæ, & aliis Monialibus, ut præfertur, introductis ad earum primum Monaſterium redeundi licentiam concedimus. Volentes autem negotium cœptæ reformationis ad optatum finem perduci, factamque conſervari, mandamus dil. in Chriſto filiæ Veronicæ Urſinæ Moniali profeſſæ Monaſterii SS. Simonis, & Judæ Viterbien. dicti Ordinis S. Claræ, quatenus ſtatim cum majori, quo poterit, Monialium, ſeu Sororum per ſe eligendarum Monaſterii ſui numero ad Monaſterinm S. Sylveſtri de Urbe prædictum ſe transferat, ipsæ vero Moniales, quas ſecum adduxerit, intra ſuum Monaſterium benigne, & humaniter recipiant, & admittant, in Vir. S. O., & ſub

& sub arbitrii nostri poenis districte praecipimus, & jubemus. Nos enim eamdem Veronicam in Abbatissam Monasterii S. Sylvestri hujusmodi, cum primum illud ingressa fuerit, cum facultatibus, & praesertim deputandi Vicariam, & alias Officiales ex Monialibus, quas secum adducere contigerit, quas ad id aptiores esse cognoverit, nec non cum auctoritatibus, praeeminentiis, honor., & oner. solit., & consuetis auctoritate, & ten. praes. constituimus, deputamus, atque praeficimus, decernentes, Christinam, caeterasque Moniales a Monasterio S. Sylvestri ad effectum redeundi ad suum primum Monasterium egredi non posse, donec Veronica, & aliae Moniales secum adducendae praedictae ad ipsum Monasterium S. Sylvestri pervenerint, & in illud introductae fuerint. Mandantes etiam in virtute S. Obedientiae, & sub eisdem poenis Monialibus Monasterii S. Sylvestri, ut circa ea, quae sibi mandata fuerint, exsequenda, eidem Veronicae Abbatissae, nec non ejus Vicariae, caeterisque Officialibus per ipsam Veronicam Abbatissam, ut supra, deputandis, reverenter, & humiliter pareant &c., & insuper Veronicae Abbatissae, & reliquis secum adducendis Monialibus prima vice, postquam dictum Monasterium S. Sylvestri ingressae fuerint, confessis, & contritis, ac SS. Communionem sumentibus plenariam Indulgentiam, & remissionem peccatorum misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Non obstantibus &c.

Datum Romae apud S. Petrum die XXII. Februarii An. V.

LXXIII.

Confirmat Clausuram Mulierum, quae habitum S. Clarae in Civitate Mexicana susceperant. Ex regest. Vatican. pag. 67.

Dilectis Filiis Civitatis Mexicanae Salutem &c.

QUod a nobis literis vestris trigesima Martii die superioris anni datis postulavistis, ut quarumdam in ista Civitate Feminarum, quae habitum S. Clarae susceperunt, clausuram confirmare literis nostris Apostolicis velimus, eisque faciendae professionis potestatem permittere; id libenter, tum vestro, tum Ven. Fratris Nostri Archiepiscopi vestri testimonio adducti, fecimus; confirmationisque literas Dilecto huic filio Stephano Farussino ad vos perferendas dedimus; quem quia virum bonum, ac pium cognovimus, idcirco dilectionibus Vestris commendamus; cujus orationi in his, quae vobis exponet, fidem habere poteritis. Non obstantibus &c.

Datum Romae apud S. Petrum die II. Aprilis Anno V.

LXXIV.

Praeficitur reformationi Monasterii S. Mariae Aegyptiacae. Ex regest. Secretariae Brevium pag. 102.

Dilecto Filio Stephano Molinae Ministro Provinciali Terrae Laboris Ord. Min. S. Francisci de Obs.

CUpientes pro Nostri Pastoralis officii cura Moniales Monasterii S. Mariae Aegyptiacae Neapolitan. Ord. S. Clarae debite reformari, ad regu-

regularemque sui Ord. disciplinam, & Observantiam reduci, tibi per præsentes committimus, & mandamus, ut tot Moniales, quot tu ad reformationem hujusmodi necessarias esse judicaveris, ex Monasterio S. Hieronymi Aversan. ejusdem Ord. S. Claræ auctoritate nostra educas, & ad ipsum Monasterium S. M. Ægyptiacæ transferas. Nos enim tibi modernam Abbatissam, seu Ministram Monasterii S. Mariæ, & alias ejus Officiales ab earum officiis, illorumque exercitio absolvendi penitus, ac liberandi, ac destituendi, nec non eas in officiis hujusmodi se ulterius intromittere non posse, neque debere decernendi, ac sub pœnis tibi benevisis mandandi, & in ipsarum sic destitutarum locum alias dicti Monasterii S. Hieronymi Moniales, tam in Abbatissam, seu Ministram, quam magis idoneam censueris, quam in alias quasque Officiales hujusmodi eadem auctoritate nostra deputandi, & constituendi, ac in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub pœnis etiam, de quibus tibi videbitur, Monialibus prædicti Monasterii S. Mariæ, ut præfatas Moniales Monasterii S. Hieronymi intra suum Monasterium benigne, & humaniter recipiant, & admittant, & Abbatissæ, seu Ministræ, & aliis Officialibus a te deputandis, postquam, ut præfertur, deputatæ fuerint, reverenter, & humiliter, prout facere debent, pareant, & obediant, districte præcipiendi, atque jubendi, cæteraque in præmissis necessaria, seu quodlibet opportuna gerendi, ordinandi, & exsequendi plenam, & liberam per easdem præsentes concedimus facultatem. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Aprilis Anno V.

LXXV.

Fit Episcopus Cathacensis. Ex regest. Vaticano tom. 77. pag. 230.

Dilecto Filio Angelo de Aversa Electo Cathacen. salutem &c.

Apostolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclesia Cathacen., cui b. m. Ascanius Episcopus Cathacen., dum viveret, præsidebat, per obitum ejusdem Ascanii Episcopi Pastoris solatio destituta. Nos vacatione hujusmodi &c. Demum ad Te Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupat. Ordinem ipsum expresse professum, Theologiæ professorem &c. direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ Cathacen. de persona tua &c, providemus &c. Teque illi in Episcopum præficimus, & Pastorem, curam, & administrationem &c. Non obstantibus &c. Volumus autem, quod quamprimum præsentes literas habueris expeditas, professionem fidei juxta formam, quam sub Bulla nostra mittimus interclusam, in manibus Venerabilis Fratris nostri Archiepiscopi Neapolitan. expresse emittere tenearis. Nos enim eidem Archiepiscopo per præsentes maudamus, ut a te recipiat hujusmodi fidei professionem. Cæterum nos ad ea, quæ ad tuæ commoditatis augmentum cedere valeant, favorabiliter intendentes, tibi, ut a quocumque malueris Catholico Antistite gratiam, & communionem dictæ Sedis habente munus consecrationis suscipere valeas, ac eidem Antistiti, cum recepto prius a te nostro, & Romanæ Ecclesiæ nomine fidelitatis debitæ solito juramento juxta formam, quam alia Bulla nostra mittimus etiam interclusam, auctoritate nostra impendere libere tibi possit, plenam, & liberam tenore præsentium concedimus

dimus facultatem. Volumus tamen, & auctoritate præfata statuimus, atque decernimus, quod si non recepto a te per ipsum Antistitem prædicto juramento idem Antistes munus prædictum tibi impendere, & tu illud suscipere præsumpseritis, dictus Autistes a Pontificalis officii exercitio, & tam ille, quam tu ab administratione tam in spiritualibus, quam temporalibus Ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso, quodque propter hoc prædicto Archiepiscopo, cui dicta Ecclesia Metropolitico jure subesse dignoscitur, nullum in posterum præjudicium generetur, ac etiam volumus, quod a te tunc factæ professionis fidei, & præstiti juramenti formas nobis de verbo ad verbum, per tuas patentes litteras tuo sigillo munitas, per proprium Nuntium quam citius destinare procures.

Datum Romæ apud S. Petrum Pridie Idus Aprilis Anno V.

LXXVI.

Eligitur S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalis. Ibidem tom. 69. pag. 108.

Dilecto Filio Felici S. R. E. Presbytero Cardinali de Montealto nuncupato salutem &c.

Romana Ecclesia, quæ dignitatum plurimarum præsertim sublimium continuo splendore refulget, in illarum distributioue personis excellenti virtute pollentibus, quas divina superveniens largitas multiplicium decoravit munere gratiarum, vehementer lætatur, ut illarum consilio, & auctoritate munita in suo solido, & felici statu valeat conservari, & a quibusvis adversis successu temporis præservari. Attendentes igitur, quam gravia nobis, & huic Sedi Apostolicæ incumbant peragenda negotia, & indubie sperantes, quod tu, qui in officio Generalatus totius Ordinis Fratrum Minorum, cui aliquamdiu præfuisti, ita egregie te præstitisti, ut etiam postquam Ecclesiæ S. Agathæ te præfecimus, etiam eidem Ordini per aliquot menses Commissarium Generalem deputare coacti fuerimus, præterquam quod ob ingenii claritatem, præclaram doctrinam, eximiam integritatem, singularem prudentiam, in arduis magnanimitatem, in consulendo gravitatem, & in peragendo diligentiam, ac rebus denique omnibus summam circumspectionem, quas in te etiam, antequam ad summi Apostolatus apicem assumeremur, evidentissime oomprobatas esse cognovimus, ac postquam ad illum assumpti fuimus, etiam in officio Inquisitionis tuam operam necessariam cognoscentes, illa liberaliter usi fumus, eidem Ecclesiæ, & Reipublicæ Christianæ esse poteris multipliciter utilis, ac etiam fructuosus, & nobis, dum in humanis fuerimus, ac Romano Pontifici pro tempore existenti in negotiorum nobis, & eidem Pontifici pro tempore incumbentium votiva, & utili expeditione, ac sublevatione onerum, quæ continuo graviora nostris humeris incumbere cernimus, valde proficuus; ac propterea habita super his cum Venerabilibus Fratribus nostris ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum unanimi consilio, & assensu ad omnipotentis Dei laudem, & honorem, ipsiusque Ecclesiæ exaltationem, Te in ejusdem Romanæ Ecclesiæ Presbyterum Cardinalem Apostolica auctoritate, & ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium assumimus, & Presbyterum Cardinalem creamus, pronuntiamus, & publi-

blicamus, ac dictorum Fratrum noftrorum coetui, numero, & collegio cum dignitate, auctoritate, praeeminentia, honoribus, privilegiis, & emolumentis confuetis favorabiliter aggregamus, teque Cardinalem fore, & effe, ac pro Cardinali haberi debere, ac plenum jus Cardinalatus in re quaefitum effe decernimus, & pronunciamus, teque folita benedictione benedicimus, & ex nunc in Cardinalatum, & ipsorum Fratrum noftrorum Ordinem, eorumque Collegium una cum eisdem Fratribus de fimili confilio, & affensu, ac eisdem auctoritate, fcientia, & poteftatis plenitudine recipimus, & admittimus, ac recipiendum, & admittendum, nec non quae in tantae dignitatis decus affumptis pro tempore in Cardinales noftri Praedeceffores impendi, & exhiberi confueverunt, tibi impendenda, & exhibenda effe decernimus. Non obftantibus &c. decernentes propterea, Ecclefiam S. Agathae hujusmodi non vacare. Irritum quoque, & inane &c. Si quis autem &c.

Datum Romae apud S. Petrum Kal. Junii Anno V.

LXXVII.

Ut immittat Moniales in Monafterium Solofrae. Ex regeft. Secret. Brevium lib. I. A. II. pag. 204.

Dilecto Filio Stephano Molinae Miniftro Provinciali Terrae Laboris Ord. Min. S. Francisci de Obfervantia.

CUM, ficut accepimus, dilecta in Chrifto filia Ducifsa Gravinae in diftrictu Terrae Solofrae Salernitan. Dioec. Monafterium Monialium Ord. S. Clarae erexerit, & Moniales ad ipsum regundum idoneae in illud propterea introductae ad praesens deeffe videantur, & dilectae in Chrifto filiae Juftinianae Urfinae Moniali omnis cura, & gubernium dicti Monafterii nunc incumbat, difficileque fit, per ipsam onus regiminis hujusmodi fuftineri. Nos pro noftri Paft. Officii cura, ut Monafterium hujusmodi, ejusque Moniales feliciter dirigantur, & juxta regularia fui Ord. inftituta falubriter gubernetur, providere volentes, tibi duas Moniales aetatis provectae, ac probatae vitae ad hoc idoneas à te eligendas ex Monafterio S. Hieronymi de Aversa ejusdem Ord. ad praedictum Monafterium Solofrae transferendi, & eas in illud ad effectum, ut dictam Juftinianam in regimine ipfius Monafterii coadjuvare poffint, introducendi, ac Monialibus ejusdem Monafterii S. Hieronymi, ut duas Moniales hujusmodi e fuo Monafterio exire permittant; Moniales vero Monafterii Solofrae eas benigne recipere debeant, fub poenis tibi benevifis, mandandi, & praecipiendi, aliaque circa haec neceffaria, & opportuna faciendi, & exsequendi plenam, & liberam per praesentes concedimus facultatem. Non obftantibus &c.

Datum Romae apud S. Petrum die XXVIII. Junii Anno V.

LXXVIII.

Pro Conventu S. Francisci Hieracen. Ibidem pag. 266.

Ven. Fratri Archiepiscopo Reginen.

EXponi Nobis nuper fecerunt dilecti Filii Conventus Domus Fratrum Conventualium S. Francisci Hieracen., quod licet olim, & a cir-

a circiter CLX. annis tunc Barones, & Domini in temporalibus Civitatis Hieracen quamdam Capellam sub invocatione B. Mariæ de Jesu in Ecclesia domus dicti Conventus fundaverint, illamque annuatim in 130 ducatis monetæ Regiæ Neapolitanæ dotaverint, statuendo, & ordinando, quod eidem Capellæ per duos deputatos Capellanos Fratres dictæ domus deserviretur, quibus certa portio ex fructibus ipsius Capellæ daretur, & assignaretur; Reliqui vero fructus essent pro servitio, necessitate, & reparatione dictarum Ecclesiæ, & Capellæ, sicque a tempore dictæ fundationis citra continue, & semper observatum, eidemque Capellæ per Fratres dictæ domus Capellanos deservitum, ipsaque Capella per dictam domum in commune pacifice possessa fuit: tamen a tribus mensibus citra, vel circa Venerabilis Frater modernus Episcopus Hieracensis prædictos Fratres de facto eadem Capella spoliavit, ad dictam Ecclesiam personaliter accedendo, & possessionem ipsius Capellæ capiendo, ac quemdam Presbyterum sæcularem in Capellanum ejusdem Capellæ deputando, nec non ab inde citra servitium ipsius Capellæ per dictum Presbyterum sæcularem continuari faciendo in grave ipsorum Fratrum damnum, & præjudicium, ac plurimorum scandalum. Propterea dicti Fratres nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus sibi in præmissis de opportuno remedio providere dignaremur. Nos, cui cordi est, unicuique quod suum est restituere, & scandalis quantum in nobis est, ne occurrant, obviare volentes, ipsosque Fratres, eorumque singulos a quibusvis excommunicationis &c. censentes Fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, quatenus causam, & causas hujusmodi, ac etiam dicti spolii, & totius negotii principalis, nec non præmissorum omnium, & singulorum attentatorum, ac innovatorum quorumcumque, nec non quam, & quas ipsi Fratres habent, & movent, habentque, & movere volunt, & intenduut contra, & adversum dictum Episcopum, ac etiam ab eodem Episcopo deputatum Capellanum, omnesque alios sua communiter, vel divisim interesse putantes, & in decreto, seu executione citationis præscriptum vigore decernendæ nominandos de, & super præmissis, rebusque aliis &c. etiam summarie, simpliciter, ac de plano, & sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, cum omnibus, & singulis suis inciden. dependen. emergen. annexis, & connexis, ac toto negotio principali audire, cognoscere, decidere, fineque debito terminare auctoritate nostra Apostolica cures. Nos enim tibi &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VI. Julii An. V.

LXXIX.

Confirmat Capitulum Generale Romanum. Ex authentico Origiuali impresso, & subscripto ab Alexandro Cardinali Cribellio Viceprotectore Ordinis die XXVI. Julii ad instantiam Francisci de Visono Commissarii in Curia Romana.

Dilectis filiis Christophoro de Capite Fontium Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ Ministro, & Bonaventuræ de Clavaro dicti Ordinis Commissario Cismontano Generalibus.

CUM, sicut accepimus, superioribus diebus dilecti Filii Capitulum Generale nuncupatum Ordinis Minorum Regularis Observantiæ in

domo S. Mariæ de Aracæli in noftra Urbe Roma dicti Ordinis, ut moris eft, congregati, habitis prius &c. Te Chriftophorum de Capite Fontium in ejufdem Ordinis Miniftrum Generalem juxta &c. elegerint, & Te Bonaventuram de Clavaro in Commiffarium Generalem ejusdem Ordinis pro Cifmontana Familia majori, & faniori Vocalium in id confenfientium Fratrum Ultramontan. &c. elegerint &c. *Sequitur ut in Tomo XIX. Annalium pag. 175.*

Datum Romæ apud S. Petrum die XXII. Julii An. VI.

LXXX.

Eligitur Epifcopus Daventrienfis. Ex regeft. Vaticano lib. 4. pag. 171.

Dilecto Filio Ægidio Electo Daventrien. Salutem &c.

APoftolatus officium &c. gubernare. Sane Ecclefia Daventrien., ex eo quod Nos nuper Venerabilem Fratrem Noftrum Joannem &c. tranftulimus, per translationem hujusmodi Paftoris folatio deftituta, Nos &c. Demum ad Te Ordinis Fratrum Minorum Profefforem in Provincia Inferioris Germaniæ ipfius Ordinis Provincialem Miniftrum &c. direximus oculos noftræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclefiæ Daventrien. de perfoua tua providemus, Teque illi in Epifcopum præficimus, & Paftorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud S. Petrum III. Idus Augufti Anno V.

LXXXI.

Fit Epifcopus Aladenfis. Ibidem pag. 339.

Dilecto Filio Donato Oghalcur Electo Aladen. Salutem &c.

APoftolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclefia Aladen. &c. ex eo quod Nos nuper Venerabilem Fratrem Noftrum Rodimundum Epifcopum Aladen. a vinculo &c. cui dictæ Ecclefiæ Aladen. &c. tenebatur &c. tranftulimus &c. per translationem eamdem Paftoris folatio deftituta. Nos vacatione hujusmodi &c. Demum ad Te Ordinis Sancti Francisci de Obfervantia Presbyterum &c. expreffe profeffum &c. direximus oculos noftræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclefiæ Aladen. de perfona tua &c. providemus, Teque illi in Epifcopum præficimus, & Paftorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Pridie Nonas Septembris An. V.

LXXXII.

Præficitur Ecclefiæ Portusdivitis. Ibidem pag. 163.

Dilecto Filio Emmanueli de Mercado Electo Sancti Joannis Infulæ de Puertorico Salutem &c.

APoftolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclefia Sancti Joannis Infulæ de Puertorico in Indiis Maris Oceani confiften., ex eo quod Nos nuper Venerabilem Fratrem noftrum Andream &c. tranftulimus

mus, per translationem eamdem Pastoris solatio destituta. Nos &c. Demum ad Te Presbyterum Ordinis Sancti Francisci Professorem, & Verbi Dei Concionatorem &c. direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ de persona tua &c. providemus, Teque illi in Episcopum præficimus, & Pastorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Pridie Nonas Septembris Anno V.

LXXXIII.

Fit Episcopus de Jucatan. Ibidem pag. 178.

Dilecto Filio Hieronymo de Albarnoz Electo Jucatan. Salutem &c.

APostolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclesia Jucatan. in partibus Indiarum Maris Oceani consisten. &c. cui bonæ memoriæ Franciscus Episcopus Jucatan. &c. per obitum dicti Francisci Episcopi Pastoris solatio destituta. Nos &c. Demum ad Te Ordiuis Fratrum Minorum Professorem, & Verbi Dei Concionatorem, & juxta dicti Ordinis Ministri Generalis testimonium ad alios edocendum idoneum &c. direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ Jucatan. de persona tua &c. providemus, Teque illi in Episcopum præficimus, & Pastorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud S. Petrum VI. Idus Novembris An. V.

LXXXIV.

Fit Episcopus Litterensis. Ex regest. Vaticano tom. 78. pag. 355.

Dilecto Filio Aurelio de Urceis Novis Electo Litteren. Salutem &c.

APostolatus Officium &c. gubernare. Dudum siquidem &c. Postmodum vero Ecclesia Litteren., cui b. m. Philippus Episcopus Litteren., dum viveret, præsidebat, per obitum ejusdem Philippi Episcopi Pastoris solatio destituta. Nos vacatione hujusmodi &c. Demum ad Te Ordinis Fratrum Minorum, & Theologiæ professorem &c. direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus &c. præfatæ Ecclesiæ de persona tua &c. providemus &c. Teque illi in Episcopum præficimus, & Pastorem, curam, & administrationem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum VI. Idus Novembris, Anno V.

LXXXV.

Reformat Moniales S. Mariæ Magdalenæ. Ex regest. Secretariæ Brevium ibidem pag. 449.

Dilecto Filio Stephano Molina &c. ut supra.

CUpientes pro nostri Pastoralis Officii cura Moniales Monasterii S. Mariæ Magdalenæ sub regula S. Augustini Neapolitan. curæ Fr. Min. de Obs. subjecti debite reformari, tibi mandamus, ut quatuor Moniales ex Monasterio ejusdem Ordinis S. Augustini Aquilan. Auctoritate nostra, cum consensu suorum Superiorum educas, & ad ipsum Monaste-

nasterium S. Mariæ Magdalenæ transferas. Nos enim tibi modernam Abbatissam, Vicariam &c. ab officiis &c. absolvendi facultatem impertimur.
Datum Romæ apud S. Petrum die X. Novembris An. V.

LXXXVI.

Pro indictione Capituli Generalis. Ibidem pag. 395.

Dilecto Filio Joanni Pico Ordinis Minorum Conventualium Vicario Generali.

CUpientes pro nostri Pastoralis Officii sollicitudine, ut Capitulum Generale tui Ord. Fr. Min. Conv., quod, sicut accepimus, pro electione novi Magistri Generalis ejusdem Ord. facienda, aliisque rebus, & negotiis vestris dirigendis in festo Pentecostes proxime futuro, ut moris est, dante Domino, celebrabitur, recte, pacifice, & sincere procedat, tibi per præsentes committimus, & mandamus, quatenus in virtute Sanctæ Obedientiæ, ipsum Capitulum in festo Pentec. proxime futuro anno Domini MDLXX. in Civ. nostra Camerin. celebrandum indicere, illudque intimare, ac convocandos convocare, & omnino ipsi Capitulo auctoritate nostra præsidere procures. Tibi enim, ut tam præmissa, quam, servata forma constitutionum nostrarum editarum, omnia, quæ pro reformatione dicti tui Ordinis, illiusque Fratrum, & personarum fieri debere, & expedire cognoveris, & judicaveris, facere, & exsequi libere, & licite valeas, plenam, & liberam auctoritate Apostolica ten. præs. concedimus facultatem. Confirmationem tamen electionis ipsius Generalis dicti Ordinis Nobis, & Successoribus nostris, prout hactenus servatum fuit, reservamus. Non obstantibus &c.
Datum Romæ apud S. Petrum die XIV. Novembris An. V.

LXXXVII.

Cœnobium S. Francisci Sarni datur Observantibus. Ex Archivo ejusdem Cœnobii.

Ad futuram rei memoriam.

IN Sede B. Petri, meritis licet imparibus, constituti ad ea libenter intendimus, per quæ Monasteriorum quorumlibet prospero statui, & ad meliorem normam rednctioni, salubrique directioni opportune consulitur, ut Regularia Instituta in eis vigeant, ac depravata in pristinum candorem restitnantur. Hinc est, quod Nos cupientes Monasterium Fratrum Minorum S. Francisci Conventualium Civitatis Sarnen. in Regno Neapolitano ad Regularem Observantiam reducere, ac Fratres Ordinis Minorum de Familia nuncupatos ad hunc effectum in illud introducere, ipsumque eis habitandum concedere, motu proprio &c., ex justis, & rationabilibus causis ad hoc animum nostrum moventibus &c. Domum, seu Monasterium Fratrum Conventualium hujusmodi a gubernio, regimine, & superioritate Fratrum Conventualium prædictorum, eorumque Magistri Generalis, seu Vicarii, ac Provincialis, & aliorum quorumcumque Superiorum, Auctoritate Apostolica tenore præsentium tollimus, ac dismembramus, penitusque, & omnino separamus, eximimus, & liberamus, illamque, & illud una cum omnibus ejus rebus, sup-

ſuppellectibus, paramentis, & aliis bonis quibuscumque mobilibus ipſi Ordini de Obſervantia perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac ſub moderni, & pro tempore exsiſtentis Miniſtri Provincialis Provinciæ Neapolitanæ, ſeu Terræ Laboris gubernio, poteſtate, viſitatione, correctioue, & obedieutia ſupponimus, ac ſubjicimus; ita ut ſtatim pueros habitu hujusmodi exuere, & exutos ad domos eorum Parentum, aut Conſanguineorum remittere, nec non Fratres Conventuales, & perſonas in ipſo Monaſterio nunc degentes, etiam recuſantes, inde amovere, & expellere, & in illud loco eorum alios Fratres de Obſervantia ſuæ Provinciæ, quos ſibi videbitur, intromittere, & ibi habitare, & commorari facere, vel ſi Fratres ibi exsiſtentes, vel aliqui ex Fratribus prædictis ſub Regula, & Obedientia Fratium de Obſervantia permanere voluerint, tunc idem Miniſter Provincialis, eos benigne recipere, & tractare debeat, ac teneatur, eosque, vel ibi remanere, vel ad alia ejusdem Provinciæ, ſeu alterius dicti Ordinis de Obſervantia Monaſteria, ſeu loca tranſmittere, & collocare libere, & licite poſſit, & valeat, ac totaliter, & plenarie ſuppoſitum, & ſubjectum fore, & eſſe decernimus, & mandamus, & ſic ab omnibus cenſeri, & interpretari debere volumus. Mandantes propterea in virtute Sanctæ Obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis, & aliis arbitrio noſtro declarandis pœnis moderno, & pro tempore exſiſtenti Fratrum Conventualium hujusmodi Magiſtro, ſeu Vicario Generali, ac Provincialibus, nec non Guardiano, & Fratribus de Monaſterio, ut ſtatim viſis præſentibus, nulla mora, aut excuſatione interpoſita, Domum, & Monaſterium hujusmodi Miniſtro, & Fratribus de Obſervantia prædictis tradant, conſignent, & relaxent, eosque ad curam, gubernium, & regimen illius obedienter recipiant, & admittant, ſeu eos auctoritate propria poſſeſſionem capere, nulloque modo impedire debeant; nec ipſos Fratres de Obſervantia in poſterum directe, vel indirecte quovis quæſito colore, vel ingenio ſuper gubernio, adminiſtratione, & poſſeſſione ejusdem Monaſterii quomodolibet moleſtare, impedire, inquietare, vel perturbare audeant, vel præſumant. Irritum enim decernimus, & inane &c. Non obſtantibus &c. Volumus autem, quod de bonis ſtabilibus dicti Monaſterii nihil ab aliquo fieri præſumatur, aut diſponatur, ſed illa bene, & fideliter cuſtodiantur, & adminiſtrentur, donec per nos, quid de illis agendum fuerit, ordinabitur.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIV. Novembris Anno V.

LXXXVIII.

Reformat Domos Malarienſes. Ex regeſt. Secretariæ Brevium ibidem pag. 409.

Venerabili Fratri Epiſcopo Malarien.

Nuper per nos accepto, Monaſterium Monjalium Virginum nuncupat. Ord. S. Claræ, & unum Puellarum Orphanarum, ac alterum domus Mulierum convertitarum, Repentitarum vulgo etiam nuncupatarum, & perſonas inibi degentes Oppidi Trapani Civitatis nuncupat. Malarien. Diœceſis ex dilectorum filiorum Fratrum Tertii Ordinis S. Franciſci de Pœnitentia nuncupat., ſub quorum cura, & regula Monaſterium, & domus hujuſmodi vixerunt, & adhuc vivunt, minus ſaluta-
ri

ri admonitione aliqua paſſa detrimenta, & in futurum, niſi per noſtram circumſpectionem vigili more paſtoris opportune ſuccurreretur, forſan majora in dies eſſe paſſura, niſi præſenti remedio per nos eiſdem provide ſubveniretur. Motu igitur proprio &c. Moniales, Orphanas, & Convertitas, & alias perſonas in Monaſterio, & domibus hujuſmodi nunc, & pro tempore degent. a regimine, cura, gubernio, & omnimoda poteſtate, juriſdictione, correctione, obedientia, & ſuperioritate eorumdem Fratrum, ita quod ipſi Fratres nullam amplius juriſdictionem, ſuperioritatem, aut regimen, & gubernium contra Moniales, Orphanas, & Convertitas hujuſmodi quam civiliter, quam criminaliter exercere, ſeu alias ſe intromittere poſſint. Apoſtolica Auctoritate tenore præſentium perpetuo eximimus &c. ac juriſdictioni, curæ, regimini, gubernio, ac protectioni tuis, & pro tempore exiſten. Malarien. Epiſcoporum ſubjicimus. Quocirca &c. Non obſtantibus &c.

In alio exemplari legitur: die XV. Octobris.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Decembris Anno V.

LXXXIX.

Reformat Monaſterium S. Claræ Neapolis. Ibidem pag. 32.

Dilecto filio Stephano Molinæ Miniſtro Provinciæ Neapolis Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia.

CUpientes pro noſtri paſtoralis Officii cura, Moniales Monaſterii S. Claræ Neapolitan. debite reformari &c. tibi per præſentes committimus, ut quatuor Moniales ex Monaſterio SS. Corporis Chriſti, aut SS. Euchariſtiæ Aquilan. ejuſdem Ordinis S. Claræ auctoritate noſtra cum conſenſu ſuorum Superiorum educas, & ad ipſum Monaſterium S. Claræ transferas. Nos enim tibi modernam Abbatiſſam, Vicariam, Sacriſtam, & Portinariam dicti Monaſterii S. Claræ ab officiis, illorumque exercitio abſolvendi &c. facultatem impertimur.

Datum Romæ apud S. Petrum die II. Januarii Anno V.

ANNO CHRISTI 1571. PII V. ANNO 6. & 7.

XC.

Ornat privilegiis Fratres in Indiis degentes. Ibidem pag. 13.

Ad futuram rei memoriam.

QUO Chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Philippum Regem Catholicum in propagandis Chriſtianæ ditionis finibus diligentem, ac ſollicitum eſſe videmus, eo ſumma nos ope niti decet, ut quos ipſe Philippus Rex Dei Omnipotentis auxilio Imperio ſuo ſubjecit, eos in fide Catholica, & Religione Chriſtiana erudiri, & retineri ſedulo curemus. Cum itaque, ſicut ipſe Philippus Rex exponi nobis nuper fecit, dilecti filii Fratres Mendicantium Ordinis, & maxime Minores Regularis Obſervantiæ adeo ſemper & dignitate, & fama inter Religioſos claruerint, ut felicis recordationis Adrianus PP. VI. Prædeceſſor noſter

nostrer per suas in forma Brevis literas ad supplicationem Cla. me. Caroli V. Roman., & Hispaniarum Regis tunc in Imperatorem electi, in partes Indiarum ditioni suæ subjectarum ad prædicandum populo Indico Evangelium mitti voluerit, ipsique Fratres in illis partibus tantum profecerint, ut Rempublicam Christianam mirum in modum auxerint, auctamque confirmaverint. Nos, qui ex injuncta nobis cura pastorali ad ea, quæ salutem animarum concernunt, intendere super omnia tenemur, existimantes, eos maxime idoneos esse, qui illuc ad vineam Domini augendam, & colendam mittantur, ipsius Adriani Præd. vestigiis inhærentes, ac literarum dicti Præd. tenorem præsentibus pro expressis habentes, ejusdem Philippi Regis &c. supplicationibus inclinati statuimus, & ordinamus, ut omnes Fratres Ordinis Mendicantium præsertim Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ a suis Prælatis nominati, qui Domini spiritu ducti ultro, ac sponte voluerint, ad partes Indiarum præfatarum causa convertendi, & instituendi, ac confirmandi in dicta fide Indiarum incolas se transferre, libere, & licite possint, & valeant, dummodo tamen sint talis sufficientiæ in vita, & doctrina, quod eidem Philippo Regi, aut Consilio suo sint grati, ac tanto operi idonei, super quo conscientias eorum, qui eisdem Fratribus præsident &c. oneramus. Et ut in tam sancto opere meritum obedientiæ non desit, omnibus, qui, ut præfertur, nominati fuerint, ac se sponte obtulerint, ad meritum obedientiæ præcipimus, ut prædictum iter, & opus exemplo discipulorum Christi Domini nostri exsequantur &c. Sed ne forte numerus Fratrum hujusmodi sit tantus, ut pariat confusionem, volumus, ut ipse Philippus Rex, aut suum Consilium prædictum assignet, & præfigat numerum Fratrum mittendorum. Tales autem Fratres sic nominati, seu licentiati ab eorum Superioribus, etiamsi sint in officiis confessionis, prædicationis, lectionis, Guardianatus, Custodiatus, Ministeriatus, Provincialatus, Commissariatus Generalis, quibus non obstantibus, transferri possint, & debeant. Verum ne prædicti Fratres sint veluti oves sine Pastore, statuimus, & ordinamus, ut ex seipsis valeant eligi duo, vel tres per ejusdem Ordinis Generalem Ministrum ante eorum discessum, quorum unus per eos, seu eorum majorem partem, dum illuc appulerint, nominandus eis præsit ad septennium, quo finito, alii duo per eumdem Generalem Ministrum electi successive, arbitrio eorumdem Fratrum, illi succedant Præfecti per dictum tempus septennii, approbandi tamen per dicti Ordinis Generalem Ministrum pro tempore exsistentis, & qui fuerit sic nominatus, & approbatus in dictis terris eis præsit juxta suas Constitutiones, prout in Hispania fieri consuevit &c. maneantque omnes semper in obedientia Generalis Ministri, & Capituli Generalis; decernentes, quidquid absque nostro consensu, & mandato super his fuerit attentatum, nullius esse momenti. Et quia prædictæ terræ Indiarum valde distant a partibus, ubi Generalis Minister degere consuevit, ac propterea difficile foret, ad eum recurrere in casibus ad eumdem Generalem Ministrum pertinentibus, per præs. concedimus, ut Fratres, qui pro tempore assumentur ad regimen aliorum Fratrum in dictis terris Indiarum &c. habeant in utroque foro super Fratres sibi commissos omnem auctoritatem, & facultatem, quam Generalis Minister, sub cujus obedientia semper manere debent, possitque prædictam auctoritatem limitare, & arctare, prout ei visum fuerit, ac insuper, ut conversio Infidelium prædictorum, & eorum in dicta fide confirmatio melius fieri

valeat, & ſaluti animarum incolarum partium Indiarum hujuſmodi provideatur, volumus, & prædicta Auctoritate decernimus, quod prædicti Prælati, & alii, quibus ipſi de Fratribus ſuis in dictis Indiarum partibus commorantibus duxerint committendum, in partibus, in quibus nondum fuerint erectæ Cathedrales Eccleſiæ, vel ſi fuerint, tam infra duarum dictarum ſpatium, ubi ipſi, vel Officiales eorum inveniri minime poſſint, tam quoad Fratres ſuos, & alios cujuſcumque Ordinis, qui ibidem fuerint ad hoc opus deputati, ac ſuper Indos ad fidem Chriſtianam converſos, quam etiam alios Chriſticolas ad dictum opus eosdem comitantes, auctoritate, qua Epiſcopus, in foro conſcientiæ uti valeant pro converſione, & confirmatione, immo pro earumdem Indiarum partium manutentione, & profectu illarum, & aliorum prædictorum in fide Catholica, & obedientia S. R. E., ac ipſorum Prælatorum, pro tempore exſiſten. omnibus indultis in genere, vel in ſpecie hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis uti, potiri, & gaudere libere, & licite poſſint, & valeant &c. Irritum, & inane ſi ſecus ſuper his &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIV. Januarii Anno VI.

XCI.

Reformat Fratres Provinciæ Boſnæ Argentinæ. Ibidem pag. 21.

Venerabili Fratri Bonifacio Epiſcopo Stagnenſi.

CUM, ſicut non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, Monaſteria, & loca, nec non Fratres Ordinis Minorum S. Franciſci de Obs. Provinciæ Boſnæ Argentinæ non parva reformatione indigere. Nos pro noſtro paſtorali Officio volentes Monaſteria, domus, & loca, ac Fratres hujuſmodi, prout decet, reformari, & ad ſui Ord. Regulam Obs. laudabiliaque Inſtituta reduci, atque reponi, nec non de tua prudentia, integritate, ac Catholicæ Religionis zelo plene in Domino confiſi motu proprio &c. tibi per præſentes committimus, & mandamus, ut ad quæcumque Monaſteria, domos, & loca Ord. Minorum de Obs. Provinciæ Boſnæ Argentinæ prædictæ, quamprimum commode poteris te conferas, eorumque Guardianos, Vicarios, Fratres, ac alias perſonas tam in capite, quam in membris auctoritate noſtra viſites, & ea, quæ ibi reformatione indigere cognoveris &c. corrigas, & reformes, delinquentes repertos, præſertim Apoſtatas &c. punias, & caſtiges. Præterea quaſcumque altercationes, controverſias, & diſſenſiones, quas inter Fratres Provinciæ hujuſmodi eſſe repereris, componere, & extinguere pro virili tua ſtudeas &c. nec non Capitulum Provinciale &c. convocare, ac celebrare, atque ab Eccleſiis, Capellis, & Oratoriis Fratres Apoſtatas tam ejuſdem, quam alterius Provinciæ detentos, & occupatos, ea qua fieri poterit dexteritate, & diligentia, etiam abſque Miniſtrorum licentia amovere, ipſoſque Apoſtatas inde ejicere, & expellere cures. Nec non ſi aliquem dicti Ordinis Fratrem ſuſpectum de hæreſi, vel hæreſim ſapientem prædicare repereris, volumus, ut perſonarum Religioſarum depoſitiones accipias, & in ſcriptis redigas, clare, & diſtincte errores exprimendo, atque ſpecificando, proceſſumque deſuper formes, & facias, & poſtquam confectus fuerit, illum ſub tuo, alteriusque perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillis clauſum ad Officium

ficium Inquisitionis Almæ Urbis nostræ quamprimum transmittas. Super quibus &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXV. Januarii Anno VI.

XCII.

Indulget, ut maneat in Monasterio S. Joannis de la Penna. Ibidem pag. 31.

Dilecto Filio Ministro Provinciali, seu Guardiano Ordinis Minorum S. Francisci de Obs. Monasterii Monialium S. Joannis de la Penna Abulen. Diœcesis Superiori.

EXponi Nobis nuper fecerunt dilectæ in Christo filiæ Francisca de Belem, ac Magdalena del Sepulchro Moniales, quod postquam ipsæ Monasterium Monialium Conceptionis Oppidi de Orapesa ingressæ habitum per ipsas Moniales gestari solitum suscepissent, professionemque emisissent regularem, postmodum inde ad Monasterium Monialium S. Francisci sub regula S. Claræ S. Joannis de la Penna nuncup. in Oppido de Belvis Abulen., seu alterius Diœcesis, per dilectam in Christo filiam Nobilem Mulierem Comitissam de Orapesa, ut accepimus, fundatum &c. de Superiorum licentia introductæ fuerunt, ubi per septem jam annos satis laudabiliter, & cum non parva aliarum Monialium spirituali consolatione, & fructu commoratæ sunt, & commorantur de præsenti. Cum autem Francisca, & Magdalena prædictæ in dicto Monasterio S. Joannis, quoad vixerint, permanere, ac habitum per ipsius Monasterii S. Joannis Moniales gestari solitum suscipere, ac professionem regularem emittere magnopere desiderent, nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi &c. providere dignaremur. Nos igitur &c. inclinati, Tibi, ut constito de præmissis, eisdem Franciscæ, & Magdalenæ habitu per Moniales Conceptionis gestari solito dimisso, habitum S. Claræ hujusmodi suscipiendi, & juxta Regulam ejusdem S. Claræ etiam ante annum, vel post plures annos in prædicto Monasterio, si voluerint, professionem regularem emittendi, & in dicto Monasterio S. Joannis, quoad vixerint, permanendi licentiam, & facultatem tribuere possis, & valeas Auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Februarii Anno VI.

XCIII.

Privilegium lucrandi Indulgentias in festo S. Annæ. Ex regest. Vaticano tom. 12. pag. 105.

Universis Christifidelibus præsentes litteras inspecturis Salutem &c.

SUper gregem Dominicum &c. Cupientes igitur, ut Ecclesia, seu Capella sub invocatione Sanctæ Annæ extra muros Oppidi de Abarca Palentin. Diœc., ad quam, sicut accepimus, dilectus Filius Joannes Reinoso Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupat. professor magnum gerit devotionis affectum, in majori veneratione habeatur, & a Christifidelibus jugiter veneretur, de omnipotentis Dei misericordia, & B. Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi omnibus, & singulis

utriuſque ſexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui ſingulis annis dictam Eccleſiam, seu Capellam in Sanctæ Annæ feſtivitatis die a primis Veſperis uſque ad occaſum Solis ejuſdem diei devote viſitaverint, & inibi pro fidei Catholicæ exaltatione, & hæreſum extirpatione pias ad Deum preces fuderint, quoties id fecerint, toties ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis Apoſtolica Auctoritate tenore præſentium miſericorditer in Domino relaxamus, Præſentibus &c. perpetuo duraturis.

Datum Romæ apud S. Petrum Pridie Kal. Martii Anno VI.

XCIV.

Eximit ſcrupulos viro Religioſo. Ex regeſt. Secret. Brevium pag. 12.

Dilecto Filio Joſepho de Roccaberti Fratri Ordinis S. Franciſci de Obs. in Provincia Catalonia commoranti.

CUM ex fide dignorum teſtimoniorum nuper acceperimus, quod tibi, qui jamdudum Ordinis S. Franciſci de Obſervantia expreſſe profeſſus exſiſtis, dum ejus regulam exactiori diligentia obſervare contendis, circa illius obſervationem quidam ſe injiciunt ſcrupuli, & dubitationes, quæ ſæpe animum tuum perturbant, ac pungunt. Quare te hortamur in Domino, ut attente conſideres, B. Franciſcum ſui Ordinis regulam, eo Auctore, a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum eſt, inſtituiſſe, quodque in ea optima pars eſt Charitas, & propterea ipſius Ordinis majores Patres, & Religioſos, qui ſanctitate vitæ, doctrina, ætate, uſu, & rerum experientia præcellunt, in omnibus, quæ ad communem ipſius Ordinis regulam, & illius plenam Obſervantiam pertinent, imiteris, & cum eis ſentias, & ubi ii ſcrupulos non ponunt, ibi nec tu ponas. Præterea ad majorem tuæ conſcientiæ tranquillitatem dicti Ord. Miniſtro Provinciali in Catalonia, aut alia quacumque Provincia, ad quem juxta obedientiam regularem te pro tempore declinare, aut Guardiano, ſeu alii Præſidi Monaſterii, in quo te reſidere contigerit, dubitationes, & ſcrupulos pro tempore tibi occurrentes, & quid ſuper illis obſervari debeat, auctoritate noſtra tibi declarandi, harum ſerie licentiam concedimus, & facultatem. Non obſtantibus præmiſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Martii Anno VI.

XCV.

Transfert Cœnobium S. Lucæ Cremonæ ab Obſervantibus ad Monachos Congregationis Caſſinenſis. Ibidem lib. I. pag. 103.

Dilecto Filio Noſtro Carolo titulo S. Praxedis Presbytero Cardinali Borromæo nuncup. totius Ord. S. Franciſci Protectori.

CUM ſicut accepimus, in Civitate Cremonenſi adſint duæ domus vid. S. Angeli, & S. Lucæ, Conventus Ord. Fr. Min. de Obs. Provinciæ Bononiæ, quarum una minus principali S. Lucæ nuncupata dictus Ordo non indiget, tum quod Ordo prædictus in Civitatibus, & aliis locis dictæ Provinciæ unam, ut plurimum, habeat domum, neque tot

tot Fratres suppeditet, quos ad loca hujusmodi Conventuum adimplenda sunt necessarii, tum etiam quia dictus Conventus S. Lucæ curam maximam, & onera aliqua a regulari illorum Instituto, & professione aliena, & paupertati, quam initio voverunt, contraria habeat, & inter Fratres S. Angeli, & S. Lucæ domorum prædictarum quotidie dissentiones, & differentiæ oriantur non sine populi ipsius Civitatis Cremonensis scandalo, & animarum illorum Fratrum detrimento; cumque ipsa Civitas Cremonensis Monachis Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis destituta sit, & si in prædicta domo S. Lucæ Ordo Fratrum Minorum hujusmodi perpetuo supprimeretur, & extingueretur, ac prædicta Domus Congregationi Monachorum prædictorum perpetuo concederetur, utique præmissis omnibus obviaretur, ipsique Monachi talentum a Domino eis datum liberaliter, & salubriter exhiberent, dictaque Civitas hac Monacharum Religione decorata plurimum in Domino lætaretur. Quare Nos &c. Congregationem prædictam, ac illius singulos Monachos a quibusvis excommunicationis &c. censentes &c. Circumspectioni tuæ per præsentes committimus, & mandamus, quatenus si prædicta ita esse, ut præfertur, tibi constiterit, de consensu Superioris prædictæ Domus S. Angeli Ordinem Fratrum Min. in dicta domo S. Lucæ perpetuo supprimere, & extinguere, ac Fratres ibi degentes ab illo loco perpetuo amovere, & ad S. Angeli &c. transferre; & dictam Domum S. Lucæ cum adnexis, ac juribus, & pertinentiis suis, exceptis tamen suppellectilibus, & cæteris ornamentis, ac vasis etiam Sacris dicti Conventus S. Lucæ, ac illius Ecclesiæ, & Sacristiæ, præfatæ domui S. Angeli juxta illius necessitatem, & decorem arbitrio tuo applicandis, & assignandis, Congregationi hujusmodi pro illius Monasterio concedere valeas &c. auctoritatem impertimur, ita quod Congregatio prædicta saltem duodecim Monachos una cum suo Superiore in illam introducere debeat, ac illa, vel aliquis ex illius Superioribus per se, vel per alium ejus nomine corporalem Domus, seu Monasterii S. Lucæ, ac annexorum possessionem &c. retinere, ac fructus Domus, seu Monasterii, & annexorum prædictorum in Monasterii, & Congregationis, ac Monachorum inibi pro tempore exsistentium usus proprios, & utilitatem convertere valeat. Abbas autem, aut quisvis alius Superior quocumque nomine nuncupetur, & Monachi pro tempore exsisten. divina inibi officia, secundum illorum regularia instituta, celebrare, curamque, & alia onera, quæ incumbentia perferre omnino debeant &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die IX. Martii Anno VI.

XCVI.

Reformat Monasterium Villæ Valliæ. Ibibem pag. 160.

Venerabili Fratri Fulvio Episcopo Spoletin.

NON sine magna animi nostri molestia nuper ex tuis literis intelleximus gravia scandala &c. quæ in Monasterio Monialium Tertii Ord. S. Francisci Villæ Valliæ Caldaræ dominii Terræ nostræ Nursiæ Spoletin. Diœcesis, etiam proxime præteritis diebus, sunt consequuta. Quare volentes inconvenientibus hujusmodi providere, Tibi per præsentes committimus &c. ut si illa veritati inniti repereris, tunc easdem Moniales, si votum solemne non emiserint, ex dicto Monasterio expellas

pellas &c. & Ordinem ipſum Tertiariarum in eo extinguas, ita tamen, quod in Eccleſia dicti Monaſterii divinus cultus non minuatur. Si autem votum ſolemne eas emiſiſſe invenies, illas delinquentes repertas &c. acriter caſtiges, & punias, & ipſis arctam clauſuram omnibus modis imponas &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XX. Aprilis Anno VI.

XCVII.

Præſcribit leges Minoribus Obſervantibus. Ex tom. 2. Bull. Rom. Laertii Cherubini Conſt. CXXVIII. pag. 255.

Ad futuram rei memoriam.

PAſtoralis officii nobis divinitus injuncti aſſidua ſollicitudo nos admonet, ut omni cura, ac vigilantia ad ea ſemper intendamus, per quæ omnes perſonæ regulares ſub ſuavi religionis jugo Altiſſimo famulantes in regularium ac ſalutarium inſtitutorum obſervatione non modo conſerventur, ſed ad alia obſervanda modis, & rationibus congruentibus admoneantur, & impellantur. Conſiderantes autem, quam uberes fructus Ordo Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia, qui in humilitate & patientia potiſſimum fundatus exſiſtit, hactenus in agro Domini attulerit, & in dies magis cooperante eo, a quo bona cuncta procedunt, afferre non ceſſet, nonnulla ordinanda, & a Fratribus prædictis obſervanda cenſuimus, per quæ, Deo Omnipotente Auctore, dictus Ordo per noſtræ providentiæ miniſterium, felicia in Domino ſuſcipere poſſit incrementa. Motu igitur proprio &c. ſtatuimus, & ordinamus, quod illi Fratres ejuſdem Ordinis poſthac in Generalem Miniſtrum, & reliquos Superiores ſolum eligantur, qui regulam ipſius B. Patris Seraphici bene obſervare, & qui in choro, victu, & veſtitu, quantum officii neceſſitas conceſſerit, cum aliis ſe conformare ſoleant, ac debeant; ſuper quo Barchinonenſes conſtitutiones harum ſerie innovamus, omneſque, tam Superiorum quorumcumque, quam Diffinitorum, Cuſtodum, & Diſcretorum electiones per vota ſecreta fiant, juxta Sacri Concilii Trid. decreta, aliter electiones factæ pro tempore nullæ, & penitus irritæ ſint, & inanes, electique pœnas in dictis decretis contentas incurrant eo ipſo. Quodque Miniſter Generalis, Commiſſarius, vel Procurator Generales, & Provinciales in eo Capitulo, quo abſolvi debent, Diffinitores non ſint, neque vocem habeant, ſed facta ſucceſſoris electione diſcedant, ut, ſi quis eos accuſare velit, libere agat. Quod Provincialium Miniſtrorum electio libere per vota ſecreta, ut ſupra, fiat, ita ut Commiſſarius Generalis, vel qui electioni præſederit, ſi formam prædictam tranſgredi, ſeu electores quominus libere eligant, quovis modo impedire convictus fuerit, officio privatus exſiſtat. Qui vero in electionibus omnibus, vel ante eas per ſex menſes pro ſe, vel pro alio ſubornaverit, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat, a qua niſi a Romano Pontifice pro tempore exſiſtente, præterquam in mortis articulo abſolvi non poſſit, ac voce activa, & paſſiva perpetuo careat, & ſubornatus, vel alius, etiam pro quo ſubornatio fiet, qui ſubornantem non detulerit, eamdem pœnam incurrere cenſeatur. Qui autem ad officium obtinendum quorumvis favorem extra Religionem procuraverit, ultra prædictas pœnas per menſem carceri mancipetur. Quod Officium Generalis

ralis Ministri octo annos duret, Commissarii, & Procuratoris Generalis, ac Provincialis quatuor, ipsique semel officio functi ad idem eligi non possint, nisi post sexdecim annos, nec Minister Generalis in Commissarium, vel Procuratorem Generales, nec Procurator Generalis in Ministrum, vel Commissarium Generales, nisi post dictos sexdecim annos, ut munus sibi injunctum cum majori fructu exercere valeant. Possit tamen Minister Provincialis in alia Provincia Provincialis esse. Et Capitulum, quod dicitur intermedium, post quatuor annos ab electione Generalis celebrare debeat. Quod Generalis Minister habeat duos Discretos secum, unum ex qualibet familia, quorum consilio uti debeat in gravioribus, sintque immediate subditi Ministro Generali, ac in Generali, & Provincialibus Capitulis habeant vocem, & præcedant omnes alios, tam in loco, quam in voce, nisi illos dumtaxat, qui Ministri Generalis munus obierint. Unaquæque autem Familia suum eligat post electionem Ministri Generalis, & Diffinitorum. Si moriantur, aut occupentur a nobis, seu Romano Pontifice pro tempore exsistente occupatione longa, vel arbitrio Ministri Generalis, vel ab ipso Ministro Generali legitime priventur, alium, seu alios eligat Minister Generalis præcedente voto Provincialium ejusdem familiæ, eorumque Officium cum ipso Ministro Generali exspiret, tametsi in Capitulis Generalibus officio Discretorum hujusmodi functi vocem habere possint. Quod Generalis Minister duos Secretarios habeat, alterum videlicet ex altera Familia, quo cum negocia cujuslibet familiæ expediat, eisque arbitrio suo uti possit. Quod Sacræ Theologiæ Lector, qui quatuor cursus absolverit, activa, & passiva voce utatur in Provinciali Capitulo. Quod Minister Generalis, Commissarius, Provinciales, & alii Visitatores & domi, & foris ita parce, & modeste expensis se gerant, ut sanctæ paupertatis memores, tam Conventus relevare, quam proximos ædificare procurent. Qui tamen hoc non servabit, si Generalis fuerit, a Definitoribus Capituli Generalis, reliqui a Superioribus condigne puniantur. Postremo quod in Novitiis recipiendis fiat inquisitio de moribus, & vita eorum juxta regulam ejusdem B. Francisci, quæ ait, diligenter examinent eos de fide Catholica, & de Ecclesiasticis Sacramentis, & fiat inquisitio de progenitorum suorum defectu: volentes, quod iis, qui ex Maumethanorum, vel Judæorum genere descendunt; cum post susceptum ab eis sacrum Baptisma, Græci, & Judæi distinctio esse non debeat, nullatenus defectus generis hujusmodi, quominus in Ordinem prædictum recipiantur, & ad consequendas in dicto Ordine dignitates, gradus, & officia religionis, vel cuipiam alteri nocere possit, vel debeat. Et quoad descendentes ex hæreticis, videlicet conversis, pariter minime circa præmissa quidquam obsit. Quoad vero illos qui ex hæreticis damnatis, & non conversis, vel quorum statuæ combustæ fuerint, originem ducunt per lineam paternam usque ad secundam generationem, per lineam autem maternam usque ad primam tantum, in præmissis obesse decernimus, & idem servetur in Fratribus, qui ad Sacros, etiam Presbyteratus Ordines admittuntur. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXVIII. Maji An. VI.

CXVIII.

XCVIII.

Confirmat Magiſtrum Generalem Minorum Conventualium. Ex regeſt. Secretariæ Brevium ibidem pag. 244.

Dilecto filio Joanni de Camerino Ordinis Fratrum Conventualium, & Theologiæ Profeſſori, ac ejuſdem Ordinis Magiſtro Generali.

CUM, ſicut accepimus, Tu in Capitulo Generali Ordinis Fratrum Minorum Conventualium in Civitate Camerini proxime celebrato in Magiſtrum Generalem ejuſdem Ordinis ad triennium &c. electus fueris &c. *ſequitur ut pag.* 467. num. XLIV. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VIII. Junii An. VI.

XCIX.

Concedit privilegium lucrandi Indulgentias. Ex regeſt. Vaticano tom. 8. pag. 202.

Ad futuram rei memoriam.

ANte tronum Divinæ Majeſtatis devoti fideles Chriſti Sanctorum piis adjuti ſuffragiis ad eorumdem Sanctorum colendum feſtiva ſolemnia eo debent ferventius invitari, quo talium Patronorum ſuffulti præſidiis potiora gloriæ, & retributionis præmia valeant promereri &c. Cupientes igitur, ut Sancti Martini de Marmubaulle, & Sancti Nicolai de Carillon locorum Belluacen. Diœc. Parochiales Eccleſiæ, ad quas dilectus filius Matthæus de la Gayr Ordinis Fratrum Minorum, & Theologiæ profeſſor, ac Domus Pariſienſis dicti Ordinis Procurator ſingularem gerit devotionis affectum, in debita, & condecenti veneratione habeantur, & a Chriſtifidelibus majoribus frequententur honoribus &c. de omnipotentis Dei miſericordia &c. univerſis, & ſingulis utriusque ſexus Chriſtifidelibus &c. ſeptem annos, & totidem quadragenas de eis injunctis, vel alias quomodolibet debitis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus &c. poſt quinquennium a data præſentium computan. minime valituris.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Julii An. VI.

C.

Recuperat bona Conventus de Monſon. Ex regeſt. Secr. Brev. ibid. pag. 269.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM ad hoc nos Deus in B. Petri Sede licet immeritos collocaverit, ut negotiis ſingulis ſecundum juris ordinem mature diſcuſſis ea omnia, quæ Domorum, & aliorum regularium locorum damnum produxiſſe dignoſcuntur, ſubmoveamus; decens cenſemus, ut Cath. Regum vota ad id tendentia benigne complectamur favore &c. Exponi ſane nobis nuper fecit chariſ. in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quod alias in oppido de Monſon Illerden. Diœceſis una domus Fratrum Conventualium S. Franciſci conſtructa repe-

reperiebatur, cumque de dictorum Fratrum reformatore ageretur, dicti Monasterii qui tunc erant Fratres, malo, ut creditur, spiritu ducti, omnia, & singula bona, fructus &c. ad dictam domum legitime spectan. dilectis filiis Juratis, & Consilio dicti oppidi forsan ficte donarunt, seu potius vendiderunt &c. Quare Pilippus Rex nobis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis &c. providere dignaremur. Nos ipsius Philippi Regis votis benigne annuentes, omnes, & singulas venditiones, seu donationes &c. revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus &c. districte inhibentes eisdem Consilio & Juratis, & aliis quibuscumque dictorum bonorum occupatoribus in vir. S. O., & sub excommunicationis majoris, aliisque arbitrio nostro &c. quatenus visis praesentibus, nullo alio a nobis expectato mandato, a possessionis hujusmodi detentione desistant &c. Caeterum ut haec literarum nostrarum executio eo celerius habeatur, dil. fil. nostro Didaco tit. S. Stephani in Monte Caelio Card. de Spinosa nuncup. haereticae prav. Generali Inquisitori, & Consilii Regii Regnorum Castellae Praesidenti &c. mandamus, quatenus bona, fructus &c. dicti Monasterii a dictis Consilio, & Juratis, & aliis illorum occupatoribus recipiat, eosque ad illorum traditionem &c. compellat, contradictores &c. necnon illa habita dictae Domui, & Ecclesiae tam in eorum aedificiis, quam ornamentis &c. etiam per venditionem, prout necessitas exegerit, consulat. Reliqua vero &c. alicui Monasterio Monialium S. Francisci, seu S. Clarae applicet &c. Non obstantibus &c.

Datum Romae apud S. Petrum die II. Julii Anno VI.

Nota. *Hic locum occupare debent literae confirmationis Capituli Generalis Romani, quae per errorem impressae sunt superius pag. 499.*

CI.

Praeficit Ecclesiae Brugnatensi Antonium de Monilia. Ex regest. Vaticano Tom. 14. pag. 50.

Dilecto Filio Antonio de Monilia Electo Brugnaten. salutem &c.

Apostolatus officium &c. gubernare. Dudum siquidem &c. Postmodum vero Ecclesiae Brugnaten., cui bo. mem. Julius olim Episcopus Brugnaten., dum viveret, praesidebat; per obitum ejusdem Julii Episcopi &c. Pastoris solatio destituta. Nos vacatione hujusmodi &c. Demum ad te Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum in Presbyteratus ordine constitutum, ac ipsum Ordinem expresse professum, ad docendum alios idoneum &c. praedictae Ecclesiae providemus, teque illi in Episcopum praeficimus, & Pastorem, curam, & administrationem &c.

Datum Romae apud S. Petrum XVII. Kal. Augusti Anno VI.

CII.

Joannae de Toledo Capellae a se erectae jus tribuit. Ex regest. Secret. Brevium pag. 290.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecerunt dil. fil. Franciscus de Guzman tunc Commissarius Generalis Cismontanae, & Diffinitores Provinciae Caesarau-

rauguſtan., necnon Guardianus, & Fratres Domus S. Franciſci de Obs. Cæſarauguſtan., & dilecta in Chriſto filia Nobilis Mulier Joanna de Toledo, quod antea pro parte eorumdem dilecto filio Chriſtophoro de Capite Fontium moderno Miniſtro Generali Ord. Min. etiam de Obs. nuncupat. expoſito, quod alias de anno proxime præterito in Capitulo de menſe Septembris in Provincia Regni Aragonum per eumdem Franciſcum tunc Commiſſarium Generalem Ciſmontan. celebrato, quod eadem Joanna in clauſura, & reſtauratione Domus eorumdem Fratrum Cæſarauguſtan., & imaginum picturis, ac rebus aliis cultui divino neceſſariis, & reſtauratione Capellæ majoris ejuſdem Domus ſummam ſeptem, ſeu octo millium ducatorum, vel circa erogaverat, & iidem Franciſcus, & Provincialis, & Diffinitores ejuſdem Provinciæ, accedente aliorum Capitularium voto, prædictam Capellam prædictæ Joannæ pro ſua ſepultura conceſſerant, reſervando tumulum Fratrum, ſeu Religioſorum, in quo ſæculares ſepeliri minime debent, promittendo eidem Joannæ de evacuando a dicta Capella quaſcumque ſepulturas quarumvis aliarum perſonarum &c. Et ſic ipſa Joanna proſequendo reparationem dictæ Capellæ tamquam de re propria, & de qua ſibi libera conceſſio, & donatio facta fuerat, Provincialis, & Guardianus dictæ Domus eidem Joannæ prædictam reparationem in dicta Capella continuare non permiſerunt &c. Propterea idem Chriſtophorus auctoritate, qua fungebatur, ac meliori modo, via, & forma, quibus melius potuit, de novo eidem Joannæ prædictam Capellam pro ſua, & ſucceſſorum ſuorum ſepultura conceſſit, reſervata ſepultura Fratrum, in qua mandavit ſæculares ſepeliri non debere, adjecta conditione, quod ibi alienari non poſſit tumulus, neque lapis in altum ultra pedem unum attolli; excepto quod ipſius Joannæ obitum ſuccedente a primo anno, poſſet dicta Joanna committere poni tumulum, tumbam vulgo nuncupatam, ſupra ſuam ſepulturam, quodque dicta Joanna poſſet continuare reparationem tam in Capella, quam in Domo hujuſmodi &c. ac procuraret, quod habentes in dicta Capella ſepulturas ſe componerent cum Ordine, aut Guardiano nunc, & pro tempore exſiſten. &c. ipſique Provincialis, & Guardianus, aut illorum quilibet teneretur dare ſepulturas ad libitum partium ſine præjudicio tertii &c. aliaque fecit, prout in literis patentibus dicti Chriſtophori deſuper nona Julii præſentis anni confectis latius dicitur contineri. Quare pro parte dicti Franciſci, ac Diffinitorum, necnon Guardiani, & Fratrum dictæ Domus, & Joannæ prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis &c. dignaremur. Nos &c. eamdem Joannam a quibuſvis excommunicationis &c. cenſentes &c. conceſſionem prædictam, ac omnia, & ſingula in dictis literis contenta, & inde ſequuta, ac ſequenda quæcumque, licita tamen, & honeſta, Apoſtolica auctoritate tenore præs. approbamus &c. eaque omnia per eos, ad quos ſpectat &c. inviolabiliter obſervari debere &c. ſicque per quoſcumque Judices &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIX. Julii Anno VI.

CIII.

Eximit Fratres Indiarum a foro Laicorum. Ibidem pag. 325.

Ad perpetuam rei memoriam.

DEcet Romanum Pont. præcipuum libertatis Eccleſiæ aſſertorem, perſonas Eccleſiaſticas, & præſertim ſub jugo Religionis viventes a foro

foro Judicum sæcularium eximere, & perpetuo liberare. Cum itaque, sicut accepimus, non sine animi nostri displicentia, in partibus Indiarum Judices sæculares contra dil. filios Fratres Ord. Mendicantium in illis partibus residentes libellos, & processus in spretum libertatis Ecclesiasticæ, & regularis Observantiæ, ac privilegiorum eisdem Fratribus Mendicantibus concessorum, ut plurimum efficere, & adhibere soleant. Nos &c. dictorum Fratrum statui in præmissis consulere volentes, motu proprio &c. quibuscumque Judicibus sæcularibus sub excommunicationis pœna ipso facto incurren. in eventu contradictionis, ne contra dictos Fratres libellos, & processus formare, & exhibere, minusve in causis illos concernentibus &c. se intromittere audeant, vel præsumant, districtius inhibemus, & si quæ introductæ sint, & coram illis pendeant indecisæ, illas ad nos harum serie avocamus, & ipsas per Judices Ecclesiasticos cognosci, & decidi volumus. Sicque per quoscumque Judices &c. Quocirca Ven. Fratribus Mexican., ac de Lima Archiepiscopis, & etiam Episcopo Tucuman. &c. inquietari. Contradictores quoslibet &c. Curiæ Sæcularis. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die II. Augusti Anno VI.

CIV.

Reformat Monasterium Mutinæ. Ibidem pag. 26.

Venerabili Fratri Joanni Episcopo Ostiensi S. R. E. Card. Morono nuncupat.

IN suprema &c. Cum igitur sicut ex relatione tua, qui etiam Ecclesiæ Mutinen. præes, seu illius administrator per auctoritatem Apostolicam deputatus exsistis, percepimus, Monasterium S. Claræ Civ. Mutinæ ob mala præteriti temporis regimina salubri indigeat reformatione, nec sit aliqua Monialis in dicto Monasterio, quæ in seipsa reformata alias in viam salutis dirigere &c. valeat, propterea quam valde timendum sit, ne in dicto Monasterio majora, & graviora in dies oriantur scandala, nos huic morbo, quantum cum Domino possumus, mederi volentes, tibi, qui dictæ Ecclesiæ Mutinen. ex concessione, & dispositione Apostolica præesse dignosceris &c. Moniales quascumque ex aliis Monasteriis ejusdem Ordinis in præfatum Monasterium S. Claræ, pront tibi bene visum fuerit, seu ad alia Monasteria eorumdem, vel aliorum Ordinum in totum, vel in partem transferendi &c. potestatem concedimus, & impertimur; districtius inhibentes Monialibus &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VIII. Septembris Anno VI.

CV.

Interdicit Scalarum usum in Monasteriis Monialium. Ibidem pag. 2.

Ad futuram rei memoriam.

INdefessa Romani Pontificis sollicitudo ad ea potissimum diligenter intendit, per quæ Sanctimoniales relictis mundanis illecebris æterno Sponso sub suavi religionis, & castitatis jugo famulantes in debita,

ta, & condecenti regularis Obs. norma, & diſcipliua contineantur, & prolapſa reducantur, & reſtituantur. Cum igitur non ſine animi noſtri moleſtia nuper acceperimus, quod licet in Regula D. Claræ ſingulis ejus Ord. Sanctimonialium Monaſteriis ſingulæ ſcalæ concedantur, per quas ipſæ Moniales ad Monaſteria accedere poſſint, quodque a porta regulari nunquam aperiantur, niſi urgente magna neceſſitate, nihilominus a compluribus annis citra in Regnis Hiſpaniarum multus ſcalarum hujuſmodi abuſus inoluit; nam diverſæ perſonæ ſæculares, & etiam Clerici frequenter per eaſdem ſcalas aſcendere, & ibi commeſſationes, & alia quamplurima inconvenientia, & inhoneſta, etiam clamando, & vociferando, præſentibus dictis Monialibus facere, & committere non erubeſcunt, & quod pejus, & deſtabilius eſt, in tam enormi, & diſſoluta vivendi licentia multa gravia, & enormia, quod certe referre animus horeſcit, ex eo ſucceſſiſſe dicuntur, in gravem Dei offenſam, religionis opprobrium, &c. Nos igitur pro noſtri paſtoralis officii debito volentes talibus exceſſibus mature providere, motu proprio &c. tam Fratrum Minorum de Obs. Commiſſario Generali, quam quibuſvis Provincialibus Miniſtris in dictis Regnis exsiſten., ac omnibus Guardianis ejuſdem Ord. officialibus &c. diſtricte præcipimus, & mandamus, ut ſcalas omnes præfatas eorumdem Monaſteriorum auctoritate noſtra tollere, deſtruere, & peritus amovere cum effectu curent, & faciant; ita ut &c. Moniales in neceſſitatibus tantum arbitrio ipſorum Provincialium declarandis, porta regulari uti, decernimus, & nihilominus eisdem Provincialibus præmiſſa omnia, & ſingula ſub pœnis eis beneviſis mandandi, & præcipieudi &c. concedimus poteſtatem. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XIV. Septembris Anno VI.

C V I.

Reformat Monaſterium Florentinum. Ibidem pag. 353.

Dilectis filiis Vicario Ven. Fratris Archiepiſcopi Florentin. in ſpiritualibus Generali, ac Priori Hoſpitalis Innocentium Florentin, nec non Provinciali Provinciæ Tuſciæ Ord. Fratrum Minorum de Obſervantia.

EXponi Nobis nuper fecit Nobil Vir Coſmus Medices Magnus Dux Etruriæ, quod dilectæ in Chriſto filiæ Abbatiſſa, & Conventus Monaſterii Monialium S. Claræ extra, & prope Caſtrum Florentinum Ord ejuſdem S. Claræ ſub cura Ordinarii Volaterran. Diœceſis, ab earum regulis, inſtitutis, ac Sacri Con. Trid. decretis alienum vitam ducunt &c. Quare idem Coſmus Dux nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis providere dignaremur. Nos igitur &c. diſcretioni veſtræ Monaſterium, & Abbatiſſam, & Conventum hujuſmodi, & ſingulas Moniales, & quaſcumque alias perſonas in dicto Monaſterio commorantes &c. reformandi, errata corrigendi &c. auctoritatem concedimus, & propterea injungimus &c. Abbatiſſæ, & Monialibus, & Conventui &c. quatenus vobis obediant. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Septembris Anno VI.

C V I I.

CVII.

Applicantur Monialibus bona Claustralium ad Observantiam reductorum in Regnis Hispaniarum. Ex regest. Ultramontano pag. 209.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. I. De statu Ecclesiarum &c. impertimur. Sane exponi Nobis nuper fecit charissimus in Christo Filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod cum in Regnis, Principatibus, Comitatibus, & aliis Dominiis Hispaniarum essent quamplurima Monasteria Fratrum Conventualium nuncupatorum Ordinis S. Francisci, & Tertii Ordinis ejusdem S. Francisci, qui alias vigore quarumdam literarum nostrarum super eo emanatarum ad Regulam Observantiæ Minorum de Observantia dicti Ordinis S. Francisci reducta fuerunt, & in quibus antea Fratres Ordinis hujusmodi Conventualem vitam degentes inhabitabant, & nunc de præsenti Fratres dictæ Provinciæ laudabiliter resident: adsintque in dictis Monasteriis nonnulla illorum mobilia, & forsitan immobilia bona &c., quæ cum Fratres dictæ Observantiæ propter illorum regulam, & statuta tam conjunctim, & communiter, quam divisim, & particulariter possidere, & percipere non possint, in alios pios usus converti necesse est, & sicut eadem expositio subjungebat, si dictorum Monasteriorum bona &c., ab Ordine Conventualium S. Francisci, & a Monasteriis prædictis perpetuo dismembrarentur &c., & illa sic dismembrata &c. Monasteriis Monialium dicti S. Francisci, & S. Claræ Ordinum in prædictis Regnis perpetuo applicarentur, & appropriarentur, ex hoc profecto dilectis in Christo Filiabus Abbatissis, Priorissis, & Conventibus, singulisque Monialibus, quarum nonnullæ, quæ propter illarum paupertatem, sine clausura inhoneste vivebant, ad Salvatorem nostrum Jesum Christum illarum Sponsum conversæ, nunc honeste, ac religiose, sub clausura vivunt; & deinceps in castimonia, & sanctæ vitæ candore, adjuvante Domino, vivere sperant, singulareque calcar ad Altissimo alacrius famulandum adderetur &c. Quare prædictus Philippus Rex, qui singularem gerit ad dicta Monasteria Monialium devotionis affectum &c. humiliter nobis supplicari fecit, quatenus bona &c. a dictis Monasteriis Fratrum S. Francisci, & Tertii Ordinis perpetuo dismembrare &c., ac illa Monasteriis Monialium hujusmodi, per dilectum Filium nostrum Didacum Cardinalem de Spinosa nuncupatum, in dictis Regnis, & Dominiis hæreticæ pravitatis Inquisitorem, & Consilii Regii Regnorum Castellæ Præsidentem specificandis, & exprimendis, ac alias illarum statui præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. II. Nos igitur, qui Abbatissarum, Priorissarum, & Monialium prædictarum conversionem benedicimus, & plurimum in Domino collaudamus, earumque incrementum, & subventionem sincero exoptamus affectu, Abbatissas, Priorissas, & Conventus, earumque singulas Moniales a quibusvis excommunicationis &c. censentes bona &c., ab Ordine Conventualium S. Francisci, & ab omnibus, & singulis Monasteriis Fratrum prædictorum, & Tertii Ordinis hujusmodi, a quibus illorum bona per Nos dismembrata, vel separata, & abdicata, & alii, seu aliis Monasteriis Monialium dicti Ordinis applicata, & appropriata non

ta non fuerunt, applicari, & appropriari mandatum non fuit, Auctoritate Apoſtolica ten. præs. perpetuo dismembramus, ſeparamus, illaque ſic ſeparata, & dismembrata illis tantum Monaſteriis Monialium hujusmodi, quæ prædictus Didacus Cardinalis nominaverit, & ſpecificaverit, & non aliis Monaſteriis appropriamus, ac ex nunc, prout ex tunc &c. liberaliter donamus, concedimus, prædictoque Didaco Card. Monaſteria Monialium hujusmodi nominandi &c. dismembrationem &c. præſentesque literas de ſubreptionis, vel obreptionis &c. tractari, & revocari non poſſe &c. Contradictores quoslibet &c. Volumus autem, & mandamus, quatenus Fratribus de Obſervantia in prædictis Monaſteriis olim Fratrum Conventualium introductis de paramentis Sacriſtiæ, & aliis rebus divino cultui neceſſariis, vel ſuppellectibus, aut reparatione Eccleſiarum, & Monaſteriorum Fratrum hujusmodi neceſſariis provisum non fuerit, quod per dictum Didacum Cardinalem ex bonis, fructibus, redditibus, & proventibus prædictis, pro una vice tantum provideatur, & etiam Fratribus ſenibus infirmis, & valetudinariis Conventualibus hujusmodi, qui ab ipſis Fratribus de Obſervantia recepti non fuerint, ex eisdem bonis, fructibus, & redditibus, pro congrua eorum ſuſtentatione, per ipsum Didacum Cardinalem commode, & opportune ſubveniatur. Volumus etiam &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die I. Octobris Anno VI.

CVIII.

Concedit Minoribus Obſervantibus Monaſterium Monialium Guaſtallæ. Ex Memoriis Flaminii de Parma pag. 589.

Dilecto Filio nobili viro Cæſari Gonzagæ Domino in temporalibus Terræ Guaſtallæ nullius Diœceſis &c.

INter cætera cordis noſtri deſideria illud ſinceris affectibus amplectimur, ut Monaſteria, & alia pia loca a Chriſtifidelibus inſtituantur &c Cum igitur diebus præteritis nobis ſupplicaſſes, ut viſitare facere curaremus quasdam Moniales Ordinis S. Auguſtini exsiſtentes in quadam domo aperta Terræ Guaſtallæ nullius Dioec., cujus Dominus in temporalibus exsiſtis, Nos tuis precibus inclinati mandavimus Dilecto Filio Inquiſitori Placentino Ord. Fratrum Prædicatorum, ut dictas Moniales, & domum viſitaret, & de earumdem Monialium vita, moribus, & qualitate Nobis referret, qui quidem Inquiſitor, poſtquam easdem viſitaſſet, Ipsas reſtringendas eſſe, & ad veram Regularis Obſervantiæ normam reducendas, nec non in aliquod Monaſterium dicti Ordinis clausum transferendas eſſe cenſuit, ac poſtea de noſtra licentia ipſæ Moniales translatæ fuerunt ad quoddam Monaſterium Caſtrinovi Parmen., ſeu alterius Dioec. ejusdem Ordinis S. Auguſtini expenſis tuis, qui in translatione, & pro ſubventione earumdem Monialium translatarum ſummam trecentorum ſcutorum, ultra bona mobilia, & bladas, & vinum magni valoris de tuo erogaſti. Cum autem ipſa Domus, in qua dictæ Moniales habitabant, vacua remanſerit, tuque ibidem nobis humiliter ſupplicari feceris, ut pro tua devotione dictam Domum, ac quædam alia bona ad dictas Moniales tunc ſpectantia concedere vellemus, & in ipsam domum Fratres Ordinis S. Franciſci de Obſervantia introducere poſſes, quibus tu pro tua ſingulari devotio-

tione, quam erga Divum Franciscum geris, paratus es construere Ecclesiam, & Monasterium in dicto loco tuis sumptibus, & expensis. Nos tuum pium, & religiosum erga dictum Ordinem animum, & zelum in Domino plurimum commendantes, motu proprio &c. ordinem, statum, formam, nomen, & essentiam regulares perpetuo in dicta domo auctoritate Apostolica ten. præs. supprimimus, & extinguimus, ac domum, & bona hujusmodi tibi ad hoc, ut Monasterium, & Ecclesia, ac alia infrascripta fiant, concedimus, tibique in eodem loco Monasterium una cum Ecclesia sub invocatione S. Francisci, & Sacristia, Campanili, Cœmeterio, Claustro, Dormitorio, Refectorio, Cellis, Hortis, Hortalitiis, & aliis officinis, ac partibus, & locis ad Monasterium hujusmodi necessariis, & opportunis ad instar aliarum domorum, seu Monasteriorum dictorum Fratrum construi, & ædificari faciendi, ac Sacristiæ pro ipsius dote, & manutentione censum ex dictis terris, seu bonis valoris noningentorum, vel circa, annui vero redditus triginta quinque scutorum, ad livellum concedi solitis applicandi, & appropriandi, nec non ipsis Fratribus, postquam dictum Monasterium constructum, & ædificatum fuerit, inhabitandi, ac dictarum terrarum, seu bonorum ratione dicti census possessionem propria auctoritate libere apprehendendi, & perpetuo retinendi, censumque prædictum in proprios dictæ Sacristiæ usus, & utilitatem &c. convertendi, aliaque super præmissis, & circa ea necessaria quomodolibet, & opportuna faciendi &c. concedimus, & impertimur, seu domum prædictam in Monasterium erigimus, & instituimus, ac eidem Monasterio, postquam erectum fuerit, & illius Guardiano, & Fratribus pro tempore exsistentibus quod omnibus, & singulis privilegiis &c. gaudere possint, & debeant, indulgemus. Decernentes &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VI. Novembris An. VI.

CIX.

Reformat Monasteria Cremonensia. Ex regest. Secretariæ Brevium ibidem pag. 240.

Ven. Fratri Episcopo Cremonen.

EXponi nobis nuper fecisti, quod tu pro reformatione peragenda, in nonnullis Monasteriis Monialium S. Benedicti, & S. Claræ Conventualium Ord., & Dioec. Cremon. tuo gubernio, & jurisdictioni subjectis, cuperes, aliquas Moniales, quæ vitæ, & institutorum Regularium peritæ exsistant, ex aliis Monasteriis educere, illasque ad reformanda Monasteria prædicta introducere, ac in Abbatissas, seu Priorissas, & alias Officiales deputare posse. Quare nos humiliter supplicari fecisti, ut honestis tuis votis hujusmodi annuere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. fraternitati tuæ, ut ex tibi subjectis, seu etiam non subjectis Monasteriis, etiam extra tuam Diœcesim exsistent. eorumdem tamen Ordinum, & de suorum Superiorum licentia, aliquot Moniales tibi bene visas educendas, illasque in Monasteria reformanda prædicta introducendi, ac illas in Abbatissas &c. deputandi, & si forsan tot Moniales idoneas in ipsa Monasteria hujusmodi ad effectum dictæ reformationis introducendas habere non poteris, tunc ex iis Monialibus, quæ in ipsismet reformandis Monasteriis fuerint, magis idoneas in Abbatissas &c. constituendi, easque ab illis, ad quas spe-

ſpectat, recipi, & admitti mandandi, & faciendi &c. Contradictores &c. compeſcendi facultatem concedimus, & poteſtatem. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VIII. Decemb. Anno VI.

CX.

Abſolvitur a cenſuris. Ibidem pag. 479.

Dilecto Filio Antonio Ord. Fratrum Minorum de Obſervantia Profeſſori Oppidi de Condoual Provinciæ S. Michaelis Juriſdictionis Civitatis Hiſpalen.

Apoſtolicæ Sedis indefeſſa clementia lapſis poſt exceſſum cum humilitate ad eam recurrentibus perſonis Eccleſiaſticis præſertim Sacræ Religioni adſtrictis libenter ſe propitiam, & benignam exhibere conſuevit, & dum id humiliter petunt, ſuæ pietatis præmium aperire non denegat. Exponi ſiquidem Nobis nuper feciſti, quod tu alias adhuc in ſæculo exsiſtens, & Ordinem Fratrum Minorum de Obſervantia nuncup. nondum expreſſe profeſſus clericali charactere minime inſignitus exſiſteres, officium Advocati exercuiſti, ac te in cauſis criminalibus, in quibus malefactores eorum exigentibus demeritis ad mortem condemnati fuerunt, immiſcuisti &c. Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, Tu, qui, ut aſſeris, in alicujus mortem machinatus non fuisſti &c. cupias magno devotionis fervore accenſus dicto charactere inſigniri &c. Nos igitur ſpecialibus favoribus, & gratiis te proſequi volentes, teque a quibusvis excommunicationis &c. cenſentes &c. ad omnes etiam Sacros, & Preſbyteratus Ordines promoveri, & poſtquam promotus ad illos fueris, in illis etiam in Altaris Miniſterio miniſtrare libere, & licite poſſis, & valeas, auctoritate, & tenore præs. diſpenſamus. Nec non a te omnem inhabilitatem, & infamiæ maculam &c. abſtergimus, teque in priſtinum, & eum, in quo ante præmiſſa quomodolibet eras, ſtatum remittimus, & plenarie reintegramus. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Jan. Anno VII.

CXI.

Providet incolumitati rerum Cœnobio S. Dominici Calciatenſis donatarum. Ibidem pag. 488.

Ad futuram rei memoriam.

Ex commiſſo nobis deſuper paſtoralis Officii debito ea libenter ſtatuimus, & ordinamus, per quæ Monaſteriorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum in eis Altiſſimo famulantium commoditati, & utilitati conſulitur. Exponi ſiquidem nobis nuper fecit Ven. Fr. Bernardus Epiſcopus Corduben. quod alias ipſe pia devotione ductus Monaſterium, ſeu Domum Ord. Fratrum Minorum de Obſervantia nuncup. S. Franciſci in Oppido Civitate nuncup. de S. Domingo Calciaten. conſtrui, & ædificari fecit, & Eccleſiæ Domus ſic conſtructæ, & ædificatæ calices, patenas, corporalia, cruces, vaſa, pocula, veſtes, aliaque id genus paramenta, & ornamenta Eccleſiæ Domini cultui neceſſaria donavit,

navit, ac in futurum alia forsan donare intendit, & in eadem domo, seu Monasterio Librariam, seu Bibliothecam erigi fecit, ipsique Librariæ, seu Bibliothecæ multos diversi generis libros libere donavit, & alios forsan donare intendit. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, si libri, aut calices, vestes, & alia præmissa ex Libraria, aut Ecclesia hujusmodi extrahantur, & personis externis commodentur, periculum est, ne prædicta deperdantur, aut lacerentur. Quare dictus Bernardus Episcopus nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis &c. opportune providere dignaremur. Nos bono dictæ domus, & Fratrum in ea pro tempore exsistentium commoditati consulere volentes, auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, quod libri, & calices &c. ex Libraria, aut Ecclesia hujusmodi nullo unquam tempore extrahi, aut alicui, seu aliquibus &c. commodari possint. Inhibentes omnibus, & singulis, ac Guardiano, & Superioribus dicti Ordinis, aut Domus &c., sub excommunicationis ipso facto incurrendæ pœna, ne libros, calices &c. ex Libraria, aut Ecclesia hujusmodi extrahere, aut commodare possint &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die IV. Januarii Anno VII.

CXII.

Largitur privilegia Fratribus Indiarum. Ibidem pag. 297.

Ad perpetuam rei memoriam.

Licet alias Nos cupientes, Ordinem Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia per nostræ providentiæ ministerium felicia in Domino suscipere incrementa, per quasdam nostras in forma Brevis, inter alia statuerimus, quod tam Minister Generalis, quam Commissarius, & Procurator etiam Generalis, & Provinciales dicti Ordinis ad idem officium eligi nequeant, nisi post sexdecim annos, minusque Minister Generalis in Commissarium, vel Procuratorem Generales, aut Commissarius Generalis in Ministrum, seu Procuratorem Generales, nec Procurator Generalis in Ministrum, seu Commissarium Generales, nisi post dictos XVI. annos, ac alias, ut in nostris motu proprio desuper confectis literis plenius continetur. Cum tamen, sicut Charis. in Christo filius noster Philippus Hispaniar. Rex Cath. exponi nobis nuper fecit, præmissa in Provincia Novæ Hispaniæ Indiarum Maris Oceani, quæ ipsius Philippi Regis temporali dominio subjectæ dignoscuntur, ob religiosorum inibi exsisten., qui meritis ad dignitates hujusmodi assequendas polleant, paucitatem observari nequeant, sicque si ad illas inhabiles assumerentur, facile esse posset, ut & in dicti Ordinis domibus salubre, & necessarium non vigeret gubernium, & exinde fructus spiritualis, qui ex eorum doctrina illarum partium incolis provenit, non colligeretur, in maximam ipsorum animarum salutis detrimentum. Quare idem Philippus Rex nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis &c. providere dignaremur. Nos &c. supplicationibus inclinati ten. præs. decernimus, dispositionem eligendi de novo in Provinciales eos, qui eatenus fuissent, tam in prædicta, quam in aliis Provinciis Indiarum hujusmodi eidem Philippo Regi subjectarum locum minime habere, nec in illis servari debere; sed terminum XVI. annorum hujusmodi in illis ad triennium dumtaxat reducimus, ita quod qui per triennium tantum simi-

ſimilia officia non obtinuerit, ad illa denuo reaſſumi poſſit &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXII. Februarii An. VII.

CXIII.

Privilegium lucrandi Indulgentias in feſto Portiunculæ. Ex lib. Vineæ Seraphicæ pag. 241.

Ad futuram rei memoriam.

De ſalute gregis Dominici &c. Cupientes igitur, ut Eccleſiæ, Monaſterii, ſeu Domus S. Mariæ de SS. Angelis Oppidi, ſeu loci de Cerraluo Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia forſan nuncupati, ad quam (ſicut accepimus) dilectus Filius Nobilis Vir Rodericus Pacheco modernus Marchio de Cerraluo, ac dilecti Filii Noſtri Franciſci Tituli S. Crucis in Jeruſalem Presbyteri Cardinalis Pacheco nuncupati Frater Germanus, ſingularem gerit religionis affectum, in debita veneratione habeatur, ac ipſi Chriſtifideles ad ipſam Eccleſiam eo libentius devotionis cauſa confluant, quo ex hoc dono cæleſtis gratiæ uberius ſe refectos eſſe cognoverint. Devotis itaque Franciſci Cardinalis, & Roderici Marchionis prædictorum, Nobis in hac parte porrectis ſupplicationibus inclinati, de Omnipotentis Dei miſericordia &c. omnibus, & ſingulis utriusque ſexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis &c. plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem &c. miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Præſentibus &c. perpetuo duraturis.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Martii Anno VII.

CXIV.

Pro conſtructione Cœnobii Excalceatorum in Civitate Valentiæ. Ibidem pagina 556.

Ven. Fratri Joanni de Ribera Patriarchæ Antiochen., & Archiepiſcopo Valentino.

Piis Fidelium votis, quæ Religionis propagationem, & Domini cultus augmentum reſpiciunt, ut optatum ſortiantur effectum, libenter annuimus, ac ea favoribus proſequimur opportunis. Exponi ſiquidem nobis nuper feciſti, quod alias Tu volens ad Eccleſiam tuam Valentinam, ut illi non modo præeſſes, verum etiam prodeſſes, accedere, & in Religionis zelo, literarum ſcientia, probitate, & prudentia, quibus illorum largitor Altiſſimus Dilectum Filium Petrum de S. Maria Ord. Fratrum Minorum de Obſervantia nuncup. profeſſorem affluenter decoravit, plurimum confidens, pro tua ſpeciali conſolatione ipſum Petrum de licentia ſuorum Superiorum ad dictam Eccleſiam Valentin. tecum duxiſti, ubi poſtmodum a ſuis Superioribus factus fuit Cuſtos Cuſtodiæ S. Joannis Baptiſtæ, qui pro Regulæ ſuæ Obſervantia in domibus, ſeu Conventibus in Civitate Valentiæ exſiſtentibus, moram trahere ſolitus erat, & in dictis domibus, ſeu Conventibus per multitudinem Fratrum ibi degentium cum animi ſui quiete, & tranquillitate vivere, tibique inſervire commode non valet. Quare Nobis humiliter ſuppli-

cari

cari fecisti, quatenus tibi in præmissis providere dignaremur. Nos &c. inclinati, Tibi, ut in dicta Civitate, seu prope etiam illius muros, & aliquo condecenti loco tibi benevisо unum Monasterium cum Oratorio, campanis &c. pro usu, & habitatione dicti Fratris, & aliorum decem, vel duodecim Fratrum dicti Ordinis Fratrum Minorum professorum erigi, construi, & ædificari facere; & ibidem dictus Petrus una cum decem, seu duodecim Fratribus sub dicti Ordinis Provincialis Provinciæ S. Joseph, & Custodis Custodiæ S. Joannis Baptistæ ejusdem Provinciæ nunc, & pro tempore existentium Superiorum obedientia Altissimo ibidem famulando, & more reliquorum Fratrum vivendo, libere, & licite absque apostasiæ nota, & conscientiæ scrupulo moram trahere possit Apostolica auctoritate ten. præs. licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur. Ac eidem Petro, & aliis Fratribus in dicto Monasterio, ut præfertur, erigendo pro tempore commorantibus, ut omnibus, & singulis libertatibus, privilegiis, immunitatibus, præeminentiis, &c. uti, potiri, gaudere, nec non eleemosynas a quibusvis Christifidelibus Petro, & aliis Fratribus prædictis quomodolibet in futurum elargiendas recipere, illasque in Monasterii prædicti, eorumque Fratrum usum, & utilitatem convertere licite, & libere valeant indulgemus. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Martii Anno VII.

CXV.

Angelus de Aversa transfertur ad Ecclesiam Tranensem. Ex regesto Vaticano lib. 4. pag. 421.

Venerabili Fratri Angelo Episcopo nuper Cathacen. in Archiepiscopum Tranen. Electo Salutem &c.

ROmani Pontificis &c. incrementis. Sane Ecclesia Tranen. ex eo, quod Nos nuper Venerabilem Fratrem nostrum Joannem Baptistam &c. nuper Archiepiscopum Tranen. a vinculo &c. per translationem hujusmodi Pastoris solatio destituta. Demum ad Te Ordinis Minorum de Observantia, & Theologiæ Professorem Episcopum nuper Cathacen. &c. direximus oculos nostræ mentis, quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ Tranen. de persona tua &c. providemus, Teque illi in Archiepiscopum præficimus, & Pastorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVI. Aprilis Anno VII.

GREGORIUS XIII.

Electus III. Idus Maji, Coronatus XIII. Kal. Junii die Pentecoſtes in Baſilica Vaticana.

Anno Christi 1572. Gregorii XIII. anno 1.

I.

Largitur Indulgentias Capellæ B. Mariæ Angelorum de Portiuncula. Ex authentico Originali.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAlvatoris Domini &c. De Divina igitur Miſericordia confiſi tenore præſentium perpetuo concedimus, ut quoties quicumque Sacerdos ſive Sæcularis, ſive Regularis Miſſam in Altari ſito in Capella Beatæ Mariæ Angelorum Domus Fratrum Ordinis Minorum de Obſervantia prope Civitatem Aſſiſii, pro liberatione unius Animæ in Purgatorio exſiſtentis celebraverit, ipſa Anima per hujuſmodi celebrationem eaſdem Indulgentias, & peccatorum remiſſionem conſequatur ad ipſius liberationem, pro qua celebraretur dicta Miſſa ad Altare ſitum in Eccleſia Beati Gregorii de Urbe ad id deputatum. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die I. Maji Anno I.

II.

Indulget, ut quatuor Fratres Provinciæ Angelorum ſtudeant literis in Univerſitate Complutenſi. Ex Hiſt. Andreæ de Guadalupe regeſt. Bull. Apoſt. pag. XXI.

Dilecto filio nobili viro Franciſco de Zuniga Duci de Bejar.

DUM illam fidei conſtantiam, & devotionis ſinceritatem, quas erga nos, Sanctamque Sedem Apoſtolicam gerere comprobaris, adjicimus noſtræ conſiderationis intuitum, & non immerito inducimur, ut perſonam tuam benigno favore proſequentes, votis tuis, præſertim populi ædificationem, & inſtructionem concernentibus, gratum præbeamus aſſenſum. Exponi nobis ſiquidem nuper feciſti, quod cum in Provincia de Angelis nuncupata, cujus majores tui proximi fundatores fuerunt, pauci admodum litterati, & eruditi viri, qui cum bonæ vitæ exemplo, tum doctrina Chriſtiana populos dictæ Provinciæ inſtruere poſſint, & erudire, inveniantur, deſideres, quatuor Fratres Ordinis S. Franciſci, ad quem dicti majores tui maximum geſſerunt devotionis affectum, Tuque Fratres dicti Ordinis ſingulari quadam benevolentia proſequeris, in Monaſterio, ac Conventu B. Franciſci Univerſitatis Compluten. ad effectum eos litteris imbuendi, introducere, eiſque iuibi ſumptus, & expenſas ſuppeditare. Sed quia, ut eadem expoſitio ſubjungebat, in Monaſterio, ſeu Conventu hujuſmodi certus Fratrum numerus forſan adeſſe debet, & propterea id tibi licere minime credis abſque noſtra, & Se-

& Sedis Apostolicæ licentia speciali, nobis humiliter supplicari fecisti, quatenus &c. dignaremur. Nos igitur attendentes, maxima ex litterarum studiis tamquam virtutum, & bonarum omnium artium seminariis, universæ Reipublicæ incrementa provenire &c. tuis hac in parte nobis porrectis supplicationibus inclinati, tibi, ac pro tempore exsistenti Duci de Bejar, ut ex nunc, & perpetuis futuris temporibus quatuor Fratres dicti Ordinis, & Provinciæ de Angelis nuncupatæ, licet arctioris vitæ sint, de Superiorum suorum licentia nominare, & Monasterium, seu Conventum hujusmodi Complutensem ad effectum præmissum, & ut sedulo literis operam dent, nullius, etiam loci Ordinarii, aut Superioris, ad hoc requisita licentia, introducere, & ipsis, seu illorum quolibet post prædicta eorum studia, vel alias discedente, vel discedentibus, in locum ipsius, vel illorum, alium, seu alios subrogare libere, & licite possis, & valeas. Ita tamen, quod ipsis, postquam introducti fuerint, sumptus necessarios suppeditare, ac cubicula, seu cellas pro eis tuis propriis sumptibus, & expensis construere, & ædificare, aliaque in præmissis &c. facere tenearis &c. indulgemus. Mandantes Generali, & Provinciali, seu alii Superiori, Guardiano, seu Priori, & Fratribus Conventus, seu Monasterii hujusmodi, aliisque &c. quatenus quatuor Fratres per te, & pro tempore exsistentem Ducem de Bejar nominandos, & introducendos hujusmodi sub excommunicationis &c. in Monasterium, seu Conventum hujusmodi, visis præsentibus &c. recipiant, & admittant, ac eisdem privilegiis &c. quibus alii Fratres hujusmodi Conventus utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere, permittant. Decernentes præsentes litteras &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Marcum die V. Septembris Anno I.

III.

Pro fundatione Cœnobii juxta Jonivillam. Ex Arm. 3. Archiv. S. Isidori num. 51. pag. 18.

Ad futuram rei memoriam.

Harum tenore, & virtute SS. D. N. ad instantiam, & humilem supplicationem Illustrissimi Caroli Tituli S. Apollinaris Presbyteri Cardinalis a Lotharingia, Antoniæ a Borbonio Ducissæ, Aloysiæ ejus Matris, nec non invictissimi Henrici a Lotharingia Ducis ipsius Antoniæ Ducissæ nepoti, eorumdem pietate, ac devotione permotus permittit, ac facultatem impertitur disjungendi, ac separandi quemdam Prioratum dictum S. Annæ prope Jonivillam Cathalaunensis Diœcesis in cacumine ejusdem montis situm in Monasterio S. Urbani, quod simul cum eodem Prioratu præfatus Illustrissimus Cardinalis ex concessione, atque dispensatione Apostolica in commendam ad vitam tunc obtinebat, quatenus Domum Fratrum Minorum de Observantia ibidem conservare curarent, quod etiam a Rev. in Christo Patre Cathalaunensi Episcopo loci Ordinario ad id peragendum obtinuerant, ipsique Domui constructæ annecterent, ac incorporarent, quæ muro antiquo situs jungebantur, & vineam quamdam ejusdem Prioratus S. Annæ, ac nonnullas aliarum vinearum partes portioni domus prædictæ adjacentes ad prædictorum usum Fratrum in alimentum in perpetuum concederent.

Data est Romæ apud S. Petrum die XIX. Novembris Anno I.

IV.

Fit Episcopus Bosanensis. Ex regest. Vaticano lib. 3. pag. 430.

Dilecto Filio Joanni Meli Electo Bosanen. Salutem &c.

APostolatus Officium &c. gubernare. Sane Ecclesia Bosanen. &c. cui bo. mem. Dominicus Episcopus Bosanen. &c. per obitum dicti Dominici Episcopi Pastoris solatio destituta. Nos vacat. hujusm. &c. ad Te Ordinis Fr. Min., & Theologiæ Profess. &c. direximus &c. Quibus omnibus &c. præd. Ecclesiæ de persona tua &c. providemus &c.
Datum Romæ apud S. Petrum XVI. Kal. Decembris Anno I.

V.

Indulget Joanni Meli facultatem consecrationem suscipiendi extra Urbem. Ibidem pag. 245.

Dilecto Filio Joanni Electo Bosanen. salutem &c.

CUM nos pridem Ecclesiæ Bosanen. certo tunc expresso modo Pastoris solatio destitutæ de persona tua &c. duxerimus providere. Nos &c. tibi, ut a quocumque malueris Catholico Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, accitis, & in hoc tibi assistentibus duobus, vel tribus Catholicis Episcopis &c. munus consecrationis suscipere valeas &c. concedimus facultatem. Volumus autem, (sequitur ut pag. 497.) Forma autem juramenti, quod præstabis, hæc est (sequitur ut pag. 480. in fine.)
Datum Romæ apud S. Petrum XII. Kal. Decemb. Anno I.

VI.

Pro horreo frumentario construendo in Conventu Observantium Civitatis Cornetanæ. Ex Mem. hist. Casimiri Romani pag. 137.

Pius Episcopus &c.

MOtu proprio &c. Cum Camera Apostolica pro bono usu, & servitio publico abundantiæ Annonæ Almæ Urbis nostræ consueverit habere, & continuo habeat magnam grani quantitatem in Civitate nostra Cornetana, verum in eadem Civitate non habeat aliquem locum, seu horreum, vel granarium pro reponenda, & conservanda tanta grani quantitate idoneum &c. Et sicut accepimus, in eadem Civitate in Monasterio, seu Conventu Fratrum Ordinis S. Francisci nuncup. de Observ. exstet quidam locus amplus superiorem, & inferiorem partes habens, quo alias Fratres dicti Monasterii, seu Conventus pro Coenaculo, seu Refectorio utebantur, qui partim jam dirutus existit, & partim ruinam minatur, & ab eisdem Fratribus tum ob illius loci aeris intemperiem, tum propter hujusmodi ruinam præteritam, & imminentem, desertus, & derelictus reperitur &c. cui quidem loco cohærent isti fines, a parte anteriori via publica, a parte vero posteriori dictus

dictus Conventus, seu Monasterium; ac ab uno Campanile, & Ecclesia ejusdem Conventus, ab aliis vero capitibus, seu extremis quædam habitantiunculæ etiam dirutæ cum quodam discooperto: unde si hujusmodi locus eidem Cameræ Apostolicæ pro usu granarii &c. applicaretur, ex hoc non solum publicæ commoditati, et utilitati, sed etiam dictæ Fratrum subventioni consuleretur. Nos in præmissis &c. providere volentes, & considerantes, quod dicti Fratres in hujusmodi Monasterio, seu Conventu habent spatium pro eorum habitatione satis amplum, quodque dicto loco per eos ad præsens sic derelicto non utuntur, nec indigent, motu simili &c. prædictum locum dicti Monasterii, seu Conventus, sic, ut præfertur, partim dirutum, partim ruinam minantem, ac, ut præfertur, eidem Monasterio, seu Conventui inutilem una cum dictis habitatiunculis dirutis, & dicto discooperto, quæ etiam ad usum granarii hujusmodi necessaria sunt, cum juribus, & pertinentiis suis universis eidem Cameræ Apostolicæ ad effectum granarii, seu horrei pro dicta annona, seu abundantia grani ibidem conficiendi, & granum hujusmodi illic reponendi, & conservandi: ita quod ipsa Camera Apostolica, seu ejus Agentes pro recognitione annuatim unam petiam *panni frateschi* vulgariter nuncupati Urbevetan. ad valorem, & pretium viginti Scutorum monetæ ascenden. dictis Fratribus ejusdem Monasterii, seu Conventus pro illis vestiendis primo die mensis Octobris cujuslibet anni in ipsa Civit. Cornetan. dare, & respondere debeant, & teneantur: quodque scalæ &c. fieri debeant a parte exteriori dicti loci, non autem a parte inspiciente versus Monasterium, seu Conventum, & fenestræ, quæ in hujusmodi horreo, seu granario a parte versus, seu intus dictum Monasterium, seu Conventum respicient, fient, debeant fieri ea altitudine, ut personæ existentes intus dictum granarium sese ad dictas fenestras, pro respiciendo intus Monasterium, seu Conventum hujusmodi, applicare, & ut vulgariter dicitur, affacciare non possint &c.

Anno Christi 1573. Gregorii XIII. anno 1. & 2.

VII.

Concedit Minoribus Conventualibus S. Crucis Florentiæ, ut vendant nonnulla bona immobilia. Ex regest. Vaticano lib. 5. pag. 229.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Florentin., & Dilecto Filio Archipresbytero Ecclesiæ Florentin. Salutem &c.

Ex commisso nobis desuper Pastoralis officii debito &c. roborari. Dudum siquidem a felicis recordationis Paulo Papa II. Prædecessore nostro emanarunt Literæ tenoris sequen. videlicet: Paulus Episcopus &c. Et deinde exhibita nobis nuper pro parte Dilecti Filii Nobilis Viri Francisci Medices Florentiæ in majori parte sibi subjectæ Principis, & Dilecti etiam Filii Nobilis viri Cosimi Medices, ejusdem Etruriæ Magni Ducis nati, & Dilec. Fil. Guardiani, & Fratrum Domus S. Crucis Florentin. Ord. Fratrum Min. Con. nuncupatorum petitio continebat, quod alias dicti Guardianus, & Fratres insimul congregati, cupientesque

que dictæ Domus conditionem efficere meliorem, ac considerantes, se habere, & possidere Territorium cum Mansionibus, & Domibus, & Horto ad dictam Domum legitime spectante, & ab eadem Domo separato, ex quibus a triginta annis citra paucos, aut nullos fructus percipere potuissent, aut sperarent, quod percipi possent in futurum, ex eo quod dictæ Domus indigeant in dies & reparatione, & restauratione, & si reparentur, & restaurentur magna cum impensa, eisdem Domui, & illius Guardiano, & Fratribus pro tempore exsistentibus non essent magis utiles, quam sint de præsenti. Propterea primodictæ Domui magis expediret, Territorium hujusmodi alicui pro justo, & rationabili pretio vendere, & pretium exinde proveniens in emptionem aliorum bonorum eidem Domui magis utilium conve..ere, & subrogare de consensu Dilectorum Filiorum modernorum Generalis Magistri dicti Ordinis, & ad quos Fabricæ Bonorum primodictæ Domus, & Ecclesiæ administratio, & operariorum Ecclesiæ dictæ Domus pertinent, Francisco Principi prædicto pro se, & suis hæredibus Domos, & Possessiones, in quibus superioribus temporibus Infirmaria antiqua dictæ Domus erat, ad primodictam Domum spectantes, & a porta retro se extendentes in Burgo Florentino, & districtu Pastoralis Ecclesiæ Sancti Jacobi inter foveas, in quibus pro tempore exsistentes Equites levis armaturæ ad Civitatis prædictæ custodiam deputati modo inhabitant, ut totum illum locum, ac tenimentum, & habitationes, quæ comprehenduntur in designatione, & primitus ipsis Guardiano, & Fratribus per dilectum Filium Carolum de Pettis Civem etiam nobilem, & in qua continetur tota illa pars, quæ consistit a via publica Burgi prædicti usque ad magistralem parietem, quæ regitur, & manet super voltas nuncupatas Infirmariæ cum fornicibus, & logiis superioribus, & inferioribus insimul cum horto, & stabulo magno, ac scala ex lapidibus confecta, quæ extenditur ad dictos fornices superiores, ac Choro, in quo dicta Scala ab inferius usque ad supremum exsistit, nec non mansionem, quæ est inferior in introitu dictæ Domus, cui mausioni lumen, & fulgor in fenestris ferreis super rustico sportellorum nuncupato, usque ad fornicem ipsius mansionis, & nou superius, nec citra, quæ, & quibus a primo via dicti Burgi, a secundo bona Dilecti Filii Nicolai Asmi, a tertio dilectarum in Christo Filiarum Abbatissæ, & Conventus Monasterii Sancti Balthasaris Loci a Comectravo, a quarto Dilectorum Filiorum hæredum quondam Philippi Lincii, a quinto hæredum quondam Angeli de Donis, a sexto dictorum hæredum de Linciis, a septimo murus tettualis ingressus dictæ Domus Sanctæ Crucis, cum reservatione tamen spatii cujusdam, a quo cadit aqua defluens ex dicto Tetticulo, & exitu ipsius, ac octavo murus dividens stabulum magnum a Claustro dictæ Domus Sanctæ Crucis, a nono murus Infirmariæ ipsius Domus Sanctæ Crucis, qui dividit, & separat mansiones venditas propiores ad eamdem Domum Sanctæ Crucis, a decimo hortus Infirmariæ ad Domum Sanctæ Crucis hujusmodi spectans, & generaliter omnes illas mansiones, & habitationes, quæ fuerunt iuhabitatæ, & inhabitantur per dictos Equites dicti Francisci Principis ab annis triginta, vel citra respective consisten., cum omnibus juribus, & annuis emolumentis primodictis eis competentibus, ac annuis responsionibus contra dictos hæredes de Donis, ex eo quia ædificaverint in priori horto, ut supra, vendito, qui hortus vergit versus viam, cum eodem spatio in dicto horto, ut supra occupato, declarando, quod in ædificatione, quæ fieri con-

contigerit in dicto horto, aditus primodictæ Domus non occludatur, hac addita conditione, quod non fiant portæ aliquæ, per quas ingrediatur in hortum dictorum Fratrum reservatum dictæ Infirmariæ modernæ, sed tamen suum possit lumen habere ex ferreis fenestris factis, vel faciendis super dicto horto; declarando etiam, quod in muro stabuli magni dividente claustrum a stabulo magno a fornice citra Infirmariæ aliqua fenestra fieri non possit, aut foramen, neque fumi aliquod lumen ex dicto claustro tempore aliquo citra lumen, quod hodie inibi adest; sed foramina, & fenestræ superiores hodie Inibi exsistentes non possint fieri inferiores, sed superiores, & fiant ferreæ, ac supereminentes, aut extra murum, ad effectum, ut habitatores non possint per eas inferius perspicere, nec per illas supereminere, neque inspicere loca Fratrum primodictæ Domus Sanctæ Crucis pro pretio mille, & octingentorum scutorum, septem libris monetæ Florentinæ illarum partium pro quolibet scuto computatis, deponendorum super Monte Pietatis similiter Florentin. expensis dicti Francisci Principis, & in bonis stabilibus pro primodicta Domo ad declarationem ambarum partium, & in eventum discordiæ arbitrio tui, Frater Archiepiscope, seu Vicarie in Spiritualibus Generalis, committendorum, cum pacto, quod in dictis bonis reinvestiendis apponatur prævia hypotheca, & conditio, quod ipsa bona emenda sint prius obligata, & hypothecata dicto Francisco Principi, suisque hæredibus pro tuitione, & defensione generali, & emptione dictorum bonorum venditorum, quam alicui alteri personæ, seu creditori Domus Sanctæ Crucis hujusmodi quantumque anteriori, & privilegiato tam in tempore, quam in jure, etiam ex causa dotis, & quantumvis piæ causæ, & favorabilis pro pretio sic deponendo, donec deponatur, intelligatur esse, & sit reservatum eisdem venditionibus domini uno dictorum bonorum venditorum, pro ut Guardianus, & Fratres primodictæ Domus Sanctæ Crucis illud sibi reservaverunt, & pretio deinde deposito, tunc ipso jure, & ipso facto intelligatur esse, & sit resolutum, & nulla dicti Dominii reservatio, perinde ac si facta non fuisset, Guardiano, & Fratribus primodictæ Domus Sanctæ Crucis pro tempore exsisten. competat, ac cum aliis pactis, & conditionibus in similibus apponi solitis sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito vendiderunt, prout in Instrumento desuper confecto plenius dicitur contineri. Quare pro parte Guardiani, & Fratrum, nec non Francisci Principis prædictorum asserentium redditus dictæ Domus ex præmissis quolibet anno in summa octuaginta scutorum similium, & ultra augeri, & propterea venditionem hujusmodi in evidentem primodictæ Domus utilitatem cessisse, & cedere nobis fuit humiliter supplicatum, ut venditioni hujusmodi pro illius firmiori subsistentia Apostolicæ confirmationis robur adjicere, aliasque in præmissis opportune providere dignaremur. Nos igitur &c. Discretioni vestræ mandamus, quatenus si &c. postquam vocatis &c. venditionem prædictam approbare, & confirmare &c. curetis. Non obstantibus &c.

Datum Tusculi Idibus Januarii Anno I.

VIII.

Facultas pro conferendo Magisterii gradu. Ex regest. Secret. Brevium lib. an. 1572. & 1573. pag. 341.

Ven. Fratri Archiepiscopo Pragen. Salutem &c.

Accepimus, Dilectum Filium Gregorium de Doyonis Belluen. Ord. Minorum Conventualium professorem, & S. Theologiæ Baccalaureum in partibus Bohemiæ consisten. propter ejus probitatem, & Sac. literarum doctrinam dignum esse, qui ad Magisterii gradum assumatur. Nos igitur, qui virtute, scientia, fideique Catholicæ zelo præditos condignis honoribus affici desideramus, Fraternitati tuæ eidem Georgio, si ab eo requisitus fueris, prævio rigoroso examine, ac emissa in manibus tuis per eum prius fidei professione, habitoque etiam prædicti Ordinis Magistri Generalis de ejus vita, & doctrina approbata, & ad dictum gradum habilitate testimonio, gradum Magisterii in Sac. Theol. hujusmodi conferendi, eumque ad ipsum Magisterii gradum promovendi, qui postquam promotus fuerit, ut præscribitur, omnibus privilegiis &c. quibus cæteri ejusdem Ordinis Sacræ Theologiæ Magistri in Capitulis Generalibus promoti utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere possit, & debeat auctoritate Apostolica ten. præs. facultatem concedimus, & potestatem. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Aprilis Anno I.

IX.

Pro restauratione Conventus Camerinensis. Ibidem pag. 356.

Ven. Fratri Episcopo Camerinen. Salutem &c.

Cum, sicut accepimus, quondam Petra de Fratta Sciolta mulier Camerinen. Civitatis, vel Diœcesis, in ejus ultimo, quod condidit, testamento summam XV. scutorum Monasterio S. Francisci de Observantia ejusdem Civitatis legaverit, hac conditione adjecta, ut ex hujusmodi pecunia ampliari debeat Capella, in qua a Fratribus Officium recitari solet, prout in Testamento prædicto plenius contineri dicitur. Cumque pro parte dilectorum filiorum Guardiani, & Fratrum dicti Monasterii nobis fuerit expositum, ipsius Monasterii ædificia quadam ex parte ruinam minantia reparatione indigere, ad amplificandamque dictam Capellam prædicta XV. scuta nequaquam sufficere, sed multo majori summa opus esse, sique scuta XV. hujusmodi in reparationem ipsius Monasterii converterentur, imminenti parietum dicti Monasterii ruinæ apprime succurreretur. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, ut reparationi prædictæ dicta XV. scuta applicare de ben. Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. scuta prædicta pro ampliatione Capellæ relicta, ut præscribitur, reparationi dicti Monasterii auctoritate nostra applices, & concedas, & voluntatem ejusdem Testatricis, quoad hoc tantummodo, commutes &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Aprilis Anno I.

X.

Pro fundatione Cœnobii Cisternæ. Ibidem pag. 341.

Dilectis Filiis, & Fratribus Ord. Minorum Regularis Observantiæ juxta morem dicti Ordinis.

EXponi nuper nobis fecistis, quod Dil. Fil. Nobilis Vir Bonifacius Caetanus Domincellus Romanus Sermonetæ dictus pro sua erga nos, & Ordinem vestrum devotione, & ad Dei laudem, & Religionis propagationem, quamdam Ecclesiam, & Monasterium sub invocatione S. Antonii Abbatis extra, & prope Castrum Cisternæ Hostien. Diœcesis per eum ex propriis bonis constructum, & ad ipsum legitime spectans cum habitatione, & terra eidem Monasterio adhæren., nec non id, & totum, quod infra certos confines expressos, seu exprimendos continetur, vobis pro habitandis Fratribus ejusdem vestri Ordinis concedere, & assignare proponit, si ad id Sedis Apostolicæ licentia accedat. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, ut in præmissis in hac parte annnere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. supplicationibus inclinati, vobis Monasterium prædictum cum habitatione, terra, cæterisque juribus, & pertinentiis suis, pro eisdem Fratribus vestris habitandis, recipiendi cum Ecclesia, campanili &c. licentiam concedimus, & elargimur. Et nihilominus dicto Monasterio, & Fratribus in eo pro tempore degentibus omnibus, & singulis privilegiis &c. Monasteriis eorumdem Ordinis, & Observantiæ per Sedem Apostolicam in genere concessis, uti, potiri, & gaudere libere, & licite possint, Jure tamen Parochiali harum Ecclesiarum, & cujuslibet alterius in omnibus semper salvo, indulgemus: Non obstantibus &c.
Datum Romæ apud S. Petrum die V. Maji Anno I.

XI.

Approbat constructionem novi Cœnobii apud S. Martinum. Ex regest. Vaticano lib. 7. pag. 330.

Venerabili Fratri Episcopo Anglonen. Salutem &c.

SAcræ Religionis, sub qua Dilecti Filii Fratres Ordinis Minorum de Observantia devotum, & sedulum exhibent Altissimo famulatum, promeretur honestas, ut illorum, ac Personarum ad Fratrum Ordinem devotionem gerentium precibus, in iis præsertim, quæ Divini cultus augmentum, & animarum salutem, ac Religionis propagationem respiciunt, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuamus. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte Dilectorum Filiorum Rogerii Guardiani, & Fratrum Domus Sancti Francisci Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum Provinciæ Basilicatæ secundum morem ejusdem Ordinis prope, & extra Terram S. Martini Anglonen. Diœcesis petitio continebat, quod cum a Conventu annis citra dicta Domus pro congrua habitatione Fratrum dicti Ordinis inibi degentium constructa fuisset, illaque de Anno præterito, superveniente quodam Terræmotu in illis partibus, in majori ejus parte corruisset, ac fere

irreparabilis eſſet, prædicti Rogerius, Guardianus, & Fratres, ne divinus cultus inibi ceſſaret, ſed ſemper Divina aſſiſtente Gratia manuteneretur, unam aliam Domum alio fortiori, & tutiori & extra dictam Terram tuto loco ſub eadem invocatione, ut inibi poſtquam ædificata eſſet, ſe transferrent, mediante ſubventione ad hoc per Dilectos Filios Communitatem, & homines dictæ Terræ ſibi elargita, conſtrui, & ædificari facere de facto cœperunt, quo ad aures tuas devento, quod ipſi Rogerius Guardianus, & Fratres pro præmiſſis adimplendis licentiam a Te non obtinuerint, Tu propterea contra eos indignatus, illos pro tam pio, & religioſo opere perturbaſti, ac fabricam dictæ Domus ceſſare feciſti, ipſumque Rogerium Guardianum præmiſſorum occaſione excommunicaſti, ac eum pro excommunicato publicaſti. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, tam Rogerii Guardiani, & Fratrum, quam Communitatis, & hominum prædictorum plurimum interſit, ut incœpta Fabrica hujusmodi ad Dei laudem &c. perficiatur, ac ipſi una cum primodicta Domo, illiusque Eccleſia, & campanis, paramentis, & ornamentis Eccleſiaſticis, nec non ſepulturis, & cadaveribus in ea exſiſtentibus ad ſecuudodictam Domum, & illius Eccleſiam, poſtquam conſtructa fuerit, transferantur, idemque Rogerius Guardianus, & Fratres qui hoc tam pium opus ſibi licere exiſtimant, ab excommunicatione hujusmodi a nobis prædictus Rogerius Guardianus abſolvatur. Quare pro parte Rogerii Guardiani, & Fratrum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſum Guardianum ab omni excommunicatione per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta abſolvere &c. aliasque in præmiſſis providere dignaremur. Nos igitur &c. ipſos Rogerium Guardianum, & Fratres, eorumque ſingulos a quibusvis excommunicationis &c. cenſentes &c. Fraternitati tuæ mandamus, quatenus ipſum Rogerium Guardianum ab excommunicatione hujusmodi &c. abſolvere, & totaliter liberare, auctoritate noſtra cures, Tibique in virtute Sanctæ Obedientiæ, ne de cætero eosdem Rogerium Guardianum, & Fratres ſuper præmiſſis quovis quæſito colore, vel ingenio moleſtare, perturbare, vel inquietare audeas diſtrictius inhibemus. Non obſtantibus &c.

Datum Tusculi Kalendis Maji Anno II.

XII.

Indicitur Capitulum Generale Conventualium. Ex regeſt. Secret. Brevium ibidem pag. 405.

Dilecto Filio Joanni Pico de Camerino Ord. Min. Conventualium Generali.

CUpientes pro noſtra paſtorali cura, ut Generale Capitulum tui Ord. Fr. Min. Conventualium &c. celebretur, tibi per præs. committimus, & mandamus, quatenus ipſum Capitulum in dicto feſto Pentec. in Civitate Senarum celebrandum indicere &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXVII. Maji Anno II.

XIII.

XIII.

Immittit Moniales in Monasterium Aversæ. Ibidem pag. 408.

Ven. Fratri Balduino Episcopo Aversano.

CUM ſicut accepimus, nuper nonnulli Cives Averſani pia devotione ducti Monaſterium Monialium ſub invocatione S. Spiritus Ord. S. Claræ in Civitate Averſana erigi, & inſtitui curaverint, ac pro regulari diſciplina in eodem Monaſterio inſtituenda nonnullas Moniales ætate, prudentia, morumque honeſtate, & gravitate prǽditas ex aliquo ejuſdem Ordinis Monaſterio educere valde opportunum ſit, propterea Dilecti Filii Oeconomi, & Adminiſtratores nuper erecti Monaſterii Spiritus Sancti nobis humiliter ſupplicari fecerunt, ut ex Monaſterio S. Hieronymi Averſano ejuſdem Ordinis duas Moniales educere poſſint ad effectum illas in dictum Monaſterium Spiritus S. introducendi, regularemque diſciplinam, & Obſervantiam in illud iutroducendi, & conſtituendi, licentiam ſibi concedere de ben. Apoſtolica dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati Fraternitati tuæ per præs. committimus, ut Chriſtinam de Amoroſa, & Angelam Martuiam Moniales Monaſterii S. Hieronymi hujuſmodi ex earum Monaſterio educi, ac in prædictum Monaſterium Spiritus S. introduci auctoritate noſtra, ejuſdem Monaſterii, & Ord. Superioris licentia ad hoc minime requiſita, procures. Nos enim Chriſtinæ, & Angelæ prædictis, ut ad effectum prædictum in Monaſterio Spiritus S. ad quinquennium dumtaxat eſſe poſſint, dummodo quinquennii curſu elapſo ad Monaſterium S. Hieronymi redeant per præs. Apoſtolica auctoritate indulgemus. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXX. Maji An. II.

XIV.

Ut reducat Moniales ad Monaſteria Aquilana. Ibidem pag. 471.

Dilecto Filio Bonaventuræ de Clavaro Ord. Min. de Obſervantia Profeſſori, & in partibus Ciſmontanis totius Ordinis prædicti Commiſſario Generali.

EXponi nobis nuper fecerunt dil. in Chriſto filiæ Seraphina Barona Monialis S. Euchariſtiæ Aquilanen. nunc Monaſterii S. Claræ Neap. Abbatiſſa, & Agata Bonifacia Monialis S. Hieronymi Averſanen. Ord. S. Claræ Abbatiſſa S. M. Ægyptiacæ, ac alia Monialis Monaſterii S. Luciæ etiam Aquilanen. Ordinis S. Auguſtini nunc Abbatiſſa S. Mariæ Magdalenæ Monaſteriorum, quod cum ipſæ a dictis Monaſteriis, in quibus profeſſæ fuerunt, ad alia Monaſteria prædicta, quæ reformatione indigere videbantur, pro incœpto in eiſdem Monaſteriis reformationis negotio perficiendo Apoſtolica per literas in forma Brevis auctoritate una cum nonnullis aliis Monialibus earum ſociis translatæ fuerint, & illic in Abbatiſſas præfectæ; in ipſis vero Monaſteriis præ aeris intemperie adverſa valetudine aſſiduo vexentur, parumque, aut nihil quoad cœptum jam reformationis negotium prædictum jam poſſint in Monaſteriis prædictis retineri, aut eſſe. Idcirco ſingulæ Moniales prædictæ nobis

nobis humiliter supplicari fecerunt, ut eas ad Monasteria, in quibus habitum susceperunt, & professionem regularem emiserunt, reverti, & redire permitteremus. Hujusmodi igitur supplicationibus inclinati, & earumdem Monialium commodis, & bonæ valetudini hac in parte consulere volentes, de præmissis omnibus satis abundanter per te certiores facti, tibi ut dictis Monialibus, earumque sociis a Monasteriis, quibus nunc in Abbatissas præsunt, discedendi, & ad Monasteria, in quibus professæ sunt, redeundi, & revertendi licentiam arbitrio tuo, si id expedire tibi videbitur, impertiri valeas auctoritate nostra præsen. ten. facultatem concedimus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die III. Junii An. II.

XV.

Facultas eisdem Monialibus redeundi ad propria Monasteria. Ibidem pagina 492.

Dilectis in Christo Filiabus Monialibus Monasterii S. Claræ Neapolis Ord. ejusdem S. Claræ.

CUM nos nuper dilecto filio Bonaventuræ de Clavaro Ordinis Fratrum Minorum de Observantia Professori, ac in partibus Cismontanis Totius Ord. prædicti Commissario Generali dederimus in mandatis, ut dilectam in Christo filiam Seraphinam Barona Monialem Monasterii S. Eucharistiæ Aquilanen. nunc vestri Monasterii Abbatissam ad Monasterium S. Eucharistiæ, unde egressa est, redire permitteret. Cupientes tamen Monasterium vestrum pro instituta in eo ad restituendam Regularem Observantiam reformatione optime in posterum regi, feliciterque gubernari, & per idoneam Abbatissæ, aliarumque personarum, quibus regendi, & gubernandi Monasterium prædictum cura imminet, deputationem, commode hoc assequi posse existimantes. Idcirco motu proprio, & ex certa scientia ad annum a die per infrascriptas Moniales suscipien. officii immediate sequentem dumtaxat dil. in Christo filias Antoniam Sylvestram in Abbatissam, Isabellam vero de Franco Monasterii vestri prædicti Monialem in Vicariam Apostolica auctoritate præs. lit. tenore vestro Monasterio præficimus, constituimus, & deputamus, & pro earum consilio, quod vulgo dicitur Discretarum, superiori anno dum electioni ejusdem Bonaventura Commissarius prædictus præsideret, ejusdem Monasterii Moniales electas, cum eædem negotii reformationis admodum instructæ sint, illamque, sicut accepimus, sinceris exoptandam affectibus, confirmamus. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die III. Junii Anno II.

XVI.

Pro Cœnobio Oppidi de Velada. Ibidem pag. 457.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcræ Religionis, sub qua dil. fil. Fratres Ordinis Min. de Obs. devotum, & sedulum Altissimo exhibent famulatum, promeretur zelus, ut personarum præsertim ad dictum Ord. devotionem gerentium pre-

precibus in his præsertim, quæ illius Ordinis propagationem concernunt, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuamus. Exposui sane nobis nuper fecit dil. Fil. Nob. Vir Gomez de Avila Marchio de Velada, quod ipse ob singularem, quem erga Ordinem prædictum gerit, devotionis affectum in dicto Oppido de Velada Abulen. Diœc. unam dicti Ordinis domum constituere sub Provincia S. Gabrielis desideret, non obstante quod dictum Oppidum in Regno, & Provincia Castellæ exsistit, licetque id a dil. fil. Ministro Generali dicti Ordinis impetraverit, ut tamen illa perpetua firmitate subsistant, dictus Gomez Marchio cupit ea per nos etiam Apostolica auctoritate approbari. Quare idem Gomez Marchio Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere de ben. Apostolica dignaremur. Nos, qui hujusmodi Religionem nostris potissime temporibus vigere sinceris desideramus affectibus, prædictum Gomez Marchionem a quisbusvis excommunicationis &c. censentes, nec non decreti, & literarum Ministri hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, illaque harum serie approbantes, & confirmantes, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicientes, omnesque & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplentes, hujusmodi supplicationibus inclinati volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus domus prædicta ex nunc, si jam constructa exsistat, alioquin etiam ex nunc, prout ex tunc, & e contra postquam constructa fuerit moderno, & pro tempore exsisten. Provinciali Provinciæ S. Gabrielis dicti Ordinis subsit, nec ab illa divelli, aliove transferri quovis modo possit, inhibentes Provinciali Provinciæ Castellæ, & quibuscumque aliis ejusdem Provinciæ Castellæ Ministris & Officialibus, ne se in administratione dictæ domus intromittant, ac decernentes, dismembrationes, translationes, & alias quascunque dispositiones de dicta domo causa præsentium tenoris quomodocumque faciendas nunc irritas, & inanes, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse, irritum quoque, & inane &c. attentari. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIII. Junii Anno II.

XVII.

Concedit Privilegium Aloysiæ de la Cerda. Ibidem pag. 432.

Dilectæ in Christo Filiæ Aloysiæ de la Cerda Viduæ Toletanæ Diœcesis.

EXponi Nobis nuper fecisti, quod cum Tu, quæ in quinquagesimo, vel circa ætatis tuæ anno constituta exsistis, tuis expensis duo Monasteria alterum Discalceatorum Ord. S. Francisci, alterum vero Monialium etiam Discalceatarum nuncupat. Ordinis Carmelitarum ædificari curaveris, quodque Religionis zelo ducta pro animæ tuæ spirituali consolatione aliquando desideras Monasteria hujusmodi ingredi, & in eis cum inibi pro tempore exsistentibus Monialibus familiariter conversari, si tibi ad id nostra, & Sedis Apostolicæ suffragaretur auctoritas, desideresque eamdem facultatem quoad dictum constructum, & alia per te exstruenda Monasteria Monialium tam tibi, quam tuis filiabus etiam concedi; Nos &c. tuis supplicationibus annuentes &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIII. Junii Anno II.

XVIII.

XVIII.

Pro applicatione bonorum Cœnobii Corinaldi. Ex authentico Originali ejusdem Civitatis.

Venerabili Fratri Patriarchæ .....

...... HOdie a nobis emanarunt literæ tenoris ſubſequentis videlicet: Gregorius Epiſcopus &c. ad perpetuam rei memoriam. Copioſus in miſericordia Deus &c. expedire. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum modernorum Miniſtri Provincialis Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia de familia nuncupatorum Provinciæ noſtræ Marchiæ Anconitan. , ... Syndicorum & aliorum Miniſtrorum Montis Pietatis in Terr. Corinaldi Senogallien. Diœceſis canonice inſtituti petitio continebat. Quod alias poſtquam felicis recordationis Pius PP. V, Prædeceſſor noſter ex certis cauſis per quaſdam ſuas in forma brevis editas literas Domum Sancti Franciſci tunc Ordinis Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum dictæ Terræ a gubernio, regimine, & ſuperioritate dictorum Fratrum Conventualium, eorumque Superiorum perpetuo eximens illam cum omnibus ejus rebus, ſuppellectilibus, paramentis, & aliis bonis mobilibus quibuscumque eidem Ordini de Obſervantia conceſſerat, & pro tempore exſiſtentis Miniſtri Provincialis ejuſdem Provinciæ gubernio, eorumque viſitationi, correctioni, & obedientiæ ſuppoſuerat, & ſubjecerat volens inter cætera, quod de bonis ſtabilibus ipſius Domus nihil ab aliquo fieri præſumeretur, aut de eis diſponeretur, ſed illa bene, & fideliter cuſtodirentur, & adminiſtrarentur, donec per ſe quod de eis agendum foret, ordinaretur, prout in dictis literis plenius continetur, Fratres Ordinis de Obſervantia hujuſmodi in eadem Domo dictorum literarum vigore introducti fuerunt, ubi ab eo tempore citra devotum Altiſſimo præſtiterunt famulatum, ac juxta eorum Regularem Obſervantiam multa cum Dilectorum Filiorum Univerſitatis, & hominum ipſius Terræ ſpirituali conſolatione laudabiliter .... Cum autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, nuper dictus modernus Miniſter Provincialis inter cætera loca obedientiæ ſuæ ſuppoſita dictam Domum viſitando deprehendiſſet modernos Fratres ipſius Ordinis de Obſervantia in eadem domo commorantes tamquam literis ipſius prædeceſſoris inhærentes bona etiam ſtabilia prædicta poſſidere ...... eis minus convenire exiſtimans, adminiſtrationem bonorum ſtabilium prædictorum ab eiſdem Fratribus de Obſervantia abdicare velle decreverit. Et ſi Fratres de Obſervantia Domus hujuſmodi fruitione proventuum dictorum bonorum ſtabilium privarentur, conſuetæ Chriſtifidelium Eleemoſynæ etiam ſedulo mendicatæ vix ad paucorum ex ipſis, ne dum ad totius Conventus dictæ Domus congruam ſuſtentationem ſufficerent, quin etiam inde fieret, ut ipſi eamdem Domum deſerere cogerentur. Si vero bona ſtabilia prædicta eidem Monti perpetuo applicarentur ad hoc, ut moderni, & pro tempore exſiſtentes Syndici, & alii Miniſtri Montis hujuſmodi ...... Syndicus pro tempore eiſdem Fratribus de Obſervantia deputandus ex illorum proventibus victum, & veſtitum tot Fratribus dicti Ordinis de Obſervantia, quot pro tempore exſiſtens Miniſter Provincialis Provinciæ hujuſmodi pro Regulari Obſervantia in eadem Domo conſervan-
da

da duxerit esse necessarium subministrare, ac dictam Domum, & illius Ecclesiam in suis structuris, & aedificiis perficere, conservare, & manutenere, eidemque Ecclesiae de ornamentis, paramentis, aliisque rebus Divino cultui necessariis providere teneantur, ex hoc profecto felici praemissorum directioni, & optatae dictorum Fratrum de Observantia exonerationi abunde consuleretur. Quare pro parte Ministri Provincialis, ac Syndicorum, & aliorum Minstrorum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia, & quaecumque bona stabilia praedicta ad eamdem Domum quomodolibet pertinentia ab ea, & illius proprietate perpetuo separare, & abdicare, illaque sic separata, & abdicata eidem Monti sic ut praefertur perpetuo applicare, & appropriare, ac alias in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod patentes...... Ecclesiastica aliis........ tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem aestimationem etiam beneficii, cui alius..... peteretur, alioquin..... non valeret, & semper in....... commissio fieret ad partes vocatis, quorum interesset, & Ministrum Provincialem, ac Syndicos, & alios Ministros praedictos, ac eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati exsistunt ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non literarum praedictarum tenores, ac fructuum, reddituum, & proventuum dicti Montis verum annuum valorem praesentibus pro expresso habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati omnia, & quaecumque bona stabilia cujuscumque qualitatis, & valoris exsistentia ubivis locorum constituta ad eamdem Domum quomodolibet pertinentia praefata ab ea, & ejus proprietate, Apostolica auctoritate, tenore praesentium perpetuo separamus, & abdicamus, ac illa sic separata, & abdicata Monti praedicto..... liceat Syndicis, aliisque Ministris Montis hujusmodi una cum alio Syndico pro tempore a dictis Fratribus de Observantia deputando, & ad eorum nutum amovibili per se, vel alium, seu alios ejusdem Montis nomine corporalem, realem, & actualem ipsorum bonorum stabilium possessionem propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, cujusvis licentia desuper minime requisita. Ita tamen quod in adipiscendo possessionem dictorum bonorum stabilium praefatus Minister Provincialis intervenire, ac pro ipsorum Fratrum de Observantia potiori cautela, & ut veritas in hoc magis ostendatur, instrumentum publicum cum insertione praesentium litrarum, & specificatione omnium, & singulorum bonorum stabilium praedictorum, illorumque situationum, confinium, denominationum, qualitatum, & quantitatum fieri debeat..... Syndici, & alii Ministri Montis hujusmodi victum, & vestitum, aliaque necessaria tot Fratribus dicti Ordinis de Observantia, quot pro tempore exsistens Minister Provincialis pro Regulari Observantia in dicta Domo conservanda duxerit esse necessarios juxta eorumdem Fratrum de Observantia qualitatem, & ipsius Ministri Provincialis praescriptionem quoad sufficientes redditus, & proventus dictorum bonorum stabilium perpetuis futuris temporibus opportune subministrare; eamdemque Domum, & illius Ecclesiam in suis structuris, & aedificiis perficere. Et si pro usu, & habitatione dictorum Fratrum de Observantia per praedictum Ministrum Provincialem minus amplae, & commodae judicatae fuerint, ampliare, illasque con-

ſervare, & eas vetuſtate, aut quovis alio ſiniſtro caſu quocumque tempore corruentes etiam a fundamentis reſtaurare, & reparare, nec non eidem Eccleſiæ de ornamentis, & paramentis, aliiſque rebus quibuſcumque divino cultui neceſſariis ſemper providere, ac etiam ſemper, & quandocumque eidem Miniſtro Provinciali placuerit, præfati Syndici, & alii Miniſtri Montis hujuſmodi rationem adminiſtrationis dictorum bonorum ſtabilium reddere, ac de illorum fructibus, redditibus, & proventibus ipſius Miniſtri Provincialis arbitrio diſponere teneantur, & ad prædicta omnia per eumdem Miniſtrum Provincialem cogi, & compelli poſſint, & quidquid pro redditibus, & proventibus ipſorum bonorum ſtabilium in neceſſitates eorumdem Fratrum de Obſervantia, aliaſque aptationes, ſtructuras, fabricas, amplificationes, proviſiones dictorum ornamentorum, paramentorum, & aliorum quorumcumque convertendis per præfatum Miniſtrum Provincialem libere ordinabitur, id totum tam per Syndicos, & alios Miniſtros Montis hujuſmodi, quam per quoſcumque alios, ad quos ſpectabit, in quavis dignitate, & gradu exſiſtentes omni, & quacumque appellatione remota debitæ exſecutioni demandetur. Et inſuper quod dictus Miniſter Provincialis illud terrenum, quod ſibi ex ipſis bonis ſtabilibus pro reparatione, conſervatione, & ampliatione tam Domus, quam illius Eccleſiæ, prædictarum, & aliarum quarumcumque Officinarum, nec non horti, viridarii, & ſylvæ juxta ſolitum dictorum Fratrum de Obſervantia libere videbitur neceſſarium, eiſdem Fratribus de Obſervantia conſignet, & conſignari mandet eiſdem auctoritate & tenore etiam perpetuo applicamus, & appropriamus. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Marcum ..... Julii An. II.

XIX.

Ut reducat ad clauſtra Fratres in Auſtria, & Hungaria. Ex regeſt. Secret. Brevium Ibidem pag. 592.

Ven. Fratri Archiepiſcopo Strigonien.

Accepimus nuper, quod nos non mediocriter perturbavit, plures Fratrum Min. Ord. Divi Franciſci de Obſervantia in nonnullis Auſtriæ, & Hungariæ Diœceſibus degentes, nulla a ſuis Superioribus petita, & obtenta licentia, propria memoria exire, & abjecto regulari habitu huc, atque illuc vagari, interdumque etiam, & quidem multos, & perfacile domibus Epiſcoporum, aliorumque iſtarum Provinciarum excipi, nec non ad ſæcularia Beneficia regenda deputari, qui facilitate invitati, cum maximo bonorum omnium ſcandalo liberius, quam Religioni adſcriptos viros deceat, ibidem vitam agant, quibus malis ut occurratur, ipſique Regulares ita contineantur, quemadmodum Religionis ſuæ inſtituta poſtulant, Fraternitati tuæ committimus, ne dictum Ordinem profeſſi ſub quocumque prætextu eam Religionem deſerant, aut per Diœceſes Epiſcoporum iſtarum Provinciarum vagi diſcurrant, & qui eam deſeruerint, aut quoquo modo vagentur, ad domos eorumdem Fratrum, ut ſub Superiorum ſuorum obedientia, quam Deo voverunt, poſthac vivant, reducendos omnino cures, & qua poteris etiam regia auctoritate omnem opem ad rem hanc conficiendam feras Miniſtris, aliiſque dictæ Religionis Præfectis, niſi forte pro Provincialium Eccle- ſia-

siarum istarum Provinciarum cura exercenda earum opera indigerent Episcopi, eo enim dumtaxat casu, & in defectum Presbyterorum sæcularium permittimus, ut dictis Parochialibus Ecclesiis inservire, vocantibus Episcopis, possint, dum tamen habitum Regularem nullo modo dimittant, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum XXV. Augusti Anno II.

XX.

Instituit Capellanos triremium Capuccinos. Ibidem 577.

Ad futuram rei memoriam.

UT animarum Christifidelium, & militum super nostris, & S. R. E. triremibus exsisten. saluti, quantum cum Deo possumus, opportune consulamus, mittimus ad ipsas triremes dilectos filios Vincentium Hispanum, & Antonium Pisanum Fratres Ord. Capuccinorum. Ut vero ea, ad quæ mittuntur, melius exsequi, & adimplere possint speciales infrascriptas facultates, & privilegia eis impertienda censuimus. Motu igitur proprio, & ex certa scientia eisdem Vincentio, & Antonio, quod omnium, & singulorum Christifidelium in dictis triremibus exsistentium confessiones audire, eosque ab omnibus peccatis, & censuris Ecclesiasticis, & casibus quomodolibet reservatis, etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta contentis, in foro conscientiæ tantum, injuncta salutari pœnitentia, absolvere, nec non eorum vota quæcumque, Castitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare, ac omnibus, & singulis Christifidelibus de prædictis triremibus SS. Eucharistiæ, & extremæ Unctionis Sacramenta ministrare; nec non Missas super altari portatili in loco clauso, & a ventis tuto in terra cum reverentia, & honore celebrare. Omnibus vero, & singulis fidelibus in dictis triremibus exsistentibus, ut sibi aliquem tam ex dictis Fratribus, quam alium Sacerdotem approbatum eligere, qui possit eorum confessiones audire, eosque ab omnibus peccatis, excessibus, delictis, ac censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ut præmittitur, reservatis, absolvere. Præterea ut plenius ægrotantibus Fratres prædicti satisfacere possint, ut ipsi Fratres, si fuerit opus, pro ipsorum ægrotantium necessitatibus in dictis triremibus, & alibi eleemosynas petere, per Syndicum tamen, seu Procuratorem aliquem recipiendas, & in Infirmorum necessitatibus expendendas, ita quod ipsi Fratres nec eleemosynam hujusmodi recipiant, nec administrent, nisi quatenus eorum Regula permittit, & per Procuratorem præfatum fuerit eis mandatum, seu concessum, quodque Fratres prædicti quandocumque ventum fuerit ad arma contra Infideles, sive in mari, sive in terra, quilibet eorum in ea triremi, vel in ea acie, seu agmine, cui assignatus fuerit, fidelibus, & pugnantibus nomine nostro benedictionem impendere respective possint, & valeant Auctoritate Apostolica tenore præsentium facultatem concedimus, & potestatem &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die I. Septembris Anno II.

XXI.

Moderatio Literarum Pii V. de electionibus. Ibidem pag. 275.

Ad perpetuam rei memoriam.

CОnſuevit Romanus Pontifex, cui univerſi Chriſtifideles curæ ſunt, de Religioni adſcriptis viris, ut in Regularis Obſervantiæ candore iidem conſerventur, ſpecialem conſervationem ſuſcipere; quod ſi aliqua per prædeceſſores ſuos ad eum finem ſtatuta ſunt, quæ experientia docente miuime expedire cognoſcit, declarationibus, aliiſque rationibus non deſinit proſpicere. Accepimus nuper, fel. rec. Pium Papam V. prædeceſſorem noſtrum per ſuas in forma Brevis literas, quorum ſeriem præſentibus pro expreſſis habemus, circa Ordinem Fratrum Minorum de Obſervantia ſalubriter in via Domini dirigendum inter alia de Miniſtro Generali, Commiſſario, & Procuratore etiam Generalibus, & Provincialibus, ut eo in Capitulo, quo abſolvi debent, Diffinitores non eſſent, neque vocem haberent, ſtatuiſſe. Nos eam prædeceſſoris ordinationem, nonnullis de cauſis, quæ rationi maxime conſonæ ſunt, adducti, ad eum actum coarctamus, dum in officio, quod geſſerunt, ſucceſſor eligitur. Dictarum vero literarum partem, quæ antedictæ proxima eſt, in qua cavetur, ut iidem omnes Miniſter Generalis, & alii prædicti, facta ſucceſſoris electione, diſcedant. Nos itaque declaramus, ut ſtatim facta renunciatione officii diſcedere debeant, ut ſi qui eos accuſare velint, durante tempore Syndicatus, libere id facere poſſint, eo autem finito juxta ſeriem dicti Ordinis generalium ſtatutorum, in Diffinitorio recipiantur. At dum per eaſdem literas præcipiebatur, quod Provincialium Miniſtrorum electio libere per vota ſecreta fieret, ita ut Commiſſarius Generalis, vel qui electioni præſideret, ſi formam prædictam tranſgredi, vel Electores, quominus libere eligerent, quovis modo impedire convictus fuiſſet, officio privatus exſiſteret; qui vero in electionibus omnibus, vel ante eas per ſex menſes pro ſe, vel pro alio ſubornaſſet, excommunicationis ſententiam incurrat, a qua nonniſi per Romanum Pontificem pro tempore exſiſtentem, præterquam in mortis articulo, abſolvi poſſet, & voce activa, & paſſiva perpetuo careret. Facultatem quoad caſus prædictos Romano Pontifici dumtaxat per dictum prædeceſſorem reſervatam, etiam Miniſtro, & Commiſſario Generalibus, quando de ipſis non agitur, in omnes eventus prædictos, impertimur. Quod autem de ſubornato, & eo, pro quo ſubornatio fieret, qui ſubornantem non detuliſſet, ut eamdem excommunicationis pœnam incurrat, per dictum prædeceſſorem ſtatutum fuit, penitus abolemus. Et quod diſponebatur de Officio Generalis Miniſtri, quod per octo annos duraret; Commiſſarii vero, ac Procuratoris Generalis, necnon Provincialis per quatuor, ipſique ſemel officio functi ad idem eligi non poſſent, niſi poſt ſexdecim annos, nos ad ſtatutorum generalium dicti Ordinis ſeriem, & formam reducimus, quibus dicitur expreſſe, quod officia ſemel exercentes, ab eis, quæ geſſerunt, per duplum temporis vacare debent, ita ut duæ electiones celebrentur, antequam ad eadem officia iterum eligantur. Corrigimus etiam literarum prædictarum eam partem, in qua ſtatuitur, quod nec Commiſſarius Generalis in Miniſtrum, ſeu Procuratorem Generales, nec Procurator

tor Generalis in Ministrum, seu Commissarium Generales, nisi post dictos sexdecim annos eligi possint, dantes, & concedentes eis, ad quos spectat, facultatem, Commissarinm Generalem in Ministrum, seu Procuratorem Generales, & e converso etiam immediate postquam aliquo ex dictis Officiis functi fuerint, etiam lapsu temporis prædicto non expectato pro tempore eligendi. Præterea ex eisdem literis, quod de duobus Discretis, quorum consilio Generalis Minister uti deberet, mandatum fuerat, cum expertum sit, dictos Discretos habere, nequaquam Ordini prædicto expedire: quodque de Sac. Theologiæ Lectore, qui quatuor Cursus absolvisset, ut activa, & passiva voce in Provinciali Capitulo uteretur, in eisdem statuebatur, tollimus. Decernentes de novo, quod quoad illos, qui ex Mahomettanorum, Judæorum, vel Hæticorum damnatorum descendunt origine, servetur, quod piæ memoriæ Paulus Papa IV. prædecessor noster per suas in forma Brevis literas, sub dat. videlicet XXIV. Aprilis MDLIX. Pontificatus sui Anno IV. statuit. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Marcum die VII. Septembris An. II.

ANNO CHRISTI 1574. GREGORII XIII. ANNO 2. & 3.

XXII.

Concedit privilegia Fratribus Cœnobii Oenipontis. Ex regest. Secretariæ Brevium lib. I. anni 1754. pag. 26.

Dilectis filiis Guardiano, & Fratribus Monasterii S. Crucis Oppidi Oenipontis Brixinen. Diœcesis Ord. Min. S. Francisci de Observantia.

EXponi nobis nuper fecistis, quod dilectus Filius Nobilis vir Ferdinandus Archidux Austriæ vobis duo millia florenorum per modum eleemosynæ in perpetuum pro usu, & necessitatibus vestris assignare intendit. Verum vos propter Ordinis vestri Statuta, & Ordinationes, quibus id prohibetur expresse, illa recipere non potestis absque nostra, & Sedis Apostolicæ licentia speciali. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, ut cum præsertim Minister vester Generalis id vobis jam concedat, vobis in præmissis provide dignaremur. Nos igitur vobis, ut duo dicta millia florenorum per modum eleemosynæ ab ipso Ferdinando Archiduce perpetuis futuris temporibus, ut præfertur, assignanda, recipere, illaque in vestros usus, & necessitates convertere, & eis uti libere, & licite, & sine conscientiæ scrupulo valeatis Auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus, & facultatem. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die V. Januarii An. II.

XXIII.

Instituitur Confessarius Ludovici de Requesens. Ibidem pag. 5.

Dilecto Filio Stephano de Molina Ord. Fratrum Minorum professori.

SIncerus in religionem zelus, quo te accensum accepimus, promeretur, ut ea tibi libenter committamus, per quæ Christifidelium con-

conſcientiæ, & animarum ſaluti proſpiciatur. Hinc eſt, quod nos tibi, qui Ordinem Fratrum Minorum expreſſe profeſſus es, & ad audiendas confeſſiones dilecti filii Nobilis viri Ludovici de Roquefens Præceptoris Majoris Ordinis, & Militiæ S. Jacobi dicti de Spatha Provinciæ Caſtellæ ſub Regula S. Auguſtini, nunc pro Chariſſimo Filio noſtro Philippo Hiſpaniarum Regi Catbolico in Dominiis Flandriæ Gubernatoris Generalis, in eiſdemque locis ad præſens commorantis, ab ipſo Ludovico electus fuiſti, ut quamdiu officio Confeſſoris dicti Ludovici fungeris, in quibuſcumque regionum prædictarum Civitatibus, Diœceſibus, & locis etiam exemptis, ad quæ te accedere, & in quibus pro tempore eſſe contigerit, abſque licentia Ordinarii locorum eorumdem, quavis etiam Epiſcopali, vel Metropolitana, vel Abbatiali præditi diguitate, quorumcumque utriuſque ſexus, etiamſi perſonæ Eccleſiaſticæ etiam conſtitutæ in dignitate, non tamen ſi Regulares fuerint, confeſſiones audire, eoſdemque a quibuſvis exceſſibus, gravibuſque delictis, non tamen illis etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi ſolita comprehenſis, quorum articuli Sedi Apoſtolicæ dumtaxat reſervati exiſtunt, quæ ipſi confeſſi tibi fuerint, injuncta eis arbitrio tuo pœnitentia ſalutari, in foro conſcientiæ dumtaxat abſolvere. Ac ſi in dictis dominiis, vel illis adjacentibus locis adverſus hæreticos, ac prædicti Philippi Regis rebelles, & boſtes caſtra poni, quod Deo pro ſua ingenti bonitate avertere placeat, aut prælia cum eiſdem committi contigerit, omnibus pro dicto Philippo Rege militantibus, quibus tunc proxime cum eiſdem hoſtibus pugnandum erit, benedicere, ac eiſdem in articulo mortis conſtitutis, & in pugna, ſeu præliis morientibus, contritis tamen, plenariam omnium, & ſingulorum ſuorum peccatorum Indulgentiam, & remiſſionem, quam præs. literarum ſerie miſericorditer in Domino elargimur, pronunciare, & publicare, toties quoties juſto exercitu pugnandum erit, poſſis concedimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die IX. Januarii Anno II.

XXIV.

Eidem concedit privilegia. Ibidem pag. 27.

Dilecto filio Stephano de Molina Ordinis Fratrum Minorum profeſſori.

SIncerus &c. fungeris. De ſalario Confeſſori Gubernatoris dictorum dominiorum ab eodem Pbilippo Rege conſtituto, & aliis quibuſcumque etiam aliunde tibi provenientibus pecuniarum ſummis ad tuam, & ſociorum ſubſtentationem uti, & de illis etiam in quoſvis pios uſus per manus tamen tertiæ perſonæ diſponere libere, & licite valeas Auctoritate Apoſtolica vigore præſentium facultatem concedimus, tecumque attenta aeris dictorum locorum intemperie, gravibuſque frigoribus, ut caligas, & alias veſtes ad tui corporis valetudinem tuendam ſub habitu regulari, quem defers, & ſoles induere, ac equos aſcendere, ubicumque occaſio obtulerit, poſſis, de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus, nec non ut jejunia, ad quæ juxta Ordinis tui Regulam adſtrictus es, ſi ea per te non ſine periculo, & ſalutis tuæ detrimento (quod tuæ conſcientiæ committimus) obſervari poſſe cognoveris, minime obſervare, attenta tua gravi ætate prædicta, tenearis, & boc tibi in peccatum nequaquam adſcribi poſſe eadem auctoritate decernimus. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die IX. Januarii Anno II.

XXV.

XXV.

Fit Episcopus Nicaraguæ. Ex regest. Vaticano lib. 3. pag. 370.

Antonio de Cayas Electo Nicaraguen. Salutem &c.

APostolatus officium &c. Sane Ecclesia Nicaraguen. in partibus Indiarum Maris Oceani consisten. ex eo quod Nos nuper Venerabilem Fratrem nostrum Gometium Episcopum Guatimalen. &c. a vinculo &c. transtulimus, per translationem hujusmodi Pastoris solatio destituta. Nos &c. Demum ad Te Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupat. &c. Professorem, & verbi Dei Concionatorem &c. direximus oculos nostræ meutis. Quibus omnibus &c. prædictæ Ecclesiæ Nicaraguen. de persona tua &c. providemus, Teque eidem Ecclesiæ Nicaraguen. in Episcopum præficimus, & Pastorem, curam, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum XIV. Kal. Februarii Anno II.

XXVI.

Reformat Monasterium Pisarum. Ibidem pag. 50.

Ven. Fratri Archiepiscopo Cæsarien. in Civitate Pisarum commoranti.

CUM sicut accepimus, Monasterium Monialium S. Laurentii Pisani Ord. S. Francisci non solum reformatione, verum etiam Monialibus ad regendum idoneis plurimum indigere noscatur; Nos ejusdem Monasterii salubri reformationi, & felici gubernio opportune prospicere volentes, tibi, ut dilectam in Christo filiam Luisiam Damianam Monialem Monasterii S. Martini dictæ Civitatis, & ejusdem Ordinis ætate gravem, bonis moribus, prudentia, & religione præditam una cum duabus aliis Monialibus, & una Conversa per ipsam Luisiam eligendam ex ipso Monasterio S. Martini ad primodictum Monasterium S. Laurentii ad effectum illud reformandi &c. in illud introducere, ipsamque Luisiam in Abbatissam dicti Monasterii S. Laurentii ad triennium proximum, & beneplacitum nostrum constituere, & deputare valeas, ita quod finito triennio, & reformatione hujusmodi dictæ Luisa, & Moniales, ac Conversa ad suum Monasterium S. Martini redire, ibique suum pristinum statum, locum, & gradum habere, & præeminentiis gaudere possint, & debeant &c. facultatem concedimus. Mandantes dilectis in Christo filiabus prædicti Monasterii S. Laurentii Monialibus in virt. S. O. &c. ut Luisiam, ejusque socias supradictas in suum Monasterium benigne recipiant, eidemque Luisæ, postea quam Abbatissa dicti Monasterii S. Laurentii per te declarata fuerit in omnibus suum officium concernentibus &c. obediant. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVII. Februarii Anno II.

XXVII.

Delegat Cardinalem Borromæum pro manutentione Fratrum Minorum de Obs. in poſſeſſione Sacri Montis Varalli. Ibidem pag. 42.

Dilecto nobis in Chriſto filio Carolo tit. S. Praxedis Presbytero Cardinali Borromæo nuncupat. Ordinis Minorum Protectori.

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Fratres domus Ord. S. Franciſci de Obſervantia in diſtrictu Terræ Varalli Novarienſis Diœceſis ſitæ, quod poſtquam de Anno Domini MCDXCIII. Univerſitas, & homines ejuſdem Terræ donationis titulo, Sedis etiam Apoſtolicæ auctoritate accedente, ac felicis recordationis Innocentio PP. VIII. prædeceſſore noſtro tunc ſedente, Eremitorium S. Sepulchri vulgo appellatum una cum Eccleſia, & Capella ſubtus Crucem, ac alia Capella Aſcenſionis ſupra Montem exſiſtente una cum aliis ad Eremitorium prædictum pertinentibus ædificiis, & aliis cohærentiis poſitum in diſtrictu ejuſdem Terræ Fratribus prædictis dedit, & conceſſit, hiſque in locis Fratres prædicti ſacram Dominicæ Paſſionis hiſtoriam ſeriatim, myſteriaque omnia ad fidelium devotionem excitandam ordine, ac ſtructura admirabili repræſentari, fabricarique curarunt, eorumque curam, & adminiſtrationem ipſi Fratres ſemper geſſerunt, & in hac longiſſima quaſi poſſeſſione hactenus perſeveraverunt, & licet homines ejuſdem Terræ a ſacris, iiſque præſertim, quæ ad Eccleſias ornandas, divinique cultus augmentum pertinent, deceret abſtinere, nihilominus quadam cupiditate elati, ſe fabricæ dictæ Eccleſiæ operarios de facto conſtituerunt, tantamque ſibi ſumpſerunt auctoritatem, ut, deſtructis jam locis illis, ſeu pluribus eorum, quibus ſacra Myſteria omnia continebantur, illiſque eorum arbitrio in alium Ordinem, diverſamque formam redactis, nunc de expellendis ex dictis locis eiſdem Fratribus agant, idque Univerſitas, ac homines prædicti eiſdem Fratribus comminentur. Propterea Nobis iidem Fratres humiliter ſupplicare fecerunt, ut tot, tantiſque incommodis, & ne ſcandala ſequantur, providere dignaremur. Nos igitur &c. Circumſpectioni tuæ mandamus, ut conſtituto tibi ſummarie de longiſſima dictorum Fratrum poſſeſſione, vel quaſi in ea, in qua exſiſtebant, vel nunc exſiſtunt, auctoritate noſtra eoſdem Fratres manuteneas, defendas, mandatumque de illos manutenendo, & defendendo deſuper relaxes opportunum, aliaque juris, & facti remedia adhibeas, quæ neceſſaria quomodolibet duxeris in præmiſſis. Quatenus vero iidem Fratres eorum priſtina poſſeſſione jam de facto ſpoliati, vel ab illa dejecti fuerint, ipſos in eam plene reſtituas, reponas, & reintegres, dantes tibi in præmiſſis poteſtatem, & auctoritatem cætera omnia, & ſingula faciendi &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die V. Martii Anno II.

XXVIII.

Eligitur Vicarius Generalis Minorum Conventualium. Ibidem pag. 69.

Dilecto Filio Petro Antonio de Nuceria S. Theologia Magiſtro Ord. Min. Conventualium Vicario Generali.

CUM, ſicut accepimus, quondam Joannes Picus de Camerino Ord. Min. Conven. Magiſter Generalis nuper, ſicut Domino placuit, extra Rom. Cu-

Curiam ab humanis decesserit; Nos pro nostri Pastoralis officii debito volentes, ne dictus Ordo in spiritualibus, aut temporalibus, donec alius Magister Generalis, ut moris est, in Capitulo Generali Ordinis hujusmodi creetur, & eligatur, detrimenta aliqua patiatur &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VI. Martii Anno II.

XXIX.

Pro Cœnobio Casalensi Capuccinorum. Ibidem pag. 149.

Venerabili Fratri Episcopo Casalensi, seu ejus in spiritualibus Vicario Generali, & dilecto filio Præposito Ecclesiæ Casalensis,

Exponi nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Guardiani, & Fratres Domus S. Francisci Ord. Fr. Min. Capuccinorum nuncupat. prope, & extra muros Civitatis Casalen., quod dicta Domus in pede cujusdam montis sita & ob aquarum impetum continue a dicto monte cadentium, murosque, & ædificia ipsius domus radentium adeo consumpta, & in tantum periculum redacta exsistit, ut in illius reparatione majores expensæ, quam in alterius domus nova ædificatione fieri debeant, & licet ipsa repararetur de novo, nihilominus lapsu, & decursu aquarum prædictarum consumaretur, & ipsa domus meridiei opposita, & juxta flumen Padum exsistit, in cujus ripa, & prope dictam Domum lurida dictæ Civitatis graveolentia extenduntur, ex quarum fœtido odore, & fluminis hujusmodi vicinitate, aer inibi tam morbosus, & pestifer redditur, ut æstivo tempore Guardianus, & Fratres prædicti aut moriuntur, aut talem infirmitatem contrahunt, ut nondum in dicta domo, sed nec quovis alio loco, aut alia quapiam aeris mutatione curari possint, ipsique Guardianus, & Fratres in Domo, & Civitate permanere cupientes eam sub spe aliam domum in loco melioris aeris ædificandi hactenus retinuerunt, ac quamdam aliam domum pro illorum habitatione in plano Civitatis boni aeris de consensu dilecti Filii Nobilis Viri Ducis Mantuæ ex piis fidelium eleemosynis ædificari facere cœperunt. Et si Ecclesia dictæ domus profanaretur &c. & bona dictæ domus plus offerenti venderentur &c. novæ Ecclesiæ ædificationi, & ipsorum Guardiani, & Fratrum corporis sanitati plurimum consuleretur. Quare pro parte eorumdem Guardiani, & Fratrum &c. nobis fuit supplicatum, quatenus &c. eorum statui in præmissis providere dignaremur. Nos igitur &c. Fraternitati vestræ, tuæ, Frater Episcope, & discretioni tuæ, Fili Præposite, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus &c. domum prædictam, ac in ea statum, formam, essentiam, ac ordinem perpetuo supprimere, & extinguere, illiusque Ecclesiam profanare, ac illam, & Conventum, ac ædificia omnia demoliri, & solo æquari facere, ipsique Guardiano, & Fratribus quæcumque paramenta, & ornamenta, ac alias res Ecclesiasticas, & ad divinum cultum pertinentes in domo, & Ecclesia hujusmodi exsisten. ad domum jam construi in dicta Civitate cœptam exportandi, ac locum, & situm dictæ domus, ac illius Cœmeterii nondum consecrati, nec non ædificia personis plus offerentibus publice, & ad incantum, ac prout melius, & utilius videbitur, vendendi, & pretium ex venditione hujusmodi proveniens in perfectionem dictæ domus jam construi cœptæ convertendi, ac instrumenta desuper necessaria, & opor-

portuna celebrandi licentiam, & facultatem concedere auctoritate noſtra curetis. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVI. Junii Anno. III.

XXX.

Fit Epiſcopus S. Jacobi Ex regeſt. Vaticano lib. 8. pag. 307.

Dilecto Filio Didaco de Medellin Electo Sancti Jacobi Novi Extremi Salutem &c.

APoſtolatus Officium &c. Sane Eccleſia Sancti Jacobi Novi Extremi in Provinciis de Chile nuncupat. in partibus Indiarum Maris Oceani conſiſten., cui bonæ mem. Ferdinandus Epiſcopus &c. per obitum dicti Ferdinandi Epiſcopi &c. Paſtoris ſolatio deſtituta. Nos &c. Demum ad Te Ord. Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupat. &c. ac Theologiæ Profeſſorem, & Verbi Dei Concionatorem &c direximus oculos noſtræ mentis. Quibus omnibus &c. prædictæ Eccleſiæ Sancti Jacobi Novi Extremi de perſona tua &c. providemus, teque illi in Epiſcopum præficimus, & Paſtorem, curam, regimen &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XIV. Julii Anno III.

XXXI.

Inſtituitur Inquiſitor contra hæreticam pravitatem. Ibidem pag. 175.

Dilecto Filio Julio Columberto de Aſſiſio Ordinis Fratrum Min. Conventualium Profeſſori, & S. Teologiæ Magiſtro.

CUM, ſicut accepimus, alias a Generali Ord. Min. Conv. hæreticæ pravitatis Inquiſitor in Oppido Utinenſi, & in toto Patriarchatu Aquilejen. cum facultatibus expreſſis deputatus fueris, prout in patentibus literis deſuper confectis plenius dicitur contineri. Nos pro noſtro paſtorali officio muneri tibi demandato diligenter invigilaturi, & ut illud etiam efficacius exſequi valeas, quo noſtra quoque fueris auctoritate ſuffultus, providere volentes, Te in eodem Oppido Utinenſi, ac toto Patriarchatu Aquilejen., nec non Civitate, ac Diœceſi Concordiæ hæreticæ prav. Inquiſitorem cum auctoritate, & facultatibus aliis Inquiſitoribus hujuſmodi tam de jure, quam ex approbata conſuetudine, ſeu privilegiorum vigore competentibus, & dari ſolitis Auctoritate Apoſtolica ten. præſentium facimus, & deputamus. Dantes tibi inſuper facultatem, Vicarios tuos ſuper præmiſſis, ſeu Commiſſarios in dictis locis, prout opportunum judicaveris, inſtituendi, & illos toties quoties tibi videbitur deſtituendi, & alios eorum loco ſubrogandi, nec non unum, vel plures Fratres tui Ordinis ad deſcribendum acta, & proceſſus S. Inquiſitionis Officii, prout opportunum judicaveris, inſtituendi, & illos toties quoties tibi videbitur deſtituendi, & alios eorum loco ſubrogandi, nec non unum, vel plures Fratres tui Ordinis ad deſcribendum acta, & proceſſus S. Inquiſitionis Officii, prout opus fuerit, in notarios deputandi, cæteraque in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna mandandi, gerendi, & exſequendi. Præcipientes tibi in virtute S. O., ut omnem curam, operam, & diligentiam adhibeas ad recupe-

ran

randum omnes, & singulos processus, & acta quomodolibet spectantes, vel spectantia ad dictum S. Inquisitionis officium a quibuscumque personis cujusvis status, & dignitatis Ecclesiasticæ, atque vel illa penes te, seu tuos in dicto officio successores, tuto, & fideliter conservare. Contradictores quoslibet &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XV. Junii Anno III.

XXXII.

Indulget privilegia Clarissis Montis Christi. Ibidem pag. 202.

Dilectis in Christo Filiabus Abbatissæ, & Conventui Monasterii de Monte Tudertin. Ordinis S. Claræ.

EXposcit vestræ devotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, ut illa vobis favorabiliter concedamus, quæ vestris commoditatibus fore conspicimus opportuna. Hinc est, quod Nos vobis, ut singulo quoque anno omnia, & singula fructus, redditus, proventus, Jura, & emolumenta, quæ ex bonis in territorio Castri Collasono Tudertin. Diœcesis exsistunt, & ad vestrum Monasterium de Monte Christi Ord. S. Claræ pertinentium recolliguntur, extrahi, & ad dictum Monasterium deduci facere libere, & licite possitis Apostolica Auctoritate ten. præs. licentiam concedimus, & facultatem; districtius inhibentes omnibus quibusvis personis &c. ne vos desuper quomodolibet molestare &c. præsumant. Contradictores quoslibet &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die ultima Augusti Anno III.

XXXIII.

Approbat constructionem Cœnobi Vicani. Ex Archivo ejusdem Cœnobii.

Ven. Fratri Episcopo Vicanen. salutem &c.

CHristi fidelium votis &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilect. Filiorum Ministri Provincialis, & Fratrum Provinciæ Terræ Laboris Ordinis Minorum de Observantia nuncupat. petitio continebat. Quod dilecti Filii, Communitas, & homines Vican. ob singularem, quem erga dictum Ordiuem gerunt, devotionis affectum, quamdam Domum in dicta Civitate consistentem, & ad eos pleno jure spectantem Ministro, & Fratribus præfatis perpetuo donare, concedere, & relinquere, ac in ea Domum Fratrum ejusdem Ordinis pro perpetuis usu, & habitatione unius Guardiani, & duodecim Fratrum ejusdem Ordinis, qui inibi sub Regulari Observantia, & humilitatis spiritu Altissimo famulentur, cum Ecclesia sub invocatione S. Mariæ, Campanili &c. ædificari facere desiderant, si ad hoc ipsis Sedis Apostolicæ Auctoritas suffragaretur. Quare pro parte Ministri, & Fratrum prædictorum asserentium, nullam aliam eorumdem Fratrum Domum in Civitate Vicanen. exsistere, nobis fuit humiliter supplicatum, ut Communitati, & hominibus prædictis unam Domum eorumdem Fratrum cum Ecclesia, & aliis rebus necessariis, ut præfertur, construi, & ædificari faciendi, ac Ministrum, & Fratres recipiendi, nec non Guardiano, & duodecim Fratribus prædictis in ea habitandi licentiam concedere; aliasque in præ-

missis &c. dignaremur. Nos igitur &c. Ministrum, & Fratres prædictos, ac eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis &c. censentes &c. inclinati Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si ita est, Communitati, & hominibus hujusmodi in Civitate, & loco prædictis unam Domum Fratrum prædictorum cum Ecclesia, Campanili &c. pro usu, & habitatione dictorum Guardiani, & duodecim Fratrum &c. dummodo alia eorumdem Domus Fratrum in Civitate Vicanen. non sit, sine alicujus, & Parochialis Ecclesiæ, juxta cujus limites Domus una cum Ecclesia prædicta ædificabitur, præjudicio, construi & ædificari faciendi, ac Ministro, & Fratribus illam, postquam constructa fuerit, recipiendi, nec non Guardiano, & duodecim Fratribus prædictis inhabitandi liberam licentiam concedas &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die [illegible] Augusti Anno III.

XXXIV.

Indulgentia pro Ecclesia Monasterii de Thomar. Ex regest. Secretariæ Brevium ibidem pag. 267.

Ad futuram rei memoriam.

CUM, sicut accepimus, in Ecclesia Monasterii Monialium S. Herenæ Ord. S. Francisci Oppidi de Thomar nullius Diœcesis Regni Portugalliæ ob devotionem erga dictam S. Herenam Virginem, & Martyrem dicti Monasterii, dum viveret, sanctimonialem, quædam utriusque sexus fidelium Confraternitas instituta sit, quæ inter alia pietatis opera diem festum dictæ Virginis magna solemnitate, & veneratione celebrando Deum Omnipotentem, qui in Sanctis suis benedicitur, summopere observant, & laudant. Nos &c. de Omnipotentis Dei misericordia &c. confisi omnibus, & singulis prædictæ Confraternitatis Confratribus utriusque sexus, qui dictam Confraternitatem ingredientur, confessis, & communicatis die, quo illam ingressi fuerint, ejusdem vero Monasterii Monialibus præs. & futuris, & Confratribus ipsius Confraternitatis nunc, & pro tempore exsistentibus semel in vita, in die, quem elegerint, & iterum pro omnibus supradictis in articulo mortis contritis, & de more confessis omnium, & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem elargimur; necnon prædictis, & omnibus aliis utriusque sexus fidelibus pariter contritis, & confessis, qui singulis annis Ecclesiam prædictam die festo ejusdem S. Herenæ Virg. a primis Vesperis usque ad occasum Solis ejusdem diei devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, & unione, ac hæresum extirpatione, & infidelium conversione, Sanctæque Matris Ecclesiæ tranquillitatem prædictas ad Deum preces effuderint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Præsentibus quoad Indulgentiam septem annorum ad decennium dumtaxat.

Datum Romæ apud S. Petrum die X. Septembris Anno III.

XXXV.

Confirmatur in Officio Abbatissæ. Ibidem pag. 300.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit Venerabilis Frater Ferdinandus Archiepiscopus Cæsaraugustanus, quod S. Francisci de Observantia Abbatissa, seu Priorissa, vel Ministra certo modo, quem haberi volumus pro expresso, & illius Moniales capitulariter, ut moris est, congregatæ confidentes de religione, probitate, sufficientia, & experientia dilectæ in Christo filiæ Annæ de Aragon tunc Monialis Monasterii S. Catharinæ etiam Cæsaraugustan. ejusdem Ordinis, in prædicti Monasterii Beatæ Mariæ hujusmodi Abbatissam, seu Priorissam, vel Ministram concorditer elegerunt, vel postularunt, & deinde ipsa Anna a dicto Monasterio S. Catharinæ ad prædictum Monasterium B. Mariæ rite translata fuit, ubi ab anno citra officium Abbatissatus, vel Prioritsatus, aut Ministratus hactenus laudabiliter exercuit, & exercet de præsenti. Licet autem præmissa omnia per Provincialem Provinciæ Aragonum ejusdem Ordinis tunc exsisten., qui dicti Monasterii B. M. de Altabas Superior exsistit, in vim privilegiorum eidem Ordini per Sedem Apostolicam concessorum confirmata fuerint, nihilominus idem Ferdinandus Archiepiscopus nobis humiliter supplicari curavit, ut præmissa pro illorum subsistentia firmiori approbare, & confirmare, aliasque desuper opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictam Annam a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati electionem, seu postulationem prædictam &c. donec ipsa Anna vixerit, confirmamus, & approbamus &c. Contradictores quoslibet &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die VI. Novembris Anno III.

XXXVI.

Subjicit Ordinariis Locorum Monasteria Minoribus subjecta in Provincia Austriæ. Ibidem pag. 292.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM, sicut accepimus, dilectus Filius Nobilis Vir Carolus Archidux Austriæ ad evitanda varia scandala, & ut bono, & salubri regimini, & gubernio Monasteriorum Monialium in suo statu temporali, & dominio consistentium quorumvis Ordinum sub cura, & regula tam Fratrum S. Francisci, & Prædicatorum, quam quorumcumque aliorum Ordinum nunc exsistentium valde cupiat illa curæ, & regi Ordinariorum locorum per Nos demandari, Nos volentes pro nostri Pastoris officii debito in præmissis opportune providere, & præsertim ut Fratres ipsi commodius, & liberius tum sacrar. literarum studiis, tum vero cæteris muneribus eis incumbentibus intendere valeant, ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine Fratres omnes prædictos ab onere, cura, gubernio, regimine, & administratione omnium Monasteriorum Monialium hujusmodi in sta-

tu, & dominio ipſius Caroli Archiducis exſiſten., ut præfertur, eis quomodolibet ſubjectorum liberamus &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXII. Novembris Anno III.

XXXVII.

Ut recuperet bona nonnulla. Ibidem pag. 334.

Venerabili Fratri Nicolao Epiſcopo Paduano noſtro, & Apoſtolicæ Sedis in Regnis Hiſpaniarum Nuntio.

VOlumus, tibique per præſentes mandamus, ut omnes, & ſingulas pecunias, res, jocalia, & bona etiam pretioſa quæcumque per quondam Fratrem Adrianum Socium, & Secretarium dilecti Filii Miniſtri Generalis Ordinis Sancti Franciſci de Obſervantia tempore ejus obitus quomodolibet iſtic relicta a quibuſvis perſonis illa habentibus, & detinentibus noſtro, & Cameræ Apoſtolicæ nomine quam primum exigas, & recuperes, ſolventeſque, & conſignantes in forma valida de habitis, & receptis liberes, & quietes, cæteraque in præmiſſis neceſſaria facias, & exſequaris, tibi injungentes, ut illa ſic per te exacta in fabricam Conventus, ſe Monaſterii S. Franciſci Oppidi Matriti Toletanæ Diœceſis, & alia pia opera arbitrio tuo declaranda erogare diligenter cures. Super quibus tibi &c. concedimus facultatem. Contradictores quoslibet &c. Non obſtantibus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum die XVIII. Decembris Anno III.

Nota. *Alia diplomata Pontificia, quorum authentica exemplaria apud me remanent, in hunc tomum referre non potui ob ingentem eorum multitudinem, etsi clauſulas generaliores, ut par erat, ſuppreſſerim, ne sine emolumento tomi moles augeretur. Ea in volumen MSS. collecta reponam in Archivo Aracalitano, quemadmodum & hæc impressa, ut a quovis accurata collatio inſtitui poſſit, ſi neceſſitas poſtulaverit. Duas tantum protuli literas Pontificias ad Sacram Capuccinorum Familiam ſpectantes, quas ineditas reperi. Quoad cæteras conſulat Lector Bullarium ejuſdem Familiæ elaboratum a V. Cl. F. Michaele a Tugio, & in duos tomos diſtinctum, impreſſum Romæ anno MDCCXL. typis Joannis Zempel Auſtriaci prope Montem Jordanum.*

IN-

INDEX

RERUM NOTABILIUM.

Notæ Arabicæ paginam, Romanæ paragraphum denotant.

A

An-

B

C

Engel-

F.

Francisca

Franci-

Ifabella

Magda-

N

Nicolaus

Q

R

B. Sal-

S

T

V

INDEX REGESTI.

Notæ Arabicæ paginas, Romanæ initium Literarum Apostolicarum indicant.

Literæ Pii PP. IV.

Literæ Pii PP. V.

Literæ Gregorii PP. XIII.

FINIS TOMI VIGESIMI.

Mendorum, quæ in hoc volumen irrepserunt, etiamsi laboriosa in corrigendo usi simus diligentia, catalogum non exhibemus, tum quia Historiæ confusionem non afferunt, tum quia humanissimus Lector facile ea deprehendet, nulloque negotio corriget.